

ప్రకటన.

ఈ గ్రంథము గవర్నమెంటువారిచట్టప్రకారము రిజిస్టరుచేయబడినది
కావున దీని నితరులు అచ్చువేయఁగూడదు.

మాయొద్ద యింకను బెక్కు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు దొరకును. నలయు
వాగ శ్రీశ్రీంద కనుపరచిన విలాసమునను వ్రాసి తెప్పించుకొనంగలరని కోరుచున్నారము.

వీరభారతీ అందు కంపెనీ,

చాకలపేట. మదరాసు.

విజ్ఞప్తి.

మహాశయలారా !

విజయాశ్వచరిత్ర మనెడి యీ ప్రబంధమును నేను జాలాకాలము క్రిందటనే వ్రాసితి. ఇది మదీయపాండిత్యమును గనఁబఱచుటకై వ్రాయఁబడినది కాదు. భక్తివలననే వ్రాసినాఁడ. మావంశమునం దింతకుఁ బూర్వము కవులుండినది కాని, కావ్యములురచించినది కాని లేదు. ఈ భాగ్య మొక్కొంత నాయం దంకురించినది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వరునియనుగ్రహమునం గలిగిన కవితాధారనడంపఁజాలక ప్రబంధ రచనకుం దగిన సామర్థ్యము నాకు లేకపోయినను, దేవునికరుణచే గలిగిన యాహాయే యాతగాఁ గొని సాహసించి విచిత్ర మైన యీ ప్రబంధమును రచియించి శ్రీయఃపతి యైన వేంకటేశ్వరున కర్పణముఁ జేసితి. ఇది పూర్వకపులమార్గము ననుసరించి వ్రాయఁబడిన ప్రబంధము. ఇందుఁ జదువుటకింపుగా చుండు నూతనవిషయములు పెక్కులు కల్పించి క్రొత్తదారిం ద్రొక్కియున్నాఁడ. ఇందలి గుణావగుణంబులు చక్కఁగా విమర్శించు భారమును బాఠకులమీఁదనే యుంచితి. దయయించి తప్పుల నెఱింగించినవారికిఁ గృతజ్ఞుఁడనై భక్తితోఁ గైకొని పునర్దుద్రణమున నవరించి యచ్చొత్తించెద. కొంత కాలము క్రిందట వ్రాయఁబడినను ముద్రించుటకు ద్రవ్యోపపత్తి లేమిచే నిలిచియున్న యీ గ్రంథమును, నిటీవలఁ జెన్నపురి వీర భారతీ అండు కంపెనీవారికి నామనఃపూర్తిగా ముద్రించుటకు నిచ్చితిని. ఇంతియగాక రిజిస్టర్డ్ కాఫీరైట్ హక్కునుగూడా వీరి కొనంగితిని. వీరు నాయాశీర్వాదమునకును శ్రీమద్వేంకటేశ్వరుని యనుగ్రహమునకును బ్రాత్రులైరి. వీరికి దేవుఁ డాయురారోగ్యభాగ్యముల నొసంగుగాత ! నే నీ గ్రంథమును బండితాభిప్రాయము నభిలషించి చూపఁగా దయతోఁ గడవఱకును జదివించి నిని యిందలి నెఱసులను దిద్ది నన్నుఁ గృతార్థునిగాఁజేసిన మహోపాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలుగారికిని గ్రంథమును బఠించి యచ్చటచ్చటఁ దగిన మార్పులను సూచించి మహోపకారము నొనర్చిన, నెల్లూగు నివాసు లగు బ్ర. శ్రీ. దుర్గా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారికిని సదా కృతజ్ఞుఁడనై హృదయపూర్వక వందనములను సమర్పించుచున్నాఁడను.

ఇట్లు విన్నవించు గ్రంథకర్త.

పురాణం - పిచ్చయ్య.

విజ్ఞప్తి.

బుధజనవరేణ్య !

అమచే బండితపామరుల పతనమునకెంతయు ననుగుణముగ నుండునట్లు లేట తెనుఁగున మృదుమధురకై లిని వ్రాయఁబడిన “విజయోత్సవరిత్ర” మనెడి గ్రంథము నా మూలగ్రముగాఁ జరివి యందలి సారాంశముంగ్రోలి యానందాల్లిని దేలినాడ. కథాంశము మిక్కిలి వినోదకరమై చదువఁ జగునఁ జవులూరు చుండెడిని. నుఱియు నయ్యది, కవి దిగ్దజములని కీర్తిగడించిన కవులలో నొక్కరుడగు నల్లసాని, పెద్ద నామాత్యులచే రచింపఁబడిన “స్వార్థోచిషమనుసంభవ”మను మహాప్రబంధమునకుఁ జాటియగు నని తలంచెద. అమకుఁ గల లోకజ్ఞానమును, భాషవైరుష్యమును, గల్పనా చాతుర్యమును నేతిదగ్గింధమే తెలియఁజేయుచున్నది. కావున భాషాలోకము నుద్ద రించుటకై తమరిట్లే కొన్నికబ్బుముల రచించిఁ గల రని ప్రార్థితుఁడను.

విన్నవించు,

బుధజనవిధేయుఁడు,

జక్కుల. నాగమినాథుఁడు.

మత్త్యాలపేట హైస్కూల్, ఆంధ్రోపాధ్యాయుఁడు, మద్రాసు.

ఆర్యా !

నేను దమ విజయోత్సవరిత్రమును గోలంగాంచి యానందలహరించేల్చితి. నొమ్మి దాత్వాసముల ప్రబంధమును గేవలకల్పనాకథగా గవించిన నిరాఘాటమగు నీరూపా హను స్థిరమైతని యెంచిన నొకవేళ సహస్రసక్తుండగు శేషునకు నేమో తక్కిన వారికిఁ దరంబుకానేరదు. పూర్వభాగ మెంతయు ననగసాలంకారభూయిష్టమై యుష్వచుఁ జదువరుల డెందముల కెంతయు నానందమును గలిగించెడిని. ఉత్తర భాగము భక్తిరసాలవాలమై పామరుల మనంబున భక్తిలతనంకురింపఁ జేయుచున్నది. గచన మృదుమధురముగా నుండుటయేగాక పూర్వకవులదారి ననుసరించియున్నది “ప్రమాదోధీమతామపి” అనునట్లుచ్చటఁ గొన్ని లక్షణవినిర్దములు తటస్థించెడివి. ఐనను నే తత్ప్రబంధము మహాకవులు రచించిన లక్ష్యగ్రంథములలో నొకటి యగునని, పండితమండలిచే బొగడొంద గలదని యూహించెద.

ఇట్లు తమమిత్రుఁడు,

చం - మల్లయ్య

ప్రకటన.

ఈ గ్రంథమును ముద్రింపుటకై అహల్యుత జూచి రూ. 500 నాసి యుచ్చినవాగ్లాభము లనను, అచ్చువేయునపుడు 5 రోజులవరకు గాని ఖాతాలోనను నొన్ని వ్యాకరణాభిలాషికిని ఇవ్వబడినవి. వానిని ఘనస్మితమున సూరించి ముద్రింపింపుచున్నాము. కావున పాఠకు మహాశయుల సన్నిహితము నని ప్రార్థించెద.

ఇట్లు గ్రంథకుర్తి

పురాణం - పిచ్చయ్య.

శ్రీరస్తు
విజయాశ్వా చరిత్రము.

పూర్వ భాగము.

ప్రథమాశ్వాసము.

- కా. శ్రీకల్యాణ గుణావళికలితుడై - శేషాద్రివైజేరి ప
ద్యాకాంతానుణి సంతతంబునలమే - ల్పంగాఖ్యతోగొల్పి న
స్తోకానంద మెల్వంగా నుజనసం - దోహంబు బాలించు నా
శీకాక్షుండగు వేంకటేశ్వరుండు మే - లేచుకూర్చు మాకుంగృహణ్. 1
- నీ. ఊరసాగరముయే - చెలువకుంబుట్టిని - ల్లంబుజంబేరామ - కాటపట్టు
కలువలరాయడే - కాంతకు సోదరుం - డభిలంపదలకే - యతివనోటు
పుష్పాన్తుడేమించు - బోణికిమానుండు - భక్తులకేకొమ్మ - పట్టుగొమ్మ
యుర్వరారమణియే - యువతిసపత్నియా - దైత్యాదియే యువి - దకువిభుండు
- గీ. అట్టిపద్మాపరాకృతి - యైనయంబు | జాక్షి యలమేలు మంగద - యాంతరంగ
పుణ్యగుణ నికరోపేత - భువనమాత | సిద్ధవిఖ్యాత మమ్ముర - క్షించుంగాత. 2
- ఉ. తోయరహాక్షియైన తన - తొయ్యలిభారతి పల్కుతోడుగా
క్రేయమెల్వలొకములు - సృష్టియొనర్చుచు నేర్పుమీఱగా
మ్నాయ చతుష్టయంబుఁ దన - నాలుగుమోములఁ దాల్చుధాత దీ
ర్హాయరభీష్ట సౌఖ్యముల - నాదలహతు ఘటించుఁ గావ్రతక. 3
- చ. చెలువలరారంగావిభుని - చెంగటఁజేరి శుభానుకూలగు
కలనవిపంచి మీటుచుఁ బ్ర - గాఢమశోహర లీలగానముకొ
సలిపిని జేకు మెప్పుఁగొను - సన్నతబంధరవేణి వాణితా
వెలయ నొసంగుమాకు సుక - విత్సమశాత్త్యము వాక్పటుత్వముకొ. 4
- ఉ. పాయని కూర్చి పెంపున స - పత్నికి మేనసగంబొసంగుటకొ
మాయెడ నీమదింగలుగు - మక్కువనేటికిఁ గాననయ్యె మే
లాయెనటంచు నీర్వ్యతొలు - కాడఁగఁబల్కెండు గంగకాదలం
గాయుపు మీఱఁ జేర్చిన జ - గత్పతి శర్యుండు ప్రోచుమమ్మెగి. 5

చ. పతి నెడఁబాయలేమి సగ - పాలు శరీరమునకొ వనించె యం
చితగతి లోకరక్షణము - నేయఁగఁ దోడ్పడి తానిజేతు స
మృతిభజియించు భూధరకు - మారిబలారి ముఖాదితేయ వం
దిత దయనేయుమాకు సము - దీర్ఘమతికొ సతతంబభీష్టముల్.

6

మ. గిరిజాంకస్థలిఁజేరి బాల్యమున రా - గిల్లంగఁ దాఁదొండముకొ
సురవంద్యుండగు చంద్రశేఖరు జటా - జూటంబువైఁజూచె య
బురమాభంగిని నీరుఁ బీల్చికొని తా - పూత్కారముండేసి తుం
పరముతైంబులురాల్చు విన్నపతివే - వారింతు విన్నంబులకొ.

7

క. అనయంబును సద్భక్తికొ | వినుతించెద నేలఁబూరి - వేంకటరామా
ర్యుని మద్దురవద్యుని పా! వసునికొ విద్యావిశాలు - వరగుణజాలుకొ.

8

చ. వెలయఁగ నామదిందొలుత - వేంకటనాథుని మంత్రబీజముకొ
మెలఁకువ నాటిభక్తియను - నీరిసబోధయెనర్చి వ్రేల్చిడికొ
మెలకజనింపఁజేసి ఫల - ముంగొను లాగెఁగించినట్టి స
ద్విలసితలోక సన్నత వి - వేకను మజ్జననికొ స్మరించెదకొ.

9

నీ. ప్రాకటవిలసద్వి - వేకివాల్మీకిని - నఖిలకాస్త్రార్ధవి - న్యామవ్యాసు
విరచితశబ్దప్ర - వీణానిబాణాని - కాకవివ్యాళశి - ఖండిపండి
సజ్జనస్తోమన - శంకరశంకరు - కావ్యరసోల్లాసుఁ - గాళిదాసుఁ
బ్రతిపక్షపండిత - వనహేతిభవభూతి - లలితప్రసంగాన - లంబుసాంబు

గీ. మతీయు భారవిమల్లణ - మాఘముఖ్యు | లైన సంస్కృతకవులన - త్యంతఘనుల
నతులితంబైన భక్తిమై-నభినుతింతు! మత్కవిత్వంబు నిరతంబు-మహినివెలయ. 10

క. వినుతింతు నిలఁగవిత్రయ! మనికీర్తి వహించినట్టి - యమలమతుల నో
లిని నన్నయయెఱ్ఱునది కృ-నలకొ సరిలేని గరిమ - నందినఘనులకొ.

11

ఉ. సన్నతిఁ జేసెదకొనుకవి - చంద్రులనకొ భువిఁబేరుగొన్నపె
ద్దన్నసుమిత్రనార్యునిన - నంతునిమూర్తిని రామసద్రు సూ
రన్నను సోముభాస్కరుని - నయ్యన మంత్రుని రామకృష్ణ జ
క్కన్నను భట్టుధూర్జటిను - వాత్మలకే తనమల్లయాద్యులన్.

12

చ. తమకు కడిదియైనయది - తప్పనిచెప్పదు రుద్విఁగాకవుల్
నుమతులు సద్గుణోజ్వల వి - శుద్ధవదో మధురాధభావము
లక్రమముగఁ గాంచి చాలమది - రక్తివహింతురు కుక్కుటంబు ర
త్నముగని గింజగాడమచు - తాఁచినదాని ఘనుల్లిరింపకే.

13

- ఉ. క్షీరము సీరముగలిపి - చెంగటనుంచిన నందుహంసము
క్షీరములం గ్రహించుఁ బరి - కించు బకంబులు నీచున త్తల
తీరునఁ గావ్యముల్లని ను - ధీమణులొప్పులు గొండుకాకపు
త్పేరిముగల్గమిక్ బరిగ - ణింతురు తప్పల నెల్లవేళలక. 14
- గీ. పరగసంబర్హ సముచిత - భావరసగు | జాదు లెఱిగి సంతోషింతు-రలఘుమతులు
కాకపులుగానఁగాజాల-రాకుమీఁదతే నెయనివ్రాసి రుచిచూచి-తెలియవశమె. 15

ప్రబంధ ప్రశంస

- ఉ. ఉత్తమ కావ్యకల్పనకు - యోగ్యత చాలదటంచు నిస్పృహ
యత్తమతం దలంకఁ దగు - నాయది బాగదియోగటంచు దా
జిత్తమునం దలంపక ర - చింపఁదగుం గృతియెట్టిదైన నా
నిత్తడినంటకుండుదురె - హేమముగల్గిన వారలిద్దరక. 16
- ఉ. ఎక్కుడు తత్సమాత్తులెన - యింపక దీర్ఘసమాస కల్పనల్
దక్కివిశేష వర్ణనల - దవ్విసరించి నిగూఢశబ్దము
ల్పక్కుటిలంగసీయ కన - వీనముగాఁగను పట్టుభంగి నే
నిక్కుతినల్పి వేంకట గి - రీశ్వరునిం దదధీకుఁజేసెదక. 17
- ఉ. నీచుల నల్పులకొ ఖిలుల - నిచ్చులుదీనత నాశ్రయించియొక
యాచనచేసియుం బాగడి - యర్థితముం బడయంగలేక వాం
ఛాచలితాత్ముఁడై మదివి - షాదము నొందుట కన్న నచ్యుతుక
దోచిన భంగి నెంచి పరి - తోషము గాంచుట యొప్పుదేభునిక. 18
- పీ. పరులకావ్యములశ-బ్దంబులుదొంగిలి - నేర్పుజూపఁగవానిఁగూర్చులేదు
ప్రజలకునాప్రాధిక-బ్రకటించికిరైన - హింపఁగామదిని భా-వింపలేదు
కవిమండలంబునఁగగమ పేటియనుఖ్యాతిఁ - గొనటకునేఁగోర్చె-గనఁగలేదు
ప్రతిఫలాపేక్షచే-బ్రబలులొవిత్తవం - తులకంకితమునేయఁదలఁపలేదు
- గీ. సత్యమిది పూనివేంకటే - శ్వరవప్ర | సాదలబ్ధినిరాఘాట-సహజశక్తిఁ
దనర రచియించి యీకృతి-ఘనతమీఱ | నర్పణం బొనరింతున-య్యుచ్యుతునకు. 19
- చ. కలపు మహాకవీంద్రకృత - కావ్యములెన్నియొయైన నన్నియొక
సలలితభంగి మున్నుగల - సంస్కృతమాతృకలం గ్రహించి యిం
పలరఁ దెలుంగు చేయఁబడి - నట్టివికావున నిష్టపూన్నిమై
సలుపుదునే స్వతంత్రమగు - సన్నుత హృద్యనవప్రబంధముక. 20

చ. ఇలను మహాద్రవీణాల న - నెన్నిక కెక్కినకాళిదాసము
ఖుల్లు సయితంబు దాము జన - కోటికి నెల్లమనఁప్రియంబుగాఁ
బలుకఁగ లేకపోయి రట - పండిత సంతతి తృప్తిజెడఁగాఁ
బలుకుట కింక నాతరమె ? - పామయడక రహితావధానుడక. 21

ఉ. వినను వేంకటేశ్వర ద - యాపరి లబ్ధకవిత్వధార నా
లోననడంపలేక కవి - లోకము మెచ్చిన మెచ్చకున్న నే
మైనను నయ్యెనంచుట మ - హాకవియుంబలె యాప్రబంధముకొ
పూని రచించినాడను న - పూర్వ మనోగతచాపలంబునక. 22

గీ. నూతుఁడదిశౌనకాది ఋషులకుఁజెప్పె | ననియు నెందోపురాణంబు-నందుఁగలుగు
ననియుఁగొందఱీ కథఁజెప్ప-క నిగ్గునకుఁ బూనితదియయాధారంబు-దీనికరయ.

చ. ఇదిగని యాకవిత్వమాన - నెంతని చుల్కనఁజేసి నాపయిక
బదరి నిరాకరింపకుడు - పండితులార ! కపీంద్రులార ! న
మ్ముదమున నిందుమీరు గుణ - ముల్గొని తప్పలు దిద్దిచాలనిం
పొదవఁగఁ జేయుఁడయ్య దయ - యుంచి మిముకొ వినుతించి మ్రొక్కదక. 23

క. ఇదిచదివిన మఱియొక కథ | మదికింపుగఁ దోఁపఁజెట్టి - మనుజునకైనకొ
ముదమున రేలుంబులు | వదలక యిదెల్లఁచుచుండ - వలయుంజుండీ. 24

వ. అని యిట్టచేమితాప్రార్థనంబును సుకవిజన సమస్కారంబును కుకవినికర తిరస్కారంబునుగావించి సమాచిత సవీనకావ్య కల్పనానూన కుతూహలాయత్తచిత్తం
డనై, యలమేలుమంగాధినాథకరుణాకటాక్షవీక్షాసమాసాదిత కవిత్వమహత్త్వంబు
విలసిల్ల సల్లలితపల్లవారణ చరణారవిందుండగునమ్ముకుందున కభివందనముగావించి
మించిన భక్తిపవ్యంతంబులువివరించెద.

వివృతములు.

క. అబ్జారి ధరునకుకొ ద్రుపి | తాబ్జారి నుతాంప్రి నిర్మ - లాంభోజానకుకొ
కుబ్జాలం పటునకునుగ | కుబ్జాల వరాశ్రయనకుఁ గుబ్జాకృతికికొ. 26

క. పరునకు ముఁపారునకు కుభి | కరునకు గోధరున కభయ - కరునకుభక్త
దరునకు నుభరునకును | స్థిరనకు నుంబరునకప్ర - తిప్రవరునకుకొ. 27

క. రక్షోవర శిక్షాపర | దీక్షానిరతునకు సల్క-ప్రతిక్షేమమునకుకొ
సాక్షాన్ముద మోక్షప్రద | సాక్షిపదస్థున కాగ్య-జనపాలునకుకొ 28

క. పరిశుద్ధ చరిత్రునకుకొ | గిరిశిఖరాగ్ర ప్రదేశ - కేహునకుదయా
శరధి కపవర్ణమార్గ | స్ఫురణోదయ సత్త్వభావ - శోభాకృతికికొ. 29

- క. సమరాహతామరాహిత | సమరహిత మహాప్రసిద్ధ - శౌర్యనకులన
ద్రమణీయ వేషునకు భూ | రమణునకు పావనునకు - రాజ ముఖునకు. 80
- క. ధీరునకు భీకరకుం | భీరహరునకు జలధిగ - భీరునకఖిలా
ధారునకు సజ్జనమం | దారునకు ననర్హరమ్య - తరహారునకు. 81
- క. మతిమంతునకు శాంతున | కతులితునకు దాంతునకు - శానంతునకు
చ్యుతదోషునకు సమంచిత | యతిపోషునకు స్మణీమ - యవిభూషునకు. 82
- క. అంగజితాంగజానకు మా | తంగాధిప వంద్యునకు బ - తంగ నిభునకు
సంగవిదూరున కలవే | ల్మంగాపతి కఖిలలోక - మాన్యోన్నతికి. 83
- క. ప్రతిరహిత మహితమతికి | సతతాహితకావ్య కర్తృ - జనధిక్కుతికి
శ్రితమత భవ్యాకృతికి | హతకిల్బిష గతికివేంక - టా చలపతికి. 84
- వ. అంకితంబుగానా యొనర్పంబూనిన విజయాశ్వ చరిత్రంబను నవీన విచిత్రకావ్య
కల్పనంబునకు ప్రారంభంబున మదీయవంశక్రమం బెఱింగించెద నెట్లనిన. 85

కవివంశ క్రమము

- క. అజముఖ సంభవులై భువి | ద్విజాలున్నతి గాంచరతివి - వేకస్సరణ
యజనాదిక పట్కర్మల | సుజనిం బ్రాపించి నిత్య - శుభవర్తనులై. 86
- క. వారలు తమలోన సదా | చారంబుల ధర్మములను - సలబంధముల
వేలై నానాటికి వి | స్సాగంబగు భేదములను - దనరిధాత్రిక. 87
- ఆ. అటుల భిన్నజాతు - లై నట్టి విప్రుల | యంగు వైదిక క్రి - యాభిరతిని
మించి వన్నెకెక్కి - రంచిత సుజ్ఞాన | విభవ మమరంగాద్ర - విడులుమహిని. 88
- క. వెలయం ద్రావిడులగు వి | ప్రలునుం దమలోన భేద - ములఁజెందిరి వా
రలతోనఁ గండ్రమాణి | క్షులను బృహచ్చరణ వంశ - మున్నుతిఁజెందెక. 89
- గీ. కండ్రమాణిక్యలం దొక్క-కాలమందు | ఘనతనొందిన పదియు నొక్కండుగోత్ర
ముల కుటుంబులు తమదేశ-ముఁద్యజించి | సిరికి నెలవగు నెల్లూరు-సీమఁజేరి. 40
- క. అప్పటి కాలపు నృపులక | విప్పగు శాస్త్రప్రసంగ - విద్యామహిమకొ
మెప్పించి యొక్క-గ్రామము | నొప్పగఁ గొనియందు నిలిచి-రన్నతిదనక. 41
- క. అదినుతనముగఁ గొనుటక | విదితముగఁ బుదూరటంచు - పేరిడిరి జనుల
పుదుశబ్దము నూతనమును | పదమై ద్రావిడుల కుల్కు - బడివర్తిలుటక. 42
- క. అవిద్యాధికులు పుదూ | ర్ద్రావిడులను పేరునొంది - తగనని మొదలెం
తేనై భనంబు మీఱం | గా విఖ్యాతిని గడించి - కనిరూర్జితముక. 43

- సీ. అసమానవేదకా-స్త్రాగ్ధ్యసనానంద - ధారేయమతులు పు-దూరువారు
రమ్యేతిహాసపు-రాణసుసాహిత్య - పారగులుర్విబు-దూరువారు
వేదవేదాంగస-ద్విషయ ప్రసంగాది - యోగ్యతాధనులుపు-దూరువారు
సంతతభూవరా-స్థానసమ్మానము - హోతృవాస్పదులుపు-దూరువారు
- గీ. స్నానసంధ్యాద్యనుషాన-సత్త్రియాంచి | తోత్తమోద్యోగ రతులుపు-దూరువారు
సహజ సత్యాభిమాన ప్ర-కాంక్షధర్మ | గౌరవోదార ధృతులు పు-దూరువారు. 44
- క. భావింపగ నసమాన | శ్రీవైభవ కలితులగుమఁ - జెన్నొంది బుదూ
ద్దావిడులు వృద్ధిజెందిరి | వావిరి సమ్మోద మెసగ - వాఁలలోనె. 45
- సీ. శ్రీవత్సగోత్రవ-ర్ధిష్టాదాపస్తంబ - సూత్రుండంచితకీర్తి-సుగుణమూర్తి
ధాత్రీసురాస్వయో-త్తముడు సుస్థిర కరు - జాకరుండు చిత-గుణాశ్రయుండు
ప్రకట సదాచార-వర్తనానూన ప్ర - తిష్ఠాపరుండును-ధీగురుండు
సన్నత శాస్త్రప్రసంగ నిరాఘాట - చాతుర్యయుతుండుస-జ్ఞనవినుతుడు
- గీ. అభినవ వరేణ్యుడోమవ్వు-త్తాగ్రగణ్యుడెడధిక భర్తృప్రియుండు పు-ణ్యాశ్రయుండు
సంతతో దారుడనఘుండు-సద్విచారుఁ డెరి జనహేమకుండు కృష్ణ-యార్ద్రఘనుడు.
- క. రాణిక రాజులకడఁ బా | రాణికుండైయుండి యాధ - రాసురమణి య
క్షీణోన్నత దశనొంది బు | రాణము కృష్ణయయనంగఁ - బ్రస్తుతిపడ సె. 47
- ఉ. ప్రాకటభోగశాలి మృదు - భాషి పురాణము కృష్ణయాఖ్యుడ
స్తోకవివేక శీల పరి - శుద్ధగుణాదులఁ జాలమించిని
స్థాకరులైన విప్రులని - రంతరముం దనయింటనిల్చి తా
వీకున నాదరించు నయ - వేదులకార్యము లిట్టివేకదా. 48
- క. దానంబు నిదానంబభి | మానంబ సమానబుద్ధి - మహిమయుఁ దనరం
గా నిఖిలజనులు వొగడం | గా నతఁడుర్వీనురాగ్ర - గణ్యుండయ్యె. 49
- కా. నిర్దించెక దనపాండితీ మహిమరా - ణింపక విపశ్చిత్తతిక
వర్ధించెక మదినిందిత క్రియలపై - వాంఛకో; జనులైచ్చుగా
నార్దించెన్ విలసద్విగంతగతవి - ఖ్యాతిన్ ముదంబొప్పుగాఁ
బర్జన్యాభుని కృష్ణయార్ద్రుని నుతిం - పం జెల్లదేనిచ్చలున్. 50
- కా. ఆదోషజ్ఞవరుండు దాబరిణయం - బయ్యెక వివేకించి సౌ
మ్యునిశ్రేష్ఠ గుణప్రయుక్తయగు మం - గాంబన్ దయాలంబ స
మ్మోదాలంబను భాసురాననజితాం - భో జారిబింబన్ మహా
వైద్యానియిత భోషితార్థినికురం - బన్ సత్కుటుంబోద్భవకా. 51

- ఉ. ఆలుడియున్ వివేకమును - సంచితకార్యచ యభిలాషయుం
దాలిమి సత్యముం బ్రియము - దైవతభక్తియు విప్రపూజనం
బేలద మొందనట్టి మతి - యిప్పజనాదరణంబుఁ దృప్తియున్
జాలియు లక్షణంబులు ని - జంబుగ మంగమకుండలంపఁగన్. 52
- క. పతిభక్తి గలిగి తనసరి | సతు "లౌరా" యనుచు మెచ్చి - సంస్తుతినేయన్
ప్రతిలేని సౌఖ్యముల స | మృతి నున్నతిఁ జెందిమించె - మంగాంబభువిన్. 53
- క. ఆజంపతులకు మురహార | పూజాఫల సిద్ధికతన - పూర్ణేందు సమ
భ్రాజిత యకుండై చాలఁబ్ర | యోజకుఁ డగుకేళవాఖ్యుఁ - డుద్భవమయ్యెన్. 54
- క. ఆకేళవార్యుఁ డభినవ | లోకేశుఁడటంచు నుజన - లోకము పొగడన్
క్రికిరనై విఖ్యాతిం | జేకొనియెన్ బ్రాకటముగఁ - జరితఁలీలన్. 55
- ఉ. రాజితక్తిరిశాలి గుణ - రాశి పురాణము కేళవార్యుఁ డ
వ్యాజ కటాక్షదృష్టల ని - రంతరముంగని యాశ్రయించు కృ
ష్ణజన ధారులొద్దిజుల - హటక వస్తులఁజేయునార పం
కేజడభాతుండై వెలయు - కేళపుసప్తృప కడ్డుగల్గునే ? 56
- సీ. తనధాటికేనాటి-కినిసాటిగాలేక - విప్రులబ్బురమంది-వినుతిఁజేయ
తనతీర్పు నుడినేర్పు-దయయోర్పుఁ - జన్పించి సజ్జనుల్పాలఁగా-సంతసించ
తనదైర్ఘమాదార్య-ముచకార్యనైపుణి - వింతగాఁ గనిసును-ల్పంతసించఁ
దనశక్తి సుగభక్తి-యనుగక్తి - యునుజూచి-శిష్టులుసంతృప్తిఁ-జెందిమెచ్చు.
- గీ. ధాత్రినెంతయు నున్నతిఁ-దావహించె | సతతధర్మాను వర్తియ-క్షయనుకీర్తి
పుణ్యలక్షణ వనమాలి-భోగశాలి | యర్థి జనజీవనుఁడు కేళ - వార్ధకునుఁడు. 57
- మ. వనశాతాక్షుఁడు దీనపోషకుఁడు స - ద్వజ్ఞుండుఁ బీతాంబరుం
డును లక్ష్మీనిలయుండు సుత్తమగుణా - ధ్యుండుకై దయాశాలియున్
వినుతుండున్ నరమిత్రుండున్ ఘనుఁడును - ర్వీచేవతారాధ్యుండొ
టనుదాఁ గేళపుభంగిఁ గేళపుఁడు వే - డ్కన్ రాజిలెన్ సుగీతిన్. 58
- క. అక్తిరిమంతుఁ డతిపథ | వాకరుండై వన్నెకెక్కి - యార్యానుమతిం
జేకొనెఁ దనకిల్లాలుగ | నాకాంక్షన్ గుణకదంబ - యగు లక్ష్మాంబన్. 59
- చ. పలుకదుకల్ల నెన్నుడును - బంధువులన్ నిరసింపదన్యులన్
జాలకఁజూడ దధులను - జోకదుకోపముఁ బూనదెప్పుడున్
సలుపదు దుష్క్రియలైతలు - సంధిలినన్ మదిలోనొకింతయున్
గలఁగదు కేళవార్యుకుల - కాంతకులక్రమ కన్యులద్దియే ? 60

- మ. వితతానూన పరోపకార మతిసా - ద్వీముఖ్య లక్ష్మ్యాంబునం
 బ్రతిలేరెందును నన్నదానమున సం - భావించియభ్యాగత
 ప్రతతిక్మన్ననఁ జేసి వల్లభునకుం - బ్రఖ్యాతిఁ జేయార్చుటే
 వ్రతమాసద్గుణ పూర్ణకుక్ సతులమా - గ్గం బిట్టిదానేకదా. 61
- క. అతులితు లాదంపతులకు | సుతులుద్భవమైరి సకల - శుభలక్షణ శో
 భితులై మువ్వరు మూర్తి | త్రితయంబును వోలె నధిక - తేజముమీఱక. 62
- ఉ. ఆనయాశాలులౌ ముగురి - యందును నగ్రజుడైనయట్టి ల
 త్పీఠనరింహ నాముడు ప్ర - సిద్ధివహించి సమంచితస్థితిన్
 బూనియనూన భావ హిత - భోగ సమర్పితుడై దయాపరి
 జ్ఞానము లుల్లసిల్ల నువి - చాఁచుతిన్ ప్రతిలేకవధిలెన్. 63
- కా. సర్వజ్ఞుండు పరోపకార మతిదు - ప్రద్యేషి యవ్యాహతా
 పూర్వానేక విభూషణుండు గుణుం - పూర్ణుండునై సంతతా
 ఖర్వానంద సముద్రుడేతడనఁ బ్ర - ఖ్యాతిన్ గొనెన్ ధాగణీ
 గీర్వాణాశ్రయుడైన కేశవని ల - త్పీఠనరింహుడిలెన్. 64
- క. అతనికి సముడతడే యని | మతిమంశులు వినుతినేయ - మన్నించి యభీ
 ప్సితముల నొసఁగున్ యాచక | తతులకు నిగ్రంబు నతడుఁ-ధారాశముఁగాన్: 65
- సీ. విద్యాసమృద్ధివి-వేకవిన్నూర్తుల-నజపుత్తు సజపుత్తు- నపహసించు
 సదమలలక్షణ-సాందర్యమహిమల-మాధపుమాధపు - మగపుగొలుపు
 చాతుర్యకలనఁజే-జంబుపెంపుననల - భాస్కరుభాస్కరుఁ-బ్రతిసుటించు
 తులలేనికుభభోగ-ములఁగల్గిచెలుపున - రాజరాజునురాజ - రాజుఁడెగడు
- గీ. బౌరసునుడంచు జనులన-యంబుఁబొగడ | వాసికెక్కెను మిగుల వి-లాస లీల
 సత్త్రియా వర్తిభూసున-చక్రవర్తి | స్థివినుతకీర్తి లత్పీఠ - సింహమూర్తి. 66
- సీ. అతడు భూసురభర్త-యితడను భూసురభర్త - యగుట నిర్వరసముల-నఁగవచ్చు
 నతడుమాసంయుక్త-డితడుమాసంయుక్త - డగుటనిర్వర సము-లనఁగవచ్చు
 నతడుభాషాప్రియుం-పితిడుభాషాప్రియుం - డగుటనిర్వరసము-లనఁగవచ్చు
 నతడభ్రవాహనుం-డితడభ్రవాహనుం-డగుట నిర్వరసము - లనఁగవచ్చు
- గీ. ననుచు తనలక్షణంబుల-నరసిలోకు | లబ్ధజాబ్ధిగర-బ్ధగ-రాద్రిపుల
 సాటిగాఁబోల్చి వర్ణింపఁ-జాలనొప్పె | త్రితజనోద్ధారి లత్పీఠ - సింహమూరి. 67
- సీ. అత్రతజనతో-రానీక సమ్మోద - కరపూర్ణి మానుధా-కరుడనంగ
 నధిజనప్రక-రాభీష్టదాయక - త్పీఠమందార-శాఖియినఁగ

ప్రాకటవిద్యా వి-వేకవాక్చతుర్థ - సంశీలనిర్ణరా-చార్యుడనఁగ

నిత్యాన్నదానాదికృత్యానుమోదవి - న్సూర్జితకుంతీను-పుత్రుడనఁగ

గీ. సర్వవిధములఁ జేరించె - సార్థకముగ | భవ్యగుణపాలి బాంధవా - జ్జవనహేళి
సమయసముచిత నుతవేషి-సత్యభాషి | యంగజ నిభుండు లక్ష్మీన్య-హరిభునుండు. 68

క. ఆవిమలాత్మ్యుడు ముదమునఁ | దావరియించెను జగన్ను-తంబుగ సతిగా
సావిత్రి సన్నిభయగు సావిత్రిక బుణ్యవతిని - సదమలగాత్రిక. 69

నీ. పతిమేనిలోకగ - బాలురైకొనిగారి - నలుగురినోళ్లలో-నానివాణి
నిలిచినవోటఁదా-నిలువనేరకలక్ష్మి - యస్థిరభోగంబు-లమరికచియ్య
భర్తృపంచకముఁజేఁబట్టిపాంచాలియ - నన్యంగతిఁబ్రయఁబందితార
కాయలకుబుదిని-కరఁగియరుంధతి - ప్రియుఁబానివెతనొంది-భీమపుత్రి

గీ. తనకుసరిగాక యుండఁజె-తయను మించి యఖిలశుభలక్షణావీత - యై చెలంగ
నుభయ వంకప్రకీర్తిత-యుచితచరిత | యైనసావిత్రి నుజ్జ్వరా-యార్యపుత్రి. 70

క. సత్యంబు వీడఁచెన్నడు | వ్యత్యస్తంబైనమాట - వలుకదు పతితోఁ
బ్రత్యహమును మఱవదు స | తృప్త్యంబుల మీఁదిపూర్ణి-గినియదుపరులక. 71

క. వేదలకుఁ గాంక్షితార్థము | నాదరమున నొసఁగితుష్టి - నందఁగఁజేయు
నోద్రమను నన్న దానము. | లేదనకొనరించు సర్వి-లికనిరతంబుక. 72

మ. విమలానూన గుణావళికలిత సా - విత్త్యంబునదృక్టే జి
త్తమునకొనించి నిజేశునట్లు నయముక - దానుకభజంగుచలా
గ్రమనోజ్ఞాలయ వాసునేవకడు ము - ఖ్యంబంచు భావించి ని
త్యముఁబూజించు నుతించు సమ్మదము నిం - డారంగ నిచ్చావిధిక. 73

క. ఆసాధ్వి వేంకటాచల | వాసుని భజియింపకున్న - వత్సరమునొగిక
మాసమ్మును బక్షమ్మును | వాసరమును జాముగడియ - వాటిలదరయక. 74

క. ఆమిధనమునకు ఫణిగిరి | ధాముని విలత్కృపాను - ధాపరిపూర్ణ
శ్రీమహిమను జన్మించితిఁ | దామర స దళాత్మభక్తి - దనననవాడక. 75

చ. కలిమిఘటిల్లియుక నుతులు - గల్గిమిఁ దల్లియుఁడండ్రయుక ప్రతం
బుల నొనరించి తత్ఫలము - బొంది ననుంగని లేకలేకనే
గలుగుటఁజేసి యుండభి ధ - గాదని పిచ్చయయంచుఁ గూరిమిక
బిలువఁ దొడంగిరయ్యది య - పేరుగ నేర్పడె నాకునిత్యమై. 76

క. తలిదండ్రులు కూరిమినిడి | పిలిచినదే ముఖ్యమైన - పేరనిమదిలోఁ
ధలపోసి నాడుకృతులను | నలునొప్పగనదియనిలిపి - నాడనుచెలయక. 77

- ఉ. అదఁదలంగినే జనన - మైనది యాదిగ నాలుగేండ్లకుఁ
గాదిలిమధ్యురుండినా ను - ఖంబులవైధమి నుజ్జగించి స
మ్మాద మెలర్పఁగాదివికి - బోయిన నర్భకుఁడైననమ్మ నెం
తో దయమీఱు మజ్జనని - దుఃఖములొందఁగ నీకపెంచెతాఁక. 78
- మ. కరుణఁ నాదగుపంచమాబ్జమునయో - గ్యంబైన శ్రీవేంకటే
శ్వర మంత్రంబును జెప్పినత్స! యదిక - ప్పంబు ల్లోలంచున్ యశ
స్కరమానీకు జపంబుఁ జేయుమని యాజ్ఞాపించె నాసాధ్వి; ను
స్థిరబుద్ధిఁ జపియించితిఁ మదము స - ధిల్లంగ నాకంతటఁక. 79
- చ. పరువడి వేంకటేశ్వరు కృ - పామహిమఁ జనియించె నాత్మలో
విరివిగ నడ్డుతంబగు గ - విత్వపుధోరణి యంతసత్తువ
త్సరములు నిండనున్నతటి - జయ్యననంబ ననుం బ్రియంబుతో
గురువులయొద్దకుం జదువు - కొమ్మని పంచెవివేకి నాటకుఁక. 80
- క. అదియే చభావమోఁ దోఁ | పదు నామదిమిగులవంత - పరికింపంగాఁ
గొడుకక బడికింజేరిన | తదనంతర మెదవెనెక్కు - తలఁపులు నూహలో. 81
- సీ. ఒకదినంబుననెత్-ప్పకనేర్చితినిసంశ-యములేకయాంధ్రభా - మాక్షరములు
రెన్నాళ్లలోనెగు-ర్తించిలిఖించితి - గొదలేకచెప్పిన - గుణిల మెల్ల
వైదారప్రాద్దుల-కభ్యసించితిసల్ప - వాక్యములన్క-గా - వ్రాయఁజదువ
వారంబునకుసల-వాటుఁగావించితి - నెక్కుముల్లులుక-గా-లెక్కవేయ
- గీ. చూచువారబ్బురమున-సంస్తతి యొనర్పఁ | బరనఁజేసితి నెలలోన - భాగతమును
పిదపనొకవత్సరమునకిం-పొదననొక్క | నాటకంబును రచించి-నాడఁదొలుత.
- క. అది మెదలుగ నానేర్చిన | పదములు గదియించి పెక్కు - పద్యంబులు నిం
పొదవఁగఁ బాటలు హితులుం | జదువరు లొనన రచించి-సంస్తతిఁ గొంటిఁక. 82
- చ. అనయము వేంకటేశ్వరు ప - దాంబుజ ముల్కుదిలోన నమ్మి
దినదినముఁ మదంబయింప - జేశముచేఁ గడుభక్తిమీఱఁగా
వినుతియొనర్చుచుంటినిగ - విత్సవనోర చనానమత్సృతిఁ
వినిన గుణజ్ఞులందఱు వి - వేకివిగాఁగల వింకవైననఁక. 84
- క. ఎత్తిన వేడుకచే నా | చిత్రము నిలువమి నినేర - చించుచునుంటిఁక
గ్రొత్తలగు చాటువులఁ బలు | వృత్తంబులు చదివినాని - విధమున నెత్తుడుఁక. 85
- ఉ. అంతటఁ గొంతకాలమున - కార్యులు కొందఱు మత్స్య-విత్వముఁ
వంతగ నాలకించి విశ - వేడుక నీరచనంబుకాని యొ

- శ్రింతయు కాశ్రుఫశ్శ్రిరచితయింశపు ఛందములం బలింబివి 86
- క్రాంతలు ప్రాసలుండెలిసి - సల్గుటమేలని పల్కిరేర్పడక. 86
- క. అదిమొదలుగ ఛందంబులఁ జదువుటకును వ్యాకరణముఁ జదువుటకును నా మదివాంఛ గలిగి గురువుకృత | చెదకితిఁ గొన్నాళ్లుపూని - వేసటఁగొనక. 87
- క. తుదకెవ్వరును “రా” తె | లెదమని యనకుండి రెంత - వేడిన నదయల్ తదనంతర కర్తవ్యం | బెదవోచక నేనువగచియొప్పిధిసేతుక. 88
- చ. కడకఫలంపదయ్యె నికఁ - గావ్యము లెట్లురచింప నేర్తునే వడుపుననింక నాకెఱుంగ - వచ్చుఁ దదీయ విశేషముల్ కనం బడఁడొకఁడేని ఛందమును - బల్కెడి యోగ్యుడటంచు బుద్ధినె క్కుడువగఁ జెందియుండు తఱి - గొన్నిదినంబులు చెల్లినంతటక. 89
- ప. ఒక్కనాడే తద్విచారంబు మనంబున ఘనంబుగాఁ బెనంగ నాత్మీయ గోపబహిర్దావరాష్ట్రస్వనిర్మిత వితర్కితోపరినేకతంబయుపవిష్టండ్లనై నిరంతరమున స్మన్మాన సాంభోజ పీఠంబున నిలిపి సంస్కరించు వేంకటాచల వివాసుండగు వానుడేవుని మదీయవాంఛావాప్తిగావింపుమని వేడుచుంటి నప్పుడు. 90
- క. పగలది మూడవయా మఱి | బగుఁ గావున నపుడు తరణి - యపరాంబుధికికృత దిగుచుండె మెల్లమెల్లన | నొగిఁ దనకిరణములవేడి - యురువిడి మాయక. 91
- ఉ. అత్తఱిఁ గర్మరంధ్రముల - యందున “హా”యని యొక్కనాదము ద్వృత్తిజనించె బాహ్యరవ - వేగములెల్ల నడంగెనంతలఁ జిత్తము నిశ్చలత్వమును - జెందెను వేముకుఱించెఁ గన్నులు జ్వల్తుగ నింద్రియంబుల జ - యించిన యోగివిధంబువాటిలెక. 92
- క. అదిభాగద్య యొకలయో | నిదురయ్యె మఱియొద్ది యొక్కొ - నేనెఱుంగనులొ నొదవకృత విభ్రమమంతనె | పొదలెన కారణమమేనఁ - బులకాంకురముల్. 93
- ప. ఆ సమయంబున. 94
- సీ. నీలమేఘచ్ఛాయ-నెగడుదేహపుమిన - మినలగన్నులు-మిఱుమిట్లుగొనఁగ బూర్ణేందుబింబంబు-బోలు నెమ్మామునఁ - జిఱునవ్వువెన్నెల-ల్పంగలింప చెలవంబు మీఱరా-జిలునట్టి గాంగేయ - వనసంబఱితవలె-వాటుఁగారగ పంకేజదళసన్ని-భంబులై మెఱయునే - త్రంబులఁగరుకార-సంబుదొలుక
- గీ. విమల నవరత్న భూషణ-వితతివెలుగ | కరములందొగి శంఖువ - క్రములుతనన నునికభలకాన్వితుఁడైనయొక్క|పుణ్యపూరుషుఁ డపుడునా-ముందుదోచె. 95

- గీ. అటులబ్రత్యక్షమైన మహాసభాపుఁ | డెవ్వఁడోయని కడుసంశయంబు భయము
హర్ష మాశ్చర్యమును భక్తి - యాత్మఁబెనఁగ | మ్రొక్కినిల్పితిఁజేదోయి - మో
[ఙ్ఘ్రియంత. 96
- క. గడగడమై వడఁకఁగనే | వెడగురు పడినోటమాట - వెడలకధృతిఁబో
విడిచి పరికించుటంగని | కడుదయ నయ్యనఘఁడింపు - గానిట్లనియెన్. 97
- చ. వలదు భయంబు శేషగిరి - వానుడఁ నేనుకుమార ! నీకుమే
ల్లిఁచి వరంబొసంగఁగ ము - దంబునవచ్చితి; నన్ను నెప్పుడం
దలఁచు మదీయ భక్తులకుఁ - దార్శ్నికు - చింతలు మాన్చివాంఛితం
బులు సమకూర్చుచుండుదును - భూరికటాక్ష నిరీక్షణంబులన్. 98
- క. నీవును మధ్యక్షుండవు | కావున నీకును శుభంబుఁ - గావించును నీ
భావంబున సమ్పాదము | తావుకొనుకొ సంతటములు - తలఁగును వత్సా. 99
- చ. అనుపమ దివ్యసౌరభ స - మన్విత వస్తువిశాసమేళనం
బున నిలనన్యవస్తువులు - పొల్చువిధంబున మత్స్యపార్ద్య
ప్రినిజనియించినట్టి పటు - చిత్రకవిత్వ మహత్త్వసిద్ధిచే
ఘనతపహించి మించెదవు - కావుతమీపనిపల్కియర్పితిన్. 100
- గీ. ప్రమదమెసఁగించి యతఁడు నా-భయముమాన్చి | భవ్యరేఖాకలిత పల్ల-వసమ రవ్య
మృదులమగు హస్తమున నాడు - మేను నిమిరి | హితపురట్టింప చెండియు - నిట్లు
[లనియె. 101
- క. ఛందో వ్యాకరణంబుల | యందును గావ్యములఁ బరిచ - యము లేదనిలో
సందియ మొందకు; నీకృతి | ఛందోబద్ధంబుగాఁ - జరుపుదు నెపుడున్. 102
- అ. శబ్దసంఘ లెఱుఁగ-సాహిత్యమొదవదు | శాస్త్రమగయ ననుచు - జడియవలదు ;
నీవు పల్కుకవిత-నిర్మలమై యుండు | నటులచేయుచుండు - ననయమేను. 103
- క. అకలంకుడ వైతివి బా | లకనిను రక్షించుననుచు - లలితములగు వా
క్రవ్వకరంబులఁదనియఁగ వే | దుకనానతియిచ్చుటయుఁగఁడుకొ ముదమొదవక. 104
- క. మతిసపుడు నాకుఁదోచిన | గతిసన్నతిఁ జేసి నీవ - గతియనుచు నను
స్కృతి సర్వతిజ్ఞుని మా | రుత మొలసె జనార్దనుఁడుతి-రోహితుఁడయ్యెన్. 105
- ఉ. వీడెను కన్నుదోయి వెస - వీనులకుకొ వినవచ్చెవారు వా
రాడెడి మాటలంతఁబుల - కాంకుర కోటియడంగె నంతనేఁ
గూడిన మైవడంకుడిగ - గొబ్బిన పైర్చుము సంఘటిల్లెదో
క్షోదనఁ బల్కు-రెప్పటి ప - టుత్పముఁ గాంచెను దీంద్రభాంతియున్. 106

- ముగాఁగ నేనపుడు - చేతునట్టి న వీనమైన చా
మునెంచి లోఁగనిక - రించి జగత్పతియైన భోగిరా
త్ర పవిత్రధాముడు ము - కుందుఁడె పోపాడనూపినకొ గృహ
కునిఁజేసె నానిదిశు - భంబుని భక్తియు మోదమొప్పఁగక. 107
- కు నుతిఁజేసిన మ | స్కారంబు లూనర్చి గతవి - చారుడైనై నే
శంబుగ సత్కవి | తారచనకుఁబూనియ గణి - తంబగు కడఁకక. 108
- ంహిలోన మత్కవిత - నెవ్వరు మెచ్చిన మెచ్చకున్న నా
కొఱంత లోకముల - కెల్ల విభుండగు వేంకటేశ్వర
మికి భక్తిసంకిత ము - సం గెద నంతియ చాలులోపమిం
టఁ గల్గ మేలుగడి - యించి వహించితి నుత్తమ త్వముక. 109
- నిశ్చయించి హృదయంబునఁ దత్కాలమున మించు - పూన్నిని వాతా
వరగిరివాసునిపా | వనచరణద్వయము నెంచి - భక్తిదలిర్పక. 110
- సమొప్పఁగా కృతులు - చాలరచించియుఁ దృప్తిగల్గిమి
తల కాస్పదంబయిన - వీనముగాఁ గనుపట్టుగాఢనే
యయు భక్తిమీఱఁ గృతి-నేర్పడఁజేసి వృషాద్రివాసి క
కు నటంచునెంచి వివ - రింపఁగఁ బూనితి నీచ్రబంధముక. 111
- నేతత్కథావిధానంబు నెఱింగించెద నది యెట్లుని న. 112

కథాసారంభము.

క. పుణ్యముకుసుమఫలవ్రజ | పుణ్యము సకలావనీజ - భానురము మరు
ద్గణ్యము తాపసులోక శి | రణ్యము భవినైమి శంబ - రణ్యంబులలోక. 113

క. ఆవనము సకల ఖగమృగ | జీవనమన వరతసాధు - నేవనము మహా
పావనము దేవతాసం | భావనము సదాసుఖప్ర - ఐర్ధన మరయక. 114

ఉ. అచ్చటి సత్రయాగ సమ - యాగతమాని వరప్రతానమిం
పెచ్చగ నూతునిండటిసి - హృద్యముగా నొకపుణ్యగాధ మా
కచ్చుపడంగఁ దెల్పుమన - ఘాత్య వినంగఁ దలంపుగల్గెడిక
సచ్చరితంబులం బలుకఁ - జాలరునీవలె నన్యులెవ్వరుక. 115

క. అనియడిగిన మునివరులం | గని సంతోషమున రమ్య - గాథాతటి నీ
వనధియగు నూతుడవు డి | ట్లనియె వచోరచన వెలయ-నందఱు వినఁగక. 116

క. అడుగఁదగు విషయమును మీ | రడిగితిరాఁగాకఁ దెలిసి - నట్టిది మీకుక
నుడివెద నొకచిత్రంబును | కడుఁబుణ్యకరంబునైన - కథవినుఁడుతగక. 117

వ. అని పలికి పుణ్యచరిత్ర శ్రవణ కుతూహలాయ త్తచిత్తులై తనవైఁజూడ్కులు నిలిపి
శ్రద్ధావధానంబు లెసంగనిరీక్షించు నిరుపమాగణ్య పుణ్యక్రియాశరణ్యులగు తాపసు
వరేణ్యులకు సన్నతవిచిత్ర గాథాశతాంగనూతుండగు నూతుండిట్లనియె. 118

పురవర్ణనము.

ఉ. సారవిచిత్ర రత్నమయ - సౌగంధిరోగ్యహ భర్తహర్మ్యశృం
గార తరాంబరాంత పరి - కల్పిత గోపురకేత నాంచిత
శ్రీరమణీయమై కడుఁబ్ర - సిద్ధిని మాళవదేశమందుఁ జె
న్నారహసుండు శ్రీపురము - హర్షకరంబుగ రాజధానియై. 119

క. ఆపురము రమారమణికీ | గాపురము తిరస్కృతాల - కాపురముధరా
నూపురము పుణ్యములకుం | దాపురము సురేంద్రపురముఁ-దాఁబురణించుక. 120

మ. తతనిష్ఠాపరు లుత్తమవ్రతసము - తస్మాహ ని్యతాత్మ్యులనూ
ర్జిత పుణ్యుల్నిరతాహితాగ్నులును వి - చేచ్ఛదాఘులధ్యావకుల
నుతయాగ ప్రవయార్చితామరుల గ - బ్యుల్పాబ్య లార్తామనల్
చతురాస్యోపములప్పురిక శ్రుతియుతుల్ - క్షౌదేవతాసత్తమల్. 121

- మ. అసమోద్దండ భుజాబలా నిర్వతులు ధై - ర్మశ్రాద్ధధర్మార్థసా
హసగాంభీర్య వివేకమూర్తులు బ్రహ్మ - దాత్మల్యదామ్యల్యనో
జనమానాంగులు సత్యవంతు లరికి - ఊదత్తులొపన్న సా
ధ్యసదూరీ కరణప్రవీణుల నఘుల్ - ధాత్రీశ్వరుల్ తత్పురిక్. 122
- చ. తమ కులధర్మవర్తనము - దప్పుకగోపరి పోషణంబు జే -
రము కృషిజేసి నేర్పునఁ గ - రంబు ధనంబును నేకరించి మో
దమునఁగుజేరునింద మకు - దక్కువ వాడనిపించు నున్దితిం
దమసరితామయై జనహి - తంబుగ నొప్పుదురప్పురిక్ ద్విజుల్. 123
- క. గురుదేవతా ధర్మత్రీ | నురభక్తి సమర్పలందు - నున్ధిరబుద్ధిక్
బరఁగుదు రావట్టిణమునఁ | జరణజు లనవరత విభవ - సన్నత మహిమన్. 124
- మ. పురినుత్తంగ మతంగ జావళులు సం - భోగంబులం జూచియం
బరంగం గా జలవీచి కాంతరచల - త్పంకేజి సందోహముం
గరముత్సాహ మెలర్పఁ ద్రుంచి తనరం - గా మావటీత్రాచ్చసా
దరలీలంబయివై చుఁ ద్రోవసలిలా - ర్థంచేగువో నిచ్చలున్. 125
- చ. జవమున వాయుపుం గెలువఁ - జాలిమహా సుగుణాన్వితంబై
ప్రవిమల అక్షణంబులను - భాసిలి మేల్గతులెల్ల నేర్చుటక్
భవనజయావహంబులు న - పూర్వములంచురిపుల్లలంక నైం
ధవములు వేనవేలు వివి - ధంబులు సంతత మొప్పునప్పురిక్. 126
- చ. నగర బహిఃప్రదేశమున - నాలుగుదిక్కుల గోగణంబులిం
పుగఁ గనుపట్టు మేపునకు - బోవక మున్ను దయంపువేళలక్
బగతురు చేరకుండుగతి - బాల్కడలింజలదుర్గమైతగక్
మగఁటిమిఁ జేసె భూపుండన - మందలుమందలుగాన సంఖ్యముల్. 127
- చ. విరహిణులప్పురిక్ నిశల - వేగచు వెన్నెలఁతేనిఁజూచియు
ప్పరిగల మీఁద నిల్చి చల - పట్టుకు కాపుమటంచు వేడిప
ల్మరునతనిక్ స్పృసించి కను - లందమచేత్తుల నద్దుకొంట నా
తరుణుల కజ్జిలంబు మయి - దాఁకిన నయ్యది చిన్నమండ్రులక్. 128
- చ. చెలువము మించు తత్పురికి - జేరువనింపగు జొన్నచేలఁ గం
కులు దినవచ్చు పక్షులను - గూతలుపెట్టాచుఁ జోపిపోనిదో
వెలు పటరాల నేటికొని - వ్రేయంటచేఁ దడవొనటంచు రం
జిలు మహిభూషణుంచి యొడ్డి - సెళ్లను వై కురు కాలిపాలిక్. 129

- ఉ. మెండగు నెండలంబనుల - మేసరిబాలకు లుద్దియద్దిగాఁ
గొండొకనేపు పల్వలపుఁ - గూలములంగల చెట్లనీడలం
దుండి మహావినోదముగ - నూదెడి పిల్లనగ్రోవినాదము
ల్పండితగానమై నెవుల - పండువునేయును బాంధకోటికిఁ.
- 130
- ఉ. పేలగునట్టి యాపురిని - మేడలవైఁగల సాలభంజి కా
జాలముఁగాంచి నిర్లభు - జంగ వరల్లమయప్పవోవి నీ
లాలక లల్కఁదమ్మువిడి - యయ్యెడఁజేరి రటంచు భ్రాంతిచేఁ
బాలికిఁబోయి బొమ్మల ని - పాయదురెంతయు విస్మితాత్ములై.
- 131
- ఉ. పోటికిమించు వీటివెల - బోటులు ధాటిగపాట పాటలక
బాటవముం గడించి యల - వాటు తొలంగు నటంచు వీణియల్
మీటుచు నాడుమకృత్రుతికి - మేళనమై రహిమించరాగముల్
సూటిగఁ బాడుచుండ విని - సొక్కుదు రబ్బురమొప్పఁగాఁ బ్రియుల్.
- 132
- చ. అలరులపై పయిన్మెలఁగి - యంబురుహాకరశీతవారిచేఁ
జలుములు తేరి పారజన - సంతతి కింపుగ నెల్ల వేళలక
జిలుజిలుమంచువీచు రమ - నీయ మణిస్థగితోరసాధ ని
ర్మలిన గవాక్షసంతతుల - మార్గమునంబురిఁచిల్ల తెమ్మెరల్.
- 133
- కా. ఆకుందోటలు పుష్పవాటికలు ను - ద్భానంబు లారామముల్
లేకల్లాఁదగు నారికేళములు మే - ల్మీక మించు చావల్లన
స్తోతాబ్ధాకరపంజ్జి గొప్పకృతకా - ద్రుల్ రమ్యమైనట్టికే
కామాళు ల్లదళీవనంబులును జ - ల్పలూర్పుఁ జాలకబురిక.
- 134
- గ. అమరభుజంగసంగమ ను - ఖార్జినులౌ నురవారకామినుల్
సమదరతి క్రియావిధులు - సల్పఁగనేగుపు చాలలేమినే
స్తమున శిరోగృహంబుల న - దావిట సంగతినుండువేళ్ళలక
గ్రమముగఁగాంచి నేరుతురు - రాత్రులు పొంచుచునుండి యవ్వురిక.
- 135
- చ. వరుణపురంబు తన్నగర - వైభవముం గనవచ్చిలోకనుం
దరమగునంచుఁ గన్గోనుచు - నాలుగుదిక్కులఁ జూట్టినిల్చి నా
నరుదుగఁ దోచుచుండునట - హర్మ్య వితాన మహాప్తిసాధగో
పురవరజాది బింబముల - భూరిరుచుల్బురి ఖాజలంబులక.
- 136
- చ. జలజసమూహ మధ్యమున - సంతతముకొ విహరించుచుండు హం
జునఁ బెనుతమ్ములంచుఁ గర - తాళిలదే జిదుఘంగఁబోయి య

వ్వలఁ జనువానిఁగాంచి తమ - వారునగంగనిలజ్జిపోందుచే
లలఁగడుగేలిఁ గొందురు గొ - లంకుల దంప మెలంగుచేడియల్.

187

సీ. కై దండయొసఁగెదే-కంజాతదళశేత్ర - కై దండఁగొనఁగ రొ-క్కంబుగలచె ?
మరువము వెలఁదెబ్బ-మ త్రేభగామి నీ - మరువమ్ముమాటను-మానుమింక
తావులున్న వెపజ్జ - దరుణీశిరోమణీ ! - తలపుగల్గినలేవె-తావులిచట
నీయెత్తుపైకంబు-నిచ్చెదఁగొనుమిఁక - నీయెత్తునమ్మనే-సేలయాస

గీ. యనుమఁ దమఁగాంచి విటజను-లాడునన్మ/మర్మగరోభ్య క్తులకుఁదగు-మాడ్కి వేడ్కు-
సరసముగ మారువల్కు-చు-సంతతంబు | విరులు విలుతురు పుష్పలా-వికలుపీట. 188

ఉ. నుందరమై మహావిభవ - శోభ నెసంగెడి తత్పురంబువా
రందఱు విష్ణుభక్తియుతు - లందఱు సద్గుణపూర్ణులందఱుకొ
వందితశీలరందఱును - వర్జితదుర్జన సంగులందఱొ
నంద సమగ్రులందఱు న - నారతధర్మపథప్రవర్తనుల్.

139

ఉ. ఆనగరంబునేలు రుచి - రాశ్య సమాఖ్యవహించినట్టి భూ
జానియనూనధీవి భవ - సత్త్వనిరాకృత పద్మయోని స
ర్వానతపీరవైరి మను - జాధిప వర్జనిరంతరార్హ స
మ్మానికోఱంతలేని గరి - మందగ నాత్మజ నాభిమానియై.

140

క. అతఁడాదృతి నాశ్రితులుకొ | హితులుఁ బురోహితులు ధారుణీశ్వరతతులుకొ
యతులుకొ ఘనమతులు జన ప్రతతియు సంతోష మొందు - భంగి మెలంగుకొ. 141

చ. పలుకులు తేనియల్చిలుకు - భావము చందన శీతలంబు చూ
పులుకరుణా సమగ్రములు - మూర్తి మనోజ్ఞ తలొక మోహనం
బలఘగుణంబు విశ్వజన-తాదృతమా రుచిరాన్యు నుద్దియా
బలియొ నలుండొ ధగ్గుజాడొ - వజ్రయొగావలె సాటిగావొరుల్.

142

గీ. స్వర్గమునఁ గల్పకంబువాం-ఘనొంగు | సంప్రదాజనులదియెంత సుత్యంబొతెలియ
దవనిఁబ్రత్యక్షముగఁగోర్కు-లందఁజేయఁ | బొడమివిలసిల్లుమందార-భూజమతయ.

క. అతని నుతింపని వాయు | నతని దయాపాత్రు లగుట - కాసింపని వా
రతనిం గొలువనివారును | క్షీణింకరునులేరు వేయుఁ - జెప్పగఁనేలా.

144

సీ. కరుణించెనాయుప-కారినైననుశంక - వర్జించితనయంత-వానిజేయుఁ
గోపించెనావైరి-కోటినిభీకర - కైలగహ్వరముల-పాలనర్చు
వచియించెనామాట-పట్టుదప్పకకాగ్య - మెట్టిచైననునిర్వ-హించుఁబూని
తిలకించెనాయాచ-మలమానసంబులు - సంతృప్తినిందవాద - ఘనోసధగు

- గీ. సద్గుణగణాభి రాముఁడు-సత్యధాముఁ | డధిక కారుణ్యమూర్తికి - హ్రోణవర్తి
కీర్తిపూర్ణుండు ధర్మప్ర - వర్తనుండు | రాజమాత్రుం డెరుచిరాస్య - రాజమాళి. 145
- సీ. తనదుకోలెమ్మగో-త్రధ్వంసిమేలెంచి - కాడనకొసగిన-యాదధీచి
యాభిలంపదలుమా-యావటుపునకిచ్చి - ఘనతఁ జెందినవిరో-చనసుతుండు
కపటాండజమునకా-కలిదిర్చుమేని మాం - సంబుఁ బెట్టినశిబి-చక్రవర్తి
కీడఱింగియుహరి-కింగవనంబుఁ గుం - డలములిచ్చినమాత-నందనుండు
- గీ. ఇతనిఁ బోలరటంచుర్వి-నెల్లవారుఁ | బొగడఁగొఱలేని సంపద - ల్బొసఁగిమించి
విజయలక్ష్మి నివాసుడై-వేడ్కెమాఱ | నతఁడు రాజ్యంబుఁ బాలించు-నధికశక్తి 146
- క. అతనికిఁగల డొకపుత్తుఁడు | మతిమంతుఁడు నీతిశాలి - మానితవిద్యా
చతురుండు ధైర్యసిధిమత | విరళణ దతుండు ఘనుఁడు-విజయుఁడుశక్తి 147
- ప. అతఁడు జనమైనకాలంబున నభ్రవాణి రుచిరాస్యనుద్దేశించి యొన్నపాలా ! నీకు
జన్మించిన మమారని సామాన్యనింగాఁ దలఁపకుము. మహాశేఖోవంతుఁడగు నొక్క
మహాత్ముండు కారణవంశంబున నీకుం బుత్తుండై పుట్టినవాఁడు. ఇతఁ డేశ్వం
బాఠోపించిన నెట్టివారికిని నజేయ్యుండై యుండఁగలవాఁడు. కావున విజయాశ్వుం
డని నామకఁగాం బొనర్చుమని యానతిచ్చుటయు, సంతసించి యాధరావరుండట్ల
కావించె నాబాలకుండంత దినదినప్రవర్ధమానుడై. 148
- చ. అతులిత ధైర్యమూర్తి విజ - యాశ్వుఁడు యాననశోభియై నిశో
ద్గతియును శౌర్యసంపదయు - ధాత్రిజనంబులు మెచ్చవైరి భూ
పతుల జయించిమించి బల - వంతుడనక నుతిఁగాంచి తండ్రీదూ
నతి యువరాజ సత్పదవి - నర్మిలిఁ దావహియించె శేరివిజ్. 149
- ఆ. అతని సాబగు మెచ్చ - నట్టికోమలియును | నతని యీవిఁబొగడ - నట్టియర్థి
యతని నాశ్రయింప-నట్టిభూభగ్గయు | నతనిచేత జెడని - యరియులేడు. 150
- సీ. సత్యవాగ్జితహరి-శ్చంద్రుండు చంద్రుండు - తరనిశాంతవ్యాప్త-ధవళీర్తి
మహితోగ్రశౌర్యకు-మారుండు మారుండు - సన్నతలలితాంగ-సౌమ్యమమున
ఖలశుష్కతరవనా-నలుండు నలుండుఁ - ద్వగ్రప్రవర్తనో-త్సాహగరిముఁ
బృథువివేకవిశేష-భీష్ముండుభీష్ముండు - నతజనప్రియకరు-జానమ్మి
- గీ. గతవిశాదండు చతురుండు-సతతభోగి | ప్రణాతవేషుండు మృదుతర-భాషణుండు
విసయశీలుండువిలరణి-జనహితుండు | హతమదారిచయఁడురుచి-రాస్యమథుండు. 151
- సీ. తనహతాచల్లభం-డనయంచు జనులెన్న - నిరతహృతితులహ-న్త్రించునభోమఁ
ధనసహృదప్రాణి-ధాత్రినివిల్లసిల్లు - వెతఁ బెట్టవై రుల-హతముఁజేయఁ.

దనకార్యరంజక-త్వమునువ్రతంబుగా - బుధులబోషించుపెం-పునువహించుఁ
దనకుమిత్రాసక్తిఁ-దలఁగించుటగునంచుఁ - దగినపనుజ్జేయుఁ-దలఁపుచేర్చు

గీ. సర్వసర్వం సహాచక్ర-చటలభూరి | భారధారేయ పరిశేయ - బాహుయుగ్ముఁ
డనఁగనుతికెక్కి-రుచిరాన్యు-ననుఁగుపట్టి|యుచితలక్షణములకెల్ల-నునిశీయయ్యె. 152

క. రూపమున వానిమించిన | చూపరి మఱియొకఁడు లేడు - చూచినవారల్
శ్రీపుత్రాదులకైనను | నీపాంకము గలుగదనుచు - నెన్నుదురవనిక. 153

ఆ. వానిసౌబగుజూచి - వనితలు కామింతు | రనుట వింతగాదు - తనివిలేక
యట్టైచూచి పురుష-లైననునతనివైఁ | గలుగు చూపుమరల-కలయుచుండు. 154

ఏ. అమృతీకాంతాత్మజాం డొక్కనాటిరేయి సాంద్రతరచంద్రికావీలాన భానురం
బగువినిర్మలభర్తనిర్మితరమ్యహారోక్తిపరిభాగంబుననతులితవిచిత్రశిల్పకల్పనా నల్లుం
బగుమృదులతల్పంబుపై శయనించినమంచితవైభవంబుగనితాంతకాంతిసంకలితస్వాం
తుండై పరిపూర్ణ శశాంకబింబంబు డంబువిడంబించు విమలాగ్ధ రుచిప్రసరణంబున
నోయననంబుజ దశసన్నిభంబులైన నయానంబులు ముకుళింప తనులిప్తస్థలితాంగ
రాగ పరిమళవిమితంబులగు నూర్పువాయువులంగలిసి యలసతంబ్రసరించు చిలు
గాలి సోకునంజలించు తరళంబులగు కురుళంబుల చెలువంబు ముఖంబునకుంగ్రొత్త
యగు సాంపు నెనయింప నింపుమీఱ నిద్దురఁగూరియున్న సమయంబున. 155

చ. వెనసపు డిచ్చమైగగన - వీధినిఁ బోవుచునుండియొక్క రా
క్షసుఁడు భయంకరుండ లఘు - కాయుఁడు దావిజయాశ్వుమైదురు
ద్వైపలనలంకరింపఁగని - దిగ్గజమొంది బలీ! యటంచునం
తసమున మేడపై డిగి మ - నంబున నబ్బురపాటుసంధిలక. 156

వ. విజయాశ్వుని డాయంజని యప్పుడు. 157

గీ. అట్టైనిశ్చలండ్లై నిల్చి-యతనిఁగాంచి | కాంచి తలయూచి మెచ్చిను-తించి జగతి
నసముడితడంచుఁ దలపోసి - యచోటువాసి | మరలిపోవంగఁ దొడఁగెనం -
బరపథమున. 158

క. పోవఁగఁ బోవఁగఁ దనకెదు | రైవచ్చు నిశాటునొకని - నలఘునిఁగని “యో
హా! వక్రదేహ కుశలమె ? | యీవెచ్చటనుండి యెచ్చటి-కేగెద” వనుడు. 159

క. “విసవోయి వజ్రనఖ ! నే ! ననుదిన మొకచోటికేగి-యందొకవింతకొ
గనివచ్చుచుండుదుం దగ | వినుపించెదదాని నీకు-వినఁదగు నీవుక.” 160

క. అనిన, “నదియంత వింతయె ? | వినినది కనినదియుఁగాదో-వివరింపుము నే
విసవలతు” వనుడు; రెండవ | దనుజుం “డదిపిదపఁదెల్ప - దనుగాని సఖా ! 161

క. ఎందుండి వచ్చెదవు ? యిపు | డెందరిగద ? వేమి వింత-లీక్షించితివో
ముందెఱింగింపుము; వినియా | నందించెద' ననియెవజ్జ - నఖండంతటతాక. 162

వ. వక్రదేహుంజూచి తోలుత నాకు నీవు చెప్పవలసిన వాడెవయ్యననుం జెప్పుమును
చున్నవాడ విదియక్రిమంబు నుమీ యైనను నపేక్షించితివి గావున నాయెఱింగిన
యది నేనవచియించెద. ముందుగ నెవ్వరుచెప్పిన నేమి లోటువాటిల్లె ? మదీయ
విలోకితంబగు విశేషంబొకటి కలదు దానిని వినుమని యిట్లనియె. 163

క. పినొక్క జగన్నోహనుఁ | డైన నృపాత్మజునిఁ గంటి - నతనికి సదృశం
దానిమ్ముపాననఁ గాఁదగు | వానినిఁ గనివినియు నేటి - వఱకెఱుంగఁజూమి. 164

ఉ. కాంచిత మున్న నేకులను - గామజయంతుల సోయగంబునకే
మించిన వారివారి నిక - మెచ్చుటదోసముధాతయెట్లుని
ర్మించెనొకాని నేనిపుడు - మెచ్చిన రాజకుమారు నెంతవ
ర్ణించినఁ జెల్లనింతయును - నిక్క మువాడ సమానుడిద్దరక. 165

క. శ్రీపట్టణ నాథుండగు | భూపతికిం దనయుడతడ - పూర్వయశోల
క్షిప్తచరిణేతనుమీ సం | ప్రాపిత కుభలక్షణాభి - రాముడు చూడక. 166

కా. ఆలావణ్యము సోకుమార్య విభవం - బాయంగ శోభావిశే
షాలంకారము జవ్వనంబుఁగనన - త్యాశ్చర్యమా నింకవే
యేలాపల్కఁగనంచుఁ జెప్పవిని యె - టైట్టా ? యిదావంతమే
లేలేమోనని యుంటినందునగి ప - ల్కెక వక్రదేహుండుతాక. 167

ఆ. వజ్రనఖరుడపుడు - వక్రదేహుడతన | మాట మెచ్చుకున్న - మతమెఱింగి
యింత కంఠమెంచు-వింతగావలయునే ? | యనుడు నతనిజూచి-యపహసించి.

క. నగియా రెండవ వాడనుఁ | దగుఁ దగదనకిటుల నీవు - ధారాశముగా
జగతీ వరనందనునిం | బొగడుటయే చాలవింత - బుద్ధిదలంపక. 169

చ. విను మెకమాట నీమదికి - వింతగఁ దోచినఁ దోచుఁగాని నే
విని నిజమంచు మెచ్చుటకు - నెత్తినగానిటుబట్టువోలెన
ర్జన మొనరించె దేమిటికి - రాజకుమారునిఁ బోలువాడులేఁ
డని; భువిసెందఱో గలర - నల్పశుభాకృతు లాప్పుచూపరుల. 170

గీ. అరయ నీవల్పసంతోషి - వగటఁజేసి | యిట్లుపల్కెద వెఱుంగక - యింకనేను
దీని వినజాల నేటలల్గు - దానివిన్న | నెంచిసీమాట నీవనించు కొనవె ?

క. అనినక బ్రథముడు వానిం | గనుఁగొని తలయూచినవ్వి-కనలుననపుడి
ట్లనియె బలి ! నిరసించెద | పనుపనుశుభగాత్రుఁడా నృ - పాత్మజుఁడెన్నె. 172

- గీ. ఉరకనుతియింతు ననుశంక-యెడవెనేని | రమ్మనావెంటఁజూతువు - రాజనుతునిఁ
గాంచి నీవేమిచెప్పినఁ - గానివిందు | నిజమొ గల్గెయొ యవ్వడు - నీకుఁదెలియు.
- క. దేవతలకు సయితంబా | భూవరనందనుని సొబగు - పొసఁగదు సుమియే
లా వేయిమాట లిచ్చట | నీవటకరుదెంచి కనుము - నిజమొకాదో. 174
- గీ. ముఖము నద్దంబునుండగా-ముదముదేల? | చూడఁగారాదె వచ్చి-యిచ్చటనుండి
యోనుకాదనరాదు ర - మృచటికనిన | వక్రదేహుఁ డిట్లనియెను వానితోడ. 175
- ప. వజ్రసఖా! నీవును నేను నొక్క కులంబువార మంతియకాక యెండొరులము మైత్రిఁ
బాటించు వార మగుటంజేసి తాలిమివహించి యింతవట్టు భవద్వికటాలాపంబు
లోలించితం గాని యన్యు లివ్విధంబునంబలికిన నైరించువాడంగాను జామీ! యది
యట్లుండె. మఱియొక్క విశేషంబెఱింగించెద సావధానమాననుండవై యాకర్ణిం
పుము. దానివలన యుష్మన్మనోవైకిల్బంబులొలంగు. నది యెయ్యదియంటివేని
సకలసంపత్తిరిపూర్ణంబగుపాండ్యదేశంబునందదీయరాజధానియొకకపురంబును పట్టి
ణంబు విరాజిల్లుచుండు. నా నగరంబునందు. 176
- క. ఘనుడగు శశిబిందుండను | మనుజేంద్రుఁడు ధర్మమెఱిగి - మమతఁబ్రకారం
జనుఁడై శాత్రవకులభం | జనుఁడై పాలించుచుండు-సమ్మదమొప్పక. 177
- గీ. అతని నుకుమారి నుకుమారి - యాత్మభవుని | చిగురుటాకు కటారివి - చిత్రహరి
భూరిలావణ్య సత్కృత-పూర్ణయావ | నంబు నిండారియున్న దె-న్నగనోయారి. 178
- గీ. అటులయిదేజీయున్నయా - యబలనిపుడు | జనకుఁడొకరవ్యమణిగణ-స్థితమైన
హర్మ్యముననుంచిపెండ్లిసే-యంగనెంచికన్నియకుఁడగువరుఁగాన-కున్నవాడు. 179
- క. మానక యచ్చోటికిజని | యానారీమణి మనోహ - రాకృతిఁగనిలో
నానందమొంది మఱియెం | దేనియు నటుమీఁదఁగాని - యేజననునుమీ. 180
- క. ఇదిసంతత వ్రతముగా | మదిసెంచియ నారతంబు - మగువనుగనిన
మ్ముదమొంది పోవుచుండుదు | నదిపనిగా సరియొంటి - నచ్చటికిపుడక. 181
- ఆ. కనకపురమునుండి - చనుదెంచుచున్నాడె | నుందిరాంగిసొబగుఁ - జూచిచూచి
నేచింతుననిన - యావంతయిదియను | పృథ్విగీకనుము సంశ - యంబులొలఁగు.
- క. ఇంతకు మిక్కిలి మఱియొక | వింతభువింగలదె ? నీదు - వెట్టితలంపుకొ
కాంతను గనఁగనె విడిచి | ద్లింతువు సంతసము మీఱ - నీవునువింటే. 182
- క. రానుతుని చక్కఁదనమును | వేసరకగ్గించిలివి యు - విదసోయగముకొ
వాసియుఁజూడుము దానికి | దాసుం డగుటకును వాడు - తగఁదనిపింతుక. 184
- ప. ఇపు డా నారీమణి హర్యోద్రపరిని వెన్నెలపైట పుష్పతల్పంబుపై శయించి

నుఖంబుగా నిడురించుచున్న యది నాయుపదేశంబువినిచని దానిం గనుగొంటివేసి
నృపాత్మజుని లావణ్యం బధికంబను తలంపుదొలంగు నొక్కచిత్రంబు నెప్పెద
నాకర్ణింపుము. 185

జ. వెలయగ నుందరాంగి యట - వెన్నెలలో శయనించియుండ యీ
చెలవపుకాముద్రప్రభలు - చేడియమోముననుండికల్గెనో
కలువల తేనినుండి మఱి - గల్గెనోయంచు దలంచుచుండఁగా
జలదము మాటుఁజేసె నల - చంద్రుని నామదిశంక వీడగజ్జ. 186

క. ఆచెలవ చెలవమెన్నఁగ | వాచస్పతి కైనదుర్ల - భమ్మటమనమా
చూచియింక బొగడనేర్తుము | నీచుండగు రాచకొమరు - నిం బొగడకుమీ. 187

ఆ. పెక్కుమాటలేల - బృహ్మిణ్యూర్వమునిపు | డింక మీఁదదాని - కెనయనంగ
వనితలెందుఁ గలుగఁరనినఁజాలును; మెచ్చుకొందువేని మెచ్చుకొనుము దాని. 188

సీ. రంభయూరుపులసా - రభ్యంబుఁగని మెచ్చు - దనువెల్ల వర్ణింప - దరముగాక
యలతిలో త్తమనాన - యందంబుఁగని మెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక
కుందవల్లరుసబా - గును కోరికిని మెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక
హరికిందోయిసాం - పమరఁగాఁగని మెచ్చు - దనువెల్లవర్ణింప - దరముగాక.

గీ. ఇటుల నచ్చరలయ్యంతి - పటువిలాస | లలితలావణ్య సంపదకలకింత
కొంతఁడిలకించి వర్ణించిసంతసించి | యరుగుదురు కాంతనిద్రించునపుడుచేలు. 189

వ. నేనా పొలంతి యందంతంబంతయు నెఱింగియుండియు, నది యొక మాటగాఁ
బాటించి నీతోడ నింతకుమున్నెప్పుడునుం జెప్పినవాడంగాను నుమీ ! ఇపుడు
ప్రస్తాపంబుగలగుటంచేసి యింతదూరంబు బలుకవలసివచ్చినది. నీమాటలకడ్డంబుగా
విరోధవాదంబుఁగావించితిగని యెఱ్ఱగానెంచక మైత్రిసడతల శ్రేయంబు. ఇంక
నీదురభిప్రాయంబు విడిచి రాజపుత్తునిఁ బొగడుటం బాలింపుము. 190

ఆ. రమణి నాగనులాడి - రాజపుత్తునకంటె | వలదువాదమనిన - వజ్రనఖుండు
వనియనాదరమున - మెడనప్పునవ్వియి | ట్లనియె వక్రజేహు - గవలియాచి. 191

జ. అంగజ శక్రనందనవ - లావనినాధవ సంతసోములే
న్నంగనతంబు లామనుజ - నాయక పుత్తునకేమిలాభమీ
బెంగలి మాటలాడిన వి - వేకము గల్గినవారు మెత్తురే
బంగరువీడి యిత్తడిని - బట్టి పెనంగెదవేల ? మానుమీ. 192

జ. ఎన్నఁడుఁగాని చూచురుల - నెందును జూడని వాడవౌటచే
గన్నయ రూపమిత యధి - కంబుగ నెంచెద మంతెకానిభి

- కన్నులఁగన్న నిట్లనపు - గట్టిగ నింకొకమారు తెప్పెదక
మన్నియ మేటి పుత్తుని స - మానముగాదు లతాంగినుతయుక. 193
- క. అనుడుకొ ద్విత్వీయపలలా | శనుడాద్య నిశాటుఁజూచి - చాలుంజాలుకొ
మనుజేంద్ర నందనుడు నే | వినిపించిన లేమకెనయె? - విడుమిమాటకొ. 194
- క. కోరిక గలిగినచో నో | రాంఁగానీకు నీవ - యగ్నించుకొనం
గారాదె రాజనుతునకు | ధారుణి సరిలేరనంగ - దగునే నీకుకొ. 195
- వ. అని తిరస్కారంబుగాఁ బలికి యొక్కింత యోచించి వజ్రనఖుం జూచి. 196
- ఆ. నీవు చెప్పినట్టి - నృపపుత్తు) పేరేమి? | తెలుపు మనుచు నాద్వి - తీయుడడిగె
వినుమువాని పేరు-విజయాశ్వుఁ డంద్రుని | పలికె మొదటివాఁడుప్రమద మొప్పు. 197
- క. ఆరించి వక్రదేహుడు | హేళనఁ గావించినవ్వి - యిట్లను తెలికె
జాలఁగఁ బొగడితి వతఁడొక | మేలగువాఁడనుచు తగునె-మెచ్చఁగవానికొ. 198
- ఆ. అనిన వజ్రనఖుఁడు - కినిసివానినదల్చి | నీవుచెప్పినట్టి - నెలతపేరుఁ
దెలుపుమనియెనాద్వి-తీయా సురుఁడుయశో | వతియటందురనిన-వజ్రనఖుఁడు. 199
- క. అదివిని పకపకనగి నె | మృదిఁ బొమ్మిఁకఁ జాలుఁజాలు - మచ్చరమిపే
రొదవిన పాదు కురూపలు | ముదితను వర్ణించివాద - ముంజేయకుమి. 200
- గీ. తారతమ్యం బెఱుంగక - తలఁచినట్టి | మాటగెలువఁగ నెంచిపో - రాటమునకుఁ
బూనితివిరి త్తననువాడఁ - గానునేను | విడువు మిఁకనోరి నీకోఁతి - పిడికిలింత. 201
- వ. అని యుగ్రుండై పలికిన వజ్రనఖునకు వెఱవక వక్రదేహుం డిట్లనియె. 202
- క. మదవతి లావణ్యంబునఁ | బదియ పాలై నఁగాని - పలుకుటకుంగ
ల్లదు నేర్పునన్ను బోంట్లకుఁ | బదరి వచించెదపు నేను - భయ మొందుడునే? 203
- వ. అని యివ్వధంబున రాజపుత్రిక లావణ్యం బెక్కుడని యొకఁడును రాజపుత్రిని
సౌందర్యం బెక్కుడని యొకఁడునుఁ బలికి వివాదంబునకుం జొచ్చి మచ్చరించి
పోయనకుం దొడరి యంబరతలంబునం బెనంగుచుండి రాసమయంబున 204
- క. భీకర దంష్ట్రలు నుగ్రా | లోకనములు పల్లమిస - లుకొవికృతంబౌ
నాకారములల రాక్షసుఁ | డాకస్మికముగ నొకండ - హంయువువచ్చెకొ. 205
- గీ. వచ్చిఘోరంబుగాఁ బోరఁజొచ్చియున్న | రాక్షసులఁ జేరి నిల్చికా - రణమెఱుంగ
సెంచివారల నపుడువా - రించి తగవి | దేలయని, వారు చెప్పఁగా-నెల్లఁదెలిసి. 206
- ఉ. మిక్కిలి నవ్వివాడనియె - మీవలె బుద్ధివిహీనులెందులే
లక్కడఁజూచి నేనెఱుంగ - నింతమమున్నిది చాలనింతసౌ

- పెక్కువయంచు నొండ్లనుతి - యించుటయున్ జగడించుటొప్పునే ?
పక్కున నవ్వరే కనిన - వారలు మీకిదిదోచు దాయెనే ? 207
- క. ఒకఁడొక్కటిఁ జెప్పినమఱి | యొకఁడదివిని యిచ్చలేక - యుండినమారా
డకబోవుట యుక్తముతో | రికపడి చెప్పిన యెఱింగి భృతిఁజెప్పఁదగున్. 208
- క. పరులనుతిఁ జేసిమీరి | ర్వరుమైత్రిని వీడియిట్లు-రోపించి భయం
కరముగఁ గలపించుట మీ | పరువునకున్ హానియెఱుంగఁబల్కితినుండి 209
- క. ఈరీతి నైకమత్తవి | దూరలమై యుంటఁగాదె - దుర్మతులమరు
ల్లోరిన మనవారికి నుగ | గోరం తేనియును నిడక - గ్రోలిరిమరుసక. 210
- క. మనకనుగ్రాఖ్య సొసంగుట | మనము సురావళలచేత - మందాత్మలమై
దినదినము నోటువడులయు | ననుకూలత లేమిచేత - నైనదికాదే ? 211
- గీ. ఎల్లదై త్యుల పూనిక - యేకమైన | నైకమత్తంబు మనలోన - నమరియున్న
మిమ్మువలెబుద్ధిఁగోల్పయి-మెలఁగకున్న | విబుధులను గెల్వఁజాలమేవెఱపుడక్కి.
- ఉ. ఆకులంబులుందిని మ - హాటపులన్ ససియించునకానులం
దేకువమైనలంచుట స - త్రినతలం జెఱుఁబట్టుటం తెకా
నేకమతంబుగాఁ బసుల - నెన్నఁడొనర్చి నుఖింపఁగంటిమా
పాకలు మీకుఁజెల్లవిఁకఁ - బొండు వివాదముమాని యిర్వరక. 213
- క. వైరము మీలోమీకుం | గారారు వివేకయుతులు - గారామీర
ల్పొసరింపఁగ నుతటి | నేరుపుగలదేని సుగల - నిర్జింపుడనిక. 214
- వ. అనిచెప్పి వారలకాంతచిత్తులంజేసి ఘటోదరుండను పేరుగల యాత్మతీయదనుజుం
డిట్లనియె. నేనొక యుపాయంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణించి యవ్విధంబునఁ గావించు
పుడను. మీకిప్పుడు పొసంగిన వివాదంబు నివారణంబు గాఁగలదు. ఎట్లంటిరేని
యింతటి తగవునకుం గారణాలయిన యాయువతీ యువకుల నాకుంజూపుఁడు.
అలాగొసరించితిరేని. 215
- క. మీలో నెవ్వండనినది | మేలోపరికించి వేటి - మినివిడితగనే
నాలోచించి వచించెద | నాలస్యముఁ జేయనలవ - దది యెట్లన్నన్. 216
- ఆ. రాజతనయు నిపుడు-రయమునఁ గొనినని | పల్ల వోష్ఠియున్న-పాన్ముమీఁదఁ
జేర్చిమాయనిద్రఁ - జెందింత మొకరికి | యొకని మేలుకొలుపు - టొప్పుదొలుత.
- క. తెలిసిన వారికి దేవాముఁ | దెలియని లాగుననొనర్చి - తెలియని వారిం
దెలివిని బొందింతము మును | వలె; నందున భేదమెఱుంగ-వచ్చున్ మనకున్. 218
- వ. వారియం దెవ్వరెక్కువగా వలచి వర్ణించెదరోవారు సొందద్యమునం దక్కువయని
యెఱుంగవలసినది, నాకిప్పుటికిది ఘంచియుపాయంబుగాఁ దోచెం గావున. 219

- క. తడయకచని కొనితెండి | వృష రాజమహారాజుననుడు - మూడవదనుజుం
గడుమెచ్చి వారలిరువురు | నడుగులఁ బడిలేచిరంత - నవ్వునురులలోకె. 220
- గీ. వజ్రనఖుండేగి యాధరా - పరుని నుతుని | మాయనిద్దరచే మేను - మఱవఁజేసి
వేగిరంబున నంబర-వీధిఁదెచ్చె | గడలిరంతట మువ్వరు - గనకపురికి. 221
- క. చనిమేడ మీదిభాగం | బున భూవర-పుత్రియున్న - పూజాన్వపయికో
తనుదానెఱుంగని వ్యవసం | దనుడించి విలాసంప - దసు గనిరంతె. 222
- ఆ. వారిలో ద్వితీయుఁ - డౌ రక్కనుండప్పు | డాత్మతీయదనుజు-నాజ్ఞవడసి
మాయనిదురఁబూన్చె-మగువకుఁ దొలుతరాకొమరు నిపుడు మేలుకొలుపుడనుచు. 223
- వ. వజ్రనఖాహ్వయుండునునట్లు యగుంగాక యనివనియించియించుకనేపు మేల్కొలు
పందగు నుమాంబుఁజింతించి తత్ప్రకారంబు నిశ్చయించి నిజాకారంబుపసంహ
రించి మత్కుణరూపంబుధరించి. 224
- క. త్వరితముగఁ గుఱచకాళులఁ | గురువిందపుఁ జాయమేను - గొంచెపు నోరక
బరగఁ గడునేర్పు మీఱఁగ | గురగురఁజనిరాజు పుత్రి-కునిమై గఱచెకె. 225
- చ. కఱచిన మాయవీడిపెను - గగ్గురుపాటు జనింపలేచి యా
యొఱపరి మించుమేని నవ - కోర్వఁగ లేక నఖాగ్రసంహతికె
బఱటుచు నాపులించి నిజ - భర్తమయొన్నత రమ్యహృద్యమం
దఱుమఱలేని శయ్యపయి - నప్పుడు నుండటఁ గాడలంచుచుకె. 226
- క. కనువిచ్చి నాల్గవైపులఁ | గని తనయున్నట్టిచోటు - కడునూతనమై
కనుచట్టి నబ్బురపడి | యనుమానము గదురలేచి - యటునిటు నచటకె. 227
- వ. నలువంకలం బరికించు తలంపున వెడలి యప్పటి విభ్రమంబువలనఁ జెంగటశయ్యవైఁ
బరుండి యుండెడు సుందరాంగింజూడక యన్నోటి విశేషంబుల వీక్షించుచున్న
యతనికిఁదత్సాధాంతరాళంబున యనునతరచంద్రోపలనికరనిర్మితాన్వశిల్పికల్పనా
భానురంబులగు కక్ష్యాంతరంబులును, నచ్చటచ్చట నిలిచి మచ్చరంబునప్రముచ్చులం
గనిపట్టి ప్రచ్యుతమకంబునవిచ్చుకత్తులంబూనికాచికాచిహెచ్చిన బడలికనచ్చలంబు
డిగి బడిబడింబరుండి యొడలెఱుంగక గుఱకలిడుచునిదురించు వృధధ్రక్తమౌ
లును, లలితంపుఁ బలుకుటడిగి నయనంబులు ముకుళించి చలింపకఁదలలుగ్రేలవైచి
తులలేనిచెలువంపుమణి పంజరంబులయంతరంబుననిలిచి తూఁగాడుకలకంఠకీర
శారికానికరంబును, నురుచిరమణిభూషణాలంకృతశరీరలై మురజమద్దళడమరుడిండి
మవిపంచీ ప్రముఖపహుతరవాద్యనికరంబులు కరంబులపహించి పాటవంబుననాట
పాటలల్లబొద్దుగడపి పాలుచునట పెంపునవివశాంతరంగలై యందందుఁ బడళించి

కూరుకుఁజెందియున్న సభీజనంబులును, నానావిధచిత్ర విచిత్రవర్ణంబులుగలిగి కనుల పండువుఁగావించుచు జ్ఞాజ్ఞప్త్యమానంబుగాఁ బ్రకాశించుచున్న దీపకలికా సముదయంబును, నలునంకల వాసనలఁ బ్రకటించుచు రమణీయస్ఫటికశిలాక్షితంబులగు గవాక్షమార్గంబులం బహిర్గతంబులై యెగసి యంబరంబున నెలుగడలం బ్రసరించు గుగ్గిలాగరు చందనాది ధూపంబులును, ప్రవిమలమణిగణపరికల్పితంబులై యచ్చరల కెనయని మెచ్చదగు సజీవంబుల కరణిఁ జెలువొందు సాలభంజికా జాలంబును, నసమంబులగుమిసిమిగలపసిఁడిపట్టంబులపై మునుఁగువైచి నవసంబులమీఁది పస మించు జలతారమిసమిస కారతులు పార్శ్వంబులందాపిన నిద్దంపుటద్దంబులకు సోఁకి ప్రాకటంబుగాఁ బ్రతిఫలించి వింతసౌభగు నాపాదించుదంతంపు కోశ్య దోమతెర కీలుమంచంబులును, నుగంధవస్తుసముదయకరండంబులును, కుసుమతాంబూలభరితంబులగు రత్నపుబ్లెగంబులును, నిత్యాదివిశేషంబులు దృగ్గోచరంబైన నాశ్చర్యంబుఁజెంది తన మనంబును.

228

క. ఇదియేమి మాయ మొక్కో | సదమలమణి సౌధమయ - శయనించితి నే
నిదురించి లేచికాంచిన | నదియంత నె చంద్రకాంత - హర్యంబయ్యెన్.

229

క. కలఁగాంచెదనో నిక్కమె | తిలకించెద నొక్కొనిదుగ - తెలిసెనొలేదో
యలవిజ యాశ్వుడఁగానో | వలతికడుం గ్రొత్తయెందు - వసియించెదనో.

230

క. శ్రీపురమో కాదోయిది | యేపగిదిని భేద మొంద - నింతటిలోనేఁ
డేపాటి గాలిసోఁకెనో | రూపింపఁ దరంబుగాదు - రూఢముగాఁగెన్.

231

సీ. శారికాక్షరపం - జరయుక్తమగుటచే - హర్యంబునాదిగా - దనుచుదోఁచె
ప్రసవంబులను మీఁదఁ - బఱచియుండుటఁజేసి-యాపాన్యనాదిగా - దనుచుదోఁచె
నెలఁతలు పెక్కండ్రు - గలుగుటఁదలపోయ-యంతఃపురంబిది - యనుచుదోఁచె
నివియెల్ల నామది - కెఱుంగవచ్చుటనెంచ - మనుపటివాడఁసే-యనుచుదోఁచె

గీ. నిదురకాదిది కలగాదు - నిక్కువంబు | చూచుచున్నాడె నింతయునురలమాయ
యొక్కొగాకున్న జాలమో - యొకముహూర్త | మాత్రమున నన్నియును నెట్లా-
[మాతెనిట్లు. 232

ఈ. ఈహయెకింతలేదు కని - యెన్నఁ డెఱుంగను మున్నెట్లునె
నీహరులైన హర్యమున - నింతటిలో మృదుపుష్పశయ్యపై
లాపిరి గ్రమ్మిచేరితిద - లంపగ నెట్లునుదోఁచదయ్యెనా
హా ! హరుడే యెఱుంగవలె - నన్య లెఱుంగఁగఁ జాలరీవిధిన్.

233

క. అనిపెక్కువగలనపుడా | మనసరియోజించుకొనుచు - మరలనఱిగి
య్యనుజేరి యచటఁజెంగటఁ | గనియెన్ నరపాలపుత్రిఁగాంచనగాత్రిన్.

234

- ఆ. వనజముఖియొక్క ర్త - తనయున్న శయ్యపైఁ | బవ్వళించియున్న - భంగిఁగాంచి
నంతవంతమించి - యతఁడు నిర్విణ్ణుడై | కొంతవడికిబుద్ధి - గుదురుకొలిపి. 235
- ఆ. దైర్ఘ్యశాలిగాన - తలఁకకయిట్లని | తలఁచెనెవ్వరిను - తన్నియినటి
కెవ్విధమున వచ్చె - నింతలోవంతవై | వింతయొకటి యుద్భ - వించెనిపుడు. 236
- చ. అనితలయూచియట్టై పల - లాశన కల్పితమైన నిద్రపెం
పునఁ బవళించియున్ననన - బోణి విలాసము మాటిమాటికిం
గనుఁగొని మెచ్చిబుద్ధిదమ - కంబు జనింపనపూర్వమోహవ
ర్ధనమతిసంగసంభవో - రుద్రకరాసలతాపత పుండై. 237
- క. ఇదియేమి యెన్నడును నా | మదిఁ గలిగి యెఱుంగనట్టి - మక్కువ నేఁడీ
మదిరాక్షిపైనిఁ బాడమెడు | నెదియొక ర్తవ్యమింక - నెట్లందుఁగడుకొ. 238
- క. తహతహపడి యతఁడంతనె | సహజంబగు ధృతియునోర్పు - సమసిననపుడా
యహివేణి కభిముఖుండై | యహహా ! యనియిట్లుదలఁచె-నాశ్చర్యముతోకొ. 239
- క. వనజారికరస్పర్శన | మున పద్మములట్లు కనులు - ముకుళించియు నీ
కనకాంగి యొప్పెడుకొనాబ | గున నొక్కింతయును నెందుఁ - గొఱలేకబలీ ! 240
- మ. తలమేవర్ణనఁజేయదీని ? రతియో - దైత్యారి రాట్కొంతయో
యలకానాథకుమారు నెచ్చెలియొ ? స - త్యంబట్టివారేమొ గా
వలయుకొ ; మానవకామినీ మణలకీ - భవ్యాంగసౌందర్య మీ
విలసత్తేజము నీవిలాసమును నీ - విన్నాణముంగల్గినే ? 241
- కా. ఈవాలుంగనుదోయి సొంపు బటువౌ - నీగుబ్బవద్దోయి సౌ
రీవిష్ణునును మేనికాంతి చేలువం - బీలేతచెక్కిళ్లబా
గీవ్రతాలక పంజ్జీయందమును నీ - యింపైన కెమ్మొవిగో
మీవేణీరుచి యీముఖంబుకళనే - నెందుకొగనకధారణికో. 242
- ఉ. కారుమెఱుంగునిగ్గుఁగొని - కంజదళంబుల మూసనుంచిచె
ల్వారఁగ మన్మథాన్నినిడి - యట్టై బ్రవాళపుఁగ్రోవిఱుట్టి తాఁ
గోరికరంగనూది యది - గొబ్బునఁ బుత్తడికర్పనందునకొ
తీరుగఁబోసి యీమదవ - తికొ సృజియించె విధాతనేర్వనకొ. 243
- క. ఇదిమూర్తము శృంగారమొ | జదలుకొ భువిలోఁగొనియెడు - సమ్మోహనమో
మృదుజంగమ వల్లరియో | గదలని రుచిమించుమించు - కాంతియొలఁపకొ. 244
- చ. హరిఘటి తారకేశ కమ - లాబ్జ శుభాకృతు లొందుఁటెంతమా
కరయఁగనంచు నీచెలువ - యల్పుపు మధ్యము వేణిమోము సుం

- దరమగు కన్నులుం గళముఁ - దత్తమతక వహించెనోయనకే .
హరి ఘోరి తారకేశ కమ - లాబ్జ శుభాకృతు లొప్పభాసిలుకే. 245
- క. ఆందంబులై న లనదర | విందంబులు పదములీయు - విదయూరుపులిం
పొందగఁగదళులఁగేరుకే | కుండనపుం బొమ్మ మేని - కుదిరికఁగన్నకే. 246
- గీ. ఆరుచీమలబారు వి - య్యంబుగోరు | గోరులలతారకంబుల - సౌరుగేరు
చారుముఖిమోము - జందురుఁ జేరఁజరు | సారసాక్షికి సరిబోలు - వారులేరు. 247
- చ. జలరుహగంధి నెమ్మొగము - సౌరును, దుమ్మెదగుంపు వోలుకుం
తలముల యందముంగనిన - తాపనుఁడై నను జంచలాత్ముఁడై
వలపునుజెంది కుంది తుద - వారిజ బాణవిబారి గొట్టెగా
కెలమిఁ జరింపనేర్పునె ? మ - హీష్ఠునిట్టి లతాంగిగల్గినె ? 248
- సీ. తరుణిబాహువులతో - సరిగాకకాఁబోలుఁ - జిక్కులబడిలత - లెట్లెఱబాక
తరుణిపిఱుయలతో - సరిగాకకాఁబోలు - వడిఁజక్రములుతిరు - గుడులవడియె
తరుణిపెంజడతోడ - సరిగాకకాఁబోలు - పన్నగంబులునేలఁబ్రాకఁదొడఁగె
తరుణిజంఘలతోడ - సరిగాకకాఁబోలు - వెఱపునఁగలమంబు - వెన్నుఁజూపె
- గీ. చానపదముల సాటిగా - లేనికతన | పంకజంబులు కుత్తుక - బంటినీట
నిలిచి తపసునిఁగూర్చిరా-త్రులుబువళ్లు | వినగుఁజెందక తపముఁగా-వింపఁదొడఁగె.
- చ. పవలుచరింపనోడె విష - పానముఁజేసె శిరంబువాంచెఁబెజ్జ
గవులనుదూఁతె కూలబుడెఁ - గాకలఁజిక్కితపించెనోలిసీ
యువిదముఖాక్షి నాసలకు - నొప్పగు మగ్ధకుచాంగశోభక
సవతుగలేకసోమ రుష - చంపక సింహమహీధ్రహేమముల్. 250
- గీ. వాయుభక్షణంబుఁ - గావించి నీటిలో | మునిగి తపముఁజేసి - కనకగాత్రి
జడకుఁగుత్తుకకును - సరియయ్యె నొక్కింత | యుదగమును దరంబు-సుర్విలోన. 251
- క. వరహాక్షికుములు రదములు | సురసీరుహ కాండయుగము - చానభుజంబుల్
తెరలువళుల్మోచి నుధా | పరిపూర్ణము పక్విబింబ - ఫలముంబోలుకే. 252
- క. కిసలయముల కెనపాణల | పస; కరళాఖలుదగుకబ్ర - వాళములనఁగా
కుసుమనిభంబు శరీరము | మిసిమిం దగనద్దములను - మించుంజెక్కుల్. 253
- శా. ఈకాంతామణి యిమ్మగొంకముఖి యీ - హేమాంగి నాచెంతన
స్తోకాలంకృత రత్నవిగ్రహము నా - జోధ్యంబుగాయెట్లొకో
జోకందాఁ బవళించి గాఢతరమా - నుభ్రీకే వహించెంబలా !
యేకైలాటములోనఁ జిక్కువడి నే - నెవ్వోటనున్నాడెనో. 254

వ: దీనింగనినది మొదలు నామనంబున నపూర్వంబగు మోహంబుజనించి నన్నలయించుచున్న యది. ఇదివైవతంత్రంబుగావలయుననియయ్యిండుముఖిసౌందర్యంబభివర్ణించుచు గండర్వశరసందోహసంజనితామయక్షిలికాదండహ్యమానమానమందై యొక్కింత విచారించి మించిన తమకంబున యాసీలవేణిని మేలుకొలిపి తదీయవృత్తాంతంబు సాంతంబుగా నెఱింగి యనంతరంబునఁగర్తవ్యంబుయోజింతుంగాక యని నిశ్చయించి కోరికలూరం బలుమాఱయ్యంగనం దట్టితట్టి యట్టిట్టుంగదలించియు, నటు సమీపంబునం బవలించి నిదురించుచున్న వన్నెలాడులు మేల్కొనకుండునటులఁ దిన్నని యెలుంగునంజీరియు, మక్కువపెంపునఁ జెక్కులఁగీటియు, గాఢనిద్రాపరవశయై మేల్కొనకున్న విన్నంబోయి చిత్తంబుత్తలపడ మెల్ల మెల్లగా నిట్లనియె.

255

ఉ: ఎక్కడినిద్ర నీకొదవె - నివ్విధిఁగాంతరొ! చాలులెమ్ము; నాదిక్కి టుచూడు మింక; పర-దేళిని పూర్వమెఱుంగనట్టి నేనిక్కడికి నీశీధమున - నెవ్విధి నోచనుదెంచినాడ; నీచక్కదనంబుఁగాంచి మది - జాలవిరాళినిఁగొంటిని త్తటిక.

256

క: నీతల్లిమువైఁ జెంగటఁ | జేతోజాతప్రసూన - సాయక నికరోదూభతానల పరితప్తుడ | నైతల్లడమొందుననుద - యంగనవేలా?

257

ఆ: కనులువిచ్చినన్న-గనుఁగొని నీకథ | నెఱుకఁజేసి యిచ్చటి - కెటులనేనుజేరినాడ నొక్కొ-యారీతిఁ దెలిసినా | మమత దీర్ఘమబల! - మానఁజాల.

258

క: నీక్కంపు నిదురయోయిది | విక్కుననాచర్య లెల్ల - వీక్షించుటకైటక్కుంజేడెదవో మది | నొక్కటియును నాకుఁదోచ - కున్నది నుమ్మా!

259

ఉ: చేడెరొ! నోటిముత్రైములు - చిందునె కన్నులువిచ్చిచూచిమాటాడిన? వేగమోహపరి - హారముగా నధరామృతంబునెజేడుకఁ గ్రోలకున్న మది - వీడదు తాపము; వైఁపఁజాల; నీతోడిది నిశ్చయంబు; పరి - తోషముఁ జెందఁగఁజేయుమంగనా!

260

క: అలుకానీకిది మరదపు | మొలకా! కపురంపుఁబలుక! - ముద్దుల చిలుకా! నెలకాక కోర్వకేనిటఁ | బలుకాఱియ పడఁగ జాలి - పడవకటకటా!

261

క: కలికి! వలరాయనిపూ | ములికి! నైరింపజాల - మోహము; నిలచానలకి తఱుకీదెకుకీ | చెలువంబును గలదె? వినుతిఁ - జేయందగదే?

262

చ: చెలువము మీఱఁగానిను సృ - జించిన పద్మభవుండునీకుఁగన్నులనీడి చూపొసంగడటె? - నోరిడి పల్కెడిశక్తిఁ గూర్పఁడో?

తెలియదుకానిచో నిటుల - తేటికనుంగొని వేడ్కమీఱఁగాఁ
బలుకకయ్యుండెదల ? పగ - వాడనె ? యీతడవే ? కామినీ ! 263

క. నినుమున్నెన్నఁడు గానియుఁ | గనియెఱుంగని వాడనయ్యుఁగడవలచితఁజూ
చినయంతనె ; యిదియే నీ | ధనమైతివనంగఁ దగుని - దర్శన మబలా ! 264

మ. అకటా ! నైఁషఁ నామనంబు నిమిషం - బైనం ; దలంపంగదు
ర్వటమీమోహము ; సత్కృపన్భవదపాం - గ శ్రీవిలాసేక్షణ
ప్రకరంబుం బ్రసరింపఁజేసి ననుసం - భావించి పంచాస్త్రహ
ల్లకబాణానల కీలలార్పు మీఁకరో - లంబాలకా ! వేఁడెడక. 265

క. నీరూపుఁ గనిన నెంతటి | ధీరుండైనను గలంగి - ధృతివెడిబాళిం
దారున నైరవబాణాని | బారింబడు; నీకుసాటి - పడఁతులు గలరే ? 266

ఉ. చెంగటనీవు గల్గితఱి - జిత్రజుడు తలపెట్టఁబూని యి
భృంగినురంబునం బ్రసవ - బాణచయంబును నాటుచుండ నా
యంగద మాన్మకివ్విధిని - హాయిగ గాఢమహుష్టిఁజెంది యుం
డంగనదేమి ధర్మమక - టా ! యింక మేల్కొనరాదె ? జవ్వనీ ! 267

క. వాదా దయలేదా నను | నోదార్పఁగరాద యోప - యోదాభకచా !
నాదాహము మానఁగఁగన | రాదా కనువిచ్చి యోర్వ - రాదాయెఁగదే. 268

ఉ. చెంతకుఁ జేర్చరాదో ? నను - జెక్కులముద్దు ల్కొంగరాదో ? వి
క్రాంతునిఁ జేయరాదో ? సర - సంబుగఁ బల్కఁగరాదో ? మోహవి
భ్రాంతిని మాన్పరాదో ? యల - పంచశలీముఖుకేళిఁదేల్పినా
చింతనడంపరాదో ? నను - జేకొన నీతడవే ? నుండరీ ! 269

నీ. కనువిచ్చిచూడవే - కాంతాళిరోమణీ ! - తలఁగిపోవునుమోహ - తాపమెల్ల
పలుకవేనోరార - బంకేజదళీనేత్ర ! - సమనీపోవునునావి - చారమెల్ల
కాఁగిలింపవెవేగ - గనకసన్నిభగౌత్ర ! - విడిచిపోవునునను - నిడుమలెల్ల
మన్నింపవేదయ - మధులిట్టమాలక ! - యడఁగిపోవునుమనో - వ్యాధులెల్ల

గీ. మాయారే ! యిట్టినిద్రయే-మాడ్కి-బాసఁగె ! నేర్పడఁగనామనంబునీ-బెఱుంగఁదలఁచి
మాటలాడకచూడక - మాయఁజేయు | చున్నదాన వలంతునే-నెన్నుకొందు, 270

చ. అనియిటు పెత్కూరీతులఁ బ్రీ - యంబునఁ బల్కఁచుమేలుకొల్పున
ల్లిన తనచర్యలెల్లన వి - వేకికఁజేసిన బోధరీతినా
టనుఁగని రాజపుత్రుఁడక - టా ! యింక తాళఁగఁజాల సంబుదాఁ
గనక నిభాంగినింబొదివి - కాఁగిటఁజేర్చి విరాళిమింపఁగఁక. 271

- ఉ. మోమున మోముఁజేర్చు, నురు - మోవినుధల్చువఁజూచిమెచ్చు, గా
రాముననెందుఁ బోయెదిటు - రమ్మని యెత్తునురంబురంబునకే
జీమచిటుక్కు మన్ననట - జేడెలు మేల్కొనిరంచునుల్కు, నే
మేమొనచించు, ముద్దుఁగొను, - నింపుగఁ జెక్కులగీటుమాటికిక. 272
- చ. అసమునఁ బైకొనందలఁచు; - నంతట నేమినింంగునాయెడం
బొసఁగునొ కాదటంచుడుగుఁ ; - గాముని దీమమునన్ను బొంట్లక్కి
బిసరుహగంధి నిక్కమని - పెక్కువిధంబుల మెచ్చునాత్మలో
గుసగుసమాటలాడుఁజెవి - గోరిక లీరికలెత్తనత్తటిక. 273
- మ. ఉడురాజాస్యను కాఁగిటంబొదివి పై - నొత్తిల్లిచేరంగమో
మిడిముద్దాడుచు కోర్కెదీఱ కతఁడెం - తేవేడ్కనిం కొక్కము
ద్దిడు మింకొక్కటి యింకనొక్కఁడొకమా - టిం కొక్కమాటినిన్
విడనింకొక్కటి యొక్కమాటనుచుఁ జుం - బించుందమిక జెక్కులక. 274
- చ. అతనివిరాళి యెట్టిదియె - హాళియడెట్టిదొయంతలోనయా
ధృతిగలవానినంతటికి - దెచ్చినమారునినేర్పడెట్టిదో
గతిమఱి యెట్లొకాని యటు - గాటపు నిద్దురజెందియున్న రా
నుతతనతోడఁబల్కమికి - జూడమికిక మదిశంక జెందకక. 275
- క. రమ్మను గదియంగాఁ జను | విమ్మను నాతమికినీవ - యిమ్మనునిక నా
సొమైత్రితివి కరుణంజే | కొమ్మను సమయమ్మటనును - కొమ్మనుగనితాక. 276
- క. ఈవిధమున కేవలమో | హావిష్టండై శుభాంగుఁ - డావిజయాశ్వుం
డావెలఁదిపై విరాళిక | భావజతాపముననుదిల - పడుచున్నతటిక. 277
- క. అతులిత పలలాశనక | ల్పితగాఢ సుషుప్తి తన్నుఁవెఁగఁబై కొనఁగా
నతఁడటఁ దల్పముననిమి | లితనయనుండగుచుఁ బవ్వ - లించెను బిదపక. 278
- ఉ. వారలలోన లేమదెస - వాఁడొక మత్కుణరూపమొందియా
సారగలోచనంగఱచి - చయ్యనమాయపు నిద్రమాస్పెఁదా
నోరువలేకయయ్యవిడ - యుల్కుచు దిగ్ధనలేచికాంచెఁజె
ల్యారగఁ జెంతఁబాన్పుపయి - నంగజగాత్రుని రాజపుత్తునిక 279
- ప. అనిచెప్పిన నవ్వల వృత్తాంతంబెట్లని యడుగుటయు. 280
- శా. స్వర్ణాక్షుద్విప పంచవక్త్ర! భృతవి - శ్వస్తోమ! నీలాంబుము
గ్వర్ణభ్రాజితదేహ! మోహహర! లోక స్తుత్య! సత్యప్రియా!

పూర్ణాబ్జాస్య! విమ క్షకిల్బిష! మహ - ద్భుక్తైర్విగంధర్వ ! దు

ర్వర్ణఃస్మృతగరవాసమిత్ర! బలిగ - ర్వధ్వంస! కంసాంతకా!

281

క. నురనేవ్య! సర్వ! సర్వే! శ్వర! మురహర! భక్తప్రాప్! - కైలనిలయ! ను
స్థిర! సద్గుణశిల! హరి! హరసుత! లీలావిశేష! - హరినువేష!

282

మాలిని. ద్విజనిచయవిహారా! - దివ్యమాణిక్యహారా!

ద్విజవరనుమమారా! - దీనమందార! శూరా!

విజయకరకృపాణా! - వేదవాక్యప్రమాణా!

విజయసఖ! ధురీణా! - వేణుగానప్రవీణా!

283

గద్య

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లబ్ధాన్తర్గళచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి

రామ, భూనురకుల శ్రీరపారావారపర్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రి లక్ష్మీనృసింహార్యపుత్త్రై,

నుకవిజనవిధేయ పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ

బూగ్వభౌగంబూనఁ బ్రథమాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణ మస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

పూర్వభాగము

- ద్వితీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీమదల మేలుమంగా | కోమలకుచకుంభలిప్త - కుంకుమ ఘనసా
రామోదాన్విత శుభవ | ఊ! మదనవిలాస - శేషశైలనివాసా! 1
- ప. దేవా! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు నిరుపమానసన్నతసత్క
థాశతాంగనూతుండగు నూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునఁ దల్పంబుపై గాఢనిద్రా
పరవశుండైశయించియున్న మన్ను తీనికుమారునిఁగన్నులారంగని యాసన్నతాంగి
స్వాంతంబునసంతోషాశ్చర్యసాధ్వసంబులుపెనంగఁ గర్తవ్యంబుదోషక కొంతవడి
నిర్విణ్ణయైయుండి యనంతరంబునఁ బ్రయత్నమున హృదయంబుఁ బదిలపఱచి
కొని మరల నతని నీక్షించి తనమనంబున. 2
- క. ఇదినిజమో విభ్రమమో | నిదురయె మెలకువయె దేవ - నిర్మితమాయా
భృష్టయ మొ కలయో యెన్నఁడు | నొదవనిదగు శ్రొత్తవంత-యొక్కటిగలిగె. 3
- క. తరమా నామేడకునిసి | నొరుడెన్యుల కెఱుకపడక - యుండఁగ జొరఁగా
నిరతంబును మజ్జనకుఁడు | పరఁగభటులఁ గాపుఁడెట్టి - పాలింపగకో. 4
- మ. అనిసంజేహమునొంది కోమలిమనో - జ్ఞాకారూపరాజనం
దనునింగన్గొని యాత్మనిట్లుతలఁచెన్ - దానెవ్వఁడో యీతఁడెం
దనుమానింపక భీతిలేకనడురే-యంతఃపురింజొచ్చె, చొ
చ్చిన యామాత్రమె కాక చెంత శయనించెన్ నాదుపూఁబాన్పుపై. 5
- క. కావలివారల నింతుల | నేగఁ గితురించెన్కొక్క - యిది చిత్రంబిం
దేవారునితఁడు వచ్చుట | నీవేళయెఱుంగకుంట - శేమనవచ్చున్. 6
- మ. అకలంకాంగ విలాససంపదల మే - లై యున్నవాఁడెన్నవీఁ
డొకరాజాత్మజు నట్లుతోచె మననా-నోకాదో యేహోతుటీ
గతునై నం జొరరానిదోటిదిచును - త్కారంబుగామేడమీఁ
దికిఁ దానెవ్విధివచ్చెనో యిచట ని - ద్రింపంగతంబెద్దియో. 7

- ఉ. నచ్చియెటుంగనట్టి నను - వంటి నృసామజు చెంతఁగొంతులే
కచ్చెరువేది కయ్యపయి - హాయిగఁ దాఁబవలించుటెట్లు ? వీఁ
డెచ్చటివాఁడో ? నేడిచటి - కేమికతంబున నేగుచెంచెనో ?
మెచ్చఁగవచ్చు నీతెగున; - మిక్కిలి నేర్పుజీబోతలంపఁగఁ. 8
- చ. అదియటులుండ వీనిఁగని - నంతనె నామదిలో నపూర్వస
మృదమును మోహముం గృపయు - మక్కువయుం జనియించె; నేమినే
యుదునిక; నెచ్చెలుల్లనిన - నొప్పమివుట్టుట నిక్కువంబు; యీ
పదనున నేయుపాయమును - బన్నుట మేలగునో తలంపఁగఁ. 9
- ఆ. నిదురమేలుకొల్పి - నేవీనివృత్తాంత | మడిగి తెలిసికొనుట - యగునోలేక
చెలులఁజేరఁజీరి - తులలెని యీవంత | నెఱుక నేయుటగునో - యేదిలగ్న ? 10
- చ. గొనబున మారునైన నల - కూబరునైన జయంతునైన మిం
చిననుకుమారుఁడీతనికి - జేటొడఁగూర్చుట కొల్లదాత్మ; నేఁ
గొనకొని నిద్రమాన్చి యిట - కుంజనుచెంచిన కారణంబుఁజే
రునుకుల మున్నివాసమును - రూఢిగఁ దొల్లనెఱుంగు టొప్పునక. 11
- క. అటుమీదటఁ గాఁగలయది | యెటులైనను నగునుగాక - యిప్పుటికిదియే
దిటవగుయోజనయని యా | కుటిలాలక యెంచియతనిఁగొనియాడిమదిక. 12
- ఉ. ఎక్కడిదేహసావ్యమమి - దెక్కడిచెల్వమయారె చూడఁగా
నెక్కడిసాకుమార్ద్యమును - హీనలినందరిలోనవీనినే
యెక్కుడునేయనెంచి సృజి - యించిన కాంచనగర్భనేర్పున
మృక్కునుతలంపఁగాఁ దరమె - యందమునక సరిలేరువీనికిక. 13
- నీ. పరిపూర్ణచంద్రుని - బంబునుహసియించు - మురువుమించినవీని - ముద్దుమోము
ప్రాకటాలంకార - భరితమై యొప్పువి - కాలహావీనివ - తుష్టలంబు
హస్తీతుండసమాన - మైచెలువొందును - పరికింపఁగావీని - బాహుయుగము
కిలయచ్చవికినం - కిలియెడ్డఁగాఁజాలు - తీరుమించినవీని - తీయమోవి 14
- గీ. బలిబళీ! యిట్టిసాంద్య - భాగ్యరేఖ | పొసఁగవలనదె తురుషుడై-తుట్టెనేని
వీనిఁగాంచిన యేచాన - విడువనేర్పు | భామినీజనమృదయాభి-రాముండితఁడు. 15
- చ. అమరఁగవీనిఁగూడి నుఖ - మందకయమండిన జన్మమేల ? రూ
పమును నుఖంబులేల ? యెల - బ్రాయమదేల ? - నిరర్థకంబువో !
ప్రమదమెసఁగి పూర్వకృత - భవ్యతరవ్రత పుణ్యసిద్ధిస
త్సమున నితంతు దక్కె; నుకృతంబు పృథాజనదుర్బుధేరిక. 16

- గీ. అనుచుదలపోసి సర్వప్ర - యత్నములను / మేలుకొల్పి యొకింతయు - మెలకువతఁడు
చెందకుండిన కామిని - చిన్నబోయి | విసికికడపట సాహస - వృత్తిబూని. 17
- క. తత్తరము సందియంబును / నుత్తలపాటును విరాళి - యుక్తమదిఁ దెనఁగ
జిత్తజాఁడు జేసితూపుల | మొత్తమ్ములు పలుకుతాప - ముననావేశక. 18
- ఆ. ఎపుడుఁ గనియు వినియు - నెఱుంగని పురుషునిఁ | తగునుగూడ దనెడి - తలఁపుమాని
కాఁగిలించె నార! - కామా ర్థలగుకాంత | లదనుకులము గోత్ర - మరయరొక్కొ! 19
- చ. కరమనురాగ మొప్పుబిగి - కాఁగిటఁజేర్చు పెఱుంగుఁగాని, యా
సరిసిజగంధిమై పరవ - శత్రువు చెందుటఁజేసి యెంతనే
పరుదుగనుం డెనో యటుల - నాత్మ నెఱుంగదు; మోహమెంతని
బ్బరమొకో! మన్మథవృథకు - పాలగు కామిని నైఁవఁగల్గునే? 20
- ఆ. తరుణి యవ్వధమునఁ - దనుఁదానెఱుంగక | కాఁగిలించి యుండి - కడకుఁదెలిసి
యకట విడవఁజాల - నరనిమివంబైన | నెట్టిచెట్టపాసఁగి - యేమియైన. 21
- క. అనినిశ్చయించి కామిని | తనచిత్తము నతనికంకి - తంబొనరించె
మనసిజఁడది దెలిసి “శబా” | సనినగి నెఱవాఁడి పూవు - టమ్ములఁబఱపెక. 22
- క. ఆహుమాదుఁడేసిన | వాలుందూపులకుమై వి - వశమైబాళి
సోలిధృతిమాలి యానర | పాలాత్మజునట్టై పొదివి - పట్టిపలుమరుకొ. 23
- ఉ. ముద్దిడి మోవినొక్కి, తన - మోమును మోమునఁజేర్చి గుబ్బలం
దద్దయు వానిపేరురముఁ - దాఁకఁగనొత్తుచు, లేతచెక్కులకొ
బద్దనగోటగీటుచుఁ బె - నంగి పెనంగి, యతండు లేశముకొ
నిద్దరవీడకున్న రమ - ణీమణి యబ్బురమంది యిట్లునకొ. 24
- కా. జొర! యొక్కడొ గాఢనిద్ర యిదిబా - గాయెంజు మీలెమ్ము; శృం
గారాకారుడవౌట నిన్వలచితికొ; - నావైచలంఠేల? నా
యారాటంబు నడంపఁగాఁ దగదె నె - య్యంబొప్పఁగాఁ బల్కి? యీ
క్రూరత్వంబునుమాని నన్ని పుడుచే - కొమ్మార్తి నొందింపకకొ. 25
- ఉ. ఇక్కుటిలత్వ మేల? నిను - నెన్ని విధంబుల వేఁడుకొన్ననీ
చక్కునికన్నులం దెఱచి - సంతసమొప్పుఁగ నన్నుఁగాంచి నా
మక్కువదీటు భంగినొక - మాటయుఁబల్కవు నిర్దయాత్మక; నకొ
బ్రక్కుకుఁజేర్పరాదో? తమిఁ - బాయఁగ నేలుకొనంగరాదొకో? 26
- క. మరసిద్ధ సాగ్యవిద్యా | ధరగంధర్వాహి యక్ష - దానవభుగకి
స్మరనరులొన నీవె | వ్యరివాడవొ యదియెఱుంగ - బలకుమునాకుకొ. 27

- క. ఘనుడగు మజ్జనమనికా | సనమున నన్యులకుఁ జొరన - సాగ్యంబగునా.
ఘనహర్ష్యాంతరమునకే | యనువునఁ జనుదెంచి నాడ - విదియుం జెపుమా. 28
- క. భూచరులఁ కొదవునేతగ | యొచించిన యిట్టిశక్తి - యునుద్దైర్ఘ్యంబుకే,
భూచరుడవో ఖేచరుడవో | లేచికనుల్పిచ్చి కనితె - లియబల్కుమొగిక. 29
- ఉ. వచ్చినవాడ వెగ్గనక - వాసిడలంపక సాహసించినీ
యిచ్చమదీయ శయ్యపయి - నెక్కి, యెఱుంగని కన్యనైననక
ముచ్చటఁదీరనంటి, భయ - మున్విడిచేరిక బవ్వళింపఁగా
వచ్చునె? యెట్టికిడు పయి - వచ్చునో యంచుధలంపవేమదిక. 30
- క. మున్నెన్నఁడు నెఱుంగను నిను | నన్నును నీవెఱుంగవెపుడు - నాకచరుడనై
యున్నమఱి భూచరుడనై | యున్నను నంతఃపురంబు - నొప్పున చొరగాక. 31
- క. ఇలజనులకుఁ బొసఁగుఫలా | ఫలములఁ జెలియంగరావు - పడ నెడిదనుకక;
తెలిసికొని యనుభవింపఁగ | నలసినతఱి వానికవియ - బ్రాప్తించునొగిక. 32
- క. కానతలంపని తలఁపుగ | నేనినుఁగను భాగ్యమెదనె - నేడిట; పూర్వం
జేనోములు నోచితినో | వానిఫలం బిపుడుకూడి - నచ్చెనునాకుక. 33
- గీ. పలపుఁజెందినదాని నా - వంటిదాని | మేలుకొనిచూచి మాటాడి - మేనులేని
వానిబారినిఁ బడినట్టి - పడఁతిగనక | గాఢనిద్రనుండుట మేలు-కార్యమగునె? 34
- ప. అని యనేకప్రకారంబులఁ బలుకుచు తనవలననైనంతవట్టు నతనిమేలుకొలుపంబ్రయ
త్నించి విఫలమనోరథమొక ర్తవ్యం బెఱుంగనేరక యిది వైసమాయగానలయుఁ,
గాదేని యర్థరాత్రంబున నిట్టివిచిత్రకార్యంబు తటస్తంబగుటయు నితని కింతటి
గాఢనుషుష్టి గలిగి యెన్నివిధంబుల మేల్కొల్పినను మేలుకొనవండుటయుం
గలుగునే? యిది స్వప్నంబని తలఁతునేని యింద్రియవ్యాపారంబుకొఱఁత వడకుం
డుటంజేసి యటుల నెంచుట పొసఁగదు. సత్యంబుగ నేజూచుచున్నదాన. నిందు
మంగల నిమిత్తంబు మాత్రమెఱుంగరాక యున్నయది. యేమిసేయుదునని చింత
- క. క్రొత్తయై కొంతవడియొజించి మంరనంబున నొకయుక్తిదోచుటయు సావిత
నెఱుంగుట కదియొక యాధారంబుగానుండుంగాకయని నిశ్చయించి యాసను
యంబున. 35
- ఉ. ఆననబోజి వానిమెడ - నందముగా విలసిల్లుహారముక
దానుధరించి యర్థమునఁ - దత్సమమానిజ కంఠహారముక
వానిగళంబునం బొసఁగ - నైచి ముదంబున లేతచెక్కులక
మాననికూర్మముద్దుఁగొని - మారునిబారికిఁ జిక్కివేదనక. 36

- ఆ. నైఋతేకకలన - శయనించిమిక్కిలి | తల్లిడిల్లుచున్న - తక్షణంబు
కాంచనాంగి కనుర-కల్పితంబగుమాయ | బొసఁగుటయును-నిదురబాడమెనంత. 37
- ప. యశోవతీవిజయాశ్వులునిద్రాపరవశులై తల్పంబునశయనించియున్నగాంచి రాక్షస
త్రయంబువారింజేరఁ జనుచెంచివిలోకించి తారతమ్యంబు విమర్శింపఁదొడంగి రప్పు
డందుఁ దృతీయదనుజుండు తక్కుంగల నిశాచరద్వయముంజూచి తలయూచి
యిట్లనియె. 38
- క. కంటిరె మీకొకినికివా | ల్లంటియు నొక్కనికి మనుజ - కాంతాత్మజుఁడుం
గంటికి నింపుగఁదోచెద | రఁటిగద యిపుడు తెలియ - నయ్యెనె? మీకున్. 39
- క. పోలఁగఁగని యిరువురిలో | మేలెవరో బలుకు-డనిన, మేమదితెలుపం
జాలము, మమ్మడుగగని | కేలా? యుతుకట కొకండు - నిలకొకఁడునే? 40
- ఆ. నీవుచక్కఁజూచి - నిజమునూహించియె | మోటలేక జెప్ప - మున్నమాట
నొక్కకంట నున్న - మొకకంట చెన్నయు | వలమనీకు; పక్ష - పాతమేల? 41
- ప. అనిన విని ఘటోదరుండు వారింజూచి. 42
- చ. వినుఁడేటిగింతు మీకిపుడు; - వీరలలోపలఁ దారతమ్యమున్
గనవలెన్ననించుకయుఁ - గానఁగరాదు; శుభాఁగులీర్వరున్;
గొనబునమాటలందమిని - గూర్చిని నీటున పాచ్చితక్కువలో
గనబడకున్న వెవ్విధిని - గాంచిన; మీరునుఁ జూడుఁడేల్పుడన్. 43
- క. తగుమగువయితనికన్నిటఁ | దగుమగువకితండుతార - తమ్యములేదీ
జగడమిఁకమాని చనుఁడెం | చగఁదగువీరొకరికొకరు - సరియగువారల్. 44
- ఆ. అనిన సంతసించి - యానని యిరువురు | నతనిజాలమెచ్చి - నుతియొనర్చి
యచటనుండి కదలిరపుడు వజ్రసఖుండు | స్వపురమునకుఁజేర్చి - నృపతినుతుని.
- క. ఈతీతిని నడుచేయి | న్నారలుకడువంతయైన - వాదాడినిజం
బారనియంతటఁ దమతమ | దారింజనిరంబరమున - ధారాశృంగిన్. 45
- ప. అంత వేగుజామగుటయు. 46
- గీ. ప్రణయకలహంబు కతమునఁ - బతులరతులఁ | దేవుమన్నట్టిచెలుల సంధింపుఁడింక
వేగుతటియయ్యె ననిచాటు - విధముఁగాఁగ | గుక్కుటంబులు పెల్లుగాఁ - గూ
[యఁదొడఁగె. 48
- ఆ. ఇనుఁడువచ్చునింక - జనులార! మీరుమీ | పనులమిగుల మెలకు-వనువహించి
మెలఁగుడనుచుమున్ను - దెలుపవచ్చినమాత | ఘక్కినపుడువేగుఁజుక్కదోచె. 49

- చ. కలయిక్ పెంపునంబడలి - కాంతరొ ! నీయుపకాంతుచెంతమై
దెలియకఁ గూర్కొందొర ! మదిఁదేకువ యేమనవచ్చు ? లెమ్ము ర
చ్చలఁబడెదంచుదూతి యభి - సారికయాచెలిఁబిల్వ, దానికి
స్వలవెలఁబోయె మోమనఁగ - నెల్వెలనయ్యెను తూర్పుచాలఁగె. 50
- క. తరుణిమణులును తరుణులు | సుతత్రమనొందియున్న - సాలయికిఁదొలఁగె
విరివినలను వినరెడి | పరిచరులును వోలెనీత - పవనములొలఁగె. 51
- గీ. ఇరులడంగెను రవియుద - యించుననిద | లంచివేగసంకేత స్థలములునెడలి
చెలులవిడిపోవు తఱినివి-టులముఖముల | కరణిగృహదీపసంతతి-కాంతిఁదొఱఁగె.
- చ. కువలయ నేతనై మనుజ - కోటికి మెచ్చగురాజనయ్యునే
నవమతిసొందఁ గావలసె - నయ్యునుఁడెపున నాదు తేజముకొ
జవమునఁ గైకొనఁగలఁడు - సాగుటమేలెట కేసినంచుని
మృ-వవిడిపోయిడాఁగె ననఁ - గ్రుంకె విధుండపరార్థబలునకె. 53
- క. అలమారనృపతి ధృతిఁబాం | ఘటవేటికి శత్రుకోటి - తోఁబోరిజయం
బెలమిఁగొని రాఁగనేనల | గలకలమన విహగతతుల -కలకలమెసఁగెకె. 54
- ఉ. సాహసమొప్పు భాస్కరుఁడు - చయ్యనరాఁగల సింకనంచు మం
దేహముఖానురుల్లడఁగి - ధీగతనోలిని దారిఁగట్టియు
త్సాహము మీఱనిల్చిననె - సంగెనువారలర క్తమాల్యము
ఖ్యాహవవేషకాంతి యన - నత్తఱికోణిమమొప్పెఁబ్రాగ్దిశకె. 55
- క. పతియన్య దేశమునకుకె | జతనంబునఁ బోవుటయువి - పాదాశ్రితయై
యతఁడరుదెంచిన నలరెడు | సతివలె వికసించె పంక - జాతలతధృతికె. 56
- క. పరభూపతి రాజ్యంబును | హరియించిన భీతిఁగొనిని - జాత్రేకుఁడు తాఁ
బరువిడిపోయినఁ గుందెడి | తరుణియువలెకైరవ ప్ర - తతిరుచిఁడలఁగెకె. 57
- చ. [పట్టుది] :—తరణిసలుండు సాంగ్యకలి - తంత్రమునందగులొంది సోమపు
ష్కరునకు రాజ్యమొటువడి - గాటపుచీఱటి కానబడ్డినీ
తరుణిని నిద్రలోవిడిచి - తారజనీ ఘణిదమ్మఁడైయొగికె
పరిమిత యామకాల ఋతు - పద్ధునిఁగొల్పుచుఁ బ్రాగ్విదగ్ధులొ
సిరియునిజాకృతింబడసి - చేరెనువేయుద యాద్రిదేశముకె. 58
- ఉ. ఈచెడురాజు వచ్చెవిభుఁ - డిచ్చటలేడిపుడన్యపూరుమాకె
జూచుట దోసమంచు తన - సొంపగు కన్నులు మూసిభర్త దా

వేదముదేరఁగాఁగనులు - విచ్చికుసుంగొను చచ్చిసీ ప్రస

న్నోచితదృష్టిలట్లు కమ - లోదగముత్వడలెక ద్విశేషముల్.

59

వ. ఇట్లు సూర్యోదయంబగుటయు యశోవతీసముచితప్రకారంబునమేల్కొనిలేచి పరికించి రాత్రిదనమేంతబరుండియుండిన సుందరాంగుడగుయావనపురుషునింగానక వెఱఁగంది కుంది సందియంబుగదురనందున్న మందగమనలనందఱుండేరఁజేరి తమకంబు మీటి వారితో నిట్లనియె.

60

క. ఓతరుణులార! నాశ | య్యాతలమున రాత్రియుండినట్టిశుభాంగుం
డీతటి నెటకేఁగెను? వాఁ | డేతత్సంబులోన - నెవ్విధిఁజొచ్చెక?

61

ఉ. వానిమనోహరాకృతియు - వానివిలాసము నేనుచెప్పనా
మానసముక హరించెఁద్రుటి - మాత్రములోన నతండు; నేను పె
ల్లనిన నిద్రమైమఱచి - యుండుతఱిం గరుణావిహారుడై
తానెటకేఁగెనో యిపుడు - తద్విధమెయ్యనఁ దెల్పుఁడేర్పడక.

62

క. మీకెల్ల నెఱుఁగవచ్చుం | గాకుండిన నెవఁడుచేరఁ - గాఁగలఁడిటకుక
భీకరులగు వర్షధరుల్ | కైకొనిరక్షించుచుండ - గానచెప్పుదా.

63

ఆ. అర్థరాత్రివేళ - నతఁడునామేడలో | నెటులఁజొచ్చెనొక్కొ - యెఱుఁగరాదు
వచ్చియంతఁబోక - వాంఛించియంటినా | పజ్జశయ్యమీఁదఁ - బవ్వళించె.

64

ఆ. చెలియలార! యేమి - నెప్పుడు మేల్కొని | వానిఁజూచినపుడు - మానసమునఁ
బట్టరానివలపు - బుట్టినఁగోగిట | నట్టెచేర్చిముద్దు - బెట్టుకొంటి.

65

క. చయ్యన నత్తేలిగ్గుం | బయ్యెను నామనమువాని - యందుననికమా
యయ్యవరునరయనేలా? | వయ్యము, తగునితఁడెనాకు - బతియనుకొంటిక.

66

ఆ. అట్టివానిచెట్టఁ - బట్టలేకున్నచో | పుట్టువేల? పూర్వ - పుణ్యఫలము
కతననాకుదక్కఁ; - గాంతకుపుణ్యంబు | కొలఁదిఁబురుషుడనుచుఁ - బలుకవినమె.

67

క. తలఁచగ మీరలునాపైఁ | గలకూరిమి కతనమేలు - గావింపంగాఁ
దలఁచితగునంచు పరులకుఁ | దెలియంగానీకయతనిఁ - దెచ్చితిరొక్కొ.

68

శ. అనపుడు గుండియల్ పడర - నంగన లొండొరులననంబులక
గనుకనిఁజూచుకొంచు వెఱ - గాంపన గాత్రనిఁగాంచిపల్కిరే
మనియెదవమ్మ? నీనుడువు - లద్భుతముల్లలపోసిచూడ మా
నినిరొ! యిదేమి నీవనుట - నీవయెఱుంగని చాడ్పుతోఁచెడిక.

69

ఉ. ఎక్కడిమోహనాంగుఁ డతఁ - డెవ్విధివచ్చెను రాత్రి? యెవ్వఁడా
చక్క నివాడు? వాఁడెటుల - శయ్యపయిం బవళించె? నెట్టిదా

- మక్కువ ? నీవువల్కునని - మాకెఱుగఁబడఁజేటి వింత; య
మృక్కు-మతిభ్రమంబొయిది- మాయమొ వెఱ్ఱితనంబో కోమలీ ! 70
- ఉ. పూరుషమాత్రుఁ డీస్థలము - బూని చొరంద్రమా ? సహభటుల్
ద్వారముఁగాచియుండ సత - తంబును మేమును సరమత్తతికొ
జేరువనుండ నెవ్వఁడొని - నీకొ బరుఁడొక్కఁడు వచ్చెనన్న నె
వ్వారలుగాని నమ్ముదురే ? - వంచన మాటలు గాక నుండరీ! 71
- వ. అని పలికి వారొక్కొంత సంతోచంబడర యోచించి మగల నిట్లనిరి. 72
- చ. సరిసరి! యింకనీవనెడి - చందము మాకెఱుగఁగవచ్చె; రా
తిరికలఁగంటి వాల్చమము - దీరకయున్నది నీకు ; నిక్క-మి
ద్దరఁగలవారికెల్లరకుఁ - దార్కొనుచుండు నిజంబువోరె ; ని
ద్దరగొడయైన దోచునవి; - తోయజపత్ర విశాలలోచనా ! 73
- క. అనయము నృపనందనులం | గని లిఖించిన పటములఁ - గనుచుండుదువం
దుననొక రూపము కలలో ! నొనరంగా నీకుఁడోచె - నోబింబోష్ఠీ! 74
- క. ఈవజ్రకు నొకఁడు వచ్చుట | పోవుట మేమెఱుగమితకుఁ - పొలతిరొ! మమ్ము
న్బావరుండు నమ్మినీకుం | గావలిగా నునిచెచ్చట - గలుగునెత్వల్. 75
- క. మమ్ముడుగులే! యననా | కొమ్ముమనంబుననుమించు - కోపంబునమై
జెమ్ముటలారఁగవారల | నమ్మక నడలించినెఱుద - నరనిట్లనియెకొ. 76
- కా. బొనానే యింక నేమనందగును మి - మ్మరితిరేయెల్లనా
తోనున్నట్టి శుభాంగు డాచి యిపుడెం - దుకొనిష్కళంకంబుగా
మీనేర్చేర్చడ మాటలాడెదరు మే - శ్రేయోయోబాలాచునెం
తైనంజేయరే? యింతకుంఁగిన వా - రారాఁఖునీరతే ? 77
- ఉ. భ్యాతిగ నేకొఱంతయును - గానకచాలనుభించు మత్స్యమో
దాతికయంబుగాంచి హృద - యంబుల నోగ్ధఁగ లేకయేవఁగా
నీతెఱఁగొప్పనంచు నను - నివ్విధిఁజింతపనింపజేయఁగాఁ
త్రుతవముకొ రచించితిరి - కానముమేమని నంతబోవునే? 78
- క. కలతెఱుగను దలుపకయిది | కలయని సాధింపఁదగునె? - కటకట ! మమ్ముకొ
జెలుగుదాయని నమ్మితిఁ | పొలుపొందిన మేకవన్నె - పులులని యెఱుఁగకొ. 79
- ఉ. నాకొగిఁగూర్చువారలని - నామది నెంచితిఁ గానలేకమీ
రేకముఖంబుగా నెఱుఁగ - మీవిషయంబని పల్కినేడెను
న్నేకడవెఱ్ఱిఁజేయుటకు - నెంచితిరేమనవచ్చునింక మం
ఘాకరవాఘాలార ! యెవఁ - డుంజనుడేఁగలేద పల్కుఁడా. 80

- ఆ. అనియదల్పఁజేలల - కందటికినిఁబెద్ద | యైనచంద్రికాఖ్య - యనియెనిట్లు :
వెలది, నీవువల్కు - వృత్తాంతమిందెవ్వ | రెఱుంగరమ్మ, కోప - మేలనమ్మ ? 81
- క. కలగంటి వనినఁగాదని | యలిగిమముకొ దూలనాడి - యదలించెదవే
వలనికొ జనియెయ్యదియుం | దెలియనిమే మెవనినింక - దెత్తుముచెపుమా ? 82
- గీ. పడతిరో ! వినవమ్మ, నీ - పాదమాన | మాకుఁదెలియదు, నిక్కమీ - మాటనిజము;
గాలిసోఁకెనో లేకున్న - గలయొకాని | యొండుగాదిది వింతగా-యున్నదొర ! 83
- క. అనవుడునుడురాజానన | కనలుయ వెఱ వగపు శంక - గదురఁగఁదనలోఁ
దనరఁగయోజించినిజం | బునుదెలియగఁలేక మిగుల - బోలుపటియంతకొ. 84
- ఆ. నిజగళ్యమైన - నేవళంబుదలంచి | మరలదృతి వహించి - మగువసఖుల
దాయఁజీరిపలికె - మాయకత్తెలుమీరు | నన్నుమోసగింప - నాయమగునె ? 85
- చ. కలయని గాలియంచుఁ బలు - కందగునే ? యిదె, రాత్రివాడనూ
కలనశయించియున్నపుడు - గెంటనిమారిమి వానివరముకొ
గళముననేగరించితిని - గంటిరె ? నాదగురత్నహారముకొ
వెలయఁగవాని కంఠమున - వేసితిఁ; గూరుకువచ్చెనంతలోకొ. 86
- మ ఇదియుకొస్వప్నములో లభించెనొ నిజం - బేయానో యోజింపఁగా
మదికిందోఁపదె ? మీరెఱుంగకతఁడే - మాడ్కిన్న నుండేరెనో
నిదురంజెందినవేళ నెందుజనెనో - నిక్కంబుగాఁదెల్పఁడీ
నుదతీరత్నములార ! యిట్లదయతకొ - న్నక్కింపఁగానేటికికొ. 87
- చ. సరగుననేవరించినర-సాధరపుత్త్ర సమాంగుఁడెచ్చినా
సరసుజీర్వరమ్మ, మిము - సన్నుతిఁజేసి బహుకదించెదకొ ;
బరవళబుద్ధివైతిని గృ - పారహితుండగు మినకేతనుం
డరమరమానినన్నుఁగును - మాంబక సంహతిచేనలంచెడికొ. 88
- క. అనియిట్లు నైఁపఁజాలక | వనటమెయికో వేడుచున్న - వనితవెతకొగ
న్గొనివెల్ల బోయి చంద్రిక | యనుమానము మదినిఁగదుర - నపుడిట్లనియెకొ. 89
- చ. చిలుకలకొల్కి ! నీవిపుడు - చెప్పినచొప్పు దలంచిమాడఁగాఁ
గలయనిచెప్పఁగా తగదు; - కంటిమిసీమెడనుండుహారముకొ
గలవిధ మెట్టిదోఁ దెలియఁ-గాఁబడదీశ్వరుఁడే యెఱుంగుఁబో
తెలియఁగలేరు దక్కొరులు; - దీనిని మేము వచింపనేర్చుమే ? 90
- క. కలయైనఁగాలిసోఁకినె | దలంపున విభ్రమమెసంగ - దగుఁగానిమహా
జ్జ్వలరత్నహారమెవ్విధిఁ | గలుగుకొ ? గలగాదు నిజమె - కావలయుఁజామి, 91

- క. ఎన్నడును విననివింతము | విన్నారము నేడుమేము - వెలదిరో! నీచేఁ ;
గన్నారమొక నిదర్శన | మిన్నియు సెట్టొదవెకొక్క - యేమామంబో. 92
- క. ఇంతటిలో నబ్బరముగ | నింతటి చిత్రంబుపొసఁగె - నేమనవచ్చుకొ
నుంతైన నమ్మరీవృ | త్తాంతమ్మును నెవరువిన్న - సంబుజవదనా. 93
- క. పన్నుధునుగట్లలాడక | యున్నది యున్నట్లుపలుకు - చుండుదు, మిఁకనీ
కన్నునుగలరే యాపులు | కన్నెరో! మేమెఱిగిదాఁచు - గాఁగలమటవే. 94
- ఆ. అనినవారిమాట - లాదరింపకదన | వలపుకానిమీఁద - వాంఛమీఁద
భోగరక్తిశూని - పాలతిథిసాదవిమోదల్ | పెంపుదక్కిచరిత - పింపదొడఁగె. 95
- చ. పలుకదు కామినీమణులు - పల్కఱుఁజెంగటఁజేరి వేఁడినకొ
నిలిచినదోట నిల్వదు గు - ణింపదు నూతనశీత, మెవ్వరి
నిల్లువను చేదచ్యులను - బెంచినముద్దుల చిన్నిచిల్ల - కుం
జెలువచెలంగిపద్యమును - జెప్పదు త్రిప్పగులోనిభావముకొ. 96
- చ. మడువదు మద్రసోదనముఁ - గోమలివేణి ఘటింప, దింపుగా
ముడువదు పూవుపెత్తులను - భూషణముల్లిరియింప దెప్పడునొ
విడువదుయోజనకొ జెలుల - వేడదుగమ్మనియాటలాడగా ;
నుడువదుకోరికకొ వగఁగ - నుంగొను నూటఁజెందదాత్మలోనొ. 97
- క. జలకంబాడదు మేలగు | పలువను ధరియింప దట్టి - విదనముఖమునం
దిలకముదిద్దదు ముకురము | దిలకింపదు కజ్జలమును - దీర్చదుకనులకొ. 98
- క. మగువలఁగనినగు నలుగుకొ | దిగులాందును వెగటుఁజెందు - దెగడనాసించుకొ
వగచును సోలుకొ వెలవెల | నగువిభ్రాంతిన్వహించి - యలయుఁగలంగుకొ. 99
- నీ. శ్రుతిఁగూర్చివీణియ - నతివయందెచ్చిన - నదియేలనిపుడంచు - నలయుంచుఁ
పరిహాసముగఁజెలు - ల్పులుకరించినఁజాలు - నేమిమాటలటంచు - నీసడించు
వెలదిపెంచినముద్దు - చిలుకపైవ్రాలిన - విసుకునదవ్వగా - వినరీతేయు
వేళకుభుజియింప - వేగరమ్మనిబిల్వ - వెగటుగాఁగనిమాటు - మొగమువెట్టు
- ఆ. తలఁపులోననేమొ - తలపోశితలయూఁచుఁ | కనులసిరునించుఁగలతనొందు
దిక్కులరయునట్టె - దెక్కిటఁజెయినేర్పు | మదివిరాళిమించి - మందగమన. 100
- నీ. చేడెయొక్కతెనెరుల్ - చిక్కెడలించికి - ల్లడసంఘటింపనొ - చ్చుంబునలుకు
బోటియొక్కతెమంచి - పూవులుదెచ్చిన - నిపుడొల్లనవియని - యెడనిపోవుఁ
జానయొక్కతెమేనఁ - జందనంబునలండ - వచ్చినకోపించి - వాడులాడు
కాంతయొక్కతెరత్న - ఖచితభూషలనిడ - ముదుకసొమ్ములటంచు - మోముదిట్టు

- తే.గీ. కసురునదలించు బెడరింబు - గామినలను | దిట్టు పెనురట్టు బెట్టుఁగ్రో-ధించుమోహ
భరమునై రింపఁగాడన - తరముగాక | పంచశరశరపంచక - ప్రహతిఁదూలు. 101
- వ. ఇవ్విధంబుననవ్విరిబోణిపువ్వువిలుతునినునిశితంబులగునలరు టమ్ములకుఁగూరియె యారా
టంబుఁజేంది పరితపింపుచుండ నయ్యవసరంబున. 102
- క. కనిచంద్రికాది యువతులు | కనుఁగొలఁకుల శోకభాష్ప - కణములు తొరఁగజ్
బనిదోపక కడుద్ర త్తర | ముననింకెట్లునుచు భీతిఁ - బొందికడువడిజ్. 103
- క. నెమ్మనముననీకివ్విధి | నుమ్ములికంజేల ? జేల ! - యోజింపఁగనేఁ
డెమ్మయినోదువ్వపిశా | చమ్మునినుజ్ సోఁకియుండు - చందముతోఁచెజ్. 104
- ఉ. దానికతంబునందోడరె - దాపము, చిత్తవికారమేర్పడెజ్
బూనికనద్దియే యటలుఁ - బూరుషునిఁబరె దోఁచెనీకు గాం
తా ! నిజమింతయెజ్ వయసు - దానవుగావున నిన్నుసోఁకెనే
మోనడురేయి; నిట్లువిన-మో కనమొక్కొ పిశాచచేట్టలజ్. 105
- క. వినుముదియే యొకహారం | బున్నుకొనివచ్చి కంఠ-మునఁదాదగిలిం
చెనుగాఁబోలును కాదన | మనమేడకు నెవఁడువచ్చు - మగువనొ చెప్పుమా ? 106
- వ. అదితెలియఁగలేక మన - మందఱముజ్ భ్రమమొందితోఁచిన
ల్లెదియొడలంచి నారమిదియేనిజమేటికికంక యింకనీ
ముదివెఱగందకమ్మ తగు - మార్గము యోజనఁజేసియైన, ని
య్యదిచనిఁటేనికిం దెలిపి - యొనను మా నెచ్చమివికారముజ్. 107
- వ. అనిపలికిన చెలులకులకులు నెవులకుములుకులపగిదిదోఁచిన నాదరింపక యాచెలువ
వారిమాటలఁ బెడఁచెవినిడి తనమనోహరునిపయిందగిలినమనంబు మరల్చఁజాలక మించిన
విరాళినతనిందలంచి యిట్లనియె. 108
- ఉ. వివగఁదాళియుండు నిఁక - నెవ్వరునావెతమాన్యువారు నే
• నేవిధిఁగాంతు సాప్రియుని - నెన్నఁడునామదికాంతిఁబొందు హా !
దైవమ ! దిక్కునీవ పరి-తాపముఁబాపి సముద్ధరింపు మె
ట్టివిరహాభినిఁదఁగల - నెట్లుతరింతును తోచ దక్కటా ! 109
- క. ఇరువురము నేకకయ్యజ్ | బరుండియున్న పుడదేమి - పాపమొచెడు ని
ద్దురబొసఁగిమేను మఱచితి | వెరఁగది; గాకున్న బోవ - విడుతునె వానిజ్. 110
- వ. అని తగ్గుఁదాన మాటలాడుకొనుచు, కలంగినతలఁపు నిలుపుకొనఁజాలక యావరా
రోశామోహావేశంబునఁజిత్తప్రియునిస్మరణంబుదక్కఁదక్కినవిషయంబులఁ బ్రియంబు
విడిచి విరక్తివహించి యున్నాడు. 111

- నీ. జలతారు పేటంచు - చలువచేలమువిచ్చి - చినిగినమలినంపుల-చీరగట్టి
సారుగల్గినకుతి - నీరై కవిడదీసి - వికృతంపుముడుకకం - చుకముదొడిగి
దిద్దినమృగముడ - తిలకంబుదుడిచివే - పచ్చక ప్పరమును - బట్టువెట్టి
తలధరించినపుష్ప - ములనూడ్చివెడచల్లి - నిడుకురుల్వెగటుగా - ముడ్డిపంటించి
- గీ. తొడవులకొన్ని విడదీసి - విడమునుమిసి | పజ్జగలయాటవస్తువు-ల్పగవైచి
కలపమునునీటగడిగి య-గ్గలపుడమిని | బట్టుజిలుగంచు తెరచాటు - పాన్పుజేరి. 112
- ఆ. తరుణిచి త్రై హరుని - డలచితలంచయో | ర్వగడదంబుగాని - బాళినలయ
టరసియచటికాంత - ల త్రవిత్రైత్యోప | చారముల నొనర్చు - సాగిరపుడు. 113
- నీ. కడుజల్లునైయుండు - గండంబుబూసిన - పెటిలిపెళ్లలుగాగ - బేటులెత్తె
పల్లవంబులుదెచ్చి - పాన్పుగావించిన - తొడనేవేడిచే - వాడిపోయె
పన్నీరుగొనిమేని - పైజిల్కరించిన - భుగభుగమనిసెగ - తెగయదొడగ
విరులవీనవలచే - విరసముండటి - యంతకన్నునుతాప - మతిశయించె
- గీ. మున్నెమాత్తకహరంబు - సున్నమయ్యె | సాంపుడించెగనుంగవ - గెంపుదోచె
జిడిముడియె-సంగ మేనలె - నైమటవొడమె | గమణికావేళ మదనజ్వ-రంబుకతన. 114
- క. అనిగనిచెలులు ధయంబున | నిదియేమి విచిత్రమనుచు - నెంచగనపుడా
మదనతియూర్పులు నిగుడగ | మదినింబ్రయుం డలచివిభ్ర-మంబుగదురగె. 115
- ఉ. రా! యనుబట్టెమేమి పగ-రా! యను, నోనుకుమార! నైచలే
రా! యను, నెందుడాగితివి-రా! యను, నీహృదయంబు నెన్నగా
రా యను, నన్ను నేలకొన-రా! యను, నావెతలబాపకుంటమే
రా! యను, నమ్మియుంటిగడ-రా! యను, నార! మనోహరా! యనుకొ. 116
- ఉ. హా! యను, నేమివంతయహ-హా! యను, నన్నలయించుటేల? మే
లా! యను, మోసపోయితిబ-లా! యను, మారునిబారిద్రోయసా
నా! యను, నన్నలంచనద-నా! యను, నోర్వగజాలరామరా
మా! యను, నీకుడక్కితి ను-మా! యను, నక్కట! దైవమా యనుకొ. 117
- న. ఇట్లక్కంతామణి విభ్రమంపువలుకులువలుకుచు విరహవేదనంబరాయత్తచిత్తయై
యుత్తలపడుచున్న గనిత త్రేజపాటుగదుర చెలలావృత్తాంతంబు సత్వరంజని భూపాలన
కుడెలుపుట కర్తవ్యంబనితలంచయె, నది యన్యువురుపసంబంధజనితంబగు మనః
క్లేశంబగుటకట్టియట్టిదివినినపుడది తమయజాగ్రత్తవలనబుట్టిన సేరమనియెంచి యతండు
శోపంబువహించెనేని యెప్పుమిగలుగుట తప్పదనుశంక దమలీముప్పిరిగొనక జెప్పు
నోడియింకి నదనువలన నైనపట్టు బరితాపనివాణోపాయంబునఁబయలుట శ్రేయంబనియు,

నప్పటికినిఁ దెప్పిరిలకున్న రాజునకుం జెప్పదమనియు, నటుమీఁదలై పసంకల్పప్రకారం
బుగా యెట్లుజరుగవలసియుండినట్లుజరుగఁగలదనియు నిశ్చయించివారావిషయంబు
బలుల్పడనీయక పలువిధంబులనుపచారంబులుగావించుచుండఁ కొలఁదిదివసంబులు గడ
చుటయును.

118

వనంతఋతువర్ణన.

ఉ. అంతదినాంతకాంతికలి-తాంతవనాంతరకాంతసంతతి

ప్రాంతనితాంత సారథుల-తాంతరజః పటలీనిరంతరా

క్రాంతదిశాంత, మక్షయజ-గత్ప్రియశాంతము, పాంథవర్గవి

భ్రాంత, మనంగనైస్థబల-వంతము పాలైవసంతమింపుగజ్.

119

క. కొమ్మలకుఁ ఒల్లవరా | గమ్మెదవెజ్ ద్విజవితతికిఁ - శౌతుక మెసఁగెజ్

తుమ్మెదరుంకృతికిఁడల | దిమ్మడరెనుపాంథులకుఁ గ-దిరెవరితావుల్.

120

ప. మఱియు నవ్వసంతసమయంబు, నులయ సమీరపరంపరాసమాగమ నిమిత్తసమృద్ధాత
కదళీకర్పూరపరాగపటలపరిచ్ఛాదితవ్యోమభాగంబును, భానురవిలాసావాసితక్షేసరకు
సుమధూళీధూసరితదిగంతరంబును, బాలరసాలారూణకిసాలయభూదనకౌతూహలకలితకల
కంజాలకోలాహలంబును, ననంగరాజాంగీకృతభృంగీగణసంగీతనాదశ్రవణవివశాంత
రంగ భుజంగపుంగవసముదయంబును, కీరకారికానఖముఖక్షతపరిపక్వఫలవిగళితమధుర
రసబిందుసందోహపతనపంకిలతరుగణపరిసరప్రదేశంబునునైవిలసిల్లెనాసమయంబున.

121

ఉ. ఓరిమిలేకచాలవెత-నొందు నృపాత్మజఁజూచినెచ్చెలుల్

కూరిమిజాలియున్మృగులఁ - గోమలితాపముఁ బాయులాగునొ

ప్పారఁగఁనెంచివేదనవి-హారము సేయుట లగ్గటంచులోఁ

గోరికలూరనేగిరిని - గూఢపథంబున వారలందఱుజ్.

122

క. తామరసయనలతమని | దీమంబుల పగిదిఁగామ - దేవతలగతిజ్

భూమికుసుతనుదోడ్కొని | సోమరికడలెనయనముఁ - జొచ్చెడివేళజ్.

123

ఉ. వారలగారవించికొని - వచ్చుటకామనిపేరితన్నగ

ర్భాగమణిండు మున్నెదురఁబంపినయట్టి భటుండువోలెత్పం

గారవనాంతరప్రసవ - గంధఘుమంఘుమితానుకూలవి

స్సారవనోజ్జమారుతము - చానలపైసొలసెజ్ బ్రియంబుగజ్.

124

క. ఆనుతపరిమళయుతశీ | తానిలమంద ప్రచార-హరితఁబొగడం

గానేరకఁ బొగడుచువా | రానందము మీఱఁజనివ - నాంతరసీమజ్.

125

క. విహరింపఁదొడఁగి రామని | మహిమకొగని మెచ్చినిరుపమానప్రమదా

వహమివ్వనమనితమకుకొ | సహజంబగు కులుకునడల - సారోదనంగకొ.

126

వ. అప్పుడావనంబునవీనవిలాసభానురంభై, నూతనకాంతాసమాగంబునుంబోలె, సరాగ
స్థలితపల్లవోల్లాసభరితంబును, సరోవరంబునుంబోలె, కలకంఠప్లవంగసారంగ జీవ
నాధారంబును, కైలాసంబునుంబోలె, మహారీసీలకంఠవిनाయకశుభరద్వాజనాగదాది
సంయుతంబును, నింద్రదనంబునుంబోలె, రంభానుమంజరీ కుందపేమాభిరామం
బును ; నుజనవచనంబునుంబోలె, నతులితమధుర సునఘలప్రదార్పణంబును, వేశ్యా
గృహంబునుంబోలె, బహుతరకుసుమనుగంధ బంధురమనోజ్ఞాలంకార సహితంబును,
నుకవికావ్యంబునుంబోలె, ప్రవిమలశబ్దలక్షణప్రసిద్ధంబును, నైయోష్వచున్నంగనివనితా
మణులు స్వేచ్ఛావిహారంబునకుంగడంగి రట్టియెడ.

127

సీ. బోటియొక్కతెవేడ్డ - బూవులుకొనిన - నతివయొక్కతెవాని - నపహరించె
భామయొక్కతెకోరి - బంతులుగూర్చిన - నింతియొక్కతెకొని - యెగగపైచె
కాంతయొక్కతెలీల - గానంబొనర్చిన - గరితయొక్కతెదాని-బరిహరించె
చానయొక్కతెయంద - జుతలరాజీరిన - మగువయొక్కతెవాని - నెగిచితోలఁగ

గీ. మందయాన యొకర్తుపండ్లండ్లొకొయు | పెఱిగియొకలేమ గిలిగింత - నిడినగించె
బూవుటిరంబులొ నొక్క-పాలఁతిదాఁగ/నెడకకనిపక్షైవందొక్క-విద్రుమౌష్టి.

128

సీ. తనత్తనూనంబు - లేకదావాఁడియా - శంబరాంతకునిఘో - రాంబకంబు
లీపల్లవంబుల - నేకదాభక్షించి - గర్వంబునొందుపి - కవ్రజంబు
లీనుగంధానిల - మేకదాకామిసి - తతికిసంతాపంబు - దనగజేయ
నీసరోజాతంబు - లేకదామత్తభృం - గావళులకుఁగళి - కాలయమూలు

గీ. ఇచటిపూఁదేసెవాకల - కిరుగెలఁకుల | పాదపచ్చాయలెకదా - బర్హితతికి

కాతుకప్రదనాత్మ్యరంగస్థలములు | వర్ణనాతీతమీనన - వైభవంబు.

129

సీ. రమణీయనుమనోవి - రాజితంబీలత - యామోదసంపద - నలరుటరూచ
మధురఫలవాస్తీ - మడఁగెనీశాఖలు - వేడ్కఁజిల్కలువిట్టి - వీడెగురుచె
విరితేనెవర్ణంబు - కురియునిపాదరింట - ముడముమీఁగెనశలీ - మూఁగురుచె
కర్పూరపరిమళా - కరములీకదళులు - పాలివోనివిఖ్యాతి - బొదలుటరూచె

గీ. ప్రవిమలాంభోజ నితిరవి-రాజమాన | మీసరోవరమింపెనయింతుటరూచె

యీవనశ్రమనోజ్ఞత్వ మెఱిగెనులకమాధవుండొక్కరుడనేర్చుమనకుడగమే

130

అ. అనుచుఁ బలుకుకొనుచు - పనితలవ్వనమున | విరుల పాదల వాక-దరతులతరుల

నీడలందుఁజూల - వేడుకఁజరియించు | చున్నయవసరమున - వన్నెఁబలఁగి.

131

- క. రాజాత్మజ తానొక్కఁడు | హీజముకడనిలిచి మరిని - మోచ్చినచింతకొ
దాజడతనుండగన్దొని | రాజాననయొకతె సామ-రగ్ధంబొప్పక. 132
- క. ఇందుండులేలరమ్మట | కుందరలుదమనుచుదోడు-కొనిచనివనమం
దందందుఁగలవి కేషము | లండలుపుట కపుడుదాడ-లచియిట్లనియెక. 133
- నీ. ఆబ్జాకరముఁజేర - నరుగ కేకోమలీ ! - మోముదామరనకు - ల్మృగరునేమొ
కిలయంబులఁద్రుంపఁ - గేల్పువకేలేమ ! - కోకిలయలరంచు - గొఱుకునేమొ
హృద్యబింబఫలంబు - లీక్షింపకేచెలీ ! - మొఱుకుకీరముమోవి - గఱచునేమొ
చమదీయిఁబుద్దెద - సవరింపవేదేల ! - కలికిజక్కవలట్టె - కదియునేమొ
- గీ. మెల్ల నడుగుల నిడగదే - మిననేత్ర ! | యఁదియల చున్నదై నరా-యంచపిండు
వెంటఁబడునేమొ ననుబాసి-ముంటినవలఁ | బోవకేబాల ! యెచ్చెట్ల-పొసఁగునేమొ.
- ఉ. పువ్వులనెల్ల గోసిరని - బోటులవైఁ గనలొండకమ్మ ! నీ
కివ్వనమందుమంచి విరు - లింకలభింపవె ? వాంఛయున్నవో
నవ్వఁగరాదో గానమునొ-నర్పఁగరాదోకొ యంటరాదోయీ
మచ్చపుఁబొన్న మోరటియు - మావియు వేననలొత్తు నట్లుగక ? 135
- చ. పొలతిగి ! చూడుమీలతల - పొంకము, నీమెనుకప్పరంపుది
న్నెలచెలువంబు, నీతరుల - నిగ్గురు, నీపొదరిండ్లయంద, మీ
యలరులబాగు, నీచిగురు-టాకులరంగు పసందుఁ, దేనెవా
కలవడిఁ, జూడ నెంతయును - గన్నులపండువు నేయునిచ్చటక. 136
- క. మునుచెలువపుఁ గొమ్మలతోఁ | బెనఁగిన మాధవవిలాస - విభవముఁగంటే ?
మునుచెలువపుఁ గొమ్మలతోఁ | బెనఁగిన మాధవవిలాస - విభవమునోఁచుక. 137
- చ. హరికమలాఖగేశ్వర శు-కార్ద్రనీలగళాబ్జచక్రభా
సురముని నాగరంభలను-జూచితె ? విష్ణుపురంబునాడగుక.
హరికమలాఖగేశ్వర శు-కార్ద్రనీలగళాబ్జచక్రభా
సురముని నాగరంభలకు - జోటగుటక వన మబ్జలోచనా ! 138
- గీ. ప్రోదిఁబన్నీటి సెలయేటి - పొంతనుండు | కోరకాన్వితమగుసొన్న-గున్నఁగంటే ?
మెఱయు వనశ్రీముత్యాల-మేడయనఁగ | నంగ జానికొల్వహూటంబు- నంగనోహు.
- గీ. కొమరుదీపించు పన్నీటి - కొలనుదరిని | వెలయుపొదరింటి చెంగట - నిలివియున్న
యంచగమిండువెడలెడి-పంచశరుని | వెలిగుడారపుమడుపుల-ట్లలరుఁగనుము. 140
- క. వనితరొ ! యదెవదృఢ్రాం | తినిగేదఁగియందుఁజొచ్చి - తేటిపరాగం
బునఁజూపుచెడియలరుటను | గనుమీ; మత్తులకు నుఖము-గలుగుటయున్నే ? 141

గీ. ఇందుముఖి! తిలకింపుమా- యిట ననంగ | విజయసహకార సహకార - కుజముపైనిఁ
దేటిగములు, వసంతమాం-త్రికుడుమావి | యందు నేకేర్లు పండించె-ననంగమూఁగె.

ఉ. ఈవిరజాజి పుష్పలత-లిచ్చటసంపెంగతీవెతోడనిం

పావహిలంబెనంగు టర - యంగడు నబ్బుర మింతిరో! ద్విరే
ఫావళిమూఁగి గర్వమున - నట్టేనుమంబుల నీరసవృక్షము
మోవఁగఁజేయునంచళికి - పోయినుజుంగనుజొచ్చెనే మొకో.

143

గీ. విరహిణులమారుండేచెడి - వేళఁగొనెడి | కఱకుటండులకత్తుల - యెఱులనంగ
నుంత మొనవిచ్చిబంగారు - కాంతిమించి | వరుఁగఁగపట్టుగేదంగి-విరులుగనుము. 144

నీ. సితపద్మనికరరా - జితసరోవరముల - విహరించుకలహంస - వితతిఁజూడు.

పూవుగుత్తులమూఁగి-పొదలు తేనియఁగ్రోలి-వొదనేయుకొదమతు - మృదలఁజూడు.
మటునిటుఁబొదలుచెం - గటంగుతులిడుచుండు-కొమ్మరై నమృగశాబ-కములఁజూడు.
పరిపక్వమధుర స - త్ఫలవర్షములమెక్కి - నెలయఁబల్కిడిసుకం - బులనుజూడు.

గీ. సాంపుమీఱంగఁ జిటుగా లి- సోకిరాలి | నట్టిపుప్పొడివిన్నెల - హరువుఁజూడు.
మల్లచెంగల్వ కొలనికి - నవలిదరినిఁ | దనరఁబూచిన పున్నాగ-వరువుఁజూడు. 145

మ. కొమరారంగ రసాలమండపమున-నొల్పొన్న వాసంతభూ

గమణిగొల్పెడి గాయకాదిపరివారంబోయనకొ దుమృదబో
గమణిగాన మొనరెన్, నాడెళి, కీ-గంబుల్పుశంసానులా
పములంబల్కి, బరాబరులోనలిపెరే-వకౌశారికలొ జూచితే?

146

శా. ఎంతేవేడుకమీఱ రాజనుతనేఁ - డేతెంచె మర్యాదగా

వింతున్నక్తి నటంచునెంచి వెరవ - న్నేషించినీకై నికుం
జాంతరాగ్గమునకొ వసేందిగలతాం - తాలంకృతింజేసితా
వెంతాపుప్పొడి గద్దెవెట్టె; గనుమా-విన్నాణముకౌభామిని!

147

ఆ. అనియనేకగతుల - నతులవనాంతగ | వైభవంబుఁగాంచి - వర్ణనంబు

సలిపితెలిసి కొంత - నైరణఁబొసఁగించి | లలనరాజనుతను - చెలలఁజేర్చి. 148

క. అట్టియెడమారు, తమలోఁ | దొట్టిన మోదమున ముగరు - తుమ్మెదగమిఁబోఁ
దట్టుచుమిట్టుచునెట్టుచు | తెట్టువగాఁగూడి యఁగట - దిరిగెడువేళక.

149

గగడ

కొమ్మకొమ్మను వంపకేలత - కూనకూనము మీఁదికల్లెను
నిమ్మనిమ్మది రాక్షసిడడు - నీడనీడనె యునిచెమ్మల్లెను
తావితావిది నిల్లమిటకొం - తా! వితావితఁదిరుగనేటికి

మావిమావిడి గున్న లెక్కకు - మానుమా ! నుడివితినిమాటికి
 బోగడబోగడగ వచ్చినీవటు - పోకపోకలలోననుంటివి
 పగటుపగటుచు వచ్చెళిఖియదె-పట్టు పట్టుము వేడ్కెగొంటివి
 పొదలుపొదలురువడినిజొచ్చుక - పోతపోతము సొంపుజూడుము
 కదియకదియచ్చెలువ కీరము - గానగానవదేమొ వీడుము
 కప్పుగప్పుర పుండుమారము - కదలకదలలకేరినిలువకు
 గుప్పుగుప్పున పుప్పుజమా - గోగోగట నెక్కెబిలువకు
 దాగెదాగెడ వీడియాచెలి - దానిదానిమ్మలనువంచకు
 వీగవీగరు వంపునెమ్మలు - వీటివీటికి దెమ్మలంచకు
 తేమదేతువనెక్క మదిభీ - తిలకతిలకము వీడియంగన
 మాకుమాకును జుట్టితిమినే - మరలమరలను మోగిలంగన
 కదుపుకదుపుగలగునగులిట - గలికి ! కలికిమ్మగంబాజుతము
 పదనుపదదర్పకునిపాటలు - పాడి పాడిగబూజునతము.

11

క. రావేకోమలి నీవిటు | రావేకలహంసగమన - రావేతరుణీ !

రావేయని వారొందారు | లావనమున జీరికొనుచు - నందరుగుమియై.

11

సీ. ఒకచోటనుభురమా - పికకూజితంబును, నొకచోటనింపైన - శుకరవంబు
 నొకచోటశారికా - నికరనిన్ననమును, నొకచోట నెమలకుల - యొక్కనినద
 మొకచోటరోలంబ - నికరంబుంకృతి, యొకచోటసారస - ప్రకరశబ్ద
 మొకచోటరాజహం - సికల్రేంకారంబు, నొకచోటచక్రవా - కికలయులివు

గీ. లలరసలరలతావులు - గలయలుర్బల | బర్బమైకన్నులకుందోచు-ప్రవిమలస్థ
 లములజొంపగుపూవుటిరములగుముల | జేరిచెలరేగి కోరిన - తీరుగాగ.

11

క. అడుచుచాడుచునుద్దిన | వీడుచు వెనగూడుకొనుచు - వేమలుమరుగొం
 డాడుచు బోడిమిదమలో | వేడుకనిండాగదిరిగి - వేసరియంతక.

11

గీ. కోరినవమల్లికాకుంద - పారిజాతి | జాతిపున్నాగ చంపక - సరళవశశ
 పాటలములంది యొకక్రొత్త - నీటుదనర | విరులుగోసిరిచెలుపుగా-నరులగూర్చు.

11

క. వారవలనవలగలచె | ల్వారుసరోవరముజేర - సరిగిమహాత్మా
 హారాధులగుచునచ్చట | వారిక్రీడానుకూల - వసనాన్వితలై.

11

ప. ప్రాదంబుబ్రవేళించిరాసమయంబునదత్సరోవరంబుకరంబువిన్నోదాకరంబై, నిరంతా
 నిమిషసంతానవాసంబగుటండేసినాకపురంబును, ననంతశంఖుచక్రపద్మాన్వితంబగు
 నలనవై కుంతంబును, కలకంఠిష్టనంగపారంగ జీవనంబగుటబట్టి కాననంబును, విల

కువలయానందంబగు కతంబున నుత్తమకావ్యంబును, బాలతరంగవిభ్రాజితంబగుటచేత
కృష్ణలీలాకథనంబును, బురజించుచున్న యెని సంతసముమీఱ యొక్కననబోజి రాజ
పుత్రికంజూచి యిట్లనియె. 156

సీ. శైవాలకేశయు - శకులలోచనయును - హల్లకపాణియు - నజ్జముఖియుఁ
గంబుకంధరయును - కలహంసగమనయుఁ - జుక్రస్థనియునుగిం - జల్మరదయు
బిసబాహుయుగళయు - వీచికావళిసమ - స్వీతయుమధుకర - నికరదృశయు
గంభీరనాభయు - ఘనపులిసశ్రోణి - యునుకాంతరసపూర్ణ - యునువిమలయు

గీ. వైనయావనవతివోలె - ప్రాదముపొల్చు | చున్నయదిగనుఁగొంటివే - వన్నెలాడి!
యన్నిలక్షణములునిందు - నమరుకతన | వర్ణనాతీతమగుదీని - వైభవంబు. 157

క. ఒకచక్రవాకియదెనా | యకుఁగానక వేదకుతటిజ - లాంతరవిదిత
స్వకబింబముపతియనిచెం | తకుఁజనఁగానెగసిసిటఁ - చాఁబడిలేచెక. 158

గీ. పరగవికసించియున్నట్టి - పంకజాత | మందుఁదేఱులుమాఁగియు - న్నట్టివిధము
నరయ జలదేవతా విమ - లాస్యవిలసి | తాలకప్రకరముపూలె - నమరుఁగంటె. 159

చ. ఉడుగకనేకచక్రవిభ - వోన్నతి మాన్యుదావనస్థలిక
విడువకవేచియుండి తన - వీరుఁగనుంగొని యంతసంతసే
యడలు వహించి వేయనిమి - సావళిపర్విడజంతుకోటిజ
క్కడఁచిభుజించుచుండెడు బ-కానుగనర్తన మార! జూచితే ? 160

మ. ఒకఁడాత్మక దనగర్భపత్నిరతియం - చుత్సాహముకవీడిబా
యకఁదావేటొకపద్మినీ మహితసా - ఖ్యానందుఁడైనట్టినా
యకునింగానకఁ జాలరోసికుముద - వ్యాసంగయైయున్న యిం
తికిసామ్యంబుగ నొక్కతేటియదె వ-ర్తించుకవిలోకించితే? 161

క. అనిబిల్గించుచు మెచ్చుచు | వనజాకరమందుఁ జొచ్చి - వారఁదఱునో
లిననొండొరులు కరంబుల | సనువొందఁగూర్చి మునుఁగు - లాడెడివేళక. 162

ఉ. చేడెయొకర్తవేడక సర - సీరుహముంగొని యొక్కలేమపైఁ
గోడిగమాడుచుక విసరి - కొట్టినదప్పఁగ మున్నిలేచియా
ప్రొడతటాలనక సలిల - ముం బయిజల్లెను తక్కుకామిను
వ్వీడకుపీడకింతినని - వేమరుకేకిసఁగొట్టినవ్వఁగక. 163

క. చెలువుగ జలములలోనొక | కలకంధర చెలఁగియాఁదెఁగనిదానిసఖులొ
చెలువా! కుంభద్వయముం | గలవారీడుటయదేమి - కష్టంబనఁగక. 164

- గీ. వారిలోనొక్క చంద్రాన్య - వారిలోన | మునిగినంతనె చెంగటి - వనితదాని
నిడుదకురలంచు వైవల - మొడిసితిగిచె | సంతలోలేచి యాకాంత - యపహసించె. 165
- చ. నెలతలు రెండుబంతులుగ - నిల్చి తొలంగకొకల్లోకళ్లపై
సలిములపై చల్లుకొన - సారసపుత్రములందుతజ్జలం
బులుపడి పొల్పెభూవిభుని - పుత్తికిఁ బచ్చనిపల్లరంబులకై
వెలయగ వారిదేవతలు - వెట్టినముతైపుకాన్మయోయనకై. 166
- వ. ఇవిధంబున జలక్రీడఁగావించి తృప్తివహించి సరోవరంబునెలువడి ప్రవిమలపస్త్రాభర
ణంబులుధరియించి స్రక్పందనాదులనలంకరించుకొని యాసమయంబున. 167
- క. ఏరితిన్నెనరాజకు | మారికిఁ గలచింత తొలగి - మది నెమ్మదిగా
మారునిఁ దగఁబూజింతము | మారామనుగావునుచు - మనమిటభక్తికై. 168
- మ. అనియాబోటులు నీటుమీఱఁజనిర - మృంజై న పూఁదోటయం
దునిరూఢిందగు తేనెవాకదఱిజా - దుల్బ్రాకిలేమర్వపుం
గానలకసోకినతావి తెమ్మెరలుఘుం - ఘుమ్మంచు వీతెంచుచ
ల్లనిదట్టంపు నికుంజమధ్యముననుల్లాసంబు నిండారగకై. 169
- క. వారిరిఁబుప్పడివేదికఁ | గావించి సరోజశరనిఁ - గడుభక్తినిదా
మావేదికపైనిల్చియ | ధావిధిఁబూజావిశేష - తత్పరలగుచుకై. 170
- గీ. ధ్యానమొనరించి గంధపు - ప్పాక్షతాంబ | రాభరణములచేఁ దగు-నట్టిరితి
గానలంకృతుఁడేసి సుం - కల్పనిధి | మాకునమహర్షమనుచున - మృదమెల్గు. 171
- క. సమ్మతిఁగంకేళికును | మమ్ములఁ గెందమ్ములనుగ్ర - మంబొప్పగఁగను
దమ్ముల మల్లెలబలుచం | దమ్ములఁ బూజించి రపుడు - తరుణులువేడ్కకై. 172
- వ. తదనంతరంబున ధూపదీపనైవేద్యతాంబూలాదులునుమర్పించి సీరాజనంబునివాళించిదండ
ప్రణామంబులూచరించికించిన్నిమిలితలోచనలైయభీష్టవరావేక్షావిశేషసంకలితస్వాంతు
లగుచు కరకమలంబులు ముకుళించి. 173
- సీ. క్రిధరపుత్త్రాయ - శృంగారగాత్రాయ - యరవిందలోచనా - యాంగజాయ
ఇక్షుకోదండాయ-హిమధామమిత్రాయ - హరివిభూషణా - యాంగజాయ
సురుచిరవేషాయ - శుకరాజవాహాయ-భృంగహార్షియుతా - యాంగజాయ
ప్రవిమలతేజాయ - పంచేషుపస్తాయ - యధికమోహప్రదా - యాంగజాయ
- ఆ. శంబరాంతకాయ - సన్నతశ్చరిత్రాయ | మత్స్యకేతనాయ - మన్మథాయ
తేనమోస్త్యుటించు - చానలాయ్యనరాజ | పుత్తిఁగూడ్చి మొక్కి-పొగడిరపుడు. 174

- ఆ. అటులమొక్కి వార-లందఱుఁ జేతులు | మోడ్చి వరుసగాఁగ - ముందునిలిచి
మరల సంస్కరించి - శరణాశరణమార | శరణాశరణసంగ - శరణాశరణా. 175
- క. మాకుబ్రహ్మన్నడ వగుమిడక | లోకమృత రాజతనయ - లోఁదొడరినయా
వ్యాకులముఁ దొలఁచికావును | నీకుందాసీలమనుచు - నిశ్చలమతులై. 176
- క. శిరములును నురోజంబులు | ధరసోఁక నమస్కరించి-తగనాడఱు న
త్తరుణులు మంగళగీతము | లరుసమునఁ బఠించిరోలి - నగణితఘణితక. 177
- వ. ఇట్లుపుద్మగంధులు తమతమమనోవృత్తుల కనుగుణంబులైన వరంబులఁ బ్రసాదించుమని
ప్రాధ్దించి, యధావిధింబునఁపూజనంబు నిర్వర్తించి రాసమయంబున యశోవతితత్కా
ర్మంబులవలన మంతయేనిశాంతివహింపక మేరలెనివిరాళింజిక్కి మిక్కిలియడలునబడలు
వడి పడతులిరువంకలఁ దమకై దండయెసంగియు నడగిడలేక తడఁబాటుగదుర, తమ్మి
యని విభ్రమమ్మున జమ్ముని నెమ్మొమునమునదుతు మ్రోదతుటుమును గనటుననటు
నిటుఁజోవుచు, విక్రీడ్లంబులైనకుంతలంబులనఖాంతంబులచేఁ దొలంగఁద్రోసికొనుచు,
గలకంఠప్రముఖవిహంగంబులుకలెలం జెలఁగిపలుకుపలుకులు చెవులములుకులక్రియఁదోఁ
చిన నులికిపడిరోసంబున నీసడించుచు, పైఁచరానితాపంబున వెలవెలంబోయి, సామృ
స్థిల్లి మెల్లనందెలివిసొంది, మందగమనంబునవనంబువెలువడి పొలతులుపరివేష్టించి చను
దేర నిజహర్మ్యంబునకుంబోవుచుండఁ సమయంబున. 178
- సీ. వెలయఁబూచినయట్టి - విరులనుగనుఁగొని - మరునితూపులటంచు - మదిఁదలంకుఁ
గలకంఠకుకాఠి - కాగ్వసులాలించి - స్మరభటార్థటులంచు - సందలింపుఁ
బూవుటీరంబులు - పొంతఁదోఁచినయవి - యరసునివేశ్యంబు - లనుచుతొలఁగఁ
జెలుచై నలేమావి - చిగురుటాకులుచూచి - యలరువిల్చునిబాకు - లంచుబెదరు
- గీ. నిలుచుఁగూర్చుండుఁడలయూచు-నలుగునవ్వునున్నరనిశేచియటునిటు-నురకఁజూచు
నీశ్వరాయను సోలునే-మేమొ తలచు|నడువఁజాలకఁ దడఁబుడఁ-బడఁతివడఁకు. 179
- వ. ఇవ్విధంబునఁ బ్రయాసమించి సఖులసహాయంబున మెల్లగాఁజనుచు నతిశయించినబాళి
కతంబున నవ్వడు. 180
- గీ. అశులయుంకారమునువిని - యలికియలికి | చిలుకలగలంబు నాలించి - యులికియులికి
లలితపికామజితమునకుఁ - దలఁకితలఁకి | కలికివలరాజు విరిములు-కులకుజలికి. 181
- వ. శుకపికాదులపై నలుకి వహించి వానినుద్దేశించి యిట్లనియె. 182
- మ. ఒనరంగా నవత్తు పంజరములందున్నించి రేలుంబవ
శ్లనువొనత్ఫలశర్మ-రాదు లిడినె - య్యంబొప్పమిజాతివా
రినిమన్నించెడి నన్నులంచెదరు - ధాత్రికమెత్తురేమిమ్ము గ్ర
ద్దనవెన్నంగొని వైచువారును రా-తక్షణైకురే ? కిరామా ! 183

- క. ఓరువజాలక వెతపడు | నారిగదా, యనకకలని - నాదంబులచేఁ
గారిండుట గారమెనహ | కారములఁ జిగుళ్లుదినన - గర్భమె? పికమా! 184
- క. సుగుణంబులుదుర్గుణములు | జగతిని సహవాసమునఁబో - సఁగునృడ్డిపుడె
చ్చగు శుకపికముల చెలిమిం | దగిలెనె చెడుబుద్ధినికుఁ - దప్పకబర్హి! 185
- మ. విరహోగ్రాన్ని శిఖాపరంపరలనా - విద్యుత్తమైనట్టి దు
స్తరసంతాపము మించికుందుతఱిఁ జెం - తంజేరినీవారిసె
ల్లరినింగూడి మదంబుమీఱఁగడుసు - ల్లాసంబుతోనిట్లు ని
ర్భరఝంకార వికారగానమొనరిం - పంబాడియే? షట్పదా! 186
- వ. అనితూలనాడి యాయె మ్రొలూడి మెల్ల మెల్లఁగాఁజను నవసరంబున. 187
- చ. ఒకవకుళోద్రుమాలమున - కొయ్యనఁబోయి తదీయశాఖనూ
నికఁగొనియట్టై కొంతవడి - నిస్పృహవోచిన నిల్చె; నంతలో
నికటనికుంజపుష్పచయ - నిర్గతగంధయుతానిలంబటక
నకివయివీచె మోహశిఖిఁ - జక్కరగుల్కూలిపెక్ మరుండనక. 188
- ఉ. హల్లకపాణిమీద నపు - డాపవనాహతిచేతనింపుగా
జల్లునరాలె నవ్వమళ - సత్ప్రసవప్రజమక్కటా! మరుం
డల్లదెవచ్చె నేనెకును - మాంబకములో వయినంబువిభ్రమక
దల్లడమంది మూర్ఛిలెని - తంబిని చయ్యనబట్టిరంగనలో. 189
- గీ. పట్టియింకెట్టలమ్మ యీ - చెట్టుచెంత | కేలవచ్చితి మెట్టిదు - మ్మాలమెక్కొ
వ్వుననమెఱుఁగని దెపుదనీ - పరు మెగ్గ | కెంతకవ్వంబు వాటిల్లె-నింతలోన. 190
- క. అనిదైన్యంబును వెఱయుక | గనికరమును చింతయడరఁ - గాఁబుకుచునే
ర్చిన యువచారంబులఁజ | య్యనఁజేయఁగఁ గొంతవడికి - నంగనతేఱక. 191
- ఉ. ఆపడియఁద్రొ నీవనవి - హార నుఖంబిఁకఁ జాలుఁజాలునౌ
రా! విరహానలంబునఁగ - రంబుఁ గఱంగెనుబోలతాంగియి
చ్చోవలవంతమించుఁ జెడు - చోటిదియుండఁగరాదు పోదమం
చావిభోబులప్పడు ర - యంబున రానుతఁగూడిపోవఁగక. 192
- క. ఇరువంకల నెచ్చెలులా | దరమునఁ జేయుఁతయొసఁగఁ - దరశాక్షిమద
ద్విరదగతి నున్నతములగు | మురుపుపీఱుందులు చలింప - మోముచమర్చక. 193
- క. తాలిమిచెడివగ మీఱఁగఁ | బాలార్చకఁగూర్చిచెలు - వలుకుపొతోక్తుల్
చాలచెగఁగైన వినకొక | లీలందనమేడకరిగె - లేమవిరక్తిక. 194
- వ. ఇట్లున్నలవాధరయుల్లంబుతల్లడిల్ల మెల్లననిజమందిరంబుజేరుటయు. 195

సూర్యాస్తమాన వర్ణనము.

ఆ. వనితపద్మవదన - వారిజాఘ్రఙ్గుతాను | గానతోడునుకొంత - గలుగుకతన
నడలుఁజూడలేక - యరిగేమాటునకన | నపరవార్ధిగుంకె - నపుడుతరణి. 196

సీ. అంతసంధ్యారాగ - కాంతులుసమకూరె - నమరఁబక్షులుకులూ - యములఁజేరె
గలువలకధికవి - కాసంబునిండాఁరె-నీరజాతింబుల - సౌరమాఁటె
జక్రవాకములకు - జాలఁగావగగూరె-గృహదీపకళికల - కాంతిమీఁటె
దార్శ్వాన్నజంతుసం - తతులతాపముతీఁటె-వెసఁజీకటులుగుహ - ల్పెడలఁబాటె

గీ. జారవోరుల వెఱయువి - చారమాటె | నులుకుచాతకవితతులు - కలఁకఁదేటె
గాముకులమానసంబుల - గాంక్షలూరె | బంజబాణుఁడు పాంథుల - గాంచికేరె. 197

గీ. అంధకారాంబు పరిపూర్ణ - మైనయట్టి | వ్యోమకాసారమునఁబూచి-యొప్పు తెల్ల
గలువలననంబరమున న-క్షత్రసమితి | పాలిచెనంతట నెంతయు-పాలుపుమీఱు. 198

గీ. విరహిణీశ్రీలు రాతిరి - వేశమరుని | మ్రొక్కుఁదీర్చుటకై వన - మనకుఁదరలి
పరగఁగొనిపోవు పిండిదీ-పములనంగ|మిడుగురులు మంజరులమీఁద-మెఱయఁదోడఁగ.

చ. బలిమిబురాంగనామణులవై - బడిదువ్వులునెంచి తేనియల్
దొలఁగకఁగ్రోలి నారనెడు - దోషముఁబూనిచి రాజశిక్షగా
శిలుగువడంగనొక్క నిశి - చీకటియింట వసింపఁజేసెనా
నళితతిచిక్కఁజేరిమధు - వానుచుఁబంకరుహోదరంబులకె. 200

ఉ. రాజీటు రాగలండనుచు - రాతిరిపేరిటి నేస్తకాఁడుదా
రాజీలఁజాల నెత్తయిన - రమ్యపుఁబందిరివెట్టిదానికికె
బాజుగనంధకారమను - నల్లనియుల్లడఁగట్టివెండిపూ
లోజఁదగిల్చికుట్టెనన - నుప్పుర మొప్పెనుడుప్రయుక్తమై. 201

వ. అంత. 202

చంద్రోదయ వర్ణనము.

గీ. చంద్రుడుదయించు సమయమా-నన్వమైన | తూర్పుదిక్కునఁ బాండర-ద్యుతిజనించి
యంతకంతకునది యపు- డతిశయించె | గర్భవశియగుయనతి ము-ఖంబువోరె. 203

మ. సిరితోఁబుట్టువు శ్రీరవుపియుండు రా-జీవారి శితాంకుఁడీ
శ్వరుమాళిఁజెలువొందుపుష్పము నుప - ర్వశ్రేణికింగూడు సా
గరగంజాతుండు తారకావిభుండు లో - కస్త్యుత్యుడెఱుండు భా
సురలీలంబొడిచెకొ స్ఫటియసితిరో - చుల్దిక్కులకెబర్వఁగకె. 204

- గీ. అటుల చంద్రోదయంబైన - యబ్బురంబు | పొసఁగనంతటఁ బిండారఁబోసినటుల
నప్పుటప్పటికినిఁ గాంతు - లతిశయించి | వెల్లనై కనుపట్టెను - విశ్వమెల్ల. 205
- క. వెఱమించె జారవోరుల | కటిముఠిఁ బడఁజొచ్చిరపుడు - హర్షంబటినీ
వ్వెఱపడివిరహిణులు కడుం | జాఱుకై వెన్నెలలుమీఁద - సోఁడుటకతనక. 206
- క. ఆసమయమున యశోవతి | వేసటుమించిన కలమున - వెలవెలనైయు
ల్లాసంబుడింది యుష్ణో | చ్ఛాస్వసంబులుపొదలఁ గడు వి-హదాత్మికయై. 207
- క. విరిశరములు హృదయంబున | నిరతంబును నాటుచుండ - నివ్వెఱపడియా
సరసీరుహక్షయితనుని | దురుసునకుంగలఁగియిట్లు-దూషించెఁగడుక. 208
- క. అదనారసి పదనారిన | తుదనావిరి పొగలువెడలు - తోయజశరముల్
యెదనాపెడవార! మదా! స్పద! నాయమెనీకు దోష-సదనా! మదనా! 209
- మ. కరుణాదూరుడ వీవుగాననెపుడుక - గాంతాజనశ్రేణిన
ద్దిర! మోహవృథనొండఁజేయుటకు సం-దేహింపవృత్తాత్మ! దు
ష్కరకార్యంబిది; చచ్చిపుట్టితివిముక - జర్చింపుమీసారియె
వ్వరిచే నెట్టిదొసంగు చేకుఱునొ గ - ర్వంచేలరా దుర్మతీ! 210
- శా. ఘోరప్రక్రియఁగాముకీ హృదయసం - షోభావహాపాయసం
చారానర్థజుద్ధివీడనెపుడుక - చాల్యులు బోనాడుని
న్నారుద్రుండుదహింప నీతరుణి పు - ణ్యస్వాంత ప్రార్థించియో
మారా! నికబడనెక నుమీ! మరల భ - స్మంబొదువెల్లించినక 211
- ఉ. ఆర్తజనావనాది సుగు - తాశ్రయఁ డెన్నభవన్యయందు సం
కీర్తితమంగళప్రదగ - ణింపఁగ నీదగుమాత సత్కృతా
కర్తదలంప మాతులుఁడు - గౌరవహాని ఘటిల్లినీదు దు
ర్వర్తనచేత వారలక-వశ్యము దొడ్డ్యము మానుమంగజా! 212
- ఉ. మోహలతానిబద్ధలగు - ముద్దయలక ముదమేదబూనినం
దేహముమాని యొక్కమొగిఁదీవతర ప్రసవాంబకాహతిక
దాహమునొండఁ జేసెదవు - దర్పక! దుర్బలులందెకాని నీ.
సాహసమంధకారి కడ - సాగునె? నీవటు బోవనేర్తువే? 213
- మ. ప్రమథాధీశ్వరు ఫాలలోచన మహా - గ్రణ్వాలకీలా సమూ
హమునకడింది పునర్భవుండవగుటక - హా! తద్గుణంబిట్లునీ
కిమరెక గావుననిర్దయక సతులఁబు - హస్త్రోర్పులక ముంచెద
క్రమమీకార్యము పంచబాణ! చెడుసు - కల్పంబు నీకేటికిక. 214

- ఉ. అంచితలైన దంపతుల - కాత్మభవుండవటంచు లోకుల
గ్గించెదరంతె కాని పరి - కింపఁగ వారలకీర్తిఁ దప్పవ
ర్తించు ఖలుండవీపు భువి - దేవర పీఠముపైఁ బిశాచివా
సించిన భంగివీధి మి-నీ! నినుమెచ్చఁగరాదు మన్మథా! 215
- ఉ. ముత్తైపుపంట విల్లు నళి - మూఁకలనారియుఁ బూవుటమ్ములుక
మెత్తఁబల్కు బంటుఁగల - మేనఱిపోయినయట్టి యోధుఁడీ
చిత్తజుఁడేమి నేయునని - చెప్పఁగరాదధికంబునుమ్ము నీ
యొత్తడినైఁపురాదు విష - మూరకఁబోవునె సుంతయైనవో? 216
- క. పదన్న నబలనగున | న్నలమటఁ బెట్టెదపుతగునె? - యకటా! నాపైఁ
జలమేల విరహిణీజన | ములనేఁచినఁ గిల్బిషంబు-పొసఁగదె? కామా! 217
- ప. అని దూరనాడి యామించుఁబోఁడి మిగులవేడియైతొ? - సాంధ్రచంద్రికలఁగలయ
వెదజల్లుచుంగుముదంబులకుఁ బ్రబుదంబొదవనుదయించినను దెంచుతు మెరకీరణినింగాంచి
సంచలించి మించినతాపంబునఁ గోపంబువహించి యిట్లనియె. 218
- ఉ. ఓరి! శశాంక! సుకటము - నొందు మహావిగ్రహోర్తలై నపం
కేరుహపుత్రలోచనలు - ఖేదమునం దపియింపఁగొముదీ
ఘోరతరాగ్నికీలను - గొబ్బునఁబైఁ బ్రసరింపఁకే ననా
కార! యిదేమి గొప్పతన - మంచుఁడలంచితి వక్కటక్కటా! 219
- అ. చందమామనీడు - చందమామరునిపెం | పెఱుఁగనట్టివార - తెందుగలరు?
గోని పూదనులకు - గులవేల్పువగుదిపు | కామినీజనాన - కారియతఁడు. 220
- శా. నీవట్టిజనియించువేళ బడబా - గ్నిజ్వాలికామాలికో
ష్టావాప్తిక జెడఁగాలవైతివదియే - యాశ్చర్యమెన్నఁగ; రా
జీవామిత్ర! యటఁజనించిన నుధా - సిద్ధప్రభావంబుదే
నా! వహ్మజామిమంచికాలమునబా - ముల్వయి నాటిల్లిసక. 221
- గీ. అడువారల విగ్రహమహాబ్ధినోల | లాడువారలఁ గ్రాగింపఁ - గూడదనక
వేడివెన్నెలనుగాసి - వెతలుగుడుపు | వాడహాలింతువేహిత - వాడసోమ! 222
- ఉ. శఘాజనించి మ్రింగుటకు - నేడ్వెఱవచ్చినవేళఁ దాగురు
ద్రోహియితండు వీనిఁదిన - దోసమటంచుఁ డలంగిపోవువో
రాహువుఘోరదంతనిక - గత్తుదేహునిఁజేసి పెంపును
తానాము మాన్పుచుండినను - దౌష్ట్యము మానవుగానుధాకరా! 223
- ప. అని చందమామను నిందించి మందానిలునుద్దేశించి యిట్లనియె, 224

- మ. ప్రసవామోద పరంపరావహూడవే - న్యాపించు నీవిష్కషణీ
యసమాస్త్రాంబక సంభవానలమహా - శ్లాపాదనోగ్యోగితై
ప్రచరింపందలకొంటి హే! నినుసం - భావింపఁగారాదునా
దెనకుక వీనకుమింకజూలుఁ గడుఁగం - దెక మేను మందానిహి! 225
- ఉ. రూపవిహీనునిఁగొలువ - రూపవిహీనుడ నేర్పుఁగాని యె
ట్లోపుదురస్య? లామరుని - యోగ్యతకుఁ దనవాడవెన్ననీ
వ్యాపనచాలుమాను ముగ - గాశనశేపముగాననిపు సఁ
తాపము నొందజే నెదవు - తన్నిపమర్థణసిద్ధినాగుగా! 226
- మ. అనిమారాజ్ఞ సమీరులం దెగడి దై - న్యంబొప్పనఁతంతకుక
దనలోమించు మనోవృధానలము సఁ - తా చంబుఁజేమావృతే
దనకుక నై భేదగలేక దానపుడుక - ర్తవ్యంబు యోజించి యి
ట్లని నిర్ధారణనేయనేర క కటా! - యం చార్తి నర్థిల్లఁగజ్.
- 227
- నీ. మెప్పుగాలుసులలో - మెలఁగెడియుడిగంపు - టిరతులనందఱ - నిండ్లకనిచి
హేవాకమొప్పుగా - హితవాక్యములువల్కు - లలనలతోడస - ల్లాపముడిగి
వీణియలోమీటుచు - వేడ్కగానమునేయు - పాలఁతులమన్నించు - బుద్ధిమాని
కడుధక్తిదనమాటఁ - గాచిచెంగటచుండు - వనితలనికజనుం - డనుచువలికి
- గీ. మన్ననకు నర్హులైన కో-మలులుదెలుపు | కొనెడి మనవులఁజెవియొగ్గి-వినుటమాని
యన్నపానాదులప్రియం-బగుటవాని | విడిచికై నేయుటుడిగి ని-ర్వృతిని మఱచి. 228
- చ. జిగిఁగడుమించు బంగరపుఁ - జిల్కబుచెక్కిన జీవదంతపుం
బిగువగు కోళ్లవైమణాలు - విష్వగఁదాపిన సాలభంజికలో
దగవగడాల పట్టెలకుఁ - దార్చిన పూసమెఱుంగుకుచ్చులక
మిగులఁపించు శయ్యలయ - మేనటువైచి లతాంగివేదనక. 229
- క. పారముఁగానకఁ దొలఁగని | హోరవికారంబు మించి - వుందుచు నిజహృ
చ్చరునిఁ దలఁచుచు మాదుని | క్రూరత్వంబునకు వెఱపుఁ - గొని పారలుతఱిక. 230
- మ. ప్రమదంబేదియు నిన్ని మిత్తముగ సఁ - ప్రాప్తించి యున్నట్టిహా
రముఁగంతంబుననుండిచేతఁగొనిగా - రా మొప్పఁజిత్తేసుం
గమభాగ్యంబు ఘటిల్లినట్లుపుడు సఁ - కల్పించి వర్ణించి వి
భ్రమమాటంత నెత్తాలో నెఱిగి యా-రా! యంచు దైన్యంబునక. 231
- క. అహారముఁ గనియిట్లను | నాహా! రమణీయరత్న హారమ! నేని
ట్లాహానిద్రలుడిగి మ | నోహారునిఁ గానకలయ - నుడువఁగరాదే ? 232

ఉ. గ్రీవమునందునకొ నినున - రించి పొసంగను స్థలూనావో
 పావిరత్రప్రమోద విభ - వాతిశయిన్ద్రీ నాదరించునీ
 భావజతుల్బుడైన పతి - బాసియిటకొ ననుజేరుటొప్పునే?
 నేవళమా! నచింపుమిక - నిక్కముగా నతడెప్పుడొటయుకొ. 233

క. అనియామణి హాస మచే | తనవస్తునటందు మనిని - పలకపకయెంతో
 వినియమున వేసుచుండంగ | మనసిండ్లదె దమ్ములేసి - మాన్పించజేసెకొ. 234

ప. శుక్రకారంబున నాచిలుకలకొలికి యలగువిల్చిని యలుగులకులుకుదు, నిలుపోపక భ్రమసి
 కలవరించుచు, నిమిషంబొకయుగంబుగాఁ గడపుచుండెననిచెప్పటయును. 235

కా. క్షీరాంభోనిధి పుత్రికాహృదయ రా - జీవాగ్ధ! గీవాగ్ధమా
 రాతిశ్వేతగురు త్తరంగనుత! మా - యాయోగసంగయోగ! వి
 స్ఫాగస్వాంత! యనంత! హానిజనరా - ట్సంతాన సంతాన! సం
 సారస్థళ వివాశ! కిల్బిషతమ - స్సాంగ! సారంగదా! 236

క. ధరణీధరధర | ధరణీ | ధరణా! గుణాభగణ! నిర్భు! - సావనగురణా
 చరణ! భవంబుధితాణా! | తరణాగతసాల! పొంగు - సుకటహగణా! 237

సాత్తగోకింపుత్తము.

పుండరీకవి శుద్ధమాసన - పుండరీకని నాకరా!
 పుండరీకహరా! ద్విషస్త్వగ - పుండరీక! గదాగరా!
 కాండవాహవి నీలవిగ్రహ! కాండసంభవ! పాననా!
 కాండదూర! నిగంబనా! నున - కాండనేవ్య! సరావనా! 238

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర చరిత్రసాద లభ్యానర్థశచతుర్విధ కవిత్వమహత్వాన్ని
 రామ, భూసుంతుల క్షీరపారానానాన్వయభగవదీశమ, శ్రీవత్సగోప
 పవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహాద్వైతపుత్రి,
 నుకవిజనవిధేయ, పిన్నయనామధేయ ప్రణీతంబగు
 విజయాశ్వచరిత్రంబును ప్రబంధంబునందు
 బూర్వభాగంబున ద్వితీయాశ్వాసము
 సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయశక్తి చరిత్రము

పూర్వభాగము

ప్రతిపాదనము.

- క. శ్రీకర! సద్గుణగణన | త్నాకర! కరుణావిశాల! - యజ్ఞాభిధరా!
భీకరరిపుహర! భక్తవ | శీకర! శేషాద్రివాస! - సిద్ధవిలాసా! 1
- వ. దేవా! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు సస్మృతపుణ్యకథాశతాం
గనూతుండగు నూతుండిట్లనియె. నట్లు యశోవతినికావతిముఖ్యులనించించుచుఁ బరితపిం
చుచు మహాప్రయాసంబున నారేయిగడపి మరునాటియందయంబున నరుసంబుడిగిబర
నసంబులేనితలంపులకుంజొచ్చి వెచ్చనూర్చుచువారోత్తరపరిభాగంబునకుంజనియెంటరిగా
నటునిటుందిరుగుచుండె నాసమయంబున. 2
- క. అజేమాదిసిద్ధులొప్పగ | మణిమంత్రోపధము లెఱిగి - మలయుమహాత్ముం
డెన్నుండొక సిద్ధుడువై | జనువాఁడామేమిమీఁద - జయ్యనడిగియె. 3
- చ. అటుడిగి ముందునిల్చుటయు-నబ్బరమంది లతాంగిచెచ్చరక
దిటవుగ్రమెక్కి పుమిడి - తృప్తిపెయిదగఁ బూజఁజేసియం
లటనొక తాళవృంతమును - దానుముడింబునఁగేలఁబూనిచెం
గటనొకయోరనిల్చి కర-కంకణములొరయంగవీరగజ్జ. 4
- క. ఆసన్నగాలిదేహము | వైసోకిన కాంతినొంది - పరిహృతమార్గా
యానుండై సంతసమున | నాసిద్ధుడుమెచ్చి యిట్టు - లనియెక్కవ్రీతి. 5
- క. ఓరాజవదన నీదగు | యోరిమియును భక్తిక్రీడి - యోగ్యతయును నిం
కేరికిని నెందుఁగలుగదు | కోరినకోరికలు నీకుఁ-గొనసాగుఁజుమీ! 6
- మ. ఇదివాంఛాఫలదాయకంబనబడె - హృష్టిప్రదంబంచుఁడె
ప్రదురాధిక్యముగాఁగ దీనినొగిబా - ముల్యాన్నుపద్యుద్ధిసం
పదమింపొందఁగఁజేయు సౌఖ్యమొసఁగుజ్జ - భాగ్యంబులన్నింటిను
కొదనలో జేతుతీయున్న దిద్దుఁగొనుమో-కుంభీద్రకుంభస్తనీ. 7

- క. ఇదె యనియొకమణి నతివసుఁ | బదిలంబుగఁ జేసొంగి - పునుగుంబుల్
నదలకుము గీనిననుటయు | నదిగొని కడుభక్తినింట్ల - యపుడిట్లనియెన్. 8
- మ. ఓనిధ్యేవ్వర మీరు నన్నుతగుణా - భ్యుల్ యొగవిద్యమహా
ల్లాసాధామనిషు లుత్తములు పో - లంజాలరెవ్వారు మి
మృసక్తికొమిమువంటి పావనులపా - దాంభోజముల్లాల్చికి
శ్వాసంబొప్పగ భక్తిమైనుటయే - సౌఖ్యంబు మాబోంట్లపక్ష. 9
- క. తొలిబామున నేఁజేసిని | పోలొనియ నూనమైన - పుణ్యముకలనక
దలఁపనితలఁపుగ మిముఁగని | నెలయఁగఁ బూజింపఁగలిగ - విరిసెనాంబుల్. 10
- చ. అనువుగ మిమ్ముబోటుల మహాత్మ్యము నేవినియుందుఁజెప్పఁగా
ఘనులటసిద్ధులెంతయును - కై నన మనఁజుటవారికీజగం
బనను ! దలంచుచుంటిమది - యందపుడైనను నట్టివారిది
దృశ్యము లభించునోయనుచు; - నత్యము నేటికినాంధ్రనేపకొక. 11
- న. అనిపలికియతనినలనఁ దనపరితాపాపనోదనోపాయంబెఱుంగఁజులంచి యోజించి యట్టి
మాటఁబ్రస్తావించుటకుం దెంపుసాలక యానీలాలకప్రసంగనశంకనఁ దేటపరుచుట
యుక్తఁబని నిశ్చయించి మాటలకుందార్చి సిద్ధునితో నిట్లనియె. 12
- క. విసలతును మీచరితలఁ | గనవలతును మిమ్మునంట - గనులనుభక్తి
మనవలతు మామమీసే | వనమే ముఖ్యులటంచుభావించుమనక. 13
- క. ఏయేభూములు జూచితి | రేయేపునములనుగంటి - రేయేగిరిపఁగ
దేయే కానలుమెట్టితి | రేయేదాసేమేమినింట్ల - తెలిఁగింపఁగదే ! 14
- మ. అనిప్రార్థించిన సిద్ధుఁడట్లనియె: బే-లా! మేముమాకిచ్చగ
ల్లినయన్పటికిఁబోయి రాఁగలము సం - టేపించి యిట్లఁచుఁగాం
చినవంతల్ విహరించినట్టి యదాపు - ల్సీమల్లిరులాహ్నిసూల్
వినుపింపందరహానె? యొక్కటియె ? యన్యుత్సాంతముక జెప్పఁగజ్. 15
- క. నిమిషమున సందరింతుము | క్రమముగఁబగ మెల్లఁగియఁగల మెల్లనితో
షము లున్నవోటనుఁడియ | ముమఁబోట్ల కలుంగరాని - మృముగలదే ? 16
- చ. అనవుడు నోమహాత్మ! యిది - యద్భుత మెంతయు మీప్రభావముక
దనరఁజెఱుంగ నాతరమే ? - గన్యులు మీరు కృపకొపపించినా
మనమునఁ గల్గు దుఃఖమును - మానఁగఁజేసి సుఖించురీతియో
జనయొనరించినట్లుఁడవ - చారముగా మది నెంచకీ త్తటిక. 17
- క. కడుసులు మీరుమిచ్చి | ట్లడుగఁగఁ దగదై నఁగొంక - కడిగితివఱబో
విడిచి; కినుకనుసాంపకుఁ | డిడుమతటిం దలుపదన్న - నెల్లగుఁజపుఁడా. 18

- క. మీవంటివారి నూరిక | భౌంబున వినుకుఁజెందఁ - బలికింపఁగరా
దీవిధి నెటువెగటగునో | యావలనని పొడముచున్న - దరమరనాలోక. 19
- ఉ. తామెదనాదు విన్నపము - దప్పుగ నెంచకయున్న యున్నమా
ఁజేమదిదాచకొకవచి-యిం చెదనన్న, నతండునవ్విని
వేమియుఁ గొంకులేకడుగు - వేర్వడఁ జెప్పెదనెగ్గలేదు ను
మీ! మమునంటివారలకు - వేదినిఁగోపము నీర్వ్యగల్గినే? 20
- క. నేఁడుభవత్సద్గుణములు | పోఁడిమి నెఱుంగుటనె మిఁటఁ - బోయెడివాఁడె
వేఁకయే నచ్చితివగ | లాఁడివొ నిరుఁజూచిపోవ - నగుననివేడ్క. 21
- ఉ. ఇంతకుమున్నె నీచరిత - మెల్ల నెఱుంగుదు; నొక్క-చూపరిక
గంతునిఁబోలు వానిఁగని - కాంక్షనహించి, యతండుగానరా
కంఠటిలోనె పోవుటయు - నగ్గలపుంధమి వైచలేక నీ
వెంటయు నాత్మఁజింతిలెద - వీనుడినిక్కమొ కాదొతెల్పుమా? 22
- క. ఇదియేకద నన్నడుగఁగ | మదినిఁ దలంచినదియింక - మృంతజేలా?
దెదకనచియింపుము నేఁ | బొదిలిన నీచింతమాన్వి - పోయెదనబలా! 23
- గీ. అనినఁ దనలోనఁగలమాట - నరఁడెఱింగి | వలుకుటకు విప్రయంబంది - పలుకులాడి
యాననంబునఁ జిఱునగ - నంకురింప | నపుడున్దిగ్గనఁదలవాంచి - యరియ,యనియె. 24
- క. ఆ త్రుఱి నతఁడింతిగో! విను | చిత్తంబునఁ గలుగుమాటఁ - జెప్పట యనఁగిం
చిత్తుమహత్త్వవ్యుగాదది | యుత్తములగు సిద్ధులెఱుంగ - నోపుదురెపుడక. 25
- న. అనిన సంతసించి యాచంచలక్షియది యట్లయగు. మీరసమానయోగవిద్యాప్రభావ
సంపన్నులరు. మఱియు మణిమంత్రోపగ్రంబులఁగలమహాత్ములరు. త్రికాలవేదలరు.
మీకుగోచరింపనివృత్తం బెద్దియుంగలుగదు. కాన,కరుణించియగ్గునృనోహరుం డెవ్వడ
గుటయు, నెచ్చోటనుఁడుటయు ముహూర్తకాలంబున నతండ్రిచ్చటికిరుదెంచి నాచి
త్తంబుహరించికొని కానరాకపోవుటకు నీమిత్తంబెయ్యదియైనదియుఁ దెలిపి నాయడ
రువారించి రక్షింపుడనిప్రార్థించి యభినవమారుండైన యానుకుమారుని రూపయావన
శుభలక్షణవిశేషంబులశేషంబుగావర్ణించి నెప్పిననాఁచి శిఁకంపంబొనర్చుచుండియంత
నాబోటిమాటలువారించి మోమునఁ జిఱునగనంకురింప నించుక నేపుయోజించి లదనంత
రంబున. 26
- క. ప్రసదుకకపాలలోనో | య్యనమాస్తంబునిచి వింప - యైనకరాటం
బునుఁగొని యందలికాటుకఁ | దనకనులకురాచికోని య - తఁడుకనియనియెక. 27
- మ. వింటే! యొకనకాంగి! నేనిపుడు మ - ద్విద్యాప్రభావంబుచే
గంటికొనగ్గుము; వాఁడెనిదగు మను-కాంతుండు నీవైటమిక

- గొంతోమారునిబారిజెక్కి - యకటా! - ఘోరస్థితికాంక్షల
స్నింతికమాని, విరక్తిబూని యెపుడొక - నిష్పించుచున్నాడెట్లె. 28
- గీ. అనుచుడలయూచి, కడుబాలి-నభిసయించి చూడుమరెయ్యె, యనిత్రేల-జూపియరెడు
మరిలనిట్లును బహుమతి-మారుడెరని / కెంతకష్టంబు నాటిల్లె - నిపుడుగంటె. 29
- క. నీమీదె నలపుకరమునఁ | గోమలమగు మేనువాడి - కులదుటఁజూచెం
గానుదిని జాలిగలిగెడు | నేనునినచియితు నరని - యిప్పటికితిక. 30
- క. అనవుడువిని యామాటకు | వసజాయతి నేప్రమిగుల-వగగదుండెనో
యనఘా! యింతఁడెన్వండో | వినవలతుం డలియఁబెల్క - నే కృపననుడెక. 31
- క. మంచిది చెప్పెననియతఁ | జించుకనే పట్టెమాచి - యిగ్గరాడ్లనునా!
కొంచుక నిక్క-ముగావీ | క్షించి యెఱింగినదెతె లియఁ-జెప్పెటెనుమీ! 32
- మ. అమాకృతీపురమేలుచుండు రుచిరా-స్వాఖ్యాపనీ బానిగ
కృముతోఁడాట్టుగ; నానృపాలునుఁబడఁడా - రమ్యాంగుఁడొక్కొక్కయ శో
గముపైనిద్రవహించియున్నతఁకిసొం - చింతించునం దన్వరు .
త్తేములోచూరవటంమఁ గూర్చివివా - పంబొంది యైత్తులసముక. 33
- వ. నీకుఁడప్పుచిప్రగతిప్రంగాఁ డేటాపఁబలికెద నాకర్ణంపుము. నీవతనిలగాలదిని నాటికయు
నిధిముయందును నిరువురుకక్కనులు పిలుస్తార్గంబునఁబోవుచుండె శ్రీపురంబు
నకు సమీపంబునగఁగించి మోలూడుమఁ బ్రాంగనకలయిన నాకఁడాపట్టెపురాజు
పుత్తురిండు మిక్కిలి కక్కనినాఁచినయు మఱియుకండునీవెట్ల డుకక్కనిదాననియు
నర్జించి గాదించుకొనివివాదపడుచున్నపయింబున నగ్నకణిపట్టెన స్పృహదైత్య
నిచేఁ బ్రభోధులై వారు నిజం బెఱుంగఁబడఁబడి యాపుడు దాపుననుండులందఁరె రాజు
కుమారుని నంబునవగంబుననతివేగంబునఁగొనినచ్చి నిద్రంబుచున్ను నిద్రకంఠాంబున
బువైడింది పిల్వకింది మిగిలినపురుసు సయోరూపలూనాల్గు విలకలూలఁదూర్ణులనిగ్గ
రించి నుల నృపాస్రజుని నునిమూలంబునకుఁజేచ్చి నిశేఘ్రగబోయిరినుమీ! పిల్వద్వి
త్తాంతంబందయు మరీయకజ్జలప్రభావంబునఁదనెయు, గమోగిదిద్యామనూత్తైవంబు
నంజేసియు, డల్లంబుఁగా నెఱింగితి. నాంబుపుత్తుని నామంబు విజయశక్తిండు.
మఱియు నిపుడుగోచరించు పి శేషంబులందఁగిపెదపనుమని యాదిత్యునకు బృష్టిసారించి
యిట్లనియె. 34
- తే. గీ. వానిమరబాధి గుట్టిదో - కానిమామ! / రాదు నుమి తల్లిడంబున - రామరామ!
హరిహరి! యంచుఁబలుకుఁ డా-నాఁటిండు | జాలచింతించునీమూర్తి-సంస్మరించు. 35
- వ. ఇది యతని యిప్పటిప్రసర్తనంబనిచెప్పి పండియు నిట్లనియె. 36

- క. తిలకింతు రంజనముచేఁ | బలుకులు మీకెటులవిసఁగఁ - బడెననెదేమో
చెలువనా! యిదియెచ్చరిక | స్తులకుక రాచినను నుడివి-నుకొగానించుకొ. 37
- చ. అదియటులుండనిమ్మతని - యద్భుతహా కథవిన్నయట్టి వా
రదికలయంచు వల్కిపరి - హాసముఁజేసిరికాని వారిలా
యొదవినలాగుఁ దామెఱుఁగ - రొక్కరుఁడు గని సంతఁజెప్పితిం
కెది తెలియంగ నన్నడుగ - నెంచితివో వివరింపు మెయ్యనకొ. 38
- గీ. తడవునేయకు పోవలె - నుడువుమన్నఁ | బఁతిసిద్ధుండు వల్కి - న - పలుకులాత్మ
నెంచియడుగఁగాఁ దగినమా-పించిమంచి! పై నవచియింపుఁ డొకవిష-యముమహాత్మ!
- క. ఇపుడారాజకుమారుఁడు | స్వపురంబుననుంటఁగాంచి - వలికితిరిగదా!
విపరీతమైన యాహ్లా | హపువెతఁగొని యెటువనించు - నదియుంజెపుఁడా! 40
- క. పలుమారు మిమ్మునడుగుట | వలనమదిన్వినుకుఁజెంద - వలదనఘాతా!
తెలిసినవారలు గావునఁ | గలతెఱఁగెఱిగింతురనెడి - కాంక్షనడిగితికొ. 41
- క. నాయందుఁగరుణనొక్కిం | తాయాకంబై ననోర్చి - యాగాములుబ
రాయయముగఁ చెలిపినుదికా | ప్రియముఁగలిగింపుఁడొక-నడుగనటనికొ. 42
- క. వినుమెన్నిమారులడిగినఁ | గనలొందక సంతసమునఁ - గనుఁగొనినీకుకొ
వినుపింతు సంతయింపకు | మనిసిద్ధుఁడు మఱలఁగాంచి - యపుఁజిట్టిరిగెకొ. 43
- క. ఎనలేనివిఠహతాపం | బునకుకొ బాలై విచిత్ర - ముగ నల్లదిగొ!
మనుజేశ్వర సందనుఁడుప | వనమునఁ గడునలయుచున్న - వాఁడులతాంగీ! 44
- నీ. విరిశయ్యవైబండి - వేదనమించినఁ - జిగురాకుపాన్పువై - జేర్చుమీనుఁ
జిగురాకుపానుపు - సెగఁజెందివాడిన - మన్నినైవలేకపూ - బొదలదూఱుఁ
బొదలయందునవెట్ట - పొడమినవెగటొంగి - పన్నీటికొలకుల - పజ్జికేఁగుఁ
బన్నీటికొలకుల - వైగాలిడువేండ్ర - మైనతరుచ్చాయ - లాశ్రయించు
- గీ. చెలఁగిచెంగటఁ బలుకుప-తులరవములు | పరుషముగఁదోచి దవ్వుగాఁ - బాఁదనోలు
నతఁడుపడుచున్న వెతఁగని - నట్టులైనఁ | గతినచిత్తనిమదియును - గరఁగుఁజామ్ము. 45
- క. చూడఁగరాదావెతనో! రాడదు నీతోడవలకు - నతఁడవొచ్చటం
జేడెనా! నీవిచ్చటను | వీడనికప్తయిననభ-వించెద రకటా! 46
- క. శ్రీపురమను నదియెచ్చట | నీపట్టెచ్చటయిపుడు - నీకునతనికెకొ
బాపపువిధి యీవిధిసం | తాపముఁ గలిగించెనమ్మ - తామరసాక్షి! 47
- క. అనిచెప్పిసిద్ధుఁడాచెనఁ | గనుటను జాలించిలేచి - కాంతామణి! నేఁ
జనియెదనికనిటడడవా | యెను సుమ్మనుచరులజేర - నేగఁగవలయుకొ. 48

వ. ఈశ్వరసంగములను జాలప్రాగ్భవోచేసిని ప్రచారమునైనవారిని యశోవతి దీనాన
నయ్యె యిట్లనియె. 49

క. ఓపాపనాత్మ! నానగు | పాపపువ్వుచేసిన్నతెగ - వచ్చునెనిగిలో
ప్రాపించుమఱమున న | నేపరికింబొమ్మటంగు - నేమగుదానె. 50

క. భేదమునుడిపెదనియె | నేనోయె కలగు న్మృతిని - పొందితి, నింక నే
బోదనునియంతిరిప్పడు | మీదనయింక నేనిగతియె - మీ చేపుటా. 51

క. మీపాపంబులునమ్మితి | బ్రాహ్మణులు నేయనాకు - బావనసరితా !
కోపముఁబూనక మర్పం | తాపంబునుమాన్చి ననుట - భక్తియునుండీ ! 52

క. కిరుణించి నామనోహరు | నగనుఁగొన్నింపుడతని - పందమునేను
బరికించి లనివినింకెద | ద్వంద్వయే? ప్రాగ్భవే? - తామేగుటక. 53

ఆ. తలచినంతలోన - చలచినోటున | కరుగనేన్నగలిగి - నట్టిమీరు
గడియనేపునియక - గాగుఁదెయ్యిచ్చట | నింతలోనకెడిన - దేమిగలను. 54

గీ. అనినసిద్ధుండు మోజన - నభివయించి | మౌలఁగూర్చుండి మునుపటి-బరిణాసి
కాటుగొక్కింత యాకార-కనులరాచి | చూడుమాట నిశ్చయదుఁజూపుటయును. 55

క. నారాయణుని కనెరాజకు | మారుకొనొగదృష్టిజి | మారుకొనగుణా
మారుకొనుమారుకొ మణి | మారుకొనంతోపమాను - పథికపచారుక. 56

గీ. కాంచితమిమించి న్మృతిడించి-కాంచనాంగి | పాలుపున్నించి నేవేమి-పులకరించి
చాలఁగానాళిఁగొనిమరి - సంచరించి | పలుకఁగారని సహసహ - పాపనాంగ. 57

ఉ. రామకుని గనంగనె వి-రాళికడఁగ్గనయ్యెఁ బల్లవ
గ్రాసనిమిత్త మత్తకల - కంకల న్వివహణికద్భుతం
బాసయఁగొంతుఁగల్గెఁ గాల - కాంతుము న్వివహణికమిందెనా
యాసము నీబజాతును - పంపినె మారుడం నవ్వెఱ్ఱక. 58

మ. ప్రసన్నమోహముఁజెరి తాపమునకు - దాహగ నేకంబును
దనలో దైన్యము దెగ్గలొనవగపుక - దాహస్థునింపేరి
ల్పనదో నిర్వయఁజాలకాగుముతో - వివహణికపాపము
రివివిధించుదు మూర్ఖునిం దగని నే - చెప్పకొనిద్దఁగొతోయ్యుక. 59

గీ. అటులఁదెలిపొందియును న్నపా - లాత్మజాతు | నగు నిజమానసములగు - మైసకతన
పతనీదెంగట నిలిచియు - న్నుటులఁదలచి | నిలికెనిట్లని మిందు - భ్రాంతికతన. 60

క. ఏకాంతమనై యింతటి | యాకులమున కగ్గమైతి - వాకాంతమనే
నీకలిసివచ్చితి ననుఁ | జేకొని మన్నింపుమిటుల - జింతిలనేగా? 61

- క. వేదనమించెనునైఁపఁగ | రాదిఁక యడవేలఁజేర - రమ్మనికడును
న్యూదమునఁ గాఁగలింపఁగఁ | జేదోయింజాచెఁజాన - సిద్ధుఁడునగియొక్క. 62
- గీ. సగినచెంటునె తెలివిొంది - నానమవిని | గడురనవ్వుచుసిద్ధుని-పదనమరసి
యనసు! తెలియక నేవల్కి - నట్టివిభ్ర | మోత్తు లివిమికువంతయై-యుండుననిన. 63
- క. జొనామించినవిభ్రమ | మేనియవలికించె నిటుల - నెఱుంగుదుఁ; గంఠే!
మానవపతి పుత్రునివిధ | మేనువచించినది నిక్క - మేనో కాదో. 64
- చ. అనవుడు మీరువల్కినది - యంతయు నిక్కము కంటిఁగాచెనే
నును; మిముబోటి పెద్దలు వి-నోదముగానగునేనిఁ గల్లమా
టనువచియించుటున్నె? యక - టా! సుకుమారుడు మత్రియుండుమిం
చిన వెతనొంది నాకొఱకుఁ - జింతిలుచుండెడు సేమిసేయుదుక్క. 65
- క. ఎన్నఁడు నాహృదయేకుని | మన్ననఁగని వేడ్క-మీఱ - మనియెదనొక్కో-
యన్నున్నయోర్వలేని | ట్లెన్నాళ్లీ మోహవార్ధి - నీదగవలెనో. 66
- వ. ప్రవర్తిల్లిన యీవుతాంతంబిట్టిదని యెఱుంగనేరక వెతపడుచున్నఁమయంబున, బైవ
ఘటనంజేసి మీరివోటికివచ్చుటయు నిక్క-మగువృత్తంబుఁ దెలుపుటయుఁ దటస్థించె.
మహాత్మా! మీకరుణావిశేషంబునఁగదా మదీయమనోహరునింగాంచితి; మీరుస్వస్థులరు.
- క. బైవమన నింక నెవ్వరు? | భావింపఁగ మీఁగనాదు - పాలిటిదేవుం
డీవేళనన్నుఁ గావం | గావచ్చితిరిది నిజంబు - కలుష విమూరా! 68
- క. కాంచితిమిము ధన్యుతనువ | హించితి రక్షించుభార - మిఁకమీది కటా
క్షించి నను పాలలోనక్క | ముంచిన నటుగాకనీట - ముంచిననొప్పక్క. 69
- క. భావింపని నాపాలికి | దేవునివలె ఎచ్చినేడు - తెలియకమిము సే
నేవిషయ మడిగినను మది | నేనపహకఁ జెప్పినార - లేగ్గుడననినక్క. 70
- క. ఆలలన మాటలన్నియు | నాలించుచునుండి సిద్ధుఁ - డంతటిలోనే
మోలాతియైనవిషయము | నాలోచనఁజేసిలేచి - యపుడిట్లునియొక్క. 71
- క. అడిగిన దెల్లనుజెప్పితి | విడువకఁ బరికించిను - విరిబోడినో! నేఁ
దహవాయెవచ్చి యిచటికిఁ | గడువడిఁ బోవలయుఁగలదు - కర్ణమునాకుక్క. 72
- గీ. కరమునీయందు నాకను-గ్రహముగలదు | కాననిచ్చెదఁ గొనుమయీ - కరవటంబు
నిందుఁగలకాటుకొక్కింత-నెత్తికనుల | రాచిఁకొని నీప్రియునిరీతిఁ-జూచుకొనుము. 73
- క. చెలువనో! విను కావలసిన | కొలదింగావించి యునుచు - కొననేర్తముసి
ద్ధులమగుటవలన నీక | జ్వల; మన్యులు నేయలేరు - సత్యమునుమ్మా! 74

- ఆ. దీనినెంతయిప్పు - లైసవారికిఁగాని | యొసంగమెప్పుడు నేమొ - కింతయైన
నేడుమదినినాకు - నీయందుఁగలదయ | వలననిచ్చిపోవఁ - చలఁచినాడె. 75
- ఉ. నాపుడుగుండె జల్లునఁగ - నాతికడుంగడుభీతివొందియో
పావనమూర్తి! నన్నిపుడు - పాయనిచింతల పాలుఁజేసి మీ
త్రోవను మీరుబోయెదరే? - రూఢిగనర్హ మెరింగినట్టి వా
రివిధిబల్కిరేని యన - నేమిఁకనున్నది యడ్డశక్యమే. 76
- గీ. తగళరీర మాద్యంఖలు - ధర్మసాధ | నమ్మ నెడు మాటఁదలఁచియో - స్పృంగపరుల
కుపకృతినినేయఁ గాంక్షించు-చుండువారు | మీగువిడిచిన గక్షించు - వాఁలెవరు? 77
- క. ఆశగొనియుంటిప్పాదయ | క్లేశంబునుమాన్చి ననును - భింపఁగఁజేయం
గాశక్తులు దొరికితిరని; | యాశంసిత మొండఁజేసి - యరుగందగడే. 78
- క. మిమునడిగి సంతపట్టును | గ్రమముగ నెఱిఁగించినారు - గడ; యిఁక నాలో
నమరినశోరికఁ దెలిపెద | విమలాత్మా! దానిఁదీర్చి - వెడల్పినుండా! 79
- క. మణిమంత్రోషధసిద్ధులు | గణాతింపఁగ మీగలెంత - కాగ్యంబై నకే
శ్రాణమున నేయఁగనేర్తురు | ప్రణాతిందెద మిమ్ముఁజింతఁ - బాపుడ! కూర్మిక. 80
- క. మునుపడఁగాఁ జక్కెరనిడి | తినిపించిన నోటఁజేడుఁ - దినిపించుటయె
ప్పునె? కొంతమేలుగలిగిం | చినవారలు మఱలకిడుఁ - జేయకుడనభా! 81
- క. ననునాప్రియుఁ డుండెడిపుర | మునకుం గొంపోయి విడిచి - పొందీవేళకే
కినియకుడు మీదయకేనుభ | మునమనియెద మీకుఁజూలఁ - పుణ్యంబొదవుక. 82
- క. ఆలోచింపకుఁ దాతడ | వేలా? మత్సఖులునత్తు - రికనటుపైనే
మేలాయటరిదియగు ; నను | కూలంబగు లాగువేగఁ - గొనిననుడనినక. 83
- గీ. ఉలికిసిద్ధుండునగి తల-యూఁచియట్టి | శక్తిమాబోంట్ల కొదవునే-చంద్రచదన!
యనియె; మీరెఱుంగని విద్య-యవనిఁగలదే! | పుణ్యమిదికావుడని పదం-బులనుబట్టె.
- క. విడువిడు పడములననియా | పడఁతికదద్యయమతండు - పాయంబ్రోసెక
విడిచిననామది తాపం | బుడిపెడి వారెవ్వరనుచు - నుగ్మలినలికెక. 85
- గీ. అంతసామర్థ్యముంగల - యట్టివాడఁ | గానటంచెంతచెప్పినఁ - గానిమీప్ర
భావమెఱుఁగుదు నీమాయ - పలుకులేల | ననియెనాకొమ్మ యామాట-కతఁడునగియె.
- క. సగికొంత దడవుతనలోఁ | దగువిధియొజించియట్టె - తరళాక్షి నెగా
దిగఁజూచి యిచ్చయింపని | వగనూగక యుండిజూలి - పడినవిధమునక. 87
- క. ఆకాయ సిద్ధుడెదివరా! | నీశోరికనెటులనైన - నెగవేర్చెదనే
శోకింపవలదు నినుఁగన | నాకుంగడు జాలివొడమె - నమ్మితివగుటక. 88

- ఆ. ఎక్కి-నట్టివాని - తేనుఁగు కుఱచయ | న్నట్టులయ్యెనిప్పు - డబల ! చనువు
గాఁగమాటలాడు - కతమునసిద్ధుండ | నై ననేనులోతు - వై తిసిను. 89
- క. మేమిట్టి పనికిఁబూనుట | నేమమునకు భంగమైన - నీవెతఁగనలే
తేమైన నయ్యెడునునై | నీ మేలొనరించి పోవ - నెంచితిబుద్ధిక్. 90
- ఎ. అనిచెప్పిన నతని కయ్యిందువదన యిట్లనియె. 91
- క. చేకొని యుపకృతిఁజేసిన | మీకిందున లోపమేల-మేకొనునీమం
దేకరిణింజెడు నయ్య ! వి | వేకింపఁగ ; బావినిరు - వెల్లువఁజనునే ? 92
- గీ. అడ్డిమాటలు వలకకుఁ - డానఁజెంది | యడిగినపు డిప్టమునుదీర్చ - కనుగరాద
టన్న వినిసిద్ధుండగునగు - నదియధర్మ | మగుటనే గద యొనరింతు - సంఠిసేను. 93
- గీ. తొలుతనీకొక్క పద్ధతి - దెలుపవలయు | నందునకు నిచ్చయించిన - సందియంబు
లేకసీప్రియుఁ జేర్చెదఁ - గాకయున్న | నావలనఁగాదు సుమిత్ర - నాగయాన ! 94
- ఎ. అనిచలికి తక్షణంబులేచిపోయి తానటకరుదెంచునపు డెడఁగులగునిచివచ్చిన యోగాశ్వ
మునుగొనివచ్చిచూపి, లతాంగీ ! నేనుదీనిప్రభావంబుననెప్పుడెప్పుడెచ్చుచెచ్చటికిం
బోవఁదలంపుగల్గునో యాయాస్థలంబులకుండ్రుటికాలంబున ననాయాసంబుగా వియ్య
ధంబునంజని వచ్చుచుండుదు. నిదిమనోవేగగమనశక్తిగలయది. ప్రపంచంబంతయు
నొకముహూర్తకాలంబునఁ జుట్టి తిరిగిరానోపు. నీకభీష్టంజేని నాపిఱుందన దీనివైనా
రోహించి చనుదెమ్ము. నివిషంబులోన సీప్రియునిచెంతదిగవిడిచిపోయెద. మానఁజిసిద్ధు
లకు యువతుల తను స్పర్శంబుగారాదు సుమీ ! యొనను నీవైఁగలప్రియంబువలన తార
తమ్యంబులు విమర్శించుటకు సమయంబుగాదని యట్టినియమంబు సయితము లేక్క
నేయక నీకుపకారంబుఁజేయ నిశ్చయించితి. నిదియ నీకుందెలుపవలసిన విషయంబు.
బాగుగాయోజించి యోగాములను నిర్ణయించుకొని శీఘ్రంబుగాఁ నీయభిప్రాయంబుఁ
దెలుపుము. వృద్ధంబుగ కాలయాపనంబుఁజేయుట ప్రయోజనంబుగాదనుటయు, నతని
కభీదనంబుఁగావించి యామించుబోణి మనంబున ముదంబొదవ నిట్లనియె. 95
- మ. ననుమీ రిట్లుడుగంగనేల ? పసిదా-నకొ మీకుమారాడనే
ర్తునె ? మేలైనను కీడుగల్గినను సు - తోషంబు ; మీరెల్లుచె
ప్పిననభ్యంగినొనర్తు ; నమ్మితిమిముకో - విజ్ఞాప సంపూర్ణ ! యొ
య్యనఁగొంపోవుడ తోచురీతినిక మీ-యాజ్ఞాక్షత్రవర్తిచెడకొ. 96
- క. పడఁదన వేగిరపడకిపు | డెద బాగుగనెంచిని వ-భీష్టముగలవోఁ
గదలుము లేకుండిన రాఁ | బదరకుమిది సాహసంపుఁబనిశుకవాణి ! 97
- క. పసిదానపు యోజించక | దెసదోచని వలపుకతనఁ - దెనువకుఁజొరఁగాఁ
బసగాదగమంజుసమనఁ | గునుముఁమానాంగి భీతిఁగొనకెట్లనియెకొ. 98

- చ. వలనదు సంశయింపఁగన-నర్హముగల్గదు మీకుదిన న
 వ్యల నెటులైన నయ్యెడు నృ-పాలకుమారునిఁ జేర్చుఁడామనిక
 నిలువఁగఁ జాలఁ జాలఁ గరు-ణించి సభితతిరాకము న్నే మేలే
 తలఁపున మీహహ త్వపుట-లంబున వేగినిపొండునావుడొక. 99
- గీ. అటుల నీకిచ్చయన్న ర-మృదుచుఁ జెప్పి | తొలుతఁదానైంధవము నెక్కి-వలుకులాడి!
 యటుపిఱుందనఁ గూర్పుండు-మంటవలదు|తడవునేయకుమనవుడొక-దరుణియపుడు. 100
- క. సంతసముం ద్వరయునుదన | మంతసమునఁ గదురశంకి - మానిమహాత్మా!
 స్వాంతంబున నామైమి | కింతటి కృపగలిగెఁజాల - నిదిమేలనుచుక. 101
- నీ. కనివెంచినయమిఱు - గారవించుచునుండు - తల్లిదండ్రలమిడి - తలపువిడిచి
 యాపులైతనచెంత - ననయంబు మెలఁగెడి - చెలులపైఁగలహార్మిక - దొలఁగఁజేసి
 యేవేళఁగనులారఁ - గాఁలోకించిమ - న్నించుబంధులఁబాయు - కంచయుడిగి
 భయభక్తులెసఁగఁగా - బలుకుఁచిచరించు - పరిచారికలయందు - భ్రాంతిమాని
- గీ. శారీకాక్షిర పంక్తిపై-జాలివీడి | భోగభాగ్యాను భవంక్తి - బుద్ధిసహించి
 రమణిసిద్ధునివెంటఁ గు - గంగమెక్కి - గలుగునే స్వజనప్రితి - కాముకులకు. 102
- చ. అపుడమృదనతీని పాద్యురంచి సిద్ధుండు. 103
- క. పదిలము పదిలము మగువా! | వదలకు చేపట్టునెంధ-నం యెగయునాశిక్
 జడలఁజనునపుడుభీతిలి | కడలమమియె క్కనిమిఱు - కాలంబనినక. 104
- గీ. కడలకుం డెడఁ బదిలంబు-గామహాత్మ్య! | వేగనెగయింపుడనియెనా-నెలఁగ; యతఁడు
 శీఘ్రముగ నిప్రియునిచెంతఁ-జేర్తునిన్ను. | గనుమునా కేర్పుని త్రేణి - ననినచించి. 105
- క. అశ్వగ్రీవముఁ దట్టుచు | విశ్వంభర పాహివేద - వేద్యనమస్తే
 శాశ్వతమునినుత 'జా-పర | మేశ్వర' యని పలికెదగుఁగ - మెగనెకొడివికక. 106
- చ. సరగుననట్లుపైకెగని - చాగినదెంతటి దవ్వొకానిమే
 లువరములు బొమ్మరిండ్లుగను - భూగరముల్పిఱునల్లరా ఖ్లుగ
 శరధులుపిల్లకాలునల - చాడ్పునఁగానలు కూరమట్లుగా
 గరితకునబ్బురంబొదనఁ - గాఁగనుపట్టె గరిత్రుఁజూడఁగక. 107
- ఉ. అంబరిగామి సిద్ధునిసూ-యంబు రయంబునఁబోయిపోయి గో
 త్రంబులుఁ గాననంబులు పు-రంబులుఁ బల్లెలునిర్గమించి వే
 గంబునుమాని భీకరము-గాఁగనుపట్టు మహాటప్రదే
 శంబున నొక్కచోట నిము - సంబున దిగ్గనడిగినిల్చినక. 108
- క. ఇదియేమి యప్పుడేభువి | కిదిడిగినిల్చినది పేతు-వెయ్యదియొకొ? నా
 హృదయేకుడొన్నచోటికిఁ | గదపొడలఁచితిమి తడయఁ-గాఁదగునెయిటక. 109

- క. అనుచు యశోవతి యడగిన | వినిసిద్ధుం డిట్టులనియె - వేగిరవడవ
చుచునె ? ఎచ్చినవారముమఱి | చనకిటఁగాపురముఁజేయఁ - జనుఁడెంచితిమే ? 110
- శా. ఈకాంతారములో సమీపమున సు-ర్వేష్టార్థముల్లూర్పుమే
తొకాళీనిలయంబు రాజిలునొకం - డాయంబపాదాబ్జముల్
మాకుంబూజ్యములొట నెప్పుడును నీ - మార్గంబునంబోవువో
జోకంబూజ యొసర్చిగాని చననో - శుభ్రాంశుబింబాననా ! 111
- క. అరుదుగ నిచ్చటికిందా | నరుఁడెంచిన పిదపఁబూజ - యగుదనుకఁ బదం
బరుగదు మాయోగాశ్వము | త్వరచెడి యీకాననమునఁ - ధరువైవ్రాలుకొ. 112
- క. కావుననిలిచెను పూజం | గావించెద వేగఁదపయఁ - గానేమిటికికొ
బోవుదమటుపై ననిమును | తావార్వము డిగ్గెనతఁడు - తరుణియునుదిగెకొ. 113
- క. ఇటనుండు మేనుపూజిం | చుటకుం బూవులనుఁదెత్తు - నుదతిగొ ! యని తా
నటనుండి చనియెసిద్ధుఁడు | కటిలాలక యచటనుండె - గొంకుచునొంటికొ. 114
- ఎ. అటుల గొంతతడ వటునిటువిలోకించుచుంగ్రుమ్మరుచుండి యాలతాంగి యట్టి సమ
యంబున. 115
- క. అటనికటవోజీభృ | త్తటజోత్కట గుభగుభత్వ-తనజలరావ
స్ఫుటమోద ప్రదనిర్మల | తటినీతట సీమఁగాలి - ధామముఁజూచెకొ. 116
- గీ. చూచిముందెవ్వరికఁ దగు-చోటులేక | నీమహటవి నీగుడి - నేమిగొప్ప
నుకృతమనికట్టిరో యంచుఁ - జోడ్చుమంది | దానిఁజూడంగవలెనను-తలపుగలిగి. 117
- క. అలకాళికాలయంబునఁ | గలుగు విశేషంబులైనఁ - గనుఁగొనియెద నీ
ష్ఠమున నూరకయుండిన | ధలమేమని గుడికిఁబోయి - ప్రమదంబెసఁగకొ. 118
- ఉ. మానినిగాంచె భర్తముణి - మండిత సుందరగోపురాంత సో
పానము ఎజ్రకల్పితక-వాటసమన్నిత రమ్యమార్గం
తానము వంద్యమాన హరి-జాహసమున్నత మంటపధ్వజ
స్థానము కాళికాలయమ-సన్నిధి శిల్పకళా ప్రధానముకొ. 119
- ఉ. వింతగుడత్రవ్వకల్పనకు - వేడుకఁజెంది నుతించిచొచ్చి యా
కాంతహృదీశుఁ గూర్చుమని - కాళికిభక్తీనముఁక్రొంది తా
సంతటనుంగనందలఁచి - యట్టిటుగ్రుమ్మరుచుండ గోపుర
ప్రాంతమునకొ శిలాప్రతిమ - ఘక్కున నత్తతినవ్వె నవ్వినకొ. 120
- మ. అపుడాశ్వగృహుఁ జెందినిల్చి యిదియే-మారావిచిత్రంబు తా
నిపుడేసిద్ధుఁడు పూలుఁదెత్తునని పో-యెకొయొంటరిన్నేనుఘో

- గవుకాంతార మగమ్యమీస్థలము ని-రామమ్యమైనట్టి దిం
దుపదలో నవ్వుటవింటినా కనులకెం-దుంగానారావెప్పురకే. 121
- క. నేనెటులవింటినో భ్రమ | చేసెంతియకాని యె-వరు - చేరంగలరి
చోచనంచుఁ దలఁచుచుండెం | గానగియెను బొమ్మమరలఁ - గామినిగనగకే. 122
- క. ఈరీతి మాటిమాటికి | నూగక నగుచున్నమనిని - యులికియిదేసె
కారణమగు నెఱిఁగెదనని | చేగంగాఁబోయి నవ్వు - చిత్రపుబొమ్మకే. 123
- ఐ. పరీక్షించి యదయొక స్త్రీవిగ్రహంబుగానుండినఁ గొంతవడినిలిచి విఱికించి యపుడు
నవ్వుటమాని యూరకున్నభయాశ్చర్యమగ్నమానసయై యెట్టితేటకు ధైర్యంబునలంపించి
దానిని సంబోధించి యిట్లనియె. 124
- క. ఊతిలోనెన్నఁడును శిలా | ప్రతిమలునగు తెఱుఁగ; నెనరు - బలుకఁగవినలే
దతులొద్దుతమికాఁగణ | మతితయమై యుండుఁబలుకు - మమ్మా! బొమ్మా! 125
- క. సురసిద్ధ సాగ్యవిద్యా | గోకిప్పుని గరుడయక్ష - దానభుజిగో
వ్వరసాదులందు నీనె | వ్యగవై నను నగుదువేమొ - నవియింపునగకే. 126
- క. నగ నేర్చుమాటలాఁపిం | దగుసామగ్ధ్యంబుగలుగ-దా? కతమేసె
మిగులనవీనంబగు నీ | దగునతిముఁ దలుపునొ ద - యంద్వరితముగకే. 127
- గీ. సత్యమైనట్టి కరినపా-పాణవిగ్ర | హంబు కానినామది - యందుఁదోఁచె
నేమికారణమెక్కి- నీ - కిట్టిమారు | పాటుసంధిల్లుటకు; తేట-పరుపుమిపుడు. 128
- గీ. అనుచుఁదెక్కు విధంబుల-నునివిభుని | పుత్రియడుగుటయును రాతి-బొమ్మయపుడు
మరల నగిమానిసియుఁబోలే - మాటలాడఁదొడఁగి యిట్లువినుమమ్ము! - పడఁతిసీవు. 129
- క. భావింపఁగ నుఖదుఃఖము | లావణిలుకై బ్రాణికోటి - కపుడపుడుభువిక
లై వికముగ; నెదియైనను | వావిరినది యనుభవింప - నలయుంజామ్మీ! 130
- ఆ. మేలుగలిగినపుడు - మిగులసంతోషించి | చెట్టిబాసఁగువేళ - జింతనొందఁ
జనదు విజ్ఞులెఱిఁగి - సమముగాభావించు | రెపుడుఁగప్తమఖము-లిందునదన! 131
- వ. సమస్తఫలాశలంబులును, భగవత్సంకల్పసిద్ధంబులై ప్రాపించుంగాని తదన్యంబెద్దియుఁ
గలుగనేరదని పెద్దలు నెప్పుదురు. కావున. 132
- క. లై వికముగ నివ్విధినా | కీవిపరీతస్వరూప-మేర్పడె నీకుక
నావిధముననే దుర్దశ | యాపహితకేగద యటంచు - నడలొందిమదికే. 133
- గీ. ఎంతవారలకైన మ-హీస్థలమున | ధాతలిఖితంబుఁ గడఁచగాఁ - దగముగాదు
గద, యనుటనెంచి నీకష్ట - గతిఁదలంచి | యట్టై నినుజూచినవ్వితి-నమ్ము! నేను. 134

- క. ఎవోటనొపుట్టితివిపు | డిచ్చటజానంగవలసె - నిదిసీతలవా
ల్యచ్చెడి కప్తనుఖంబుల | నిచ్చనెఱుంగంగ శక్య-మేళుకవాణీ ! 185
- క. అనవుడుఁ గడునాశ్చర్యం | బును భీతియుఁదెగ్గలింపఁ - బాలఁతుకతనలో
ననుమాన మెనఁగిబొమ్మకొ | గనిదైన్యము పగయుమీఱఁ-గానిట్లనియెకొ. 186
- మ. నినుసామాన్యపు విగ్రహంబనుచు ని-ర్ణీతంబుఁజేయంగ రా
దనురక్షిక సనుఁగావఁగాడలఁచి మా-యా-రూపముందాల్చిన
చ్చిన నాపాలిటి వేల్పువోదువు సుమీ ! - సిద్ధాపదేశంబునకొ
జనరాహిత్యభయంకరాటవికి వి - స్రంభాత్మనైవచ్చితికొ. 187
- ఉ. నీవిటవిగ్రహాకృతిని - నిల్పుటమేమకతంబు ? చావునా
కేవిధిగల్గు ? నవ్విధము - నిత్యతేనెట్టురెఱింగితీవు ? నా
కావివరంబునంతయును - నాదగ మొప్పుగఁజెప్పికావుమిం
కివిపినంబులోన నను - నెవ్వరు ప్రోవఁగలారు తెల్పుమా ! 188
- క. అనివేడ, బొమ్మయిట్లును | వనితరొ ! తద్విధముఁదెలియఁ - బలికెద వినుమీ
నినుఁగొనివచ్చిన యాసి | ధ్ధునిచే నీకిట్టికిడు - దొరకొనునమ్మా ! 189
- నీ. వాఁడుమాయాదుస్వ - భావుఁడీకాళికా - దేవినిఁగూర్చిను - స్థిరమునన్ముఁ
డై పెక్కునాళ్లును - హాఘోరతపమొన - రించినసాక్షాత్క - రించిదేవి
వేడుమువరమన్న - వినుతించినేనెద్దిఁ - దలఁచినఁజేకూట-నలఘుశక్తి
గలిగింపుమనుఁడుదా - డాయణియోజించి - యాశోక్చ-సిద్ధింప - దడుగకిప్పుడు
- గీ. ప్రాయ మొదవినయదియునుఁ - బరిణయంబు | గానిదియుఁ జక్కనిదియునా-మానవేంద్రు
పుత్త్రికొకదానిఁదెచ్చి యే-ప్రార్థనాకు|బలియొనర్చువోయానాఁడు-పడయఁగలవు. 140
- వ. పామ్మని యాదేశించి యాదేవి తిరోహితయగుటయుఁ దత్ప్రయత్నంబునేయ సమకట్టి
పట్టునీడక. 141
- క. అని మొదల వివాహితయును | సదమలలావణ్యవతియు - జన్మనియునునై
పొడలున్యవపుత్త్రిఁగొనిరా | వెదకుమఁ దిరుగంగఁదొడఁగె - విశ్వంబెల్లకొ. 142
- గీ. నేడువాఁడెట్టిమాయలు - నెఱవెనొక్కొ | నిన్నుఁగొనివచ్చె బలివెట్టి - నిశ్చయించి
కొమ్మ ! నీస్థితిఁగని కల - గుట్టెఱింగి | నగితివిధిఁదప్ప శివునికై - ననుదరంబె? 143
- క. మాయలుమందులు మంత్రో | పాయంబులుఁ బెక్కునేర్పుఁ - బాపాత్ముఁడు వాఁ
డాయాసమయమునకుఁదగ | నేయేక్రియలైనఁజేయు - నిభరాడ్గమనా ! 144
- వ. మన మొకరికొకరుపక్కతిఁజేసికొనుటకు సమయంబుతలఁగఁబయ్యె నేతద్వైతైంతంబు
నేనెఱింగిపలుకుటకాశ్చర్యంబుఁజెందవలదు. మదీయవర్జితంబు సావధానంబుగా నాక

ర్లించిన నిట్టివిషయంబులునాకుండెలియవచ్చుటకుఁ దగుకారణంబును, శిలయైయుండి యుమాటలాడనేర్చియుండటకునిమిత్తంబును, మఱియుంగొన్నివిచిత్రంబులగు విశేషంబులును, నీకువిశదంబులుగాఁగలవు. నీకును నిట్టివృత్తాంతంబుఁదెలిసికొనుట యావశ్యకంబై యుండుఁ; దత్ప్రయోజనంబుఁ గడపటఁ దెలియవచ్చుఁగావునఁ దొలుతనస్మృత్యుద్ధావిధానంబుఁజేటవడంబలికి పిమ్మట సిద్ధంకల్పు సంప్రాప్తవివక్షకానిరోధనప్రకారంబు వివరించెద. గృహస్థరూపుఁడగు పగమేశ్వరుని కృపావిశేషంబున నీకుమేలువాటిల్లఁగలదు. వెనుక వినుమని శాంతచిత్తంజేసిరాజపుత్రికి శిలాప్రతిమయిట్లనియె. 145

జటిలోపాఖ్యానము.

నీ. వినుము మున్నొకకాల - మునజటిలుండెను-మునివింగ్యవగ్వత - మునకుఁ గెలన నొకవోటకానలో - నురునివ్తఁగూర్చుండి - వినువకడపముఁగా - విందుడుండ నెఱింగిగీర్వాణకు-లేశ్వరుండతని మ-హత్త్వంబునకు వెఱ-గందిచాల యోజించియచ్చగ - యురతిమణలలోన - సౌందర్యచాతుర్య - శక్తికించు గీ. సేమయనుదాని జీరిమ - హీగ్ధమున | కేఁగిజటిలుని తపమునీ-వెవ్విధమున నైనభంగంబుఁజేసి ర-మృదుగుమనిన | నతివయదివిని గుండెజ-ల్లనఁగనులికి. 146

చ. జడిసివనంగలేననిన - శక్రుఁడు దిట్టునుపోదునేని నేఁ జెడుటనిజంబు తాపసుని - చే, నిపుడిందునతేమిసేయుదుకొ గొడవజనించెబో 'వెనుక - కుంజనదమ్మను ముందుకేఁగఁగాఁ నొడుచునటన్న చందమిది - పోయిన బోవక యున్నఁగోడగుకొ. 147

చ. చలమునమానిదిట్టినను - శక్రుఁడుదిట్టిన నెట్టులైనద త్ఫలమునుఁ జెందఁగాఁదగిన - దాననునే నయిందలంపఁగా ములునరటాకులాగొదవె - మోసముచచ్చెను దోఁచదేమియుకొ గొలఁదులె నిర్లయామతులఁ - గొల్పెడివారికిఁ గల్లకష్టముకొ. 148

క. అనిసేమనుగచి నురవ | ర్యునితోఁ దగమనవిజేసి - యొరులను పనుపం జనుననియెద, నతడటు గా | దనెనా యటమీఁదఁజూత - మని తలఁచెమదికొ. 149
ప. అనిచెప్పిన నవ్వలినృత్తాంతంబుఁ దలుపుమని యడుగుటయు. 150

అశ్వాసాంతము.

ఉ. పాలితనాగ! నాగధగ! భక్తసుపర్యవనాగ! నాగరాట్
గూలినరాజరాజనుత! - సూరిజనావన! రాజరాజని
రూలన యోగ! యోగ! భవ - మోచన! సన్నినియోగయోగగం
కీలతరూప రూప! భగ - కేతన! నిర్మలరూప! రూపటా! 151

క. రవినిభశోభాభానుర ! ! యవిరళభక్త్యుభావ ! - యనుభావగుణీ
భవభవన ! భవనసుతనై ! భవ ! భవసఖ ! సుభవ ! భావ - భవభావభవా ! 152

ఉత్సాహవృత్తము.

హరిహరహరి ! సార - సాక్ష ! రాక్షసక్షయా !

ధీర ! నీరజారిహస్త ! దేవదేవ ! పావనా !

వీర ! సారభూరిచేల ! - వేదవాదమోద ! ని

ప్రహ్లాద ! సూరితారణా ! ము-తుండ ! నందనందనా ! . 153

గద్య.

ఇని. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వసప్రసాద లభ్యానర్గళచతుర్విగ కవిత్యమహత్త్వాభి

రామ, భూసురతుల శీరహరావారహ్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రీలక్ష్మీనృసింహ్యపుత్ర,

సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ

బూర్వభాగంబునఁ దృతీయాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

పూర్వభాగము

చతుర్థాశ్వాసము.

- క. శ్రీవృద్ధన! విబుధార్చిత! పాననసంకల్ప! సుప్ర - భాపూర్ణ! విలా
సావాస! జనార్దన! యు | రీప్యవ! సంకట నిరోధ! - వేంకటనాథా! 1
- స. దేవా! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు సన్నతపుణ్యకథాశ్లాంగ
సూతుండగు నూతుండిట్లనియె. నట్లు యశోవతితోడ శిలావిగ్రహంబు హేమనరిత్రం
బుఁజెప్పట కుపక్రమించి సిద్ధుండువచ్చునంతకు మున్న వివరింపఁదలంచి, లతాంగీ!
వినుముని చెప్పంబొడంగె, నవ్విధంబున హేమమనంబున నిశ్చయించి. 2
- క. శతమఖునకు భక్తినమ | స్మృతిఁజేసి నయంబుమీఱ - నిట్లనుమీరా
నతియొసఁగిన పనికేగుట | హితమగు మాత్రేనఁజాల - నెగ్గిందోచవుక. 3
- క. మానుల వంచించుటయనఁ | గా నెంతయుఁ గట్టసాధ్య - కార్యమువారల్
చానలయెడ విముఖత్వము | మానసదార్థ్యంబుఁ గలుగు - మానుసులగుటకొ. 4
- గీ. అచ్చరలమిన్నలైన రఁ - భాదియువతు | లెట్టిచెట్టలుగనిరిము - నిట్టిపనుల
కరిగి; తెలియమె దేవ! యంతంతలేసి | వారుసనలేని పనికిఁబో - వంగఁగలనె? 5
- గీ. అతులసుజ్ఞాన పూర్ణమ - హత్త్వసిద్ధి | నెనఁగుమునులను వంచించ - నెవరితరము?
వారికోపాగ్నినోచ్చేడి - వారుఁగలుగ | రెఱిగిగానుగలోచేయి - నిడుదురయ్య! 6
- వ. కావుననేనీమహాత్మాగ్యంబు దేవరచిత్రానుసారంబుగా నిర్వర్తింపఁగలుగుదునోలేదో
యనుసందియంబు మనంబునం బెనంగుచున్నది. మునీంద్రుల మనోనిశ్చయంబును,
ననల్పక్రోధసంకల్పప్రకారంబును, నింతకుమున్న కొంతకొంత యప్పుడప్పుడు నెఱిం
గియుండుదుఁగానఁ దమసన్నిధానంబున నిన్నిమాటలు విన్నవింపవలసె నింతకంటె
మిన్నలనుపుట యుచితంబని వోచుచున్నయది; యనియుక్తియుక్తంబుగా నిజాభిమ
తంబునూచించిననగి దేవేంద్రుం డిట్లనియె. 7
- క. హేమా! వింతలనుమ్మీ! | నీమాటలు వినఁగ; నంత - నేగనిబిడవే?
కామింపఁ జేసినేర్పున | యామానిని లోఁగొనంగ - నన్యలవశమే? 8

క. తరుణీ ! యీకార్యముల | చ్చరలగు మీవలనగాని - సరిపడదిఁకమీ
రరమరనొందిన మఱియె | వ్వరు మాపనిఁజేయఁడగిన - వారలుచెపుమా. 9

క. కన్నాకు భంగినప్పర | పన్నగవేణులకు నీవు - వైచేయివియి
ట్లన్ననిపుడిచటననుపఁగ | నున్నారా నిమ్నబోలు - యువతులుగనుమీ. 10

వ. నీకు సమయోచితంబగుబుద్ధియుఁ, జాతుర్యంబును, లావణ్యంబును, ధైర్యసాహసంబు
లును, గలుగునటుల వరంబొసంగితి. నింకమార డక వేగంబునంజని కార్యంబుసాధించి
రమ్ము పొమ్మనపుడను పురుహూతునకడ్డు వలకనోడి యావగలాడియింక బోకున్నదేర
దని నిశ్చయించి నమస్కరించి కలవుఁగై కొని నిజదనంబునకరిగి మజ్జనంబొనరించి సముజ్జ్వ
లవిభూషణగంధమాల్యాంబరదులుగై నేసి, నెచ్చెలులు వెంటరాబయనంబై శీఘ్రగమనం
బున వింధ్యధరాధరపరిసరకాంతారంబుఁజొచ్చి యందలి జటిలాశ్రమంబుఁబరికించి
ప్రవేశించి తెగువమీఁద దత్తమయంబున. 11

ఆ. నిర్వికల్పభావ - నిష్టాగరిష్టఁడై | యోగముద్రఁబూని - యుండునట్టి
జటిలుఁగాంచిచేర - జనలేక వెఱఁగంది | తత్తఱమునఁగొంత - తలఁగినిలిచి. 12

ఉ. హేమమదిగలంగి యిట - కేటికినచ్చితి నేడుబుద్ధిలే
కేమరి ; కష్టమూటెఱుఁగ - నే ? యపుడేగద నంటి నెంచకిం
దీమనియున్న లాగరయ - నెంతయు భీతిజనించుచున్నదిం
కేమియైనర్థ నెవ్విధిను-రేశ్వరు వాంఛను దీర్తుడైవమా! 13

క. రంభాదులైన మదగజకుంభ స్తన లరుగమనిన - ఘోరపుపనికై
జంభారి నన్ను బనుచుట | సంభావితమగునె ? - మిగుల సంకటమొదలెక. 14

క. వాదించి నన్నెయనుపం | గాదివిశేంద్రునకు యింక - గలుగరెయువతుల్
లేదో యూర్వశి మేనక | లేదో యలమంజుఘోష - లేదో యచటక. 15

క. ఊరకబోయిన నాసరి | వారలు నవ్వుదురు తిట్లు - పడుదుకహారే
నేరీతి నైన నయ్యెడు | వీరడిజనరాదు నేర్పు - విధి నొనరింతుక. 16

గీ. అనుచుఁజింతించి పలయుక్తు - లాత్మ నెంచి | పడఁతితుడకెడ ధైర్యంబుఁ-బాడుకొల్పి
సఖులతోఁగూడి చనివేడ్క-సంయమింద్రుకెలన విహరించుచుండె దాఁ-జెలుపుదనర.

ఉ. ఆయువతీమణులెల్లఁగి - యచ్చట నత్తఱిదావిపూవులం
గోయుఁచుఁ, గోకిలధ్వనుల - గూయుచు మత్తమరాళ పంజులక
దాయఁగబోవుచుం బొదల - దాఁగుచు నింపుసుటిల్లగాన ముం
జేయుచుఁ గీరశారికల - జీరుచుపంతములాడికేరుచుక. 18

క. ఆడుచు జతవీడుచు వెనఁ | గూడుచు వేడుకచెలంగఁ-గునుమాంబకుఁగొం
దాడుచు నా గహనంబునఁ - జేడెలు విహరించురతివి - చిత్రమగాఁక. 19

వ. మఱియునయ్యువతీమణులుచెలరేగిక్రిక్కాఱుమెఱుంగు తీగలంబురుడించుతను వట్ల
రులుమెఱయ మందగమనంబుల నందందందెరుగుచు, నందంబులగుతుండంబులకడకరు
గుచు, పొడరిండ్లదూరుచు, మడహంసలంజీరుచు, కొమ్మలపై నెక్కుచుంచె మ్మెరలకుం
జొక్కుచు, గూతలండ్లెట్టుచు, జేతులండ్లెట్టుచు, ఫలములంగోయుచు, గొలఁతులండా
యుచు, బతిమాల్సినాగుచు, లతలమీదనుగుచు, నలరుబంతులమీటుచు, నేలయేరులం
దాటుచు, చిలుకలవలె బలుకుచు, జెలువుదనరగులుకుచు, సొగసినీడలనిల్పుచు,
బొగడపూవులురాలిచ్చుచు, దాగిలిమూతలాడుచు, జాగుఁజేసినవేడుచునిట్లనేక విధంబులం
బ్రహ్మసఖాసూత్రధారకేహ స్తలాభువప్రభావసంచలద్రష్టుపుత్రికాసమదయంబుడంబున
నయ్యచ్చరమద్భకంతులు సంచరించుచుండి రాసమయంబున.

20

ఉ. వారలలోన హేమముని - ఎర్రనిచేరువ సంచరించెనొ
య్యరిమమీఱఁ బైటచెఱఁగంచొకయించుక జాఱివంతయా
సారోనగుడ వారములు - చిన్నవపైఁడుగఁజిందులాడవ్వం
గారము తొంగలింప రపి-ఁగొనుఁబిరుండులు సంచరించుగఁ.

21

కా. ఈశీతింజరియించువేళ మునియా - హేమాదిహేమాంగలిం
పారంజెంగట సందించుటను దానాలించి యిచ్చొట్టిక
వ్వారో వచ్చెదగచునెంచి తపముక - వర్జించి వీక్షించె శృం
గారోల్లాసలనచ్చభాంగనవరే - ఖాసారలకవారలక.

22

చ. అటుకని హేమరూపమున - కచ్చెరువొంది తదీయమోహసం
కటము మదింజనింపఁ బర-కాంతను జూడఁగఁ గొంకికన్నులక
దటుకున మూయుమాసి గృతి - తప్పిన వైఁపఁగలేకఁజాలనా
రటుపడునించుకించుక జ-రన్నుని రెప్పలువిచ్చి కన్గొనుక.

23

చ. శిరమునువాంచు నింకఁ గనఁ - జెల్లదటంచుఁ దలంచుంతలో
మరలగనుక దహోనియతి - మానితిఁగాయని సంస్కరించుఁదా
హరిహరియంచు నామహిమ - యాఱడివోయె నటంచుఁగొంతు దు
స్తరమిది బుద్ధినిల్విదని - తాలిమిఁ దూలివిరాళిపాలగుక.

24

ఉ. అంగనమీదభావమిడి - యన్యవిచారముమాను సంతలో
వెంగలిజైతి నేననుచు - వెండియు నిష్ఠవహించు బాళిన్
ర్వంగతరంబుగాక చెలువందలపోసి నుతించు దాదహో
భంగము సంఘటిల్లఁ జెడు-వాంఛజనించె నటంచుఁజింతింక.

25

ఆ. మనుసు తపమునందు - మగవపైఁ చనజాడ్కి. | తనరగృతి వహించు - దత్తతీంచు
నత్తతలనుచేతు - లంగడిలోబుద్ధి | యనుట తద్భమయ్యె - సతనియెడల.

26

- సీ. పిమ్మైనయ్యెనే - నికనైచలేనని - కలహంసయానతో - బలుకఁదిపురు
బరులుసూచిననగు - బాటగుననియెంచి - నిక్కివల్పురునలు - దిక్కులరయ
నెందుఁజప్పడువిన్న - నెవరోవచ్చెదరంచు - గడునిష్ఠనున్నట్లు - కనులమూయుఁ
గ్రీడావశంబున - గెలనికి వచ్చిన - గామినీమణినిగ్రే - గంటఁజూచు
- గీ. తహతహనుజెంది యోజించు-తాపమొందుఁ | దనపనులయందుఁ గడువిర-క్తినివహించు
దైన్యమున వెలవెలబోవు-తాపనుండు | వలపునకు లోఁగుఁబోయెంత-వాడుగాని, 27
- న. ఇట్లాజటిలుండు వియచ్చరకుటిలాలకవై దిటవగు విరాళివిహించి యటుపిమ్మట. 28
- సీ. ఉదిరిబంగరమున - కుపమానమైయొప్పు - మిసిమిఁగల్గినను - మేనుఁజూచి
కలికిరాయంచల - గతిహీనమనిపించు - బెడఁగై నకులుకునె - న్నెడులుజూచి
గుత్తంపురైకక - కుడుగామిటారించు - చెడ్లునాఁదగినపా - లిడ్లుజూచి
రాజ్ఞులృంగార - రసరూపమైనట్టి - మగువయొద్దారంబు - ఎగలుఁజూచి
- గీ. చెలువుమించిన పెనుపిరు - దులనుఁజూచి | తనరు బిత్తరిచూపుల - గొనులుఁజూచి
తలిరుమోవియుఁ దళికుఁజె-క్కులునుఁజూచి | మోహపరనకుఁడయ్యెన-మ్మునినరుండు.
- ఉ. అత్తఱిమన్మథుండు సమ-యంబని హోయని యార్చితియ్యవి
లైత్తిరిరాన బాహుబల - మేర్పడఁ దుమ్మెదనారిఁబోసి యా
యత్తనికాత భీకరల - తాంతశరావళినేనె జాతురిక
దత్తఱిమంది మానికడుఁ-దాపముమించి చలించికుండఁగె. 30
- గీ. భావధవ బాణకీలికీ - లావిశేష | ఘోరతరతాప-జనితవి-కాఁహృదయుఁ
హనుజటిలుండు నిజనిష్ఠ - నపుడుమఱచె | దైవగుణము మునియైన-దప్పఁగలఁడె ?
- క. ఈరితిఁ గడువిరాళిం | గూరిమునీర్ష్యుండు హేమ - గొనబుంగనియకా
కారా ! యీచక్కదనం | చేరమణిమణులకైన - నిద్దరఁగలదే ? 32
- క. ఇదియపుర రజనీచర | వదనయొ గంధర్వవనజ - పత్రాక్షియొ యా
మదనుని రాణియొ మాను | సుదతియొ తలపోయమిగుల - సుందరికనఁగాక. 33
- క. ఈనెలతె సోయగము నా | మానసము హరించెనేమి - మాయయొమానులో
దీనింగని రేనియు సు | జ్ఞానంబటి పోకయుండఁ - జాలుదురెదృతిక. 34
- క. కమలభవుఁ బరిహసింపఁగ | గమలాభవుఁడేమొ సృష్టి - గావించెను యీ
కమలారివదన, నితల | కమలాంగ విలాసమిట్టి - దైయుండవలెక. 35
- గీ. భామనెహ్రాము సోమని - గోమమించు | వాలుమీనులఁ గేరఁగా - జాలుకనులు
నదము పొక్కిలి రహి కోక - నదములడుగు | లరటికంబము లూరువు-లకలకులు, 36

- క. కోదండంబులు దర్శకు | కోదండంబులు - నువర్ణ-కుంభములుచనుల్
సాదామిని తనులతయిది | సాదామిని యనెడివేల్పు - చానయదేమో. 37
- క. దరకంధర కామినినుం | దరకంధర సభృశకచను - తన్విబలారే !
పరితోషము గలిగెనుయీ | పరితోపమవాణిసాగను - వగలునుగన్నుక్. 38
- సీ. జలజాతములసారఁ - జౌకఁగావించునీ - పనితపాణులఁగన్ను-లునుగళంబుఁ
జక్రవిఖ్యాతినీ - సమయింపఁజాలునీ - చెలువనాభియుఁబిటుం - దులునుఁజనులు
తారావిలాసంబుఁ - గేరంగనేర్చునీ - చెలిదంతములునఖం - బులునురూపు
హరిగర్వభంగధ-ర్మాస్పదంబెంచునీ - వెలఁదిమధ్యముమోము - వేసలియును
- గీ. ఇదిజగన్మోహిని యనంగ - నెనఁగునూహా | యుద్విలో నందమనిన నిట్లుండెనలదె
దీనిఁగౌఁగిటఁజేర్చుగా - లేనివాని | జన్మమును నొకజన్మమే - చర్చనేయ. 39
- ఉ. బేలయువోలెనేఁ దవముఁ - బెద్దగనెంచితిఁ గానలేక నా
పాలిటివేల్పు మల్కలుష - భావము మాన్పుఁగనెంచినేటికి
బాలకురంగనేత్రబరు - వంపుమిటారినిఁ దెచ్చెనిందుమ
చ్చీలము నిష్ఫలంబనుటఁ - జిత్రము నందలఁపించెని త్తటిక. 40
- క. కోరికఁ దీరఁగానా | రీరత్నము నెటులఁబల్క-రింతునో నేనే
కారణమున భాషింతునో | యారాటము మానఁదగిన - యనుచెట్టిదియో. 41
- క. మున్నెపుడునుఁ గనియుండని | పన్నుగవేణినివితా నె-పములేకయయే
తెన్నునఁజీరుదుఁ జీరిన | నన్నెవ్విధిఁదలఁచునో మ-నంబుననంతక. 42
- క. అనుమానమేలనేమై | ననుదీరదువల్కరించి - నంగానిభయం
బునులజ్జయుఁగాముకునకు | మొనయునె సొక్కింబుదైర్ద్య - మునవాటిల్లుక. 43
- సీ. మునుముట్టమున్నుచే - నిననాతపఃఫలంబుతోలంగిపోయినఁ - బోవనిమ్ము
తపసికీకార్యంబు - తగవుగాదనిజనుల్ - తెగువమైఁదిట్టిసఁ - దిట్టనిమ్ము
హీనమైనాశీల - మిందుచేసియించి - ధర్మంబుఁదప్పినఁ - దప్పనిమ్ము
మానివర్మలుబుద్ధి - లేనివాఁడితఁడెన్నఁ-జెడుగంచుఁజెప్పినఁ-జెప్పనిమ్ము
- గీ. దీనికతమున నేపాప-మైనగాని | నూటిగాఁ బొడనూపిన - నూపనిమ్ము
సంకటము లేన్నియొదవిన - సరకునేయఁగొమ్ము నెట్లైన లోఁగొందుఁ - గూడియుండు. 44
- క. అనినిశ్చయించి యపుడ | మ్ముని జంకునుమానిలేచి - ముదమున నయ్యం
గన తిరుగుచున్నచోటికిఁ | జనితమినిట్లనియెనిర్వి - చారనిభంగిక. 45
- క. తరుణీలూమ నీవె | వ్యరిదానపు? వెఱపులేక - పనితలతోనిం
దరుడెంచిన కారణమున | బరిణామము నూరుఁబేరుఁ - బలుకుము తెలియక. 46

- క. ఇదిహారారాజ్యంబను | నదిదెలియవో? మమ్మునంటి - యభిమానంబులో
నదలిన వారికి నెలవిది | నుదతీ! మీవంటివారు - చొరగోరువారే? 47
- వ. అనియడిగిన మునివల్లభునిసప్పల్లవాధర, క్రేగయంజూచి మెల్లనిరపంబుదనరనిట్లనియె. 48
- క. అమరాంగనలమువాచం | యమివర! మేమీవనంబు - నందిపుడు విహా
రముజేయవచ్చితిమి నా | మము హేమయటందురనుచు - మారుబలికినక. 49
- చ. వినిముని మేలుమేలు మును - విందుననేతులు నిన్ను మెచ్చగా
గనుగొనిమాటలాడటకు - గాంక్షమనంబునఁ బెక్కునాళ్లుగా
దెనఁగొనియుండుఁగాని కడు - భీతిలాచుండుదు నిష్ఠభంగమా
నని తఱినేడుచేకుతొడ - సంతనె యైవికమిట్టిదేజుమీ! 50
- క. తలఁపని తలఁపుగ జనులకుఁ | గలిమియు లేమిడియునుఖముఁగవ్వంబును స
ధిలు వానిరాకపోకలు | తెలియంగాలేరు మదన - తీనిజముగదా! 51
- క. నీకుఁగెవరలిక ను | ల్లోకంబులఁ గలుగరని పలుకవిని నిజమే
నోకాదోయని యెంచితి | మాకుంగల సరళయంబు - మానెక్కగనఁగాక. 52
- క. వేరరకఁ బెక్కునాళ్లుగఁ | జేసిననాయోగఫలము - సిద్ధించెను నే
నీసల్లాపోల్లాసమ | హాసాఖ్యము నొందఁగంటి - హరినీలకళా! 53
- ఆ. అనినమారుపలుక - కాననంబునఁజిటు | నగవుమొలకలెత్త - నానగదుర
గాలిబొటనవ్రేలు - నేలవ్రాయుచుండల | వాంచి నిలిచియున్న - పనితఁజూచి. 54
- ఆ. తపసిమదినిజాల - తమిమించిశంకవ | ర్నించి కోర్కెచెలుప - నెంచియపుడు
మంచిమాటలాడి - మగువమిన్నకయున్న | జంచలాత్మయడగుచు - నరసకరిగి. 55
- గీ. కాంత! యొకమాటఁజెప్పెదఁగాని తప్ప! గాగఁగింపకు మదిని - నిక్కంబువినముః
సముఖమునరాయభారంబుజరుపనేల | నెటుల నెంతువొనిన్ను మో - హించినాడ. 56
- క. నినుఁగనిన మొదలునేమది | నెనలేనివిరాళిఁజెంది - హెచ్చగుతాపం
బునలయుచున్నవాడక | గనికరమునఁగోర్కిఁదీర్చుఁగాఁబ్రార్థింతుక. 57
- క. అనినమునివలపుపకులు | వినియెల్లనిభంగివెగటు - వెఱచూపులఁగ
న్గొనిచాలమంచిమాటయ | వినిపించితిరింకఁజాలు - వేడబునుచుక. 58
- ప. అన్వేషువాసి పోవునదియుంబోలె నటు మొగంబైచనగమకించినంగనిత త్తఱంబునజటి
లుండప్పడు. 59
- క. మనసిజుడంబేగిరింపఁగ | బానరినతమికతనమేనఁ - బులకాంకురములో
మొనయఁగఁగామినిపైచెఱక | గునునురపడిట ట్టైబట్టుకొనుటయుఁగినుకక. 60

ఉ. ఔ! యిదేమి పెద్దక - మవ్వలికాంతలనైనజూడకా
చారముడప్పిమిరిటుల - సల్పుటయోగ్యమే? మంచిదాయెమా
వారదచేరవచ్చెదరు - వారిదిగాంచినదప్పుగల్గె మీ
దారినిజూండుచీరవిడి - తాళుడతామసుమయ్యెనోయెడక. 81

ఉ. న్యాయము సెంచకొంటరిటె - రాంగననివ్విధిమిమ్మువంటిప్ర
జ్ఞాయుతులిచ్చలేనితటి - సాహస మొప్పుగబట్టు పెంతయుకొ
హేయము; పెద్దలొటమిము - నేమియుబల్కుగరాగుమంచిమే
లాయెనుగాని, పయ్యెదర - యంబునబట్టెదరేలఁ దెప్పెడ! 82

క. ఆనిహేమమానిబట్టిన | తనపైటచెఱంగుదిగివి - తాళుండువిడుం
డనియతని యురమునందన | చనుగవదాకంగఁబెనఁగె - జాతుర్మునక. 83

గీ. అదిగనుంగొని యాగజ - యాన చెలులు | చిక్కెఁజిక్కెను మునిహేమ - చేతనింక
నాయెబో వచ్చినట్టికా - ర్యంబటంచు | నంతటంతట దవ్వగా - నరిగింపుడు. 84

ఉ. హేమమనీంద్రుఁజూచి నను-నేటికి చిక్కులువెట్టగా ఋషల్
గామమలంద్యజించిన ను-ఖంబుఁబట్టిల్లుగాని యివ్వధి
నేమమువీడి దోషముగఁజింపక నిబ్బరమైనబాళిచే
భామలఁగూడ నెంచుట శుభంబగునే యన, నాతఁడిట్లుక. 85

క. ఏరితిన్నెన నయ్యెడుఁ | గోరికఁజనియించెనిన్ను - గూడకయున్నం
దీరునె యూరకవిడిచిన | మారాడక నావిరాళి - మాన్యుమువేగక. 86

మ. తపముంబోకడఁబెట్టి నివ్వచెడిచి - త్రస్వస్థతక్తన్యానియే
జపముకదోఁక నీపయిన్వలపులో - సంధిల్లియున్నట్టి న
న్నిపుడేలాగున వీడిపొమ్మనెదు? నో-రెట్లాఁడెనోనీవు నీ
కృపమంబాత్రుడనెను సుంతపనికిం - గింకేలబింబాధరా. 87

గీ. వినుము కైవసమైతివి - విడువనిన్ను | విడిచియలయంగ నేనవి - వేకిఁగాను
చేతఁగలపండుఁ బడవైచి-చెట్టునెక్కి | ప్రాకుటాడెడి జడుఁడున్నె-లోకమునను. 88

గీ. అనినఁ దనకచ్చగల్గుకు-న్నట్లుహేమ | యభినయించుచుఁ దలయూఁచి - యతనికినియె
నార! మీరెన్ని నేర్పితి-రయ్య యింకఁ | బృథివిధర్మంబనఁగ నెద్ది? - పెద్దలెవరు? 89

క. సకలము నెఱిగిన మీరిం | తమఁ దెగువయొనర్పరాదు - తగదీమతమూ
రకఁబెనఁగుచున్నఁగనివే | తొకభంగిఁ దలంచుకొందు - రొరులేనొల్లక. 90

ఉ. త్యాగముకీర్తిమూల మన్య-తంబుఁ దలంపఁగ దోషమూలమా
యోగము ముక్తిమూలము శు-యంతులు హానికీమూలముకొ మనో

రోగమసౌఖ్యమాలము వి-రోధముసంకటమాలమంగనా
రాగము దుఃఖమాలమును-గట్టును జెందగమాలమండ్రులెక.

71

చ. ఫలములఁ గందిమాలములఁ - బ్రతజలాదుల నాహరించిని
శ్చలమతి నెండవానలకుఁ - జల్వకునోర్చి తపంబుఁజేయఁగాఁ
గలిగినపుణ్యమల్పమగు - కాగ్యముచేఁ జెడిపోవనెఁతుచే ?
వలనదు ; తెడ్డు నాకియుప - వాసముఁగోల్పడినట్లగుంజుమీ!

72

క. మీకుంఁదెలియనిధర్మము | లోకంబునఁగలదె ? మిగుల - లోపమువిడువుం
డికొరికకొకారిగ | రాకారులుమీరు దుష్ప్ర - యత్నముకనునే?

73

సీ. తనతపోధర్మంబుఁ - దప్పెనీమునియని - పనుగురిలోనగు - బాటుగాఁగ
జవహోమసద్రుతా - సక్తినివర్జించి- తలఁపునబరచింత - దవ్వగాఁగ
మునుగడించినపుణ్య - మునుమహాత్మ్యంబును - తలఁగిపాపంబులు- దాపుగాఁగ
సమయఁజేసినయరి - పడవర్గ మెయ్యనఁ - దలనూపుటకుఁదగు - దారిగాఁగ

గీ. కామినీసంగ మాపేక్షఁ - గడువహించి ! శీలమును వీటఁబూచ్చి హెచ్చినవిరాళి
నెన్నఁడెఱుంగని ననుబల్కి - నెనయఁగోరుటచితమగునే వచింపుఁడా-యోమహాత్మ్య!

74

వ. అనిపలికి యాచిలుకలకొలికి చయ్యనపయ్యెదకుండనకరంబులఁబెనఁచి యటునిటులాగు
లాడి వేగంబుగాఁదప్పించుకొనిపోవునదియుంబోలెనటించినం జటిలండుదిటపు నెడిపట్టు
వీడక, గట్టిదానపులెమ్ము నిన్నెట్టకేనియుంబట్టిరమింపకనేనిట్టికఱివిడతునే ? యని
మట్టుమీరినట్టివఁగొఁగిటంబాదుప సమకట్టినఁ జక్కక నమ్మనంబైటఁ జక్క నొత్తుకొను
చుఁదత్తఁజుగదిరినలాగునఁగలఁగి యిండుకలొలఁగినిలిచి నగుమొగంబు చమరించి
తిలకంబుకరఁగి జూఱ దీర్ఘోచ్ఛ్వాసపరంపరలు వెడలఁచుండ నతనికిట్లనియె.

75

క. తగదీపనియనినేనెం | తగఁజెప్పిన వినరు మొప్పె - లనమిది, విడుఁడా
జగమున మీవలెయేముని యగడన కిట్లలఁచుటట్టి యతవలను; బహి !

76

వ. అనిపలికిన చిటునగవు మొగంబున మొలకలెత్త నత్తపసి యిట్లనియె.

77

గీ. ఎంతబ్రతిమాలుకొనిన నీ-వేలవినపు ? | యెప్పునాచెంత కిక్కుముక్క - రంజువలదు
కటకటా! నీకుమరియెంత-కశినమొక్కొ | కరఁగదాయెను రాయైనఁగరఁగుఁగాని.

78

ఉ. సమ్మతినిమ్ము కొఁగిలిని - జమ్ముగఁబల్కిదనొక్కమాట, చి
త్తమ్మున చమ్మునన్యనివిధమ్మున నెంచక నేలుకొన్ననేఁ
బిమ్ముట మత్తపఁథలముఁ-బిమ్ముట నొందకొసంగి నిన్నులో
కమ్మున సాటిఁగల్గిని ను-ఖమ్మున నుంఁడెడిలాగుఁ జేయుదుక.

79

- గీ. అనుచు బెనుబాళిచేగుండు - టరసి, మఁచి | వై సమీరిపుడనుపేమి - యనియెపేమ
మరలవలకుఁగ వలె నెయూ-మాటనీకు | మునుపు నేఁదెలిపితిగద; - యనియెనతఁడు. 80
- క. వగలాడి మానినుడివిని | మొగమించుకవాంచియిట్టి - మునివరులిఁక నీ
జగమునఁ గలుగరుబో యిది | యగడుపడందగిన కార్మ-మదియట్లుండెన్. 81
- క. నాచెలులు దుగ్మతులువా | రీచరత మెటింగిపోయి - యెవ్వరితోఁదా
మేచందముగాఁ జెప్పఁగ | యోచింతుఁగొడివసేమి - యెదవునొయిడుమల్. 82
- క. వలదన్న వినరుమీరి | ట్లలయింతురటుంచు దోఁప - దయ్యెనుమున్న
స్థలమునకుం జనుదెంతు నె | తెలిసిన; నేనొసపోయి - తింబాగాయెన్. 83
- క. మీరు తపోధనులగుటన్ | మారాడఁగరాదు మీకు - మంచిదిగానీ,
నేడముగానీ, మీమది | నారనీ వర్తింపకొప్పు - ననఁగావశమే? 84
- గీ. ఇంకమీఁదట మీయివ్వ - మెవ్విధమునఁ | జెప్పినను వినవలయా, మీ - చేతఁజిక్కి
మరలఁదప్పించుకొని పోవఁదర మెయనఁను ! | యబలనగుదును గదయని-యల్లనగియె. 85
- క. ముసిముసినవ్వు లెనఁగముని | వినరుహలోచననుఁ దిగిచి - విగిక్తాఁగిటికిం
గసిమసిఁ దారిచివేడ్కన్ | వెనఁజెక్కులు ముద్దులాడి - నిబ్బరపుడమిన్. 86
- ఆ. లలన ! నాతపఃఫలంబువు నీవింక | మాటిమాటి కడ్డు-మాటలాడ
వలదురమ్మటంచుఁ - గెలఁకులఁదిలకించి | ముదితనొకని కుంజ-మునకుఁదార్చె. 87
- గీ. ఇంపురెట్టింప నాపాద - రింటిలోన | నాలితె మ్రొరసోఁతు న-రాలినట్టి
దట్టమైయున్న పువ్వుడి - పట్టుతమకు | శయ్యఁగాఁజేరి మిగులనా - సక్తిమీటి. 88
- ఉ. వ్రాలనికూర్మిగాఢ పరి - రంభమొనర్చి పెనంగుమంగుచా
స్థాలనలీలల స్మృలఁగి - పల్మానకాటులొనర్చిమైమయిం
దూలకఁదార్చిచుంబనవి - ధల్పనరించి నఖక్షతక్రియల్
జాలఁజేసి నీవివిడ - జార్చిరమించె మునీంద్రుడంగఁగన్. 89
- క. చనుపొంటులు జడవేటులుఁ | గనుగీటులు పంటిమొనల - కాటులుఁబుష్ప
స్త్రినిపాటు లలకమాటలు | మునికూటుమి వేళఁదనర - ముద్దియవెలఁగెన్. 90
- చ. పొలయలుకల్ రతిశ్రమల - పూర్వపుజేష్టలుమై జెమర్పులున్
వలపులునూర్పులున్ వగలు - వాదులుమెచ్చులు గెల్పులోటుమల్
కలయికనేర్పు ముద్దులును - కంటియదల్పులు వింతపాపురా
పలుకులునొప్పఁగా మునికి - భామినిపొందె నయింఁచెమోదమున్. 91
- గీ. పులతపంబు లొనర్చియుం-బడయరాని | యమరలోకసఖుంబు సుం-యమికిఁబొసఁగెఁ
దలఁపనితలంపుగా మహా-ర్థంబులోనఁ | బ్రాప్తియొందినఁ గలుగునే-పదవిగాని. 92

చ. ఇవ్విధంబున నప్పురసాంగనాసంగమానందభరితహృదయారవిందుండై కృతార్థుండునుం
బోలె తృప్తివహించియున్న యమ్మునిపుంగవునింగాంచి యతనితపంబు భంగంబగుట
కంతరంగంబుననుపొప్పిరి తద్విధంబెఱుంగనీయక యా కురంగక్షణతొలంగిపోవడలంపి
మధురవదనంబుల నతని కిట్లనియె. 93

క. మునివర నెచ్చెలులనువిడి | చనుదెంచితి నిటకుఁదామ - సంబర్యెను వా
రినిఁజేర నఱుగవలెనిక | ననుపుడ నెలవొసఁగి కరుణ - నల్లనన్నుక. 94

క. ననుఁగానకవారీ కా | ననమున వెదకుదురువాచ్చి - నన్నునుమిమ్ముక
గనిరేని మనయుడంతం | బును దప్పక నెఱుఁగుదురు ని-పుణలగుకతనక. 95

క. ఒకటిపదిఁజేసి సరివా | రికిఁజెప్పదురేఁగి యాగ - రితలంపఱుఁదా
మొకటైహేళనగావ | జికిఁదగినీకథను దెలియఁజేయుదురుతుదక. 96

క. కావునఁ దడయకవేగము | పోవలయును చెలలఁదేర - బోవలెనటుపై
దేవేంద్రుని కొలువునకుక | బావననుతపరితనన్ను - బనుపుఁడువేగక. 97

చ. తెలియనివారుగారు గద; - దేవసభం గొలుపుఁడువార మీ
స్థలమున నివ్వించిడదవు - సల్పిననోర్వఁడు జంభభేదియా
నలనెటువోయి యెట్లగునో - వచ్చెద నింకొకమాటునేఁడువే
నెలవునొసంగుఁ డేగెదను - చిత్తమునందున భీతిదోచెడిక. 98

ఉ. ఇంతకుమున్నె దేవసభ - కేగి తిలొత్తమరంభయాదియా
కాంతలుపాకవైరి సము - ఖంబున నాట్టముఁజేయుచుందుర
య్యంతల హేమరానికత - మెయ్యదితా నిపుడుఁడెందుబోయెనం
చెంతయుఁగోపమొంది యమ - రేంద్రుఁడు నిక్కిముఁదెల్పొడన్చొక. 99

ఆ. వారలదనటంచు - నేరములనుమోసి | యతనితోడనాచ - రితముఁజెప్పి
మఱియుఁగోపగించు - మాడ్కిఁగావింపుడు | రంధ్రువలనఁజాల - హానిగలుగు. 100

క. నాకమున కేగినంతట | మికడకుక రానటంచు - మిడుకకుఁడా యా
లోకించుచుందు నపుడపు | డీకాననువాచ్చి, మిమ్ము - నికనేవిడువక. 101

క. మిముఁబాసి యరుగుటకుఁజి | త్తమురాచెట్టులైన బోక - తప్పునాకుక
దమిఁదీర్చితిగద మదిశాం | తముఁ బూనిచియనుపుడిపుడు - తడవేమిటికిక. 102

క. అనపుడు జటిలుఁడుహేమక | దనకొగిట బిగియబట్టి - తహతహమీఁక
గనుఁగవ నశ్రువులొలుకఁగ | ననరునుభయ పెదనుగదుర - నపుడిట్లనియెక. 103

శా. ఏమేమీ ? కడువంతమాటలివి న-స్పృహారకాంతారమం
దీమోహంబుధిలోన ముంచికృపలే - కేనేగెదక వేగము

- త్రాముకొల్పంగనంచు బల్కెదననీ - తాత్పర్యమిట్లున్న నే
నేమాటాడిన నేమిమేలు? గతులె-తేనింగలోరాత్మికల్. 104
- క. ఇంకొక్క నాడువచ్చెద ! శంకింపకు పంటివెంత - శాంతమెనీకన్
గొంకకవైద్యుడ రోగిని ! లంకణముల నుండుమనిన - లాగిదిలంబకన్. 105
- క. ఎక్కడి నాకపురంబిది ! యెక్కడిశతమఖునికొలుపు - హితబుద్ధిని నీ
ఎక్కడి శేగులవచ్చుట ! నిక్కమే? మతిహీనుడైన - నిజమనుకొనునే? 106
- ఉ. మేలగులెమ్ముచాలునిక; - మించిన సౌఖ్యమహంబురా శిలోఁ
దేలగనక నామమత - తీఱియఁ దీఱకమున్నె తాపసం
కీలితుఁ జేసిపోవఁ బరి - కించెద వేమనవచ్చునిన్ను ని
శీలమెఱుంగ వచ్చెనిటు - నేయదుచే పగవారలేనియకన్. 107
- మ. ప్రతనివృత్తి ధగ్గుమయ్యెఁ దపమీ - వ్యాసంగమూలంబునకన్
మతిదార్థ్యంబు తొలంగెఁగొంకెనఁగె నామ్నూయార్థచింతానుం
గతభావంబును వీడితికమునుల సాంగత్యంబు వర్జించితికన్
మతిసర్పించి సుఖంపనెంచితిని ధన్యంబొనెయిట్లాడఁగన్. 108
- చ. తుణమెడఁబాసియున్న మది - చాపలమొండక నిల్వనేర్చునే?
యలువటు కొంగిలినిడిచి - సంతనె మారుడుభేదదాగణం
గణమొరయింపఁడె? యపుడు - తాలిమి గల్గునె? తప్పకీట్టి
తుణము లనేకముల్పొంగు - నైఁపదు బుద్ధినితంబినిమణి! 109
- ఆ. అతివ! నిన్నువనుప - మతియొప్పుదనిముని ! దేయిఁజేసెమల్చి - చెఱుగుటయై
నింతమీకన్దృశ్య - మేల? పొరుషవృత్తి ! కిదియలోప, మనుచు - ముదితవలిక. 110
- చ. పలికిన, నేమియైన నినుఁ - బాయఁగఁజాలను జామృటన్నజం
చలుఁడితడంచులోన నగి - సంయమినాధ! యభిజ్ఞులైనమా
రలెదృఢివీడి నానుడిని - రాకృతిఁజేసిన నెట్లుసాగుఁగా
వలసిన కార్యమింతతలఁ - పక్షవలదే మది హానివృద్ధులకన్. 111
- చ. అబుగక సావధానముగ - నాత్మయిలఁపుడు నేస్వరేచ్ఛమై
మెలఁగిడిదాననేయిచట - మిమ్మనయంబునుఁగూడియొంటకుకన్
ఎలననునే? హరికృగొలుచు - వారము వేళిమఁబోవఁగావలెకన్
గొలుపున నాపనుల్ గడపి - గొబ్బువవచ్చెద నిందురానివోకన్. 112
- క. ఈవేళనె కావచ్చును ! నేపంచేదేనిఁబలికి - నేరేపోహ
పోవచ్చెద నిక్కముగాఁ ! గామలసిన పనులకేగి - గదరావలయుకన్. 113

క. మునివర ! సమయమునీకొ ! య్యవనోదవునె ? యెట్లువత్తు - వనియెచరేమో
వినుఁడా ! నెపములులేవా ? ! సనుదెంచెద నిటకుఁబుష్ప - సంగ్రహమునకుఁ. 114

మ. తలెలేదామఱి శక్రఁడెత్తి చనియై - త్యక్తేణితోఁబోరు న
త్తఱిఁగానీ, పనయజ్ఞ భాగములఁ జెం-దంబోయియున్నట్టియ
త్తఱిఁగానీ, శచిమీది మోహవశతక - దాఁగొల్పసాలించున
త్తఱిఁగానీ, చనుదెంచిమీమదిని మో-దంబొప్పనర్తించెదక. 115

క. లలనకుఁ బురుషునకుఁ మది | గలిసివై నెటులనేయఁ - గారాదు ? మహా
జలధులనుదాటఁ జెల్లదె | కలముఁగరువలియనొక్క - గతిసమసినవోక. 116

క. పద్మవిడుఁడరిగివచ్చెదఁ | బ్రోద్దయ్యెను చాలమిమ్ము - బొందెదములక
నిద్దపుఁజెక్కుల నింకొక | మద్దంగొని యనుపుఁడిపుడు - మునికలఁబ్రదా ! 117

న. అని యతనిందనకాఁగిటంజేర్చి మేటినిగలమురిపెంపుమాటలగు స్తరించి సంతాపంబువీడి
మంతనంబునకాంతముఁబాదుకొల్పి నెరించియుండుండుపోయి శీఘ్రంబుగామరలివచ్చెద
నని ప్రయాణంబై, వలదని జటిలం దెంతచెప్పిననువిననొల్లక పెడచెవినిడిపోకున్నంగాదని
వాదించిపట్టువీడకున్న యావన్నెలాఁడిపన్నుగడ నెన్నిసందియంబునోందినిజయోగవిద్యా
మహాత్మ్యంబునయుండంతబంతయు నెఱింగి తదీయక పట్టప్రవర్తనంబునకు మనంబునఘనం
బగుకోపంబు దీపింపమాంబలాఁడియగు హేమంజూచి కనులెఱ్ఱఁజేసికటంబులదర బొమ
లుముడిపడ పండ్లుపటపటంగొలుతుచు కనికరంబువిడిచి కరంబుభీకరంబుగా నిట్లనియె.

ఉ. ఇంగములేక నిన్నిచటి - కింద్రుఁడువంచినవచ్చి నాతపో
భంగముఁజేసి మోదమునఁ - బాసి చనందలకొంటిపొటని
చెంగటనుండుదుర్గగుడి - చేరువమానిసి వంటివరాయివై
యంగన ! యుండుపొమ్మనుచు - నమ్మునిఘోరముగా శపించినక. 119

గీ. నోటతడియాఱి పలుకఁగా - మాటరాక | యెడలుజల్లనఁ బదములు - వడకుచుండ
శోక మునఁ జాలఁగనుల న-శ్రువులురాలఁ | జేయునదిలేక నెలవెలఁ-బోయిహేమ. 120

చ. కరముభయంబునోంది ముని - కాంతుని పాదయుగంబుఁబట్టినే
సురపతింపఁగా నిచటఁ - జొచ్చితి నన్నుశపించినార తె
వ్వరుమఱి దీనిదేర్పఁగల - వారలు మీరలుదక్క; నాకు సా
దరమున కాపమోక్షుడ వి-ధానము వేగననుగ్రహింపుఁడా ! 121

క. ఒడయఁడు నెప్పిననులం | దడయక కావించుచుండు - తరుణినినన్నుక
జెడఁదిట్టిన మాద్యునలే | వడుపున వెలఁగుదురు నెపుడఁ - వరగుణసాంద్రా ! 122

- క. మీరునిరం కుశులనములు | గౌరవముం గలుగు వారు - గడునుజ్ఞానుల్
నేరకచేసిన నేరము | నోరువఁగారాదె ? శాప - మొసఁగవలయునే ? 123
- ఆ. ఎన్నితపస్సులున్న - నికవానినెన్నక | కరుణఁజూచి శాప - కాలమెంత
దనుకనోతోలంగు - తఱియెపుడోయది | వినికేనేయుండనుచు - వేడఁకొనిన. 124
- మ. కరుణకొమాని వచ్చిచెదానిఁ గనియో - కాంతామణీ ! యెన్న దు
స్తరమీశాపమమోసుమాఁ; బటుశీలా - త్వంబొందియుంబల్కఁగాఁ
దుమైయుండును నీకు; నీవుగుడిలో - ద్వాత్రింశద్బంబులై
వ్వరితో నెద్దియు మాటలాడ కట్టుపై - వర్జింతువారూపముకొ. 125
- వ. తత్ప్రకారంబు ఓవరంబుగానెఱింగించెద నాకర్ణింపుము. నాచేతనాదేశించఁ బడిన
స్తుప్తకాలంబుగడచుసమయంబున నొక సిద్ధునిమాయోపాయంబునఁజిక్కువడి యావన
వతియు, నవివాహితయునగు రాజపుత్రియొకర్తు నీయున్నదుర్గాలయంబునకురాఁగ
లదు. తత్సమయంబున నయ్యంబుజాక్షికినియుదంతంబుసాంతంబుగాఁదెలియఁబలికి జీవ
హానిఁజెందనుండు నావేదండయానకిడుతొలంగుభంగి సమయోచితసదుపాయంబు యో
జించికోటపై రక్షించితివేని యాత్మణంబున నీకుశాప విమోచనంబగునుపొమ్మని యమ్మని
నిజేచ్ఛంజనియె. నంత హేమతామసింపక సఖజనంబులఁజేరఁజేరి నడచినవృత్తాంతం
బంతయుఁ దేటవఱిచి మీరలరిగి సురవరునకు మదీయవిషద్దశ నెఱింగింపుడని వారలది
వంబునకనిచి తనయున్నచోటికిఁ జేరువయ్యెతోచుచున్న కాలికాలయమునకువచ్చి
యచ్చటనిలిచి తన మనంబున. 126
- మ. అకటా ! నేనిపుడేమిసేయుదు ను జం - భారాతితో, మానినా
యకులకొ నమ్మగరాదు వారిమదినా - యాసంబుగల్పించువా
రికిఁదా మెంతయుఁ జెట్టఁజేసికడునా - ర్థిం జెందఁగాఁజేతురూ
రక బోరీపనికేగఁ జాలనననే ? - ప్రార్థింపనే ? మొక్కనే ? 127
- గీ. నేర్బుఁగలవారిఁ బంపుడు - నేరనట్టి | దాననగునన్నుఁ బనుచుట - తగదటంచు
నెంతజెప్పిన విసెనెతా - నిపుడు కరుణ | నెవరునాకప్రమునుదిర్తు - రివటనరయ. 128
- గీ. అరుగలేనన్న శపయించు - నమరభర్త | యనిభయంపడిపచ్చితి - నట్టియోగ
మిచటసిద్ధించె నేమందు - నీశ్వరాజ్ఞ | నెవరుదప్పింపఁగలరు మహీష్థలమున. 129
- గీ. చెఱుపుగలుగుటెఱిగి - చెప్పినవిసకన | న్నునుపదగునె శక్రుఁ - డతనికేమి ?
నెమ్మికంటిలోన - నీరుగారివఱేట | కానిమదిని జాలి - గలుగుటున్నె ? 130
- వ. పరాధీనలగువారికి సౌఖ్యంబుగలుగునె ? యని యనేకవిధంబులందలపోయుచు శాపా
పాదనసమయంబు నిరీక్షించుచుండు సమయంబున. 131

- గీ. తపసివాక్కుద్ది యెట్టిదో - తపముబలిమి | యెట్టిదోకాని యచటను - న్నట్టులుండి
యపుడుమనుజాకృతిని శిల - యైలతాంగి | నిలిచెనొకయోరక గాళికా - నిలయమునను.
- ప. ఇదిహేమచరిత్రంబు నీకుసాంతంబుగా వివరించితి ననిపలికి యొక్కొంఠనేపు మానంబున
నుండి యటుపిమ్మట మరల నిట్లనియె. 133
- క. కాంతాలలామ ! వినఁగా | వింతకదా చాలహేమ - వృత్తాంతము, నీ
వింతకు మున్నిటువంటియు | దంతమునెందైనవినిన - దాననె ? చెపుమా ! 134
- క. తలవ్రాతఁ గడచిమెలఁగం | గల వారెందైనఁగలరె ? - కాంతరా ! యాఖం
డలని పని కరుగుదెంచిన | మెలఁతుకదుర్దశకు సమము - మేదినిఁగలదే ? 135
- క. సురలైనను సరులైనను | కరమరుదుగఁ జేసినట్టి - కర్మఫల మొగిగ్
బోసిన తఱిఁజింతించిన | తెగలునె ? యదియనుభవించి-తీఱఁగవలయున్. 136
- క. కావుననె యటులకష్టద | శావళగావలసె హేమ - శాపాప్తినిను
మృత్యువెలది యెట్టిదోయని | నీవుదలంచెదవ దేమొ - నేనేహేమక. 137
- గీ. ఇదియ యాకాళికాలయం - బిటకుజటిలు | నాశ్రమంబు సమాపంబు - నందుగలదు
కాననముగాన నిందున్నఁ - గానరాదు | వింజమాతోయ శైలంబు - మంజువాణి !
- క. బలభేది పనుచుటయు ని | శృలుండగు మనివరనిఁజాలఁ - జాతుర్మమతో
ఫలపించుట, శాపముచే | శిలనగుటయు నీకుఁదెలియఁ - జెప్పితినిగదా ! 139
- క. అప్పటినుండియు నియమముఁ | దప్పకఁగడపితిని మాని - తాఁజెప్పినయా
ముప్పది రెండబ్బములును | నిప్పుడు నిన్నిచటఁగంటి - నిదిమేలయ్యెన్. 140
- ప. నీవలన నాకుశాపవిమోచనంబుగలుగవలయుంగావున నిన్నురక్షించుట నాకు ముఖ్య
కార్యంబు నీకింక కర్తవ్యంబెఱింగించెద వినుమందువలన మనకిరువురకును మేలువాటిల్లు
ననిసభయాశ్చర్యంబులు మనంబునఁబెసంగ శిలాప్రతిమకు సమస్కరించి యశోవతి
యిట్లనియె. 141
- చ. పొలతిరిం ! యిట్టిచిత్రమున - పూర్వమునైన చరిత్రవిన్నని
శృలమతులేనియున్ మదిని - బాలివహింపుదురమ్మ ! యిట్లుబా
ములుతలనూపినప్పుడు ను - బుద్ధియుతుత్పిముబోంట్లుతా మెదగ్
గలఁగకనై చియుండుదురు - కాలమువేచికుభంబగున్ తునిగ్. 142
- చ. పరిమితిలేనియట్టి పెను - బాళినిఁజెంది సహింపలేకయే
పరునునైన నావెతను - బాపఁగనేర్చునటంచునమ్మినే
తెరలియనర్హఁగూడిచను - దెంచితి వేల్పునుగొల్పఁబోవ య
ద్దిర ! గుడిమీఁదఁగూలె, నను - తీరుననేర్పడె మోసపోయితిగ్, 143

- క. కడచిన పనినిపుమాచకఁ | దడవిసకలమేమి గలదు ? - తడయక నీకీ
చెడుమాపు తొలఁగులాగును | నుడివినయం గావుమింక - నూరేమిటికిఁ. 144
- క. పలుమాయలనేర్చిన యా | ఖలుండగు సిద్ధుండవచ్చు - కాలంబయ్యెక
చెలుపుమిపు డేమినేయఁగ | వలయునొ, కావించునీవు - వలికినభంగిఁ. 145
- క. తరువులు తమఫలజాలము | నొరులకుఁ దామెనఁగులాగు - నూహింపుముయో
తరుణి ! పగోపకారము | కడము విశేషంబటండ్రు - గదలోకమునఁ. 146
- క. తెలియని మోసపుమాటల | నలసంగాబలికి నిర్ద - యంజంపుటకుఁ
దలచినను నిటకుసిద్ధుఁడు | మెలపునఁగొని చచ్చుటయును - మేలయ్యెఁజామి! 147
- క. నావలన నీగుశాపము | నీవలనన్నేటినాదు - నెవ్వయఁడిఱం
గావలని యున్న కతమున | దైవముసంధింపజేసె - దరుణి మనలఁ. 148
- గీ. అనిన నానానునిజము నీ - వనినమాట | వినుమునేయంగ వలసిన - విధమునింక
సిద్ధుండరుచెంచి కక్షిన - ర్చించినన్ను | మ్రొక్కుమీదేవి కనిపల్క - ముందునిలిపి.
- క. మ్రొక్కితివా నినువెంటనె | యక్కడనున్నట్టివాఁడి - యగుఖడ్గముచేఁ
జక్కడఁచు నాతడంతట | నిక్కముగాఁ జెడదుమమ్ము - నేడిరువురముకొ. 150
- న. నెఁచెఁగించితికొ భయము - వీడివచ్చించినలాగునేయు మె
ల్లకును దేవుఁడొక్కఁడ త - లంపభువికొ వరికొక్కవాన యూ
దరకొకవానయుంగలదె? - తక్కరికికొ వరమిచ్చవేల్పుదు
సృగణముంగూర్చు నేనిరవ - రాధిని కమ్ము! దలంక కాత్మలోక. 151
- గీ. ధర్మకర్తకుఁ గలవేల్పు - తంబలికిని | గలుగు, దురపేక్షమైవాఁడు - తలచికోలును
కాళికాదేవి మనపాలఁ - గలుగకున్నె | భక్తిసేవితం మగుటచే - భయములేదు. 152
- న. నాయుపదేశయి మఱవక నడుపుదువేని మేలువాటిల్లు ఖలుండగుసిద్ధుండు నిన్నునను
స్కరింపుమనిన తటిదైర్ఘ్యంబువిడువక నేనెన్నఁడును నమస్కరించియెఱుంగఁ దొలుత
నీవునసుస్కరమొనర్చుము కనుఁగొని యాలాగునఁ గావించెదననుము. తానుద్దేశించిన
కార్యమును సంపూర్ణమొనరించుటకు వేగిరవడుచున్న వాఁడుకావున ముందువెనుకయో
జింపక యాదుఘోషంబ్రజామవిధిని నీకుంగఱపువాఁడై నమస్కరింపఁగలఁడు. నీవా
క్షణంబున నటనికటనిక్షీప్తనిసితకరవాలంబుఁగొని సంశయింపక వానికంతంబుఁడెగ
వ్రేయుము. పిమ్మట నీకెట్టిహానియుంబొసంగదు. మనీయశాపవిమోచనప్రకారంబుఁ
చెలుపునయంబున మునివతినామఁజెప్పియున్నకతంబున కర్తవ్యంబు నీకీవ్విధంబుని
తెలియఁబలికితి. నీపీకార్యంబు నేరవేద్దనంతవరకును, నేనీరూపంబుననేయుండవల
యుఁగావున నీవిచ్చట నింకనిలువకపోయి కార్యంబుసాధింపుమని యాదేశించి శిలా

విగ్రహంబు మానమునహించిన తనయవివేకంబుకతన సంభవించిన మహాపుద్రవంబును
దలంచిచింతించుచు నచోటువాసియావలంజనిభయభ్రాంతయై యోజించునమయంబున.

సీ. సిద్ధుడంచికనుబూ - జించుటకుండగు - కునుచుంబులంతలూఁ - గోసి తెచ్చి
ముందుగానాలయం - బునకుముహూర్త్యుప్ర - దక్షణంబులూనర్చి - తక్షణంబ
యరళపక్షంబుల - సరగపాయంద్రోసి - దేవిసన్నిధిజేరి - భావమలర
సర్పించిగూపదీ - పాద్యుపచారము - ల్పల్పిచేతులుమోడ్చి - సంస్తుతించి

ఆ. యోజగత్త్రియాంబ - యోభక్తరక్షణీ! యోదయామయీ! ప్ర - మోదదాయి!
మ్రొక్కుచుదీర్తునీకు - మునునేనువాంఛించి | నట్టివరమొసంగు - మానుచువేడె. 154

ఉ. చెంగటనుండి రాజనుత - సిద్ధనారా! తడవయ్యెబూజలిం
కంగడముట్టలేదో? యనఁగానతఁడాయెను రమ్మువేగనీ
కుంగలకొక్కిరిచివచ్చుమని - కొంకకదేవిని సంస్మరించి సా
హ్రాంగముగాఁ బ్రణామముర - యయినఁ జేయుము పోదమింకనెక్క. 155

వ. యశోవతి శిలాప్రతిమ యుపదేశంబుమఱవక దలంకుమాని యవ్విధంబున నడుపు
నదియై యతనికట్లనియె. 156

గీ. మ్రొక్కులూగెన్నఁడెఱుంగను-మొదటమీరు! మ్రొక్కుఁడామాచియవ్విధ-ముననొనర్చు
ననియె; వాడవుడవ్వున-గనుముయిటులఁజేయఁగాడగుననుచుదాఁచెమ్మ్రొక్కు. 157

గీ. అంతనొప్పుట నునిచియు - న్నుట్టివారుఁ | గేలఁగైకొనిచయ్యన - నాలతాంగి
యతనికంఠంబు ఖండించె - నాక్షణమున | నచ్చియటనిల్చె నవ్వచు-వనితయొక తె. 158

క. మఱియొకపురుషుఁడు మిక్కిలి | యొఱపరి యెచ్చటనుండి - యోడనచేతం
జిలువాలూఁ బూనిదిగ్గనఁ | గుఱఁగటికరుడెంచినిలిచె - కుతుకముమీఱక. 159

గీ. వారినిరువురఁగాంచి భూ-వరకుమారి | వరకుమాటిపుడేలాగు - వరఁగునొక్కొ
వీరలెవ్వారొచనుడెంచి - నారటంచు | భీతినొందుటయునుగాంచి ప్రియమెలర్చు. 160

చ. జయజయ కామినీమిగుల - సౌఖ్యము నొందఁగఁగంటినీదు స
త్క్రియనని మెచ్చినచ్చిన స - తీమణిసంస్తుతిజేసెరానుతక
జయజయకామినీ మిగుల - సౌఖ్యము నొందఁగఁగంటినీదు స
త్క్రియనని మెచ్చినచ్చిన వరీయుఁడు సంస్తుతిజేసెరానుతక. 161

వ. అనిచెప్పిన ననంతరవృత్తాంతంబు నెఱింగింపుమని యడుగులుయు. 162

చ. నరసఖ! దేహకాంతిజత - నారద! నారదభావభావనా!
శరధిశయాన! భక్తజన - శంకర | శంకర మిత్ర! మిత్రభా

సుర ! జగదీశ్వరా ! దళిత - సోమక ! సోమకశాస్త్రి ! లాస్త్రికా
మ ! రహితపాప ! దీనతరు - మాధవ ! మాధవ ! సందనందనా !

163

క. భువనాధిక నుభుభవనా ! భవనాశక ! కిల్బిషాభ్ర - పటలీపవనా !

పవనాశ్రయబల ! యవనా ! యవనారీ ! దుష్టదైత్య - హర ! ధృతభువనా !

164

పంచచామరము.

క్షరాక్షరస్వరూప ! గోప - జాలపాల ! సీలనుం

దరాంగ ! పక్షిరాట్టరంగ ! ధైర్యవీర్యశౌర్యపూ

ర్ణ ! రాజతుల్యరాజితాన - నా ! యజా ! రమాహృదీ

శ్వరా ! పరాత్పరా ! సురేశ ! భక్తిముక్తికైదా !

165

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభానర్గళచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాన్ని

రామ, భూసురకుల ఊరపారావారపర్వకర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

సవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సావిత్రీలక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర,

సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ

బూర్వభాగంబునఁ జతుర్థాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్పణమస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వా చరిత్రము

పూర్వభాగము

పంచమాశ్వాసము.

. శ్రీరమణీయమణీమయ ! హరికిరీటాదిశోభి - తాంగా ! విలస

తేస్త్రిరాసన ! నుజనాపన ! భూరిగుణస్తోమ ! శేష - భూధరధామా !

1

ప. దేవా ! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు సన్నతపుణ్యకథాశతాంగ
నూతుండగు నూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబున కాళికాలయంబుననుండు యశోవతి యా
కస్మికంబుగాదోచిన తరుణీతరుణద్వయముతన్నగ్నించుటయు, నటండనచేఖండింపబడిన
సిద్ధునిక శేబరబంతర్హితంబగుటయుంజూచి భయాశ్చర్యమగ్నుమానసయై యెట్టికేలకు
నించుకదైర్యంబవలంబించి వారికినమస్కరించి సవినయంబున.

2

సీ. ఇంతకుమున్నుమీ - రిన్చోటంగానరా - రెందుండివచ్చితి - రింతలోన
దివ్యతేజంబున - దివ్యరూపములతో - మిగులనొప్పుచునుండు - మీరలెవ్వ
రేమికార్యంబున - నేగుదెంచితింకొక్క - మనికియొన్చటగా - మంబులెవ్వ
మీకునావలననే - మేలుచేకూతెమి - మ్రొపుడునునేజూచి - యెఱుంగమున్ను

అ. దిక్కులేక పెక్కు - లిక్కట్టులొందితిఁ | గరముకరుణయుంచి - కలతెఱంగుఁ
జెప్పడనిన నవ్వి - యప్పడంతినిఁగాంచి | వచ్చినట్టివనజ - వదనయనియె.

3

క. ననునింతలోన మఱచితె ? | వినిపింప నె మచ్చరితము - వివరముగాని
ట్లునమాన మొందనగునే ? | యొనరఁగవిను మెవ్వరగుట - యునునచియింతుక.

4

క. సొంతముగా సిద్ధునికప | టాంతర్గత క్రమముఁదెలిపి - యనివినదానక
వింతయగు బొమ్మగానే | నింతకు మున్నుచటనుంటి - నిపుడిట్లెత్తిక.

5

క. నీవలన దీతకాపం | బీవేశ లతాంగి ! నేను - హేమసుమమ్మీ !
నావిని యానెలఁదుకనే | నీవలనంగాదె బ్రదుక - నేర్పితినియెక.

6

క. ఈవిధమున ననివింతల | పై వింతలు సంభవించె - బరువడినిపుడిం
దీచచ్చియున్న పురుషుని | నీవెఱుంగుదె ? యనిన హేమ - నేనెఱుంగననెక.

7

- ఆ. అంతనతనిజూచి - యబలయశోనతి | యనఘ ! యెగునుండి - యరుగుదెంచి
నారలాక్ష్మిమీర - లూరునుజేరును | వినికిజేయుడనుచు - వేడుకొనియె. 8
- గీ. అటులఁ దనుగూర్చియడిగిన - నతఁడునవ్వి | సాహసంజొప్పుగా నీవు - చంపిపట్టి
సిద్ధుడనునెను శాపంబు - జెందియిచటఁ | దిరుగుచుంటిని మర్యాదకృతినివహించి. 9
- ప. మదియచిత్రంబగుచరిత్రంబు సావధానంబుగా నాలకించితివేని నేనుశాపంబునొందినకార
ణంబును, తదితరంబులగు సమస్తవిషయంబులును, నీకుబోధపడుంగావున వివరించెద
వినుమని యిట్లనియె. 10

పుష్కరీపాఖ్యానము.

- క. కలకాలము వై భవమున | నలకాపుర మేలుచుండు - యశ్వేతునకుకొ
గలఁడొక్క తనయుఁడొకపరి | నలకూబరుఁ డెతని పేరు - నశ్విదధాత్మీ ! 11
- ఉ. వానికుభాంగ సౌష్ఠవము - వర్ణననేయనివారు వానిసౌ
ఖ్యానుభవంబుఁగాంచి యహఃహా ! యని మెచ్చనివారువాని ను
జ్ఞానగుణాదులెంచి యని - శంబునుతింపని యట్టివారలకొ
వానికిసాటిగాఁదగిన - వారును గల్గరువిష్టపుత్రయికో. 12
- ఆ. బాల్యమాదిమేము - పాయనిసఖ్యంబుఁ | గలిగి మెలఁగుచుండు - మలరుబోణి
కనకవర్ణుడనెడు - గంధర్వనకుడన | యుండఁజేరు పుష్కరండుటండ్రు. 13
- క. నలకూబరుఁ గనుటకునై | యలకకుఁజని వచ్చుచుండు - నపుడపుడతఁడుం
బలుమా ర్థురదెంచుటయుం | గలదుననుంజూచి పోవఁగా బింబోష్ఠీ ! 14
- క. నానాటికి మామైత్రియ | నూనంబై యొప్పుటయు దనువులన్యములే
గాని హృదయంబు లొక్కటి | గానుండెను యిటులగొంత - కాలముగడచెకొ, 15
- ప. నేనొక్కనాఁడు నలకూబరుంజూచి రాదలంచి యలకకుంబోవుచుండి యవ్వడు. 16
- ఆ. ఇలనుగలుగు వింత - లీశ్రించుచుంబోవ | వేడ్కనొడమిడిగితి - విన్నునుండి
చాలనట్టివేళఁ - జననిచ్చునేవిధి | యురకఁబోదునన్న ; - యువిద ! చెపుమ. 17
- క. అలాగు భవితడిగినే | నాలోచనలేక విధిబ - లాధీనమతికొ
భూలోకవిశేషంబుల | నాలోకించుచుఁ జనంగ - నలనొకచోటకొ. 18
- కా. ఘోరంబై న యరణ్యమధ్యమున నా - త్కోటావ్రమందారజం
బీరాశ్వత్థతమాల సాలమటకుం - భీకుంభమాలారవా
నీరేత్యాది మహీజఘ్నైల్వలయఁగా - నీడోద్భూపారావవి
స్ఫారంబై న వనంబొక్కండుఁగని నే - సంతోషమెప్పొంగకొ. 19

వ. తద్వనంబుఁ బ్రవేశించి విలోకించి యందలివిశేషంబు లశేషంబుగానర్జించుచుఁ
దరబృందంబులచందంబును, విరిపాదలయందంబును, మనంబునకనూనంబగు ప్రమోదం
దెనయుంప నింపుఁదెంపఁదగువాణీనికరంబులకలరంబులాలించిపేలంచు వినుతించుచుఁ,
గరంబువిలాసాకరంబులగు కమలాకరంబులవైనుండివెడలి కుసుమవిసరామోదంబునలు
దెసలం బ్రసరించువినరునాలిగాలిసోఁకునకుంజొక్కి యొక్కింతతడవక్కడక్కడనిలిచి
యలసటంబాయుచు, సోగసగువృగకాబకంబులుకుప్పించి దుముకునప్పుడు గుప్పుగుప్పున
నెగయుపుప్పొడి దుమారంబువైఁగప్పినఁ దప్పించుకొని యావలంబోవునుపావనంబగు
నావనంబుననటునిటుఁదిరుగుచుంటి నయ్యవనరంబున నటనొకకొలంకునకుఁ గెలంకునఁ
దనరుదట్టంపుఁ బూపుటరంబుచెంగట.

20

నీ. లలిమించుమించుచం - చలతనునిరసించు - తనులతకాంతులం - తటనుబద్ధ
మారేడుబండ్లబం - గారుగిండ్లనుబూల - చెండ్లనుఁగేరుపా - లిండ్లుదనర
నకలంకమగుపొంక - మమరయేణాంతుని - ముదలనేయనిముద్దు - మోమువెలయఁ
గొలుఁతులఁగెంజాయఁ - గలిగినీరేజంబు - లనుమీఱఁజాలిన - కనులుపొసఁగ
గీ సాటిలేనట్టి లావణ్య - వేటియనఁగ | సానబట్టిన మకరాంకు - శస్త్రమనఁగ
నెమ్మెగలిగిన రతనంపు-బొమ్మయనఁగ | గొమ్మయొక్కతె పూవులఁగోయుచుండె21

శా. ఆలావణ్యసమాజ్యులఁగినటఁ గ - న్నారంగఁ గన్నంతలో
నాలోనెన్నఁడుఁ గల్గినట్టితమి యా - నాడద్యువంబయ్యేనే
నాలోజింపక భీతివీడియటుడా - యంబోయి నీవెవ్వరిం
దేలొయ్యెంటరినై చరించెదవునీ - దేయూరు పేరేమగుక.

22

ఆ. అనుచు నెన్నిమాటు - లడిగినఁ గన్నెత్తి | చూడదయ్యెమాట - లాడదయ్యె
వనితసాబగునట్టై - కనికనిమదిబాళి | మించిమిగుల సంఘ - లించినేను.

23

గీ. మరలనిట్లంటినో మద - ద్విరదగమన ! | మారుమాటాడుటనునీవు - మానుకొనిన
మానుకొంటివిగాని నా-మనవివినుము | మెచ్చిమోపించి చెంతకు - వచ్చినాడ.

24

క. ఇదియేమి మాటయని నీ | మదిసెంచెదవేమొ నిరుప - మానంబగునం
గదగాదె వలపుతలఁపున | నొదవినమునినైనఁగలఁచు - నొకనిముసమునక.

25

ఆ. వనధులీదిదాటు - వచ్చువుజాహతి | వైననోర్వవచ్చు - గానినైఁప
రాదుగాఢమగువి - రాళికి నెంతటి | ధైర్యవంతుడైనఁ - దల్లిడిల్లు.

26

క. కనికరము మీఱఁగాననుఁ | గనికరము ముదంబుదనరఁ - గానేలుముచ
య్యనఁదాళేఁగఁ జాలఁజామి | యనఁదానున్నట్టెయుండె - నదిహానమునక.

27

- చ. ఇదిగననేడమూఁక యగు - నేమొకొ పల్కుదటంచుదొల్తనే
నెదిదలపోసి యంతనది - యేనిజమేని యనూనరూపగు
పడబొసంగించియు న్వివరఁగ - బల్కుఁగశక్తి నొసంగకున్నయా
యదయుఁడు వేధచాలఁగలు - మెత్తుఁడటంచు దలంచిదూఱితొ. 28
- క. ఈరీతిఁ దలఁచుచుండఁగ | నారీమణి కరుణఁగనక - ననుమోహమహం
భోరాశి లోనముంచివి | చారింపక నచొటువాసి - చనఁగాఁదొడఁగెన్. 29
- క. పోవుటఁ గనుఁగొనియిఁకనే | నేవెఱపున నైఁపనేర్తు - నీయెలనాగజ్
బోవిడిచి; యనుచునాలో | భావించి తెగించి మించు - బాళినవేగజ్. 30
- గీ. ఇంతిక్కడంబుసని చన - నీకనిలిపి | నన్నువిడనాడి నాదుమ - సంబుఁగొనుచు
నెందుబోయెడు నిలునిలు-మిందుచదన ! | వినుముచామాట నినుఁజాల-వేడుకొనెద. 31
- క. ననుఁగూడినేడు నావల | పునుమాన్పితివేని సీవు - పొందెడిమేలిం
తనరాదు వశుఁడనైసి | కనుసన్నల నెఱిగిమెలఁగఁ - గాఁగలవాడెన్. 32
- క. కూరిమి నెయ్యదికోరినఁ | గోరియుఁగోర కటుమున్నె - కొనివత్తుననుజ్
వారిధిలోఁ బడమనినను | మారాడకఁ బడుదుపెక్కు - మాటలెఁకేలా ? 33
- క. అనిమేను పులకరింపఁగ | ననుమానముమాని మోహ-మనెడిపిశాచం
భెనసి ననువేగించినఁ | ననుపుననుప గూహనంబుబో - నర్పితనతిపజ్. 34
- గీ. కాఁగలించిన యపుడైనఁ - గానితగును | తగవుకాదని వలకక - తక్షణమున
దిచ్చు మొగమయ్యెనామది-దిగులువొడమె | నంతలోనొక్క సంయమి-యటకువచ్చె. 35
- క. చానవయిందగిలిననా | మానసము మరల్చలేక - ప్రాసృడివగతో
నేనతనినిఁ గన్గొనిన | మ్రొనింపక యుంటి నెంత - మత్తుడనొక్కొ. 36
- క. వచ్చినమునివర్ధుఁడునను | హెచ్చినకోపోగ్రదృష్టి - నీక్షించిమదిజ్
మచ్చరముఁ బూనియెంతయు | నచ్చెరువుగ నప్పుడిట్టు - లనియెఁక బెలుగజ్. 37
- ఉ. ఓరిదురాత్మ ! యోగ్యమని - యోగ్యముగాదని తారతమ్యని
ధారణనేయనేరక . వి-రాళివహించి మదించి మత్రివియజ్
గోరికలేనిదాని నుప - గూహనముజ్ పొనరింపనానె ? యా
రా ! రహిగానియిట్టి యప - రాధ మొనర్చిన నైఁపవచ్చునే ? 38
- ఉ. నీతిపథంబువీడి పెను - నేరమొనర్పితివౌట, నోరి ! నీ
వీతనువుండ్యజించి తగ - నింకనరాకృతిఁదాల్చి నిర్దయజ్
భూతలమందుఁ ద్రిమ్మరుము - పొమ్మని యమ్మునీయొర్బలేకని
ఘోతమునంటి శాపమును - గ్రమ్ముననిచ్చిన నొచ్చి నేమదిజ్. 39

- ఉ. చాలభయంబుఁజేంది ముని - చంద్రుని పాదములందటాలునకొ
ప్రాల్లినుతించి యోవిమల - భావ ! మహాయపరాధినితెనా
శీలముదప్పె నేడుకృప - జేసి వివేకినిగానియట్టి న
స్వాల్పననేయుడింక గరు - వంబడఁగెక దొలఁగెకదురాశయుకొ. 40
- క. కనుగానక దుర్మదమున ! వనితావ్యామోహపార - వశ్యమతింజే
సిన తప్పనకుందగుఫల ! మనుభవమయ్యెను మహాత్మ ! - యజ్ఞఁడఁజాలకొ. 41
- క. సుదతీమణి మీప్రియయను ! ననితెలియమి వలచిగవియ - నాశించితిసే
నిదియెఱిగి యొనర్చినత ! ప్రిదముగఁ దలపోయవలదు - పెద్దలుమీఁలో. 42
- క. కోపముచేఁ ద్వరపడిన ! స్త్రీ పగిదిదిట్టి నార - లిపుడకటా ! త
చ్చాపావసానమెపుడో ! రూపింపుఁడు కరుణయుంచి - రూఢిగననుచుకొ. 43
- క. మునిమనసుఁ గరుగఁబ్రార్థిం | చిన సుముఖుండై యతండు - చిత్తములోయో
జనఁజేసి కనికరంబున ! ననుగని యిట్లనియెనపుడు - నయవాక్యములకొ. 44
- గీ. వినుమమోఘంబు నాశాప - మనుభవించి ! తీఱవలెఁగాని యూరక - తెరలదరయ
నాశచే శాపమొందితి - వగుటఁజేసి ! యాశవలన నె శాపాంత - మగునునీకు. 45
- వ. అదియెట్లనిన, మద్దవనప్రకారంబుగా మనుష్యరూపంబుఁదాల్చి, యీయరణ్యంబునం
గలకాళికాలయంబునఁజేరి, పూర్వజ్ఞాన కూన్యండ్లవై యుండి యా దేవినారాధించి, ప్రస
న్నయైనతఱి, దుర్లభంబగువరంబునర్థించి, యుపహారహితంబుగా వేడిన కారణంబున
వాంఛితంబు లభింపదనుటదేవివలనఁదెలిసికొని తత్ఫలసిద్ధికై దుర్గయా దేశించినలాగున బలి
పెట్టుటకుంగడంగి, యందునకుందగినరాజపుత్రిక నుమాయోపాయంబులవంచించి, కొని
తెచ్చి, కొలనేయఁగమకించునమయంబున, తద్విధం బెఱింగి, యాకురంగనేత్రచాతుర్వ్యం
బేర్పడ నీక యంబుఁదానఖండించగలదు. నీవవిధంబున నిహతుండవై, శాపవిముక్తుండ
వయ్యదపు. నేటికిమూడవనాఁడు నీకీశాపంబుప్రాప్తించుంబొమ్మని నిర్దేశించి యతండు
నిజేచ్ఛంజనియెనంత నేనధికంబగు సంతాపంబుఁజేందిమదీయదుర్వర్తనంబుఁదలంచి పశ్చా
త్తాపమునొంది యాత్మగతంబున. 46
- క. కడుయోగ్యుడ ననికీర్తిని ! వడసినుతింగన్నయట్టి-వాఁడనునాకీ
చెడుబుద్ధి నేడుగలుగుట ! కడగండ్లిట్లోందవలసి - గాదేతలఁపకొ. 47
- సీ. నలకూబరునిఁజూడ - నలకకేగడునేను - వనుభాతలమునకు - వచ్చునేల ?
వచ్చితిఁబోదారి - బట్టిపోవకయిందు - చోద్యంబులరయఁగా - జొచ్చునేల ?
చొచ్చితిఁబోవేళ్ళ - నూనంబులనుగోయ - మెలఁతనుమోహించి - మెచ్చనేల ?
మెచ్చితిఁబోచూడ - నిచ్చలేకుండిన - యింతిఁగూడఁగవాంఛ - పొచ్చునేల ?

- గీ. యాత్మ నెంచినదొక్కటి - యైనదొక్కటి | దైవతంత్రంబునకు నిరో - ధంబు గలదె? బుద్ధికర్మానుగంబుగా - జూసంగుచుండు | వెనుకజింతించు తెంతయు-వెట్టితనము. 48
- ఉ. ఇప్పటి నాచరిత్రమును - నేర్పడనేను కుజేరనూతితోఁ జెప్పిననాలకించి మది - జింతవహించునో? లేక, నాయెడం దప్పుపొసంగు తెంచి కడు - తామసమొందునో జాలిఁజెందునో? యొప్పరికించి నీచుడవ - యోగ్యుడవౌదు నటంచుదూఱునో? 49
- క. మొగమెఱుకలేని యొల్లని| మగువను మోపించిదాని - మతికెక్కినవాఁ డగుమాని శపించినయీ | వఁకజెడితినటంచు నెటుల - బలుకుదునకటా! 50
- ఆ. ధృతివహించినను - తెలివినఁదెలుపుదుఁ | గాని, యతఁడు చెలిమి - కతనవనిన వినునుగాని, యొరులు - వీనికినుంఁతైన | నానలేదటంచు - నప్పుకొనరె? 51
- చ. అనికడుఁగొంకు, లజ్జయుభ - యంబును నాత్మఁబెనంగఁజేయఁగల్గినదిపుడేమటంచుఁ గడ - లేనివిమదముఁజెంది యట్టెయో జనలకుఁజొచ్చి యుక్తమగు - చందముదోషమి నేమియైననాఁ జనినలకూబరుంగనుట - చాలఁగ మేలని యెంచితికౌతుడక. 52
- ఆ. అటులనిశ్చయించి - యటనుండికదలిసే | నలకకేగింకంటి - యక్షరాజ సుతుని నాదుహితుని - నురుచిరభర్తృహ | రాత్ర్యంతరోపవిష్ట - దైవవాని, 53
- మ. ననుజూడంగనె గద్దియండిగియ నూ-నంబైనమైత్రికౌయెదు రొగ్గిరారమ్మని చేయిబట్టుకొనివే - గొంపోయి యర్హాసనంబున నాసీనునిఁజేసి మేలడిగి స-మ్యాదంబునిండాడని ట్లనె నచ్చోగలవాని యాపులు హితు - ల్లానించియాల్లింపఁగక. 54
- ఉ. ఇందులకేల రావయితి - విన్నిదినంబులదేమొయంచునే వందురుచుంటిఁ జాలమది - వచ్చితి విప్పటికైనమేలునా యందుదొసంగు గల్గటనో - యన్యులమైత్రి శుభంబటంచునీ కుండలఁపుదప్పించుటనో - కొంకకదేమికతంబొవల్కుమా. 55
- ఉ. నిక్కమునీకుఁ జెప్పెదను - నేడును రేపునునీపురానిదో నక్కడికేను రావలయు - నంచుదృఢంబుగ నెంచియుంటిఁజూ మ్మొక్కడికేగియంటివొకొ - హెచ్చగుకార్యము లెవ్విచేతుఁజెక యొక్కదినంబునచ్చి చన - నుండదె తీఱికనీకుఁబుష్కరా! 56
- క. అనియడిగిన నప్పుడునా | కనుఁగొలఁకుల శోకభావ - కణములుతోఁజగెడ దనువున దొర్బల్కమునా | ననఘన దైన్యంబువొడమె - నడుకొనెదముల్. 57

- గీ. అట్టిదశనొందినటుకను - న్నట్టిసన్నుఁ | గాంచి నలకూటరుఁడు సంశ-యించి చాల
వెఱపు నాశ్చర్యమునుఁజెంది - వేగఁజెలుపు | మేమివాటిల్లె నీచింత-కేమికతము. 58
- ఉ. ఇంతటిదుఃఖమెన్నఁడు వహించిన వాడవుకావు నీవును
స్వాంతుఁడవెన్నఁగాఁ బరమ - శాంతుఁడవతత నీతిశాలివ
శ్రాంతదయాపరుడవు ని-రస్తకుశీలుఁడవిట్టిసీకుఁగీ
డెంతటివాఁడొనర్చెనది - యెయ్యదివల్కుము వేగఁబుష్కరా ! 59
- గీ. ఎపుడునుఁజూడవచ్చిన - నెంతయేని | వేడ్కనుండుదు వరయని - వివిధమెఱుంగ
నిట్టివంతకుఁ గారణం - బెట్టిదొక్కొక్క | యోర్చివివరింపుమనిన ని-ట్టూర్చినేను. 60
- చ. అలకకుఁలై నమాట మొద - లచ్చటజేరిన యంతదాఁకనుం
గలిగిన మచ్చరిత్రము నొ - కండునువీడక లజ్జనోచియుం
బలికితి, నాలకించి యొక - భంగినిఁ గొండొక నేవతండుని
శృలతవహించియుండి సవి - సాదముఁగాఁ దలయుఁచియిట్లనెన్. 61
- క. భావింపక కూడనివనిఁ | గావింపఁగఁ దగునె? చేదుఁ - గజచితివినుమీ!
దైవోపమాతుఁడు మతిచెడి | వాడడిగలిగింపు పనుల - కాస్తక్తిఁగొనున్. 62
- చ. ఒఱపునుజవ్వనంబు హోయ - లూపుగు జాయెయ్యగల్గుకామినిం
దఱిసిననీవకాదు భువి - దాపనులై నను చంచలాత్ములై .
తెఱకువలేక వెంటఁబడి - ద్రిమ్మరుచుండుదురట్టై; కానినీ
ఁకిలదగు దుర్దశానుభవ - భేదమునెంచి తలంకెదన్మమదిన్. 63
- మ. అకటా! యెంతటిమాట వింటినివయ-స్యా! శాపమింకెన్ని నా
శ్లకుఁడీఱంగలదొక్కొక్క? నీవెటులనా-లాగనృరూపంబుతో
సకలంబున్ విడిభీకరాటపుల సం - చారంబుఁగావించువో?
యొకనాఁడోయొక పక్షమొనెలయొ బా-యన్ నాటికంచెన్నఁగన్. 64
- వ. దైవకృతంబిట్టిదయ్యె. ఐగచినఁబ్రయోజనంబుగలుగదు. యీయాడరుననుభవంపకతప్ప
దది యట్లుం డె. నీచరిత్రంబునకు సంబంధించినదియు నేనెఱింగినదియు నగువిశేషం
బొకటిఁజెప్పెద. నందువలన నీకుశాపంబుగలుగుటకు నిమిత్తంబైన యానుండరాంగి
యొక్కయు నమ్మునియొక్కయు వృత్తాంతంబు బోధపడఁగల దాకర్ణింపుము. 65
- ఆ. జటిలుఁడనెడి తపసి - యటవిలోవింధ్యాద్రి | చెంతసిద్ధఁ దపముఁ - జేయుచుండు
సతఁడెనిన్నుఁదిట్టి - నట్టిమునీశ్వరుం | డావనంబె వాని - యాశ్రమంబు. 66
- చ. అతనితపోగ్నిధూమ శిఖ - లంతటదిక్కులునిండి మింటికు
త్పతిములై నఁ గన్గొనిను - పర్వవిభుండు నిజాధిపత్యమా

ప్రతిగొనునేమొ మీఁడటత - పవరిపూర్తి యొనర్చియంచుదా
మతివెఱుంగంది మానినియ - మంబును భంగమొనర్చియొజనక.

67

క. అంగుగలదేవతావే ! శ్యాంగనయును నేర్పటియును - నగుహేమాశ్మిక
భంగంబుఁ జేయుమమ్ముని | పుంగవుని తపంబువేగఁ - బొమ్మునిపనిచేక.

68

చ. అదిచని మానివల్లభున - కంగజతాపమెసంగజేసిను
మ్ముదమునఁగూడి శీలపరి - ముత్తనొనర్చిచనందలంపఁగా
నడమలమాననుండతఁడు - సంతయమంది లతాంగిచర్మలక
గదలిక యోగదృష్టిఁగని - కన్నెఱనేసి శపించెఱాయెఁగాక.

69

వ. అజటిలునియాశ్రమంబునకు సమీపంబునఁ బురాతనంబగుదుర్గలయంబుగలదది మున్ను
మాయావియనుదనుజునికుమారుండును లోకకంటకుఁడునునగు కంటకుండును రాక్షసుండు
నిలింపులజయింపఁ దలంపుఁగొని కలహాశనునియుపదేశంబున దేవివారాధించి వరంబుఁ
గైకొననిశ్చయించి యన్వోటనాలయంబునిర్మించి యందుకాళికనుఁబ్రతిష్ఠించి పూ
జించుచు కల్పోత్తవిధిందప్పినర్తించినకతంబున యామహాశక్తివలన నిహతుండయ్యె.
నది మొదలుగా నన్వోట్టునకుంబోవుటకందఱునుభీతిల్లుదుండుదురు. నీకుమునివరుండునిర్దే
శించినకాళికాలయంబదియ యతనిచేశపింపఁబడిన హేమయాగుడియందు శిలావిగ్ర
హంబైయున్నయది. పుష్కరా ! యింక నటుమీఁది జటిలునివృత్తాంతంబునుఁ దెలి
పెదవినుము.

70

గీ. అటులజటిలునిచే కావ - మందిహేమ | యుపలమగుటయుఁజేలులేగి - యపుడుదివిజ
భర్తకఠిఁగించి రదివిని - పాకవైరి | వగచివిధిక్యతమనుచు భావమునదలఁచె.

71

క. అంతటవెండియు జటిలుఁడు | వింతగఁ గడునిష్ఠఁబూని - విష్టపములకుక
సంతాపము వాటిల్లఁగ | సంతయుడవ మాచరింప - నెఱిగిభయమునక.

72

క. రంభనుబనిచిన నదిమని | జంభారితపంబుఁ జేటువఁ - జాలునటనియా
జంభారిదానికాయా | రంభంబెఱిఁగింపఁదలఁచి - రావించుటయుక.

73

గీ. గురుకుచద్యయ నిర్జిత - కుంభికుంభ | దంభపిండ్రంభ యతులగ-ద్వాగ్విజృంభ
బంభరాలకమాని భా - వప్రలంభ | రంభసనుడెంచె మిగులసం - రంభమొప్పు.

74

క. ఆరంభను నిరతాభిమ | తారంభనుగాంచి జిహ్మఁ - డవతిరి ! వేవిం
ధ్యారణ్యంబునకుంజని | నేరిమిజటిలుని తపంబు - నెఱిఁజేటుపుమునక.

75

క. అంగీకరించివేగ య | నంగుని సమ్మాహనాస్త్ర - మగుననఁదగియా
యంగనని జటిలునిఁదన | కుంగడు వశ్యునిగఁజేసి - కొనియెఁగడఁకక.

76

వ. అవ్విధంబు వివరంబుగాఁజెప్పెద నాకర్ణింపుము,

77

క. ప్రకటవ్యామోహప్రద | సకటాక్ష నిరీక్షణముల - సారించుచుమా
నికినికటంబున నటునిటు | సకియ మెలగుచున్నఁగాంచి - సంశయమొదలవె. 78

ఆ. జ్ఞానదృష్టిఁగాంచి - తానుసర్వమెఱింగి | కోమలాంగిఁజేరి - కోపగింప
కతఁడుతమియునిప్పుహయనాత్మఁబెనఁగొన | తపముమొనర్చునట్టి-తలఁపువిడిచి. 79

క. అప్రదేర్పడఁగా రంభకు | విపులముగా హేమకధను - వివరించియనుకొ
చపలాక్షి ! నీవునటువలె | కృపగలుగని దానవేని - కీడగుఁజుమ్మా ! 80

చ. వనరుహగంధి ! నీవిటకు - వచ్చిన కార్యమెఱుంగులై ననేఁ
గనలువహింప నీపయినిఁ - గల్గినమాట నెఱుంగఁజెప్పెదక
విను, మిఁక నీవుచుంగడును - వేశ్యవుహేమనుబోలె; నమ్మఁగాఁ
జనుమిముం, దలంపగుణ - సంపదమియొడఁ గల్గ దెప్పుడుక. 81

క. ఏజాతికైనఁగానియు | నాజాతిగుణంబులేక - దాయుదపుభువికొ
రాజ్జిల్ల రాగిఁజల్లిన | రాజనములు పండునటవె - రంభా ! చెపుమా. 82

ఉ. జంతలుగారెమీరు నిము - సంబున నెంతటివానినైన న
త్యంతము సంకయై మెలగు - నట్లొనరించుకొనంగనేర్తురా
నంతియకాని కూర్మియిను - మంతయుఁ గల్గదుమీకు, హేమము
న్నింతటికంటెఁజెప్పి తుద-నెల్లనుఁ గల్గుననేఁదాఁజెడక. 83

గీ. కానమిము నమ్మరాదన్నఁ - గాంతనవ్వి | యటులనెంచంగవలదు మీ - యాజ్ఞరీతి
మెలఁగఁగలదాన ననుచున-మ్మించెనతని | నతఁడుమెచ్చి లతాంగికి-ట్లనియెనపుడు. 84

వ. ఇంద్రుఁడు నాతపోభంగంబుఁజేయుటకై నిన్నుఁ యొత్తెంచుట నేనెఱింగియు నీవైఁగల
ప్రేమకతంబున భవద్వచనంబులునమ్మికినియక నిన్నుఁ గూడినుభింపనెంచితిఁగాన మది
యశీలంబువిడిచెద నింక నీవువర్తింపవలసిన విధంబుఁజెప్పెదవినుము. 85

. నీ. అశ్వమేధాదిమ - హయాగములుచేసి - పరుపుణ్యాత్ములై - పరఁగువారు
నస్తోకదానధ - రాధిపత్రియలుగా - వించితత్ఫలమొంది - చెలయువారు
నిష్ఠాగరిష్ఠులై - నిశ్చలమతిఁదపం - బొనరించియనఁకులై - యున్నవారు
సురధరాసురభక్తి - పరులైవ్రతంబులఁ - జేసినిర్మలమతిఁ - జెలఁగువారు

గీ. నంటఁదగుఁగాని నినునింక - నన్యులెపుడు | నంటఁగారాదు ననువీడి - యరుగరారు
పరులఁగనులెత్తి కనరాదు - పలుకరాదు | చెలువ ! యిదిసీకుఁగట్టడ - చెప్పినాడ 86

క. ఈరీతి నుండినన్నుకొ | గూరిమి మీఱంగనేలు -, కొనగల్గినవో
గారవిమున నీమాటకు | మారాడక మెలఁగుచుందు - మానుదుఁడపముకొ. 87

- క. తమవాంఛా సిద్ధికిజై ! సమయోచితముగ వచించు - చానలనుడువుల్
 భ్రమచడినమ్మిన మనుజుఁడు | తమిగాలము మ్రింగుమీను - దళఁదాఁజెందుకో. 88
- ఉ. విడుచునవ్వుకోపము వ-హించు వగల్గుచరించుభీతిలకో
 చేడుకనొందుసోలుఁగఁడు - వేదనఁజెందుఁ జేలంబుఁగైకొనుకో
 వీడనివంతఁడ్రిట్టుదరు - ణీమణి నేర్పునవాంఛితాప్తికై
 యోడకలాంగఁజేయు సమ - యోచితభంగి మెలంగిపూరుషుకో. 89
- ఆ. కాంత ! మిమ్మునవ్వుఁ - గాఙనదైనను | నొకట రెంటునెఱిఁగి - యుడుగుటోప్పఁ
 జెడితిమున్నొకర్తు - చెప్పినమాటల | నాలకించి నీవు - నలులనైన. 90
- క. శాపంబు నొసఁగుదునుని | వీవద్ధతులెంచి యిచ్చ - యించి నిలువఁగా
 నోపిననుండుము నీకిది | యాపదగాఁ దోఁచెనేని - యయగుముదివికికో. 91
- వ. అనిచెప్పిన. 92
- గీ. పడతి యామాటలకు నొడంబడకయున్నఁ | గార్భభంగంబు వాటిల్లుఁగదయటంచుఁ
 జిత్తముననెంచి యుండెదఁ - జెప్పినటుల | ననియె, విడిచెదపొనిష్ఠ-మునివరండు. 93
- క. ఆదిమొదలు మానినాధుఁడు | వదలని కారణము వలన - వనజాక్షీననుకో
 గదియంగరాక మసలిన | నిదియేమని సంశయించి - నేనెఱుఁగమిచేకో. 94
- మ. చిరకాలంబుననుండి నాయెడల న-క్షీణానురాగంబు ని
 బ్బరమాభాళియు గల్గియుండునదియే - భంగికోనిరోధంబో తా
 స్థిరచిత్తంబున రాకయున్నది, మహా - చిత్రంబు మున్నిన్నినా
 శ్లోరయంగాఁ జనుదేరకుండు టెఱుఁగకో - హాళికో విస్మయించెనే. 95
- క. నావైని వలపుతోలఁగెనో | కోపించి బిడొజుడరుగఁ - గూడదనుచునా
 జ్ఞాపించెనో పుణ్యాత్ముల | దాపుననున్నదియొ వీడి - తాఁజనరామికో. 96
- గీ. అనివిచారించి తగువారి - ననిచియునికిఁ | దెలిసికొనిపోయి మానిని - ద్రించువేళ
 సతివనెడగల్గఁ బిలిచిన - యరుగుచెంచి | యలమి ననుఁగొనిటంజేర్చి - యానదీట. 97
- వ. సమీపంబునంగల పూవుటేరంబునకుంగొనిపోయి యసమశరనికేళిఁజేలించి, యనురా
 గంబు తేటపడఁ ఒహువిధసంభాషణంబులు నెఱపిన తదనంతరంబున, నీవిచ్చట కేలవచ్చితి
 వని యడిగిన. 98
- క. అసారస ముఖినాతో | నీసంజేళంబుఁదెలిపి - యిది నిర్జరరా
 ట్చాననముగాన కినియకు | మిసరణిని వచ్చుచుండు - మిటకనుదినముకో. 99
- ఉ. స్నానమునేయఁ జన్నపుడు - సంధ్యయొనర్చెడివేళ దేవపూ
 జానియతికో మెలంగుతఱి - సత్కలము ల్లోనినత్తునంచుదాఁ

గాననమందుఁ గ్రుమ్మరెడు - కాలమునకొ నిదురించుజామునం

గాని విడండువూనినను - కావున రమ్మపుడిందు వేడుకకొ.

100

వ. మునివరుండు నన్ను పరులంగాంచి భాషింపఁగూడదని యాజ్ఞాపించియున్నవాడను. కావున నతఁడిప్పుటిమనయందంతఁబెరింగిన మిన్న కుండువాడొకాడను. మనమిచ్చోటఁ దడవు నేయఁదగదు. నేనింక నతనిచెంతకుంబోయెదనని పునరాల్లింగనబుఁగావించి మఱియుం గొన్నిరహస్యంబు లెఱిగించి యాశ్రమంబునకుంబోవుటయు, సంతసేటనుండి చనుదెంచి నాఁడు మొదలారమణీమణికఱిపినచందంబునఁ బ్రతిదివసంబుననునచటికింబోయి వచ్చుచున్నవాడొ నేతద్వైతాంతంబునీకుం జెప్పవలయునను కుతూహలంబుతో నెపుడు వత్తువోయని నీరాకంఠిత్వీంచుచుంటిఁ బుష్కరా ! యిపుడువచ్చితివని సంతసించి తిఁగాని నాసంతోషంబువితయగులాగునభయంక రోదంతంబుఁ జెప్పితివి. నామనంబునఁ గర్తవ్యంబుతోఁపకున్నయదియని విశేషంబులన్నియుం జెప్పి కొంతదడవు మిన్నకుండి పిమ్మట.

101

చ. కిడిచినదానికై వగచి - కార్దము లేదిఁకఁగాన నీవిటకొ

దడవుగనుండకేగి గహ - నంబున మోనివచించినట్టి యా

గుడినివసించికాళికన - కుంతితభక్తి భజించుచుండు మి

య్యుడుమలదీటునంచు వచి - యించి మదింగడుజాలిఁజెందినకొ.

102

వ. నేను సురపురనివాసందైనై యుండియు తత్సార్వంబెపుడును రంభనుజూచియుండిని కతంబునఁ దెలియక నేవలచికవియనెంచినది నాప్రియమిత్రుండగు నలకూబరునినేస్త్రు కత్తెయగురంభయేయని యతఁడుచెప్పినయుదంతంబువలన నెఱింగినవాడనై యట్టి సఖునివిషయంబున నేనుకావించిన యవజ్ఞతందలంచి లజ్జయుఁబ్రశ్నార్తాపంబును మనంబునఁబొడమి, యంతటియపకృతిఁ దనపట్లఁగావించిన నాయందుశివకవహింపక మదీయ దుర్దశకువగుచున్నయతనినద్భావంబునకుమెచ్చి యిండుకదైర్భవంబుఁబూని యప్పుడు.

చ. విధిక్రతమా ఔరింగియు వి - వేకివిసేపు ననుకొగురించి యి

వ్విధిఁబరితాపమొందుటన - వెట్టితనంబు గుణాధ్య ! నీమనో

న్యధవిడుమంచు శాంతపగు - వాక్యములకొ ధృతిఁబూనఁజేసి నే

నధికరయంబుతో నతని - యానతిఁగైకొని యెట్లకేలకుకొ.

104

క. అటునుండికదలి విధినా ! కిలువంటిది పోయటంచు - నెంతయువగతో

నిటకరుగుదెంచి యీగుడి ! నటునిటుఁ జరియించుచుండ - నాసమయమునకొ.

105

క. అశరీరివలికెఁ బుష్కర ! ! కుశలంబగు మాటవినుము - గొబ్బునగుడి ప్రా

గ్గిశనీకన్నులకుందోఁ ! చుశమీమాలమునఁద్రవ్వి - చూడుమ, యచటకొ.

106

- గీ. అద్భుతంబగునట్టి యో-గాశ్వ మొకటి | కజ్జలకరండ మొకటియుఁ - గానుపించు
సిద్ధుఁడొక్కండుమునుసిద్ధిఁజెందువేళ | నచటఁబూడిచియుంచెఁదా- నదియునదియు. 107
- చ. తలఁచిన చోటికింగొనుచుఁ - దక్షణ మేగఁగ నేర్పువాఱిక
జ్వలమునుఁ గంటరాచికొని - చక్కఁగఁజూచిన నెంతదప్పునం
గలుగు విశేషమైనఁ దగఁ - గానఁగవచ్చుఁ జూచియడంతె కా
దిలసెట నెవ్వరేమి పచి - యించినవే వినవచ్చువింతగజ్. 108
- క. కై కొనుము పోయివానిని | నీకుశుభంబగును దైవ - నిర్ణయమునకుజ్
వ్యాకులపడఁగారాదెది | లోకము నుఖదుఃఖమయ మ - లుకుదురెధిరల్. 109
- క. అనితెలిపిన నచ్చటికిఁ | జనిపుడమినిఁద్రవ్వి వినిన - చందంబుననుం
డినఁగని యారెంటినిమె | ల్లనఁగొని నేమరలదేవ - శముఁజేరుటయజ్. 110
- క. తమపు వివర్ణంబయ్యెజ్ | ననునేనెఱుంగమి ఘటిల్లె - నయనంబులకుం
దనరెను సనిమేషతయం | తనెమనుజాకార మొదవె - తత్వముమాఁజెజ్. 111
- క. శ్రమదోఁచె నేదెనంబర | గమనప్రజ్ఞయును బలముఁ - గడునాకలి ద
ప్పిమొనసెనిగిపూర్వజ్ఞా | నమునెడె దేవత్వ మెడలి - నరుడనగుటచేజ్. 112
- ఉ. అంతట నేమి నేయుదు న-టంచువివేచన నేయుచుండి నా
స్వాంతము శాంతినొందమి వి - చారసముద్రములోమునింగి నేఁ
గొంతగృతికవహించి యిటు - గుండగనెవ్వరమాన్పువారు ని
శ్చింతనిటజ్ వసించి నుతి-నేయుచునుండెద దుర్గ నెప్పుడుజ్. 113
- క. భాగ్యము సారముగ భువి | భోగ్యములగు మేలుకీళ్లు - పాడము తలంపుల్
భాగ్యము మూలంబెంతటి | యోగ్యులకేనియును దొలఁగ - దొనగూడుతజ్జిజ్. 114
- మ. జనకుండంబుజ నాభుండంబసిరి య-స్త్రంబుల్పరోజాదులై
దనిరద్ధుండు నుతుండుమామశశి దు - ధాంభోధిమాతామహుం
డనివార్యా సమశక్తియుత్తుడగుఁదా - నయ్యుజ్ మరుండుగ్రులో
దననస్పీజ్ సమసెజ్ వృథా చనవవశ్యంజేర్పుఁ బూర్వాభిముల్. 115
- ఉ. వర్జితవోషుఁ డెంతయును - వైధవశాలి మహాశ్వరాఛ్చితుం
డూర్జితశక్తి సంకలితుఁ - డుగ్రతరాశనిధారినిత్య వి
స్ఫూర్ణితతేజఁ డింద్రుఁడును - బూర్వ మొకప్పుడు శోలుపోయెదా
నిర్దరరాజ్య భోగమును - నేరరుపోవిధిదాటనెవ్వరుజ్. 116
- ఉ. అంతటివారలే యొదవి - నట్టి విపద్దశలందొలంపలే
కెంతయు వంతనొందిరను - పెంచిన నేనననెంత ? దీనికై

- చింతిలనేమి గల్గుభువిఁజేసినవారికిఁ జేసినంతయా
సంతియకాని మిక్కిలిను-ఖాసుభవంబదియేల చేతులున్. 117
- ఆ. అనుచునిశ్చయించి - యది మొదలొన్నాళ్లు | దుర్గనధిక భక్తి - తోడనమ్మి
పూజసేయుచుండఁబొడనూపి యాదేవి | తెలుపుమేమి వరము - నలయుననియె. 118
- వ. కాళికాదేవి నన్నట్లడుగుటయు. 119
- క. ఎదియెట్లు కావలయునని | మదిదలఁచినఁ దలఁచుకొన్న - మాడ్కినపుడెనా
కదియట్లొదవెడు వరమీ | గదవమ్మా ! జనని యనిన - కాళికనగుచున్. 120
- క. ఈవరమును నీవితటి | తీవరమునఁ బడయలేవు - తెగియొకయువిడన్
గావిడిన నొసఁగుదును నీ | కావిధమెఱింగెంతు వినుమ - యదియెట్లన్నన్. 121
- క. అవివాహితయుంజన్మని | యువివేకియు రూపవతియు - సుర్వీశ్వర సం
భవయునఁహోదరియనా | యువిదనుగైకొందుఁగాని - యెల్లనితరులన్. 122
- వ. అనితిరోధానయగుటయు, నాటఁగోలెదేవియానతిచ్చిన లక్షణంబులుగల జవరాల్మెచ్చటఁ
గలుగునోయని యంజనప్రభావంబున నప్పుడప్పుడచ్చటచ్చటవిలోకించుచుండి నేటిది
నంబు మదీయదృష్టిమీపురంబువంకఁబ్రఁరించిన నీయందంతంబంతయుం దెలిసికొని దుర్గ
కుంబ్రియంబగు సర్వలక్షణంబులును నీయందమరియుండుటఁగని సంతసించి కపటవేషం
బునమాయానైంధనంబారోపించి నీయొద్దకుఁజనుదెంచి భవదిచ్చానుగుణ్యంబుగాఁ
బ్రసక్తిడిపి నమ్మకఁబుట్టించి బలిఁబెట్టుతలంపున నీలింపమార్గంబున నిన్నిటంకుంఁగొని
వచ్చుతి నటుమీఁద జరిగినవృత్తాంతము నీవెఱింగినదియ యనివలికి మరల నిట్లనియె. 123
- కా. ఓకాతోదరి ! నీవునన్నటులనేఁడుగ్రాసిచేద్రుంపఁగా
నాకాపంబు తొలంగిపోయెఁగలిగెన్ - నాస్వస్వరూపంబుమ
ల్లేశంబేదఁగఁ గంటినిప్పటికి; నిన్-గీర్తించియీచిత్రసం
దేశంబేర్పడఁ బల్కిపోవుటకునై - నేవచ్చినాడంజుమీ! 124
- ఆ. ఇదిమదీయ చరిత - మిపుడు పూర్వజ్ఞాన | మొదవెగాన నెఱిఁగి - కొదువలేక
చెప్పినాడనీకుఁ - జెలువ ! యింకేమైన | నడుగవలసియున్న - నడుగుమనిన. 125
- గీ. ఊచిపుట్టువులేకుల - కుపమలైన | కనులనానంద బాష్పంపు - కణములూకుక
వంతయగువుక్కరుని కథ - వినివెలంది | యబ్బురంబంది యతనికిఁట్లనియెనపుడు. 126
- క. అటులనిరువుర శపించిన | జటిలంఁడటవోయెనొక్కొ - చర్చింపఁగ నిం
తటిదనుక బ్రతికియుండునె? | దిటముగ నీకతనిపోక - దెలియునె చెప్తమా. 127
- ఆ. నానుడతఁడుబెక్కు - నాళ్లకుముందున్న | వాడుగాననిపుడు - పలుకఁజాల
నెటులనయ్యెనొక్కొ - యటుమీఁదదైవంబె | ఋంగుఁగానినే నె - ఋంగనబల! 128

గీ. అనుచునదియొచ్చె గంధర్వం - డంతలోన | నడటికొకమాని సనుడెంచి - యల్లనగుచు
నేమియునుగాక యున్నాడ - నింతదయక | జటిలుడనునేన; మీకేల-సంశయంబు.

వ. ఇపుడొక యోషధికోజకరుడెంచి యీగుడికిసమీపంబునగ్రుమ్మరుచుండి ప్రస్తావనశం
బున మీరునన్నుఁజేర్కొని మాటలాడుచుండుటనాలించి మీసందియంబునారించి
పోవడలించి వచ్చితింజమీ! యనినఁ బరమాశ్చర్యసంభరితాంతరంగులై తత్పూర్వం
బతని నెఱింగియున్న హేమయుంబుష్కరండును సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరిం
చిరి. రాజపుత్రియునమగ్గురించిభక్తివిషయంబులెసంగ నమ్మునిపతికిట్లనియె. 130

మ. ఇపుడీహేమయుఁ బుష్కరాఖ్యుడను దామెన్నాళ్లకో పూర్వము
గ్రపుకాపంబుల నొందినారమని చుల్గిన్నింటిమీరీమహా
విపివక్షోజిని నాటనుండియును నిర్విఘ్నంబుగానెవ్విధిం
దవముండేయుచు మంటిొక్కొమునినా-ధా! చిత్రమైతోచెడిక. 131

క. హేమను శపించినంతట | నామఖపుడను మీతహేమ-హత్వముఁజెఱుపం
గామరల రంభననుచుట | నీమాన్యుడనుసెప్పె రంభ - యిపుడెటకేగెక? 132

ఉ. నాపుడనువ్వి నీకిదిమ-నంబున వింతగఁదోచెనే? లతాం
గీ! వినువల్గెదండరయఁ - ధ్లేశముదుర్బల డుత్తిపానలుం
బోవఁగఁజేయఁజాలు గుణ - ముల్లలయోషధులకొ భుజించిమే
మావడిలేక యోగమహి - మాతిశయంబున నుండుమిద్ధరక. 133

గీ. బ్రదుకడలఁచిన యన్నాళ్లు - బ్రదుకుటకును | నెపుడుమదిలోవిరక్తి వ-హింతుమపుడు
తనువువిడుచుటకును శక్తి-తనరమాకుఁడరుణి! కనలేరు మామహా-త్వంబుఁబరులు. 134

ఉ. ఎంతటికైనఁజాలరె ము-నీంద్రులుకాంచి యెఱుంగఁపాటచే
వింతగఁదోచెనెకు విను-వింగడ మేమియు లేదునుమ్మియ
త్యంతగుణ ప్రదంబులగు - నట్టిమహాషధులకొ భుజించియ
క్రాంతము నిచ్చమైదవము - సల్పుచునుండుదు జీవధారిని. 135

వ. మాబోంట్లుపెక్కునాళ్లుజీవించుటకుం దగినకారణంబెఱింగించితి నింక నీవడిగినరెండవది
యగు రంభవృత్తాంతంబుఁజెప్పెదవిను మవ్విధంబునహేమకాపంబునొందిననిసమ్మట
సంక్రందనుండు మరల నాచెంతకు రంభనుబనుచుటయు, నదిమొదలు తనకాపంబుతీ
ఱువరకును సమస్తవిషయంబులునుఁ బుష్కరునివలనవినియున్నదానవు, కావున దాని
మరలఁడవంబునలేదు. నావలనఁబుష్కరండ్వద్విధంబునఁజిట్టువడిపోయినంతట. 136

క. నాకుం దెలియఁగనియక | నాకేవలనించుభంగి - నలకూబరునిం
జేకొనియుండుటయునునతఁ | డీకానకునచ్చిచనుట - నెఱిగితలఁపునక. 137

వ. రంభడుశ్శీలంబునకుంగినిసి, యోసీ! నీవైమక్కువంజేసి తపంబుఁజూలించి నీతోడి
దియలోకంబనితలంచినమ్మియున్న నన్నుఁగికుతించి ప్రియంబున మఱియొకనింగలిసి
వర్తించుచు నిరవరాధినియుంబోలెనటించుచున్నదానపు. నీప్రపర్తనంబు సర్వంబును
గోచరంబయ్యె. నింతటియకార్యంబొనరించితివి గావునభూలోకంబునమానవయోనిం
బుట్టుమనిశపించితి నయ్యవసరంబున రంభాసంగమవాంఛంజనుడెంచిచెంగఱికుడుం
గంబునఁగాఁగియున్న నలకూబరండునుదృగ్గోచరండుగుటయువానిజేరంజని. యాగ్ర
హంబున. 138

గీ. నన్నుగికురించి నేఁగోరి-కొన్నదానిఁ | గవయఁదలకొంటి వగుటచే - భువినిరంభ
మాడ్చి-బుట్టుము నీవును - మనుజయోని | ననుచుఁదిట్టినవారు భ-యంబుఁజెంది. 139

క. కామోద్రేకంబుననా | గాములు యోచింపలేక - కడుమీయెడలకొ
మేమపచార మొనర్చితి | మోమానివరేణ్య యింత - యునువిధిక్రతమా. 140

వ. కరుణించి శాపావసానసమయంబు ననుగ్రహింపుఁడాయని ప్రార్థించిన వారియందు
జాలిఁజెందినవాడనై మీరిరువురును బాహుజకులసంభవులనై యనూనరూపలావణ్యాది
శుభలక్షణంబులఁ బ్రసిద్ధిపడసి సనుస్తభోగంబులనుభవించుచుం దెద్దకాలంబుండి యనం
తరంబునస్వస్వరూపంబులనొంది మీమీఠాస్థానంబులకుఁజేరఁగలరు. మఱియొక విశే
షంబువినుండు. 141

గీ. మీరలాండొరులనయంబు - మిగులవలచి | యుండువారలు గావున - నుర్విమీరు
సతియుఁబెరియును నై లోక-సమ్మతముగనిరియురాజ్యభోగంబులుఁ-జెందఁగలరు. 142

క. సత్యమున నొకరుబాతి | ప్రత్యంబున నొకరుమించి - వర్తింతురు మీ
కత్యంతకరుణ విష్ణుఁడు | ప్రత్యక్షంబగుచు పిదప - భావుక మొదపుకొ. 143

వ. మీరుమనుజులై జన్మించుటకునిమి త్తందై నయాపుత్రాంతంబుత్రిమూర్తులకుఁదక్క-తక్కిన
వారికెఱుంగఁబడకయుండఁగలదు. చయ్యన నింక బనివినుండనివారలననిచి, యప్పటికిఁ
దప్పుని తోచిన మదచుచితప్రపర్తనమునకువగచియంతనట్టిదుర్వ్యవసాయంబునకుఁజేత్తం
బునాయిత్రపడసేయక యోగ్యంబగురీతినికాలంబుఁగడపుచుండపంబొనర్చుచున్నవాడ
సీయడిగినప్రశ్నంబులకు సదుత్తరంబులిచ్చితి ననిపలికి యాచిలుకలకొలికి కఠోడుమరల
నిట్లనియె. నాప్రకారంబున నావలనశపింపఁబడిన రంభానలకూబరులమారాడనోరురాక
కటకటంబడిపోయియరువురునునిరుదేశంబులభూభర్తలకుఁబుత్త్రిండునుబుత్త్రికయునై
జన్మించి దినదినాభివృద్ధిఁజెందుచుండ వారికియకావసంబంకురించెనప్పుడు 144

సీ. దైవికంబుగనొక్క - తఱివారలిరువురు - నొకచోటఁజేరితా - మొకరినొకరు
విక్షింపకూనుటకు - నేళచేకూరుట - యునుదమలోనమాననివిరాళి

- నొందినంతటిలోవి - యోగంబువాటిల్లె - నదిమొదలొండొరు-ల్బుదముతోలగి
రేలుంబనట్లునా - ర్నినిజెందివెతవడు - చున్నవారింకమే - లొందగలరు
- ఆ. వన్నెలాడి! వింటె - కొన్నినాళ్లకులోన | నామనుష్యజనిత - కాముకులకు
జరుగఁగలదునుమ్మ - పరిణయంబటుమీఁదఁ | బొసఁగు నెల్లగతుల - భోగములును. 145
- గీ. చానరో! మఱియొక రహ-స్యంబుగలదు | గానియదిచెప్పురాదింక - పైనిఁగొంత
కాలమరిగినఁ దెలియఁగాఁగలవునీవు | పోయెదతపంబునకు నేను-ప్రొద్దువోయె. 146
- చ. అనవుడు సబ్బురంబొదన - సంగన యిట్లు నోమునీంద్ర! మీ
కెనమఱి గల్గిరిద్దఱి - నింతటిసన్నుత యోగస త్వసా
ధనులగుటే నెఱుంగకమ - దంబున నిన్నిటిఁజెప్పడంటిలోఁ
గినియక తప్పుగాఁదలఁచి - కేరక మన్ననఁజేయుఁదాదయక. 147
- వ. అనివలికిన యాకలికి పలుకులకు జటిలుండనగి, చాలుఁజాలుమావంటివారికిఁగోపమెక్కు
డిది; సందియంబుగల యర్థంబునెఱిగినవారినడిగి తెలిసికొనుటనేరంబేలయగు దీనికింగిని
యునునే; నావలన నీకుఁజెమ్మ-సంకటంబులు తట స్తించెఁగదా! యని నేనుమనంబున
వగచుచున్నవాడెప్పు-రునిశపింపకుంటినేని నీకీకష్టంబులు సుప్రాప్తింపనేరవు. దానం
జేసి యిప్పుడిన్నిచిత్రంబులుపుట్టె. కడచినపనికివిచారింతుట బ్రయోజనంబుకాదు. నీచరి
త్రంబంతయు నేనెఱుంగుదును. 148
- శా. ఓబింబాధర! దైవచిత్రమిదిని - నన్నేలాకునొందించెని
ట్టాబన్నంబు తొలంగసౌఖ్యసమయం-బాసన్నమానింకగా
రాబంబొప్పఁగ నీప్రియుంగలిసి యా-రా! యంచుధాత్రీజనుల్
నీంధరుల్ నుతియింపవర్ధిలము రా-ణిండుకొల్పవన్నోగముల్. 149
- చ. అలఘుతర ప్రవీణలర - యన్నన హేమయుఁబుష్కరుండు నే
యలజడినొంద నీకనిమి - సార్థములో నినునీదురవ్యుని
ర్మలమణి హర్మ్యనీమనిడి - రాగలరంతట మేలువాటిలం
గలదు నిజంబునీకుఁ దల-కంబనిలేదికనేనువోయెదక. 150
- క. అనిచెప్పి పుష్కరునిహే | మనుగని మీరీక్షణమున - మదవతినిరయం
బునఁగొనిచని హర్మ్యముపై | ననువొందఁగఁజేర్చి యరుగుఁడనిశాసించెక. 151
- గీ. మంచిదాలాగుగావెంతు - మంచువారు | మ్రొక్కిరతనికిఁ దానును - మ్రొక్కె-రాజు
.. తనయందఁజదివించి-చనియెఁజటిలుఁ | డాశ్రమమునకుఁ గడుఁడడ-వయ్యెననుచు. 152
- క. అంతట హేమాపుష్కరు | లెంతయు సంతోషమును వ-హించివర్చిత్రీ
కాంతాత్మజ నిలునేర్పఁగ | మంతనమొనరించి యపుడు - మహిమదలిర్చక. 153

- చ. జలరహంగధి ! నీవు నిము - సంబుకనుంగవమోడ్చియుండుమా
వలగనవచ్చునన్న నర - పాలకపుత్రిక యట్లనేసె; యా
వెలదుకహేమ పుష్కరండు - వెంబడిరాగొని పోయివే యథా
స్థలమునడించి చూడుమిక - జక్కగగన్నులు విచ్చినావుడుక. 154
- క. కనకనిభాంగి యశోవతి ! తనమేడం జేరుటెఱిగి - తగవారికిం
దనములొనరించె నంతట ! వనితను దీవించినరి - వారుముదముతోక. 155
- ఉ. అంతటదాను వీడిచని - నప్పటినుండియు వర్తమానమొ
క్కింతయుఁ దామెఱుంగక యి - దేమియశోవతి కానరాదునే
డింతటిలోన నెందరిగె - నేర్పడదంచు దలంతునెచ్చెలుల్
సంతసమొందజేరఁ జని - సర్వము వారికిఁజెప్పెదప్పక. 156
- క. వినివారలు నివ్వెఱపడి ! మునువనియుం గనియు నెఱుంగ - ముబళి! యీవిం
తనుమించిన వింతను, యే ! మనఁగాదగు విననగుండె - లదరెడుమాకుక. 157
- క. తలఁచుగఁ బనిదానపు వెఱిఁ | దలఁగిమముక విడిచియెటుల - ధైర్యంబున న
ప్పలుగాకి మాయసిద్ధుని | పలుకులువిని పోయితమ్మ - భ్రమపడితరుణీ! 158
- క. కమ్మనిమాటలు నెప్పిన | నమ్మంగాజనునె? పరజ-సంబులనుడువుల్
మమ్మేమరించి యెవ్విధిఁ | గిమ్మనకరిగితివి చెపుమ-కృత్యముగాదే? 159
- వ. అనిపలుకుచుండ నందుమఱికిందఱు కప్పరగంఘ్రు లాపుష్పంధయకేణిఁజూచియట్లరి.
- సీ. ఎంతసాహసమేమ - కిదియట్టిదని తెల్పు - కరుంగఁడగునెని - వనియెనొకతె
భూకాంతుఁడేమను - నొకదాతెలిసియం - చడలుచుంటిమిగదే - యనియెనొకతె
క్షణములోనందఱి - కనులుమూసితివెంత - కై నఁజాలుదువునీ - వనియెనొకతె
మాయసిద్ధునికల్ల - మాటలనమ్మగా - నగునెయాలోచింప - కనియెనొకతె
- గీ. యారనీకెంత ధైర్యమే-యనియె నొకతె | యబల! యింకన్నఁడిటునేయ-కనియెనొకతె
వనటఁగొంటిమిగదవేమే-మనియెనొకతె | నినుగవటచేత బ్రతికితి-మనియెనొకతె. 161
- క. ఈరీతి సఖులతోఁచిన | తీరునవచ్చియించుచుండఁ - దిన్ననుడువుల
న్వారల వైరస్యంబును | వారించి ముదంబుబూన్చి - వనితామణితాక. 162
- ఉ. మంచిగ వారిమూలమున - మాతకుఁదప్పరితంబునాత్మలో
మించినకోర్కెయు న్వలపు - మీదటి కార్యవిధానరక్తిఁజె
ప్పించిన నాలకించికడు - భీతియు నచ్చెరుపాటునొంది తె
ల్పించెను భర్తకుందగు వి-వేకులనయ్యెడఁ బంచిసర్వముక. 163
- శా. ఆవృత్తాంతము భూవిభుండువిని య - త్యాశ్చర్యమగ్నాత్మఁడై
కావింపందగు నట్టికార్యమును సం - కల్పించి శీఘ్రంబుగా

- దైవక్షోత్తములకై నుధీవరుల నా - పువతముకై బంధులకై
దావేల్విల్విగఁబంచి తెల్వెగఁదూచి - త్రంబైన యావృత్తముకై. 164
- క. అదివిని వారందఱు మే | మిదివఱకును వినియెఱుంగ - మిట్టివిశేషం
బిది నూతనమనిరి విభం | దేదికర్తవ్యంబు తెలుపుఁడి! యనియడిగెకై. 165
- చ. అడిగినవారిలోన ఘను - లై సనుధీమణులలో నరేంద్ర! మ
మ్మడుగఁగోనేల? నింకభవ - దాత్మజగోరిన రాజపుత్త్రిని
ప్పుడు దడవంగనేమిటికి - భూరియశుండవు గావెనీవుయా
పడఁతుక పాంథదేర్చుట మఁపాయము తెవ్వియులేవెచూడఁగకై. 166
- చ. తరుణికిఁడెండ్లి నేయుటుచి - తంబగుకావ్యముగానఁబూని స
త్పరముగ దేశ దేశములఁ - దప్పక సద్గుణులకొటిచేస్వయం
వరమునుజూటబంపు మెగి - నిత్తు భూవరులెల్ల నందు నుం
దిరివరియించుదావలచు - భాత్రిపునింబ్రమదఁబు మీరఁగకై. 167
- క. వారలలోఁ దనమానస | చోరుఁడు లేకున్న యగిన - శుభము ర్తినిఁదా
మేరొకని వరించుకై మది | వారిజముఖి నతనికొనఁగి - యెయుముకీర్తికై. 168
- క. ఇదితగుయోచన యటువై | మదిఁదోచిన లాగొనర్చు-మా ! యనుటయు రా
జిదియేమేలని చారుల | ముదమునఁ జూటంగ దేశ-ములకుంబనిచెకై. 169
- ఆ. సకలదేశములకుఁ - జనిరాజునేవకు ! లబటనఁజటఁదత్స్వ - యంవరంబు
జరుగఁబోవునట్టి - సమయంబుఁ దెలియంగఁ | జాటివచ్చిరపుడు - సంతసమున. 170
- వ. అంత. 171
- చ. సారధినిలోకులెల్లను య - శోవతిరూపవిలాస సద్గుణో
త్కరములు సన్నుతింపవిని - కన్గొనఁగాఁదఱివేచియున్న భూ
వరులుచెలంగి యచ్చటికి - వచ్చిరనేమిలు కాంతనారయకై
బారసెను పుణ్యమిప్పుడని - భోరనఁగా విభవప్రయుక్తులై. 172
- సీ. ఎవోచ్చటఁగనినను - తైభదానోదక - ద్ద్రోక్షాపరాగక - ద్దమతలంబు
లెవోచ్చటఁగనినబా - స్థికదేశజాతాశ్వ - సంబద్ధరమ్యకాం - చనరథంబు
లెవోచ్చటఁగనినంద్ర - యీతనుద్యుతినిరో - ధశ్వేతతేతుఁ - త్రప్రజంబు
లెవోచ్చటఁగనినన - రేంద్రసందోహభి - రామవిభూషణ - రత్నరూపలు
- గీ. నతిశయించెను తత్పరి - నాన్వయంబు | రావలోకనకుతుకయు - తాగతావ
నీమస్తోమ విభవప్ర-భావసిద్ధిఁ | బరఁగుటనుజేసి కన్నుల - పండువుగను. 173
- వ. ఆసమయంబున. 174

- ఉ. పిలితాంగి రాజసుత - నింటికిజేచ్చెనో యాలతాంగితా
మేలూనరింపనెంచి తఱి-మేకొనెనేడని పుష్కరాఖ్యుడో
వేలుపుగాణకా విధము - వేదనితెల్పె నతండుడృత్తియా
లాలనుడై యశోవతిత - లంపాడగూర్తును పామ్మునీవనెకే. 175
- స. అనిచెప్పిన ననంతర వృత్తాంతంబునుఁ జెప్పమని యగుటయును. 176
- శా. జ్ఞానానంద మయస్వరూప ! ఛణిరా - జఙ్గాధరోత్తుంగ శృం
గానూనో పరిభాగనిర్మితమనో - జ్ఞాగారమధ్యోన్నత
స్థానస్థాపిత రత్నపీఠ ! పరిశు - ధ్ధస్యాంత ! శాంతిప్రదా !
హానింద్రదాచ్చిత ! పద్మనాభ ! యలమే - ల్మంగామనోవల్లభా ! 177
- క. వనజ వనజావతారా ! | ఘనరస ఘనరస సుపర్వ - గజరూచిరయశా !
ధనద ! ధనదపఖివందిత ! యనఘా ! యనఘాంగ ! శార్దూ - హస్త ! సమస్తా ! 178

సుగంధిసృత్తము.

కేసరీంద్రవిక్రమా ! నృ - కేసరీస్వరూప ! గో
త్రానుపర్వసేవ్య ! భవ్య ! - దాసవాంఛితప్రదో
ల్లాస ! సుస్మితాస్య ! రాస - లాసకప్రధాన ! మం
గాసమేత ! పావనా ! సు - గాత్ర ! లోకజీవనా ! 179

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లబ్ధానర్గళచతుర్విధ కవిత్యమహత్వాభి
రామ, భూసురకుల తీరపారావారపర్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహార్చపుత్ర,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునందుఁ
బూర్వభాగంబునఁ బంచమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వా చరిత్రము

పూర్వభాగము

పస్తాశ్వానము.

క. శ్రీ లోకత్రయపూజిత ! పాలస్త్యునమాశ్రితాంఘ్రి - పంకజయుగళా !

లీలావతాన ! వేంకట ! శైలోపరివాస ! భక్త - జాలోల్లాసా !

1

వ. దేవాయనధరింపుము—సద్గుణవిశాలదులగు శౌనకాదులమనన్మతపుణ్యకథాశతాంగ
నూతుండగు నూతుండట్లనియె. నవ్విధంబునఁ గనకపురాధీశ్వరుండు నిజాత్మజా
స్వయంవరంబుఁబ్రకటించి, తదుత్సవవిలోకనాగతరాజులోకంబునకుఁబ్రయంబెసఁగఁ
దగినవిడుదులుచూపి, విడియింపనర్హులగువారినియొగించిన, వారలతైఃసంగనఁగావించు
చుండి రట్టిసమయంబున నట్రపురంబున.

2

క. తటుకున నాఁడొకసంయమి ! నిటలాతుండనంగదగిన - నిర్మలతరవి
న్మృతతేజో మయదేహుం ! డెటనుండియొ పిలిచినటుల-నే తెంచిపురికొ.

3

మ. రమణీయోపన నాంతరంబునఁగడుకొ - రాజిల్లుకానారతీ
రమునంబోదిగనొప్పు రమ్యుహకా - రత్నాజపార్శ్వంబునకొ
గ్రముకస్తోమముచెంత మేలగుకుడుం - గశ్రేణికికొమన్యభా
గమునంజొంపపుఁ బొన్ననీడఁజలువల్ - గావించు పూఁబాన్మునకొ.

4

క. నిరళనుఁడై పంచశర ! జ్వరతాప వ్హానవదన - జలరుహండగుచుం
బొరలుమఁ బలమరుసు మనో ! హరియగు ముద్దయనుదలఁచి-యతిదై న్యమునకొ.

5

ఉ. ప్రక్కనుపుష్పతల్పమునఁ - బండినవీన మనోహరాకృతిం
జక్కనికన్నులకొ మొగిచి - శాంతముగా నిదురించువేళనే
నక్కునఁజేర్చి మధుగొన - నైతిని మేల్కొనఁజేయనైతిఁజేఁ
జక్కినదక్కునే ప్రియముఁ - కెందికొనంగ ననర్హుఁడెంచినకొ.

6

క. అనివగచి మాటిమాటికిఁ ! దనవలచిన సుందరాంగి - తగఁగన్నులఁదోఁ
చిన భంగినైన కలవర ! మునుఁజెందుచు బాలిమించి - ముదమేదిమదికొ.

7

సీ. తననర్మసఖుఁడుమం - దటఁజేరితొల్మికి - మూలమావిషయము - ల్మున్నటింపఁ
గడుఁగూర్చుచెలికాఁడొ - కంఠమెల్లగఁదాళ - నృంతంబుఁజేకొని - విసరుచుండఁ

- విడువకనిరతంబు - వెంటనుండుహితుండు - తాపోపశమనకృ - త్యములానర్పఁ
బ్రేమకెట్టింపవ - డించుమిత్రుఁడువేండ్ల - మెక్కివాడినపాన్పు - జక్కనేయ
- గీ. యట్టికాన్యంబులెల్ల నిక్కట్టుగాఁగ | బుద్ధిదోచిననొల్లక - పూర్వవిరహ
వేదనార్జన భీకర - వీచికాప | రంపరలనురియుచునుండు - రాజనుతుని. 8
- క. స్థితఁగన్దొని యమ్మునిమది | నతనిశుభాకృతినిమెచ్చి - యంగజామహిమక
నుతియించుచు నటకుంజని | చతురత నాశీర్వదించి - చక్కిని నిలిచెక. 9
- చ. నిలుచుటెఱుంగ కడులనునిబ్బరపుండమిమోడ్చియుండియా
వలగనువిచ్చిచూచి ముని - వచ్చినయప్పుడ మీరలిండుఁబు
దెలుపకయుంటిరేల? - యని - దిగ్దవలేచి నమస్కరించిమి
త్రులయపరాధ మిప్పుడిది - దూరకుఁడాతడవయ్యెనంచనక. 10
- క. కోపంబులేదుమాకుక | నీపయిఁబంచాస్త్రబాణ - నికరాసలకీ
లావరీతపుడవగుటక | బ్రాపింపదు బుద్ధియెండు - పనుల కెఱుంగదుక. 11
- క. ఆనినగుచుం బలికినముని | తనలాగుం చెలిసెనని వితర్కించురయం
బున నుపవిష్టనిఁజేసి స | వినయోత్తుల నిట్టులనియె - విజయాశ్వుఁడొగిక. 12
- శా. ఓయయ్యా! యెటనుండివచ్చెదరొ యెం - దోయాశ్రమంబిత్తటిక
మాయోగంబున దర్శనంబొదవె బ్ర - హ్మప్రాయులొమికునేఁ
జేయంగాఁగల కాన్యమెయ్యదియొకో - శీఘ్రంబుగాఁబుట్టుఁగా
హేయంబైన నసాధ్యమైన నగుమీ - యిట్టంబుఁదీర్తుకొనిడిక. 13
- క. నావుఁడువిని యాసంయమి | నీవెంతటి కై నజాలు - నేర్పటివై నక
లేనడిసే నడిగెడిదియుఁ | గావింపగ వలసినదియుఁ - గలుగదొకండుక. 14
- క. నాయాశ్రమస్థలంబును | నాయోగ్యతయుం బ్రతిష్ఠ - నడవడినీకే
లా? యదుగ; జెప్పినంతనె | చేయంగలదేమికలదు - చెపుమ! కుమారా! 15
- ప. అనినవిజయాశ్వుండతనింగనియనఘా! సత్యంబదియట్టిదియ, యనిపలికియడుగుటఁజాలించి
సముచితంబులగు నితరవిషయంబులఁగొంతవడిసంభాషించుచుండి, ప్రస్తావనకంబునఁ
దనచరిత్రంబునుసాంతంబుగావివరించి, నేనిట్టిదుర్దశననుభవించుచున్నవాఁడనెమిసేయు
దుననిదై న్యంబుగాఁబలికిననతనికిమునివరండిట్లనియె. 16
- క. నేనాత్మదృష్టిచే ము | న్నేనీచరితంబుఁజక్క - నెఱిగితిఁజెప్పం
గానేల నీదుదై న్యము | మానిచిపోవచ్చితింగు - మారా! వినుమా! 17
- ప. మదీయతపోమహాత్త్వంబుచే సంబరమార్గంబున హిమవంతంబుఁజూచుకోరికంజనుచుండి
నీయుపపనోపరిభాగంబునకరదెంచి నీవిచ్చొటపల్లవతల్పంబునశయనించి యలయుచుం

డుటయుఁ బెక్కడ్రుపెక్కువిధంబుల నీకుపచారంబు లొనరించుచుండటయుం
గాంచి, నిమిత్తంబెయ్యదియోయనియోచించి యోగదృష్టిప్రభావంబునవృత్తాంతంబునె
ఱింగికోని, నామనంబునఁగనికరంబుజనించుటజేసి నీయడరుమాన్విపోవఁదలంచి నేని
పుటిటపంజనుదెంచితి. రాజపుత్రా! నీవింకకునంబునొందఁగలవు. వగవువీడఁదగ్యంబు
వలంబించుము. 18

ప్ర. అనికకపాలనుండి యొక - యదృశ సౌరభపుష్పమాలిక
గొని, యిదిదేవనూనతతిఁ - గూర్చినదామము కంఠమందుఁదా
ల్చిన కుభముల్పాంగు మనిఁ - జింతలడంగు మహాత్మ్యఁడొక్కరుం
డనుపమమంచుఁజెప్పి ప్రియ - మారఁగనిచ్చెను సుమ్ముదీనినికె. 19

గీ. దీనినన్మృల కొనఁగరా - దైన నిపుడు | కనికరముమించె నీయెడఁ - గాననిచ్చి
పోయలంచిత నాకిట్లు - బుద్ధివోడమె | నిదిగొ! కైకొను మెదపునీ - క్షిప్తసిద్ధి. 20
వ. దీనిందొలతధరించునపుడొకనియమంబుగలదు. ఎట్లనిన, కుచియైకానితాల్పరాదు.
కావున శీఘ్రులుగా నీవిచ్చటఁగలకమలాకరంబునశరన్నానంబుఁగావించి ధాత
వస్త్రంబుఁగట్టి భక్తియుక్తుడవై సూర్యసకుసమృద్ధించి యటుపిమ్ముటనీదండను
కంఠంబుననలంకరించుకొనుము. దీనిప్రభావవి శేషంబువలనయశోవృద్ధింబునిద్దించునిదినత్యం
బని యాశీర్వాదపూర్వకంబుగా కునుమహారమునతనికొంగి చాలఁదడవయ్యెనేనింకఁ
జోయెదననిచెప్పి దిగ్గనమింటిపద్మమించి నిశేచ్ఛంజనియెనంత. 21

చ. సరగుననుండువోటున నె - సంగడికాండ్రను నిల్పియొక్కఁడే
యరిగి ముదంబుమీఱ మని - యానతిలాగునఁజేసిదండఁగం
ధరమునఁదాల్చినెంచి యటఁ - దామరసాకరమందుఁ జొచ్చి భా
స్కరునిమదికె స్మరించియుద - కంబులలో మునిగెండటాలునకె. 22

మ. అతడభ్యంగిమునింగికేచి కనఁగా - నాశ్చర్యమాశ్చర్యమా
తతదివ్యాభరణాంబర ప్రసవం-ద్దామాంగ రాగాద్యలం
కృతుండై నవ్యనుగంధబంధురమనః - క్లేశాపనోదానిలా
ద్యుతమా నొక్కమహామనోజ్ఞమగు క్రొం-బూదోటయందుండెతాకె. 23

గీ. అంతలోనవ్విధమున న - జ్ఞాకరంబు | తనయెఱుంగని యొకపురం - బునకుఁగెలని
పుష్పనాటికయగుటయు-భాషణాదు | లపుడు తనకొదవుటయును-నతఁడుకాంచి. 24

క. ఇదియేమిమాయమో తెలి | యదు నాడంగననుఁగూర్చి - యలయించినలా
- గొదవెనిపుడునాకిహు | రెదినేయునొదై వగతికి - నేమనవచ్చుకె. 25

క. పిలువని పేరంటమునకు | వలెమునియరుదెంచె నతఁడు - వచ్చినదారిం
దొలగిదనకనాకొకపూ | వలదండకె జేనొంగి - పోవఁగనేలా? 26

- ఉ. మాయతపస్విమాట నిజ - మాయతఁడింపుగబుల్కినట్టియా
పూయన భాషణంబులకు - హస్తముఁజెందితి నమ్మినేమనిక
మాయారె ! యెంతఁజేసినచె - మార్గమునంబయిబోవువాఁడు తా
నీయెడలేగుదెంచి ; యింక-నెట్టి విచిత్రములూనహిల్లెనో ? 27
- క. మునిరూపంబుననాదగు | మనుపటి దురదృష్టవైవ - ముకటా ! ననుదా
గొనిమరల నలంపఁగఁబూ | నెమగాఁబోలుం దలంప - నేఁడిభృంగిక్. 28
- క. అతఁడే కాలణమింతటి | వెతకును; జేయంగఁదగిన - విధితోనదుయా
ప్రతిలేని భూషణాంబర | తతులొదవుట మాయగాక - తద్యంబగునే ? 29
- క. అనినివ్వెఱయును సంతయ | మను దనమానసములొన - ముప్పిరిగొనఁగా
మనుజేంద్రనందనుఁడునిలి | చిన్మోటనె నిలిచియేమి - నేయుడుననితాక్. 30
- క. అటునిటు దిక్కులుగనుతటి | నటంబుప్పంబులను గోయ - నరుఁడెంచిన యు
త్పటగజయానలు కొందఁతె | దుటఁదోచినఁ నరిగివారి - తోనిట్లునియెక్. 31
- ఆ. ఇంతులార ! మీర - తవ్వరెవ్వరిదియా | పూవుదోట? యిదటి - పురికినామ
మెద్ది? దీనికధపు - డెవ్వఁడు? పేరేమి? | తెలియఁబలుకుఁడెల్లఁ - దేటపడగ. 32
- న. అనవుడువారు వింతపడి - యార ! యిదేమి విచిత్రమమ్మ ! యీ
తనివచనంబు; లిట్లుకల - దా ! యిపుడీపురికేగుదెంచి తా
మనలబురంబు పేరడుగ - మారిక నేమనవచ్చు నిట్టి వా
రునుఁగలరే ? ధరిత్రింజతు - రుండితఁడెన్నఁగ నెల్లభంగులక్. 33
- వ. ఇవిచాతుర్యంపుమాటలుగాక మఱియేమగు ? మనలబుకరించుటకిదియొక సాకుఁగల్గిం
చుకొనియెం గాఁబోలుననియెండురలు మొంగంబులుజూచుకొని మునిముసినగవులునగుచు
న్నవారియందొక్క పెక్కులాఁడితక్కుపూఁబోఁడలంగని యితఁడుకడుసౌందర్యంబుఁ
గలవాఁడు. మిక్కిలియోగ్యుండై కనుపట్టుచున్నవాఁడు. ఇతనిశుభలక్షణంబులుచూడ
రాజపుత్రుండుగాఁదోచుచున్నది. యెట్లైనయ్యెడదానై మనలంబుకరించుడిగినపుడు
చెప్పకుండుటపాడిగాదని, యతనింజూచియిట్లనియె. 34
- క. వినుఁడిపట్టణమునకుం | గనకపురాహ్వయముదనరు - ఘనుఁడగు శకిలిం
దునరేంద్రుఁ డేబదినిక్ | జనవందితుఁ డతఁడురాజ - చంద్రులలోఁకక్. 35
- క. అతనికిఁగల దొకపుత్రిక | శతపత్రాంబుసని సతికి - సరియగులోక
మృతరూప భవ్యుత్పణి | యుతయది లేరెందునట్టి - యువతులుజగతిక్. 36
- మ. ఇదియాజవ్వని పూవుదోటనుమి ! తా-నిచ్చోటికికొవచ్చి స
న్ముదలీలక్ వివారింపుచుండుఁ జెలిమి - న్ముప్పందఱుగూడి యా

మదిరాక్షీమణి నుస్వయంవరమసా - మృగాభై ప్రవర్తిల్లునేఁ
డిది మీకుండెలియంగరాదె? నృపులిం - దేతెంచుచున్నారొగిక్.

37

అ. ఆమహాత్మ్యమున - కేమేముసరములు | గూర్చుబూలంగోసి - కొనుటకెకటి
కరుగుదెంచి నార-మొరులందుఁజొరరాదు | తెలియరేమొమీరు-తోలగించునఁడు. 38

వ. ఇదిభూపాలునిశాసనంబనిచెప్పి, యశోవతిలావణ్యవిలాసవిశేషంబులును, విచిత్రంబైన
యాకునుమగాత్రచరిత్రంబునువివరించియాయెప్పెలాడియతనితోమఱియునిట్లనియె. 39

గీ. ఉవిదకోరినపురుషుఁడెందుంటయునుఁ | నెఱుంగఁజాలక శశిబిందు - నృపతిదాస్వ
యంవరముఁ జాటఁబంచెత-దర్థమిటకు|రాఁగలఁడు చూచివరియించు-రమణియనుచు. 40

క. జాగయ్యెను మాకిచ్చట | వేగమపోవలయు మేము - విరులంగొనియిం
దోగితము కాదుమెలఁగుట | బాగగువిచ్చేయుఁడటకు - పరునడిమీరుక. 41

వ. అనిపలికి వారతనిచే ననుజ్ఞంగొని పురఁబుఁజొచ్చి యరుగునమయంబున నొండొరులు
తమలోన. 42

ఉ. ఈనమస్మధాంగుని మ - హీస్థలిలో సృజియించియొక్కొ-బ్ర
జ్ఞానిధియందు నెంతయును - నన్నుతిఁగాంచె విధాతృఁడింతలా
వీనివరింపఁగాఁ దగచె? -వీనినిమించిన నుండరాంగుఁడెం
దైననుగల్గినే? యితఁడె - యానొకొయంగనగన్న దానిసిక్.

43

గీ. దైవమితని నేడయఁ - దలఁచియుపుడు | మన నరేశ్వరుపుత్త్రికి - మగనఁజేయ
వలయు, నట్లయ్యెనేని ను - వర్ణమునకుఁ | బరిమళంబు ఘటిల్లిన - భంగినొప్ప. 44

వ. అనిప్రళంసాలాపంబులు బలుకుకొనుచుంజనిరయ్యవసరంబున విజయాశ్వుండాయన
తులవలనఁ దానువినివవృత్తాంతంబంతయుండనకుసంబంధంబగుయదంతంబుగాఁదోచిన,
యోజించి, తలఁపనితలంపుగా మునియొకండరుచెంచి పుష్పమాలికనిచ్చటయు, జలా
శయంబునిమిషకాలంబునకునుమహాటికయగుటయుఁ, దానుకనకపురంబనుపట్టణముచెంత
నుండుటయునిత్యాదివిశేషంబులుతలంపచి, దైవమాయకుమిగులనాశ్చర్యమొందుచు నింక
నెట్టివిశేషంబులువాడమనోచూచెదంగాకయనినిశ్చయించినదగ్గంబులంబట్టి తానువల
చిన యెమ్మెలాఁడియమ్మహీకాంతాత్మజయొదయందునొకో, యనిసంశయించి,
తదీయస్వయంవరమహాత్మ్య వాలోకనాభిలాషయతిశయింపనచ్చొటువిడిచినగరంబునఁ
బ్రవేశించియప్పడు.

45

మ. కనియెక వాసవ నీలకల్పితగవా - క్షస్తంభ మాణిక్యకు

ద్యౌనభోమండలమంబితాగ్రమణి హ-ర్షగ్లోళిగాగోపురా

భినుతానూననువర్ణమంటప లస - ద్విఖ్యాతనానానుర

త్సనికాయస్థగితాభిరామ గృహయు - క్తంలై నయామేల్పురిక్.

46

గీ. కాంచివిజయాశ్వుడానంద - కలితుడగుచు | నచ్చెరువునొందిలై వమా - యాప్రభావ
మనులయుఁగానియొండుగా - దన్యమైఁ | నింతలోనిచ్చటికిఁజేర - నెవ్వఁడోవు. 47

ఉ. మోచ్చినమోహవేదన స - హింపఁగలేక తపించుచుండవ

స్థైచ్చరఁగావఁగాదలఁచి - నేడిటుదై వము మానివోలఁదా

నిచ్చి నిమేషమాత్రమున - వాంఛనుదీర్చఁగనేమొతెచ్చె న

న్నిచ్చటికిక్ ఫలాఫలము - లెప్పటికెట్టివా కానవచ్చునే?

48

వ. అని తనలోదానుతలపోయుచు, ననోటంగల విశేషంబులఁబరికింపుచుఁ గొంతవడి
యటునిలుంబరికమింపుచుండి, పిమ్మట స్వయంఘోత్సవాలోకనకాతుకాయత్తచి
త్తులై, ముహూర్తసమయంబు సమీపించెనని బహువిధాలంకృతదేహులై కడువడిం
జనుచున్న రాజసమూహంబుతోడంగలిసియరిగి, యనల్పశిల్పికల్పనాభిరామంబును, మణి
గణస్థగితకాతకుంభకుంభసంభృత స్తంభశోభితంబును, రమణీయగారుత్పతమణీశితమక
రతోరణాలంకృతంబును, నురుచిరహరినీలనికరనిర్మితరాతరవాతాయనసమదయవిరాజి
తంబును, మనోహోదకరపరిమళమిళిత మండమాదుతప్రసారణకలితంబును, నరేశ్వరసమ
దయోపవేశార్హ వివిధరూప్రకల్పితరత్నపీఠితానభానుగంబును, రాజన్యసందోహ
లంకృతవిభూషణజాలజాతనిరుపమానప్రభౌ పరిపూర్ణంబును, విశాలంబునునగు కల్యా
ణమహాకూటంబుంబ్రవేశించి, యటవేచియున్న సచివపుంగవుండురాజానుమతిఁబూని
భయభక్తివిసయవిధేయతలెసంగనొనరించిన సత్కారంబులఁబరితృప్తినొంది తోడనుండు
పారలందానును నుచితాసంబులనలంకరించియున్నంత భేరీమృదంగాదినానావిధవాద్య
ఘోషంబులుమిన్ను ముట్టుచుండె. నానమయంబునఁ గనకపురాధీశ్వరుండుసంతసం
లెసంగఁ దనపుత్రికందోడితేరదగువారలబుఁద్రెంచిన.

49

చ. నులలితమందగామిని యశోవతియత్తటిఁ జిత్తమందు నే

వలచిన రాజనందనుడె - వల్లభుడొననిపల్కెమానిము

న్నలక్ష్మితర ప్రభావయుతుఁ - డమ్మహనీయుండు నెప్పినట్టియా

పలుకుదలంపఁ బొల్లగునె ? - భానువిధుల్లఠిఁ దప్పిపోయినకొ.

50

ఆ. సకలదేశపరులఁ - జనుఁదెంచియున్నవా | రిచటికంచుకొంటి - నివుడురాజు

లెల్లరరుగుండేర - హృదయేశ్వరుండేల | రాకియుండు ? దెలియ - రాదునిజము. 51

అ. వచ్చియుండెనేని - వరియింతుఁగనుఁగొని | మనుజుపతులయందు - మత్స్త్రియుండు

గానరాకయఁన్నఁ - గామాగ్నికర్పింతుఁ | దనువు, నోరులనొల్ల - ననుచుదలఁచి. 52

వ. మనోజ్ఞానర్థంబరంత్వాభరణంబులుధరియించి పరిమళకలితాంగరాగప్రనూనమాలికాదు
లంగై చేసికొని, మేఘంబులనుండివెలువడు క్రొక్కాఱుమెఱుంగుదీగెయుంబోలె నిజ
హృద్యంబుననుండివెలువడియలంకృతాంగులై నసఖీజనంబులుపరివేష్టించినను దేరవృపాల
సంపదోహంబున్నరమణీయకూటంబునకుంజనుడెంచుచున్న సమయంబున. 53

సీ. తెలితొక్కతుడనాటి - నెలనుమించగఁజాలు - గోముఁగల్గినముద్దు - మోముతోడ
దేనెచేతులగుంపు - తోనెనయ్యెయ్యెప్పు - కొమరై నయట్టిముం - గురులుదనర
నైదుకన్నులవాని - యాలినిఁబోలిన - సుందరాకారంబు - శోభిలంగ
నిరుపండ్లనిరిసించి - పరిహాసించగఁజాలు - బెడఁగుఁగల్గినచిఱు-నడలుపొసఁగ
గీ. నొక్కవిరిబోణి యెటనుండి - యొక్కొయపుడు | వనితముందట దిగ్గన - వచ్చినిలిచె
మేదినికీడిగివచ్చిన - మించుభౌతిఁ | గరమురాజిల్లు మణిశలా - కయునువోలె. 54

ద. అటుచనుడెంచి వింతపడి - యట్టైకనుంగొనుచున్నయట్టియా
కుటిలవీసలకుంతలను - గొబ్బునఁగౌఁగిటఁజేర్చి కాంత ! నీ
విటుల నెఱుంగనట్లుకనె - డేల ? ననుకొమఱవంగనానె ? ప్రా
కటిబిభృషమత్తులకుఁ - గల్గెనొ పూర్వవివేకసఖ్యముల్. 55

క. దుర్లగుడినుండి యచర | మార్గంబునఁదెచ్చి నిముస - మాత్రములో నీ
దుర్లతిఁదొలఁచి యీయం | తల్లేనాముఁజేర్చినట్టి - దాననుపేమక. 56

క. అడయాలముఁ జెప్పితిఁగద | పడతీ ! యిపుడైనగుఱుతుఁ - బట్టితివెననుక
నుడుపునుటయు యశోవతి | కడుసంతస మొంది యపుడు-గారవ మొప్పుక. 57

క. వందనముఁజేసి తొల్లిటి | చందముగా కిప్పుడునీదు - సౌందర్యము మిం
చెంచెలియలేక నాలో ! సందేహము గదిరిపలుకఁ - జాలకయుంటిక. 58

క. సేరముగ నెంచకనవుడు | నారా ! నీమీఁదగోప - మడయనె ? మదిఁబూ
జారిపయిఁ గినియుదేవత | కేరీతిఁజరుగుఁబూజ - లె ? ననినగియెక. 59

మ. నగినందాను నవ్వి రాజసుత, పుణ్యంబెట్టిదోకానినెఁ
దగువేళంగనుఁగొంటినిన్ను నినుసందర్శించుభాగ్యంబుయే
వగఁజేకూరునొ యింక నంచుమదిలో - భావించుచుంటింజుమీ !
భగవంతుండిపుడిందుఁదెచ్చెను తగం - బ్రాప్తించె నాశోరికల్. 60

క. కృపవీడకు మనివలికిన | నిపుడేదటికిఁ బయనమైతి - వెఱిఁగింపవెయో
చపలాక్షీ ! యనియచ్చర | విపులాధరకుచయడిగెను - వేడుకమీఱక. 61

వ. ఇట్లడిగిన యచ్చరమచ్చకోంటింజూచి విలాసవతియగుయశోవతి తానుకాళికాలయంబున
నుండి గృహంబునకుంజేరిన పిమ్మటంజరిగినవృత్తాంతంబంతయుండెలిపి, మదీయజన

కుండు నేడుస్వయంవరముహూర్తంబు నిర్ణయించియున్న కతంబున సకలదేశాధీశ్వరులును సనుదెంచి తదర్థంబునిర్మించబడిన రమణీయంబగుకూటంబున సమావేశమై యున్నవారు. తండ్రియానతినిపుడవోచిటికిఁబోవుచున్నదానను. ప్రయాణంబై నసమయంబునం దొలుత నీసందర్శనంబుగలుగుటజేసి యింక నాయభీష్టసిద్ధికాగలదు. 62

క. అనిపలికిన హేమతగజ్జ | వినిమోదముఁజెందియనియె - వెలదిరొ ! యిది నేనును నెఱుంగుదునై నను నే | మనియెడవో చూతమనుచు - నడిగితినిన్ను. 63

వ. నేడు నీస్వయంవరముహూర్తంబునిశ్చయింపబడియుండటంబెఱిగి నేనుత్పరీతంబుగాఁబుష్కరనిపాలికింజరి, యతనికీవృత్తాంతంబుఁదేటపఱచి, భవత్ప్రియుండగురాజకుమారునివోచుటంజేర్చుమనియు, నాలస్యంబొసరించిన మిక్కిలిదవ్వుననుండువాడగుటంజేసి యింతటిసమీపకాలంబుననిర్ణయింపబడియున్న లగ్నమునకురాఁజాలక యతండ్రికవేళఁబ్రయాణంబుగాకుండునేమోయనియునటులనయ్యెనేనియతనికై నానాకష్టంబులంజెందిన యశోవతియభీష్టసిద్ధిగాకపోవుననియు, కోరికసమకూఱున్నఁబ్రాణంబులఁబ్రాయుంగాని యాచానయస్యలవరింపదనియు, సుగుణవత్తియైన యాయశోవతికింబ్రయంబొనర్చుట మనకుగర్వంబనియుఁ బ్రబోధించిన నతండునామాటలాలించి, యేతత్కర్తవ్యంబునొనర్చుటసేకుంబోలె నాకునునావశ్యకంబగుంగావున, సదుపాయంబుఁజింతించి రాజపుత్రునిఁదప్పకలగ్నకాలంబునకుం గనకపురంబుఁజేర్చెద మదీయప్రభావంబును నీవెఱుంగనిదానపుకావుగదా ! నామాటనమ్ముమనిపలికిచని, విచిత్రంబగు నొకతంత్రంబున నీమనోహరునిచటికింజేర్చి, యావంత యుదంతంబంతయు నాతోడవచ్చియించిననియె. నీకీవిషయంబుఁదేటపఱచిపోవడలంచి నేనిపుడవోచిటికింజనుదెంచితి నిపుడురాజపుత్రునిండు స్వయంవరకూటంబునన్నువాడు. నీయందుమాకుం గలప్రియంబుకతంబున నీకుంబ్రత్యుపకారంబుగా మేమిరువురమును నిట్టికార్యంబుఁజేయనమకట్టితిమి. నీకింక శుభంబుగలుగుఁగాక. 64

క. ద్విరదనిభయానచనికని | వరియింపుము వలచియున్న - వానిఁబ్రీతికై
బరిణయమై నీవతనినిఁ | గరమొప్పగఁ గూడినుఖము - గనుమనయంబుకై. 65

క. అనిచెప్పి మోదమున దీ | వనలూసఁగి వియచ్చరప్ర - వాళాధరత
క్షణమతిరోహితయయ్యెం | జనియెయశోవతియురాజ - సభికుకై వేడ్కకై. 66

సీ. హంసయానలతాంగి - యనిచూచువారలే - కరిరాజగామిని - గాడలంప
వనజాతముఖికాంత - యనిచూచువారలే - పూర్ణ చంద్రాస్యఁగా - బుద్ధి నెంచ
నజ్జిలోచనలేమ - యనిచూచువారలే - సారంగ నేత్రఁగా - సంతయింప
నళికులాలకభామ - యనిచూచువారలే - హరినీలకురుళఁగా - బరిగణింప

- గీ. వినుతఫక్కినిమా త్రీ భ-వించివచ్చు | రమ్యతరమైన శృంగార - రసమనంగ
సఖులునేవివ సెఱునీటు - సొరుమీఱు | నొనరగావచ్చె భూపతు-లున్నయెడకు. 67
- క. ఆయువిద చక్క-దనముం | బ్రాయమ్మును హోయలుఁగాంచి - భ్రమఁగొనియాచా
రాయనిమెచ్చుచుఁ గడుమో | వోయ త్రస్వాంతులైరి - యటఁగలరాజుల్. 68
- సీ. మెలఁతయోగ్రొక్కాటు-మెఱుఁగొక్కొనిక్కంబుఁ-దెలియంగరాదని-పలుకువారు
నతివయోసమ్మోహ - నాత్మమోనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
ముదితయోస్మరశీ - ముఖమొక్కొనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
గాంతయోద్విజరాజ - కళయొక్కొనిక్కంబుఁ - దెలియంగరాదని - పలుకువారు
- గీ. నట్టెకనువారు నిర్విణ్ణు లైనవారు | సంచలించెడివారు వ - డించువారు
సున్నరసువారలునుఁడల - లూచువారు | నగుచుఁగలవరమందిర - య్యవనిపతులు. 69
- ఉ. చంచలవీక్షణంబులును - జక్కనిముద్దు మొగంబువిద్యుతి
న్మించు శరీరకాంతియును - మెల్లనియానము మీఁదికిన్మీటా
రించినవన్నుదోయి యతి - రేకములైన పిఱుందులుకొనిరి
క్షించి శుభాంగివైవలపుఁ - జెందనివాఁడొకఁడైనలేడటకె. 70
- గీ. అపుడువిజయాశ్వఁ డాయంతి - నట్టెచూచి | యానిసినిసేగనుంగొన్న-యదియునాచు
మదినిహరియించి కొనిపోయి-నదియునిదియ | సందియములేదుకలపుల - ట్టణములెల్ల. 71
- గీ. మాయముని నన్నునిటఁజేర్చె - మంచిదయ్యె | నంచుఁబొంగితి నీమంద - యాననన్ను
దావరించునో యొండ్లపైఁ-డలఁపుఁగొనునో | బైవత్రత్రమెట్టిదో యని-తలఁచుచుండె. 72
- క. అత్తజీజనకుని యానతి | నత్తలిరుంబోణి సకియ - యపుడిచ్చినయ
త్తుత్తమ నుమదామముఁగొని - చిత్తజాసామ్రాజ్యలక్ష్మి చెలువునవేడ్కకె. 73
- క. కైదండయొసఁగి యొక్కత | లోదరిపార్వమున వచ్చు - చుండఁగనుల స
మౌదంబును వానయునా | పాదిల్లంగులుకునడలు - పరఁగహోయలుగాకె. 74
- ఎ. రాజసమాహమగ్ధంబునంబ్రవేశించి, నిజమనోహరావలొకనకాతూహలాయ త్తచిత్తయై
క్రమక్రమంబుగా నందఱంగనుంగొనుచు మెల్లమెల్లగాఁజనుచున్న సమయంబున. 75
- ఉ. ఎవ్వనిఁగోరునో చెలువ - యెవ్వనిపైఁ దనచూడ్పినిల్పునో
యెవ్వనిమీఁద నిచ్చయొకో - యెవ్వనికిం బ్రియపత్నియానోయిం
దెవ్వనిపూర్వపుణ్య ఫల - మిత్తజీజేతుఱునోయటంచుఁదా
నవ్విజయాశ్వఁడెట్లు మది - యందున సంతయ మొందిచూడఁగకె. 76
- సీ. అదెనన్నుఁగాంచుచు - న్నుదివరించునటంచు - తేనిగాంభీర్షంబుఁ - బూసెనొక్కఁ
డెదెనన్ను డాయుచు - న్నుదివరించునటంచు - తొడవులసవరింపఁ - దొడఁగెనొక్కఁ

డదెనన్ను జూపుచు - న్ను దివరించునటంచు - నీటుగామిసలు - దీటెనొక్కఁ

డదెనన్ను మెచ్చుచు - న్ను దివరించునటంచు - హోయలుగాఁగనుచుఁగూర్చుండెనొక్కఁ

ఆ. డిటులనచ్చటఁగలము - హీపతులందఱు | ననువరించునట - ననువరించు

ననువరించుననుచు - నమ్మివీక్షింపఁగా | వారి నెల్లఁగడచి - వారిజాక్షి.

77

ఉ. కేరళకూరనేన కురు - కేకయ మత్స్యవరాటలూటగాం

ధారమరాష్ట్రబర్బర వి - దగ్ధకిరాత కలింగవంకా

శ్రీరపులిందపారసిక - సింహళబాహ్లిక ముఖ్యదేశపు

శ్వీరమణావళిందనమ - దింగణాతింపకపోయియొక్కడఁ.

78

క. తానంతటఁగనియె సతీ | మానసమానసభవుక్ స-మంజసవిభవుక్

ధీనిర్లత సురగురువుక్ | భూనాథతనూభవుక్ సు-ముఖుహృత్ప్రభువుక్.

79

మ. కనిసంతోషములజ్జయించి బ్రయమునం - గభ్రంశ మొప్పారహౌ

హసపుంజూడ్కులు సాంపుఁబెంప మునివా - క్యంబాత్మలో నెంచి యొ

య్యనడాయంజనఁగాఁ దలంచుమదిదై - ధ్యంబేది శంకించుఁగ్రీఁ

గనులక్ మాటికిఁజూచుఁ దత్తఱుపడుక్ - గాఢానురాగంబునక్.

80

ఉ. కాంచనగాత్రి చూడ్కిఁత్రుటి - కాలములోఁ బ్రవరించెవింతగా

నెంచఁగవేయిమాటులు హృ-దీశునికంతమువైఁగరథర

మ్యాంచితసౌరభప్రసవహరమువైనటఁగాంచువారికిం

జంచలనేత్రయాటపుడు - సత్యముగాఁ గనుపట్టుచుండఁగక్.

81

సీ. తారకానికరమ - ధ్యంబునఁజెలువొందు - పూర్ణచంద్రునిభంగిఁ - బొలుపుమించి

విబుధబృందములోన - విప్లవశ్రవుపోల్చి - నిరుపమానోత్సాహ - గరిమఁదనరి

గ్రహములయందుభా - స్కరునిచందంబున - వినుత తేజస్సూర్తి - విస్తరిల్లి

మృగసమూహంబున - మేటిసింగముమాడ్కి - గాంభీర్యదైర్యుల - క్షణములెసఁగి

గీ. యచటినరపతులకు నెల్ల-నధికుండగుచు | మిగులఁజెలువొందు విజయాశ్వు-మీఁదిబృష్టి

మరలిరాకున్నఁ ద్రిప్పఁగ-మనసువోయి | తానునటనుండి రాలేకఁ-దగులువడియె.

82

ప. అప్పుడాకప్పురగంధి యెట్టికేలకునొక్కింతదైర్యంబు నవలంబించి తక్షణంబున.

83

క. డాయఁగజనుటయు మరుఁడొహా | హోయనిపెల్లార్చిపేర్చి - యుగ్మలిపెనుచం

దోయికి నడుమక్ మాటిగ | నేయంగాఁదొడఁగెఁగడిమి - నిమృషం దకముక్.

84

క. ఆయులిపివానిశితనుమ | సాయకహతికిందలంకి - సఖియంసమువైఁ

జేయూఁదియొరిగెనపుడా | హా ! యని నిముసంబుసోలి - యంగన; యంతక్.

85

- ఆ. మసనుదృఢముఁజేసి - తనలాగునవోచ్చటి | వారెఱుంగకుండు - వగనటించి
మందగమనమొప్పు - మదహంసిచాడ్చునఁ | జిత్తవోరు మెచ్చి - చేరఁబోయి. 86
- సీ. వీఁడెకదా ! లోక - వినుతనుఁదరమూర్తి - యైననాహృదయాప - హరకుండు
వీఁడెకదా ! నిసి - వేశనాశయ్యవై - బవళించియుండిన - ప్రమదకరుఁడు
వీఁడెకదా ! మోహ - వివశాత్మనగునన్ను - విడిచిపోయినయట్టి - విధుముఖుండు
వీఁడెకదా ! పెక్కు - విధములవేడినఁ - గనువిచ్చికనకున్న - వినుతయశుఁడు
- గీ. వీఁడెకద ! నేనువలచిన - విభవశాలి | వీఁడెకద ! మానిచెప్పిన - విమలగుణాఁడు
వీఁడెకద ! సర్వలక్షణాన్వితుఁడుబ్రయుండు | కంటినిప్పడు కన్నులకఱపుడిట. 87
- క. అనితనకుం బెన్నిధియ | బ్బినగతిఁగోల్పడినమణి - భించినభంగిక
మనమున నుప్పొంగుచుమో | మునమందాక్షంబువలపు - ముడివడి పెనఁగె. 88
- చ. ప్రియమెనఁగఁగఁబైట సవ - రించుచుసాధ్వసమొప్పులోకవి
స్మయకరమంగళాంగవిల - సత్ప్రభలుల్లసిలంగలోచన
ద్యయిఁబరితోషవారి కణ - వర్ణముజాఱియారితేతులక
రయమునఁజూచి యచ్చటిధ - రావరులందఱు జూచుచుండఁగె. 89
- క. చరణములువడఁక బులకాం | కరములుమైమొనయఁజెమట - గుబ్బతిలఁగని
బ్బరపుడమి నతనిగళమునఁ | దరుణీమణి వేడ్కఁబుష్ప - దామమునైచెకె. 90
- గీ. వైచిత్తీనరఁగఁడల - వాంచిచెంత | నిలిచెనపుడొక నూత్నమా - చెలువుదోచె
జెలువముఖమున విజయాశ్వఁడలరెఁజాలఁ | జిత్తజనిరాజ్య రమనుఁదాఁజెందినట్లు.
- ఉ. ఆవిరిబోణియందమును - నారుచిరాస్య కుమారురూపముక
భూవరులప్రేమాచి తగుఁ - బోజతపీరలకుంగడానికిం
దావిపొసంగినట్లుగు వి-ధాతృనికూర్చిదియంచు మెచ్చిసం
భావనఁజేసి రీర్ష్యతమ - భావములందు వహింపక త్తటికె. 92
- చ. అంతఁ గనకపురాధీశ్వరుండు విజయాశ్వని మిక్కిలిగౌరవించి, యతనివలన వలయు
విషయంబులెఱింగికొని, విద్యుక్తంబుగావినాహంబుఁగావించసెంచి యక్కార్థంబు
నెఱవేరునంతదనుక రాజుల నెల్లనిలుపుండనిప్రార్థించి యొప్పించుకొని, తద్యత్తంతం
బురుచిరాస్యమహీపతికిం దెలిపి, బంధుమిత్రపరివారసమేతంబుగాఁగతనిదోడ్కొనినప్పు
టకుందగినవారింబుత్తెంచిన, వారున్న శీఘ్రగమనంబునశ్రీపురంబునకుంబోయి, తనపు
త్తుండవోయినజాడ నెఱుంగఁజాలక జాలభిన్నుండై వనరుచున్నయన్నరపతిని యుచిత
భంగిసందర్శించి నడచినయుదంతంబును సాంతంబుగానివేడించి ముహూర్తంబు సమీ
పముగానుండుటంచేసిత్వరితంబవయసంబుసాగింఘటయుక్తంబనిచెప్పిన; నతండు తద్విష

యంబునాల్చి సంభ్రమాశ్చర్యాసందమగ్న మానసుండై దైవభటునంబట్టిదయ్యెనని నిశ్చయించి, ప్రయాణసన్నాహంబుం గావించి యుప్పుడు. 93

చ. ప్రియసుతు పెండ్లికిందగిన - పెద్దలనావుల బంధుమిత్రసం
చయమును బిల్వబంబి తగు - చందముగాఁ బయనంబుఁజేసి ని
ర్ణయమగులగ్నవాసరము - నాటికిదప్పకఁజేరులాగునక
దయమున నేగుచెంచె ధన - శత్రువుతుర్బల సంయుతంబుగక. 94

చ. కనకపురీశ్వరుండతని - గౌరవమొప్పఁగఁ దోడితెచ్చితా
వినయమెల్ల మేలజిగి - వేడుకతోఁ దగువోటదక్షణం
బునవిడియించె నంతగుణ - భూషణం దావిజయాశ్వుఁడుబ్బునక
జనకునకుం బ్రణామములు - సల్పివచించె నుదంతమంతయుక. 95

ఆ. అతఁడు సుతుఁడు నెప్పి - నట్టివృత్తాంతంబు | వినిమనంబులోన - వింతపడుచు
నిదివిధాతచెయిద-మెవరేమిచేయుదు | రనుచుపలికి పెండ్లి - కనుమతించె. 96

క. ఆనాఁడె పెండ్లిలగ్నము | గాన నొనర్పంగఁదగిన - కార్యములెల్లక
ఋనినువల్లపురీశుని | యానతిఁగావించి తెలిపి - రపుడునియుత్తుల్. 97

ఉ. పిమ్మటఁగార్వ వేదులగు - పెద్దలయానతి నింపుమిఱవే
గమ్మున నుష్ణవారినిడఁ - గాజలకంబొనరించి మంచియో
గ్యమ్ముగు వస్త్రభూషణ సు - గంధవిలేపనమాలికాచులక
సమ్మతిమొగరించి హరి - చందముగా విజయాశ్వుఁడొప్పఁగక. 98

వ. అపుడు కొండఱుమందయానలు నృపనందనంబెండ్లికూతురినింజేయఁబూనిసంతసంబున
నయ్యంబుజాక్షిందోడ్కొనివచ్చి పసిండిగద్దియపైఁగూర్చుండఁజేసిరట్టియె. 99

గీ. తరుణికోకలేమ సంపంగి - తైలమంటి | మేనపరిమళయుతమైన - మెఱుంగురాచి
పలుకులెడపిననునిబిండి - నలుగుఁడెట్టి | కలియనటికలినిడితోమి - జలకమార్చె. 100

క. పడఁతుకకొక్కతె నెరులం | దకియైతెనుచిక్కెడల్పె - దగనొక్కతెయే
ర్పడధూపమిడియొక్కతె | కడుసొంపుగ నొకతె కీలు - గంటుగముశిచెక. 101

మ. చెలువొలంగర వన్నెచీర నొకనా - జీవాక్షికట్టెకసము
జ్వలరత్నభరణంబు లొక్కతెయిడెక - సొరొప్పఁగాఁగాటుకం
దిలకంబున్నతీయోర్తుపెద్దెఁదొడిగెక - బేటంచువైరాణికం
చెలనొక్కర్తుక యోర్తుపూవులనుగై - నేకముడికగాంతకుక. 102

గీ. పునుగు నత్తరుంగుంకుమ - పూజవాజి | మేలనముఁజేసిపన్నీట - మెదిపినచ్చ
కప్పురముఁగూర్చి నూరిన-గండమలఁదె | భూషకొకలేమ ఘమఘమ-పరిమళింప. 103

- వ. ఇట్లు స్వాలుంకారశోభితుడై, యశోవతీవిజయాశ్వులు రతీమన్మథులొయని చూపరు
లకుసంశయముపొడమం దగులాగుననొప్పించును యయ్యవసరంబున. 104
- చ. తడవొనరింపఁగాఁదగదు - దాకొనెలగ్నమటంచుపెద్దల
ష్టాడు విజయాశ్వునికొన్నవర - పుత్త్రిని రమ్యవివాహవేదిక
బడిబడిరుక్కప్రీతిముల-వై సుపవిష్టలఁజేసితిల్ల నే
ర్పడఁగ గణేశ్వరార్చనము - భక్తినివర్చిభావుకాప్తికి. 105
- చ. వెలయఁబురోహితార్థ పృథి - వీనుగవర్ణులుకూడియంతఁడ
త్తుల మరియాదలందఁడవి - గొబ్బున శాస్త్రవిధిక్ బొనర్పఁగా
వలసిన కార్యముల్గడపి - వావిరినందఱు మంగళాష్టకం
బులఁబలియించివైదువులు - పూవులునల్లరి సంతసంబునక. 106
- క. మంగళశాస్త్ర్య రవంబులు | నింగిలైతిధ్వనులనీన - నిలువక మొఱకె
సంగీత నినదములుగణి | కాంగనల విలాసనర్త - నాడులుమించెక. 107
- క. ప్రాకట వస్త్రాభరణా | స్తోకాలంకారయముల - లోలకంగఁబిక
శీకల నాదంబులగొ | రీకల్యాణంబుఁబాడిరి సరోజాన్విత. 108
- వ. తదనంతరంబునవిప్రజనానుమతింగొని సుముహూర్తంబునఁబురోహితుండు గృహ
దేవతార్చనంబునిర్వర్తించి పెద్దలొశీర్షదించియొసంగినమాంగల్యంబును, తండులఫలపుష్ప
హరిద్రాకుంకుమసహితంబైనవసిడిపల్లెరంబుననిడిపూజించి, యోగ్యులగు పెద్దలచేప్పసిం
పఁజేసి, తడవొనరింపకవిజయాశ్వునిచేనొసంగిన. 109
- క. పొంగుచు శుభలగ్నంబున | నంగజనామ్రజ్యలక్ష్మీ - నలమెనఁగన
స్మంగళ నూత్రముఁగట్టెను | భృంగాలక గళమునందు - విజయాశ్వుఁడుతాక. 110
- గీ. అటుల మాంగల్యమునుగట్టు - నట్టివేళ | భూపతుల జయస్థనులును - బుధజనముల
దీపనల యారవంబును - దిశలుముట్టె | జాలఁగావాద్యనిచయహో-షంబులెసఁగె. 111
- క. చెలువుండును జెలువయు శిర | ములపై నొండొరులుమంచి - ముత్తైంబులుదో
యిళులఁగొని యాసులారఁగ | దలఁబ్రాలం బోసికొనిరి- తద్దయువేడ్క. 112
- గీ. పంచశరనీపటిమయింక - భగ్నమగును | పొమ్మటని ధూళిఁదూర్చునఁ బోసెనఁగ
గందపడిదోయిటంగొని - నుందరాంగినగుచుఁబతిమింద నొయ్యన - నెగయఁజల్లె. 113
- క. వటువిజయాశ్వుఁడును దా | నటువలెఁగావించెజూచి - యటఁగలజవరాం
క్రడిటు తగునని గురుకుచములు | కిటకిటనొరయంగ నొరిగి - కిలకిలనవ్వుక. 114
- గీ. విప్రసాధ్వీమణులు చాల - వేడ్కమీఱ | భానురంబైన ముత్యాల - పల్లెరములఁ
బూని వుంగళములుబాడి - పొసఁగవార | తులనుబట్టిరి వేడ్కవ - భూవరులకు, 115

- గీ. పొగడిరదలు నృపులును - భూమినురులు | యెలగియాశీర్వదించిరి - కులజులిప్తు
లెంతయును సమ్మదమునొంది-రెల్లెజనులు | దృష్టిగోని హర్షవాద్ధిలో-దేలిరంత. 116
- వ. శశిబిందునచేంద్రుండమందానందకందలితహృదయారవిందుడై, భూనురబృందంబులకును
సర్దిజనసందోహంబులకును, జాంబూనదాంబరాభరణంబులును, ధనధాన్యమణిగణచ్ఛత్ర
సుందరమందిరసముదయంబులునురధగజతురంగగోనిచయ్యగ్రహారంబులును, యధేష్టంబుగా
నొసంగి, మృష్టాన్న పరితుష్టలంగావించి మించినప్రియంబున దేశాంతరాగతమహీవర
నికరంబులగరంబుగౌరవించి, సముచితసత్కారంబులొనరించెయందఱుడగువిధంబున
వీడ్కొలిపె, నయ్యవగుంబునరుచిరాన్యుండుతానునుస్వపురంబునకుంబ్రయాణంబగు
టయ్యగనక పురీకుండతనివారించి కొన్నిదినంబులందునిలువఁబ్రార్థించిన సతఁడయ్య
కొని యచ్చటనిలిచె, నిట్లువివాహమహోత్సవంబు నిర్విఘ్నంబుగా నెరవేరుటయు
నటుపిమ్ముట. 117
- శా. నేడేమంచముహూర్తమంచు చెలులే - జీనేత్రనారానుతుక్
నాడేకూర్పదలంచి యాపలువి - న్నాణంపు భావోక్తులక్
తేడబైక్కుమనమేలనింకఁ బనితీ - తేక్కుబల్కఁగాఁబోదుతాఁ
దేడుకబో ప్రియఁగూడినేటినిసి సం - తృప్తికడనున్నేలగుక్. 118
- గీ. పోదమింకేమిమాటలీ-పాలఁతిలోడ | పరులతోబల్కుదని సఖుల్ - బరిహసింపఁ
బులుకుపులుకునఁ గనుచుఁ గ-న్నులనునీరు | నిందుటిత్తించినగికాఁగ - లించివారు. 119
- క. కాంచనగాత్రికి మదిలోఁ | గించఁదొలంగంగ బుజ్జ - గించిముదముఁగ
ల్లించి నినుఁబరిహసింపను | టంచు వినోదించుచుండ - హరిగుంకుటయుక్. 120
- క. వారుతగఁబడకటిలు సిం | గారింపఁగఁ బూనినేయఁ - గాఁదగినపనుల్
నేరిమి నొనరించి యలం | కారము కడునొప్పుచుండఁ - గానచ్చటక్. 121
- గీ. పటములను గట్టిసాగనైన - వైడికొల్ల | పట్టెమంచమువైమెత్తఁ-బటవినాల్గు
ప్రక్కలనుగొప్పరత్న దీ-పములువెలుగు | పగడపుంబెద్దదివ్వెగం - బములునిలిపి. 122
- గీ. తీరుఁగాఁజుట్టునాణి ము - త్రైపునరములు | వ్రేలఁగాఁగట్టికయ్యవై - విరులునెఱపి
దెలనిలుపుటద్దంబులఁ - దెచ్చియునిచి | పరిమళోదకములునల్లి - పద్మముఖులు. 123
- చ. అమరగమంచిపోఁక పొడి - యాకులుమెత్తనిముత్త్రయంపును
స్థుముమణిగల్గివీడియపు - నాలుగువస్తువులక్కునుగంధలే
పములునుబాలుఁ జక్కెరయుఁ - బక్కఫలంబులుఁబిండివంటులక్
గ్రమముగఁదెచ్చియుంచెటఁ - గన్నులకింపగువైడితట్టలక్. 124
- గీ. అపుడఁటఁగలవస్తువు - లక్ష్మైమాచి | యన్నియును జేర్చితిమిగద - యనుచునొక్క
మగువ పెరవానెడిగిన - మఱచినార | మనుచుఁగొనివచ్చియునిచేపి-జనునొకతె. 125

వ. ఇట్లుపడకటిల్లుసింగారిచున్నతటిఁ దద్విధంబంతయుంగాంచిలోలోననుబ్బుచుఁ దన
సంతసంబులుబలుచుడనీయక సిగ్గునందలవాంచిమిన్నకున్నయశోవతింజూచి ముసీముసి
నగవులునగుచు సఖీజనంబులాచింబోష్టింజేరంజని. 126

సీ. ఇవినీకుఁగావును - మౌలమాచెదవుమా - రాజపుత్తునిక నె - రామయొకతె
రాజపుత్తునిసామ్యు - రమణిదిగాకున్నె - యదియేమిమాటనె - నతివయొకతె
మాటయెట్టిదోమాడ - మాయొంకగడియలో - నిపుడేమిసామ్యునె - నింతియొకతె
వెఱపించెదలనె - విరిబోణియంతనె - రనిమానగాదనె - రమణియొకతె

గీ. మగనిలోఁ గొనఁగాగల - తెగునదారి | గానిమాచానమనెకంకఁబూనదనియెఁ
గాంతయొక్కతెసఖులిట్లు - సంతసమునబలువిధంబులూచియింపఁ - దలనువాంచి. 127

క. మారాడకున్ననృపనత | తీరుంగనియొక్కలేను - గృతివీడకుమో
నారీలలామరాజకు | మారుడనిన్నేమినేయ? - మానుముకొంతుక. 128

ప. అనిపలికియాకలికిందనకొంటుంబొదివిపట్టియిట్లనియె. 129

చ. నురతనుఖానుభోగములఁ - జొక్కినిజేసునినిండుగొంగిరిక
మరిగియలక్ష్మభావమున - మమ్మదలంపకయుండకమ్మ! నీ
స్కూడఁబడవత్రనిభ - నుండఁలోననత్రటూర్చును
స్థిరపరితోషితాత్ములను - జేయుచుజేడ్కభరింపుమిచ్చెటి! 130

మ. కలికి! మంచిమగండుగల్గెనని త - తొత్తుహలోద్రేకసం
కలితోడ్పెత్తినిజేసి మాయెడల స - క్తంబైననీబుద్ధియా
వలనెట్లైననునయ్యెఁగానిప్రియమొ - ప్పంబెంచుచున్నట్టియీ
చెలువొముద్దులకీరకారికలపైఁ - జింతకొమదికొనిల్పమా. 131

క. అనియొకసక్కెపుమాటలు | వనితలువచియింపమాటు - వలుకకయున్నకొ
గినియఁగనవ్వుచునందలు | వనరుహగంధినిఁగలంచ - ఎలెనవాంఛకొ. 132

సీ. అదెవచ్చెనీవిభం - డనిపల్కిబెదరియా - గజయానయాదెసఁ - గన్ననవ్వి
నేడుమున్నటికన్న - నీమోముచెలువొందె - ననఁగనరిఁజాలఁననునయించి
మావంకఁగనుటనీ - వీవేళనేకదే - యన్ననవ్వులమొగం - బగుడఁశీరి
మంచిదికానిమ్ము - మాన్పింతునీబిగు - ననఁజిన్నబోవఁబడి - యంబువలికి

గీ. గేలినేయచుమజ్జన - శాలజేర్చి | జలకమార్పియర్థాంబురో - జ్వలవిభూష
ణాంగరాగాద్య లంకృతు - లపుడొసర్చి | వ్రడసోదనమిడిచాల - సంతసమున. 133

క. బతిమాలి మంచిమాటలఁ | జతుర్వతమెలర్చుబలికి - జవ్వనినానక
గొతుకఁగఁగడు యత్నంబున | వెతలుడి పడికింటఁబెచ్చి - విడిచిరిచానల్. 134

- ఉ. అంతటవేడ్కమీఱివిజ - యాశ్వుఁడు మజ్జనభోజనాదుల
త్యంతరయంబునందగిన - యట్లొనరించి యలంకృతాంగుడై
కాంతలుదారివెట్టమణి - కల్పితభూషణ సద్రుచుల్ గృహో
భ్యంతరసీమఁ బర్వనపు - డచ్చటికింజనుడెంచి సమ్మతికొ. 135
- క. ఆసంస్కృతమృదులప్రస | వాసేచననిబిడసార - భాసాదకర
మ్యాసమతల్పముతైఁదా | నాసీనుండయ్యెడన - నాసమయమునకొ. 136
- శా. క్రేగంటకబతిజూచి సంధ్రమమును - వ్రేకంబుమందాత్ముక
రాగంబుంబొరయకొ శరీరముగగు - ర్నకరాజసంభూతసం
భోగోత్సాహమువేగిరింపఁగముఖం - బుకవాంచియత్యంతహ
ప్రాగల్భ్యంబునుసాంపుమీఱునొకయో - రక నిల్చియున్నంతటకొ. 137
- క. చెలులాసుందరితీరుం | దిలకించియిదేమియులుకొ - తెలియుండనియ
వ్వలిమోమైనగునుసతీ | తిలకంబునుజేరవచ్చి - దిగులుడుపుటకొ. 138
- క. అటుతోడ్కొనిదని యందఱుం | దటవటమాటలను పలువిఁగఁబలుమరిగిం
చుటకుంబలుకఁగఁదనగొం | గిటఁగాంతనుఁజేర్చి యొకస - కియొట్లునియొకొ. 139
- సీ. అబ్బెఁజెన్నిదివంటి - యాత్మప్రియుఁడు నీకు - మననదీక్షఁగగూడి - పెనఁగవేల ?
నీచెంతమునుశయ - నిం దియుండినవాని - వీక్షింపఁగానిట్లు - వెఱచెదేల ?
సరసకుఁబోయి ము - చ్చటదీరనతనిలో - సరసల్లాపము-ల్లరుపవేల ?
వీనికై కడఁచెక్కు - వెతలొందితివికై వ - శంబయ్యెనికఁగం - శయమదేల ?
- గీ. సుందరాంగునిఁ గన్నెత్తి-చూడవేల ? | మాకుఁజెప్పినమాటలు - మరచితేల ?
తలఁగియొక యోరగాఁబోయి-నిలువనేల ? | ముద్దుగుమ్మరొ ! నీకింత-మోడియేల ? 140
- క. అనిపలికిన పలుకులుదా | వినియునువిననట్లు బెడచె-వినిబెట్టి మొగం
బునుద్రిప్పి మిన్నకుండినఁ | గనితక్కుంగలుగుచెలులు - కదిసివినుగునకొ. 141
- క. కడుగడుసుదానవే నీ | వడుగడుగున కింతమూర్ఖ - మటవే ? యిట్లై
క్కడనై నఁగలదె ? నాధుని | కడకుంజననొల్లవేమి - గాఁదలఁచితివో. 142
- క. మనమెంత తెలియఁజెప్పిన | వినదికవిరిబోణి నిచట - విడిచివోలఁగిక
న్దొనకేగుదమతఁడె చ | క్కననయునుగాక మనకుఁ - గవ్వంబేలా ? 143
- వ. అనిపలికి యంతఁబోక మఱయొక వతింజూచి యిట్లనిరి. 144
- సీ. ఇటుమోడిసేయుదు - రెటవతిచెంతకుఁ - జనకనీపలెనితు - లనియొకనొకతె
వలచినిద్రాహార - ములుమాని యీతని-కై కాదవెతఁగొంటి - వనియొకతె
మనమిట్టివాఁల - మది నెఱుంగుట కష్ట - మాసలేకుండునే - యనియొకతె
పడఁతుక కడువెఱ - పడియాన్మదూరక - యడలించిపలకకుఁ - డనియొకతె

- గీ. చాలుఁజాలును బాగాయె - మేలుమేలు | కలరుబోయిట్టి బూమెక-తైలుజగమున
నోరెఱుంగని కూనయె ?-యకారమంచి | మాటలను విసదిదియేమి-మతమొకాని, 145
- అ. ఇంతసిగ్గునెఱపు - నింతలో నెటువచ్చె | మున్నుతానెఱుంగ కున్నవాఁడె
యతఁడెఱుంచుఁ బలికె - నందొకభామిని | వెగటునొందెనొక్క - విద్రుమొప్పి. 146
- ఉ. సారెకువార లీటుపలు - చందములకొ వచియించుచుండఁగా
వారినదల్చియొక్కరిత - వాయపుఁబల్కులు మానుడింక మీ
కొరిమిలేదు సిగ్గుపడి - యున్నదిచిన్నది తాళుడెందుదాఁ
జేరఁగఁదీసి యిట్లుచుచు - జెప్పెఁహస్యముగాఁ బ్రియొత్తులకొ. 147
- చ. ఒకనిసినొక్క జామరత - నుండెనితండలనాఁడు ముగ్ధవై
యొకటియు నెన్నఁడుండెలిసి - యుండని నీవవియాదిగాగనో
పికమదిమాని యొక్కమొగి - బెన్వలపుంగొని నెట్టిదాని పో
లికఁడపియించుచుంటివె ఘ - లించెను గోరికనేడుకొమటి ! 148
- ఐ. మదిలోనశంక విడిసె | మృదమునవల్లభునిగూఁడి - మోహమువీజకొ
గదియించి యురమురమ్మునఁ | బడకభోగించవమ్మ - బంగరుభామ్మా ! 149
- క. పతిచెంగట వెలఁగఁగఁడగు | వితమునుదెలిపెదను నీకు - వినుముగ్ధపునీ
వతివో! యుచితంబునునను | చితమును బాగుగ నెఱుంగు - చెలువనుభించుకొ. 150
- నీ. పతిమోహముననిన్ను - బజ్జకుండేర్చిన - దొలఁగకఁగొఁగలి - వలయునమ్ము
విభుఁడుతాఁగొఱికిన - వీడెంబొసంగిన - వలెతివై కైకొన - వలయునమ్ము
యాత్రైశ్వరుండల్గు - నందివల్గుకయున్న - వలపించియదిమాన్చు - వలయునమ్ము
ప్రియుఁడురతిశ్రమ - బెరసిసోలినవేళ - దొలఁగించివైకొన - వలయునమ్ము
- గీ. చెలఁగిమురిపెంబు నూపంగ - వలయునమ్ము | తలఁపులాక్కటి నేయంగ-వలయునమ్ము
వగలువచరించిమెప్పింప - వలయునమ్ము | వల్లభునికూర్చి గడియింప - వలయునమ్ము 151
- క. పొమ్మాయటుచెంగటికని | కొమ్మకుబోధించి వట్టు - కొనియుండినచే
లమ్ముచెఱంగును సదుపా | యమ్మునవిడిపించికొనియె - నంగనయంతకొ. 152
- నీ. చిలుకలకెరఁజెట్ట - వలయుంజ మీనేఁడు - తడవాదెసనియొక్క - తరుణినియె
నబోవుటనిడికంఠ - హారంబుఁగైకొన - మరచితినియొక్క - మగువయరిగె
మృగశాబకముచాల - దగదొట్టియుండునీ - రిడనైతినియొక్క - పడఁతిపోయె
నిదొవత్తుమరలన - నైవ్వరోపిలుచుచు - న్నారెపుడనియొక్క - నాతియేగె .
- గీ. పూవుపెత్తులు గొనివత్తు - బొలఁతులార | వేగమునననియందొక్క - చెలఁదితొలఁగె
నందఱునుమామై రిడ-మనుచుఁడలుపు | దిగ్గనను గొల్లెమిడియొక-తెజనపఱచె, 153

- క. ఈలాగున సఖులరిగిన | నీలాలకముమినిసిగ్గు - నిండారవిలా
సాలోకనమాలానిక | రాలంకృతుడేసి విభుని - నటువీక్షించెక. 154
- గీ. అటులఁగ్రేగంట నొక్కమా - రాత్మపతినిఁ | జూచినంత సెంమయంబు - వేచియున్న
శంబరద్వేషియట్టహా - సంబాసర్పి | మరుసనై దమ్ములేసియి - య్వరఁగలంచె. 155
- చ. కలఁచిననైచకలేకతమ - కంబున నవ్విజయాశ్వుడేలనే
చిలుకలకొల్కి ! యీతడవు - చెంతకు రమ్మనిచీరి యట్టైతా
నిలిచినదొటనేనిలిచి - నేలఁగనుంగొను కాంతక్షిప్తనుక
బిలిచినబల్కువే! వెతఁ - డెట్టఁగనానెననుకమనోహరీ! 156
- క. డొరా ! యనితల్పముడిగి | చేరంగాఁబోయెంత - చెప్పినవినవీ
తీరేమి? నన్నెఱుంగవె | నారీమణి ! నీకువెఱపు-నానయునేలా ? 157
- క. ఇటుమోడిచేసి ననునే | చుటనాయమె ? వైచవజాల-నుమశరతాపా
త్కటసంకటమతివైనే | కటకటపడుచున్నఁ గరుణ - గల్గెదెనీకుక. 158
- క. ఒవ్వనివాడనిచెపుమా ! | పువ్విలుతునికేళిసుఖము - పాసఁగెననుచులో
నువ్విళ్లురుచుచుండఁగఁ | జివ్వనిపించెదవుమననుఁ - జెలువా ! చెలునా ! 159
- క. శుకవాణీ ! నినునికనూ | రకవిదుతునె ? కోర్కెదీఱ - రతికేళినిగూ
డక; నోడకురారమ్మే | చకననిపయ్యెదచుబట్టి - శయ్యకుదార్చెక. 160
- ఉ. తారించికాఁగిటంబొదివి - తామరసాక్షీనిఁగు స్తరించితాఁ
గోరికదీఱముద్దుఁగొని - కొంకునులజ్జయువీడి వేడ్కచే
కూరెడిలాగునందగిన - కోడిగపుంబనులొక్కకొన్ని యెం
తేరహిమీఱఁజేసి యెల - యింపఁగఁబూనినదక్షిణంబునక. 161
- ఉ. నిక్కెనుచంబులింతికవ - నీవరనందనుమీఁది యగ్గమా
మక్కువఁజేసి కంచుకము - మాకిటనొక్కనికోధమాయటం
చుక్కునుగర్కశత్రవును - నొప్పదటాలునఁజించిమించి ; యా
నెక్కుఁడునూత్నసంపద మ - హిక్దొడరంగనె పుట్టుగర్వమున్. 162
- ఆ. విభునిఁగనఁగనిగ్గు - వీక్షింపకుండిన | మరునిసాయకముల - చురుకుప్రేటు
లేమిసేయునబల - కిటునటునైమది | యుయ్యెలయునువోరె - నూగఁదొడఁగె. 163
- క. విజయాశ్వుడఁగనామణి | గజబిజిపాటపుడచక్కఁ - గాఁగనుఁగొనియో
రజనీచరాస్య ! యిఁకనం | గజతాపమునైఁపతరము - గాదనుచుఁదమిక్. 164
- సీ. కదిసికాఁగిటఁజేర్చు - గాఁజేయిసాఁచినఁ - జేగరాకటుద్రోసి-యోరగిల్లి
నిద్దంపు జెక్కిల - ల్పుద్దొడఁబూనిన - బిగువుమీఱఁగమాటు - మొగమువెట్టి

- ననమోవి నొక్కనొ - య్యన మెడయొగ్గిన - నళిహిస్తంబుల - నడ్డగించి
తమిమించిరివిన - దబ్బుఁగాఁదొడరినఁ - బెనుసిగ్గువహించి - బిగియఁబట్టి
- గీ. కొరిచనులంటువచ్చినఁ - గొంగుఁదార్చి | యడరివైకొనఁ గడఁగిన - యాలకరిగి
చెలఁగివేడినఁదాఁబెడ - చెవినిబెట్టి | కాంతయలయించె గాంతునిఁ-గొంతనేపు. 165
- గీ. అటులనలయింపఁదమిమించి - యనునయించి | కదిసివెఱనడఁగించిప - యెద్దఁదొలించి
కొందకింపైన చనులప్ప - శించిమరునిపొగుడుప నెంచియుగముఁ-బానఁగించె. 166
- ఆ. ముదితకపుడుపోక - ముడిజాతఁడనయంగఁ | గొంతుతోడసిగ్గు - కొంతజాతఁ
నక్షులందుసమ్మ - దాక్రుప్రతేదిగజాతఁ | నరనుచేతిబాణ - మపుడుజాతఁ. 167
- ఉ. ఇంతివిముగ్ధ చేస్త్రీతము - లెంతయునింపుజనింపఁజేయఁదా
సంతసమందియుక్తమగు - చందమునకొ - పరసంపుమాటలం
గొంతఁదలంఁగుమాన్చి యను - కాలఁతిం బొనరించెవల్లభుం
డంతనితాంతమోహకలి - లొచ్చిఁగొన్నపుత్తియుండగక. 168
- చ. జతపడనల్కిలోబడఁగఁ - బాతరివైకొనెయుచేట్టిలక
మతిఁగడు మెచ్చియుంకనిటు - మల్లకిఁగొల్పఁగరాదు మానకి
గతివెతఁబెట్టుమన్నగిను - కన్నను నెట్లుదలంచునోయసం
గతమునుసంగతంబెఱిగి - కార్యములంబొనరింపఁగావలెక. 169
- గీ. కొలఁదిగానట్టిపెనువెతల్ - గుడిచిమడిచి | వలచివరియించినట్టిసా - బల్లసోకకుఁ
బ్రియమురెట్టింపఁగాఁగూడి - పెనఁగవున్న | నేమిఫలమనితలచోసి-కోమహంగి. 170
- క. స్మితముఖియైనిజపతి యభి | మతముర కరుసూముగాఁగ - ముకొనుటయు స
మ్మతినలరియతఁడుదనక | ప్రతిమానశ్రీపాపఁగెన - భంగిఁదలంచుచుక. 171
- జా. చాతుశ్యంబునదేశకాలములుని - చ్చాతుశాతీభేదులులుక
ధాతుస్సత్త్వకళా విశేషములుడ - త్తత్తాతమ్యంబులుక
రీతుల్లంతసఖక్షతక్రియలు సం - శ్లేషంబులుకబంధచా
శీతికజాంబవధర్మముండెలిసిరా - జిల్లంగఁగూడెకసతిక. 172
- క. అప్పటివారలభోగముఁ | జెప్పంగఁదగముగాదు - చెలువయునతఁడుక
ముప్పిరిగొనుమోహంబున | నొప్పుగఁబెఁగిరి యధేచ్ఛ-నులేకమునక. 173
- చ. ఒనరఁగనొండొరుల్వలచి - ముండెనవారఁట జాలరూపయా
వనముల నిర్వరుండగిన - వారఁట భోగములకగుణంబులం
దునుగొడలేనివారఁట - సూతనసంగమమయ్యెనంటయి
ట్లనియికవారి సౌఖ్యమహా-హా! విధికైన గణింపశక్యమే? 174

- క. ఈరీతిని విజయాశ్వుడు | నారీమణితోడఁగూడి - నానాగతులం
గూరిమిభోగించుచు నొగి | వారత్రయమప్పురమున - వసియించిపయిన్. 175
- ఆ. నిజపురమునకరుగ - నిశ్చయంబునరించి | తండ్రికెఱుంగఁజేసె - దనకడంక
సంతసమున నతఁడు - చయ్యనశశిబిందు | ధరణిపతికిఁదెలిపె - దక్షణమున. 176
- మ. అనుమానింపకతండుసంతసిలిమే - తొఁగాక యందవృద్ధా
య్యనవియ్యలకునిచి త్రముం దెలిసియో - గృంధైసలన్నంబునం
దనువొందక బయనంబుఁజేయుటకునై - యత్నంబుగావించెనా
చ్చినసంప్రీతిని బంధువుల్లగుపనుల్ - శీఘ్రంబుగాఁదీర్చుగన్. 177
- వ. ఇట్లుసన్నాహంబుఁగావించి వియ్యంకునిందగువిగంబునంబూజించినాఁబరమణివిభూ
షణాదులగుకానుకలొసంగి, యల్లునిగూతుం బిలిపించియప్పడు. 178
- చ. వినుతయశోధనుండు శశి-బిందుమహీపతి మోదమృష్ణగా
ననుపమభూషణాంబరగ - జాశ్వచయంబులఁ జాలనిచ్చియ
ల్లునిఁడగ గారవించిమ్మగ - లోచనయాతనపుత్తికకప్రియం
బునఁబయనంబు సేయుతఱి - ముఖ్యులుబంధులుఁజాలమెచ్చగన్. 179
- చ. హరులకలక్షయన్నియహ - యంబులునన్నియతేడ్లకాల్బలం
బరయతదర్థమూడిగవు - టంగనలందఱునింక భూషణాం
బరములు శయ్యలున్ శిబిర - వర్గమునొక్కొకవేయివేయితా
నరణ మొసంగఁగూఁతునకు - హర్ష మెలర్పగ, వేషన త్రటిన్. 180
- చ. అలిరినిజాంగ నాసహితుఁడైవిజయాశ్వుడుభక్తి నత్తమా
మలకు నమస్కరించి హిత - మంత్రిపురోహిత బంధువర్గమున్
సలలితభాషణంబులఁ బ్ర - సన్నులఁజేసి యనుజ్ఞ నొందివే
విలసితభర్తృహర్మ్యమున - వెల్వడివచ్చెడి వేళనాదటన్. 181
- శా. వైనందై పతివెంటఁబోవఁగనిచె - ప్పంగల్గుసద్బుద్ధులం
దానోయ్యరికుమారికిం దెలుపఁగాఁ - దర్శించితన్మాతయెం
తేనింగూరిమిమీఱఁగాఁబిలిచి, పు-త్త్రీ! నాహితోత్త ల్ శుభం
బాసీకుండగ నాలకింపుమనియా - ప్పాయంబుగానిట్లుగన్. 182
- గీ. అత్తవారియింటి - కరిగిననవోచ్చట | మెలఁగఁదగినరీతి - దెలియవలయు
నిచ్చవచ్చినటుల - నితరస్థలంబుల | యందువోలెనడచు - టవటఁడగదు. 183
- క. నన్నెడఁబాసియెఱుంగవు | మున్నెన్నఁడుఁగానినిక్క - ముగనేసీమే
లెన్నెడి దాననుగావునఁ | గొన్నివిధుల్ సీకుఁదెలుపఁ - గోరితినబలా! 184

- క. హానియువృద్ధియుఁదెలియని | దానప్రపసిదానవే వి-ధంబునఁబలిభా
వానుగుణవిహితరీతులఁ | బూనిమెలంగుదువొకానఁ - బోలునాకుకొ. 185
- ర. పతిమాటలకెదురాడకు | మతనిని నీపాలిదైవ - మనితలఁపుము స
మ్మతిసేవఁ జేయుమనె | ద్ధతిమార్గము పతియయేడు - గడయగుపతికికొ. 186
- ఉ. వేసగకత్తమామలను - వేల్పులభంగిడలంచివారికా
యాసముఁగల్గినక విన-యంబుననేవయొనర్పు మెప్పుడుకొ.
పూసలలోని దారమును - బోలెమెలంగుము బంగుకొటిలో
నీసరివారుమేలని గ-ణింపఁగఁ గీర్తిగడింపుమేర్పుడకొ. 187
- చ. పతిమతికెక్కనట్టియతి - నంగనిబంధువులీసడింతురీ
క్షీతిజనులెల్లదూఱుదురు - చెంతకురమ్మని పిల్వరెవ్వరుం
గొతుకుదురిచ్చలేకతగఁ - గొల్వరునుమ్ముడిగంపుటింతులుం
బ్రతిహతిగాఁగఁగైకొనక - నల్పులు నోడరెంతయుకొ. 188
- గీ. వల్లభుఁడుచాల మన్నించు - వారితోడ | నైనసేకాంతమునమాట - లాడరాదు
దానననుమానమొదపుకే-దంబునగడు | సంభవించును నిజమిది - జలజనయన ! 189
- నీ. ప్రాశస్త్యమందునీ - భవనంబునకువచ్చె - నేనిచయ్యననెదు - రేగుమమ్మ
వినుమెదురేగితో - డొన్నివచ్చి పీఠంబు - బెట్టింబిభ్రాజగా - వింపవమ్మ
పూజించియతనికిం - పుగవినయొత్తులు - వలుకుచుఁడగునేవ - సలుపవమ్మ
నేవించునునరం - జిల్లగామెలఁగియిం - పడరించి కరుణను - వడయుమమ్మ
- గీ. యెరులఁదిట్టికు మమ్మవా - యోడకమ్మ | దీనజనములవైఁగిన్గ - బూనకమ్మ
యాత్మలను నిరసించియె-గ్గాడకమ్మ | దయయుఁత్యంబువిడువఁగా-దలఁపకమ్మ. 190
- క. చెడుభామలమైత్రీ కడుం | జెడుగుంగావించుఁ దెలియఁ-జెప్పితినెపుడుకొ
గొడవయదిసికు నిష్పక | లొడిఁగట్టినఁజేలఁగాల్ప - కుండునెచెపుమా? 191
- క. నామాటలు మఱువకతగ | నీమదిలోనిలిపిచాల - నేర్చునబంధు
స్తోమంబుమెచ్చిమేలనఁ | గామెలఁగుము మాకుఁగీర్తి - గలిగింపుమొగికొ. 192
- క. అనిమఱియును దెల్పఁగఁగిల్లిన సద్బుద్ధులనుదెలిపి - కృపమీఱఁగనో
య్యనఁగూతునవిమృశింప | ననువొందఁగఁజేర్చికనుల - న్నశువులొలుకకొ. 193
- ప. హరివిహారపుననడఁబాయఁజాలక కొంతవడి పరితాపంబునొంది యెట్టికేలకు దైర్యం
బవలంబించియించుకతోలఁగినిలిచియున్నయల్లునింజేరబలిచిరాజమహిషియిట్లనియె. 194
- చ. ఒనఁదఁగీడుమేలైలిసి - యున్నదిగాదు లతాంగిమున్ను, గో.
మునఁబెఱిగెకొ గడుంబసరు - మొగ్గయగున్నను బాసియొంటిని

దనకను నన్యభూములకుఁ - దాజనివచ్చు తెలుంగదిల్లునూ

తనమిదిగానమేలగుమిధంబునఁగూరిమి నేలుకొ మ్మొగిళ్.

195

ఎ. అనివలికి పుత్తికకరం బతనికరంబునఁజెట్టి యప్పగించిన, జననింబాయలేక యశోవతి
కనులగ్రమ్మి తొఱంగు బాష్పంబులబైఁటచెఱంగున నొత్తుకొనుచుఁడలవాంచి నిలిచి
యుం డెనయ్యవసరంబున.

196

క. అత్తకు విజయాశ్వుడుకడు | బత్తినివందనమొనర్చి - ప్రమదముమదిరే

కత్తఁగ బత్తిరిదోడ్కొని | క్రొత్తవిలాసంబుదనర - గొంచకవెడలెక.

197

మ. నుతుఁడుంగోడలు వెంటఁరాఁగరుచిరా - న్ముందెంతయుకొసమ్మదా

న్వితుండై వేభవమొప్పఁగాఁబయనమై - వియ్యంకుడుకబాంధవ

ప్రతతుల్యైద్దలుసాగనంపజనుడే - రకవాలక జాలన

మ్మతమా నెయ్యపు మాటలందనిపిభ - ర్మన్యందనారూఢుండై.

198

ఎ. కనకపురంబువిడిచికొంతదవ్వరిగియంతదనుక వెంటనంటినచ్చుచున్నప్రముఖులంజూచి
బ్రయంబుమీఱ, నింకమీరందఱును నిలువుండు చాలదూరంబు చనుదెంచితిరి.
చాలునరావలదుమరలనునకు శీఘ్రంబునఁ బునర్దనంబయ్యెడు మేముపోయివచ్చెదమనినము
చింతంబుగావలికి నిలువరించిచనుచున్న సమయంబున.

199

ఉ. పిన్నటనాటనుండియును - వీడకకూడిమెలంగు నెచ్చెలులో

విన్ననిమోములొప్పపృథి - వీవరపుత్త్రునిఁగూడిపోవుయా

పన్నగవేణి రానుతను - బాయఁగఁజాలకచింతచేఁగడుక

గన్నుల నశ్రువుల్దొరఁగ - గద్దదకంతరపంబులొప్పఁగక.

200

క. పీపంకజాతలోచన ! | మాపైఁగలకూర్మిమఱచి - మమునిటవిడినే

డేపగిదినేఁగెదమ్మా ! | యోపుదుమే నిన్ను బాసి - యుండఁగఁడలఁపక.

201

కా. సీతోఁగూడి మెలంగుచున్న విధముక - సీయాటలుంబాటలుక

సీతయ్యంబును నెయ్యముక గూములుక - సీమాటలుక జేష్టలే

రీతిక మేమిఁకమీదటక మఱచి పిరింపఁగ నొనమ్మ ! మా

కేతద్వ్యాకులమెవ్విధిందలఁగమే - మెబ్బంగిపైరింతుమో ?

202

క. సీవెంటంగొనిచనుమ | మ్మా ! వచ్చెదమిందఱమును - మాపైఁబ్రేమక

బోవిడిచిచనిన నిలువం | గావళమేమాకు బాయఁ - గావేమనినక.

203

ప. వారిదీగూలాపంబులువిని యాకనకాంగిడుఁఖాంబువులుకన్నలనుండిజారిచున్నలభయం
బడుభండఁగొంతచింతించి హైన్యంబులంబించి యిట్లనియె.

204

- క. చెలలార ! మిమ్ము మటువం | గలనే ? కలలోననై న - గానియునాపై
నలుగవఁ డెడఁబాసితినిని | నిలుపుఁడు నాపైనిమీరు - నెయ్యమునెపుడుకొ. 205
- మ. పతివెంటంజనకుంటుధర్మమగునే ? - భాపింపఁగాఁగాంతకుకొ
క్షీతిలోభర్తయెడై వమాటనతనికొ - నేవింపకున్నట్టియా
సతికికొగల్గవు సద్గతులొ దురితములొ - సంధిల్లనంద్రాధ్యులీ
వితమాతృకొ దలపోయఁగావలయు సా-ధ్వీత్వంబిదేప్రీలకుకొ. 206
- వ. కావున నేనిపుడువల్లభునిఁగూడివనుట పరమధర్మంబు. 207
- గీ. వగవకుఁడు మీరుమరలనే - వత్తునిటకు | శీఘ్రముగనింకచనుఁడెడఁ - జింతమాని
మటువ నెపుడును నేయమీ-మంచిచెలిమి | ననుచునోదార్పివెండియు-నబలయనియె. 208
- నీ. ప్రేమలోనెరఁబెట్టి - వెంచినమనముద్దు - చిలుకలవిడకర - క్షీంపరమ్మ
యడుగులవెంటఁబా - యకసంచరించురా - యంచలబ్రయమున - నరయుఁడమ్మ
తడియారసీకనీ - రిడివృద్ధినిఁడఁజే - సినయట్టితలఁబో - పింపుఁమ్మ
చిగురులచ్చిక వేతఁ - దగయుంచుమ్మగళాబ - కంబులఁగరుణతోఁ - గానరమ్మ
- గీ. రంగురంగులపువ్వుకు - డుంగళాబ | బాలకర్పూరకదలీర-సాలనిర్ద
లారవిందాదులందన - యంబుఁగన్నుఁ | గలిగివ ర్తింపరమ్మయో - కాంతలార ! 209
- గీ. మరువలదువానినిమీరు - మరలుఁడింకఁ | బోయినచ్చెదననుడుఁనా - బోటులెల్ల
రెట్టకేలకుకాంతిన - పించిమంచి | పరిగిరావమ్మనుఖమున - నంబుజాక్షి ! 210
- చ. మరువకుమమ్మ ! మమ్ము - మదిమాపయిఁగల్గిన కూర్మి నేనియుకొ
సరగునరాగదమ్మయొక - సారిభవత్పతితోడిసేడకుకొ
దరుణియో ! నీదురాకడము - దంబునఁగోరుచు నుండుమమ్మ ! నీ
స్మరణను వీడమమ్మ ! యింక - సమ్మతి నేగెదమమ్మ ! తాలిమికొ. 211
- ఆ. అనియనుజ్ఞ నవసే - యండలునుండరు | లరుగమనసురాక - యడుగులిడుచు
మరలవెనుకఁదిరిగి - మాటిమాటికినిల్చి | కనుచునెట్టకేని - జనిరపురికి. 212
- వ. అంత. 213
- ఉ. బంధులఁగూడి వెంటదగు - భంగిఁనీనుతు లేగునేఁగా
సింధురయోధవాజిరథ - నేవకబృంద సమన్వితంబుగా
సింధువుపొంగితేపారలి - నీమలమీఁదికివచ్చినట్లుగ
ర్వాంధరిపుప్రభేదిరుచి - రాస్యమహీపతి పోవుచుండఁగకొ. 214
- ఆ. అచటనచట మార్గ - మందునఁగలదేశ | పతులుకాన్క-లాసఁగి - నుతులొనర్ప
వారి నెల్లఁగుళల - వార్తలమన్నించి | యతఁడొక్కొన్ని నాళ్ల - కరిగెఁబరికి. 215

- ఆ. అటులనేగియమరఁ - బటకుటీరములలోఁ | బురబహిఃప్రదేశ-మునవసించి
విభవమొప్పు నొక్క - శుభముహూర్తంబున | నగరుసాచ్చెపరిజ-నములతోడ. 216
- క. అంతటఁగొన్ని దినంబులు | సంతోషము మీఱఁజొర - జనులునుతీరిపక్ష
వంతగవిందులువేడుక | లెంతయుఁగావించిచాల - హృష్టుండైతాక్ష. 217
- ఉ. వచ్చినవారికెల్లనున - వారిగమేలగు భూషణంబులున్
బచ్చడముల్ సువర్ణమును - వాహనముల్ మణులిప్పనస్తువుల్
మచ్చికమీఱనిచ్చితగు - మాడ్చిని మన్ననజేసి పంచెనిం
పెచ్చఁగనిట్లుమున్నున్నపుఁ - డెవ్వఁడొసంగెనటంచు మెచ్చఁగజ్. 218
- మ. అటుపైఁ గొన్ని దినంబు లెంతయును సా-శ్చంద్రబౌద్ధదారాజ్యమె
ప్పటిభంగిజ్ సరివారలబ్బురపడఁ - బాలించిత్తద్వాంఛదీ
రటయుజ్ సర్వవిధంబు లం దనకుమా-రందొప్పటంగాంచి యా
దటమీఱజగవీనికిచ్చెదఁ బ్రభుత్వంబర్హుండైయుం డెడిజ్. 219
- క. వీనికిఁబట్టముఁగట్టెద | వానప్రస్థాశ్రమంబు - వడిఁగొని యికి నే
కానలలోమునివృత్తిజ్ | బూనివసించెదను రాజ్య-భాగముచాలుజ్. 220
- క. అనినిశ్చయించి తగువా | రినిఁబిల్వఁగఁబంచి సత్కు-రించియభీష్టఁ
బునుదెలిపి వారియనుమతి | ననువగునొక లగ్నమునఁ బ్ర-యత్న మొనర్చెజ్. 221
- వ. అపుడురాజ కాసనానువర్తులై నేవకులునియమితకార్యంబులొనర్పం దొడంగిఁగ్రమంబున.
- శా. మాలిన్యం బెడలించివీధులను స - మాన్వర్జించి గంధాంబువుల్
ధూళింబాయఁగఁజల్లి ముత్తైముల మేల్ - మ్రుగ్గుల్ రహించిర్చియు
త్తాలస్తంభ చయంబునిల్పియనువొం - దంబుదిశుల్ వెట్టిహృ
ద్యాలంకార మెల్లదోరణములం - దండుంబురిం గట్టియుజ్. 222
- క. కావలసిన కార్యంబులు | గావించిరెఱింగి మనుజ - కాంతుండంతజ్
నేవకులఁబనిచియ త్తేజిఁ | దేవలసిన వస్తుచయముఁ - దెప్పించియుగిజ్. 224
- వ. బుధజనవోదితఁబగు శుభలగ్నంబున బంధుమిత్రపురోహిత సామంతపౌరజానపదాదుల
మందానందపరవశులై విలోకింప, విజయాశ్వుండగు విజయాశ్వుని నవరత్నఖచితసిం
హాసనాధిష్ఠితుండేసి యధావిధింబుబోధకంబులచే నభిషిక్తుంగావించివట్టంబుఁగట్టి
రుచిరాన్యండు నిజకరణంబైన రాజముద్రకనతని కరాంగుళింగీలింపెనయ్యవసరంబున
మంగళతూర్పునినాదంబులును, విలోకనవాఁఁఁమాగత జననముదయతోలాహలధ్వను
లును, మహీనాయకనికరజయజయధ్వానంబులును, భూసురసందోహాశీర్వాదరసంబు
లునునింగిముట్టెదదనంతరఁబున.

- గీ. అటులనుతునకు వేడ్కరా - జ్ఞాంబాంగి | యచటివారెల్లవినరుచి - రాస్యవృషతి
మీకితండోడయండీక - మీదడగాన | భక్తిసేవింపుడెనుచునే - ర్వుడగెలులికి. 226
- క. ధనకనకవస్తుచయవా | హసగోభూదానములన - సంతంబుగఁగో
రినభంగినిచ్చె విప్రుల | కునుచేదలకర్థిజనుల - కుంబ్రియమెసఁగె. 227
- శా. శ్రీనిండారగ రాజకోటిపరివే - ప్రింపంగసెంహసనా
సీనుండైగ్రహబృంద మధ్యమునరా - జివాప్తుడనుబోలెతే
జోనిష్పాదితమూర్తినొప్ప విజయా - త్వక్రాజరాజంచు
న్మానంబేర్పడెబుల్కిమొక్కిరిగిసా - మంత్రప్రభులొ మంత్రులుక. 228
- ఉ. అందఱగౌరవించి, విజ-యాశ్వుడం శాంతరస్ప్రపూర్ణసా
నందకటాక్షదృష్టులజ - నంబులగెన్దొని మంజులొత్తుల
ముందటిభంగిమీకు నుఖ-ముఖముదముక గలిగింతునింకవై
సందియ మొందఁబోకుడని - సమ్మదచిత్తులఁజేసెనెంతయుక. 229
- క. క్రమముగరుచిరాస్యండును | సముచితసమ్మానవిధుల - సరవిష్ణుపాలా
త్తమలూదియొనయడఁచి | విమలొత్తులనాదరించి - వీడ్కొల్పిపెతఁగె. 230
- ఉ. ఇట్లు నిజాధిపత్యము వ-హించినపుత్త్రునిజేరచిల్పినీ
వెట్లనుబిన్న వాడవు మ-హీజనపాలన లాగెఱుంగవిం
కట్లగునేనిమెల్ పొగ - దొటవచించెద నాలకింపుమే
వట్లనురాజువైబ్రజ - భావముచిట్లగరాదు పుత్త్రకా ! 231
- క. అనియానీతులరీతులు | ననువుగఁదెలుపంగనెంచి - యపుడిట్లనియెక
జనములును జనవిభుండును | దనువుంబ్రాణంబునుమ్ము - దర్శింపంగక. 232
- క. చెడునుశరీరముజీవం | బెడఁబాసిన, జీవమునుర-హితదేహంబై
పుడమిజరింపగఁజాలదు | కడునివియొండొంటిగూడి - కనుసౌఖ్యంబుక. 233
- చ. కరుణయు శీలముకృత్యతియు - గౌతుకముకృత్యయుక వివేకముక
పరహితబుద్ధిసత్యమును - పాయమునీవియు సాహంబుభూ
సురసురసేవనప్రియము - జొప్పడునే నృపునందువాడును
స్థితరసౌఖ్యవంతుడగు - దేజముమీఱగఁ గీర్తిగైకొనుక. 234
- క. శ్వాయంబెఱింగిచతురో | పాయంబులు దెలిసివలయు - భంగిందత్త
ద్యాయామంబులమెలగుట | క్రేయముభూవిభునకనుమ - జెప్పదురార్యుల. 235
- క. అపరాధమునకుమిక్కిలి | కృపవిడిదండింపరాదు - కించులనెపుడుం
గృపఁజూడరాదు నుజనుల | కపకారమెనర్పరాదు - హంకృతీలుత్రాల్. 236

- మ. ప్రజలంగ్రూరముగా విధింపుటమహా - పాపంబునుంగీడుభూ
భూజుడభ్యంగి నొన్నగూడదనయం - బుక్షప్తమాంశంబునే
నిజకులంబుగఁగైకొనంగనలయుకొ - నిర్దోషులందుష్కరియూ
వృజీనాయత్తులజేయుటొప్పదనివి - ద్వేషంబుఁబుట్టించెడికొ. 237
- క. ఎదిరిబలంబును నిజబల ! మదనునుచొజించి యెఱిగి - యనువగుతఱిఁగా
నెదిరింపఁదగును రిపులం | గొడువైనకొ సందీక్షేసి - కొనుటొప్పునుతా ! 238
- ఆ. దేశకాలములను - చెలిసియేకార్యంబు | వైసఁజేయుటఁబిత - మననివిభుఁడు
శక్తిగలదటంచు - సంకంభమునఁబూని | నేయుపనులు పెడును - జెడునతడును. 239
- క. లొంగినయపుడభియాతికొ | భంగింపఁగఁ దగదు - కడునపాయమువానిం
బొంగార్చు కుపేక్షించుట | యుంగావునఁ దగినరీతి-నొనరింపనగుకొ. 240
- క. అమరనరేంద్రులకెల్లను | గ్రమముగఁ గలుగంగవలయుం - బ్రభుమృత్రోత్సా
హములనియెడిశక్తిత్రయ | మమరనిభుఁడు వానిఁగలుగు - నతఁడుకుమారా ! 241
- క. దుండగమున నన్యులచే | దండగఁగొనఁబూనినట్టి - ధరణీకుండా
ఖండలునంతటివాఁడై | యుండిననుర్బాణహాని - నొందుందనయా ! 242
- క. దుష్టాండగు వానికఁగడు | నిష్టాండనియాధిపత్య - మిచ్చినపతికిం
గట్టెంబులుచేహర్చును | స్పష్టంబీమాటమరునఁ - జనదేవేశకొ. 243
- గీ. ప్రూరుడగువానిహితునిఁగాఁ - గొనుటహాని | కాన్పదంబదియెన్నని - యట్టిన్మపతి
కడకుఁజెడువానిచేఁగిట - కక్షతాప | నీజముంబోలెఁ దెవులొంది - నిశ్చయంబు. 244
- క. దానమునదనకులోకమ | ధీనంబగుదానిచేఁ బ్రతిష్ఠఘటిల్లుకొ
గానఁదగులాగుభూపతి | దానమునేయంగనొప్ప - తగుకాలములకొ. 245
- చ. ధనపతియైననుం జెడువృథాకలయర్థము దుర్వ్రయంబు స
ల్పిన, నతనికొ హరింపఁగల - వృద్ధియెసంగు నిజాయతికొ మనం
బునఁదగఁనెంచివెచ్చమును - బూనియొనర్చినఁ, గాననేర్పుతో
నొనరఁగఁజేయుటొప్పవని - యోగమునెంతటి కల్మగల్గినకొ. 246
- క. తగువిధమున ధనమార్జిం | పగఁబూనుట శుభముకాని - భంగిదురకా
నుగతఘటియై యకార్యము | లొగిదాఁగావించి కూర్చు-టొప్పదుపతికికొ. 247
- ఆ. ప్రజలసేవరించి - నిజనుఖంబునకునై | చెడుగుకార్యములను - జేయరాదు
కంచెచేమేయఁ - గాఁగాంచివారింప | నెవ్వఁడోవు ? ధర్మ - మెన్నవలయు. 248
- సీ. క్రమముగాధర్మార్థ - కామములొక్కంబు - ననుచతుర్విధపురు - షార్థములకు
నాన్పదంబగుటఁదర్థమైయర్థంబుఁ - దానంగ్రహించిత-త్తద్విధముల

- వినియోగ మొనరించి - విజ్ఞానభూపతి - కాంచుత్పీర్తిలో - కంబునంబు
విపరీతముగగల్గు - విత్తంబునెచ్చించు - నట్టివాడెనరున - కగ్గమగును
- గీ. ఇట్టినితి నెఱింగి మహీవిభుండు | మెలగవలయునులేకున్న - మేలుగలుగు
టరిదియంతయకాదు దు-శ్శ్రవమునొందు | నిన్నమటువకుమిదిని - నెపుడుదనయ ! 249
- క. నిందింపదగదుభూనుర | బృదంబును సురులగురుల - చేదలవెలకె
నొందించుట దోషంబీ | చందంబును భూవిభుండు - చర్చింపలెకె. 250
- క. శరణాగతులను నార్తుల | దరితులనరిచేర జనుల - చాలిమైదా
నిరసెంపక కామటయది | ధరణీనాథులకు బలమ-సర్వంబరయకె. 251
- క. మన్నింపదగినవారల | మన్నింపక శగనివారి - మన్నించుటదా
వెన్నదినుటుడిగిమేలని | నున్నంబును దినుటబోలు - సుమాతృభవా! 252
- క. హితమతియగు మర్త్తినిర | మృత్తికేకొను టొప్పగనుమతి - మరుజేకుబుద
చ్యుతుడేయు నిజమభిజ్ఞుల | మతమియోజింపవలయు - మంచియుఁ జెడుగుకె. 253
- క. మతకరితోఁజెలిమికడుకె | వెతఁగూర్చుంబ్రాణహాని - వేఁగలిగించుకె
వ్రతమని విషముంగ్రోలిన | మృతునింగావింపకట్లు - మేలొనరించుకె? 254
- ఉ. వీరులుసత్యవంతులు వి-వేకులు నాభటులెల్లభంగులకె
చేరిమిగూర్తురెన్నఁ బృథి - వీపతికిందమనేర్పవెంపునకె
భీరులదుష్టుల జడులు - వృద్ధులనైన జయంబునున్నదు
ర్వారతతోగ్రవైరిపరి - వారమహోద్ధతి నోటుచేకులుకె. 255
- క. శుభలక్షణాన్వితములై | ప్రభవించిన యట్టిగజతు - రంగోష్ఠ్రిములుకె
సుభటులురధములు నృపతుల | కభయప్రదసత్వదంబు-లండుమనీషుల్. 256
- ఉ. లావరియైననుకె విషయ - లంపటుఁడైపతిరాజ్యతంత్రముల్
భావనఁజేయకుండిన న-పాయముగల్గుట నిక్క-మెన్నఁగా
యావిధముగతాత్రవజ - నాభిమతా ప్తికిఁ గాఁగఁబగుం
జూచె, వివేకిట్టిసెగ - సురీనిరతంబును వర్జనీయముల్. 257
- ప. అనిచెప్పి మఱియు దండయాత్రానుకూల సమయంబులును, వైస్యనిర్ణయప్రకారం
బును, పూజానిర్మాణభేదంబులును, వైరిభేదనోపాయంబులును, విత్తసంపాదననియ
మంబులును, ధర్మాధర్మఫలంబులును, పాత్రాపాత్రస్వరూపవిమర్శన విధానంబును,
క్రియాయోగశాస్త్రవిషయాది విశేషంబులును జనవశీకరణతంత్రంబులును నాదియగు
రాజనీతులన్నియుంబ్రబోధించి వెండియు నిట్లనియె. 258

ఉ. ఇట్టబ్రమేశక్తి నిపు - డేనువచించివరాజగర్భము
 ల్పట్టాగఁబూనియేమరక - బాగుగయోజనఁజేసిసాటివా
 రిట్టిఁడులేడు లోకమున - నింకననందగుభంగినిపుచే
 బట్టినరాజ్యముంబ్రజల - బాలనసేయుమునై భవంబునక. 259

మ. అనిశాసించి కృతార్థుఁడైనగతిఁదా - హృదించివిప్రపళిక్
 ఘనులంబెద్దల బంధులక సచివన - ర్గంబుంబురీవాసులక
 జనువాప్సందిలకించి వారికి నిజే - చ్ఛందెల్పినంప్రీతిఁబు
 త్తొనిరాజ్యంబును నప్పగించి కడుసం - తుష్టైత్తుఁడై యంతటక. 260

క. వారలయనుమతిఁగైకొని | పారజనుల్ తేటిచూడ - పత్నియుతుఁడై
 కూరిమినుతుడివించిను | హరిఁజ్ఞంబునకుదపసి - యగుటకుఁజనియెక. 261

ఉ. అంతననంతవై భవన - మన్వితఁడావిజయాశ్వుఁడెల్లధూ
 కాంతులు మెచ్చగానిపుల - గర్వమహించినిజాధిపత్యమ
 త్యంత మొనర్చి నేర్పునని - రంకుశుఁడై ధరనేలుచుండెనా
 శాంతగతాతి నిర్మలత - రాక్షయకీర్తిగడించియున్నతిక. 262

గీ. అమరసాధ్వీమతల్లియై - నట్టిపత్ని | మిగులననుకూల పతిగాఁగ - మెలఁగుచుండ
 నతఁడునత్యువ్రతముబూని - యాచరించె | నజ్జనులు మెచ్చగా హరి-శ్చంద్రుఁడనిగిది. 263

ప. అనిచెప్పినటుమీది వృత్తాంతంబునెఱింగింపుమనియడుగుటయు. 264

పుష్పమాలికాబంధము

చ. శరచర ! మారవైరిసఖ ! - సర్వసమాన ! యమేయగాయకా !
 ధరధర ! ధీర ! సంతతను - తస్మితవక్త్ర ! మహామతీ ! మఖో
 ధ్రు ! నరసారథీ ! - సదయ ! - దృఢదళక్షయ ! శ్రేయదాయకా !
 మురహర ! నీరజాక్ష ! ముని - ముఖ్యముద్రపద ! సందనందనా ! 265

పాంసగమనవృత్త, లోకరుతవృత్త, మేఘరంజనివృత్తసంఘీకృత
 శార్దూలవిక్రీడతవృత్తము.

కా. గోపాలప్రముఖా ! దయాజలనిధీ ! - గోవర్ధనోద్ధారకా !
 పాపహంస ! యజా ! జయానుజనుతా ! - భావస్వరూపా ! హరీ !
 యాపన్నాభయదా ! స్మయాదిరహితా ! - జ్యావల్లిభా ! పావనా !
 చాపాబ్లారిధరా ! పయోధిశయనా ! - తైవాత్మకార్కాబకా ! 266

చ. ప్రజరమణీ మనోహర ! ప - రాత్మర ! సర్వచరాచరాత్మకా !
 ద్విజకులపాల ! శైలసమ - ధీర ! చతుర్ముఖ ! దేవదేవ ! నీ

రజదళసన్నిభాత్మ ! కఠి - రక్షక ! కాతుకభావ ! సజ్జన
ప్రజపరిపాషణా ! పరమ - భాగవతాశ్రయ ! రమ్యభూషణా !

267

క. భూభవమారణ ! శుభప్రద ! భూభుజసంహానాశ ! - భుజగేంద్రదాగ
శ్రీభవనవాస ! శారీ ! వై భవజితనిర్జరేంద్ర ! - వరగుణసాంద్రా !

268

తోడకవృత్తము.

పరమ ! సుఖప్రద ! - పాపననామా !

గరుడతురంగ ! జ - గన్ముతధామా !

శరధిగభీర ! ని - శాచరహోషా !

నిరుపమతేజ ! ము - నిర్మలవేషా !

269

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభాసర్గశచతుర్విధ కవిత్రయమహత్త్వాభి

రామ, భూసురకుల తీరపారావారహ్వశగ్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర

పవిత్రాపస్తంబసూత్ర, సావిత్రీలక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర,

సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామణేయ ప్రణీతంబగు

విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబునఁ బూర్వ

భాగంబునందు సర్వంబును పృష్టాశ్వాసము

సంపూర్ణము.

శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనామస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వు చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

ప్రథమాశ్వాసము.

- క. శ్రీభవన ! భవనవందిత ! వైభవ ! పరిపూర్ణ ! రుక్మ - వసన ! మహార
మ్యభరణ ! వజ్రకవచ ధ ! రా ! భుజగేంద్రాద్రిధామ ! - రమణీకామా ! 1
- వ. దేవా ! అవధరింపుము. సద్గుణగణవికారదులగు శౌనకాదులకుసన్నతపుణ్యకథాశ
తాంగ సూతుండగు సూతుండిట్లనియె. పూర్వోక్తప్రకారంబునవిజయాశ్వమహీశ్వ
రుండునిజతేజంబున నెల్లరాజులనుజయించి మించినవైభవంబున సత్యంబును ధర్మంబు
నుందోడుగానుకలజనరంజకుండై, యనేకజన్మంబులొనరించిత్తిర్రిగాంచినతీవ్రతాశిరోమ
ణియు నర్ధాంగలక్ష్మీయునగుయశోవతింగూడినమస్తమఖంబులుననుభవించుచు, రాజ్య
పాలనంబొనర్చుచుండెనప్పుడు. 2
- క. కలనైనబలికిబొంకం ! దలఁపనివిజయాశ్వసూన్య - తవ్రతగరిమం
బలివేణియశోవతి ని ! శ్చలమగు సాధ్వ్యత్వమహిమ - జాలగవలనై. 3
- క. సత్యంబునందుఁబాతి ! వ్రత్యంబునవీరి బోలు - వారలుగలరే ?
యత్త్యుత్తమదంపతులని ! వ్రత్యహముంజనులువొగడఁ - బరగెడువేళక. 4
- క. ఒకనాడెంబుజనాభుండు ! సకలచరాచువితాన - సంయుక్త జగ
త్త్రికసంరక్షణకార్యో ! తున్నుండైవైకుంఠమందు - శుభరలీలక. 5
- సీ. శ్రీదేవియొకవంక - భూదేవియొకవంకఁ - జెలఁగివింశాచరం - బులనుపీవ
యజుండుముందటనిల్చి - నిజకల్పితంబైన - సృష్టిక్రమంబెల్లఁ - జెప్పించుండ
మ్రొక్కికరంబులు - ముకుళించి శత్రుండు - దనకన్యనుఖములు - మనవిజేయ
నెప్పుడెయ్యదియాన - తిచ్చునోయనిభక్తిఁ - గదిసిమాయాకాంత - గాచియుండ
- గీ. సన్నిధినిజ్ఞమైమూఁగి - యున్ననురల ! సన్నగావించికివతు - ల్పాటుఁదొలఁచ
నపుడపుడును విష్వక్సేనుఁ - డెచటమించు ! సందడినడంపనఁజునిటు - సంఘరించు. 6
- సీ. ఓంసమస్తే పురు - పోత్తమకాంచనాం - బరపాపియనిమునులో - వ్రస్తుతింప
వందేచిదానంద - వాసుదేవముకుంద - రక్షింపువానుచు ని - ర్జరులపొగడ

జయజయపద్మాక్ష - సర్వలోకాధార - దయజూడుమనిభక్త - తతులువేడ
సాష్టాంగములశంఖ - చక్రధరాచ్యుత - పాలింపుమని పుణ్య - పరులు మొక్క

గీ. ప్రవిమలసర్వ భూషణ - ప్రకరరత్న | కాంతులెంతయుమించిన - ల్లిడలబర్వ
శేషతల్పంబుమీడనా - నీనుడగుచు | నొనరఁజేరొలగంబున - నుండువేళ. 7

సీ. తనకుఁదానై హస్త - మునుసుండుమహాలయిం - పలరస ప్థర్వరం - బులునువలకు
నీరహీరతుమేర - తారాభ్రములమించు - దేహకాంతులనలు - దిశలబర్వఁ
బెనఁచిజాఱంగనీక - విగీయజాట్టినియట్టి - జడముడిశిరమునఁ - జాలనొప్ప
పొలుపుగాఁదులసిపూ - సలపేరులురమున - నోలివిజ్ఞోదైత - వ్రేలుచుండ

గీ. తగముఖంబునగోపించు - దనముమెఱయ | మదినిహరించితనాసక్తి - పొదలుచుండ
వేగజను దెంచెభక్తి నే - వింపఁడలఁచి | నయగుణవిశారదుండగు - నారదుండు. 8

చ. ముదముననట్లు వచ్చుముని - పుంగవునింగని పౌరులెల్లన
ల్లదెగుఁడేగుఁడెంచెఁగల - హాశుఁడెంతటి వింతమాటలిం
పొదవఁగనింకఁ దెల్పెడినొ - యూరకరాఁడటె నువ్వుగింజనా
నదుతగనోటనీతనికి - నారదుశక్తి నెఱుంగశక్యమే ? 9

ఆ. ఎవటవైననెవరి - కేనియువాడుగ | ల్పించుటొండెయెట్టి - విషయమైన
మదినినిల్చుకొనక - పదుగురికించెల్పు | టొండెప్పత్తిమిన్న - కుండఁడితఁడు. 10

చ. అని తనుజూచిపల్కుకొను - చంతలనింతలనిల్చి భక్తివం
దన మొనరించువారలము - దంబునఁగన్గొని చేయిసాఁచిదీ
ననలొనరించుచుంజనిను - వర్ణమణీమయమైన యబ్జనా
భుని మొగసాలఁజేరికర - ముల్మకుళించి నమస్కరించితాళ. 11

ఐ. ద్వారంబుఁ బ్రవేశించి చనునప్పుడచ్చట మధునూదన సందర్శనాసక్తచిత్తులై యరుదెంచి
యున్న దేవర్షి సముదయంబులు సమృద్ధజాహుళ్యంబు కతంబునఁ దెఱపిఁగని యావలం
జనవలనుగాక యుపాయంబు నరయఁచుండ్రోద్రోపులాడియలగుటపెంపునంజిక్కిసొక్కి
ప్రక్కలకొదిగిత్రొక్కులబడినొక్కికడచివనసుక్కు లేక గ్రుక్కి స్థ్లమింగుచునిక్కినిక్కి
యట్టులై త్రిమాచువారను, చూచువారికింగోచరింపకపుడెచందంబుననైననుండ్రోచికొని
పోవలయునని యోజించిపీచుగోచులబిగియఁగట్టియొండొరులురాచికొనుచుమైచమటలు
దిగజాఱలాఁచిలాఁచినందారసియరుగుచు వెంటరాకనిలిచినవారింజేపీచిలిచువారను,
పిలుచువారయెలుంగునాలించియొక్క డెక్కడని నలుకెలంఘలందిలకించుచు నిఱకటం
బులందవిలియఁ సరకునేయకభిరునుదనంబున ముంగలంగలవారలందల కడఁచియరుగుబల
వంతులపిరుందందవి లిపదపదండనిక దిపికదిపియదలింపుచు మెల్ల మెల్లగానడుగులిడువారను,
శదినినవారింగడలసికనెనుబడంగదిమికోహంబులుపధురనిదియేమి ముప్పైతనంబని కోపించి

కటంబులదరదనంబులగీటుచు దారివిడక మోచేతులంబొడిచిపోరాడువారును, పోరాడు
వారిందూఱుచు వారింపరాజులక దూరంబుననుండి కారణంబడిగి నేరంబులెంచు తరు
ణంబుగా దూరకుండండుని సారెసారెకుంజీరిపలుకువారును, పలుకువారలకూకలువిని
మూకకగడచి వీకమీఱనే కరణినైనం బోకున్న కాదనిడికొనిముందుండువారల చికా
కుపఱచి తలతలండుని యటునిటుంద్రోసివాకిలిదాటి పోవనుంకించువారునునై, వారు
వారు తాము ముందఱనరుగ గమకించుచుగజిబిజంబడిగదడించుచందంబుఁదిలకించుచు
గొంతతడవునిలిచియుండుతఱిఁ దనరాకయెఱింగి దోవారికులు మహాప్రయాసంబున
నచటిగుంపు నెడపియొక్కింతపాయవడంజేసి దారిగలిగించినమించినసంతసంబున నట
నుండికదలిపలుగుడులంబడితప్పించుకొనిద్వారంబుదాటిలోపలఁజొచ్చిక్రమక్రమంబుగా
ననేకకష్టాంతరంబులుగడచి పోయిపోయిముందటప్రిజగన్నాథుండును, త్రిగుణప్రభా
నుండును, ప్రముదిత చంద్రబింబవదనుండును, పరిమళులఘండును, భక్తవత్సలుండును,
శాంతస్వరూపుండును, నీలవర్ణుండును, కరుణామయుండునునగునశినాథుండున్ననగరుఁ
బ్రవేశించి, యచటిమనోజ్ఞతరానల్పచిత్రకల్పనంబులకును, నిరుపమానాలంకారసౌభా
గ్యశోభావికేషంబులకును, నాశ్చర్యంబునొందివర్ణించుచుఁ జేరంజనియప్పడు. 12

నీ. నిత్యయోగాభ్యాస - నిష్ఠాగరిష్ఠులై - యెప్పుడూనులఁబ్రయించు - బోనరమనిచి
యనయంబునెమర - కాశ్రయించినుతించు దేవతలనుఁగృపా - దృష్టిఁజూచి
యనుపమపుణ్యక్రి - యాఘనంసిద్ధి - నలరుసత్పురుషుల - నాదరించి
గతియనినమ్మి - మృతినిఁబ్రార్థనఁజేయు - భక్తసంతతులకా - పదలుమాన్వి

గీ. సకలలోకములకు - శాంతినిఁజేకూర్చి | నిర్వికారబుద్ధి - నెఱయఁమెఱయు
భానుకొటితేజః - బరమాత్మునీశ్వరు | సర్వసమునిఁగుళలం - జక్రిగనియె. 13

మ. కనిసామ్రాంగ నమస్కృతులైన మరుం - గావించి తామోడ్చుకే
లును ఫాలంబునఁగీలుకొల్పి యజును - శ్లోకుం జిదానందుపా
వనమూర్తికృజగధీశ్వరుకొ మరును - ర్వవ్యాపకుకృభక్తిని
ట్లనిభావించినుతించె సంయమివరుం - డాహ్మయవాక్యంబులకొ. 14

చ. జయజయ! చక్రహస్త! నుర - సన్నతభవ్యపదాంబుజద్వయా!
జయజయ! విశ్వరూపధర - ! శాశ్వత! శాంతగుణప్రవర్ధనా!
జయజయ! సజ్జనాశ్రయ! ని - శాటవినాశ! ఖగేంద్రవాహనా!
జయజయ! ఘోరకల్పిత - మెరచికర్తన! పుణ్యవర్తనా! 15

మ. జయ! లోకైకశరణ్య! శార్ఙ్గధర! దు - ప్రధ్వంస! గోపీజన
ప్రియ! సంపూజ్యవర్తత! సర్వసమ! యు - ర్విభృద్ధరా! సిద్ధిని

- శ్చయ! సర్వజ్ఞ! వికారదూర! కరుణా - సంపూర్ణ! తేజోనిధి!
భయవిధ్వంస! విపస్నపాల! ఘోరా - ట్పర్యంక! భద్రాత్మకా! 16
- క. మందరధర! నందకకర! | మందరవదనారవింద! - శుభకర! పరమా
నంద! శతానందమతా! | నందమతా! నీకునంద - నంబుముకుందా! 17
- క. నింధనసంరక్షక! దర | కంధర! కంధరనిభాంగ! - కలుషవిభంగా!
కంధిగభీర! హరీ! గ | రావంధారివి నాశకా! జా - హరజజనకా! 18
- ఉ. వారిజనాభ! భక్తజన - వర్ధన! పాండవపాల! దీనమం
దార! పురాణపూరుష! గ - దాధర! వర్ణితరమ్యవేష! సం
సారమహర్ణవోత్తరణ - సాధన రూప! జగన్మయా! నమ
స్కారమునీకునన్నుఁగృపఁ - గాంచికృతార్థనిఁజేయుమిశ్వరా! 19
- సమ్మిళితనాగబంధకల్పిత పద్మద్వయము.
- క. నారాయణ! దేవేశా! | శౌరీ! మురముఖ్యురాక్ష - సత్తయ! సకలా
ధార! వాద! యజరా! శృం | గారాంగా! శుభనివేశ! - నాగారాధ్యా! 20
- క. ధీరా! పరమ! వివేకద | మారామాకాంత! భాస - మానాస్యా! శౌ
ర్యారంభప్రీణన! య | జ్ఞారాధ్య! జలజధరణ! వి - మాయతత్త్వా! 21
- క. అనిమతీయుఁ బెక్కుభంగుల | వినుతించి భయంబు భక్తి-వినయంబును నె
మ్మనమునఁ గడురంగఁబునఁ | పునరభివందనము లతఁడఁపుడుజేసితిగన్. 22
- క. ఒకయోర నిలుచుటయు నా | సకలజ్ఞుండైన హరిప్రసన్నముఖుండై
సుకృపాయుతపీఠుణమా | లికలలముగొనంగ నగ్గ-లికఁగనెతనిన్. 23
- క. కనియుప విప్రోదపు క | మృనికనుసంజ్ఞక పానర్ప - నదితెలియటన్
తఁజొసఁగిన యర్హాసన | మున మునిగూర్చెండెమదిఁబ్ర - మోదముమీఱన్. 24
- క. ఆనందమననిఁ గనుంగొని | యానందహరుడపుడు వంద-హాసము తనరం
గానత్ప్రసంగగోష్ఠీ | వ్యాసంగము మీఱనిట్లు - లనియెన్ మునితోన్. 25
- ఉ. ఓమునివంశ భూషణ! స-మజ్జ్వలతేజ! వివేకపూర్ణ! నీ
వేమరకెల్లలోకములు - నిచ్చమెయింజని సంచరింతువే
మేమివిశేషముల్లగు - నిత్తేతీనెచ్చటనుండిరాక నా
తోమొగిలుల్కుమా వినఁగు-తూహలమయ్యెడునేడునామదిన్. 26
- క. నీకుండెలియని విషయము | లోకంబుల నెందునుంగ-లుగ దొకటియున
స్తోకాభిలాషమై ని | ర్వాక్యకులమతి సంచరింతు - వఖిలజగములన్. 27
- క. ఇంతకుమును వినియండని | వింతగమదిఁదోచు నూత్న - వృత్తాంతమునా
లింతుంగలిగినఁ డెలుపుము | సంతసమొప్పంగ వలదు-శంక మునీంద్రా! 28

వ. అనియడిగిన మధునూదనునిమగురుభావణంబులకలలితనయం దాజగధీశ్వరునకుంగలకరుణా
విశేషంబునకు మంతనంబునసంతృప్తివహించి మించినభక్తిగరంబులుముకుళించివినయం
దెనయ సద్గుణగణవిశారమండగు నారదుండిట్లనియె. 29

మ. జగదోద్ధారక ! నీవెఱుంగని విశే - వంబుల్వినోదంబులు
దగనెందేనియుఁగల్గునే ? సకలవృత్తంబుల్ విచిత్రంబులూ
ప్రగఁగల్గించెడివాడ వీవ నినుఁబృథ్వింజేయఁగానేర్తునే?
నిగమాధార! సురేశ్వరేశ్వర! హరీ! - నేనెంత ? సామాన్యఁడే. 30

క. లోకంబులు పదునాల్గులు । నీకుక్షింగలిగియుండ - నీరజనాభా!
నీకుండెలియనివంతల । నేకరడించెలువనేర్తు - నివికలవనుచు. 31

క. సకలమున నిండియుండువు । సకలము నీయందగలుగు - సర్వమునీవే
యకలంక భవ్యమూర్తి! యొకటైనను నీవెఱుంగ - మన్నది కలదే? 32

క. తెలియుదువన్నియు నెదియును । చెలియని యట్లుండువజ్ఞు - తీరుననీకుం
దెలువఁగఁగల నేర్పఱియుం । గలదే ? ముల్లోకముల నొకండింకనజా ! 33

ఆ. అఖిలభూత సముద - యాశ్రయంబై నట్టి । విష్ణుప్రతయంబు - వెలయఁజేయ
నడఁపనీవనేర్తు - వజహరాదులకైన । నీప్రభావమెఱుంగు - నేర్పకలదే ? 34

నీ. అలయశోదమకుక్షి - యందులోకములెల్ల - నిమిడియుండుటనోట - నెవఁడునూపె
స్తంభంబులొఁబుట్టి - దైత్యబాలునిపల్కు - నెఱవేర్చిక్రమమా - నెవఁడుబ్రోచె
సభలోనఁబరులున - శ్రుములూఁపుతఱినార్తి - నెదదలంచినకాంత - నెవఁడుగాచె
గ్రాహంబునకుజిక్కి - కడుభక్తివేడిన - నేగియాగజరాజు - నెవఁడువిడిచె

ఆ. నీవకాదే? వడద! నీవహత్త్వంబెన్న । మమ్మువంటి యల్ప - మతులతరమె ?
పరమపురుష! భక్త-పాల! మురాంతక । వందిత ప్రభావ! - వానుదేవ! 35

ఉ. అజ్ఞాదు నీజగన్నుత మ-హత్త్వముగాఁగఁలేడు, శాంతుఁడై
విజ్ఞాదుయోగపద్ధతి వి-వేదనసేయు, భవత్రస్నిధిమా
ప్రజ్ఞ నెఱుంగగామదిని - భావనఁజేసి కలంగుఁజాలకా
శ్రుజ్ఞాదు, సత్యమందెలియఁ - జాలరు తొలొకరుం జనార్దనా ! 36

చ. ఘనగుణపూర్ణ! నీవఖిల - కారణకర్త వెఱుంగనట్లుగా
ననునొకపెద్దఁజేసి తగ - నావలనంబియమా విశేషముల్
వినఁగఁదలంపు నేయుటిది - వేడుకమాత్రమేకాని నీవెఱుం
గని కతన న్యచింపుమని - కాదిపుడివిధిఁగోరు టీశ్వరా ! 37

చ. ఘనఁడవునీవు నేనుడువఁ-గా విననెంచిన యట్టివేళఁగా
దనుటుచితంబుగాదెఱిగి - నంతవచింపుటమేలుగానఁ గ.

నోనినవి శేష మొక్కటి వి-నోదముగావచియించెదంబియం

బున నదియాటకింపుము ను-భూషణ ! వేశలమంజాభూషణా !

38

గీ. అనిననదియెట్టిదో డెల్లు-మునుచు మోద ! మమరబుద్యాత్తుడమ్ముని - నడుగుటయును
వినయ మొప్పుగ నిట్లని-విన్నవినపదోడగెనతడు సంతోషంబు-గడలుకొనగ.

39

చ. అననిగలండు పార్థివకు - లార్హవ పూర్ణసుధాంకుడోయనం
గుణలయ నాయకుండొకడ - కుంతిత శౌర్యధనుండు దుష్టశా
త్రాసమడకుంభిమ స్తకవి - దారణదారుణ ఖడ్గపాణి దు
శ్చ్యవనసమానవైభవ సు-మన్వితుండెన్న నతండుమాధవా !

40

చ. అతులితలోకసన్నత గు-ణాకరుడెందు వసంతకంతులం
దశనికి రూపమంద్ర సరి-యకాటకొకండును జాలడెన్నఁగా
శ్రీతజనకల్పశాఖి బుధ-జీవనఁడార్త శరణ్యుడెంతయుం
జతురుడు వైర్యవంతుడ వి-చారుడుదారుడు శూరుడౌజాలక.

41

గీ. ఆముష్మయణాఁ డుత్తముఁ ! డామానవ విభునకు విజ-యాఖ్యుండనఁగా
నామము కరుణాపూర్ణుడు ! సామాన్యుడుగాఁ డతండు - శాంతాకారా !

42

గీ. మృదులమాధుర్యభాషి స-మీత్యకాఁ | సురధరామరభక్తియు - నూనృతంబు
నతనికిం దోడఁబుట్టువు - లనినయెడల ! నతిశయోక్తిగా నేరదో - యజ్ఞనాథ !

43

చ. అడిగిననెద్దియైనను బ్రి-యంబున లేదనికెచ్చుగాని తా
జయిండు కోపముంగొనడు - సంకట మొందడు సత్యమార్గముక
విడువడు వైస్య మొందఁడెద - వేసటఁబూనడు వానిబుద్ధియుక
మడవడియుక వచించుటకు - నాదగునేరవు చాలదయ్యతా !

44

ఉ. ఇంద్రునకుక స్వకీకసము - నిచ్చినయట్టిదధీచినాహరి
శ్చంద్రునిగ గర్జునింజయు ని-శాటపతిక శిఖిముఖ్యులైన యా
యంద్రవిసర్జన ప్రియుల - రూఢిగమించఁగఁ జాలుదాతభో
గీంద్రశయానయానృపున - కెవ్వనిసేరిఁబోల్చి చెప్పవలక ?

45

సీ. తనివినొందఁగనిజ - దానధారావృష్టి - సద్ధిసందోహస-స్యములదడపి
ప్రాకటకరుణావ - లోకనామ్మతమున - నార్తులసంకట - వ్యాధులడచి
యసమానపాపాబ - లాటోపగరిమచే - రిపులగర్వధనంబు - లవహరించి
సత్యవ్రతామాన - సంకల్పమహిమాప్తి - ననృతవాదులకుని - గ్గడరఁజేసి

గీ. నిఖిలదిక్కులదనకీర్తి - నిండివెలయ ! సంతతాక్షిణ సౌఖ్యభా-జననిరంకు

శాధికారాభివృద్ధి రా - జ్యంబునేలు ! నతఁడు, వైకుంఠధామ ! లో-కాభిరామ !

46

గీ. అతనిగర్భపత్నికి యశో-వతియనంగఁ | దసరు నాహ్వయమాయుంతి - కెనయనుటకుఁ
దగినమానినీలేదు భూ-తలమునందు | నిక్క-మిమాటనమ్ముము - నీలవర్ణ! 47

గీ. అఖిలశుభలక్షణములు న-య్యతివయందు | మించికొన్నించు మా-ర్గీభ-వించినటుల
నామెలావణ్య మెన్న నా-యటైవాని | కలవిగాదిక వేయేల - కలుషదూర! 48

క. రతియు నరుంధతియును బా | ర్యతియు సరస్వతియు నిర్జ - సప్రభుసతియున్
జతగారననగును యశో | వతికిం బతిభక్తి నోవి-భావము తేజా ! 49

క. అమరురు వారలదాంష | త్రిము సర్వవిధంబులన్ ము-దంబెనయంగను
త్తమలీలవారు మెలఁగెడి | క్రమమంతయుఁ జూచితీఱఁ - గావలయుహారీ! 50

క. సతియుం బతిగావారల | జతగూర్చిన యట్టిపద్మ - సంభవునేర్పిం
కితరులకుఁ గలదె? యహహా! | నుతియింపందగునువారి-నోరారంగన్. 51

క. శ్రీపురమనియెడి యాధర | జీవతి పట్టణమునుండి - నేనిపుడు భవ
ప్రచ్ఛిపాదాబ్జద్వయనే | వాపేక్షజనించినచ్చి - తల్లననీటకున్. 52

చ. విలసితభంగి నేఁడు పృథి - వీనురయాచకకోటికోలను
జ్వలమణిభూషణాంబర స - వత్సగవీడ్చిపవైంధవాదులిం
పాలయ నొసంగెనొక్కొకని - కొక్కొకవేయిటినిట్లు నిత్యముం
దలఁకకతండునేయు వివి-ధంబులుదానము లిందిరాప్రియా! 53

గీ. అతనిపరమార్థచింతయు - నతనియూపి | యతనిదృఢనిశ్చయంబును - నతని నియతి
యరసి ముదమందుచుండును-నప్పవపుడు | నిపుడునుంగాంచినచ్చితి-నింపుమీఱ. 54

గీ. రాత్రియనరాదు కులన - రాదుకనిన | గడియనేవైనఁగానియు - నెడముఁదెఱపి
యొదవదతనిహజారంబు-నొద్దమూఁగి | యుండు యాచకజనకోటి-యోముకుంద ! 55

గీ. నిరతమునువాని మొగసాల - నిల్పియున్న | భూరిదానధ్వజాగ్రఘం - టారవంబు
లతఁడొనర్చుదానముల సం-ఖ్యనునుపర్చివరునకెఱిగించుచాడ్చున-మెరయుచుండు. 56

క. ఇది నే నెఱింగిచూచిన | యది మున్నె తెలుపవలయు - ననుకోరిక నా
మదిఁగలిగియు నీవెఱుంగని | యదికలదా! యని తలంచి - యన్ననైతిహారీ ! 57

ఉ. ఇంతకుమించు చిత్రమిఁక-నెందును గల్గదుజూచిచూచినే
సెంతయు సంతసించుదు మ-హీష్ఠలీనంతటివానిఁగాంచి నే
నింతకుమున్నెఱుంగఁ గడు - నెక్కుడుమాకిది, యంతె కానియో
దంతివరేణ్యపాల! శుభ-దాయక ! వింతగ నీకుఁదోచునే ? 58

క. అడిగినఁ దెలిసిన విషయము | నుడువంగావలయుఁగాన - నుడివితినేఁ జొ
ప్పడినను జొప్పడకున్నను | గడకును వింటివిదయంద-గఁగ నదిచాలున్. 59

చ. అనినురసంయమిప్రవరఁ - డద్భుతమా విజయాశ్వధారుణీ
శునిచరితంబువిని హరి - నూక్తముభక్తిఁ బఠించి మొక్కినకొ
గనికనకాంబరుండతని - గారవమొప్పఁగ నాదరించి నె
మ్మనమున సమ్మదంబుడర - మంజూమృదూత్తుల నిట్లనెకదగక.

80

చ. వినుమొకమాటఁ జెప్పెదవి - వేకము మీఱఁగ నెవ్వఁడుర్విస
జ్జనహితమైన కృత్యములు - సల్పుచు ధర్మమునాచరించు న
య్యనఘుండు నాదయంబుడ య-నర్హుఁడునుమ్మనయంబునట్టివా
నినిఁ దగుభంగిఁగాతును ము-నీ ! యిది నామత మెల్లభంగులక.

81

మ. జలజాతోదరపుత్ర ! నేఁడు విజయాశ్వత్సావరాగ్యత్తుపెం
చుఘుప్రజ్ఞయు ధర్మబుద్ధియును స-త్యప్రేతియుకొశలముక
దెలియంగా వచియించి నాడెపు కడుం-దృప్తుండునైతికమదిం
గలచే ? క్రొత్తవిశేషములైలియఁ బల్క-న్నెచ్చనీబోంట్టికక.

82

క. విసదగిన మంచివిషయము | వినిపించితివయ్య ! సీప్ర-వీణతమటి యే
మునికింగలుగదు తెలియని | వినుతఁబగు చరిత మొకటి - వింటినిదనివిక.

83

సీ. కలఁగకేదనా - చులుసంతసెంపఁగాఁ - జెలఁగిసత్కార్యము - జ్ఞేయువారు
నురలయఁదునుగరా - నురలయఁదునుభక్తి - గలిగిఁత్పథమున - మెలఁగువారు
పరమార్థబుద్ధిని-బాయకతగురీతి - శిష్టులవేడ్కఁబూ - జించువారు
విత్తశాస్త్రమువీడి - వెగటొండకతిగలఁ - దృప్తివొందఁగనాద-రించువారు

అ. ప్రియులునాకు వారి - విడువకరక్షింతుఁ | గుజనతతిసలంతుఁ - గ్రూరఫణితిఁ
బలుకులేలనాదు - భక్తసంతతికిల | నందరాని నుఖము-లెందులేపు.

84

శా. నుజ్ఞానంబునమించిత త్త్వమును సం - శోధించువేదాంత శా
స్త్రజ్ఞులై, తపః ప్రభావమునమా-త్మంబొందఁగా నర్హుల
ప్రాజ్ఞులై, కనంగజాలరుననుక - భక్తులమదీయాకృతిక
ప్రజ్ఞాచాతురిచేనెఱింగిరనివిక - వర్ణింతుర శ్రాంతముక.

85

క. నుజనులరక్షించుటకును | గుజనుల శిక్షించుటకును - గోరుదునగుటక
వృజినంబుబుడిపినేనా | విజయాశ్వనిఁ బ్రోతునెల్ల - విధములననఘా !

86

అ. వానిచిత్తపద్ధి - వానియాదార్థంబు | వానిధర్మవాంఛ - వానిసత్య
భాషణవ్రతంబు - విధిలనముఁజేయఁ | దలఁపుగలిగెనాకుఁ - చాపసేంద్ర !

87

ఉ. నేనుధరాసురాకృతిని - నేడటకుంజని మాయమాటలక
వీనులకింపుగాఁబతికి - నెడ్లనదానమువేడినేర్పమై

నిసలంతునీవిపుడు - వల్కినభంగిని సత్యధర్మముల్

నకయుండెనేనియన - మానశభంబులూసంగుడుచగ్గుపక్ష.

68

ప్రసరమ్మచోట్టికి ! నావెంటంబోయిచూచి - నంగానిమదీ

రావేగముదీటుదును ! మేల్విభమునైనెగలత - మిరుపురమతనిక.

69

నిపలికినవనజనాభునిపలుకులువినినారడుండుతనమనంబునన్యొందిరాపతికినజనులయె

గలయనురాగంబును, దనవైమించువాత్సల్యంబునుండలంచి, సంతసించి కరంబులు

మకుళించినమస్కరించి, స్వామీ ! మహాప్రసాదంబు దేవరచిత్తాను సారంబుగాబ్రవర్తిం

టుకు సంసిద్ధుడైనయెన్నువాడనని విన్నవించియున్నాడు.

70

ట్టిపనుల్గదా ! సతత - మిచ్చడలంపుదు రాజశీలముక

స్థితనంబువెంటజని - కాంచెదనేనును, మాధవుండుదా

స్థితకార్యముక విడఁడు - పారునియాకృతి దాల్చునంతనే

స్థితశిష్యురూపము బాసంగవహించెద, నంచునెంచగక.

71

చరమోమునదీర్చి - యుండినగీరునా-మంబువేలగు గంగ - మట్టిగాఁగ

టిసీమఁజెలువార - గట్టినయట్టికా - కేయవస్త్రమునార - చీరగాఁగ

జల్లురత్నహా - రంబులన్నియుదుల - నీదారుపూసల - చేర్లుగాఁగ

మరగానెమ్మన - నలఁదినగందంబు - పాలుపుమించువిభూతి-పూతగాఁగ

గాస్తమలబట్టియొండెడి-యజ్ఞమరియు | నంబుకలితకుండియును దం - డంబుగాఁగ

గారుమించినముంగురు - ల్లటలుగాఁగ | దపసివేటుంబఁదాల్చెమంచెధరుండు.

72

పుణ్యమూర్తివందిత | తాపసరూపంబుజూచి - తనలోనముదం

గాపాదిల్లఁగనెదితగ | దీపరమేశ్వరనకోప్పు - నేయాకృతియక.

73

గావసభావపీఠులస - దాప్రియమొప్పుమెలంగువానికీ

గావసవేషమెంతపని - దానవపీఠులగుల్బునెన్నియో

గావమలంధరింపఁడే ? ని - రూఢముగాఁదుటిలోనసప్రతి

గావరుండంచుమెచ్చి నుర - సంయమిశిష్యునిపోల్కినయ్యెదాక.

74

గారిరువురన త్రిటిగా | ర్యాంధ వెల్పునిలిచి - రజ్జాక్షుడునా

పీఠికవిశ్వంభరుడనె | నారదుడునునుగ్రశర్మ - నావేరనియక.

75

అటులమనియును శిష్యుండు - నైమురాంత | కాల్జగనందనటవేగ-నచాటుగదలి

తికిజనుదెంచినమృమా - శ్రీపురంబుఁ | జొచ్చిరాజమర్గంబున - వచ్చుచుండ.

76

గారలతేజముఁగనుఁగొని | పారజనుల్మిగులనెఱుగ - పడియటునిటువే

హంసముగఁదొలఁగినిలుచుచు | వీరెవరోకెట్లనుచు - వీక్షింపంగక.

77

వ. అప్పుడప్పుడూ వల్లభపద్మసంధవ సంభవులు తత్పురాలంకారంబుగాంచి మెచ్చుచు మెల్ల మెల్లగా నడిచి రాజద్వారంబు జేరంజనుడెంచి యచ్చట. 78

కా. మాతంగంబులు గోవులశ్వతతులు - న్మాణిక్యమంజూపలు
న్మాతికామించువిభూషణంబులు మణుల - న్నస్త్రంబులుకా విత్తముకా
బ్రీతికా భూపుండంగంకైకొని మహా - వేడ్కకాధరాదేవసం
భూతంబుల్గునుడెంచుచున్న గనిజో - కకా మెచ్చివర్ణింపుముకా. 79

నీ. భారమైమోయంగ - నేరకయొకకొంత - పడసిన విత్తంబు - బాజవైచి
వలదన్ననిచ్చె నీ - వారువంబులనునా - కిన్నియేల? నటంచు - గొన్నివిడిచి
యొసంగినమణులలో - నువనకొన్నిటి - నేటికైకొనిశేష - మెగయజుల్లి
తమకెనురైన పే - దలకునధులకు - దె - చ్చినధనంబున సగం - బునునొసంగి

ఆ. వచ్చువిప్రువరుల - వారలుధనమువై - గలయలక్ష్మ్యబుద్ధి - కతనజేయు
కార్యములనుగాంచి - కడునబ్బరముజెంది - రిదివిచిత్రమెందు - నెఱుంగమనుచు. 80

క. ఈరణిగనుచుగైతవ - భూసురయుగశంబుజనులు - పొడంగనిపొగడం
గానుందరమగురాజు - స | భూదనద్వారమునకు - వచ్చినిలిచినకా. 81

క. అటంగాచియుండు భూపతి - ధటవరులీక్షించియపుడు - వారలదగువి
న్నట తేజోత్పటమహిమకు | విటతాటముజెందినభకు - వేజనిధక్తికా. 82

చ. అటంగాలుపున్న భూపకు - లాగ్రణిక్లినిరోసరేంద్ర ! నే
డిటకాక మానిశిష్యయతు - డెచ్చటనుండియొవచ్చెవచ్చి వా
కిలనదెయున్న వాడతని - కిక్కరివారినిజూడ మెందు - దె
ల్పుటకరుడెంచిసారమరి - భూవరగర్వహారా ! మహాప్రభో ! 83

గీ. అనిహజారపు కాపరు - లైనయట్టి | భటులుదెల్పినవిని యాన్చు - పాలమాళి
దిగ్గనమ్మగేంద్ర పీఠంబు - డిగ్గినభృ | లిరుగడలగొల్పిరానెదు - రేగివేగ. 84

క. ద్వారమునభటులు నెప్పిన - తీరుననమానవిమల - తేజోన్నతిజె
ల్వారంగనిలిచియుండెడి | వారలంబాడంగాచిధక్తి - వర్ణిల్లంగకా. 85

చ. సామ్రాండంప్రణామంబులావరిచిలోడితేచ్చియర్హానాశిసులగావించియర్హాపాద్యా
దివిధులంబూజించినవినయంబుగా - బ్రార్థించి మేలడిగివారలయనుమంగొనినమీపంబున
నొకపీఠంబుపైనుపవిష్టండైయున్న విజయాశ్వమోన్లభతల్లజునింజూచిచేయిసాచిము
నీశ్వరుండవ్వడు. 86

క. స్వప్తీనిరప్తవిచార - మ | మస్తగజాధార ! నిరుప - మాన ! ధరాభృ
న్మస్తకమకుటన్ధగితమ | జిస్తోమవిరాజితాఘ్రు | నిష్ఠితపీఠా ! 87

- క. అనిదీచించియతండో ! యనఘా ! కుశలం బెనీకు - నాశ్రితులకును
జ్ఞనులకుబంధువులకు నెం | దును మీకుంగొఱతగల్గఁజుగదా ! యనుఁడుకొ. 88
- క. మీక దూరవలననెపుడును | మాకేకొఱతలునులేవు - మానీంధ్రా ! ని
ర్వాక్తులహృదయులమై య | స్తోకప్రమదముననుండు - దుముసిరిమీఱకొ. 89
- చ. ఘనులగుమిమ్ముఁబోంట్లుతగు - కారణ మెద్దియులేకరాదు వ
చ్చిననది మాదృశుల్లాడరి - చేసినపూర్వఫలానుభోగమే
యనఁదగునొండుగాదు భవ - దంక్రులుసోఁకిమదాలయంబుమే
ల్లిననుతిఁగనెం బొసంగెనభి - వృద్ధి తొలంగె నఘంబులన్నియుకొ. 90
- క. పనిలేకురకపక్షిశ్రమ | మునకోరిచి యింతదూర - మున్యథామీరలో
సను దేరరుకద ! మీవ | చ్చినకార్యంబెద్ది యొక్కొ - చెపుదా ! నాతోకొ. 91
- ఉ. ఓవనుధామరాన్వయమ - హోదధిచంద్ర ! మునీంద్ర ! నేనుమీ
భావమునందుజేకుతిన - వాంఛనుదీర్చెదమిమ్ముఁబోంట్లుకే
మేవిధినైన సత్కృతుల - నేర్పడఁజేయుట యొప్పుమాకిలకొ
దైవఁముల్కువాద్యులు - తావకదానుల మాదుమిందఱుకొ. 92
- క. మహనీయులైన మీకుకొ | విహితములగు పనులొనర్చి - వెలయంగామే
మహాపరశాఖ్యానందము | వహియించుట యొప్పునదికు - భంబగుమాటకొ. 93
- క. ఇదితగునిదితగదనిమీ | మదిలోశంకింపవలదు - మానీకర్పర ! స
ముద్రమునఁ బెలుపుడ ! కోరికి | నదియెట్టిదియైన దీర్తు - ననివల్కుటయుకొ. 94
- ఉ. సంతసమంది యిట్లనియె - సంయమినాథుఁడురాజనంద్ర ! నీ
క్షాంతియుఁదైర్ఘ్యముఁబ్రియము - శక్తియునన్యులకింకనెందులే
దెంతయుఁదృష్టి గల్గెవచి - యించెదనాదగుకొర్కినైనయె
క్కింతతలంకునుంగొదుకు - నిత్రతీనామదిదోఁచెనట్లనకొ. 95
- గీ. వినుచుకప్టంబుయాచనా - వృత్తి యడిగి | నపుడులేదన్నయాదుఃఖ-మర్థియెఱుంగు
నన్యఁడెఱుంగునె ? చావుమే - లంతకంటెఁ | గానదేహీతివచనంబు-కష్టతరము. 96
- ఉ. ఉత్తలపాటుశంక నెఱి - యుకొనగదైన్య ముష్టైర్భూమూర్ఘుడ
గ్గుత్తికదుస్థులంబు వినుఁ - గుండడవెల్లవనంబులజ్జయుం
దత్తఱముంజనించు పిక్వ - తంబగునాస్యము నీచయాచనా
వృత్తికిఁబూని యన్యులను - వేడఁగఁబోయిన వేళనర్థికికొ. 97
- క. కావునవేడుటకష్టము | నావాంఛకొ బలికినంత - నలుగురువివనె
గావింపసేసినపని | నావలనంగాదటన్న - నగుబాటధిపా ! 98

- ఆ. అనఁజెందివచ్చి - యడిగిలేదను పించు | కొనుటవలసనేమి - గొప్పగులుగు
సట్టియాజ్ఞ మిగుల - హాస్యాస్పదంబగు | నడుగకుంటయుక్త - మంతకంటె. 99
- క. ఈసందేహమునామది | లోనఁగిల్లినకతనదె - లుప వెఱచెద జా
మూసందీర్చదననితగు | బాసయొనర్చినవచింతుఁ - బార్థివముఖ్యా ! 100
- ఆ. మొదటననినమాటఁ - బిదపడపెట్టివేనిఁ | గిల్లివంబుగలుగుఁ - గీర్తితొలఁగు
నొరులభంగివైచి - యుండువాడనుగాను | నేనునినుకపింతు - నిశ్చయంబు. 101
- క. నామదిగోరికిందీర్చెడు | సామర్థ్యముగలిగియున్న - సమకూర్పుములే
దామానుసునిర్బంధం | బేమాత్రములేదు తెలుపు - మేమనియెదవో. 102
- క. సంశయముబాడమినపుడా | యంశముఁదాఁదొలుతఁదెలియ - నడుగుటమేలొ
భ్రంశవిమూరా! రాజను | ధాంశా! నేనిటులనంటి - ననికినియకుమా ! 103
- గీ. అనినదరహాస మొనరించి - యవినివిభుఁడు | మానికిట్లను, నయ్య! యే - మైనవయ్యె
గానిమదినను మానఁబుఁ - బూనవలదు | తెలుపుఁడా! కోర్కివెఱపింప - వలదునన్ను
- క. ఖలునినలేవలికి బొంతుటఁ | గలనైననెఱుంగనేను - గైకొనుఁడాకా
వలసినరాజ్యమునైననుఁ | దలనైననొంగుదుకొము - దంబునదలఁకొక. 105
- గీ. అపరదిక్తటమున - నర్కుండువొడిచిన - దిగ్గజంబులుమ్రొగ్గ - తిలఁగఁబడిన
భూమియునంబరం - బునునటునిటునైనఁ - గులశిలోచ్చయములు - గ్రుంగిదన్నఁ
దడిలేకయత్నెసం - ద్రంబులువట్టినఁ - దలవాంచిఘోరిరాజు - దద్దరిలిన
తారకానిహంబు - ధాత్రివైడుల్లిన - బహుభయంకరముగా - ప్రళయమైన
- ఆ. నెట్టిసంకటంబు - లెన్నిసొంగినఁ | బారికాంక్షీవ్యు! - పలికిబొంకఁ
జాలనేనునాదు - సత్యవ్రతంబును | విడువనునుఱులైన - విడుతుఁగాని. 106
- క. మీరెద్దిగోరిననుజే | కూరుతునని యంటిమున్నె - కొంకేలా? నో
రారఁగఁబలికితిఁదిరుగ | న్నేరదునాజిహ్వాంక - నిర్మలభావా! 107
- గీ. స్థిరమునామాటమిశ్కొర్కి - దీర్తునెట్టి | దైవఁగానియుమీపాద-మాననిజము
తెలుపుఁడా! యన్నముదమొంది-తొలఁగిశంకఁయధిప! వినుమింకననుచుని-ట్లనియెహూని.
- కా. దూరిభూతమనోపకారులును ని - ర్దోషులృనుల్వారుఁ
సారణ్యమునొందనొల్లరదిమో - శ్రుప్తాప్తికిందవ్వగుక
దారల్పుత్తులుసంపదల్లిననని - తృంబుల్లదాయంచుదా
మారూఢిదలపోసివానిదమలొ - నానింపరెక్కాలముకొ. 108
- క. మునుమలతమట్టిదైనను | వినుతింపఁగ నొప్పుతపసి - వృత్తినివిడకుం
దీనవాఁడైననుజనిం | చెనుమదిసంసారవారంభ - నృపవ! నాకొక. 110

- సీ. వెలదికంతద్వని - విసవచ్చెనాకర్ణ - ములురెండుచేతుల - మూసికొనుచు
 గాంతలనెందైన - గంటినాకోపంబు - మించివిగ్ధనదల - వాంచుకొనుచు
 ముదితతనుపుర్య - మొదవెనామొదద్ది - రిల్లిమంత్రాంబువు - బిల్లుకొనుచు
 బొలఁతిరూపముదలం - పునదోచెనాదోష - మొడలఁగామదిహరి - నెన్నుకొనుచు
- ఆ. పడఁతులన్న నేన - పడుచుందునేముందు | పగమయోగిననుచు - బ్రస్తుతింతు
 గభిలమునుబునన్ను - నట్టిశీలమువీడి | కామసుఖమునొందఁ - గలిగెబుద్ధి. 111
- చ. కటకట! నాకిదేమిభ్రమ - గల్గెనొకాని వచింపఁజాలని
 పుటికెఱుగఁగవచ్చెనిది - వాగదియోగనినావివేకమె
 చ్చటలయమయ్యెనొక్కొంటలు - సంస్కృతివాంఛ జనించెవింతెతో
 ల్లిటివగ మోక్షకాంక్షమది - లేదుగృహస్థుడనాటకెంచితిత్.
- 112
- ఉ. మేనుగృహింపఁగాసిరులు - మెచ్చకభోగములుజ్ఞగించిపె
 న్నాసలలోనభీకరమృ - గంబులువోడుగ యెండ వేడికిక
 వాసకునోర్చిమానవుల - వాసనయైనను లేనిదోటునక
 మానముఁబూనిపండ్లుదిని - మక్కుటయుక్తమే? మోక్షముబుద్ధినే?
- 113
- ఉ. ఎచ్చటనొక్కొక్కమోక్షమిక - నెన్నటికొనఁపకూడునంచులో
 నచ్చిగమీఱఁగాదవమొ - నర్పఁగఁబూని గృహస్థుఁడగు
 దొచ్చుచులేనిసౌఖ్యముల - నొందకమాని నటంచువీడఁగా
 వచ్చునె? చేతిపండుబడ - వైచికుజంబునఁ బ్రాకులాగునక.
- 114
- చ. వినుమునృపాలశేఖర! వి - వేకవిహీనుడనై తపంబొన
 ర్చిననుఖముబ్బునంచునిర - సించితిసంస్కృతినిన్ని నాల్లనా
 కనదుసుటిల్లెఁగానితప - మందొకమేలును గల్గదయ్యెజ
 వ్వనమువృథాచనెందుదకు - వార్ధికమివ్విధి నాకుఁజేకుఁజెత్.
- 115
- క. ఈతీరుదలపొసియ | చీ! తగదీతపముగివము - జెడిసంజెడుదుం
 బోతివిరిగృహస్థుడనై | ఖ్యాతిగమచటొప్పునిటుల - నలయఁగనేలా?
- 116
- క. అనితలఁచివినుగుఁగొనినే | వనవాసముఘోరతపము - వద్యంబనియొ
 య్యనవిడిచిగృహస్థాశ్రమ | ముననుండఁగవచ్చితింబ - మోదముమీఱక.
- 117
- గీ. వయసువృద్ధజేసి సతులవై - వాంఛమాని | కూడునీళ్ళకువచ్చిపె - స్తువాలనుండి
 తనుప్రకృతియింపఁగాఘోర - తపమొనర్చు | వాడుసంసారిఁబోలఁగా - లేడునుమ్ము!
- ఉ. చేరువయాకొలంకువిడి - చెచ్చెరదప్రసనుండువాహినీ
 ఛారినిఁగ్రోలఁగాఁజనెడి - వానివిధంబునఁ దృప్తిఁగూర్చుచు

- సారసుఖంబు మెచ్చకయ - సాగ్యము ముత్తఃఫలనురక్తిచే 119
 వారసింకటంబులను - వాడుచు మేనునలంచుటొప్పనే?
- ఉ. బాగిది మేలుగల్గునని - భస్మవిలిప్తశరీరఁడైనదం
 డేగిరిగవ్వాగంబుననొ - యేగహ నాంతర నీమనోమహా
 యోగముఁబూని బక్కవడి - యుగ్రపిశాచము నోలెనెన్నినా
 స్త్రోగతిఁగూరుచుండినను - నేమియులేగు ఘంటువానికికె. 120
- చ. మతినిడియాలకింపుము స - మంజుషమోయసమంజసంబొని
 శ్చిత్రమునునీకుఁజెప్పెదఁ బ్ర - సిద్ధిగనొప్పగృహస్థధర్మమే
 హిత మొనరించునిష్ఠనుఖ - హేతువునోయదియంచునేదలం
 చితినికవేయునేమిటికి - నీ ! మునివృత్తియనర్హ మెన్నఁగకె. 121
- వ. కావున నెందేనియునొకసుందరాంగింబడసికామమఖంబులంబరితృప్తి కొందందలంచి తద
 ర్థంబుగానే తెంచితి. 122
- గీ. అనుచుబల్కిన సర్వంస - హావిభుండు | వింతపడినాని మాటలూ - క్కింతనేపు
 తనమనంబునఁ జింతించి - ధర్మకాస్త్ర | హితమతోక్తులనతనితో - నిట్టులనియె. 123
- క. ఇదియేమిమాటమునివర ! | యదవదయగు కోర్కెగలుగు - టరయఁగమికుం
 గొడువగదా ! ధర్మజ్ఞులు | గదియింతురెమసిని బాప - కార్యచయమునకె. 124
- క. బాగమచు సర్వసంగ | త్యాగులునాగాము లెఱిగి - నట్టియనఘలుకె
 రాగరహితులునునగు మీ | రీగతినిదురాశమది - హింతురే ? చెప్పుడా ! 125
- క. నామత మెట్టిదోయని మీ | రీమాడ్కిఁబలికితెలియ - నెంచితిరేమో
 యోమునివర ! కాదనని | క్లేమానియపేక్షనొందు - నిహనుఖమునకుకె. 126
- గీ. అనిననది యెట్టిదైనను - నయ్యెఁగాని | వినుమునా నిశ్చయంబిది - యనియెఁదపసి
 యతనిదృఢవాంఛవినివిజ - యాశ్వనృపతి | మఱియునున్నురపడియిట్లు - మరలననియె.
- క. ప్రాపించుసంకటంబుల | నోపికమైఁగడచింత - లొందకగృతిఁగాం
 త్సావరుడుగాక వర్తిలు | తాపముమఖ్యుండు మిగుల - ధన్యుండుగదా ! 128
- క. అనిశంబునీషణత్రయ | మునకుండగులై వికార-ముంజెందితలం
 పునఁ గామక్రోధాదుల | నెనయింతురెమిమ్ముఁ బోంట్ల-హీనగుణాధ్యు ! 129
- క. స్మయరహితులనఘమతులిం | ద్రియనిగ్రహశక్తిమించు - దృఢచిత్తులన
 త్తయనమ్మదయుతులు జగ | త్త్రయముననుక మునులఁబోలు - ధన్యులుగలరే ? 130
- క. సకలక్షేకాంకురవృ | ద్ధికిఁగారణమగుటనెంచి - తెలివవఁగలవా
 యొకనాడునుమనములనై | హికవాంఛంజెందరేల - యీభ్రమగలిగెకె, 131

ఆ. తెలియఁగల నెమివఁ - తెలియనిధర్మంబు | లెందుఁగలవు ? పలుక - నెంతవాడఁ ?
బుణ్ణువరిత ! గ్రడ్డ - పోయిమానునెక్కి - రించినటులనగుడ - లంచిమాడ. 132

చ అనిచియింపభూవరుని - యర్హపుమాటల కిచ్చమెచ్చిమో
ముఁజిటునప్పునోఁపదన - పూనికఁదీర్చుకొనంగ నెంచియు
ట్లనియెనుమాని నీనుడువు - లన్నియు సత్యములై నబుద్ధినా
కెనయదుకట్టపకాటఁదప - మింకనొనర్పఁగఁ జాలమానితిక. 133

గీ. ఇస్సో! సర్వభోగంబు - లీటువోవ | నెల్లకాలంబుఁగప్పించు - టేమిబ్రదుకు?
లేపముచేఁ బడ నెడుమేలు-దైవమెఱుంగుఁ | గానియామాటవలదింక-మానవేంద్ర! 134

చ. ఇడుమలు నెందికుందిఫల - మిందునఁగల్గదటంచు నెంచివే
విడిచినకార్యమున్మరల- వెట్టివిధంబునఁ జేయనెంచుటె
క్కడినుడి; నివ్వయిందపముఁ - గానలలోననె పోయె, నీతులం
దడవఁగనిందువచ్చితి నే ? - ధర్మవిచారమదేల నాకిటక ? 135

ఉ. కోరిననెట్టిదై ననొడఁ - గూర్తువుయాచక కోటికింబ్రయం
బాఁగఁగసత్వశీలుఁడవ - టంచుజనులో నినుఁజాలమెచ్చివి
స్సాధముదాత్తులై వినుతి - సల్పఁగనేవిని వేడ్కనీప్పితం
చేరపొనైననొందఁగల - నింకఁజుంచుదులంచి వచ్చితిక. 136

ఉ. వృద్ధపుమాటలే! మను - జాధిప! దాతపుగాననీవునా
ప్రార్థనమాతరించిమది - బాగనియోగనిశంకఁబూనకి
ప్రార్థమొసంగు మెంతయుఁ బ్రీ - యంబదినామదికింబకోపకా
రార్థమిదంశరీరమను - నార్థజనోక్తిదలంపునేయుమా. 137

క. అనన్తఁడువినికైతవ వి | ప్రసక్తిల్లను నృపతిదేవ ! - పూజ్యులుమీరె
ట్లునుమాకుల తెలియని దెం | దును నేధర్మమునులేదు - దురితంబనుచుక. 138

క. మునివరులువలంకుచుండఁగ | వినియుండినకతనఁదపము - విడువందగదం
టినిగానియన్యభావం | బునఁజెప్పినవాడఁగాను - పుణ్యచరిత్రా ! 139

క. మాఁలేలయీప్రసంగము | మీకోరికఁదెలుపుఁడిక స - మీచీనగుజా
ఘా ! కష్టసాధ్యమైనను | వ్యాకులమొందక యొసంగి - యనిచెదమిమ్ముక. 140

క. తడవొనరింపకుఁడెద్దియె | యడుగుఁడ ! యననచటి సభ్యు - లాలోచనలే
కడుగుమనియెన్నపుడుతఁడే | మడుగునోయనితలఁతుచుండ - నమ్మునివేడ్కక. 141

ఉ. ఇచ్చెదనంటివేదయిన - నింకమదిప్పితమబ్బినట్లను
మొచ్చెములేదు నేనుఖము - నొందఁగఁగంటి నొసంగుదేనినీ

1. వెచ్చటనైన సద్గుణము - లెల్లనుగల్గిననుండరాంగినిం
 2. పెచ్చుగఁదెచ్చియిమ్ముపియ - మేష్టననంతియచాలు భూవరా ! 142
- అ. సకలక్షణములు - సమకూరియుండెడు ! తరుణిమైనఁగొంతు - నొగులనొల్లఁ
 దొడరితగినదాని - తోడనంసారంబు ! నేయుటొప్పగడియ - నేవనైన. 143
- క. ఇదిదప్పు వేఱుకొరిక ! మదిఁగలుగదునాకురాజ - మార్తాండా ! పెం
 పొదవఁగనిమ్మని యడిగిన ! నదివిని యిట్లనియెభూపుఁ - డాశ్చర్యమునకే. 144
- క. ఓయయ్య ! తగునె? మీరిపు ! డీయల్పంబైనదాని - నేటావేడక
 న్నాయట్టివాఁడుమీకుం - జేయఁగాఁదగినమేలు - నేతయె? యినియుకే. 145
- చ. ధనకనకాంబరాభరణ - దంతితురంగమ గోవితానముల్
 ఘనముగవేడకట్లలతి - గాంతనువేడిన నాదుగౌరవం
 బునకుఁగొంతగాదె ? తగు - పోల్కినియోజన నేయరై తిరే
 మనగల్గసర్వముండలిసి - నట్టిభవాదృశు లిట్లుకొరినకే. 146
- అ. వైడికొండకేగి - పలుకురాలేరఁగాఁ ! దొడఁగినట్లుమీరు - తుచ్చమైన
 తోర్కిఁగోరదగునె? - గొప్పగానడుగుండే ! నిచ్చవాడనుండ - నేమికొంత ? 147
- క. అనినకొని మనియిట్లును ! విను మొకధర్మంబునీకు - వివరించెదయా
 చననేయువేశనత్యా ! శశుబూనుట యాచకునకు - జనదండ్రుబుధుల్. 148
- చ. అడిగినదాని నిమ్ముదయ - నంతియచాలును మానసంబునం
 బాడమెడియాశేడతుది - భూవర! సర్వమునిచ్చినట్లు నే
 నెడదఁదలంచుకొందునిది - హీనముగాదు వివేకివృథం
 దడివచియింపనేటికివ - థాతడవిట్లాసరింప నేటికికే. 149
- చ. అనివలికిన మానిమాటలకుమారాడనోడివిజయాశ్వమహీశ్వరుండతనికి భయభక్తివిసయం
 బులెనంగ నమస్కరించిమహాత్మా ! మీరు సర్వజ్ఞులరుమాదృశులగువారు మీతోడనిట్టి
 ట్టిని వచియించుటకర్తంబుగాదు. మీరిచ్చయించుమచ్చకంటికిఁగలిగియుండఁదగినలక్ష
 ణంబులెఱింగింపుడు. విచారింపితినివచ్చిసమర్పించికృతార్థుండనయ్యెదననిసంతసించి
 యామనస్వికిఁదపస్వి యిట్లనియె. 150
- మ. వినురాశీంధ్ర దురాశయుంగపటముకే - ద్వేషంబుగోపంబునం
 చనయుంజంతయు గర్వముకేవిరసభా - పల్దుష్కియారక్తియుకే
 ఘనమాభుక్తియు నిర్దయామతియుదుః - ఖక్రార్థముల్లేనిదా
 వనితారత్నముఁదెమ్ము వేగమున మ-ద్వాంఛామసారంబుగకే. 151
- క. అనయంబును దుర్వృత్తమునఁ ! దనయొడయనికప్రియంబుఁ - దగఁజేసిసదా
 దున్నుకొదవించెడిదానిం ! గొనుటకడంగిడు తెలిసి - కొనిరావలయుకే. 152

వ. అని నిరూపించెట్టి సట్లయగుంగాకయని విజయాశ్వుండం శివ్యయుతంబుగామునీం
ద్రునిందగివ స్థలంబున విడియించి వారికుపజరింపదగువారలనియమించికారతాశ్వేషణ
కార్యంబునకుమీకమించిసాముదికకాశ్రుజ్ఞులరావించియావద్యుత్తాంతంబునెఱింగించి
సకలశుభలక్షణ సమన్వితయగు మగువను విచారించికోనిరండు పొండనివలసిన ధనంబు
నొసంగిపంచిన. 153

క. వారెల్లవోట్లకరిగి వి | చారించియనూనకాశ్రు - సమ్మతరమ్యా
కారశుభలక్షణాదుల | నారూఢిగ నొప్పతరుణి - సధిపతికడకుక. 154

క. తెచ్చినగనిరాజెంతయు | మెచ్చిమునీంద్రుండడిని - మెచ్చకయున్నే ?
యొప్పంబులేదొకింతయు | నచ్చరవలెయన్నదనుచు - నగ్గించివడిక. 155

ఆ. కొలువుకూటమునకు - గొనివచ్చిరయమి | వరునకెఱుంగజేసె - నరుగుదెంచి
దానినట్టెజూచి - తగినదిగాదిది | యనినిరాకరించి - కనలుమించి. 156

క. పటపటపండ్లంగీటుచు | కుటిలభూకుటిభయంబు - గొలువగఁజాలం
గటములదరఁగా నృపుఁడెడ | గటకటపడనిట్టులనియె - గడుమైబదరక 157

గీ. మంచితక్షణములుగల - మగువఁదెచ్చి | ప్రియమురెట్టింపఁగా సమర్పింతుమీకు
ననుచువాదానమొనరించి - నట్టివాడ | వీడెడిపెదెచ్చికొనుమను - తేమిఘనత? 158

క. మదిపన్దనకుక మేలగు | నుదతీరత్నంబుదే ? - నుగుణములెల్లక
వెదుకఁగనేలా ? వీనికి | నిదిచాలునటంచుబుద్ధి - నెంచితివే! బరీ! 159

చ. తొలుతనెదెల్పితక సతుల - దోషగుణంబులు సద్గుణంబులుక
బలుమఱు, నీవుతద్విధము - భావనఁజేయకనర్హలక్షణం
బులుగల రూపహీనయగు - బోటినిఁదెచ్చి పరిగ్రహింపఁగాఁ
గలసనినమ్మి నాకొనఁగఁగాదలపందగునే? ఊతీశ్వరా! 160

గీ. ఎంతసౌదర్యవతియైన - నెట్టిదైన | గానిదీనినివేనొల్ల - మానవేంద్ర !
యొన్న వెదకించితెచ్చి వే - రొకతెనిమ్ము | లేకయొనఁగలేననుమెగ్గు-లేమమాకు. 161

మ. అనిమానీంద్రుడనాదరించెదగదీ - యబ్బాషీయంచంతదా
వినయంబొప్పగభూపుఁడెట్లనియెనో - విప్రాస్వయాధ్యక్షయీ
వనితారత్నమునొల్లకున్నమడి - డ - ప్పుకవేగవేరొక్కతెం
గొని తెప్పించెద నిప్తసిద్ధియగునం - కోచింపఁగానేటికిక. 162

వ. కనలుపడిశాంతచిత్తులై యుండండినియమ్మగువననిచివిజయాశ్వుండడి మెదలుగానచ్చట
చ్చటవెదకించిరూపలావణ్యనుగుణశీలంబులఁజేరవడసినకాంతామణులంబెక్కండ్రదావిం
చిక్రమంబుగామునివరునకుంగానిపించినఁ జూచి యతండువారల లక్షణంబులువిమర్శించి
యొవ్వకనిరాకరించి విజయాశ్వునకీట్లనియె. 163

- సీ. మైచాయయేగాని - మర్నంబు హర్నంబు - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
మోమందమేగాని - ప్రేమంబుగామంబు - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
నడలజగ్గేగాని - యడకంబునొడ్డికంబు - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
వగలపెంపేగాని - పరువంబుగదవంబు - గలుగదుర్వీశ ! యీ - కాంతయందు
- గీ. సుందరాంగులయ్య - శుభగుణంబులేపు | వీరిలోనదగిన - వెలదిగలుగ
దెలిగినాడయోగ - దృష్టిచేసేనుయా | లలనలందుగలుగు - లక్షణములు. 164
- క. అనిచెప్పిమఱియునెందఱి | గొనితెచ్చిన నొల్లకున్న - గొంతుగదిరియా
జనపాలుడుకర్తవ్యం | బురుగానకయన్నగాంచి - మునియిట్లనియెక. 165
- క. కలిగినబాగడఁగదగుగుణ | ములుగలమ్మయనుదెమ్ము - భూవరగొనిరా
గలవోలేవోపలుకుము | వెలనెలనైదినికింత - వెజచెదవేలా? 166
- క. అప్పటిదైవముఁడెంపును | నిప్పుడుగాన్పించవయ్యె - నెటువోయెనొక
చెప్పినలూగునఁజేయక | దప్పినదియెమిగొప్ప - తనము? సరేంద్రా! 167
- క. అగునోకాదోచెప్పిన | దగువారలనాశ్రయించె - దంజనిసీద
తెగుననెఱిగితిఁగద; యని | నగియెంబుఖ్యశ్రీవరునకు - నానగదురఁగె. 168
- గీ. అపుడునూనిశిష్యుఁ - డైనయగ్రాఖ్యుఁడి | ట్లనియెగురునకింక - నవనిలేదె ?
లేరెదాతలెందు ? - లేలెందుపోదము | మనలఁగొనఁడితండు - మాయకాఁడు. 169
- క. మొన్నజనులనుకొనఁగనే | విన్నదితార్కాణమయ్యె - వృథయగుతుద మీ
రెన్నాల్లిటనుండినతఁ | డన్నవిగలవెన్నియేని-యపితవచనముల్. 170
- ప. ఆవిచారంబిపుడేల? ఇతనివలనమీక భీష్మసిద్ధియగుటదుర్లభంబు. మఱియెందేనియుంబోయి
తగినవారలనాశ్రయించుటలగ్గనిచెప్పిన, మునివరండుశిష్యునింజూచి, యుగ్రా ! నీవువిన్న
మాటలు వివరింపుమవియెట్టివో యాలకించిసిమ్ముటకర్తవ్యంబునుయోజించెదననిననుగ్రం
డిట్లనియె. మునీంద్రా! మొన్న మీరువిశ్రమించియున్న సమయంబునఁ బురాలంకారావ
లోకనకుతూహలాయత్తచిత్తండ్లవైవెడలి నేనవటనటంగలుగువిశేషంబులఁగనుచుఁ
గ్రుమ్మరుచుండి యటనొక్కచోటం గొందఱుగుమియైమాటలాడుచుంబ్రస్తాపవశంబున
మీనామంబునుచ్చరించుటకుమండవినినిమిత్తంబెఱుంగ నెంచిచేరంజనివారలకెఱుకపడ
కయుండులాగుననొకయోరఁగద్యంబునకుంజేరిగి నిలిచివినుచుంటినపుడాగుంపునందొ
కడుతక్కినవారింజూచియాన్వపాలుండు మనవకోక్షంబునమంతనంబుఁగావించి నిశ్చ
యించియున్న పద్ధతిం దెలుపుచున్న వినివచ్చితినితనియందునదగ్గి ప్రాయంబుంగలిగియున్న
మీతోడనట్టిమాటలుచెప్పట యుక్తంబుగాదనితలంచియింతదనక నెఱిగింపనైతి.
గమయంబులట స్త్రీంచినపుడు తెలుపకుండుటవేలుగాదు. కావునఁజెప్పెద నామాటలు
వినుండు.

- ఉ. కాయలునాకులుందినుచు - గాననమందునదాతపంబుఁదాఁ
జేయఁగలేక నివ్వవిడి - చెల్లునటంచుగృహస్థధర్మకాం
క్షాయుతబుద్ధినొక్కతెను - జవ్వనినిమ్మునివేడవచ్చినాఁ
డియవివేకివిప్రుడఁట - దేలనొకొముది వానికీర్తనమల్. 172
- క. ఆశఁగొనియలయునంతయ / పో, శక్తివిహీనుఁడైట్లు - పొందుసుఖముఁదా
నీకుంఠనతివలచునె ? కీకముదినఁగలదె ? నారి - శేళఫలంబుకొ. 173
- క. సిగ్గటిమిక్కిలిముదిసిన / వగ్గయ్యనునురతవాంఛ - వదలఁడుమదిలో
లగ్నాయిదివీనికి ? దప / మెగ్గఁట; యీతులువనిక - నేమనవచ్చుకొ. 174
- ఆ. మంచిగాఁగోసేన - టించిదుర్లక్షణ / కలితలైసభామి - నులనుదెచ్చి
కానిపించికోరి - కైకొమ్ముటినివీనిఁ / బరిహాసించివెడలఁ - బనుతునిక. 175
- క. అనితగువారలతోమం / తనమొనరఁగజేసియిపుడుఁధరణీశ్వరుఁడా
మునిసేపదొడఁగెనదినిజ / మనియతఁడున్నాఁడెఱుంగఁ - డాతంత్రంబుకొ. 176
- వ. అనిచెప్పినందక్కినవారుచకపకనగుచునృపాలునిచాతుర్యంబుంబలువిధంబులమెచ్చియన్పొ
టువిడిచిపోయిరంతటనటనుండి కదిలవచ్చియదిమొదలు నేనువినినమాటలందలంచిపెక్కు
విధంబులందలపోయెచు నెట్లగునోచూతమనియింతదనుకమీకఱింగింపకుంటిని. 177
- క. అచ్చటవిన్నవిధంబున / నిచ్చటనీరాజువర్య - లెల్లనుగంటికొ
ముచ్చితఁడు నమ్ముతుఁడుమీ / కిచ్చెడివారికలేగి ? యింతినొకర్లుకొ. 178
- క. పోదముపదఁడని తనకప / వాదముఁగల్పించి కల్ల - వలికిమునిమదికొ
భేదెల్లఁజేయఁబూనిన / భూదేవకుమారునేరు - పుంగనిభీతికొ. 179
- ఆ. నృపతియిట్లులనియె - నిరపరాధినిసేను / వటుపుమాటనమ్మ - వలవదయ్య !
కల్లఁజెప్పెనిజము - గాదుమీకపకృతిఁ / జేయుఖలుడఁగాను - సిద్ధశిల ! 180
- వ. అనిపలికిన సతనిమాటలనాదరింపక యుగ్రునిఁజూచి. 181
- క. పసగానినగవునగియా / పనుధామరుడనియె నెట్టి - వచనంబహహా !
యసమీక్ష్యకారినిగుటఁ / బొసఁగదుపోశుభమునాకు - బుద్ధితొలంగెకొ. 182
- క. వేలయ్యెఁజాలుఁజాలును / లేలెమ్మిక, మున్నెయ్యెసఁగ - లేననరాదో
నేలేకినగుదుననరా / దోలనందెచ్చుకొ - తొడరకయున్నకొ. 183
- ఆ. ఇతనికపటతంత్ర - మిట్టిదొటెఱుంగఁగా / నేరమైతిమహాహా ! నీళ్ళలోఁతు
మనుజునందుఁగలుగు - మర్మంబుఁదెలియరా / దండ్రునత్త్యమైన - దావచనము. 184
- వ. అని విజయాశ్వనశేఖరుని కభిముఖుండై కోపాలిలేకంబునమొగంబుజేగురింపతీర్చు
దృష్టింజూచియట్లనియె. 185

- క. ననుబరిహసింపఁబూనుట | ఘనతయగునె? నీకునోరి - కపటాత్మా! న
మృతమా బోధింపఁజెడి | నినునెట్టిదవనఁగవచ్చు - నృపుడవెనీవుక. 186
- ఆ. నేనుముచ్చటపడి - నెలతనొక్కతెనిమ్మ | టనుచునిన్ను వేఁడు - తొనినవల్ల
యనియనవచ్చులైన - యతివలఁగాన్నించి | చిట్టకంపుఁబనులు - నేయఁదగునె? 187
- క. పోలుంబోలదనుచుఁదగ | నాలోచింపకలతాంగి - నర్పింపకను
మేల్లాగేలియెనర్పఁగ | నేలిదమైతిమె? దయావి - హీనా! నీకుక. 188
- గీ. ఇటులనోలాకుఁబెట్టువా- రెందుగలర ? | క్రూరుడవునీ మొగముఁగను - గొనఁగరాదు
చెప్పులేదనిబొందు మీ - చేష్టలే? | ననిననెఱఁగొంది విజయాశ్వుఁ - డిట్టులనియె. 189
- క. ఈవటుకునిపలుకులువినఁ | గావలదోమునికులేంద్ర! - కల్లవచించెక
దైవముసాక్షిగనెప్పుడును | భావంబుననటులఁదలఁచి - పలికియెఱుంగక. 190
- క. మీవంటివారికెగ్గుం | గావింపఁగఁదలఁచునట్టి - ఖలుఁడుంగలడే?
దేవా! తానెవడనఁగా | నేవిధినీమాటలెల్ల - నీతఁడువి నెనో. 191
- ఆ. మీపదంబులూన - మిముగేలిసేయంగఁ | దలఁపలేదునేను - తలఁచియున్నఁ
జెడుదుఁగాక యనుచుఁజేదోయిమోడిచి | మొక్కె- మొక్కటయును-మునియదల్చి. 192
- క. కలిమికోలందినివిభవము | బలిమికోలందినిచలంబు - భక్తికోలందిక
ఫలముఘటముకోలందినిజల | ములుకులముకోలందిశీల - మునుసంధిల్లాక. 193
- క. వేయేలసలకనీకుక | మాయెడలకలేదుధక్తి-మమునేఁచుటకై
చేయఁగఁదలఁచినదంతయుఁ | జేయుముతత్ఫలమునీవు - సెందెదవుతుదిక. 194
- ఉ. వాదముభేదమేమిటికి - వాలకమెల్ల నెఱుంగవచ్చె నీ
యాదరమింకఁజాలువిన - మంగననిచ్చెదనంచుఁబల్కఁగా
లేదె? వచింపుమా! కొఱత - లేదటువల్కినమాకు, నీకు స
మ్రోదమెకాదె బొంకనినె? - ముల్లెమునుంగునె కల్లలాడినక? 195
- ఉ. అడినఁదప్పవంచువిని - యంగననొక్కతెనిమ్మటంచునే
వేడుకఁగోరినాడనవి - వేకివటంచుఁదలంపలేదు నీ
వేడబ మెల్లనిప్పుడు వి - వేచనసేయఁగఁదెల్లమయ్యెనిం
కోడక చెప్పులేదనుము - యోజనఁజేసి యలంపనేటికిక. 196
- క. నీలావరితనము మది | యాలోడన మడఁపఁజాల - దడియాసలమా
కేలా? చాలామేలగు | వైశమివరింపుమేమి - వచియించెదవో. 197
- వ. అనివలికి మునికినదు త్తరంబునొసంగగమకించిన విజయాశ్వునివారింబియగ్రండుగురునిం
జూచి నిర్దోషింబగుమాటల నిట్లనియె. 198

- గీ. కపటమెఱుంగనివారలు - గానమీరు | మానరింకను వడియాస - మానసమున
వీనినమ్మంగవలదు - ర్విగుఁడు వీఁడు | కాంతనర్పించుననుమాట - కల్లకల్ల. 199
- క. తివిరితలఁదఱుగవచ్చినఁ | శెవులకు మందడిగెనన్న - చెన్నిది, మిమువీఁ
డవమానించుట నెంచక | యువిదనొసఁగుననుచు నమ్మి - యుండంజనునే ? 200
- ఉ. వేడుకఁగొల్పలోఁగునత - వీరబోనక యుండునట్లుతా
నాడినమాటలందలఁచి - యన్యవిధంబుగఁ బల్కలేకమో
మోడివితాకుఁడెంచిచెడు - యుక్తబలున్న దొడంగెఁజాలకీ
గ్గాడినరుండువీఁడిపుడు - కాంక్షితముకొ సమకూర్పనేర్చునే ? 201
- మ. జననాథుండిటులై ననింకఁబ్రజలే - చందానవర్తింతు, రీ
తనినమ్మానమెఱుంగనయ్యెనిటన - త్యంబేదిబొంకేది, యె
వ్వనిదూఱందగు నెవ్వనింబొగడనా - బాగాయెనీపాటియ
ల్పునినర్థించుటయేయసంగతము మీ - బుద్ధికోవిచారింపుఁడా ! 202
- ఆ. పూనిత్రాగనీరు - లేనివోటుననీఁడఁ | బోయినట్లుమీకుఁ - బొలఁతినొసఁగ
మనసుగలుగకున్న - మతకరినివ్విధి | వేడుచుండదగునె? - విడుపుఁడాన. 203
- ఆ. కనులుచెడినవానిఁ - గంటికివైద్యంబు | నడుగుభంగిసత్య - మందుబుద్ధి
లేనివానినడుగఁ - గానేమిఫలము మీ | కొదవు ? నదిదలంప - కున్నవారు. 204
- క. ఇతఁడేవారాజిద్దర | బ్రతిమాలుకొనంగ, సత్య-వంతులునుగుణా
న్వితులెందఁతొందఁతోగల | రతివసుగొనఁదగదెవారి - నడిగి ముసీంద్రా ! 205
- మ. అనినతనిమాటలువిని కటకటంబడిమునివఁగంజూచి విజయాశ్వుండిట్లనియె. 206
- చ. సకలమెఱుంగువారుదోలి - జాతినిఁబుట్టినవారుఁబెద్దలో
పికవిడి రునప్పు నెతఁ - బెట్టఁగనాత్మఁదలంఁచియిట్లుమె
చ్చకయొకవిందమోపి యవ - చారమొనర్చితి నంచు నెంచినే
నకలుషమాననండనగు - టాత్మఁదలంపకదూఱుటొప్పునే ? 207
- క. ఏడువ్వుఁడెవల నెందున | కో, దబ్బరలాడవినియె - గోలపలుపుమీ
కాదుర్వాక్యంబులనా | వేదించెను నిక్కమని వి - వేచింపకతాకో. 208
- క. ఇందునకై నావైనలు | గందగదుముసీంద్రయెంత - కష్టమొదవినకొ
నిందింతు నెమిము ? నావ్రత | ముందెలియఁగలేర ? సర్వ - ముంగనుమీరతో. 209
- ఉ. ఈకొనరై తిరంగనల - నెందఱిదోడ్కొని వచ్చిచూపినకొ
మీకీరుచించుభామినులు - వేదిని నెచ్చటనున్న వారలో

- మాకెఱుగంగరాదుకల - మాటవచించితియొగదృష్టిమీ
 రేకనిపల్కుడయ్యయిపు - డేవనివోగొని వచ్చియిచ్చెడన్. 210
- ఆ. అనినకాంతివొంది - యామునియతనికి | ట్టనియె, మంచిదట్లుల - నైననేన
 దెలియజేతుయొగ - దృష్టిచేగనుగొని | మెచ్చుకొనినదానిఁ - దెచ్చియిమ్ము. 211
- వ. అనిపలికి యొక్కింతతడవు కన్నులుముకుళించియుండి మరలవిచ్చియానృపాలునింజూచి
 యిట్లనియె. 212
- మ. కినుఁగొంటిక్ నరనాథనేనిపుడు లో - కంబెల్లనాబుద్ధికే
 వనజాతాక్షియు నెక్కదయ్యెనువృథా - వాంఛించితిక్ నిష్ప్రియో
 జనమాటేర్పడె గవ్వమొందితివినక్ - సంతృప్తివొందింపనెం
 చిననీపుక్, మహిలోదరిద్రునకు సు - సిద్ధించునేసంపదల్? 213
- ఆ. ధాతయొకనినుదుట - దొర్చాన్యడగును వీఁ | డనిలిఖించియున్న - యట్టివానిఁ
 దివిరిమంచినదశకుఁ - దేనేర్చునట్టివాఁ | డెవఁడుగలఁడు? లెప్పు - నెవనితగము? 214
- ఉ. కోరినకోర్కీదీర్చుటకుఁ - గోరికఁగల్గిన వాడవిపునే
 నూరకచన్న నీయతిశ - యొన్నతికింగడులోటునజ్జనుల్
 నేరమునాయడేయనిగ - ణింపుదుకాటను దీనికొక్కని
 ధూరణజేసినాడను ధ-రావ! దెల్పదనాలకింపుమా! 215
- చ. అడిగితినేనొసంగెదన - టంటివినిపును నింతమాత్రముం
 బడయఁగలేమి యివ్వమియుఁ - బాసముగావున యున్న వారిలో
 యడఁకువఁగల్గు దానిఁబ్రియ - మారనొక ర్దుకనిమ్ము తెల్పెదం
 జెడినను సౌఖ్యమొందినను - చిత్తమునంగొఱలేదు పిమ్ముటక్. 216
- ఆ. తామసంబాసర్పఁ - దగదుకల్గినమాటఁ | దెలుపుమిపుడుకోర్కీఁ - దీర్చగలవొ
 కాదుపొమ్మ నెదవొ - కానరాదయ్యెనీ | తలఁపటన్న విభుఁడు - తపసిఁజూచి. 217
- క. కాదనిపలకుదునే? యో | భూదేవకులగ్రగఱ్ఱ! - పొలఁతుకయనికిక్
 నొదముమీఱఁగఁదెలుపుడ | యాదరకంధరనుఁదెచ్చి - యర్పించుపడిక్. 218
- క. చెప్పిననిప్పుడవనినే | నప్పుడఁతినిఁబిలువఁబనిచి - యాడినమాటం
 దప్పకమీకొప్పించెద | మెప్పించెదమిమ్మునిజము - మృడనిభమూర్తీ! 219
- చ. అనివిజయాశ్వభూపతి మ-హావినయంబునఁ బల్కెమానియా
 జనపతిఁజూచిదామరల - శాశ్వమునందలయుఁచినవ్విఁప
 ల్కినఫలమేమి? కానివని - కింబ్రియమేటికి? యెవ్వరైన
 య్యెనువవరింపనొల్లఁగడు - హేళనకుంగదురాదుఁజెప్పినక్. 220

- క. వినిపించినీవుమదిం | గనలొందువిదినిజంబు - కావుననీకుఁ
వినిపించనేల? యదితా | దనిపించుకొనంగనేల? - యథమునిపోల్కితా. 221
- ఉ. ప్రాప్తముగల్గినీనిజం - రాలలభింపదె లోకమందు? నే
సప్తసముద్రముల్లడచి - చన్నసునొప్పనివేళఁజిక్కునే?
వ్యాప్తీనిమించుమెచ్చడగు - వాడెపుదాతపు నీవునిట్లునం
తృప్తియొన్నజాలక మ - దిన్వెతనొందెదవేమినేయుదుకా. 222
- క. నావినిభూపాలుండో | దేవా! నేనేకుభాంగి - దెత్తు? దెలుపుడే
లావినుగుఁడెందఁగానిపు | డావెలయకయెచటనుండు - నమఁగఁజెప్పుఁడా. 223
- మ. అనియడిగిననిట్టూర్చిమునివరుండా జనవరునకిట్లనియె. 224
- ఉ. ఎవ్వతెయంచునీవిడిగ - దేమనిచెప్పదుమానవేంద్ర! యా
జవ్వనియిందెయిండుఁగడు - సౌఖ్యములూపుఁగనిర్విచారయై
పువ్విలుకానిపూములికి - పోయినాఁడగుదానిమించువా
రెవ్వరునింకలేరుమది - కింపగుచానలు కోరివేడఁగకా. 225
- క. దానినిసంగినఁజాలుం | బో! నామదిజాలఁదృష్టి - బొందవనన
హ్మానింగనిమానవపతి | యానెలఁతుకయెవ్వరెచట - నదియిండుఁబురికా. 226
- క. వదియింపుఁడనినఁ దాపసుఁ | డచలుండై పలుకఁజెబి - యటునిటుఁగన్, మీ
కివటభయ మొందోటికి | యుచితంబగుఁడెలుపుఁడనియె - నుగ్రుఁడువేడ్కకా. 227
- గీ. అంతఃస్థైర్యునిొందిన - ట్లభినయించి | యతఁడురాజునగునపల్కె - నైననయ్యె
గాక యుండినఁగాకుండు - గానిదాని | నెఱుంగఁజెప్పెదవినుము మహీశచంద్ర! 228
- చ. పొనరఁగనెందుఁ జల్లఁగొనఁ - బోయినవోటున ముంతదాపఁగాఁ
జనదటచెప్పఁగాడలఁచి - జాగదియేటికి? యోగదృష్టిచే
గనుఁగొని మెచ్చియిమ్మునిన - కంజదగొయతనేత్ర యెవ్వతో
ఁననిమిదిసంకయింపకుమ - నర్హమొయత్త మొకాని తెల్పెడకా. 229
- క. సర్వకుభలక్షణంబుల | సుర్వింగడుఁడేరుఁగొన్న - యుపతులలోనకా
సర్వోత్తమగుణయుతయగు | పర్వందునిభాస్యనీదు - భార్యయనుమిత్త! 230
- క. ఆలలనకంఠెభువిమఱి | పోలగువారెందులేరు - మెచ్చితిదానిం
జాలునని, లేనియువతుల | నేలాగుననెందుదెత్తు - వేనడిగినవోకా. 231
- ఆ. తగినకాంతగాదు - మగువయటన్న, లే | రధికులంతకన్న - నగుటగ్రుడ్డి
యందు పెల్లమేల - టంచుఁడలంచినే | మదిని-గోరినాడఁ - డుడకుదాని. 232

- ఉ. భూపరయెన్న డుంబలికి - బొంకనివాడెపుగానయావ్రతం
జేవిధినై నఁగాచుకొన - నిచ్చడలంపుము దీనికాత్మయం
దేవముఁజెందఁగావలద - భీష్టముఁదీర్పుమువేగనీయశ
క్రివిలసిల్లాలోకమునఁ - జేతుఱునీకు సమస్తసంపదల్.
- 233
- క. తగుడగదని యెంచకుమే | లగుఁగీడగుననుభవించు - నరమరసీలో
నిగవిడిచియిమ్మునీసతి | నగడై ననునయ్యెఁగొందు - సంతియచాలుక.
- 234
- క. అనితెలిపి మానివరుఁడా | డినమాటలనాలకించి - డీబ్బడినృపుఁడెం
దునుమున్నవిని యెఱుంగని | చనవితనికెఁ గలిగెననివి - మాదాత్మకుఁడై.
- 235
- మ. తనలోఁడ త్తఱపాటాభీతియును సం - తాపంబుపొచ్చుంగయి
ట్లనియొచింపదొడంగె నీద్విజుఁడన - ర్నంబంచుఁజింతింపకే
మనివత్తి కొదనకమ్మటంచిపుడుదా - నర్థించెనోకానియె
ట్లొనరింపందగు నీయకార్యమును? న - మ్మర్పిజనుల్దూఱరే ?
- 236
- ఉ. అర్థలువస్త్రవాహన గృ - హార్థవిభూషణరత్నజాలరు
కార్యము లిప్తవస్తువులు - నందఁగఁగోరుదుం తెకాని యీ
ప్రార్థకునట్లయోగ్యమగు - భంగిఁగులాంగన నిమ్మటందురే ?
వృథపువాంఛనొందె నితఁ - డైన ? యొంగుటనాకుఁబాడియే ?
- 237
- క. కలకాంత నడుగుననినేఁ | దలఁపఁగలే దీతఁడిది య-ధర్మంబనితాఁ
దెలిసియు వేడుఁబుత్రితము | కలరా యిటువంటియాచ - కజనులునుర్విక.
- 238
- చ. అడుగుము దేనినైననుఁ బ్రి - యంబున నిచ్చెదనంటిఁగానఁ దా
నడిగెనితండు, లేదితని - యందపరాధము సుంతయేనియుం
గడిదిగనెంచి నేనిపుడు - కాదనవచ్చునె ? మానికొరికక
విడువఁడు వేడఁడన్యమును - భీతిఁడెంచుకడైన నిందకుక.
- 239
- మ. సతినర్పించుట ధర్మమా ? మిగుల దూ - వ్యంబింకనేదేని స
మ్మతినీకేచ్చెదవేడుమన్న నదిధ - ర్మంబానె ? యట్లన్ననా
వ్రతభంగంబగు నేమిసేయుదునవా - ర్థంబై నకష్టంపుదు
స్థితికింబాల్పడికుందఁగావల సెనే - జింతింపఁగా నేమగుక ?
- 240
- ఉ. ఏమివచింతునే తపసి - కీలుపుఁడప్పనిదై నమత్సృతిక
నేనుమువీడకిచ్చుటయె - నేనుడిఁడప్పటొయిండుగాక నిం
కేమొగిఁ దీఱునీయడరు - హేనుని భంగినిఁబల్కిబొంకఁగా
నామఁదియెల్లకున్న దవ - నాయపుకార్యము నెట్లుసేయుదుక ?
- 241

క. యాచకుడు తగునుతగదని | యాచిత్యము ననుచితంబు - నాత్మనెఱిగి దా
యాచించునె? ముదముననం | కోచింపకవేడుఁగాని - కోరినభంగిన్. 242

ఆ. అనుచుపెక్కుగతులఁ - దనలోనఁ దలపోసి | తత్తఱించుచున్న - ధరణిపతినిఁ
గాంచిమునివరుండు - కన్నులెఱ్ఱిఁగఁజేసి | బెట్టిదంబుగాగ - నిట్టులనియె. 243

కా. ఏరా ! యోరివివేకదూర ! మును నీ - వెద్దానినర్థించినన్
ధారాశంబుగ నిచ్చువానివలె వా - ఁద్దానంబుఁగావించి నీ
దారన్ గోరినిమ్మటన్నఁ గడుచి - తన్బూని మారాడవె
వ్వారై నన్ నినుమెత్తురే ? కపటుడు - ర్వాచాట ! నీచాత్మకా ! 244

చ. గుడపరి ! యోజనలోవిడిచి - కోమలినిమ్మటలేక సత్యమున్
విడువనివాడనై న విను - వెంగలివై సతిమీడి యాసచే
నుడివిన మాటఁదప్పిన ని - నున్ బహుశాఘములంచు నీయశం
బడఁగను సంపదల్లోలఁగు - నాత్మఁదలంపుము హానివృద్ధులన్. 245

మ. మరుమాటాడకయున్నఁ బోదునె ? వృధా - మాకెలినీతోడయీ
పరుహాత్తులగ వర్ధితంబొసఁగిసి - ప్రఖ్యాతిరక్షించుకా
మ్మరవాయెంగొను టొప్పదింకనిమునం - బైనన్ బ్రతిక్షింపనో
ధరణిశా ! తడయంగ నేమిటికి? కాం-తన్వేగనర్పించుమా ! 246

క. తేకున్న నినుశపించెద | నాకుంగోపంబుమించె - నా? యటుపైనే
నేక్షింపదవిననొదవుం | గాకవిచారించువాడఁ - గానుకరినుడెన్. 247

మ. అనిగద్దించిమహోగ్రుండై వలకయు - గ్రాఖ్యుండుదానొజ్జకి
ట్లను, నోమానివరేణ్య ! కూళుండును మా - యాశీలుండున్ వీఁడుసాం
త్వనయోక్తులగ నీఖలుండువినునే ? - తర్కింపుఁడా ! యెంతద
ల్పిన భస్మంబున నేయుహోమమును వో - లెన్ వృథమానెంచఁగన్. 248

కా. సందేహించిన నేమిమేలొదవు ? మీ - శాంతంబుపట్టయ్యె వీఁ
డిందాకన్ మునీమెచ్చులాడుటకు ము - న్నేగంటినీతత్త్వమున్
విందోమిత్రుఁడొ వియ్యమందినతఁడో - విశ్వాసపాత్రుండా యీ
నిందాత్తుండెవఁడో శపింపఁదగదే ? - నిస్త్రీంశభావంబునన్. 249

చ. భువతరదారుఖండపరి - కల్పితమూర్తపరంజమధ్యమం
దునిచి, తదీయమైన రస - మెల్లఁగ నొత్తడిగల్గభంగిఁబ్రది
ప్పినతఱిఁగాని, యోచెఱక ! - బెల్లముఁబెట్టామటన్నఁబెట్టునే ?
మననుడి వీనికింపగునె ? - మంచితనంబున నెంతఁజెప్పినన్. 250

- క. నుడివిసనుడువుం దప్పినఁ | చెడుగునుఁగని కరముమాని - చెడఁదిట్టినఁగ
త్తైవోషమేమి గలదీ | వడువున వైస్యమునవేడ - వలయునె ? వీనిక. 251
- మ. తరువా ! నాకొకపండుని మ్ముడుపమా ! - దాటింపుమీ నాహినిక
సురభీ ! ఊరములిమ్ముటన్నయవియా - జోకంబ్రసాదించునే ?
ధరమీఁదంబడ రాల్పకున్నను నరి - త్రద్యంద్యముక బూనితాక
జరుగకద్రోయకయున్ననుం బిడుకకు - న్నుక మానివంకాగ్రణి ! 252
- ఆ. కాంతనిచ్చుననుట - కల్లమిరడియాస | మానిచనుటమేలు - మార్గమింక
నుచితమైనవోట - నువిదనాద్వింపఁగాఁ | దగునిదేటిగొడవ - ధన్యచరిత ! 253
- చ. అనవుడు నోరి ! మెచ్చిలియ - ధార్థముఁబల్కిలి వింతమంచి శి
మృనిఁగలనాకుఁ జేతుఁదె ? - నుందరియొక్కతె, యైనవీఁడుము
న్ననుమతిమాటలం బలికి - యంజకని త్రటి మారుఁబల్కుకుం
డిన విడువంగనానె ? మన - నేర్పుకొఱంతయె ? వీనిక క్తికెక. 254
- క. వైదలి నర్పించుటయో | లేదనుటయొరెంటునొకటి - లెస్సవినకనేఁ
బోదునె ? యూరక, యిఁకనా | వైదగ్యము నీకుఁదెలియ - వచ్చుంగనుమా ! 255
- క. అనిమోము జేపురింపఁగఁ | దనకభిముఖుఁడై వచింపఁ - దలఁచినమానిక
గనుఁగొని విజయాశ్వుఁడుగడు | వినయంబున నిట్టలనియె - వెఱుమనిఁగదురక. 256
- ఉ. పూజ్యచరిత్రనేఁ బలికి - బొంకెడువాడనుగాను మీకు నా
రాజ్యమునైనచెప్పెదను - రక్షాలుగావు భవత్కృపాప్తినా
యుజ్య ఫలప్రదాయకము - యోగ్యముగా దనియెంచ కివ్వధిక
త్యాజ్యము నేయఁగాఁదగిన - దానమువేడితిరాటఁ గొంకెదక. 257
- క. వరసతినిఁ గోరుటెంతయు | దురితంబని బుధులువల్కు - దురుసర్వజ్ఞా
ల్పరికింపఁగమిరాకరుని | తరుణిసపేక్షించుటేమి - ధర్మంబనఘా ! 258
- క. ధనకనక విభూషణవా | హసవయములఁ గోరియడుగ - కన్యాంగనని
మృనివేడుదురే ? యెందై | నను, చారి నెఱింగిమడుపు - నంజొరఁదగునే ? 259
- క. కలుగవెపురములు భూములుఁ | గలుగరె లావణ్య మొదవు - కామినులింకం
గలుగవెవేడఁగఁదగునవి | కులకాంతనొసంగుమనుమఁ - గోరుటుచితమే ? 260
- క. అనఘా ! కాన్త్రునిపిద్దం | బును కిల్పిషకరముననుట - బుద్ధినిఁదగయో
జననేయకస్యసతియగు | వనితనుఁగైకొనఁదలంప - వచ్చునె ? చెప్పుఁడా ! 261
- కా. అశ్వానేకపగో శతాంగమయగ - హారామపూఢంబులో
విశ్వంబోసరివారమో పటములో - విత్తంబొరత్తుంబుతో

విశ్వేశాకృతి నొప్పుమీకిపుడె య - ర్పింతుం గొనుండయ్య ! యి

ట్లై శ్రవ్యంబును వేడలేక డగునే - యర్థింపఁగామత్సరిక. 262

ఆ. తారతమ్య మెఱిగి - దానంబునడుగఁగా | వలయునర్థియనుచు - బలుకవినమె ?

తగనివస్తువైన - ద త్తంబుఁజేయరా | దటవదాన్యుఁడెపుడు - యాచకునకు. 263

గీ. ఆపనినేదానమున నఘం - బవఘళించు | నట్టిదానంబుఁజేయరా - దండ్రుబుధులు
కొడుకకొనఁగినవాఁడునుఁ - గొనినవాఁడు | మేలుఁజెందరనెడు నుద్ది - మీరువినరె ? 264

క. కావునఁగూడని కార్యముఁ | గావింపఁగనేటి కెన్ని - గలుగవుకొనఁగా
దేవా ! యర్హంబగునది | గావేటొకటడుగుడనినఁ - గడుకొనమునక. 265

ఆ. శుగ్రదృష్టిజూచి - యుర్వీకునదలించి | మానియిట్టులనియె - మదివలంపఁ
దెలిసెనోరి ! నీదు - తెగువరి తన మెల్లఁ | గల్లరీడవీపు - కలుషహృదయ ! 266

క. అడుగు మదియెట్టిదైనం | గడువడినిచ్చెద నటంచు - ఘనులువినంగా
నుడువఁగలేదే ? యిపుడీ | చెడుమతమును బూననీకుఁ - జెల్లొనెచెపుమా ! 267

క. పుడమిని మానధనుల్తా | మొడఁబడికంబలికి బొంక - నోడుదు రెపుడుక
జెడిననుఁజెడుదురు యేకీ | డడరిన నై యుదురువిడువ - రలసత్యంబుక. 268

క. కోరియర్థంబొసఁగఁగ | నేరకయీలాగునీపు - నీతులువలుకం
గారాజధర్మమగునే ? యోరీ ! నీవంటికుటిలుఁ - డుర్వింగలఁడే ? 269

చ. వలసినదానిఁగై కొనక - వాంఛనుగొందునె యన్యవస్తువుల్
గలవనినీపు మాకొసఁగఁ - గాఁడలపోసిన, మున్నె దెల్పనే ?
చలుమఱు, వేడినంతనీది - బాగదియొగనరారు నీమదిం
దలఁచినచింపుమీయనుచు; - దప్పిదమెవ్వని దెంచిమాడుమా ! 270

క. కులకాంతనుఁ గోరుటకడుఁ | గలుషంబగునంటివెందుఁ - గలభర్తృంబోఁ
దొలత నెదియడుగునోయని | తలపోయనినేర మెవని - తలవైఁగలదో. 271

క. తెలివి చెడినోనివృద్ధులఁ | దలఁపకఁగావించుకొనిన-తప్పన్యులదా ?
జలచరముమిట్టిధాత్రీ | స్థలమునఁబడియలయుతప్పు - సలిమడగునే ? 272

క. సతిసన్నించుటకుకొనీ | మతియొప్పుమిననెదవిట్టి - మర్కపుమాటల్
కితవుడెపునీపుసత్య | వ్రతముంబాలించుకొనఁగ - వశమానీకుక. 273

క. వినవాగ్గత్తంబునుజే | సినదాదిగమాధనంబు - చెలవముఁగలనీ
కులకాంతగాన తగువిధ | మునమాకొప్పించుమింక - మోమోతేలక. 274

క. ఒకనిమిషమైననిఁకవై | సకియనుమాకొసఁగకున్న - నైఁచనునిన్నుక
ముకుటట్టిలాగుదుంగని | పకపకనీపాటుఁజూచి - పదుగురునవ్వుక. 275

- క. అనిలేచినిలిచి బిరబిరఁ | దనపైఁగలనారచేలఁ - దగఁగటిసీమక
బెనవెట్టిచుట్టిసభ్యులు | గనుఁగొని వెఱఁగందఁగోప - కలితాననుఁడై. 276
- ఆ. రాజుచేయఁబట్టి - రమణినర్పింపుము | తడవునేయుచున్న - విడువనిన్ను
సంశయింతువేని - శపియింతునిపుడని | యార్చిపండ్లుగీటి - యట్టైతిగిచి. 277
- కా. రాఠమ్మింతినిఁ బిల్వఁబొమ్మనుచుని - ర్బంధింపరాజిట్లనుకొ
దారాదత్త మొనర్చినాడనెమహా - తామ్ర! మీకు? మీరింతని
స్కార్యైర్బుంగఁ బల్కనొప్పునె? నను - స్కారంబుఁగావించెదక
నేరం బెద్దియులేదు నాయెడవృథా - నిర్మింపఁగానేటికె. 278
- క. కోరినయదియొసఁగెదనని | నేరూఢిగననినమాట - నేరంబుననే?
ధారుణీసెబలై ననుబర | దారంగోరుదురే? చెపుడ - ధర్మవిచారా! 279
- క. మీకుండెలియనిధర్మము | లోకంబుననెందుఁగలదు? - లోఁజూపుఁగల
రీతీలునెఱుఁగకుందురే? | సాకొక్కటిగలిగెఁగాని - సంకటపెట్టె. 280
- వ. అనినమఱియుం గినిసివెగటుగానగి తపసియిట్లనియె. 281
- క. అడిగినదిచెదనంటివి | యడగినవన్నియునుదత్త - మైనట్లెగదా!
యొడఁబడకున్నందీఱునె? | వెడఁగా! నీభార్యయైన - వేడందగదో. 282
- క. మటుమాయలచేగికురిం | చుటకుంజూచెదపునీదు - మొప్పెఱుఁగుదునె
గుటిలుడవసత్త్వవాదివి | కటకటనిమోముఁజూడఁ - గాదోనమగుక. 283
- క. లేదనుముపోయెదనుయీ | భేదమునీకేలనోరి! - కృపఁబడపుగరి
త్రీదేవులతరమెఱుఁగవు | ప్రాదేశనమిట్టిదగునె? - పాపస్నాంతా! 284
- ఉ. న్యాయములకొవచించెదపు - నానయొకింతయులేక యొప్పదీ
ప్రాయఁడిచేట్టమానుముధ - రావర! యాడినమాటఁదప్పినక
శ్రేయముగాదు మాదృకులు - చేకొనరిట్టివివేకహీనునిక
జ్యాయుడనాటఁగాంచియొక - సక్తముఁడేయఁదలంచి నాడవే? 285
- క. నీవలెనింతకుమున్నే | భూవల్లభులెచటఁబలికి - బొంకిరి? తామే
న్నోవెతలొందియు విడిచిరే? | పావనమగునట్టిసత్త్వ - భాషావ్రతముక. 286
- సీ. చండాలునకుహరి - శృంధ్రుడడమ్ముడువోడె - ధనమునకై యాడి - తప్పలేక
బుత్రునిఁగాననం - బునకుఁబంప డెయజా - త్మజాఁడుచెప్పినమాటఁ - దప్పలేక
సర్వస్వమునుబ్రహ్మ - చారిణివ్వఁడెబలి - ముప్పెఱింగియునుడిఁ - దప్పలేక
రుక్మాంగదుఁడుకుమా - రునిఁజంపఁబూనడే - తరుణికిచ్చినపాసఁ - దప్పలేక. 287

- గీ. మఱియునిలనెందఱోనత్త - మతులుమున్ను | పలికిబొంకఁగఁజాలక - చడఁగరాని
కష్టములునొందినట్లీ - త్తి - గాంచి నారు | వారునీవంటివారలు - గాఁగొనెపుడు! 288
- క. అనిరోషకసాయితలఁ | చనుఁజైముష్కముగాఁగ - సతినిమ్మునున
మ్మునియాద్ధతిఁగనివగరిచి | మనుజేశ్వరుఁడిట్టులనియె - మర్షముమీఁక. 289
- క. ఇపుడేమిపలికిబొంకితి? | విపులానురవళభూష! - వివరింపుడే! యీ
వివరీతమైనయాచన | యపకృష్టమువేడరాద - టంటినినుండే! 290
- క. ఆదిష్టోదనపరదా | రాదులుగొనరానివగుట - నవిగోరంగా
రాదందురభిజ్ఞులుమీ | రాదుర్నయమెంచకుండు - టబ్రమునాకుక. 291
- ఆ. ఇంతకంఁపెమించు - కాంతగల్గదెమీకు | వసుధ, మనసుగలుగ - వలయుఁగాని
యరసితగిననుండ - రాంగినిరావించి | యొప్పగింతుమాటఁ - దప్పఁజాల. 292
- క. నావుండు పకపకనగిధా | త్రీవరునింగాంచియై - తెక్కలిమునిశో
ధావిష్టుడగుచునిట్లు | నీవలెనేనెఱుఁగనేర్తు - నే? ధర్మంబుక. 293
- చ. పలుకకుమప్రయోజకపుఁ - బల్కులునీకడధర్మశాస్త్రముక
దెలిసికొనంగవచ్చితి నే? - నేరక, నీసతినిమ్ముటన్న నా
తలఁపునుదిర్పఁబూనక వృ - థాతడవిట్లానరించి నేడు మ
మ్ములఁచుటకొంచినాడెవుడు - రాత్మక! నీవొక క్షత్రియుండవే? 294
- ఆ. దత్తమైనీదు - దారనుమాకిమ్ము | మనసుగలుగకున్న - మాటదప్పి
నాడెనుమువిడుచు - వాడఁగానంతటి | దనుకవేయిమాట - లనఁగనేల. 295
- గీ. భ్రూణహత్యాదిపాతకంబులనొనర్చు | వానికంఁపెనునన్యతంబు - వలకువాఁడు
కరముభారంబుతనకని - ధరణిమున్ను | విధినిఁగనివలె - ననుగాధ - వినఁగలేదె? 296
- వ. అనత్త దోషంబుబోరయకుండువిధంబునబోటి నొసంగిమాటంగాచుకొనుము. నీకుసత్యవం
తుడవనువిఖ్యాతియతిశయింపఁగలదు. కాదేనియపారంబగుపాపంబునునానలనశాపం
బునుననుభవింపఁబాత్రుండవగుదువనినయతనిమాటకుమారాడఁజాలక నిజసత్యవ్రతభగంబు
నకువెఱచి, యెట్లకేలకుమనంబునదైర్ఘ్యంబుబాదుకొలిపి, మాటదప్పక యత్తపనియభీష్టం
బుఁ దీర్చుటయు త్తమమతంబని నిశ్చయించియతనినీక్షించి యుల్లనియె. 297
- క. ఓపుణ్యమూర్తి! నాపైఁ | గోపింపఁగవలదుమీరు - శోరినభంగిక
నాపడఁతినిచ్చెదనుకృపఁ | జేపట్టినుఖింపుఁడాస - జెందితిరగుటక. 298
- వ. అనిపలికినమన్నురించిరమునివరుండుసంతసించియతనిదీవించివరమానందనిమగ్నుండయ్యె
ననిచెప్పిన, యవ్వలివృత్తాంతంబునెఱిగింపుడనియడుగుటయు. 299

ఆశ్వాసాంతము.

కా. శేషశ్శూధరగోపా ! శాంతహృదయా ! - సిద్ధాఘసంరక్ష ! సం
తోషాధార ! చిరా ! సురేశ్వర ! మహా - స్థూలాబుచిద్రూప ! వి
ద్యేషిద్వంస ! యశేషదోషహరణా ! - విశ్వాత్మ ! రత్నోల్లస
దృశా ! నిర్మల ! జీవదేవ ! వికచాం - భోజాతపత్రేక్షణా !

300

క. వేదాంతవేద్య ! భయవి
చ్ఛేద ! జగత్ప్రియవిరోధ ! - సింధురపతి స
మ్మోద ప్రద ! నృహరీ ! ప్ర
హ్లాదాపన ! మునివిహార ! - యత్థిగభీరా !

301

తరళావృత్తము

భవవనరక్షక ! కైటభాంతక ! - భోగితల్ప ! ధనంజయ
స్తవ ! శివంకర ! పంకజాసన - జప్తవన్న ! బుధాశ్రయా !
ప్రవిమలాంగ గుణత్రయాకర ! - భక్తవత్సల ! మాధవా !
పవనభుక్తయవైరివాహన ! - భామినీజనమోహనా !

302

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభ్యానర్గళచతుర్విధ కవిత్వముమాత్వాభి
రామ, భూనురకుల క్షీరపారావారపర్వశర్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాప స్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహాద్వైతై,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబున నుత్తర
భాగంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనమస్తు.

శ్రీరస్తు.

విజయాశ్వ చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

ద్వితీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీమత్పుయఃపయోధిను | తామంజులతరకఫాల - దర్పణవిలస
ప్రచ్ఛిముఖబింబ ! వరాంబర ! ! కామిత్రోద్ధార ! శేష - శైలవిహారా ! 1
- ప. దేవా ! అవధరింపుము గద్దణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు సన్నతపుణ్యకథాశతాంగ
నూతుండగు నూతుండేట్లనియె. నవ్విధంబునవిజయాశ్వమహీశ్వరండువిశ్వంభరాహ్వా
యతాపసోత్తమునకునిజదారనర్పింపయత్నించుటయు నయ్యవసరంబుననించుకనేపుయో
జించి తత్పూర్వంబు నొందినరుతోషంబుమానియుపివర్జ్యుండతనితో నిట్లనియె. 2
- క. వినువిజయాశ్వనరేశ్వర ! ! నినునడిగెదనొకటినిపు - నిర్మలబుద్ధిక్
వనితనోసంగెదనంటివో | యనరునఁజెప్పితివోతెలియ - దయ్యెం జెపుమా, 3
- చ. అఱగొఱగాఁగనీవుయిపు - డాడినమాటనుడప్పరేక, నే
నెఱఁగొనుటకొ మదిందలఁచి - యిచ్చెదవత్పినిఁగొండంటుచుఁదె
నెవ్వునఁబట్టినట్లుగ వి-వేచనఁజేయఁగదోఁచెబుద్ధి క
తైఱఁగుననై ననేనుపరి - తృప్తినిఁజెందనుగైకొనంజుమీ ! 4
- క. అప్రియదానపరిగ్రహ | ఇప్రియలముగాముమేము - నలకువరసక
విప్రునకెవఁడెదియొనఁగిన ! నాప్రతిపాదనమువృద్ధ - మండ్రుమనీషుల్. 5
- ఆ. మనసుకలుగకున్న - మాకేమిటికికాంత | చనెదనేగ్రహింపఁ - జాలనని
నుంతయొనఁగొంతుఁ-జింతయునామరిఁ | గలుగదనఘ ! యనుచుఁ - బలికెప్పుఁడు. 6
- ఉ. అంతటతాపసుండునగి - యట్లుగు నేనిపరిగ్రహించెదక
సంతసమొప్ప, నింకొకవి-చారము నామనిలోనఁగల్గె నీ
యంతటివారుగాక మఱి - యన్యులుదానినిఁదీర్చులేరెఱిం
గింతును, కోర్కీదీఱఁగను - ఖింపఁగనెంచిరెలంకనేటికిక ? 7
- మ. వినుమాచింతనుసావధానమతివై - విశ్వంభరాధీశ ! యో
జనఁగావింపకనీరతింగొనుట యే - సౌఖ్యంబుగానే మదిం

దనివింజెందియొండుమంటినినుమీ ! - తప్పయ్యెనాయూసయిం
దుననొక్కింతయుఁదృష్టిచేపజదు సం-తోషంబుగా దెంచగన్.

8

ఉ. సర్వవిధంబులకొమిగుల - సంతస మొప్పగసంతతంబుదా
నిష్ఠ్యతిమీఱజేటికలు - నేర్పుననేవయినగ్గనొప్పన
పృథ్వీమగాకరానను - భాగ్యవిహీనుడనై ననేమనో
గన్వమెల్వఁగైకొనినఁ - గల్గునె సౌఖ్యమునుతయేలియున్.

9

క. ఊరకఁగోవకనేనై | నేగకవైఁబెట్టుకొనిన - నేగంబియో
భూవరూ ! విచారింపక | కోరంగాఁదగనికోర్కి - గోరితినకటా !

10

ఆ. కాపురంబు ఘోర - కాంతారమందున | నుండునట్టిపెద్ద - కొండచెంత
పులులుసింగములును - మెలఁగుచుండెడినోట | వెలదిగనినమరిని - వెఱవకున్నె ?

11

సీ. ఆనయంబుఁగండయూ - లాహరమేకాని - వడ్రాసోపేతభో - జనములేదు
పరసపాప్యప్రత్న - పర్ణకాలయెకాని - సాధిష్ఠవమ్మవే - శత్రుంబులేదు
చటులభీకరమృగ - సందోహమేకాని - పరిచారికాజన - ప్రతతిలేదు

ప్రవిమలతరభూర్జ - పుత్రంబులేకాని - రాజిల్లుచీనాంబు - రంబులేదు

ఆ. మడుచగావసంపఁ - గొలువంగఁగరియింప | లేనిపేదతపసి - నై ననేను
కాపురంబునెట్లు - కామింతభోగంబు | లనుభవించుచున్న - యతివఁగూడి.

12

సీ. మృదులశల్పంబుపై - మేనునేర్చడిలేమ - కటికినేలఁబరుండి - గానిఁబడునె ?
పరిచారికలచేత - పనిఁగొనుకొమలి - యింటపనుల్ నిర్వ - హింపఁగలదె ?
యొక్కింతనడువంగ - నోఁపనినుకుమారి - ధృతిమీఱముండ్లలోఁ - దిరుగవశమె ?
వేఁకుభుజియించి - విహరించునుందరి - యుపవాసములనుక్కు - చుండఁదరమె ?

గీ. వజ్రలువెన్నెలవేడికి - వాడిపోవు | చానకీతాతపములకు - నై చియున్నె ?
చాలఁగాఁగలవిట్టిక - ప్తంబులచట | వెతలుగుడఁవంగఁగోరానె ? - విద్రుమౌష్టి.

13

గీ. తెల్లవాఱినదాదిగా - దినదినంబు | నింటనెయ్యదిలేకున్న - గంటగింది
తెమ్ముప్రామ్మునినమ్మువే - ధించుఁగాని | తరుణిసైరించునేపేద - తనముఁదెలిసి.

14

చ. అతులితమైనభోగముల - హర్మిశముల్ గొఱలేకఁగల్గివే
వితములఁగోరినట్లనుభ - వించులతాంగినమానసంకట
స్థితిలయించిచూచుటకుఁ - జిత్త మొడంబడదయ్యెఁగాననీ
సతియునునేను జక్కవడు - చందముగల్గినఁదెల్పుమేర్పుడన్.

15

క. మతిహీనునివలెమీఁదటి | గతి నెంచకనిదుసతినిఁ - గైకొనిచనిదు
స్థితికింబాలృడఁజేసిన | ఊతిలోఁప్రజలెల్లనిండ - నేయర ? నమ్మున్.

16

- క. కావుననీదానము మా | కేవిధమునఁగనినఁజాల - న్నెత్తొకోఁచెక
భావంబున, నేనొల్లును | నీవేనుఖమొందుమింతి - నింగూడినృపా. 17
- క. కడపటఁదాసేవలదను | జడిసితపసి, యనుచునెంచి - సమ్మతిపడినే
నడిగియునడుగకమున్నే | పడతుకనర్పింతుననుచుఁ - బలికితిహహా! 18
- కా. ఈకాపట్టుమెటుంగలేకయిపుడిం - దీసభ్యులాలింపఁగా
మీకుందారనొసంగదన్ననదియే - మేలంచుభావించితిక
గైకొన్నుంజెడుఁబో? భరింపఁగలదే? - కాంతామణికోవిప్రుడా
లోకింతుకద్వరయేలనంచుమదినా - లోజించితే? దుర్మతి! 19
- క. కాడెటుఁగనివారముయె | ట్లాడిననమ్ముదుము సత్య - మని, మేమెదలో
కీడును మేలునుదలఁపము | బాడెబులముగిక్కురింపఁ - బాడియెమమ్మక. 20
- క. తలఁపొకటియుఁబలుకొకటియుఁ | గలవారలనాశ్రయింపఁ - గారాదటయీ
వలవనిదానముదానమే? | పలుకంగాదగదె? కాని - పనియదియనుచుక. 21
- గీ. జాయనర్పించినంతట - సంభవించు | చెట్టలన్నియు నెఱిగియుఁ - జెప్పవైతి
వించుకైననుసార! నీ - సంచుమాకుఁ | దెలిసెనెరిగి! నీకాంత - వలదువలదు. 22
- గీ. పడరివాగ్దానమొనరించి - పిదపనాయ | భీష్మసంపూర్తిఁగావింప - కిట్లుకపట
తంత్రములుచేసితివిగాన - దానివలనఁ | బలికిబొంకినదోషంబు - గలుగునీకు. 23
- మ. అని పలికిన. 24
- ఉ. నిర్మలమానసుండు ధర - ణీవిభుఁ డిట్లనియెక యిదేమయా!
ధర్మమిడెట్లుగక? వెలయ - దత్తముఁజేసినకాంత నొల్లకి
ట్లర్పిలిసినయెలుకొను - మంచువచింపఁగఁబాడియే? భువిక
బేర్పితొలంగుకార్యమును - నేనొనరింపఁదలంతునే? మదిక. 25
- ఆ. కోరియొసఁగుమనిన - దారనర్పించెద | నంటిమరిలవలప - దనుటకడున
ధర్మమైనమాట - దత్తాపహరంబుఁ | జేయఁజాలనేను - శిష్టదరిత! 26
- మ. అమరబ్రాహ్మణవృత్తి సంగ్రహణదు - ర్వాప్యపారలన్యూపకా
రమతుల్లోగణ జాలహంతకులు ధ - ర్మధ్వంసకుల్ సంతతా
క్రమకార్యప్రియు లాదిగాఁగలుగువా - రల్మేలుదత్తాపహ
రముఁగావించినవానికంటె ననికా - శ్రుంబుల్బుబోధింపవే? 27
- గీ. చాననుకుమారి కష్టసం - సారమెట్లు | జరుపుకొననేర్చు? ననియెడు - జడుపువలప
దెద్దియైననునిచ్చెద - నిపుడుమీకు | వేడుఁడా! వాంఛగలవాని - విమలభావ! 28
- ఉ. నావుఁడభూనురుండునగి - నల్లవొమెచ్చుకొనంగరాదె? ని
న్నావటమైననీనుడువు - ల్హముతెంతయు రాజనంద్ర! యీ

- భావము పూర్వపుణ్యపరి - పాకసముద్భవమాను కోరితాఁ
గావలెనన్న గల్లదుజ - గంబునఁజేకుట దెల్లవానికిఁ. 29
- ఉ. ఇంతినొసంగి, 'వాంఛితము - నిచ్చితివా' మృతకింకనుకొనము
ర్పింతునుమీకుఁగోరినది - తృప్తిగ నంటివిచాలమేలును
మ్రొంతయునంతసంబాదవె - నింకవచించెదఁగాని 'మానియ
త్యంతముగాఁగవేఁడెనుదు - రాశఁగలాఁ' డనియెంచకాత్మలోక. 30
- చ. తివుటనుఁదీర్చఁగాననుమ - తించితివౌటనుదీయవాక్యముల్
దెవడకవేక్కతోభవద - ధనమునంగలవారఁజొప్పివైం
ధవరధ యానసాధధన - ధాన్యములాదిగఁ గల్గునర్థముకొ
ట్రవిమలబుద్ధినిమ్ముజన - పాలక! యంతియ చాలువేడితిక. 31
- మ. అటులై నకొ భవదంగనక బడసిసా - శ్శింబొందుదుంజుమ్మునే
నటవీవాసముమాని సర్వజనస - న్మానార్హమైసట్టి యీ
పుటభేదంబుననుండెడకదనివిమై - భూయిష్ఠభోగంబు లొం
దుటకీమాత్రము చాలుఁజాలునిదియె - తోగొప్పనాబోటికిక. 32
- క. అత్యాశతగడుగానయ | గత్యముగలవజుకు మితము - గానడిగితిసో
సత్యవ్రత! యల్పంబన | కత్యర్థముగాఁగనెంచి - యవివాకిమ్మా! 33
- క. ఇచ్చెదనంటివివెఱచిన | మెచ్చరునినుసాటివారు - మేకొనునీకుకొ
'పొప్పుసాపమువినుమా! | రచ్చకుపాలగుదుమవల - రాజన్యమణీ! 34
- క. కీర్తిగొననెంచుఘనుడవ | కీర్తిమదివెఱపుగొనఁడు - కింజాఁడుధరణీ
భర్తపుధర్మపథంబున | వర్తించుటమేలునీకు - వరగుణశీలా! 35
- క. భక్తియువినయంబునునను | రక్తియుసౌజన్య మొరిమ - రాజులకు పరి
త్యక్తము నేయఁగఁదగినవ | యుక్తంబగునట్టి నడత - యొప్పుదెవనికిక. 36
- ప. కావున సత్యంబుడవృత్ ప్రవర్తింపుమనినదరహాసితవదనుండై విజయాశ్వుండతనికట్లనియె
శా. భూగీర్వాణవరేణ్య ! మీరలుమహా - పూజల్లర్పిప్రాయు లా
భోగజ్ఞాన విరాజితుల్ మగుణ రూ - పుల్ గాన నన్నెంతయుం
ద్యాగింగా మదిఁనెంచివేడితిరి మే - లయ్యెంగడున్మీకునా
వైకారాబము సంఘటిల్లెనగుటకొ - ప్రాకామ్యముల్ చేకుటకొ. 37
- గీ. ద్వాపరమునొంద కొనఁగితిఁ-దాపనేంద్ర ! | యడిగినవియెల్ల, ననుఁడుమే-లయ్యెమాకు
మెచ్చితిని నిన్నునీవలె - నిచ్చినట్టి | పార్థివుఁడులేడు భువినిన్య - పాల! నిజము. 38
- ఉ. కోరినవెల్ల నిచ్చితివి - కొంటి నసౌఖ్యతపః ప్రవృత్తికిం
దూరుడనైతి నాత్మగల - దుఃఖము నేటికిఁ దీఁతునింకసం

- సారముహా సుఖానుభవ - సక్తి మెలంగెదనంచు బల్కియూ
గారడవుం దపన్నిత్రుటి - కాలముయోజనజేసి యంతటకు. 40
- క. బెగడొందిమానసంబున | వగగదిరిన వానివలె వి - వర్ణముఖుండై .
జగతీవరుగనియిట్లను | నెగయూర్పులునిగుడ, నోయి ! - చెడితింజెడితిక. 41
- క. నేజడమతి నై బాగుగ | యోజనగావింపనైతి - నోహో ! తెలిసెక
వ్యాజము, వెతనొందుటకుక | భాజనునిగజేయనీవు - పాల్పడితివయో ! 42
- క. అనివలికినదియె ట్లెం | దునగీడుపొంగునొక్కొ - తోచదునాకుక
వినిసింపుడయ్య ! యనియడి | గినన్యపతింగాంచిమాని - కినుకయెంగక. 43
- క. అతనికినిట్లను, నోరీ ! | మతిహీనుడ ! యెలుగనట్లు - మమ్ముడిగెదవీ
నతురతకేమందును ? నీ | సతినిట్లను సిరులునొల్ల - జాలుంజాలుక. 44
- చ. మముఁ జెఱుపంగనెంచితగు - మాటలచేగడుబేలుపుచ్చి
ర్మమునునధర్మమాత్రమనఁ - మాత్రమునెంచక యిట్లుపుణ్యపా
పములవిచారముకొ విడిచి - ప్రాసనిచేరగ వచ్చినంతన
క్రమమగుదుస్త్రియావిధుల - గారియపెట్టియలంపక బాడియే ? 45
- ఉ. ఇచ్చెదనంటివన్నియును - నిందఱునుకొవినగొప్పగాగనీ
విచ్చునువేఱుగాడలఁచు - టిప్పుడెఱింగితినార ! నేవుధా
మెచ్చితిగానలేకనిను - మిక్కిలియొగ్గుడ వంచనమ్మి, యీ
తచ్చనమాటలంగ్రియలు - తాపసవర్మలచెంతఁజెల్లునే ? 46
- ఉ. వృద్ధుడనాట బాగుగవి - వేచనజేయగలేమిజేసినే
వృద్ధియహానియుంచెలిసి - వేడకపోయితి, నైన ? నోరి ! య
శ్రద్ధనన్వదానము నొ - గంగుటయొప్పునెనీకు మేలుమే
లిద్దలలోననీచెయిద - మెవ్వరమెత్తురు ? పార్థివాధమా ! 47
- క. నేనడుగుటకుక మరచిన | వానిని నీవైనచెలుప - వలదే ? మమునె
ట్లైనియుఁగికురించుటకుం | బూనిననీకెటులబుద్ధి - బుట్టువలకగక 48
- క. తమమాటలు మృదుమధురము | లమితకతోరంబుహృదయ - మఱజాతులుని
క్కముగఁబ్రతాపాచ్చాదితమా | పములున్యపులొనమ్మరాదు - వారలనెపుడుక. 49
- క. భూవరులతీరువేటొక | భావంబునునొక్కమాట, - పలుకరునిజమిం
కేవిధమునగావింపగ | నీవెంచితివోయెఱుంగ - నేరంజమ్మి ! 50
- క. వలదువలదునీదానము | వలనంబొలిలేదుమాకు - వనుధామరుఁజి
కులైవెట్టెదగునె ? యివ్వగఁ | దలపొదవకయున్నఁజెప్ప - దగదేమాతోక. 51

- క. అఱమరతగదికఁగడఁన | క్కఱఁగొని వేడితిన్ సంగఁ - గలవని, నీకుం
గఱదజనింపకయుండిన | మఱియొక్కనినాశ్రయింతు - మగ్గుముఁజెపుమా! 52
- క. ఒవ్వనియివియనీవియె ? | నవ్వులపాలగుటెకాని - నలఱువమాకి
చివ్వవదింకననని | నివ్వెఱుపడి యతనితోడ - నృపుఁడెట్లనియెన్. 53
- క. అయ్య! నాసేరంబిపు | డెయ్యది? యడిగినవివేడ్క - నిచ్చెదనంటిన్
నెయ్యంబుమానియివ్విది | వయ్యముగానిందనేయ - వచ్చునె? నన్నున్. 54
- మ. అనుఁడున్మానివరేణ్యఁడోరి! వినుస - రై వ్విశ్వరూ ముల్లెందినే
ఘనతక్ బొందుదు నన్ననన్నునుసిరిన్ - గావంగనెన్మంబుగ
ల్లినఁగాడే? సుఖముల్పొసంగునకటా! - లేకున్నవిప్రఁడుపీఠ
ఁనమాకెంతనిక్కొల్లలాడరే? దురా - హంకారులొద్దనుల్. 55
- శా. ఏమెమాటలఁదడిన్ మఱచినే - నీకోరికంజెప్పలే
దామూలంబుగ సర్వసంపదలుఁదా - నర్పించెనింకింభట
స్తోమంబీతనికేమిసేయటకు? యి - చ్చుంగాపుగానుంటకం
చామోదించితి, సేనమీదనకనీ - వాసింపఁగాఁజెల్లునే? 56
- చ “పదుగురిలోనొసంగనని - పల్కుటగొప్పతనంబుగాదుయి
చ్చెదనచెప్పెదన్ మునికి - జిత్తములోఁదమకించి యింతలోఁ
నెదవడరాదుత్తొనిన - నెల్లనుఁగైకొనుఁగాక నైస్యమున్
వదలెనితండుచాలుబల - వంతునకున్ సిరిగల్గకుండునే? 57
- చ. పడరకయుండిపిమ్మటనే - పంబులు కొన్నివచించియెట్లునీ
ముదుకనిఁబాఁడోలిసిరి - బొందుదుఁగాక బలంబులున్న నా
కిదియొకలక్కగా” దనుచు - నెంచియెఱుంగనివానిభంగిస
మ్మదమునఁజెప్పవైతివిటు - మాయెఁడేయఁ దలంచుటొప్పునే? 58
- క. కరిగొన్ననంకుశంబె | వ్వరిదోరి వచింపుమిపుడు - ప్రకటంబుగనీ
సిరిసంతయునిచ్చియుభట | వరులనొసఁగవలయుననుచు - భావింపవొన్? 59
- ఆ. అనుచుఁగనలేవలికె, - సతనిఁగన్గొని విజ | యాశ్వుఁడిచ్చినాడఁ - ననియెఁదైన్మ
ములను, మఱలతపసే-తలయు - చిరయోజించి | యామఁగఱచిసంక - యంబుఁజేంది. 60
- క. గజబిజిపడియిట్లనునో | యిజనాధిప! నామనమున - నింకనునొకయ
క్కజమగుశంకయుదవెనది | నిజముగఁగావించుననిన - నీకెఱిగింతున్. 61
- క. అలోపమపనయింపని | చోలేదునుఖంబుమాకు - నుడివోవును నీ
చేల్బమైనదంతయుఁ | బాలఁగసంకటములొదవు - సత్యమునుమ్మా! 62

వ. దీనికేమియుపాయంబుఁజెప్పెదనో యెఱింగింపుము. నేనడిగిన విధంబునఁ జేయఁజూ
లవేనిద త్తంబొనరించిన సర్వంబునుంబెట్టుకొని నీవేనుఖంబులనుభవించువుము. నేనెందేని
యుంజనియోగ్యులగు వదాన్యులనాశ్రయించివేడి వాంఛితార్థంబుఁగొని నుఖంబునొం
దెడ, ననినతనిమాటలకుఁ దలంకకరాజిట్లనియె. 63

క. మునివగమికెయ్యచియ్యె | ననునిచ్చెదదంకమాని - నన్నడుగఁగనెం
చినదియునేజేయఁగవల | సినిదియునుంబెప్పుడో ! తామ - సింపకలింకఁ, 64

గీ. అనినవాచంయమిశ్వదుం - డవనివిభునిఁ | జూచియిట్లుయొజించి - లోఁపెయిచిడి
పలుకుమడిగిన - పిమ్మట కలతఁబడఁగఁ | దగదునీయివ్వమింక నా - తప్పులేదు. 65

క. అనిగట్టిగఁజెప్పిననగి | యనుమానంబేలనోమ - హత్మా ! యేమై
ననునయ్యెనడుగుండిచ్చెద | ననిచెప్పితినిన్నిమాట - లననేమిటికిఁ ? 66

క. అతిమతిపడిమదిలోనే | మతియొకవిధమెంచితిఁబడు - మాటాడుదునే ?
వెఱవనుపలుకుడ ! యనవుడు | నెఱిగెదనీమతమువినుము - హీవర ! కోర్కిఁ. 67

వ. అనిపలికిమానీశ్వరుఁడొక్కిరితతడవుయోజనఁగావించి. 68

క. మాటికిమాటికినొక్కొక | ఠేటికివేడుటయుఁగొనుట - హీనంబిదనే
నోటిల్లకవలసినయవి | ధాటిగనొకమారె యడిగె - దక్షవినుముధిపా ! 69

మ. గృహదారా ధనవస్తువాహనభటు - క్రీడాననాదులొకృపక
స్పృహదీఱంగనొసంగినాడవికన - షీణోన్నతింగొంటినే
మహదైశ్వర్యముఁగల్గివాడఁగద ! నీ - మాడ్కికొమహేశత్వముకొ
వహియింపందగునంచునెంచితిఁగడుం - బ్రఖ్యాతికోల్గిల్లగక. 70

ఆ. రాజుగాకయున్న - రక్షించుకొనుపెట్లు | బహుళమైనయట్టి - భాగ్యులక్ష్మి
నాధిపత్యమొసఁగి - యలరజేయుమునన్ను | ననిన, నిచ్చినాడ - నదియుమీకు. 71

క. మీరేనేడమొదల్యూని | నారాజ్యంబంతటికిని - నాయకులనఘా !
కోరినవన్నియునిచ్చితి | గారవముననెద్దిచేయ - గలదికననుడుకొ. 72

క. సంతసమునన్వపుఁగని యె | క్కింతవిచారించివిప్రు - డిట్లనియెను నీ
యంతటివారిలగలరే ? | యంతయునొసఁగితివివేడి - సంతనెభూపా. 73

క. కొఱలేకసర్వమునుండే | కుఱెగానియొకింత తలఁపు - గొని తలఁకకయ్య
త్తఱిసివునేయవలసిన | చిటుపనులొకొన్నిగలవు - చెప్పెదవినుమా. 74

సీ. సర్వసర్వంసహా - శుక్రప్రభుత్వోప - యుక్తమాముద్రిక - నొసఁగవలయు
నొసఁగుటేకాకన - నొప్పడయనిఁగాఁబ్రజ - లేకొనులాగున - నేయవలయుఁ

- జేయుటేకాకయే - చెట్టియుమముజెంద - కుండులూగునఁగాచి - యుండవలయు
నుండుటేకాకమా - యొద్దనేసేవకా - వృత్తినిసీపు జీ - వింపవలయు
- అ. నిదియనాయభీష్ట - మింతమాత్రముచాలు | నింకమీఁదపడుగ | నెదియునిన్నుఁ
బొసఁగు నెల్లగతుల - భోగంబులఁజైన | నీమతంబుదేమొ - నిజముఁజెపుము ! 75
- క. అనినిర్బంధముగానడి | గినమునికోరికలనాల - కించినరేండుం
డనుమానముమదిఁగదగఁగఁ | దనలోనిట్లనుచునపుడు - దలఁపఁగఁదొడఁగెన్. 76
- క. ఇవ్వనుధామరవర్చుని | సవ్వడిఁగననిక్కుమైన - సంయమియనరా
దొవ్వనికోర్కులఁగోరుట | కువ్వాడమెగానియెందు - కొఱివివితనకున్. 77
- మ. ఇతఁడాకైటభదైత్యమర్దనుఁడొభూ - తేశుండొచండాంశువో
శతమన్యుండొధరానురాకృతిని మ - త్సత్యంబునాదాశ్చమున్
ధృతియుంభక్తియుఁగన్గొనంగనిటకే - తెంచెన్ నిజంబితయిం
కితరుండై నననర్హమానకదా - నిభష్టంగివాంఛించునే? 78
- ఉ. అకులుకాయలుందినివ - నాంతరభూములనుండి కోరిక
ల్పోకడఁబెట్టిసంతతము - బుద్ధిఁజలింపఁగనీకనిల్పియ
స్తోకతప్సక్రియానియతిఁ - జొక్కుమునీర్ష్యుఁడు బాహ్యకాంక్షచే
వ్యాకులమొందనెంచియిటు - యాచనఁజేయఁగనిందువచ్చునే? 79
- క. పితపసిముప్పురాజ్యం | బీతనివలెనేలుకొనెద - నిమ్మనితానే
భూతలపతిసడిగీనిదే | మోతృత్రముగాఁగఁదోచు - చున్నదినాకున్. 80
- క. అడిగినవన్నియుఁదలఁక | యొడఁబడియర్పింతువ్రతము - నుడుగఁగఁజాలెన్
జెడుగొదవినమేలాదవినఁ | గడపటనేదై నదైవి - కంబదితలఁపక.
- మ. అనియోజించిధృతిక వహించితన స - త్యాచారదాతృత్వము
జ్ఞనములైచ్చుగ సంశయింపకపుడా - సర్వంసహాభర్తయ
మ్మునినాధుంగని, యోమహాత్మ! కొనుఁడా ! - మోదంబుతోమీకున
ర్పణముంజేసినవాడ రాజ్యమును స - ర్వస్వంబునుంధృప్తిగాన్. 82
- క. వినుఁడా! మతియునుమీరడి | గిననాలుగువిధములైన - క్రియలునుఁగావిం
తునుతప్పకమదిసంశయ | మునుఁజెందఁగవలదుసత్య - మునునీడునునే? 83
- క. అనిపలికియించుకేనియుఁ | దనలోలోకంకింపకతఁడు - తక్షణమునఁబూ
జనమొనరించెను మునిబరి | జననికరానీతవన్తు - సమితింగొనితాన్. 84
- క. పూతాక్షతాంబువులఁగొని | త్రాతారంమాండుదీయ - దానేనమా
ప్రీతోభవతనియమ్ముని | చేతులలోధారవోసె - స్థిరమగుభక్తిన్. 85

- క. ఈరీతినినిజరాజ్య | శ్రీరూఢిగనర్పణంబు - జేసితవర్షిక్
గౌరవముననిజపీఠస | మారూఢునొనర్చి మెక్కి - యపుడిట్లనియెన్. 86
- క. జయలోకవక్రవక్రీ! | జయతేజోకలితమూర్తి! - జయనతకీర్తి!
జయపుణ్యభావ! పావన! | జయసద్గుణభవన! దోష - జలగదవననా! 87
- క. దేవా! కోరినభంగిం | గావించితి మేలునొండ - గంటినినేమీ
సేవకుడనై మెలంగెద | నాననితయుమిమ్ముఁగొలుచు - నయవినయములన్. 88
- ఆ. సాద్వియగుమేదీయ - జాయబాయకజాలఁ | వ్రుదు మెఁపంగనుపచ - రింపుచుండ
నెందుఁగొఱతలేని - యుచ్చాసుఖంబుల | ననుభవింపుడింక - మునివరేణ్య! 89
- క. మీరేయాజ్ఞయొసంగిన | గౌరముగఁదలగరించి - కావింపుదునా
తీరునననిమరలనమ | స్కారంబొనరించి మిగుల - సంతోషమనన్. 90
- క. ధరణీపాలకుడీముని | వరుఁడిది మొదలితనిఁ గొలువ - వలయునుమీరల్
నిరతంబుననుచునంతటఁ | బరువడిజాటంగఁబనిచె - బ్రజలకుఁదెలియన్. 91
- ఉ. పౌరులనెల్లరాఁబనిచి - భక్తియురక్తియు సగ్గలింపఁగా
మేరనెఱింగిమానినుడి - మీరకనాయెడవోరె సంతతం
బారడ మొప్పఁగొల్పివిన - యంపెఁగంగ మెలంగఁగావలెన్
మీరలుమీరుమీరనుచు - మేకొనఁజెప్పె నృపాలుఁడేర్పడన్. 92
- క. వారపుడురాజుమాటకు | మారంబులకంగలెక - మర్యాదకునై
యూరకతలూఁచినరే! | యారీతిగ మెలగువార - మనిరప్రీతిన్. 93
- గీ. ఇటులసంయమివరుఁడామ - హీనునేఁచి | యతనిపత్నినిమఱియును - సతిశయించు
సకలసామ్రాజ్యపదవిని - సంగ్రహించి | యుగ్రునకుఁచివత్సంబు - నొసఁగివేడ్క. 94
- క. తనయిచ్చలాగుదుశ్చా | సనములఁగావింపఁగాంచి - జను, లెన్నఁడునె
క్కినివాఁడుగుట్టమెక్కిన | వెనుకయ్యెనుముండటంచు - వికవికనవ్వన్. 95
- క. వారలపరిసోక్తుల | తీరుకబరికించయ్యె - తెక్కలిమునితా
పౌరులఁగనికలుగని గం | భీరతపహియించితిట్టి - వెఱపించుటయన్. 96
- క. ఉఱవెఱుఁగదురాజునటకు | గుఱుతా? యిదివీనికింత - కోపమదగునే?
యఱజాతియనుచుఁజెట్టిన్ | జిఱచిఱలాడుచుఁ గలంగి - చీరికిఁగొనకన్. 97
- క. వీనికేమెఱచెడివారి | చొప్పునెవ్వరుగాని, రాజు - చూచినఁగియున్
బోనిండనిమారాడక | మానంబుననుండిరచటి - మాన్యులునుఘనన్. 98
- క. ఆనమయంబునమాయా! భూనుకుఁడుల్లాఁమెదను - బొడలఁగఁదనకున్
దానుండై నిజకల్పిత | కాననంబుద్ధుడైన - జనపతిఁగనితాన్. 99

- న. మందహాసవదనారవిందుఁడై యతనిఁ జేరఁజీరియిట్లనియె. 100
- ఉ. ఓవిజయాశ్వు ! నీవుమని - నోడకనేడినవాని నెల్లని
 చ్ఛావిధినిచ్చిలోకమున - శాశ్వతఁకీర్తికిఁగల్గవైతివి
 ట్టివీరయుభక్తియుఁగృతియు - నెందుచుజూచియెటుంగనెప్పుడుక
 నీవలెనిచ్చుహింఁగలుగు - నేతయెవఁడొనఁగెంగులాంగనక. 101
- ఉ. సంకసుయ్యెనాకుమది - సర్వముఁజేపటిసట్లుగాఁగనూ
 హింతునుగాని, యైననిపు - డింకొకయోజనగల్గెవింఁటె ? నీ
 కాతయనన్యయావనవి - కత్తననుదగమూర్తియంతెగా
 దెంగయుఁగోమలాంగినిజ - మెన్నఁగనేజగపండఁజాలఁగక. 102
- గీ. వయసుఁగలదానికినిముది - వగ్గునకును | నెటులపాత్తుగునెద్దుతా - నెండలోని
 కీడుచునుదున్ననీడల - కీడుచునెడి | జూడసరిపడదంతరం - బేడకేడ. 103
- క. వినుమా ! నాదేహస్థితి | మునుపటిలాగనఁగరాదు - మిదినితచాలక
 నఁచఁజివుకుననుచులెక్కకుఁ | గొనరెవరును నీకుభక్తి - కుదిరెనునానై. 104
- క. వయసుఁగలకాలమంతయు | వ్యయమొనరించితినినుమ్ము - వృథంబుగనేఁ
 బ్రియముననేటికినిదగు | దయనొకసంసారిసయ్యుఁ - దలఁకెదజరకుక. 105
- నీ. బారెనుడిచినఁ - బాదముల్లడఁబడు - సడలెమైబిగినుంత - శక్తిలేదు
 గట్టిగామాటాడి - నట్టైయలరట - జనియించుమునువలె - వినవుచెవులు
 దూరదృష్టిసేవఁచె - దొరకొనఁబెనుకాస - వికృతిగాధములు - వెలికిదోఁచె
 దువనింపఁగసాగె - దవడలువ్రేలెను - దంతపటుత్పంబు - దప్పిపోయె. 106
- గీ. క్రమముగాయిట్లు ముదుకల-క్షణములెల్ల | నొక్కటొకటిగఁబాడమన-న్నొంపదోడఁగె
 నింతజరకుండఁటఁదా - నేలిగొనక | నేయునేకాపురంబునీ - జాయఁచెవుమ! 107
- క. ఇంతటివృద్ధుడనయ్యును | నింతులపైమమతమాత్ర - మెపుడునువిడద
 త్యంతంబదియగుటనెయి | ట్లింతయునినుజేడికొంటి - నిపుడాసక్తిక. 108
- గీ. కోరియొక్కర్థమంతయుఁ - గొనియునిప్తు | సిద్ధిగాఁజాలదనియెడు - చింతదోఁచె
 వనితననుమెచ్చదగుటనీ - వైభవంబు | లెల్లవదింకమరలనీ - కిచ్చివనెద. 109
- గీ. అటులఁగైకొనఁగానొల్ల - నందువేని | యడఁపుమెట్లైన నామనో - వృధయఁగొంకుఁ
 కెట్లునాటితివదివృద్ధి - కెందునటుల | నీరుఁబోయకమానుట - నీకుదగదు. 110
- ఉ. పంబినవేడ్కవేడితికు - భంబనినీబహుభార్గ రాజ్యభో
 గంబులుసర్వముక, మిగుల - గౌరవమొప్పుగనిచ్చినాడనై .

- నంబులిలేదునుమ్ము! జన - నాయక! బోధనఁజేసిమేము మా
ర్షంబును జెందుభంగినివ - శంభాసరింపుము మాకునీసతిక. 110
- క. ఆరీతిఁజేయకుండిన | నారీమణివలచుననుచు - నమ్ముఁగఁజాలక.
భూరమణ కోరినాతోఁ | జేరివిడకఁగాపురంబుఁ - జేయ దలంచుక. 111
- క. ఎంతటిసేర్పఱియైనను | నింతికిమదిగలుగకున్న - నెట్భంగినిఁగా
వింతునుసంసారమునొక | నుంతునెనుఁ గలదెచెపుము - నుఖమట్టితఱిక. 112
- గీ. ఒల్లకలయించుచుండెడి - యువిదతోడఁ | గాపురముఁజేయుఁబెంతయుఁ - గట్టెతరము
కొఱవిఁగొనినడితలగోకు-కొనినయట్లు | గాదే సంతృప్తియెవ్విధిఁగలుగుగృహికి. 113
- సీ. ముదితరో! నాకొక - ముద్దుపెట్టుమటన్న - ముదుక కేమిటికంచు - మోముఁదిప్పి
కాంతాశిరోమణి! - కాఁగలివేయన్న - నదలించిదెదరించి - యనలికేగి
సకియనీమోవిపా - నకమాననిమ్మున్న - చుఱచుఱచూపులఁ - జూచితెగడి
చెలువనీగట్టిచ - న్నులనంటనిమ్మున్న - వెగటొందినెటికలు - విఱిచి నవ్వి
- ఆ. పలుకవేయటన్న - నలిగిమానముఁబూని | సరసముగవచించు - విరసమొంది
యలఁచుబోఁగొఱుడి-యక్కటా! సంసార | మెవఁడొన్ననేర్పు? - నేమినుఖము? 114
- ఆ. సతికిబాధమనకును - మతిమతిగఱియక | యుండెనేనికట్ట - మెదపునిజము
చుట్టుకొనెడిచాప - కట్టడియాలైనై | యున్నదృప్తి నెటుల - నొందుమగఁడు. 115
- ప. కాపున. 116
- ఉ. వంచనవీడినీవునని - వారిజగంధికిమత్తృభావము
గ్గించివచించిరక్తిమది - గీల్కానురీతినినీతులంబ్రబో
ధించికలంకుమాన్నితగు - తీరునఁదోడ్కొనిరమ్మనీనుడిక
మించిననేన వచ్చెదను - మీదట నెవ్విధియైన ననయ్యెడుక. 117
- క. ఏమనునో, నీవువిన | గామానినితోడనే ము - భాముఖిఁదెలియం
గామాటలాడవలయుక | మోమోటంజేల ? యింక - ముదచుదయేలా ? 118
- క. అధవభాగ్జ్ఞయనమా | స్వాధీనంబై మదాజ్ఞ - జవదాటకని
ప్రక్రిధమతి మెలఁగుతత్వము | సాధించెడిదనుక నీవు - చనరాదెందుక. 119
- క. అనియాజ్ఞాపించినమీ | యనుమతిదలఁదాల్చిపోయి - హరిమధ్యనువే
గొనివచ్చెదమీచెంతకుఁ ! గనుడిక ననుకూలవతినిఁ - గానొరింతుక. 120
- క. అనిపలికిపిలువఁబనిచెక | మనుజేంద్రుండవలనేగి - మంజులవాణిక
ఘనవేణికునుత్రోణిక | వనరుహంగకాశరఘ్న - పాణికరాణిక. 121

- చ. పతిపిలువంగబంచుటయు - భామినిచాలగగనంశయించియీ
గతిదనరాణివాసమును - గాదనకొయ్యనదాసభాంతర
క్షీతికిపుడేలరమ్మనియె? - శీఘ్రముగా, నటనంతసంకట
స్థితియదియేమిచేకుటను - దింగడుచిత్రముగాగదోచెడికా. 122
- క. కారణములేకసభకే! లారావించుకొ? విభుండ - లంఘ్యంబగును
ద్వీరమణునిశాసనముకొ? మారిచరింపంగదరమె? - మృదునకునైనకా. 123
- క. తెలియనివాడతానే! తలఁపునరమ్మనియెనొక్కొ - తగదీకాచ్యం
బలఁతయనర్థంబనినే! దలఁకినఫలమేమిగలదు? - తప్పుదుచనకొ. 124
- అ. అనుచునిశ్చయించి - యంతఃపురమునుండి! నెఱలఁగొలుపుకరుగ - విద్రుమోస్థి
తనరమేఘమన్య - ముననుండివెలువడి! మెఱయునట్టికారు - మెఱుంగువోలె. 125
- మ. పతియాజ్ఞకొ శివసావసించిపరువు - బ్రహ్మాద మొప్పకయశో
పతియవొప్పటికి వచ్చెమర్తకరే - నకొమందయానంబునకొ
సతులిర్వంకలఁగూడిరాగవిలస - తొందర్యసౌభాగ్యసం
యుత సమ్రాహసవిగ్రహంబనఁగదా - నొయ్యార మొప్పారగకొ. 126
- క. ఆరమణీమణిదివ్యా! కారంబునుజగ్గునిగ్గు - గనుఁగొనిసభ్యుల్
దారునతనువులెఱుంగఁగ! నేరకఁగూర్చుండిరట్టె - నిశ్చేష్టితులై. 127
- చ. అతివనఁగాంచిమానియమా - హా! యిదిజూడఁగ మేఘమధ్వని
గ్గతమగుచందలాలతయొ - కైరవబాణునిసాయకంబాయా
రతియొకొజీవముల్లలుగు - రత్నపుబొమ్మయొలేకయామిసి
పతికళయోయటంచుమది - భావనజేయఁదొడంగ మెచ్చితాకొ. 128
- మ. అపుడానుందరపూర్ణ చంద్రముఖిడా - యకొ నచ్చిసందేహముకొ
ద్రవయుకొభక్తియుగంభ్రవంబు వెఱయుకొ - దైవాజితేజంబుచే
త్రిపురధ్వంసినిబోలుమానికినిబృ - థీభర్తకుకొ మొక్కిగా
ర్యపురితికొవిననెంచిచెంతనొక యొ - రకొనిల్చియున్నంతటకొ. 129
- ఉ. రాజటుమాచియోమదమ - రాశసమానవిలాసయాన! న
న్నీజటిరాజ్యముకొ సిరులు - నిమ్మనినిన్నును వేడవేడికొ
భాజనమైనకార్యమని - భక్తినొసంగిత మాటదప్పకకొ
భూజనులెల్ల మెచ్చుముని - పుంగవునింబరితృప్తజేయుమి! 130
- క. నియమంబువిడిచిసిరివై! బ్రయముననెట్లొసఁగకుందు - వేడిన భరో
జయతి' యనుమాటవివేకి! భయమెందునెఱ్ఱగర్భ - పథమర్తిమదికొ. 131

- ఉ. కావునరాజ్యముకొమటియుఁ - గాంచనవస్తుసమూహదాసదా
 నీవనహర్మ్యసౌధచయ - చిత్రవిభూష డధర్మపాశ్వముల్
 నీచను నేనుసర్వమును - నేడుమొదట్టనుండైన మానికె
 గైవళమైనసొమ్ముదొల - గకజనదీతని యాజ్ఞ సేవ్వడుకొ. 132
- క. నాయెడలనెటులమెలఁగుదు | వోయటులనెమెలఁగితృప్తి - బొందింపుముసా
 ధ్య ! యుక్తమునీకిదికడు | శ్రేయంబనితలఁపు మెదను - చేతులుకుభముల్. 133
- క. మునినాధునియాజ్ఞనుమీ | రిననాదగుదానఫలము - రి త్తయగుంగా
 పుననీపాతివ్రత్యం | బునుసంరక్షించుకొనఁగ - బోలుండరుచీ! 134
- క. ఎపుడెట్లెయ్యదికెప్పిన | నపుడట్లెయ్యదియెనర్ప - మరమరవిడిసి
 వపరాధమెదనెనా? భువి | నవకీర్తియు దూఱునఘము - నందుదుమబలా! 135
- క. అనివల్లభుఁడాజ్ఞయొసం | గిననివ్వెఱపాటుగదిరి - గిరిమహిమరా
 డిన నేమితప్పుగలుగునా | యని కొంతునుజింతమీఱ - నపుడెడలొనకొ. 136
- మ. అకటా! మానివరుండువేడెననిప్రా - జ్యంధ్రైస రాజ్యంబుతో
 సకలంబర్పణఁజేసి చాలకసతికొ - సాధ్యిస్తునుకొగర్మమెం
 చక నెధ్యంగిన్నొసంగెయోగ్యమనితా - త్కృత్యార్థ ; యర్థాంగిని
 ట్లొకఁడాసించిననిచ్చువాఁడుఁగలఁడే ? - యోజింపరాడే ? మదికొ. 137
- క. సత్సితరునకొంగుట స | మృతినన్యఁడుగొనుటతగునె ? - మతిమంతులను
 తృప్తియందురె ? దీనినియీ | క్షితి నెందునువిననియట్టి - చిత్రమహాఁగకొ 138
- క. పరపురుషులఁగనియెఱుఁగని | తరుణిఁబరాధీనఁగాఁగ - డలవ్రాసిన పం
 కరుహసమనవలెఁగా | కొరులనసంగార్థమేమి - యుకొలేదెన్నకొ. 139
- క. ఆనఘ ! యిదికడుఁబతివ్రత | యనఁగానుతికెక్కగోరు - టన్యాయంబా
 ననరాదె ? నృపతి, దానం | బనఁగానిట్టిదియె ? యిట్టి - యాజ్ఞయఁగలదే ? 140
- చ. ఒడఁబడియెవ్విధింబరుని - యెద్దనొనర్పదుఁగాపురంబునె
 క్కడివికటంపుఘర్మమిది, - కప్తముచేకు తెనేమిసేయుదుకొ ?
 చెడఁపనియంచుభూపిభుఁడు - కెప్పినమాటనుమీఱసాధ్యమే ?
 కడఁగిననుఁడయామతిని - గావఁగలారెవరింకినీశ్వరా ! 141
- క. అడిగినదానినొంగుట | విడువంగా రానివ్రతము - పృథివీపతికి
 ట్లడిగిననేరంబిపుడీ | ఒడదారిదిగాకరాజ - చంద్రునీడగునే ? 142
- క. బాడబుఁడుజాయనిమ్మని | యోడకడగడనకనడిగె - యోగ్యంబనితా
 తోడనేయొనఁగకమఱుమా | టాడు నెపతియతనినేర - మగునేయిదియకొ. 143

- క. సత్యాత్ముడనఘోషదృశుఁ / డత్తధార్థప్రదుఁడుగు - తాధారుఁడుదు
మృత్యువిదూరుఁడుదలఁపఁగ | నత్యంతినుండెనంగ - నగునే ? నృపతిఁ. 144
- క. అతఁడేమిసేయు ? నాదులి | ఖితమివ్విధినుండెతపసి - కింకననుగోరక
మతిగలిగెదైవగతియీ | క్షీతి నెవ్వరుగడువగలరు ? - చింతించినవోక. 145
- అ. ఇటుకుదినదినబు - నెందఱుధులువచ్చి / కోరివలయువానిఁ - గొనుటలేదు
నేనెఱుంగనీమ - నింబోలయూచకు | నెందునుండివచ్చె - నిందితండు. 146
- క. వచ్చినవారడెదియడిగిన | నిచ్చుఁగదా ! యనుచుఁగోరె - నిమ్మనినమ్మక
మెచ్చి ; యనిచానమదిలో | హెచ్చుగఁజెంతించిమఱల - నిట్లనితలఁచెక. 147
- అ. అవనిలోనదాత - యర్థలఁబిలిపింప | వలెనే ? తమకుఁదామ - వత్తురెఱిగి
ఫలయాతంపుడరువు - పక్షులఁజరునే ? | చెలఁగివానికవియ - చేరుఁగాని. 148
- క. పతియాజ్ఞమీఱినడుచుట | సతికేకధర్మంబుగాదు - నర్పించఁగన
మృతమైననుగాకున్నను | ప్రతిపలుకక నెప్పిఁజ్జి - పనిసేయవలెక. 149
- చ. పతికిపాలంబుఁగోరునది - భార్యయనంబడుఁగాని పూనిదు
ర్గతులఁజరించుచుండునది - కాదుకులాంగన, యట్టికాంతదు
స్మృతఫలమొందఁబాలగుఁగు - శీలయనంబడునంద్రు; నేమదిక
ధృతినివహించిమద్విభుఁడు - దృష్టినిఁజెందువిధిక మెలంగెడక. 150
- గీ. విభునకపక్షీర్తిఁగలిగించు - నెలఁదియును వె / లందియే ? యదిహోలాహ - లంబుగాని
నేనునాపతియానతిఁ - బూనిచేసి | యతనిఁగీర్తిభాజనునిఁజే - యంగఁదగును. 151
- క. అనిపెక్కువిధులఁదనలోఁ | గొనకొనియోజించుచున్నఁ - గోమలిఁగనియా
మునికోపాటోపంబున | జననాధునివంకఁజూచి - సహనఁహితుఁడై. 152
- కా. ఓహోహో ! తెలిసెకథవత్కపటనీ - వోద్యోగమోగజ్జన
ద్రోహీ ! యాననినమృతింపకుమునీంద్రుంజేరఁగా, నంచునీ
వీహేమాంగికినన్నఁజేసితివియిం - కెట్లిచ్చగించుక ? ఘనం
వీహేవాకమునీకుఁగాకకలదే ? - యింకొండ్రకెందుక ధరక. 153
- క. నిగ్గులమతివై ప్రియమున | ధర్మాగ్గమలఁదెలిసి - తఁగఁజెప్పినన
న్నర్మిలిఁజేకొనకుండునె ? | ముక్తలముననుండి యొనఁగు - దువె ? నీదుసతిక. 154
- క. చీ ! నీకుండెల్లదుయీ | దానప్రతిమింకవిడివ - దాన్యుడనమటుక
మానుముమేలదియనికడు | హీనంబుగఁబలుకుటయు మ - హీపతిచింతక. 155
- క. కపటమెఱుంగనినాకుం | గపటకళంకునొకటిఁ - గలిగింపకుఁడా !
చపలాక్షికిఁగమనస్థుల | నెపుడొనరించితి ? మునంద్ర ! - యిట్లనఁదగునే ? 156

గీ. దైవమెఱుంగును నాయెడ - దప్పులేదు | మిమ్మునే వింపకున్నె ? యీ-మించుబోణి
చేకొనుండుమీ సనంబయ్యె - జెలువనింక | గోప మొందంగమీ కెందు-కొందుగలదు. 157

ఎ. అనిన నాగ్రహంబుమాని మొక్కింత దుష్టయోజించి మాచంచలాక్షి నీక్షించి, మందహాసం
బోసరించి జయశ్వున కిట్లనియె. 158

క. గుణవతిగాఁ దోచదుదు | ర్థణములకై నిలయమిది, య - గుంగాదనవి
మణిదననీవు నెప్పిన | యణిగిమణిగి మెలంగుచుండు-నా? యిడమీడక. 159

గీ. దంతితనుశిరంబుపై - దాసమన్ను | జల్లుకొనినట్టులయ్యెనీ - చందమిపుడు
గన్న, నాచేతగలత్రాట - నన్నునేన | గట్టుకొంటినినిన్ను - గలదెఫలమి? 160

క. మాకుదగదనుటఁ దెలిసియు | నీకాంక్షమింపవా - లికలేమినినే
జేకొనఁదలఁచితి, గడపు | నేకరణింజేయునొక్కొ - యీచెడిపె, నృపా! 161

ఉ. ఇంతటిదుస్వభావయగు - లేర్పడఁబల్కకకొరిసంతయు
క్కింతయుఁ గొంతులేకతి - నిచ్చెదనంటివి మంచిదైనయ
ర్పింతువే? సత్యభాషియను - పేరుపహించుటకిట్లు చేసితా
సంతసమయ్యెనీకచట - జాలమెఱింగితిఁ జాలమెచ్చితిక. 162

క. తొలుతనిది చెడిపెయగుటం | బలికినమరాడకపుడె - పరువుగఁజనియ
మృలవేడికొననే! ననున | పలయింపదలంచి తెలుప - వైతివికాదే? 163

క. కొఱగానిదానమునునే | నెఱుంగకగైకొంటినింక - నేమనిననుడే
కుఱులేమిగలదు? నేడే | యఱగొఱనాయందెహంగె - నకటా! చెడితిక. 164

క. అనిమానివగచి పలుకుట | వినికాంతునిజేయునట్టి - విధమెట్లనియా
జననాగుండెంచి మిక్కిలి | వినియంబుననీట్టులనియె - వెగటొండకతాక. 165

చ. మిఁచుగికురింపలేదుకడు - మీయెడలంబియ మొందియున్నదీ
రమణితలంకనేమిటికీ? - రక్షినిగూడి యభీష్టయోగ్యభో
గములెసంగగభూవని - కాయముగొల్పంగ రాజ్యపాలనం
బమరఁజేయుండయ్య! కృప - నాగయుండయ్య! మముకబుధాగ్రణి! 166

క. ఈనుదసాన్నిమీదగు | శాసనమునుమీతినడువ - జాలదహితముం
జేసిననాపైగలదా | దోసము, శిక్షింపుఁడుటుల - దోచినవన్నుక. 167

క. అచెప్పినమంచిదికను | గొనియెదనుగదా! యిదెంత - గుణవతియాయె
తనెనేగిరపడియట్టి | ట్టనవలయునె? యెఱుంగవచ్చు - నావివరంబుక. 168

ఆ. అతివయెట్టిదైన - నయ్యెనేజెప్పిన | మాడ్కిఁజేయుచున్న - మాకుఁజాలు
గొయ్యిపిల్లియైన - కొడువేమి? యెలుకల | నలమపట్టెనేని - యదియమేలు. 169

చ. అనితలయూచి చూడస్కలుపు - పాంగనపైఁబ్రసరింపజేయఁగ
 స్తోనివిజయాశ్వుడత్యజిని - గొబ్బననింతికి గన్నునన్న స
 ల్పినపతిభావముంచెలిసి - లేమతలంకును సంభ్రమంబునుకొ
 మొనయఁగనానతోడముని - ముఖ్యునిఁగన్గొని మానసంబునకొ. 170

సీ. గాంగేయమయచేల - గాంగేయపరిపాల - సర్వేశచక్రహ - స్తానోహారు
 భూదేవచయపక్ష - భూదేవపరపక్ష - పాపస్సుభవృహ - పానోహారు
 నాగేంద్రశయనిత్య - నాగేంద్రచతుత్య - చారిత్రరమ్యవే - సానోహారు
 పుష్కరపాతభాస - పుష్కరనునివాస - సదమలానర్పభూ - సానోహారు
 ఆ. దీనహాసనాప - తివ్రతాత్వమునకు | భంగ మొడవకుండు - భంగిఁకరుణఁ
 గావుమనుచుభక్తి - తోవినుతింబియా | యతివతలఁచుమాని - గృతివసాంబి. 171

ఉ. చన్నులవేగు నెన్నడుము - పైఁచఁగలేకసియాడ భృంగవం
 క్తిన్నగఁజాలుముంగురులఁ - దీరుగనట్టిటులాయదీటుచుం
 బచ్చుగఁదాఁగరాంగురులఁ - బయ్యెదఁజక్కఁగనొత్తుకొంచుమై
 వన్నియుమీఱవచ్చియుని - వహ్యనకొయ్యనమొక్కియిట్లునుకొ. 172

క. వీడక నేఁడాదిగమి | మౌడుగడగనెంచిభక్తి - నెల్లప్పుడునే
 వేడుకతోమాటకుబదు | లాడక మెలఁగెదనుసంక - యమువలదనఘా ! 173

క. మీరలుకొనించినయె | వ్వారికేమమ్మాదరించు - వాగులు ? మమ్మె
 తీరునఁజూచినఁజూడుండు | నేరంబియనుచుఁబలుక - నేర్తుమె యనుమా ! 174

క. నావుఁడుమునియిట్లునా | రా వింతలునీపలుకులు - రాజతఁడుండం
 గావగుచునేనొడయడఁ | గావలయునె ? యిట్టివెట్టి - కలికియునున్నే ? 175

క. కిగ్గాడిముదుకఁడితని | పగ్గియకుంగొదువరాజ్య - పాలనమా ? యం
 చెగ్గాడిపరిహసించెద | వెగ్గాడఁగదగునె ? ముచుల - నిరియుంగొలియే ? 176

చ. తగదిలువల్కుఁగానవినఁ - దాపనశేఖర ! మానవైరినా
 క్షిగనకలంకబుద్ధిని వ-చించితి నేమిచుకేలికొందునే ?
 తగనికనన్నుఁగూడినుఖ - దంబగురాజ్యమునేలుడయ్య ! పెం
 పుగ, భవదాక్షిణంధలను - బూని మెలంగెదఁదృప్తిచేసుకొ. 177

గీ. అనినవినిచాలఁగాముద - మందితపసి | మంచిదక్షైససేసమ్మ - తించినాడె
 నీవునాదానవిది మొదల్-నీకుమొదటఁ | జెప్పువలెనొక విషయంబుఁజెలువవినుము, 178

క. తిలలుండైలముపుష్పం | బులునుందావియునుదుగ్ధ - ములునీరంబుం
 బలెఁగిలిసియభేదముగా | మెలఁగంగావలయునింక - మీదటమాతోకొ. 179

- క. చెప్పినపనిచేయుటకుం / దప్పగరాదలఁతిగొప్ప - తగుఁడగదనరా
దప్పగిదిమెలఁగకుండిన | మువ్వనుగలిగింతునీవి - భునకునునీకుక. 180
- క. సునుమంతఃపురమునకుం | జరుచెంచెదనేనునని - చంద్రాననమే
లనియాజ్ఞఁగొనిరయంబున | పనివినియెదననియెనాత్మ - పతిఁగనిభక్తిక. 181
- గీ. అతఁడొకింతయుశంకింప - కరుగుముబల ! పాపనాకారుఁడగుమాని - భావమెఱిగి
యాజ్ఞఁదలఁదాల్చినర్థింపు-మదియక్తిర్తియనియె, వందన మొనరించి-యతివసనియె. 182
- చ. అటులఁగులాంగనకొబరన - కర్పణముకొ బొనరించిశీరతం
దటుకునరాజ్యముకొనిరుల - దత్తమొనర్చిదరిద్రునట్లుఁం
కటములనొందఁబాల్పడియుఁ - గన్నఱఁజెందకయున్నరాజున
చ్చటఁగలసభ్యులత్తైఁగని - చాలఁగభీతిలిదుఃఖితాత్ములై. 183
- క. కులసతులునునుతులును మి | త్రులుధనముఁబాణములకు - తుల్యములునుఖం
బులకుంబాదీనాల్లును | గలనై ననువీనివిడువఁ - గాఁడగదనరే ? 184
- క. ఇదియోగ్యమయోగ్యంబని | మది నెంచకశంకమాని - మక్కువపడియీ
ముదుకండడిగినవృత్తుడి | చెప్పదనఁగానగునె ? తాను - చెడటనెఱింగియుక. 185
- ఆ. యాచకులకువాంఛి - తార్థంబులిచ్చిన | వారుఁగలరుగాని - వసుధలోన
నితనిభంగినాలి - నిచ్చినవారులే | రెండఁగొనినవారు - నెందులేరు. 186
- సీ. అగ్నిహోమిగఁబెండ్లి - యాడిన భార్యనే - మనిరాజుమునికిచ్చె - ననెడివారు
నడుగఁగాఁదగువాని - నడుగఁజెల్లాలిసె - ట్లర్థింపెనీవిప్రుఁ - డనెడివారు
వేడిననొసఁగెభూ - విభుఁడొల్లననలేక - యతనిసద్వృత్తమది - యనెడివారు
నిచ్చెదననినంత - నేకూడదనకదాఁ - గొనుటయీమునిసేర - మనెడివారు.
- గీ. వారెఱింగనిధగృము - ల్వునుధఁగలవె ? మనముపలుకంగరాదిపు - డనెడివారు
నిటులఁగోరటఁదెలియలే - కీవుపాలుఁ | డక్కటా ! మోసపోయెదా-ననెడివారు 187
- క. ఇటువంటియీవిమున్నె | చ్చటనేనియుఁ గలదటంచు - జనులాడఁగమీ
రెట్లనైనవింటిలే ? యని | కటకటపడువారు మిగులఁ - గలఁగెడువారుక. 188
- ఆ. నీదుడనుచుమునిని - నిందించువారును | తప్పవృత్తపతిదనుచుఁ - దలంచువారు
నగుచుపెక్కుగతుల - నావేళ్గుసగుస ! లోవ్విపుచుండిరెగ్గు - బుట్టైననుచు. 189
- ఉ. అంతటతాపస్రప్రవరుఁ - డారడ మొప్పఁగఁజెంతనుండుభూ
కాతునిఁజూచి, యోయి' చనఁ - గావలెమేమిఁక తామసింపరా
దింతటనుండివేతనము - నిచ్చెదఁగైకొనినీవు భక్తిమా
చెంతనజస్రముకొలుపు - నేయుము పొమ్మిదియాజ్ఞ, చెప్పితీక. 190

- క. పనుమనుగంధులు కొండలు | గుంగులంబోయినవ్వు - కొనియిచెమిరీ
దెసజను దెండనికొని చని | యగదృశమగుకేళికా గృ - హముఁజేర్చుటయైక. 200
- ఉ. అందలిశిల్ప చిత్రమున - కచ్చెయవొంది నుతింబిచాలనా
నందముతోడ నొగ్గశయ - నంబునఁ దానుపవిష్టైడై నృపా
తేందుని సత్యమివిభృతి - హెచ్చుగఁదోచిన మెచ్చియింకనే
నుందరిసాధ్విమానిని య - శోవతి మానసకుద్ధిఁగాంచెడక. 201
- వ. అనియోజించుచున్న సమయంబున. 202
- చ. రయముననుగ్రుఁడుం దనతర - రంబునకుం బగినట్లుపోయి తాఁ
బ్రియమున మట్టినంబు నొన - రించి భుజించి మునీంద్రుఁడున్నయా
శయనగృహంబు చెంగటికి - జయ్యనవచ్చెగురు ప్రవోది త
క్రియలను సేర్పు మీఱగమ - కించియొనర్పఁగనెంచి వేడుకక. 203
- క. అటువచ్చిమందెరముఁ జొ | మృటకు మదికొ గంఠయించి - చూచుచునట నా
కిటనిలిచియున్న శిష్యునిఁ | దటుకునఁ దలయెత్తికాంచి - బంధనము నితాక. 204
- చ. సరసకువచ్చి యున్నపరి - చారికలకొ దెదరించి తిట్టియా
చిరమరుదుద్ది మీకగునే ? - శిష్యుఁడు వచ్చినవచ్చెనంచుఁ జె
ప్పరుగద ! మంచిదయ్యెదగు - భంగినిఁ దత్ఫలమొందఁజేతునా
తరమునెఱుంగ రేమొకొక - దా ! యింకమీఁద నెఱుంగవచ్చెడిక. 205
- క. అతఁడెల్లఁగలగులను నా | మతికెక్కిన వాఁడనియును - మంత్రయనియు మీ
మతిఁదోచుచు ? సామాన్యుని | గతి నెంచితి రింతలోన - గర్వము దగునే ? 206
- క. మంచిదికా నిండింతనె | మించిన గద్దియనులేదు - మీమదమునడం
గించెదనింకను జేయఁగ | నెంచినపింతయును జేయు - డిపుడగలేకక. 207
- క. ఆయంబోనాకడకుక | మీయేలికసాని రాక - మిముబురచెనుగ
ర్వాయ త్తమతి, నిసీ ! మీ | నీయెడనుండుంగలవన - దింకపొందువలక. 208
- చ. అనిభయమొందనార్చి యతఁ - డంతట శిష్యునిఁజేరఁ జీరియి
ట్లనియెను, కంటె ? వీలయ - నాదగ దుగ్మత మిట్టిచెడ్డనా
రినిదగునంచు నాకుపచ - రింపఁగఁ బంచెను యుక్తమే ? నృపాం
గనశివుడెల్లి సుంబయితఁ - గల్గునె భక్తి ? దురాత్మువస్మికిక. 209
- క. అట్టిదినాతోయె వ్యధి | గట్టుగఁగావునముఁజేయఁ - గోరుంజెపుమా !
తుట్టుతుదనబలతానే | కట్టడితనముఁకుంబూనఁ - గలదో యెఱుంగక. 210

- చ. అదికడు మాయలాడి బర - తాంగుడనే నటుగాననేమి యా
పడఁగలిగించునోకపట - పద్ధతినింటిరి పాటుజూచి యీ
సడనముకేళికా గృహము - చయ్యననిచ్చటి కన్యలెవ్వరుం
గొడకొని రారుచిక్కువడి - మాతలువెట్టినఁగానియుం ధృతిక. 211
- క. ఏవేళకెటులనగునో | భావింపఁగదరముగాదు - బాసటయిచ్చో
నీవే ! కాపున నెందుం | బోవకు మీ ! కాచియుంట - పోలును నీకుక. 212
- వ. అని యందఱును విడంబలికి యుగ్రునింబనిచి పిమ్మట. 213
- క. మునికనలుగదనపలుకులు | వినిభీతిలియున్నయచటి - వెలదుల నెల్లక
గనితిట్టికొట్టిమీప్ర ! భీష్మనిదోడ్కొనిరండుపోయి - వేగ మెయనినక. 214
- క. కొట్టువడితిట్టువడివా | రిట్టలమగుచింతతోడ - నేతెంచినడిం
దొట్టినయలుకక భూపతి | పట్టపుడేవికి నెరింగి - ధక్తిదలర్పక. 215
- క. పటుడరుడెంచిన నేమటి | తటుకుననెఱింగింపమనెడి - తప్పునకై యా
దటమానితి ట్టెఁగొట్టెక | కటికమునీర్పడుండు మమ్ముఁ-గాటియ పెట్టెక. 216
- క. నీపాలిటి పాపగ్రహ | మోపడతిహా ! యతఁడు, తాపసోత్తముడనరా
దేవగిది వానితోనిడిఁ | గాపురముంజేయదువో ను - ఖంబనియకటా ! 217
- క. నినునిపుడేయటకుం దో | డ్కొనిరమ్మనెనమ్మ | యతని - కోపంబింతిం
తనరారు మాకువెఱఁగ | యెనుగండము తప్పేనేటి - కిందునిభాస్మా ! 218
- గీ. తడవు నేయకుమమ్మ ! పోఁ - దలఁచియున్నఁ | నేమికిఁడెంచునో క్రూరుఁ - డింపలాన
వేగఁబోవమ్మ ! పోయి నే - వింపవమ్మ | యచటికిఁక మేమురాఁజాల-మమ్మదేవి 219
- గీ. అతనివలన నుఖంబులే - దమ్మ ! నీకు | విమతుడేవేళ కెట్లుగా - వించునొక్కొ-
యవిదరో ! యెటిగట్టున - నుండు వ్రూని | కెన్నటికిఁ జేటుదప్పుబో-దినిజంబు. 220
- క. ఆనినమునిచి త్రవ్వుత్తిని | మునుదాఁగనియున్నదగుట - ముద్దియయతఁడే
మనునోజాగొనరించిన | ననుచుఁదలఁచివేగలేచి - యాసమయమునక. 221
- నీ. గొజ్జంగిసీటును - వజ్రనంబొనరించి - రాజిల్లుచీనాఁబ - ంబుఁగట్టి
మణిగణస్థగితభూ - పణములుధరియించి - రాణిఁదుమేలైన - రైకఁదొడిగి
సౌరభకాక్రిర - చందనంబునలంది - కాటుకరేఖలు - గనులఁదీర్చి
పాలుపుమీఁగముఖం - బునదిలకముదిద్ది - తుఱుమునఁబూవుటె - త్తులనుఁదుఱిమి
గీ. పడ్రసోపేతమైనభో - జనమొనర్చి | తరళలోచనయొకతెకై - దండయిడఁగ
: లలితమన్మధసావ్రాజ్య - లక్ష్మీవోలె | తరుణివడలెనుకేళికా - ధామమునకు. 222

- టులవెడలెలతాంగి జా - గయ్యెననుచు | గినిసియేమనునోగదా ! - మునివరుండు
రములబూన్పుగాని మ-న్నించడంత | చెప్పిననువినడనిభీతి-కెందియపుడు. 223
- త్తఱపాటున నెంతయు | నుత్తలపడుచున్నయెఱిగి - యువిదలుదై న్యా
'త్తమతులగుచుగనియా ! బిత్తరికిట్లనిరిమిగుల - వేసటతోడక. 224
- బింబాధర ! మేమునీచెలుల మ - స్వల్గామును మ్రొద్దిగా
బాహుముగావచింతు మెపుడుక - నీబాగుమాబాగుగా
బాల్మంబుగనెంచు వారలముమే - మాగామలూహించిగా
'బంబొప్పగనర్హకార్యములు ని-ర్వర్తింతుమింపొడుగక. 225
- ద్రీమేమునీకు - పితమునువలుకుదు | మెపుడుమానసమున - నేవపడక
'వచించుమంచి - మాటలనాలించి | నడుచుకొనుము మేలూ - నరులతాంగి ! 226
- జనగనేటికాముదుక - విప్రునకుంగొఱగానిదానను
అపడికొన్నయంతనె ను - ఖంబదియంచుదలంచెగానిపై
అగు నెఱుంగడయ్యెవిను - తెల్పెదమేర్పడనీకుయోగ్యమా
అకున, బేల ! నేననుమ - తింపనుపొమ్మని చెప్పిపంపుమి ! 227
- టులనైనవిసికి - యతడుకైకొనిన స | ర్వమునువిడిచిపోవు - వచ్చినట్లే
యడెనేనిచనక - యుండెఁబోమనకేమి ! పిదపనైననేగు - నిదినిజంబు. 228
- రియటు నెచ్చెలుల్వలుక - నయ్యళికుంతలమందహాసమా
'మునఁజెన్నుమిఱనరి - నాధునియాజ్ఞదలంచివారికి
చుఁ, గడుసాధ్వినాఁబరగి - నట్టినుకు బతిమాటకన్యధా
'నకొనిచేయుచుంచనగఁ - గూడునె ? ధర్మమెఱుంగఁబాలకక. 229
- నికర్పించెనునన్నుభూపవరుడా - ముష్టాయణంధైనయా
నునికదుర్వృత్తమొందజేయుటకు సం - కల్పింపరాదమ్మ ! చె
సమాప్తింబానరించి నేవిధునకుక - విఖ్యాతిఁజేకూర్చునె
ను, మానీశ్వరుఁడెట్టిదైననునొకం - డుంజెప్పరాదాతనిక. 230
- శఁడేపతియతఁడే స | ద్దతికాధారంబురాజు - దైవమునతఁడే !
శఁడేబంధుప్రపోషకుఁ | డతఁడే ! నాదేహమతిని - దగుఁజెలులారా ! 231
- నినయాశుభాంగి - యసమానదృఢబుద్ధి | కబ్బురంబునొంది - యతివయ్యుకతె
రలనిట్టాలనియె, - మోనిసంగతిసీకుఁ | దగదుమానుమమ్మ ! - తరళశయన ! 232
- చెల్ల ! కపటకృద్దయుండు ! వాచయమిమిమ్మునేవ - వచ్చెనుతానిం
చకయూరకఁబోవం | డేచెట్టలనింకఁజేయ - నెంచునొనుమ్మా ! 233

- ఉ. ఎక్కడనుండియిజరరు - డిచ్చటికితటిదాపురించెనో
యక్కట ! పల్కిబొంకని మ - హాగుణవంతునిగర్వమాత్రితెం
వెక్కినశాంతభావునవ - నీశ్వరశేఖరున ప్రసీద్ధమా
ఫక్కినివేడిరాజ్యమును - భాగ్యమొకైకొనియంతఃబోవకే. 284
- కా. హేయంబై నదురాశఁడెంచితనో - రెట్లాడెనోకాని, నీ
జాయకొదత్తమునేయుమంచడిగి, యా - సత్యవ్రతుండైనరా
జాయజ్ఞుననకిచ్చెమాడదని నుం - తైనక విచారింప కీ
న్యాయంబెచ్చటనై ననుంగలదె ? నీ - వాత్మక విచారింపుమా ! 285
- చ. సకియో ! పూనియొగ్గుని కొ - సంగినదానముసార్థకం, బసా
ర్థకమగుజుమ్మపాత్రునకు - దాని మొసంగినవానిస్థిత
ప్పుకపడిమంచిసీరగును - పల్లవునై కతభూమిలోన నిం
కొకయెడనుప్పు నేలబడి - యొప్పునఁజద్దూమెందునెక దా ! 286
- ఉ. భావజమర్మకర్మచరి - నిర్జితుడెంతయుఁడౌచనుండెంత
దేవిధినిన్నుఁగూడినుఖి - యింపఁగ నేర్చును ? నీవటన్నబృ
ద్ధీవరపత్ని వందను భ - వింతునదేవియులేదుచన్న, న
య్యా ! విపరీతకార్యమిది - యొప్పునె ? నీమదమానుమిత్రవకే. 287
- ఉ. చిత్తరబొమ్మవంటినిను - జేకొనెనతియకానివానికి
హత్తునెత్తప్తి ? కాంతరొ ! య - హర్షిశముంగొఱలేనిభోగనం
పత్తి నెసంగుభూమరుని - పట్టపుదేవినినిన్ను సాగ్ధిని
ల్లెత్తివయాసఁగూడియతఁ - దేమినుఖంబునునొందుఁజెప్పుమా. 288
- క. ఆపాపపు విప్రఁడుని | న్నేపాటిగనింపుమీఱ - నేలఁగఁగలఁడి
వ్యాపారముతగదమ్మ ! | మాపలుకులువిసగదమ్మ ! - మంజులవాణీ ! 289
- గీ. ప్రకటనై భవకలితుండౌ - ప్రభునివిడిచి | తపసితోపొందుఁగోరుట-తగునె ? చెపుమ !
కల్పకంబునువిడనాడి - గచ్చపాదను | బట్టుకొనబోవువిధమిది - పద్మగంధి ! 240
- క. ఆతఁడొకరాజులువిభుఁడెటు | యతనింబ్రయ మెప్పుగలయ - నరిగెదవలుభూ
పతిపత్నివార ! బినుమి | కతలెందునుఁదపసికెంత - సునతఘటిల్లెకే. 241
- క. ఎనితా ! యామునియెంతటి ! ఘనుడైనను నిట్టిపనికి - గడఁగుదునే ? మే
లనిపసిడికత్తియగునని | కొనికత్తుక నెవరుగోసి - కొందురు ? చెపుమా ! 242
- ఉ. కానలలోననాకులును - గాయలునుండిని యూటనీకులం
బానముఁజేసియద్ధురత - పంబొసరించుధరామరుండుతా

నాననిరాజ్యముంగొనిన - యంతనెపాలనజేయనేర్చునే ?

వీనుగనాటిసిరిడిన - వేంగినవిత్తనముకురించునో ?

243

చ మతిచెడెనేమొవార్థికపు - మానిసిగావునఁ, గాడట్నుదు

గ్గతిఁగలిగించునింద్యమగు - కార్యమటందుఁ దలంకకంబతి

వ్రతనిటుభంగపెట్టుటకుఁ - బాల్చునునే? యెటులైననా నస

మృతమునెఱుంగనేయుమను - మానముమాని మదేభామినీ!

244

ఆ. ఇటులరాజ్యమతని - కిచ్చిమీరలుచెడు | టేమిఁగృమమ్మ - కోమలాంగి!

కన్నుబోవునట్టి - కాటుకఁబెట్టుకొ | నంగనానె? పొమ్మ - నంగరాచ ?

245

క. పతియాజ్ఞ మీఱరాదని | కొతికినఫలమేమి? వెఱవ - కుమునీకుకొన

మృతిగానియకార్యమునే | గతిఁజేయుమటంచుఁ బలుకఁ - గలరెవరైనక.

246

చ. కొకిదికియైన దంతములుఁ - గొంకిరివోయిన వాఁడిగిట్లఁజూ

డ్డికివెగఁటైనయెమ్ములును - గిల్లిననెత్తురు లేనిదేహముకొ

వికృతపురోమములోపడఁకు - వేటయున్ముదికంపుకాఁలో

నిశిఁజనినట్టికన్నులును - నీమదికింద్రియమానె ? నుందరో !

247

నీ. కండయునట్లలే - కెండిదున్నెదంబు - మించుచిత్తడిమేన - మేనునేర్చి

నిడుమీసములుమీఁద - నెఱసినలొత్తలొ - ముడుకఁచెక్కులనట్టె - ముద్దులూడి

రసహీనమైవిన - రానినీచపుఱాండ - సోక్తులువినిముదం - బొందిమెచ్చి

వెరనెఱుంగకఁజేయు - వికటంపుఁజేప్తుల - కేవఁడెందకఁజాల - నిచ్చయించి

గీ. వీడకివేళముదిముని - తోడఁగూడి | మదనకేళివిలాసనా - ప్రాజ్ఞసుఖము

ననుభవించుటకెవ్విధి - నాత్మలోనఁ | దలఁచిపోయెదవమ్మ! యో - తలరబోజి. 248

నీ. సరసగల్లాపము - ల్లరుపఁగానేర్చునే? - సతతంబుమంద్రము - ల్లిదువువాఁడు

చిన్నెలు శృంగార - చేప్తులు నెఱుంగునే? - వైదికక్రియలలో - నఱలువాఁడు

మొనసికొంగిటఁజేర్చి - ముద్దాడనోపునే? - వినువకహోమములో - వ్రేల్చువాఁడు

సరతకేళిఁబెనంగి - సుఖమొందఁగల్గునే? - పరతత్త్వవాంఛలో - బరఁగువాఁడు

ఆ. పారుడతఁడునీవు - పార్థివకులజాత | వతఁడుతపసిసాధ్వి - వగుదువీవు

జరగుడతఁడునీవు - జన్మనివెవ్విధిఁ | బొసఁగునమ్మ! మీకుఁ - బొంతమబల! 249

నీ. క్రూరహానఖములఁ - గులుకుగుబ్బలనట్టె - గ్రుచ్చఁగాయెట్లోర్పు - కొందువమ్మ

కఱకుదంతంబులు - గాడఁగాకమ్మొవిఁ - గొఱికిననెటుతాటె - కొనెదవమ్మ

కఠినబాహువులనీ - కడుమెత్తనగుమేను - బొదివిననెటుతాల్మిఁ - బూనెదవమ్మ

ముదివగ్గుకదిసిప్రే - ముడిఁగూడిపెనఁగునో - నెవ్విధినింపున - హింతువమ్మ

గీ. హరిహరీ! యాయస్వ్యాకా - ర్భాభిలాష | వలననీశేమిలాభంబు - గలుగునమ్ము
- పుణ్యమనియేటిలోఁబడ - బోవునట్లు | తోచుచున్న దినీలాగు - తోయజాక్షి! 250

ఆ. వ్రతముచెడినఁగలుగ - వలదాటేసుఖమైన | నట్లునిట్లుగాని - యట్టికార్య
మెఱ్ఱగాదా? కంటి - కిందైనమరికింపు | వానివైనదెట్లు - వాంఛగలిగె? 251

మ. సగసాలాపములూ, నఖిక్షతములూ - సంక్షేపమాహాపమా
వరబింబాధరపానచుంబనములూ - వైదగ్యమాచేష్టలూ
స్మరకాస్తోత్రములైన తక్కువములూ - చాశీతిబంధంబులూ
తరాణీ! జేసి సెఱుంగునమ్ముదుకఁడే - తద్వాంఛయుక్తవాంఛయే? 252

ఉ. తిట్టినదిట్టుఁగాకకడు - దెప్పరమైనను నయ్యెఁగాకయీ
'వట్టుననుండకెందయినఁ - చద్దన బామ్మనినక' గొఱంతయే?
వట్టిబికారిపో, యతని - వంటిబికారపు వానిఁబోయిచే
వట్టుటకంటెనూతఁబడి - ప్రాణములకొవిడిపించు టొప్పునక. 253

క. తగదమ్మాయాయత్నము | వెఱటొందక జెప్పినట్లు - వినవమ్మా! మా
నగదమ్మసంతోషమో | మగువనా! పోవలనదటకు - మరలుముగృతితోక. 254

క. ఈయలఁతిపనినితగునని | నేయఁగనికెట్లునేడకు - చేతఃప్రియమై
న్యాయమనితోచెనోనా | రాయణమాకిదితలంప - రాకున్నదయో! 255

క. మావలనఁబప్పులేదిక | నేవడువుననీకునేయు - టిపుడుమితవుగా
భావములోదోచెడినో | యావిధమునఁజేయవమ్మ! - యనిపలకుటయుక. 256

క. వినివారలమాటలకుం | గినుకజనించియునుమీఁది - కిందోచఁగని
కనె, వెఱటునగవునెమ్ముగ | మునఁదనరఁగ శాంతవచన - ములనిట్లనియెక. 257

శా. యుక్తాయుక్తములెంచ కివ్వధిమహా - యోగ్యుడవస్థిక్తప్రభా
యుక్తుకసన్నతిఁజేయనొల్లకపవి - త్రోక్తుల్వృథాబల్కినక
ముక్తశ్రేయాల రొదురిందఱును - మ్రోదంబుమీఱంగన
దృక్కికమీరలు గొల్వఁడాయనఘనిం - దానకొగడున్మేలగుక. 258

గీ. హానివృద్ధులనెంచక - యవనిభర్త | యతనికిర్పించెవర్షంబు - ననఁగఁదగునె?
- యాచకుఁడువేడినపుదులే - దనగలండె | యసముసత్ప్రవ్రతముఁగల - యట్టిదాత. 259

క. వేదనఁజియునువదాన్యుడు | లేదనఁగాఁజాలఁదొసఁగు - లేశంబైనక
మేదినిలోనదివట్టియు | నీదే? తనయూఁటనీరొ - కెంతజనులకుక. 260

క. ఒకనాఁడుకుడునకుండినఁ | దిక్మకయగు రెండునాళ్లు - తినుతిండినిదా
నొకనాఁడుతినఁజాలఁడు | సకలవిధంబులనరునకు - సంకటముజూడే! 261

- క. ఎక్కడికికష్టమంతం | బెక్కడికినుఖంబు, సమము - లెటిగినరెండుక
లెక్కింపదగదుధర్మము | దొక్కటియేతోడుజనుల - కుర్వికదలఁపక. 262
- క. మీకెటులఁదోచిననుయిది | నాకుంబ్రయమగునుచాల - నాధునియొజ్జుక
నైకొనిచేయుటయుక్తం | బాకర్ణింపుదునెయిట్టి-యహితవనములో. 263
- క. గయమునఁజనిమునికిమనః | ప్రియమొనరించుటయమిగుల - పెంపగుమిారీ
క్రియఁబలుకుటనుచితమునా | నియమమువిడనాడనేర్తు-నేయేమైనక? 264
- గీ. ఎన్నికష్టంబులొదవిన - నన్నియునుస | హించిమానీంబ్రుఁగిలుతునే - నెల్లవిధుల
వలుదువారింపఁగానన్ను - వనితలార! | యనుచువారలతోబల్కి-యచొటుఁగదలి. 265
- గీ. ఉరతరద్విపకుంభయు - గోమృతమాన | కర్మశస్త్రయుగళిన - శ్శట్పులొనఁ
గులునుచుండఁగఁబెనుపిఱుం-దులుజలినప | మునినిఁజేరంగవచ్చెన-మృద్దుగుమ్మ. 266
- క. క్రూరవ్యాక్రమముగలపాదఁ | జేరినలేడియునువోలె - చెలువయటకుఁజె
ల్వారఁగవచ్చిననదిమం | జీరగవళివలననెటిఁగి - శీఘ్రముమునితాక. 267
- క. మృదులంబగుపానుపువైఁ | గదలకఁబవళించికన్ను - గవమోడ్చికడుక
నిదురించుచున్నమనుజుని | పదురునగుఱపెట్టుచున్న - బరికించివెఱక. 268
- గీ. చెలఁగినారాకైప్రతి - త్తీంచుచుండి | తామసంబొటఁగినిసియీ - ధన్యుదరితుఁ
డుడుకునుమానినిద్రించు-చున్నవాడు | మేలుకొనుటొకనెపుడొన-న్నేలుతెపుడొ? 269
- ఉ. కూరుకుజెందియున్నపుడు - గొబ్బునమేల్కొనఁజేయుఁబెంతయు
న్నేరముకిల్పివంబొదవు - నీతి నెఱింగినవారనిదితుక
దారునమేలుకొల్పటకుఁ - దాముతలంపరు, మిన్నకుందునో
చేరువకేగితేపుడునొ - చీరిననెవ్విధిఁగోపగించునో. 270
- చ. వలదనియున్నతేచికని - వచ్చినదానవువచ్చినప్పడే
దెలియఁగమేలుకొల్పదగ - దే? యనినాపయిదప్పఁబూన్పితా
నలుకవహించిచేకొనక - హావడిపెట్టినకాంతుఁజేసినా
యులుకునుమాన్పువారెవరు? - యుక్తముగావిదియుండలంపఁగక. 271
- మ. అనిసందేహముఁజెందికొంతడడవ - భృగస్థలికొనిల్పియా
ఘనసంకాశవినీలరమ్యకదతాఁ - గర్తవ్యమాహించి మె
ల్లనమేల్కొల్పుదునంచు దాయఁజనిత - ల్గుంబంబెహస్తంబునం
దనలోభీతియుదత్తఱంబొదవియంతక - మేనుకంపింపఁగక. 272
- ఆ. అటులకయ్యనంటి - యటపార్శ్వమందుఁ గూ | ర్చుండబోవనుసిలి - యెడలువిటిచి
గారడంపుదపసి - కాంతతనుస్పర్శ | మునకువెఱచినాధ్య - యనుచుమెచ్చి. 273

- చ. తటుకున మేలుకొల్పినవి - ధంబునమై నడలంగనీర్లితా
నటునిటుశయ్యవైఁబారలి - యల్లనఁగన్నులు విచ్చియంగును
ల్లిటచిటనెట్టి కల్పిటిచి - చేతులుఁగాళ్లు విదిర్చిలేచియం
తటనతఁడావులించికనె - దచ్చయనాగ్రతలఘఁగోమలికా. 274
- క. కనికినిపండ్లుగీటుచుఁ | గనుగోయిని నిష్పలాలుకఁ - గాభీతిలులా
గుననార్చియశోపతివైఁ | దనయధికారంబు నెఱవఁ - దలఁచియదయఁడై. 275
- ఆ. ఓసిదుష్టరాల! - యొప్పునొప్పదటంచు | కొంచెమైనమదిని - గొంకకిపుడు
చేయరానిపనిని - జేయంగఁజెల్లునె? | యజ్ఞగొనకశయ్య - నంటఁదగునె? 276
- ఉ. అంటియునంతఁబోకనను - నల్పనిఁగాఁదలపోసి నిన్నుజే
కొంటినటంచుగర్వమున - గొబ్బునఁదల్చుము నెక్కఁబాడియే?
తుంటతనంబుగామరిని - దోఁచదెనీకిది, మాయాలాఁడి? నీ
వంటిదురాత్మురాలైన? - పాపిని వీనదలంచిదుడఁగక. 277
- కా. ఈసాధంబుననిట్లలంకృతులు నీ - శృంగారముల్పిత్రముల్
వీరంబుంగొఱగానివాసనలుని - వైల్లివైల్లియందముక
మాగంప త్తికిలోటువచ్చునయే - మాత్రంబుయోజింపవో
రా! సంసారులకెట్టిబైభవముఁగో - రంబాడియే? చెప్పమా! 278
- కా. ఈకార్యంబులనేమిలాభమయయో - యిభ్యంగినావి త్రముక
బోకార్పందల పెట్టుటేల? నిదియిం - పోపెంపాయేమానొకొ
నాకుంవోచఁగలేదునీదుమతమ - న్యాయంపురాజెవ్విధిక
నీకుకబోధనఁజేసిపంచెనొననుక - నిర్భాగ్యునింజేయఁగక. 279
- క. ఇచ్చకములేకనినుమా | కిచ్చినవాడగుటవలన - నెల్లధనంబుక
వెచ్చింపుముజనునమ్ముని | వచ్చినగతిసనుచుఁజెప్పి - పనుపకయున్నే? 280
- క. ఈవిధమునమితిఁదెలియక | గావించినయెటులనెగ్గ - గాపురముగడుక
లావరియులొల్లెకాఁడై | పోవడె? తానిటులవెచ్చ - ముంజేసినవోక. 281
- ఆ. ఆయమనకువెచ్చ - మధికమైయుండిన | కూలిమిత్రుఁడైన - జోగియగును
జగతిసదివిలోమ - మగునెనితప్పుక | యగునుజోగియైన - యక్షరాజు. 282
- క. ఈరీతినియోజింపక | యారా! వ్యయమునకుమూల - మగుపనులుమహా
గౌరవమనికావించితి | వే? రాజునంచుఁగొట్టు - నెక్కినమనునే? 283
- చ. చెడఁమనినన్నునిర్దమని - జేసి, వివేకవిహీనుఁడైన యీ
గడుపరివ్రుఁడిట్లుతమ - కంబునఁగైకొనెరాజ్యమేలుమే 284

వడిచెలియంగలేకతడ - బాటును జేందిదరిద్రుడయ్యెనిం

కుడుగఁగరాదెయామతము - యుక్తముగాదనితోఁచలేదొకొ. 284

గీ. భూమిఁబాలించుటనఁగదా - బుద్ధిలోన | నులభమనియెంచెఁగాఁబోలుఁ-దెలివిహీనుఁ
డాయఁబోయింకఁ, బారుని-యధిపతిత్వమింతకాకెంత ? రాజానె?-యిట్టిదేదె. 285

క. అనినలుగురుపరిహాసం | బునుఁజేయఁగఁజూచినీవి - భుండునునీవు
తనివిఁగొనిసంతసించుట | కొనరించినయత్నమిది, ప-యోరహసయనా ! 286

గీ. వృద్ధముగనిట్టితగనికా - ధ్యములునేయు | టంతెకాదింపుకైననా - యందునీకుఁ
బ్రియముగలుగదునిక్కము-పేదతపసి | ననుచుఁడలచితివే ? రాజు-నగుటమఱచి. 287

క. నీరాకనిరీక్షింపుచు | కొరికతోనినటనొంటిఁ - గొండలపడునా
వైరమణమానిచయ్యనఁ | జేరఁగరాకుంటనీకుఁ - జెల్లునె ? చెపుమా ! 288

చ. పగమదినుంచినీవుచెడు - పామువిధంబునఁబూనికీడుఁజే
యగమకముకొపానర్చిసమ - యంబునువేచిప్రియంబుతోఁచమం
చిగనటియింపవచ్చితివి - నీ ! తెలిసెకకపటాత్మరాల ! నీ
పొగరునడంచినీమగని - పూరినిమేయఁగఁజేతుఁజూడుమీ ! 289

ఉ. ఆలరివృద్ధుఁడేఖలున - కంగనయాకొఱ ? పుట్టిముగ్ధనా ?
వైశమబోవకున్న, పయి - వచ్చినదేమియులేదు; యింతలో
బాళినహింపలేడో ? యని - భక్తియుగక్తియువీడియుండియీ
వేళకుమెల్లగాపరిభ - వింపఁగవచ్చితివే-ననుం ? బలీ ! 290

ఉ. ఏలిదమైన నొల్లనన - కింపుగనేర్పననేలి మాటలం
బ్రేలుటలేనిభక్తిఁ బచ - రించుటయొప్పునె ? యాటపాటలం
గాలముఁబుచ్చి నీకుమది - గల్గినవేళను వచ్చినంతనే
మేలని మెత్తునే ? కడుత - మింజనుదెంచితి ఎంచునెంతునే ? 291

క. సీపతిపైఁగల మక్కువ ! నావైఁగలుగంగవలదే ? - నాధనమైనకొ
బ్రాపెవ్వఁడింకనీకుకొ ! భూపాలుఁడునేనొనీవి - భుండొచెపుమా ! 292

క. గౌరవమున నేఁజెప్పిన | తీరునవర్తింపుమునుచు - ధృఢముగపలివే
మారువచింపఁడే ? పలుకం | గారాడే ? యపుడె మనను - గలుగకయున్నకొ. 293

క. ఇనమున వైలముపుట్టిన | మునీడికిఁ దీపాదవిసను స - ముద్రోదకములో
వినుమానముగా నెట్టివఁ | బొసఁగదు మీజాతికమల - బుద్ధితలంపకొ. 294

క. నినునొల్లను నీతోపాం | దునునొల్లను చాలఁజాలు - తొలఁగెముజేగం
బునననితోపంబున నిర | నన మొనరించుటయువెఱచి - సరంధమునకొ. 295

- క. కనకాంగి యపుడుమాయా ! మునిపదములకెఱుగి హస్తములుమోడ్చి మహా
విసయంబు మీఱఁగాని | ట్లనియెనతండ్రై విముఖుఁ - డై వినుచుండెన్. 296
- క. ఓడుతీతదూర ! నాయెడ | నేదియు నేరంబుగలుగ - దిదిసత్త్వముమీ
పాదంబులాన యివ్వధి | నాదటవిడినింపనేయ - నగునే ? నన్నున్. 297
- క. గాటముగ నెన్ని యిడుములు | పాటిల్లిన నేనులేదు - బంతివచింపన్
నేటినియమంబుగాదిది | పాటింపుదు నీవ్రతంబుఁ - బాయక నెపుడున్. 298
- ఉ. కోరిననుంగ్రహించి మతి - గొల్పుదు నీపయినన్నయెవ్వనిం
జేరఁగఁబోదు దిక్కనుచుఁ - జిత్రమునందలపోసి ? యక్కటా !
మీరలెవలఁగఁడీనుతము - మేలగునోమతియెట్టిదోనో యి
ట్లారక నేపఁగాఁడగునె ? - యెద్దకువచ్చినవేళ మానినిన్. 299
- క. మీరుదయమాని చేకొనఁ | గోరకపామ్మనినసిదపఁ - గుఱఁగఁటికిననున్
రారమ్మను వారెఁకను | న్నారా ? యీకోపమేల - న్నామైమికున్. 300
- ఉ. పామ్మనినంత నేమరలి - భూపతిచెంతకుఁ బోవుదానఁగా
నిమ్మగు నిమ్ముగాకమఱి - యెవ్వధివైనను నయ్యెమిపదా
బ్జమ్మలు గొల్పుచుండెదగృ - పారసమెప్పటికేనిగల్గదే ?
యమ్మెయిఁ గల్గకున్న ఫల - మంతియయంచు మదిందలంచెదన్. 301
- ఉ. నావుడు మానిపుంగవుఁడు - నాతిమ్మదూక్షులు ధర్మశీలముల్
భావములోన మెచ్చియిది - భవ్యచరిత్రయటంచు నెంచి తా
నావిధమాత్రయందడఁచి - యంగనదిక్కు మొగంబుఁజేసి కో
పావిలదృష్టలంగనిని - రాదరణోక్షుల నవ్వడిట్లనెన్. 302
- ఉ. నీజగజంత మాటలును - నీకవటప్రియమెట్లు నమ్ముదున్
రాజనిభాస్య ! నిన్ననఁగ - రాదనినాదగునేరమేయగున్
నేజరతండనయ్యమది - నిన్నువరించుట తప్పగాదె ? యే
యోజననుంగొనంగలన - యోగ్యునిఁ దాజవరాలు మెచ్చునే ? 303
- కా. నామైమిక్కువ గల్గియుండిననిన్ - నన్నుంటినిచ్చుటని
జ్ఞోషద్యంకముమీఁదఁజేర్చి వెనరా - కిందాకనీయిచ్చనే
వ్యాపారంబున నొక్కొక్కయండికపట - వ్యాపాహముంజూపిన
స్నేహంబూనియె కాదెవచ్చితివి ? నీ - వీవేళకుంగోమతీ ! 304
- ఉ. నీచతురత్వమున్ నృపుని - నేర్పునెఱుంగుదుమీరలెంతయున్
నీచగుణప్రయుక్తులరు - నిక్కము నన్నిపుడేమరింపఁగాఁ

- జూచెదవిట్టిమాయలకుఁ - జోటునొసంగెడివాడఁగానుచే
రాచినయంతమాత్రమున - రాలరగంగలవే? కరంబఱుక. 305
- చ. పాతమతి నెద్దివేడినను - నిచ్చెదనంచుపచించినేనునీ
సతినిగొనంగఁగోరితిని - సంగుమనంగనె కొంకెరాజునీ
వతనికిధర్మపత్నివట - యంతటికెప్పుడు బుద్ధిగల్గునే?
యతివరా! చెట్టునందొడిమ - నంటియయిండును కాయవీడక. 306
- క. అనిమన్నింపకకోపం ! బునబలికిన యబలమాని - పుంగవునిమదిం
గనటుడుపఁగఁదగువెఱువ్రక ! దనలోయొచ్చించియపుడు - తగనిట్లయెక. 307
- శా. క్రోధింపఁదగునే మునీశ్వర! మిముం - గొండాడెదకధారణీ
నాధుండెవ్వఁడు నాధుండెవ్వఁడికై - నాకుకగనకమీరకా
దే? ధారాశముగాననుంగలసి సుం - తృప్తికవహింపంగరా
దో? ధర్మించినయేమిసేయుదును సుం-తోపంబుఁగావింపుఁడా. 308
- మ. కదియంగానటువచ్చి యాకుమడుపుల్ - గ్రపంపుబాగాలాసం
గుడునో? గందముమైనలందును? నే - గూర్చుండిపాదంబులా
త్తునునో? కాగిటఁజేర్తునో? యిపుడునా - తోబల్కుఁడా! యిష్టమె
య్యదియోచేకెదనింతలోనననుమీ - నట్టిట్టనంబాడియే? 309
- క. పగదాననెదిగాదఁగఁ | దగునా? నన్నునుచుమఁల - దగ్గఱఁజనఁగా
మగువా! నిలునిలుమంతటి | తెగువా, మగవారియనుమ - తింగొనవలదే? 310
- క. త్వరపడకునియమ మొక్కటి | స్థిరపడినంగానినిన్ను - జేకొననదియె
వ్వరికినిఁజెప్పఁగరాదో | కరిగమనాయబ్బరంబు - గాఁదోచుఁగడుక. 311
- క. నానుడువుమీరినడువని | దానవుఁగడుమ్రయముగలుగు - దానవునైనం
బూనియొనర్చుమతగుఁదగ | దొనిదికాదనకఁజెప్పి - నట్లుగఁబనులక. 312
- క. తెలియఁగజెప్పినపిమ్మటఁ | దలఁకినశపియింతునిన్ను - దప్పక, నాజ్ఞక
దొలఁగకఁజేసినబడయం | గలవుమహాసుఖమునీవు - గట్టిగ, ననుఁడుక. 313
- చ. అలిమలవేణియట్లనియె - నయ్య! తలంపునంశయింపఁగా
వలయునె? మాటిమాటికినిఁ, - బల్కుఁడ! గువ్విధిఁనెద్దిసెప్పినం
గలఁగకఁజేయుదుకవెగటు - గల్గునె? నేవకురాలఁగాదో? నే
నలుగుదునే? యిదేమిపరి - హాసమొనిక్కిమొపల్కుడా! తగక. 314
- క. ఈజ్జగమాటలమీ | కేగుతపడుమిమ్ముమీర - లేమదినమ్మం
గాజంకెదరికనమ్ముదు | రాజుడైనబరలఁ, బలుక - రాదేతలఁపుక. 315

- ప. అనిపలికినయ్యేట్లేని శుభంబగుంగాకయని సంతోషించియునివరండు. 316
- క. కనుమనియాపర్వంకం | బుననుండికృపాణమొకటి - పాలతికనగది
గ్గనదీసివట్టినవృత్తు | వినుమువెలుపుమానియొక్క - విషయంబులూ ! 317
- క. ఇదిసీపుగై కొనుము జె | ప్పెదినటువైజేయదగిన - విధమనియెనతం
డదిగనినివ్వెఱుపడియా | మదవతియనుమానమపుడు - మదిగదురంగజ్. 318
- క. తాపనునిజూచితిగ్గం | బీపర్వంకమునకెటుల - నేతెంచెనుముజ్
మీపాలగలుగదిదియే | పాపాత్మకులిచటనేమి - పనికెడికొక్క. 319
- చ. అరమరదోచెదెల్పడని - యచ్చెరువొందివిసంగగోరియా
గురుకుచవేగిరింపముని - కుంజరుడెల్లననవిద్దీని నె
వ్వరుగొనివచ్చిరంచడుగ - వచ్చునె ? సత్యమెఱింగియుంబబీ !
యొరులననేల ? నీదగుని - యొగ మెకాదె ? సుధాకరాననా ! 320
- మ. అనుమానించియెఱుంగనట్లడిగెదే - లా ? యీకుతల్త్రంబునేఁ
గనుఁగొంటిజ్మదిసీర్వబూనియనురా - గంబెంతయుంగల్లులా
గునవర్తింపుచునన్ను నేమఱిచి - కొంకుజ్మీడిఖండింపదీ
నినీవేయనిపించియుందువిదియే - నిక్కంబుయోచింపగజ్. 321
- మ. అనినజ్గంగుం డెలుర్పుల్లనంగనయయో ! - యన్యాయమన్యాయమే
మనినేఁబల్కుదునింకనార ! మునినా-ధా ! యింతపాపంపుయో
జనగావించుదురాత్మురాలనె ? యిదే - చందంబునజ్వచ్చెనో
యనిమి త్తంబుగనిందు, నేనెఱుంగన - త్వంబింతయజ్నమ్ముఁడా ! 322
- క. వింతలమీమాటలునే ! నంతటికిఁదెగించుదాన - ననితలంపకుఁడా !
కాంతధృతిఁగంచుననిజం | కింతురదేమోయెఱుంగఁ - గిటుకునిజముగజ్. 323
- క. మీపదములుసాక్షిగయిం | దీపట్టెముచేరినట్టి - పాతువదేమో
ర్కాపింపరాకయన్నది | తాపననింబమోపఁ - దగునే ? నానైజ్. 324
- అ. ఏమింతలఁచియినట - నిదియెవ్వరునిచికో ! గానిమత్ప్రతంబు - గామకాదు
నీట్లలోతెఱుంగు - నిజముదేవుఁడెఱుంగు | నెవరుచెప్పనేర్తు - రిట్టిటంచు. 325
- క. అనినఁదలయూచియకానా | ననువంచుంపటముకాన - నలలుననున్నం
తనెతెలివహీనుడగునే ? | ముని, చాలునుమానుమింక - దొసపుమాటలో. 326
- ప. నీవుమాకపకారంబుఁజేయదలంచినను లెక్కింపకనీయెడంగలప్రియంబుఁజేసియానేరం
బులన్నియుమన్నించితి, ఇంకనీట్టిదుష్కార్యంబులనోననింపదలంపకు మాయందుభక్తి

గలిగి ప్రవర్తింపుచు మదీయశాసనంబుఁదప్పక నడుపుచుండుమని చెప్పినయతనిపలుకులకు
సమ్మతించియున్నయావస్థైలాడింజూచి మౌలనతండ్రిట్లనియె. 327

ద మదకలయానవంతయగు - మంచిహాస్యపుమాటనీకుఁజె
పెదవినుమికృపాణముల - భించటచేయుక మేలుగల్గెనిం
దిదియెవరుంచినం జెడిన - దేనియు లేనిపుడించుకైన నా
యుదిలతోలంగుఁబోమఱచి - యుండినదొక్కటితోఁచెనామదికొ. 328

క. అదియేమిమాటయని యడి | గెదవేరియుఁజెప్పెదకొను-భించటకదియా
స్పదమగునుగానతగదని | పదరకునీవలననొక్క - పనిగావలయుకొ. 329

శా. శ్రద్ధాభక్తులెసంగనుగ్రమగుని - ప్థంబూనినేమున్నుసం -
తద్ధారాశనిపాతపద్వతంబురీ - ధారాంతరాశస్థలికొ
శుద్ధాంభకణముల్బుజించిగృతిమై - శోషిల్లకీశుకొత్రిలో
కోద్ధర్తకృమృడుఁగూర్చిచేసితిదపం - బొండాండమాడబ్బముల్. 330

గీ. అటులభూరినివృథుదప - మాచరించు | నన్నుఁజాలగ మెచ్చిపి - నాకపాణి
కరుణఁబొడసూపియడుగుము-వరముటన్న | యపుడుశంకరుఁడాదేవుఁడనియెఱింగి. 331

చ. మదిముదమందిభక్తిని స-మచ్ఛృతిఁజేసినుతించిదేవనే
ముదిమినిఁజెందకుండువర - మంగృహసేయవెయంచు వేఁడితికొ
మదనవిరోధినన్నుఁగని - మంచిదిగాని, యఁజేసిరీకునే
డదినమకూఱింకపయి - నవిధిఁగల్గెడు నెట్టులన్నుచొకొ. 332

వ. ఇంకఁగొంతకాలమునకు జరాభారంబుసంభవిల్లినపుడునీవుతత్త్వవిచారాసక్తి నుజ్జగించి
సంసారసుఖంబుల ననుభవించుఁ గోరికపడి చనియొకపుడమితేని నర్థించియతనిరాజ్యం
బును భాగ్యనుఁబరిగ్రహించిప్రభుత్వంబుఁజేయఁగలవాడవు. ఆసమయంబు నభవదీచ్చ
పర్తినియైన యారాజుపత్నింబురికొలిపిభీతిల్లక యాపల్లవాధగచే నిశాకాలంబునశయనా
గారంబునందు ఖండింపఁబడితివేని, తక్షణంబున ననయావన సుందరాకారుడవై పునర్జీ
వతుండవుగాఁగలవు. అటుమీఁదటనీకువాధిక్యంబు సర్వప్రాప్తింపదు. పామృనినిదేశించి
తిరోహితుండయ్యె. అంతసంతసించిపరమేశ్వరుని సంస్తుతించియది మొదలు జరాసం
భవకాలంబుఁబ్రతీక్షించుచుండ, ప్రావృట్కాలవిద్యుల్లతా సంకాశంబై నచతుర్థవయో
వస్థయావేశించెనప్పుడు. 333

మ. గిరిజావల్లభుఁడానతిచ్చిన జరా - క్షేళాపనోదప్రకా
రరహస్యంబు మదిందలంచినతపో - రక్తికొవిసర్జించి స
త్వరనిచ్చోటికివచ్చినీవిభునినే - ప్రార్థించికొంటినుం
దరివొనిన్నునురాజ్యముకొ యిదియధా - ర్థంబోవిసీలాలకా! 334

క. అగజాపతివాక్యముపా | ల్లగునే? పుడమియునుమిన్ను - నట్టిట్టైనక

‘ మగువరా! కోరికిసఫలం | బగుటకుతటియెడవెనిచట - నన్నియంగూడెక. 335

చ. ముదుకడనాటచేమఱచి - మామైగహస్యపు వచ్చురిత్రముక

విదితమునేయనైతినిని - వెట్టివనంబగుఁబో, లతాంగిరొ!

యదిమనిదోచెనిచ్చడు శి - తాసినినిన్నునుఁ జూచినంతనే

ముదిమిదొలంగి నేనునుఖ - ముకబడయంగల నింకనెంతయుక. 336

క. వలిఫలితాంగుడనగునా | వలనకొనుభిమొందనీవు - భావించినదోఁ

‘ గలుగదుమే, లగజాపతి | దెలిపినపనిఁజేసినవ్య - దేహముఁగొందుక. 337

చ. అరమరమానియీనునిశి - తాసినిఁగైకొని పూనినీవుతీ

వరమునమద్దళంబుఁదెగు - పం దెగ వేయుమునాకుఁగల్గునం

దరనవయావనాకృతిపి - నాకివరంబిదిభీతిలేదునా

సరనకురమ్మునమ్ముముని - జంబగునింతయుఁ గిరభాషిణి! 338

క. ఈవనినొనరింపంగా | నోపననఁగారుసౌఖ్య - మొందెడుమార్గం

‘ బోపద్మరయన! యిదియా | పాపపువార్థిక్యబాగ - బాయున్నన్నుక. 339

క. నీపతిదానవ్రతముక | నీపాత్రివ్రత్యముమీమ - నేఁడుఫలించెక

నాపలుకులువినుము త్తమ | రూపముఁగైకొందునిపుడె - రూఢంబబలా! 340

చ. నామాటలనాలకించిచెప్పినభంగిఁజేయకమదీయాజ్ఞోల్లంఘనంబుఁగావించువేని, యనంతం

బగుపాపంబు సంఘటిల్లునంతయికాక నిన్నునునీభర్తనుంగడువరానియిడుమలనొండఁ

బాల్పడంజేయుదునుమీ! ఇన్నిసంకటంబులకులోనుగానేల ? నామేలుఁగోరుదానవైన,

మచ్చాసనం బతిక్రమింపకచెప్పినకార్యంబునెఱవేర్చి నవయావనతోభాకారండవైన

నన్నుంగూడి నమస్తభోగంబులుననుభవింపుము. మనకికమేలుకాలంబగుంగావున సంశ

యభయంబులుమానుము. తరుణీమణి! ఇదెకైకొనుమనియాశ్చిద్యంబు నయ్యంబుజనదనచే

నొసంగిన, నెసంగినతత్తఱంబునమారాడనోడి శిధ్ధహస్తయైసపరాశక్తియుం బోలెనిలి

చియున్నయతోపతింజూచి వాచంయమియిట్లనియె. 341

మ. అనుమానించెడవేలనే? విధుముఖి! - యాలస్యముంజేయకొ

య్యనఖండింపుముమత్స్వరూపమిపుడె - ట్లెనోవిలొకింతువిం

తనెనేనేవచియింపనేమిటికి? సిద్ధ - మ్మత్స్యఁడిశుండూసం

గినమేలైనవరంబుదప్పదుజరా - క్లేశంబువీడుకననుక. 342

క. త్రుటిలోననీవునన్నిపు | డిటుగనుచుండఁగనెనేవ - పింపుడుఁకడుము

చ్చటయగువినుతాకృతినిం | కిటురా! నిస్త్రింశమెత్తు - మేయుమటన్నుక. 343

- క. నుడువులుతడఁబడఁబడములు | గడగడయనివడఁకుచుండ - గాభయచడియా
జడదారి వేగిరంబును | నుడుగనిపూనికయుఁగాంచి - యువిదవెఱుపునకే. 344
- క. ఓపుణ్యమూర్తి! కటకట! కాపట్టు మొనిజ మొయెందు - గలదీపాప
వ్యాపారమవనిదగునని | ప్రాపగుమిముసంహరింపఁ - బాడియె? నాకుకే. 345
- క. మైవలియించెడువిన్న నె | యొనెల్ల! య కాపువనక - యోజింపకయి
జ్జేయెలువనేయనేర్చుకే? | గూచించినయెట్లొసంగె - హరుఁడినముకే. 346
- ఉ. మున్నెవరై ననిట్టివర - మంగొనిరే? భువిలోన నెన్నడుం
గన్నదిలేదులోకులనఁ - గామతీవిన్నదిలేదుచాలఁజూ
వన్నజనుల్లలంకుదుర - యారె! మిముంబలెఁజూవఁగోరువా
రెన్నఁగ నెందులేరికము - నీశ్వర! చిత్రముగాఁగఁగోఁచెడికే. 347
- క. నామానసమెఱుఁగుటకొఱ | క్షిమాడ్కినిఁబలికినార - దేమోయాకా
రా! మిమ్మునమ్మియుండెడి | భామినినగునన్నఁగలత - పఱపందగునే? 348
- ఉ. చెచ్చెఱనింపుమీఱననుఁ - జెంతకుఁజేర్చఁగరాదో? చేరఁగా
వచ్చినయంతలోనెయొక - వాడముఁగల్గునఁజేసినారు మీ
రిచ్చక మైనమాటయొక - లేనియుఁబల్కుకయంటనీకనే
డిచ్చ నెఱుంగనోమతీయ - డేలనొయివ్విధినుంటఁజెప్పఁడా! 349
- ఆ. కత్తియొకటినిచ్చి - కుత్తుకఁగోయుమం | చనెదరిదియుధర్మ - మగునె? మీకు?
మిమ్ముఁదనుమియేమి - మేలొందఁగలదాన | నెటులనేఁడెగింతు - నిట్టిపనికి. 350
- గీ. కోరిననురాజునడిగితై - కొంటిరింత | లోననాయందువెగఁటెలఁ - బూనవలసె?
మీకుమొక్కెడఁగాని, యీ-వ్యాకులంపుమాటలనుమానుఁడా! విన-మననురాదు. 351
- క. మీవిషయంబునలోపముఁ | గావించినదానఁగాను - కలిగిననదియే
దోవివరింపుడ | కోమలి | నీవిధముననలఁచఁదగునె? - యెడఁదగలంగకే. 352
- ప. అనినశరకంపంబోనరించియాచంచలాక్షి నీక్షించిపారికాంక్షియిట్లనియె. 353
- క. లోపములెంచఁగఁబూనినఁ | జూపుట్టకయున్నె? ముగుప! - సురులందైనకే
నీపలుకులుచిత్రంబులు | లోపవిహీనుండుగలఁడె? - లోకములోనకే. 354
- క. 'వినిపింపుమునానేరం' | బనియంటివి నేరమిట్టి - దనితెలిపినయే
మనియెదవో, నాకాసన | మునునడుపకయుంటనేర - మోమతీకాదో. 355
- క. ఇదినియెడఁగలనేరమె | గడ; యింతటికెక్కుడేమి - గావలయును? నీ
మదియొప్పుదేనియూరక | వదరకపామ్మింక పెక్కు - వచ్చియింపకుమీ! 356

- క. కోరినపని నెరవేర్చుగ | నేరననుచువలకరాదు - నీవనినేము
 స్నేహాధిగబలకగతే | దే? రాజీహృ! చెపుము; - యిట్లినడగునే? 357
- చ. అతులితపుణ్యలక్షణ శు - భాంగినొకర్తుబరిగ్రహింపఁగా
 వ్రతమునుబూనిపల్లెలును - పట్టణములనుమాఱురోసి నే
 వెతలుసహించినుంతయును - వేరటనొండుకసంచరించి, యీ
 సతితగునంచుతుట్టతుడ - సమృత్తిమైననుఁగొంటివెట్టివై. 358
- క. నీవలననాయభీష్టం | బీవేశోభలించుననుచు - నెంచితినిదియే
 మోవెగటుగనీవుమదికొ | భావించియొనర్పననుచు - బల్కితివికదా! 359
- క. ఈపనిజేయమిచేనగు | పాపంబట్లుండయింక - మైబొసఁగెడిమ
 తోపానలొగ్రక్షిలా | తాపశ్లేశంబునీకు - దప్పునెకుమరీ! 360
- క. పొమ్మునుటయుభయమునఁబా | దమ్ములుగడగడపడంక - దత్తరముననే
 నెమ్మొయినిమ్మునిమదిఁగో | పమ్మునుదొలగింతుననుచు - భామినియంతకొ. 361
- క. కరమునఁగలకరవాలము | ధరనిడితనగుండెపుడు - దటతటబడగకొ
 బిరుదుదనంపుమునింగని | త్వరయున్వైఱమిఱనోట - దడియాఱంగకొ. 362
- క. కురుళముల నెగయఁబాపుచు | నరముడినదోచుచునుట - కటువైవైటకొ
 సరినొత్తుకొనుచునించుక | సరసకుఁజనిమొక్కిభక్తి - సంద్రిల్లంగకొ. 363
- అ. నిరపరాధినినగు - నెలఁతనునామిఁడఁ | గోపగింపఁడగునె - తాపనొంద్ర!
 మిమ్ముబొంట్లుకీడు-మేలునెంచకయున్నఁ | జెడుదుమంతకంటె - జేయగలమె? 364
- క. ధనకనకవస్త్రచయవా | హసరాజ్యయుతంబుగాఁబ్రి - యంబుననన్ను
 గొనియనుభవింపకివ్విధి | నను'రా! ఖండింపు'మనుట - నాయమె? చెపుఁడా! 365
- క. ఈపనినిజేయుమనియా | జ్ఞాపింతురటంచుఁదెలియఁ - జాలకధృతి నే
 నేవద్దతి నెది సెప్పిన | నావద్దతిజేయుదాన - నంటిమహాత్మా! 366
- క. తెలిసినవారలుమిరీ | కొలనాయెడిఁగట్టఁదలఁపు - గొనుటరయంగా
 తొలిబాముననేజేసిన | కలుషముగావలయునొండు - గాదుమునీంద్రా! 367
- ఉ. ఒల్లనివారలొల్లకయె - యుండకనన్నును రాజ్యముకొనిరులో
 వెల్లివిరికొధరావరుని - వేడికొనంగతమేమి? కోరియి
 ట్లెల్లబరిగ్రహించినపు - డిష్టముదీఱఁగ సర్వభోగము
 ట్లెల్లకొనంగమీరనుభ - వింపకఁజాడలపోయుటొప్పునే? 368
- చ. అనియిటుదైన్యవాక్యముల - నవ్వరగాత్రవచింపుచున్నమిం
 చినకినుకకొమునీళ్ళరుఁ 'డిసీ' యనిమెచ్చక రూక్షదృష్టిలలి

గనియదలించియిట్లనియె - గారడ మెల్ల నెఱుంగనయ్యెనీ

చనవులు జెల్లవింకనను - సంకటపెట్టికుపామ్ముపల్కుకన్.

369

క. సత్యమువిడిచినసీసాం | గత్యముకొఱగాదుమాకు - కాడెఱుంగవునీ

వత్సంతగర్భ వేదివి | హత్యయొనర్పదువే? పుణ్య - మారడిఁబోడే?

370

క. న్యాయాన్యాయములెన్నికఁ | జేయంగలదానవై నఁ - జెప్పుమునాతో

సీయాజ్ఞ మీఱననలే | దా? యిపుడేమయ్యెమాటఁ - దప్పటకాదో?

371

క. కానిమ్ము నేఁడురేపటి | లోనీమదమడఁచకున్న - లోలూషీరో! నే

మానినిఁగానటుమీఁడట | మీసంబగుమారుపేరు - నిడుమీనాకున్.

372

చ. ముదుకడనాటచేఁగలిసి - ముచ్చటఁ దీర్చుకొనంగలేకయా

మదనవిరోధిమాటయును - మర్మముఁజెప్పి 'వధింపుమీననుక'

ముదమునయావనాకృతినిఁ - బొందుదునిత్తటి' నన్ననాకుమే

లాదప్రటకిచ్చయింపుకదు - రుక్తులువల్కెదవార! చెల్లునే?

373

ఆ. వయసునాఁడైనై - వడలకనినుఁగూడి | యందుననితలంచి - యూఱడిలక

యొనరనన్ననొల్ల - కుండుదానపుగాన | యదియకృత్యమొప్పు - నంటివిపుడు.

374

క. నాపలుకులొల్లకుండినఁ | బోహమ్మిటనుఁదవలదు - భూపాలుండో

నీపతిచెంతకుఁజనిన | ల్లాపంబులనాడుమనిన - లలనచిడిముడికన్.

375

క. చెదరితననాల్కొతుదితో | పెదవులఁదడుపుమనిదేమి - వివరీతమునేఁ

డొదవే? నిఁకనేమిసేయదు | మదిఁదొఁచదటంచునెంచి - మానింగనితాన్.

376

ఉ. మీరలునాచయింగినిసి - మిక్కిలినిర్దయలై మనంబునకన్

వైరముఁబూనియింకనెటు - వంటివెతల్లలిగించి చెంతకుం

జేరఁగనీకవిడ్వరముఁ - జేసినఁజేతురుగాక బుద్ధియీ

క్రూరపుకార్యముకొనలుపఁ - గొల్పదునిక్కముగాఁగజెప్పెదన్.

377

క. తిట్టినసెలువెడలంగా | నెట్టినఁగోపించియెంత - నిందించిననకన్

గొట్టిననోర్చెదనేనీ | కట్టడిపనిఁజేయఁజాలఁ - గటకట! వెఱుకున్.

378

చ. మీరు జరాయతులరై యుండిననునామదికింబ్రయంబ సర్వవిధంబులవెగటొందక మీ

యిచ్చానుసారంబుగా మెలంగుచుండిఁగలదాన యావనాకారంబుసంప్రప్తించుననిచేఁ

జేతమిమ్ముఖండించుటకెట్లాడంబడుదు? నిదితప్పుగా నెంచకమన్నింపుఁడు.

379

క. అనిభండితముగఁ బల్కినఁ | దనలో యోజించి మాని - తలయూఁచి దలం

చిన కార్యమునెరవేరఁగ | ననువగుమార్గంబునెంచి - యపుడిట్లనియెన్.

380

- గీ. పిలబో, నిన్ను శ్రాద్ధించు-టివ్విధమున | నేనెఱుంగనే ? యిక నల-యించులాగు
నింతదనుకను మీకుఁ గీ-డంచరాద | టంచునా మదిలో నిశ్చ-యించియుంటి. 381
- క. మేలై నంగీడైనను | వాలాయంబెట్టి బెడద - వచ్చినపుడు
పోవుమీమాటలు వినఁ | జాలనునే, నంటివదియ - చాలును సుమ్మి ! 382
- క. నీవుగనుచుండఁగానిదె | చేపవర నెవ్విధమునఁ - జేసెదనో యా
పైవేడుకలెట్టివియో | తీవ్రపడకుండు మీపుడె - తెలియఁగవచ్చుకొ. 383
- ప. అనిదిగ్గునఁతల్పంబుననుండిగియిదెభయంకరందై న పాపంబునాపాదిల్లఁజే ? దనటుమీఁద
నీవు పడుపాటులుబై వంబెఱుంగుఁగాక, యనియుగ్రుండైయావిరిబోజియంతకుపూగ్వ
మునెలఁబడెనై చియున్న వాలుఁగేలగొని యులిపించి కోపంబున నిట్లనియె. 384
- క. నెఱబడి కొన్న వంబును | వితఁజేసితి నొటనీకు - వేదనయును దు
ర్గతియుం బొరయించుటకుం | బ్రతినంగావించుకొంటి - బాపెదనేపుకొ. 385
- క. పతియాజ్ఞ యునామాటయు | మతి నెంచక నీవుగర్వ - మార్గమువిడి దు
ర్మతమును బూనితివిపతి | వ్రతవే ? నీవెన్నకపట - భాషిణివిగదా ! 386
- క. లలా ! ననుఖండించుట | బలితంబగుదోషమనుచు - వలికితివిడె; నే
తలఁద్రుంచు కొనెదనిపుడీ | కొలనీకుంగాకయెరుల - కుం జెంచడినే ? 387
- క. చూడుమని మునికృపాహముఁ | దోడనె యులిపించిమెడను - దునుముకొనుగా
యోడక యెత్తెందటుకునఁ | జేడియతనచేతులడ్డుఁ - జేసిభయమునకొ. 388
- ఆ. వలదువలదు వలదు - వాచంయమిశ్వర ! | త్వరపడంగఁదగునె ? - తాళుడయ్య !
సకలధర్మములును - జక్కగా నెఱిగియు | నాత్మహత్యదోష - మనితలచర ? 389
- క. అనిపలికి పట్టఁబోయిన | మునియాముద్దియనుఁ జూచి - పూనికచేడునో
ననబోజి ! చేరరాకుము | తనువెన్నటికైనఁబోవుఁ - దలఁకేమిటికొ. 390
- క. పలుకఁగవదికనీ నీ | తులువందునె ? యాత్మహత్య - దోషంబనుటఁ
దెలియనివాడనె ? యన్యుల | నలయించుటకైన, పాప - మదియేలయగుకొ ? 391
- ఉ. నన్ని పుష్పాంగింపకుము - నానుడిఁగై కొనకుండి మాన్పరఁ
జన్నె ? భవప్రియోక్తులకు - నెఱుంగు ముంగిడివాఁడఁగాను నే
నెన్ని నకార్యమిట్టి తఱిఁ - నేలయెనర్పక మానుదుకొ ? మఱీ
మన్నును నిష్ఫలంబనుచు - నవ్వలికిం జనినిల్చెధీరతకొ. 392
- జ. మదవతి పెక్కులానలిడి - మాయలమారి మునీంద్రు మార్గముకొ
మదినిదలంచి మాన్పినను - మౌనఁడిలఁడు నిజప్రయత్నముకొ

బ్రదిలెడు దైర్యమేమివెతఁ - బెట్టడలంచిన వాడోయంచుఁ బె
ల్లొదవుమనోవృధక వగచి - యోజనజేయదొడంగె నివ్వధిక.

393

క. మునిసెప్పినపనిదప్పక | యొనరింపుమటంచుబలిక - నున్నీశ్వరుడే
తనిపనుపులదలపోసిన | వినఁగూడనివయ్యోనేమి - వెరవిపుడెంతుక.

394

క. తగునీపనియనినేతునొ | తగదనిమానుదునొ యెవ్వి - ధంబుకుభంబో
తెగువకుఁబూనెనునేడితఁ | డగఁచాటకుఁబాలువడితి - నకటూ ! తుదకుక.

395

మ. తగదీదుర్వ్యవసాయమన్న డనకుం - దావైనిజగ్రీవమి

వ్వగఱిడించుకొనంగఁబూనెనిదియుం - బాపంబ, దానెట్లునుం

బగతోజావఁగనిద్దుడయ్యెనికనా - వాక్యంబులాలించునే ?

తెగినేఁజంపినఁజంపకుండిననునొం - చించుంగదా ! దోషముక

396

ఎ. కావుననేతద్వ్యాపారంబుదగదనివెఱచినోర్వకమానినను, నితండుకయంబునుఱిండించు
కొనుటనిక్రమంబు. మదీయవల్లభుండితికి నన్ను సమర్పించునయంబుననెట్టికార్యంబుఁ
జెప్పిననునితనిమాటకుమారాడక యాజ్ఞానువర్తినివై ప్రవర్తింపుమనిశాసించియున్న వాఁడు
సత్యసంధుండైనపతిశాసనంబునతిక్రమించుటయు క్తంబుగాదు. కానమునీర్ష్యనియాజ్ఞ
ప్రకారంబునడుమకొనుటయు క్తంబుగాఁదోచుచున్నయది. సర్వంబునుభగవత్సంకల్ప
ప్రకారంబునఁబ్రవర్తిల్లుచుండు. నీవిషయమైచింతించుటవలనఁ బ్రయోజనంబుగలుగదు.
ఇంకనుగొంతయితనికడంకమాన్సుఁ బ్రయత్నించిమాచివట్టువీడకున్నచో నేనఱిండించి
భూపాలునికట్టిడి నుల్లంఘింపక మెలంగినదాననయ్యెద. నిమ్మునీర్ష్యుండు సెప్పినలాగున
యావనరూపంబునొందిపునర్జీవితుండయ్యెనేనినఁతోపంబ. కాదేనికాఁగలరీతినిఁగాఁ
గలదనిచిచారించి, తొలుతనతనియూఁడువనుదుపనిశ్చయించినిస్త్రింశంబెత్తి ప్రణీకొన
గమకించుచున్నయతనిఁగాంచివారించియిట్లనియె.

397

క. తగునయ్య ! యిట్టిపనికిం | దగువనహించుటయు, మీకుఁ - బలుపఁగఁగలవా
రుగలరే ? లోకముటానక | మగువనునేనఁగనెంత - మాత్రముచెప్పఁదా !

398

క. నలదుడుగుడనిన, యతఁడే ! వలననిమాటలనువిడుము - వారింపగనీ
నలనఁగాదూఁగయా | నలఁబొమ్ముభయంబులేదు - వనితలో ! మాకుక.

399

క. శాసనముమీరినపుడే | స్వస్వడిఁగలిసిగొంటి - సేకుకమావై
వ్యాసంగ మేల ? చావం | గానన్నద్భుంపైవైన - కాలములోనక.

400

ఉ. ఆనతివీటిఁబుచ్చియిపు - డొననికాదనివల్కుచున్నని

న్నీనిశితానినేనిపొలి - యింపుదుఁగాని, యతైనగిన్ననా

లోనఁదొలంగదింకఁ ద్రుటి - లోకొలనీయొడిఁగట్టియేవఁగాఁ

బూనిత, నాటచేఁబ్రతిక - పోవఁగఁగల్గెనునీకుపాదసి !

401

- చ. పుడమియురాజ్యముకొభట స - మూహమునింకనుగల్గునర్హు
 గృహఁగొఱలేకఁగైకొనిన - వాడనుభూపతి నైనవాడనా
 నుడువును లేక్కనేయపు గ - నుంగొనుమర్యెడిలాగు, నెత్తబో
 యెడిబరువెద్దుతోఁదొలుత - నింతనిచెప్పనచేటికింజుమీ! 402
- గీ. అనుచుమునివల్కుటయు, నింతి - యైనమీర | లేమిగావింపుమనియెడ - రిపుడునన్ను
 తెలుపుఁడా! యంచునడిగె; నే- డెలుపలేడెయ్యవిధంబునునీతోడ-ననియెనతఁడు. 403
- వ. ఇట్లువచియించి మని తనమనంబున, నిష్పడీకప్పరగంధినాప్రయత్నంబు ననుసరించినడు
 చుకొనునదియునుబోలె తోచుచున్నది. యటులనగునేని నాయుద్దేశంబు నెఱవేఱంగల
 దనిసంతసించుచుండ నయ్యంతియొక్కింత విచారించియతనింజూచి. 404
- క. అన్నియుఁదెలిసినమీరే | నన్నీదుష్కార్యమిపుడో - నర్పుము నెదరే
 మున్నదిఁకననఁగయ్యాకొల | కున్నే నెటుబాలుపడుదు? - ఘోరంబక! 405
- క. మీమాటనువినకుండిన | నేమోమఱివిన్న నేమొ - యేకడిపుడిం
 దేమాడ్కిఁగలుగునోనా | లోమిక్కిలికొంకువెఱగ - లుగఁగాఁదొడఁగెన్. 406
- క. ఎటుల? నననుముఖుఁడైయా | జటియిట్లునునల! వలదు - సందేహమునీ
 విటురమ్ముకొనుమువాలుం | దటుకునఖండింపుమపుడె - తరుణుడినగుడుక. 407
- క. పిమ్మటజరకుడననియెడి | పిమ్మటవర్ణించిచాలఁ - బ్రియమునబలుచం
 దమ్ములనింపగునయ్యై | దమ్ములదొరకేళిలోన - నురింతునినుక. 408
- క. బేలా! వృథంబుగానే | నేలాచావంగనెంత? - నిందుననాకుక
 మేలాదవకయుండెడివో, | నాలోచింపకుముదీని - కైయనివేడ్కక. 409
- మ. మునినిస్త్రింశ మొసంగినంగొనియధా - పూర్వంబుగానాత్మయం
 దుననెంతేనియుభీతినిొందియిపుడీ - దుష్కార్యముక సాహసం
 బుననేనేవిధిఁజేయనేర్తునకటా! - పూన్నికొనివారింపనెం
 చినయత్నంబుఫలింపదయ్యెననుర - ట్టింపంగదేయాశ్వరా! 410
- గీ. ఇంకతగదన్న మునివరం - డింగలమున | నేయిఁజిలికినయట్లుగు - నిశ్చయంబు
 నెల్లరే! యిపుడేనేమి - నేయుదాన | నిట్టిపాపంబునెట్టొడి - గట్టుకొందు. 411
- గీ. అనుచుఁజింతింపుచున్నల - తొంగిఁజూచి | యతఁడువేగిగెట్టియి - ట్లనియోహహ!
 వనిత! యంతనేపయ్యెనే - హలునొసఁగి | సంహరింపుమువేవేగ - జాగువలదు. 412
- ల. లేక మైననీకులేదాపాపము, సత్య | మిదియధర్మమునుచు - నెంచుకొనకు
 నేనెఱుంగనట్టిచీతిలేదెందున | ర్వజ్ఞుడంద్రుదాని - వలననన్ను. 413

- చ. తలకమమింకఁబాపముగ - దా! యని మానసమందునర్హముం
దెలియఁగవచ్చునీకువిను - తింపఁగఁజాలినరీతిమీఁదటై
కొలయొసరించుటెట్లునుచు - గుండెదుబేల! భయంబుగల్గినే?
యలఘుతపప్రభావయుతు - లై నమునీంద్రులొనర్చునేతలక. 414
- క. కావునసత్కార్యంబని | భావంబుననెంచియొండు - భావింపకల
క్షీవిభునిరూపమేర్పడ - వేవేగంద్రుంచియనుభ - వింపుముసుఖముక. 415
- క. అనిచెప్పివృథాతిపత్నిం | ద్వరఁజేసినయతనియాజ్ఞ - గదప్పఁగలేమిక
కరమునఁదాఁబట్టినయా | కరవాలముఁజూచియునిని - గనిమైనదఁకక. 416
- చ. పగమకృపాలవాలుబుధ - భావవిలోలునుశీలునద్దుణా
కరుసురపాలుసీలతను - గాంచనచేటునిశాటకాలునుం
దరనుకపోలుభూధరుని - తామరసాక్షుని భక్తజానుక
జ్ఞధినుతానుకూలునెద - సంస్కరియించి నమస్కరించితాక. 417
- ఉ. ఓకమలోద్భవారమణి! - యోనుజనావన! యోపరాత్మరా!
యోకలుపాట పీడహన! - యోమురమద్దన! యోజనార్దనా!
యోకరిపాల! యోవిమల! - యోసకలాత్మక! యోదయాకరా!
యోకమనీయవేష! కుగ - రోద్ధగ! నామొరనాలకింపవే! 418
- సీ. నీలాంబుదశ్యామ - నీశామనః కామ - శ్రితజనపాల పో - షితమచేల
నాగభూషణమిత్ర - నాగరాణ్ణతిప్రా - విమలాంతరంగ దు - ర్విషయభంగ
విశ్వకల్పధార - విశ్వేశనుకుమార - ప్రకటమై రివిరామ - భవ్యనామ
సామకాహితకాల - సామగాన విలోల - రాజితహర స - ర్వజ్జధిర
- గీ. సన్నతకుభాంగ యోగిహృ - జ్జలజభృంగ | తరణికోటి ప్రకాశ సం - తాపనాశ
యాదిమధ్యాంతరహిత వి - భ్యాతచరిత | కలుషముల నొందనీయక - గావ్రవరద. 419
- శా. నీవేదిక్కిఁకదుష్టసంహర జగ - న్నిర్మాణ పాండిత్య పూ
ర్ణ! వేదాంతపద స్వరూప! నిగతా - నందా! ముకుందా! యుపేం
ద్రా! వాణీపతి ముఖ్యవందిత! యనం - తా! శాంత! సత్యప్రియా!
దేవా! నామొరనాలకించి మదిసం - దేహంబు వారింపవే! 420
- ఉ. ఈమునితల్లజాండు ధృతి - నిత్యతీక 'జంపుమునన్న'టంచు నా
చేమొగినిచ్చె ఖడ్గమును - చెల్లర! యింతటి ఘోరకృత్యముక
భామిని నేయఁగాఁదరమె? - పాపమునిట్టొడిగట్టి పోవఁగా
నేమొకొపూనెనేడితఁడు - హేపరమేశ్వర! గావవేనకుక. 421

- మ. సభలోదాయలు కోకనూడ్పుతతినో - శౌరీ! జగన్నాయకా!
 సభసంకాశవి నీలవర్ణ! వరదా! - నారాయణా! శ్రీధరా!
 శుభదా! కామ్రమటంచు గృష్ణమదిలో - స్తోత్రంబుఁగావంప, వే
 గభయంబుకొ దొలఁగించి ప్రోచినవిధిక్ - గాంతకృతముగగానవే! 422
- క. ఖండింపననిగ దానే | ఖండించుకొనంగ బూనె - గడుకోపమునో
 యొండఁగలేకనే నీ | దుండెగ మొసరింప గృహిని - దొడఁగఁగనిల సెకొ. 423
- ఆ. ఆడినమాటచెల్లనని - యాజ్ఞయొసంగెను మారువల్కుఁగా
 నోడియకార్థమయ్యు నిపు - డొప్పితిఁ జంపకదీక్షింకఁ జే
 యాడిననాడకున్న; మది - యందునినుకొ స్ఫురియించి పూనినే
 గూడునుమాడదంచనక - గొంకకమానిని సంహరించెడక. 424
- గీ. అనిజనార్దను నతిభక్తి - నాత్మ నెంచి | భయమువర్జించి నైర్భయంబు - బాగుకొలిపి
 వెలదికరవాలమును ఝళి-పించియెత్తి | యనఘ! కర్తవ్య మెఱిగింపుఁ-డనినహాని. 425
- క. లలనా! మాటికిమాటికి | బలుకంగావలెనె? యిన్ని - పలుకులుగలవే?
 తలఁపున సందేహింపక | చెల్లయఁగఁఖండించి పిదప - వేడుకఁగనుమీ! 426
- క. ఇదెవత్తుకఁ బాచితిని | యృదవదతో బ్రౌద్ధువోయె - నాల్గ్ముఁజే
 నెడవేలా? యొకప్రేటునఁ | బదకఁద్రుంపుము శుభంబు - బడయదుమనినకొ. 427
- చ. కలికిరంబునందుఁగల - ఖడ్గముతద్దృహ దీపకాంతిచే
 దశతశలాడ ముంగురులు - దాపలిచే నెడఁబాపు. కొంచుఁదాఁ
 దొలఁగిన వైటకొంగుఁ జను - దోయిపయికో సవరించుకొంచు ని
 శ్వలమతినిల్చి వేలుపుల - బాలఁగభక్తిదలంచి యాత్మలోకొ. 428
- క. నానలలేదు నేరము | గావింపఁగరానిపాప - కాగ్ధంబునునే
 గావింపవల సెనోభూ! దేవీ! ద్యౌవాణి! మీరు - దీనికిసాక్షుల్. 429
- నీ. సృష్టిసౌతిక్షయ - సిద్ధసంకల్పలై - కీర్తింపబడుయోత్రి - మూర్తులూఁ
 ప్రజ్ఞావిశేషవై - భవపరిపూర్ణలై - ప్రణితినివలయుది - కాప్పలూగ!
 ప్రాప్తానుకూలసం - పద్విపత్వలదులై - ఘనతఁజెందిన నవ - గ్రహములార!
 మానితోన్నతసత్య - మార్గసంచారులై - చాలభౌసిలునూర్పు - నంద్రులార!
- గీ. తపసియాజ్ఞను నేడలఁ - దల్చియిపుడు | కొలయొనగ్నఁగమదినియ్య - కొంటినమ్మ
 గలుష మొండఁగనీయకఁ-గావరయ్య! | మిగులవేఁడెదమిముమిము-మిమ్ముమిమ్ము. 430
- వ. అనిసంస్కరించిసాహసంబునభండానురసంహారోద్యక్తయైన సమయంబునఁదోచినచూ
 ముండియంబోలెయప్పుడు, 431

క. ఆలీభపాదయైకర । వాలమునంకించియై త్తి - వనితామణియా
భీగతి నే సమునితల । నేలపయిందునిసిపడఁగ - నిమిషార్థమునకొ. 432

శా. ఆనారీమణియవిధంబుననిజా - జ్ఞానీనయైద్రుంప, యు
గ్రానేజచ్చితిజచ్చితింజెడిపెనకొ - ఖండింపఁగాఁబూసెర
మా ! నన్నావును ! యంచుజచ్చునపుడా - మారీమఁడెట్లాచ్చెనో
తానాలక్ష్మణుఁడీరి, యట్లఱచియం - తగ్గిందఁగూలెకొవెనకొ. 433

ఆ. మునివరుండునచ్చి - భువిమీఁదఁబెడుటయుఁ । గాంతవెఱఁగుఁడెంకి - చింతమీఱ
నేమిసేయుదాన - నికనంపుచుగ్గము । మడరినిలిచికనుచు - మిడుకఁదొడఁగె. 434

వ. ఆనిచెప్పిన, యవ్వలివృత్తాంతంబెట్టిదనియడుగుటయు. 435

ఉ. దారుణవహ్నిభక్షణ ! ముదప్రద ! తాపసలోకరక్షణా !
భూరుహయుగ్మభంజన ! ను - భూషణశోభిత ! భక్తరంజనా !
సారసమిత్రకోటిసమ - సన్నతతేజ ! హరీ ! కిరీటివం
ద్యా ! రిపుజాలభీకర ! జ - యంకర ! భూరమణా ! దయాకరా ! 436

క. పంచాయుధధగ ! పావన ! । పంచాయుధజనక ! దాన - వద్విపపటలీ
పంచానన ! కమలాసన । పంచాననముఖ్యనినుత ! - పావనవరితా ! 437

భుజంగప్రయాతము

త్రిమూర్తిస్వరూపా ! స - తీపుష్పచాపా !
రమాలోలభూపా ! ప - రా ! నుప్రతాపా !
సమీచీనభావా ! ప్ర - శస్తప్రభావా !
రమాకాంతపాలా ! ని - యాధార్థమూలా ! 438

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర నరరూపాద లక్ష్మీనర్దశశతుర్విధ కవిత్వముమాత్వాభి
రామ, భూనురకుల శ్రీరహారావారవ్యవస్థానీసామ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాపస్తంబనూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహార్యపుత్ర,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయనామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబున నుత్తర
భాగంబునం ద్వితీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శ్రీరస్తు.

విజయేశ్వ చరిత్రము

ఉత్తరభాగము

తృతీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీవత్స! దేవకీవసు ! దేవస్తుత! పాపనాభి - ధేయ! చిదానం
దా! విశ్వంభర! ఘణిరా ! డ్రాగ్రాగ్రస్థలనివాస! - రాజవిలాసా! 1
- ప. దేవా! అవధరింపుము. సద్గుణగణవిశారదులగు శౌనకాదులకు, సన్నతపుణ్యకథాశతాం
గనూతుండగునూతుండిట్లనియె. నవ్విధంబునఖండితంబైన మునికశీబరంబునుగాంచి
యశోవతివిభ్రమాకులమానసయొక్క ర్తవ్యంబుదోషక ఖడ్గహస్తయైనిలిచి యుండ
నయ్యవనరంబున. 2
- ఉ. వాకిటనున్నయుగ్రుడుక - వాటముచెంతకుఁ బోయిమాచిహా!
చీకుమునికృపాధాయిటులఁ - జెందుదురే? తగునే? దురాత్మురా
లా! కలుషంబుగల్గటఁది - లంపవే? ధర్మమే? నీకటంచుదెక
వ్యాకులమొందికేకలిడి - యారట మొప్పగఁ జిందులాడుచుకొ. 3
- క. కలదే యాయన్యాయం ! బిబు; భూపతిధర్మపత్ని - యివ్విధమునఁదాఁ
గొలనేయఁదగునే? యెవ్వయ ! గలరిచ్చటమాకుదిక్కు - గాఁగలవారల్. 4
- మ. జరతుండొక్కనుగుణాన్నితుండునుమహా - శాంతాత్ముడొక్కసద్వ్రతా
చరణాసక్తుఁడు సుత్రమోత్రముఁడునా - జ్ఞానాధిపక్బూజ్యాను
ద్గురునిద్రుంచిన పాపరూపిణినిలో - కుత్సెత్తురే? సంపదల్
స్థిరమైయుండఁనే? దుస్వభావులకునం - సిద్ధించునేభద్రముల్. 5
- క. ఇటువంటిదానిసెందును ! గటకటనేజూచియెఱుఁగఁ - గడపటన్నిటి
చ్చటఁజెడిపెచేతనినిజ ! చ్చటకుకొవిధియుండెనేమొ - చూడఁగనయయో ! 6
- ఉ. మాయలహరియివ్వనిత - మానినిఁగూడుకఁగాపురంబుఁదాఁ
జేయుటకిచ్చలేకచెడు - చెద్దుకిఁబాల్పడిమచ్చరంబుతో
బాయఁగలేనిరక్తిఁగల - భంగినటించినీధివేళన
న్యాయముగావధించెనపు - యంబునుగన్గొనియిట్లు; చెల్లరే! 7

ఉ. చాతయవోలెనర్పమును - తాపసవర్ణనకిచ్చిమించువి
భ్యాతినిగాంచిపిమ్మటఁగు - లాంగనతోఁ దఱిఁజూచిరేయినీ
వీతనిజంపు'మంచుపచి - యించియొకండు నెఱుంగనట్లుగా
భూతలభర్తరాజ్యమును - బొందుటకై తఱివేచి యుండెడున్.

8

ఆ. నృపతికెఱుకలేక - నెలఁతయీదుష్కార్య ! మెటులనేయనేర్చు? - దిటవుగాఁగ
యతనికృత్రిమంబె - యగునింతయునునమ్మి ! ప్రాణములనుగోలు - పడియెమాని.

9

ఉ. ఇష్టవిలాసయోగ్యుడొకఁ - డేనియులేఁడే! మహాత్ముడొఱుమునిం
గవ్వరగంధిజంపినయ - కార్యమువేగ మెపోయి రాజుతోఁ
జెప్పఁగజాలఁడే? యిటుల - నేయుటపాడియె? రాజపత్నియే
తప్పినరెంచిసందగిన - దండనశాస్త్రములందుఁ గల్గదో?

10

ఉ. ఓపురవాసులార ! వినుఁ - డుత్తములార ! వినుండుమద్దురున్
'బాపమటంచుఁ గొంకక నృ - పాలునిపత్నివధించె జూడుఁడా!
యోపిన జీవనావధము - లుండినవే బ్రతికింపుఁడయ్య ! సం
తాపముఁబాపుడయ్య ! నుకృతంబునుఁ గీర్తియమిశుఁడైన్.

11

ఉ. ప్రాపగు వారలెవ్వరికఁ - బాయకపుత్త్రుని భంగినెంచి యెం
తోపరితోష మొప్పనను - దూఱకఁగొట్టక యించుకేనియున్
గోపముఁ జూపకెల్లపుడు - నుండయనారయు తండ్రివంటి యీ
తాపసవర్ణునిందునిమె - ధర్మమధర్మముఁ జర్చనేయుఁడా!

12

ఉ. కానలలోననుండి కల - కాలముఁ గష్టములొందలేక 'యే
మైనను నయ్యెనై హిక ను - ఖాప్తిమెలంగెద, నంచువచ్చియీ
మానవనాథు వేడిముని - మండనుఁడెల్లనిరుల్ గడించెనీ
చానసహింపలేకపుడు - చంచెను నిర్దయనేమి నేయుదున్?

13

ఉ. కోరినృపాలు రాజ్యమును - గొన్నపు డేంతయె చాలునింతివైఁ
గోరికియున్నచోదగిన - కోమలినెచ్చటవైనఁ దెచ్చిసం
సారముఁజేయవచ్చు'నని - సమృత్తినుండకరాజ పత్నివై
నేరకవాంఛ నించెనది - నేరముగానిపు డేర్పడెకఁగనన్.

14

ఉ. జిత్తులెఱుంగఁ దీచెడిపె - నెప్పిన మాటలు నిక్కమంచుఁ దాఁ
జిత్తములోన నెంచెను గు - శీల మాటలుదు స్వభావమున్
బత్తియు నమ్మఁజెల్లనె ? వి-పత్తినిఁజెందఁగఁ బోవువేళ యే
యుత్తముఁడేనియుం జెడును - యోజననేయఁగ నేగఁడెన్నగన్.

15

- అ. ఇంతి తెగువకత్తె - యింతటి పెటుబుట్టె | రాచకులమునందు - రామరామ !
పారికాంక్షివరుని - ప్రాణాపహరణార్థ | మవతరించె నొక్కొక్క - యవనిలోన. 16
- అ. వివదయ్యెమాని - యాయువింతియయింక | యురకదీనివిడిచి - యరుగరాదు
కట్టుకున్నచేలు - కుమ్మరపురుగుండ్రు | తెలియజేతు నేమ - దీయకత్తి. 17
- క. నమ్మించిగొంతుఁగోసిన | దిమ్మయలమారి దీని - నెల్లజనంబుల్
నమ్మంగరాదని తిట్టంగ | నమ్మించెదనొక్కరూక - కంగడివీధిక్. 18
- అ. మాని ఎరుఁడు జన్న - మాకుబాధ్యతలేదె ? యతనిశిష్యుడను మహాప్రియుండ
నదియుఁగాక మంత్ర - నగుదునుగావున | రామనలఁతుఁగొందు - రాజ్యమెల్ల. 19
- చ. అనికడునుగ్ర వాక్యముల - నాడుచునల్లరిసేయ, యుగ్రుఁడే
లనొనడు లేయినిట్లు జను - లందెనుకూతలువెట్టి చీరతా
గనలునఁబల్కుచుండెడిని - కాగణ మెద్దియొ యంచుమానికా
సనమునఁగాఁపుగాఁగ మెగ - సాలఁజరించునృపాలుఁ డెంచితాక్. 20
- అ. అంతకంత కధిక - మైన యుగ్రునికేక | లాలకించి తపసి - కట్టివేళ
నేయపాయ మొదవె - నోయంతిపురమున | నెఱుఁగవలయునుచు - నేగుదంచె. 21
- అ. అటులవచ్చి కేళి - కాగారి సామిష్య | మందునిలిచియున్న - యట్టియుగ్ర
నుగ్రమూర్తిఁజూచియొయ్యనఁ దా మొక్కి | భయముభక్తిమీఱఁబలుకరించి. 22
- క. ఓవ్రపోత్రమ! యిట్టిపు | డేవెగటగుకేకలిడుట - కేమినిమిత్తం
బోవివరింపుడ, వినినే | గావింపఁగఁదగినరీతిఁ - గావింతుఁడగక్. 23
- అ. ఈనిశీధివేళ - నిచటనొంటిగనిల్చి | యుండుటయునుజాల - యుగ్రమైన
మాటలాడుటయును-నేటికి? పదియింపుఁ | డయ్య! మదినిసంత-యంబువొడమె. 24
- క. జననన్నుతుండైనతపో | భనునకునేదేనియిచటఁ - దక్కువపడెనే ?
వనితామణిచెప్పినలా | గునమెలఁగుటలేదో? మీకు - కోపంబెలా? 25
- క. ఆరమణి నేరమోనా | నేరంబోపేతువెద్ది? - నిజమెఱుఁగుటకుం
గోరివనుదెంచి నాడను | భూరిగుణాధారి! విషయ - ముండెలుపుఁడొగిక్. 26
- చ. అనిప్రార్థించిన విజయాశ్వసింజూచి. 27
- మ. అపుడుగుండుపురత్రయీహరణకా - లాత్మ్యగ్రకోపోజ్వల
త్త్రిపతాకాననుఁడైనదర్పకవిరో - ధింబోలె రూతుంబుగా
నృపతంగిగ్గొనివల్కెనోరి! కుమతీ! - నిర్దోషియంబోలెన
న్నిపుడీకారణమేమటంచడుగనా - నే? తోచదోసిమదిక్. 28

చ. అడిగినవాని నెల్లనుగు - బాధ్యునిభంగినొసంగిచాలగా
నడచువమాటలాడివృద్ధ - యంబునమచ్చర మొప్పమధురక
మృదసమునిందపోధనుని - మేలునుగోడును నెంచకీనిక
ముడుంగక నీవునీతరుణి - మూలముగాగడ తేర్చికానవే? 29

ఆ. అన్ని కార్యములును - సన్నద్ధమొనరించి | మిన్న కెఱుంగనట్లు - నన్ని జేమి
హేతువంచునడుగు - తెంతయుఁజిత్రంబు | మెచ్చవచ్చునిన్ను - మేటివహహ. 30

ఉ. ఉత్తముఁడైనమానివరు - నోడకవాపము నెంచకయ్యయో!
రి త్తకురి త్తచంపుమన - రేచెనె? బుద్ధివివేకదూరి! యీ
మెత్తనిమాటలుంబ్రియము - మిక్కిలిభక్తియుఁజాలుఁజాలునీ
చిత్తమెటుంగనయ్యెనుయి - నీ! నినుఁజూచినరోతపు పైడిక. 31

క. ఇంతటికిఁదెగించిననీ | వెంతటికిఁదెగింపకుండు - వికనోరి! ధరా
కాంతుఁడవకారియైనకా | వంతకుపాల్గొకజనులు - వర్ణిల్లుదురే? 32

క. తెలియనివారలునిన్నుకా | బలుకుదురుఘనుండవనుచు - బ్రజ్జారహితుల్
తలపంగావారిలు; కడుఁ | గలుపాత్ముఁడవీవుబాగు - గాఁగనుఁగొంటిక. 33

గీ. విప్రుఁజంపుటయగ్రజా - వెలఁదితోడ | గలయుటయుసాధువులగేలిసలుపుటయును
గడఁగియొరులగేహంబులు - గాల్చుటయును | హోగ్రకిల్పిషసంసిద్ధి - నొందఁజేయు.

క. దయమానిసంతయింపక | భయమొందకసత్పురుషుల - భంజించినవి
శ్చయముగసిరిచెడువంశ | త్తయముగు; దుర్జయునకేల - గల్గు? శుభంబుల్. 35

ఆ. తపసియాడిగినపుడు - ధనరాజ్యములసతి | నొసఁగయిచ్చలేక - యన్నఁదెలియఁ
జెప్పియనుపరాడె? - తప్పేమి? లేదన్న | నిచ్చి, చంపికొనన - చేల? చెపును? 36

క. మాకరయఁగహితశత్రుఁడ | వైకపటముగానటించి - యన్యాయముగాఁ
జీకుమునిజంపించితి | వీకార్యముతగునె? నృపతి - వే? నీవెన్నక. 37

క. నాశక్తినింకఁజూడుము | నీశర్మబడఁగునటుల - నిర్భాతసమం
బాశాపమొసఁగియిపుడే | నాశనమొనరింతువిడతు - నా? నేనురకక. 38

క. అనినటుఁడాగ్రహమున బ | ల్గిన, యాత్సర్వంబుభీతి - కింగయుఁగదురక
జనపతిక డుకాంతోక్తుల | వినమితుఁడైయిట్లునియె - వివరమెఱుంగకక. 39

మ. జగతీనిర్ణరవంశభూషణ! భవ - చ్ఛాపగ్రదావాగ్నితో
ర్వగిరికుండునునోవఁడోపుదునె? నే - భవ్యాత్ముఁడోమానియె
వృగఁదామానినిచేవధింపఁబడెనో - వాడంబుఁగల్పించియా
మృగరాజ్యధ్యయజేలఁబెనొకొత - ద్వైతైతముంబల్కుఁడా! 40

- క. ఇంగముఁదెలియనినామీఁ | దంగనలిననేమిఫలము ? - తగవవిధమె
బృంగియొవినగోరితిఁదీ | ర్పంగదసంశయమువేగఁ - బ్రవిమలహృదయా ! 41
- క. నూచింపకనామైనిటు | నీదంబగునిందమోపి - నిందించెదరే
మోచిత్రమనిన, నైఁపక | వాచంయమిళిమ్యుఁడవుడు - వారనికనుకకే. 42
- మ. విజయాశ్వావనిభర్తకీట్లనియె నీ - విశ్వాసముకొ ధర్మముకొ
నిజముకొదేవుఁడెఱుంగుఁబొమ్ము ; చనిమా - నింజంపిరమ్మంచునీ
రజపుత్రాక్షినిమున్నుబంచిననుఁ జే - రకొవచ్చినాతోడన
క్కుజపుంబల్కులువల్కెదేల ? యిదిసీ - కార్యంబుగాదే ? నృపా ! 43
- మ. చనవుకొభక్తియునింకఁజాలుమదిలో - శంకల్పసంసిద్ధియ
య్యెను రాజ్యంబులభించెఁ జచ్చెఁగద మా - సీంద్రుండునావత్నిఁజే
కొనిజీవింపఁగనేర్చునే ? యిపుడుచి - మ్మల్దీతెఱఁబో, యంచునీ
వనుమానింపకగేలిసేయుటిది, యా - హా ! తోచెనాబుద్ధికికే. 44
- చ. తలచిననాదుకార్యము వృ - థాయగునో యగునో యటంచున
గ్గలమగుసందియంబున వి - కారమునొందుచుఁగూర్చుమానినీ
ధులఁజరియించుమండివగ - తోయిటనేమొరపెట్టినంత నే,
తెలియనివానిభంగిఁజను - దెంచితివీస్థితిఁగాంచిపోవఁగకే. 45
- క. లేకున్న ? నిన్నుఁజీరితి | నే ? కడువడినింతరాత్రి - నిర్భ్రాటికిని
వేకారణమునవచ్చితి | వాకస్మికముగ ; వచింపు - మాకూతంబుకే. 46
- ఉ. మించెనుకార్య, మాతపసి - మిమ్మెటకేనియుఁ బోవఁబంచియా
ర్జించినరాజ్యసంపదలఁ - జెల్లాబడిందనయిచ్చలాగుగా
వింతుకొనంగరాదె ? యవి - వేచనకుకొ ఫలమిట్టిదయ్యెఁదా
వందితుఁడయ్యెఁబోతుదకు - వాంఛనునొందకవీడెజీవముల్. 47
- క. నీయాజ్ఞగాకయుండినఁ | దోయజముఖియింతవనికిఁ - దొడరునె ? తానై
చేయంగదలఁచినంతయుఁ | జేయించితివింకనేమి - జేసెదు ? చెపుమా ! 48
- క. తిట్టెనొకొట్టెనొనిర్దయఁ | బెట్టంగారానిబాధఁ - దెట్టెనొ ? నిన్నుం
జట్టనద్విజ్ఞాఁడనియెంచకఁ | గట్టడివై యిట్టిపనికిఁ - గడఁగయిగునే ? 49
- గీ. ఇచ్చితివిరాజ్యముడిగిన - నిచ్చగలుగ | కిచ్చినదికొన్నఁగైకొందు - సగ్గులేదు
గానినిష్కారణంబుగా - మానివరుని | నింతితోఁజెప్పిచంపించు - కేల ? యనిన. 50
- ఆ. నృపతియిట్లానియె - నేనుమీరనెడి వృ | త్తాంతమందు లేక - మైననెఱుంగ
|| వంచనయు నెఱుంగ-వాఛంయమినిఁ జంపఁ | దలంచునెఱుంగ మీప-దంబులూస. 51

మ హరికింబ్రీతిగ రాజ్యముకొని పరులునే - నర్పించితికొ మూనికిం
దరుణికో గోరినసంతసంబమరగా - దత్తంబుగావించితికొ
గురువుం దైవముదానె యంచు భయభ - క్తులల్లి నేపించితికొ
పరమార్థంబుగ నిన్నినేసితుడఁ జం - పులుద్ది నేనెతునే ? 52

చ. స్మగహరతుల్యుడైన ముని - సంగ్రహకర్పణజేసియున్న యా
సిరినిఁగొనంగ నేమరలఁ - జిత్తమునందలపోసి నంపిత
ద్వితము నొందఁగాఁగడఁగు - దుగ్మతిఁగాను, గుణాఢ్య ! యింత దు
ష్కరమగునట్టి కార్యమును - చానయెనర్చుటచేమి హేతువో. 53

చ. సరసిజనాభు పాదములు - సాక్షిగఁజెప్పెదనయ్య ! ఎఱనిశే
ఖరుడను వధింపఁగాఁబడిన - కారణమెట్టిదియో యెఱుంగనే
హరిహరి ! కృష్ణకృష్ణ ! దురి - తాత్మ్యుడనంచుఁ దలంచినన్నని
ష్కరుణను దూఱరాదువినఁ - జాలను కర్ణములంద దుక్తులకొ. 54

ఉ. ఆపనుధామరేళ్వరుని - యానతిఁబూని హజారమందునేఁ
గావలియుండి మీరినట - గట్టిగఁగూతలు వెట్టుచున్న యా
రావము నాలకించి యిటు - రాత్రినిఁదాముని శిష్యుడైపైవా
పోవఁగనెల ? యంచెఱిగి - పోవుటకై యరుదెంచితికొ వడికొ. 55

క. ఇంతకు మిక్కిలి నేనొ ! క్రింతయు నెద్దియు నెఱుంగ - నిదినత్వం బీ
వితయగు ఘోరకృత్యముఁ | గాంతయెనర్చుటకుఁదగిన - కతముంజెపుడా ! 56

క. కనలు డిగియావి శేషము | వినఁదగినదియైనవేగ - వినిపింపుడు న
న్ననవలదేమియునే త | ప్పను నాయెడలేదటన్న - బూమెవడుగుతాకొ. 57

గీ. కొంతకొంతి వహించి భూ-కాంతుఁజూచి | పరుషభాషలుమాని య - చెప్పెనుగాఁగఁ
జెప్పఁదొడఁగెను మానిజ-చ్చిన విధంబు | నెంతయును దైన్యమున దుఃఖి-మినుమడింప.

క. వినవోయి నీకులాంగన | మునినొల్లకయతఁడు చాల - మోహవశంజై
తనకోర్కెఁ దీర్చుమనఁగాఁ | గనలునఁగడురోతఁజెంది - గర్వముమీఱకొ. 58

సీ. బాగాలనిమ్మన్న - బండ్లుగీటుచునంత - యధికారమానీ క - టంచుఁగనరి
మడుపులందిమ్మన్న - బడుగునకిదికొంత - విభవమా ? యనితిట్టి - విసరివైచి
ముద్దుఁడెట్టుమటన్న - మూతిఁద్రిప్పిబికారి - కదియొకటా ? కొఱ-యనుచునవి
క్షాగిలింతునటన్న - గావరంబడఁతు నీ - వవలఁబొమ్మంటకు - మనియదల్చి

గీ. కేలిఁగలయంగరమ్మన్న - కేలిఁజేసి | వినయమున వేదకొన్నఁదా-నెగలుఁజెంది ?
గదసముగ మాటలాడిన - విరసఁబెంది | యంటఁబోయినఁజీ ! యని - యవలిశేగి. 59

- గీ. కనికరములేక వెతఁబెట్టె-మునివరుడు | నన్నటకుఁ జీరివనిత దుఃఖ యముఁదెలిపి
వెలదిననుకూలవతినిఁ గా - వించుకొనఁగఁ | దగిన సదుపాయ మెట్లొస్తు-వగచి నేను. 61
- చ. గురువరుఁడటల్లుకప్తమున - కుంగురియైసుఖమింతలేకవం
దురుటఁదలంచియేమియును - గోఁచకయోజనఁజేసెచేసివీ
రిరువురునుంబ్రియబునయ - ధేన్వ నుగూడి మెలంగుటెంతకా
స్వరుసుననోయటంచుఁదెలు - పంగగుమాటఁదలంచియంతటా. 62
- వ ఎడఁగలుగఁబిలిచి యాకాంతకువినఁబడక మెల్లినట్లని చెప్పితి. 63
- గీ. అయ్య! నేనెంతవాడో? మీ - యంతవారి | కాత్మదోఁచనియుక్తి నే - నరసిపటుక
గలనె? యైననునడిగిన - కారణమున | విన్నవించెదకమాట - వినుడుమీర. 64
- క. త్వరపడకమంచిమాటల | విరసంబగుబుద్ధిఁదొలఁచి - విరిబోజినిఁజూ
తురిమిర నేలుకొనవలెఁ | బురుషుండని ఘనులుమిమ్ము - బోంట్లనవిందుకొ. 65
- చ. వలనగుతల్కులంగ్రియల - వాంఛితవస్తు సమర్పణంబునం
గలిమినిమించుమైత్రినోడి - కంబుననీవినిబాంధవంబునం
జెలువవసంబగుంబురుషు - జేకొనిచేడుకఁ గూడుఁజాలఁగా
వలపునంచునేర్పుగల - వారలునబ్బుదు రోమునీశ్వరా ! 66
- అ. మీకుఁజెప్పనేల ? - మీరెఱుంగనివిష | యంబులేదుగాని - యతినచిట్ట
మనుసరించిమెలఁగి - యనుకూలవతినిఁగాఁ జేసికొనుడటంచు - జెప్పినేను. 67
- క. అటనుండితొలఁగియప్పుడు | జటియునునీసతియుఁజేయు - సంభాషణ మె
ప్పటివోటనుండిచెవియిడి | దిటపుగవినుచుంటినంత - తెఱకునమీఱకొ. 68
- క. మునివతినరసోత్తలచే | వనితనులాలించుచుండ - వైరస్యమునం
గనలొందికసరితిట్టుదు | ననాదరముగాహసించి - యపుడిట్లనియెకొ. 69
- క. ఓరి బికారి! ననుమదిఁ | గోరినమాత్రమునఁగోర్కి - కొనసాగునె? నీ
కేరితిలభించుకొన్నపు | దారాసంగమసుఖంబు - దగుననికొన్నకొ. 70
- క. ఊరకటకప్రభేలకుచని | కారడపులలోనఁగాయ - కసరులుదిని సేబో
నీరానిబైదికవ్యా | పారంబుననుండుమదిత - భంబగునీకుకొ. 71
- క. చేపచెడయోగధారణః | గావింపుచుజీవయాత్రఁ - గడపకయారా!
జీతచ్చనముంబోలిన | నీవుననుంగోరుటొప్పు - నే? యవివేక! 72
- నీ. అద్వరహోమార్హ - మైనపురోడాశ - ములభించునేకావన - మునకుఁదినఁగ
మానుకాసార - మంజులపీచికాం - దోళననుఖమునొం - దునెబకంబు

సన్నుతనిర్జర - త్కౌరుహప్రసవసా - గభ్యంబుఖలునకే - రహిఘటిల్లుఁ

బ్రవిమలోజ్వలతగ - ఛణిశిరోరత్నంబు - దొరకునేఫేవిదరి - ద్రునుకుదలఁప

ఆ. నిరవమానభోగ - నిరతయుజస్వని | యైనవృపతిపత్ని - సఖిలపించి

సంతనిన్ను బోలు - సగమునకెవ్విధిఁ | గలయుపుణ్యఫలము - గలుగుఁజెప్పును. 78

క. కట్టా! నీకీకోరిక | పుట్టంగాదగునె? తపముఁ - బోవిడుచుటయీ

గిట్టనిపనికిందొడరుట | చెట్టకుమూలంబునీకుఁ - జెప్పితినుమ్మా! 74

క. తగఁబరిహాసమునకునను | జగతిపతిమోసఁగెనీకు - సత్తమగునె? యే

మగవాఁడుభార్యనింకొక | మగవానినగుంబుఁజేయు? - మహినిజమైకొ. 75

క. పతిరిహాసించిమ్మని | కుతుకంబునఁబనిచెనన్ను - గొబ్బాననీతో

రతికేలింబెనఁగఁగవ | చ్చితిసనితలపోసిబుద్ధి - చెడిపలుకకుమా! 76

క. ఏపాటివాఁడవనినే | నీపొందునకిచ్చయింతు? - నీచాత్మా! చీ!

పో! పొమ్మనిరనించివ | దాపసపతివంతఁజెంది - తానిట్లనియెకొ. 77

క. ఎట్లెట్టా? యింకొకపరి | గట్టిగవచియింపుమేమి - గాయెసఁగెనొ? తా

నిట్టిదియా? కధ; మంచిది | యెట్టునుమీ! నిజముఁబలుక - కుండిననీకుకొ. 78

క. ఈనడవడినింతకుమును | నేనెఱుఁగనునమ్మియుంటి - నిక్కమెయని, య

స్థేనిననుగేలిఁజేయఁగఁ | దానెవ్వఁడు? నేనెవండు? తటమటతగునే? 79

క. వాచయమిసనితలఁపక | నీచునిఁగానెంచియిట్లు - నిందించితివో

రా! చేదుకాయనైతి నె? | యాచెడురాజునకునీకు - సంబుజవదనా! 80

క. రాజింతటిపనిఁజేయఁగ | యోజించునె? నమ్మజాల - యొడబడితానే

లాజాయనొసఁగునొల్లని | గో, జిత్తులుగావె? నీవు - సెప్పెడిమాటలో. 81

ఆ. నీకుమనసురాని - దేశకారణముగాని | యెందుగాదునుమ్ము - యువిద! నిన్ను

వేడుకొనెదనింక - విపరీతపద్యలు | విడిచికొగలిమ్ము - తడయవలదు. 82

క. తట్టినఁగొట్టిననీవిపు | డెట్టాడిననోర్చియుందు - నిట్టిట్టినజే

పట్టితమిదీర్వకివ్విధి | సట్టేటంబుట్టిముంద - నాయమె? చెప్పుమా! 83

ఆ. ఎపుడునిన్నుఁగొందు. - నెపుడబ్బునీపొంద | టంచుదలఁచుచుండి - సట్టినన్ను

నవనిశాల్పరీఫ - లాసక్తిగాచిన | చిలుకపంటివానిఁ - జేయదగునె? 84

క. అపుడెచ్చయించివలికితి | విపుడిట్లునుటేమిమాట? - యిదిగర్వముగా

దపుడేయసమ్మతంబును | కపటంబునువీడిచెప్పఁ - గారాచె? ధృతికొ. 85

ఆ. కానిపోనిబట్టి - కలహంపుఁబల్కులే | కాని, యింకనేమి - గలదుఫలము;

.. కోరికొంటినిన్ను - గుణవతివనియెంచి | యకట! యలఁచెదేల? - యబల! యనిన. 86

- క. కడుఁగఁగలిగిమిట్టిమీనై | పడిపటపటబుండ్లుగీటి - పడఁతుక, యోరీ !
జవదారీ! చెడుబుద్ధిక్ | విడువపుగడ ; సుంతయును వి - వేకములేదే ? 87
- సీ, నెఱసిజారినయట్టి - నిడుదలొజులును - కోతఁగాఁగోఁచువి - భూతిపూత
శిథిలంపుచిటునార - చీరకొప్పేనంబు - నేహ్యంపుమోముమే - నెల్లవగులు
లాట్టచెక్కిల్లును - లోవంపుపెనుగోల్లు - రోహిమంబునువోలె - రోమరాజి
పాలలేకకుష్మించి - పోయినదేహంబు - తలవడింతునుమించు - దగ్గునలఁ
- గీ, పెనుశివాత్మసరంబులుఁ - నీచుదాడి | కలిగిదుప్తపీఠాచంబు - కరణిసుండు
నిన్నుఁగూడిపెనుగువ - నితయుఁగలదె ? | ౧ ! పలుకకుమిద్విధినిఁకఁసిగ్గుచేటు. 88
- క. సరివాడవొసరనుడవో | పరువోప్రాయంబొలేక - బాంధవ్యంబో
పరికింపఁగనీపైనే | మరుఱొందఁగఁగారణంబు - మసలకఁజెపుమా ! 89
- క. తెలివిచెడినివ్వలంబగు | తలఁపుడలంచితివి, యోరి ! - తరమా ? నాతోఁ
గలయఁగ, నాకున్నీకును | గలయంతరమెన్నునలదె ? - కైకొనువేళక్. 90
- క. పోపామిట్టనుండకుమని | కోమమునదిరఁగ్కరించె - కోమని, మునిసం
తాపంబునదీనుండై | యోపికచెడిజిల్లవోయి - యువిదంగనితాక్. 91
- క. ఇదిరాజునియోగమెయో | మదవతి కాకున్నయిటుల - మాటాడునె ? యం
చెడనెంచియువిడవైడన | మదివలపుంబాయలేక - మఱియిట్లునియెక్ 92
- చ. కుమతీయుదుశ్చరిత్రుఁడును - గ్రూరుఁడనైనభవద్విభుండు స
త్యముగనొసంగెభక్తినిను - నంచుడలంచితి, మోసపుంబయ
త్నమునునెఱుంగనైతిఁగల - చా ? యిటునంటిదురాకృతంబిలక్
క్రమమునునక్రమంబును జ - గంబయెఱుంగునుగాకఁదప్పకక్. 93
- అ. ఉండనిమ్మరాజు - కండక్రొవ్వడఁగింతు | నింతలోనఁజెడిన - దేమికలదు ?
కాని, యైనదయ్యెఁ - గరుణఁజూడుమటంచు | మానికొలంపఁ-బూనుటయును. 94
- క. మించినకినుకంగని యిది | మంచినిగాదోరి ! నీకు - మదముననాతోఁ
పంచాస్తుకేలిఁగలయఁగ | నెంచుటకర్హుడవె ? నీవు - మీనుడవుగడుక్. 95
- క. నాపతినినిండజేయుచుఁ | బాపాత్ముడ ! యింతపనికిఁ - బాల్పడితివిగా ?
తాపనుడవోదువే ? నీ | కిపంతంబేల ? చెడక - యిఁకమనఁగలవే ? 96
- క. పోతరమడఁగించెదనా | చేతంజెక్కితివితోలఁగఁ - జేసెదమరులుక్
భీతిలకఁబట్టనచ్చెద | వీతఱిసిపాటుఁజూడు - మేమగునొక్కొ. 97
- క. అనితానువెంటఁదెచ్చిన | నునిశితఖడ్గంబుఁగొని బ్ర - నూనాంగివచిం
చిననునేఖండించెద | ననుటయునునివరని మోహ - మాగ్రహమయ్యెక్. 98

- క. అరీతిఁగినిసిరాద్రా | కారంబుననతివఁజూచి - కటములదరఁదాఁ
సీరీతినయె, నోసీ ! | కూరిమిఁగైకొనవుమేము - కొఱయే ? సీకుక. 99
- చ. వలచియనూనమోహమున - వాంఛనుదీర్చుమటన్నయివ్విధిక
వలవనిమాటలాడెదవు - వాయికొలందినివారివీరితోఁ
బలికినలాగునందగునె ? - భామినికింతటిగర్వమొప్పునే ?
తెలిపెదనాప్రభావముల - తిక్కవిడరాదిఁకనిన్నునావుఁడుక. 100
- ఉ. అమదిరాక్షిభీతిలక - యంత మహత్వముఁగల్గియున్నసీ
శేమియొనర్పనేర్తువాము - సీంద్రుఁడవేనియొనర్చుమంచును
ద్దామగతిందటాలునవి - తావితమానిగశంబుఁద్రుంచెనిం
శేమనిపల్కుదుక ? నృపర ! - యెవ్వరొదిక్కిటమాకుఁగావఁగక. 101
- అ. వారివాడమెఱిఁగి - వారించుటకునేను | బోవునంతలోనఁ - బోలఁతియతని
జంపినన్నులోనఁజననీకవచ్చినఁ | జాపుసిద్ధమనుచు - సాటిచెప్పె. 102
- వ. తటాలునకవాటంబుబంధించె. కావునలోపలంజొచ్చుటకువలనుగాక శైశ్రంబు సాలక
దుఃఖాక్రాంతుఁడైనై యటనుండి మొరఁబెట్టిదొడంగితి. కాశ్యంబుమించిబోయినపిమ్మట
నేనరిగియుండేయునది యెద్దియునులేదుగదా! 103
- క. ఇంతవయలేకయివ్విధి | నెంతటిదుష్టులనుజేయ - నెంచరుగదా
కాంత ! మముబోంట్లఁజంపుట | సంతసమోపుణ్యమాయ - శంబోమీకుక. 104
- క. దాపుగర్భజ్ఞుఁడవని | భూతలమునఁజాలఁజేరుఁ - బొందితివావి
ఖ్యాతితోలంగఁడె ? నీకుం | బాతకముగుటిల్లడే ? నృ - పాలా ! యనినక. 105
- గీ. అధిపుఁడామాటలాలించి - యాత్మవెఱచి | హరిహరి! శివశివ! యని - కరయుగమునఁ
గర్భములు మూసికొని యెంత - కార్థమయ్యె | నెంతమాటను వింటి? నిం - శేమిగలదు.
- క. ఇంతటివనిఁ గావించుట | కింతటిదుర్బుద్ధియతిని - లేలగలిగినో
వింతగఁదోఁచెడినార! యి | దెంతయు సాహసముచేతు - లెట్లాడెనొక. 107
- క. అనిచటికి మానసంబున* | ఘనమగుదుఃఖంబుఁజెంది - కడుదై నృముమో
మునఁదోఁచుగవటుతునిఁదా | గనుఁగొనికోపంబుబొడలఁ - గానిట్లనియొక. 108
- చ. గుణవతియోహానటంచుముని - కుంజరుఁడింతినిఁ గోరెనాఁగదా!
గుణవతి యంచునెంచిముని - కుంజరువాంఛనుఁ దీర్చునిచ్చితిక
ఘ్నాయునుగర్భముక విడిచి - కీడనియెంచక భక్తిమానిమా
రణమొనరించెదాపనుని - రాత్రివేళఁదెగించి, మాయారే! 109

- శా. సాత్రివత్తము వీడకెల్లపుడునా - పల్కుల్విధానంబుగాఁ
 బ్రీతిందావినిభక్తిమై మెలఁగుఁబు - ఖిక్ సాధ్వినాఁజెందెవి
 భ్రాతృత్వ, నమ్మితి, నిట్టిదౌటెఱుఁగన - న్యాయంబుగా విప్రుఁజేఁ
 జేతంజంపి మహాఘమివ్విధమునం - జేకూర్చెనేడక్కటా! 110
- ఆ. అహహ! యెంతక్రూర - మతివలహృదయంబు | వారిసాహసంబు - వారితలఁపు
 నెఱుఁగఁదగముకాదు - యెంతదుస్కార్థంబు | వైనజేయుదురును - హాస్రియమున.
- ఉ. అశకుమేరలేడు, పను - అక్రమముల్ గృతియెక్కుడశ్వసం
 కాశముమానసంబుదయ - గల్గదుమందునకై న సత్యమో
 లేశముగా నివారియెడ - లేదుతలంకను మాటనున్నయా
 కాశముమీఁదఁ గూలినను - కాంతలుభీతినిఁ జెందరెప్పుడుక. 112
- క. సుతుఁగోయించెనొకర్తుక | పతినింగికురించివేష్కఁ - బరపురుషునితో
 రతిఁకేళిఁగలిసెనొక్కతె | మతినిల్లక విభునివిడిచె - మగువయొకతెతాక. 113
- గీ. ఇంతులిటువంటివారాట - నెఱిఁగియునును | నముననిసాధ్వీయగుశాస - నంబుమీఱి
 నడువదనినేను మిక్కిలి - నమ్మియుంటి | లలనవిడదవ్వెఁ దనజాతి - లక్షణంబు. 114
- క. అనికొంత వడివిచారం | బునుఁజెందుచు నుండిపిదప - భూనుగపుత్రుం
 డునుఁడనలోరాఁజనియె | య్యనదలుపునుఁ దీయుమని ల - తాంగిజీవితచెక. 115
- క. పిలిచియటనిరు త్తరుడై | బలిమిఁగవాటంబు నెడలఁ - బాసినరేంద్రుం
 డలకువమీఱఁగఁగేళి | నిలయంబునుఁ జొచ్చియచట - నిబ్బరమొప్పక. 116
- సీ. ఎండివట్టులుగట్టి - యుండునెత్తురుచాఱ - లొప్పఖడ్గముఁబూని - యున్నదాని
 తా నొసర్చియకృ - త్యము నెంచి వెఱిసొంది - నిలిచికన్నులనీరు - నించుదాని
 సత్యంబెఱుంగక - జనులునన్నెంతని - దింతుకోయనుచుఁజిం - తించుదాని
 ముని సెప్పిననుధర్మ - మునుఁడలంపకఁబోతి - ననుచుఁబాపుత్రాప - మందుదాని
- గీ. వెట్టిస్తందానమిక్కిలి - విద్రమించి | సొంపుచెడి యట్టెదిక్కులు - నూచుదాని
 నడలుమదిమించిగడగడ - వడతుదాని | దనుతిని ఖండితుండైన - తపసిఁగాంచె. 117
- మ. కనికోపాతిశయాన్నితాత్మ్యఁడునును - ధ్వాఙ్గ్రభీతావహః
 ననుఁడుకొనిస్కరుణావలోకనుఁడనై - వారీమణికదాయఁగాఁ
 జనితద్భీకరలోకసంహరణచి - ద్భక్తిస్వరూపంబుఁగ
 స్థానియాశ్చర్యముఁజెందియిట్లునుచు సం - కోచించియోజించెదాక. 118
- ఉ. విరియొకఁడేనియుకొనలిగి - వీడఁగలేదు, ముఖంబునందుముం
 గురులువిక్కిర తంబొరసి - కొండోకయొననుసొంపుఁబాయలే

దరయఁజెమర్పలేదు, సొగ - టందఁగలేదు, వరాంగరాగముల్

గరఁగఁగలేదలంకృతినిఁ - గల్గదులోప మొకించుకేనియుక్.

119

క. ఈలక్షణములుగాంచిన | చోలనమునీంద్రుఁగూడి - సురతక్రీడం

దేలమి నిజమనితోచెడి | నాలంభముఁజేసెయ్యెల్ల - దొనిదితపసిక్.

120

ఆ. ఇప్త మొదవకున్న - నిప్తంబులేదని | పలుకరాదె ? చంపఁ - బాడియగునె ?

తునిమినంతనతని-తోడునుపాయునటంచుఁదనకుశుభమటంచుఁదలఁచెనొక్కొ ?

121

చ. పరమగుణాధ్యుడేవటువు - పల్కినదంతయునత్యుమయ్యెయి

తరుణివిధంబుఁగన్న విశ - దంబగుమాధునకైనఁగాని, య

ద్దిగ ! కయిలాటక త్రైయిది - దీనిముఖంబునుఁజూడరాదుయా

గురణమెఱుంగనై తిఁదడి - గుడ్డలగొంతులుగోతురంగనల్.

122

క. దిట్టతనంబునదనచేఁ | బట్టినశిష్టంబువిడకఁ - బట్టిమునికైనై

పుట్టినరాక్షసియోయన | నిట్టనిలిచియున్న దెంత - నిశ్చలమహహ !

123

క. ఇంతటికార్యముఁజేసిన | కాంతనుమన్నించు కైట్లు ? - కటకట ! వినినై

రింతురె ? లోకులుదీనిం | గాంలయనందగదుశక్తి - కాఁబోలు బభి !

124

చ. ఇలమలిసాన్నితంబయిన - హేమముఁగైకొనిభర్తృకారుడు

తృలికఁబుటంబుఁబెట్టికడుఁ - గాంతినినొందఁగఁజేసినట్లుయా

కలుషమతిక్ వధించితల - కొన్నయరిప్తమడంచయింకమ

త్కులమకలంకమైవెలయు - కోపుఁదలంచుటయు క్తమెన్నఁగక్.

125

క. అనివిజయాశ్వమహీపతి | యనుపమకోపోగ్రలక్ష - నాననుఁడైయో

జననేయుచుండుసమయం | బునమునివర్యుండలంచి - పోరిఁబెక్కినితాక్.

126

క. మునిశిష్యుఁడుకడుదుఃఖం | బుననిల్వఁగలేకనేలఁ - బొరలుచునయయో

పనజాననన్నిభ ? మీ ! కొనరునె ? దుర్బుణమిచట - నొకభామినిచేక్.

127

క. ఇవిభముననడురేయిని | జన్వనిచేజావుమనుచు - జతురాన్యఁడుతా

నెవ్వగ్రాసెనొబచ్చితి | రెవ్వరుభర్తృంబభర్త - మెఱిఁగెడివారల్.

128

చ. పలుకరదేమి ? నన్నిపుడు - బాయనిసత్కృపనాదరింపఁగాఁ

దలఁచరదేమి ? మీనుడువుఁ - దప్పక జెప్పినయట్టికార్యముల్

ఁలుపఁగలేదో ? మీయెడలఁ - జాలఁగభక్తిజరింపలేదో ? హా !

తెలుపఁగరాదె ? యట్లయిన - తేటపడంగమునీంద్రశేఖరా !

129

ఉ. భామినులన్నచోవిరస - భావమునంగడుఁగంటగించుమీ

కిమిదిరాక్షివైవలస - దేటికిఁగల్గెనొకానరాదుని

స్కాములుమీరునేడువర - కాంతనుగోరినదోషమివ్వినది
సోమువొలంబించినపెనోయ - జాండిటుమీనుమటకొ లిఖించెనో.

130

ఉ. వేడుకమీఱగా యనుభ - వింపఁగగోరినదై న యిట్లుయీ
చేడియనిర్దయందోడరి - చెండునె? మిమ్మునిధింపఁజేతులె
ట్లాడెనొకానినేదలఁచి - సంతనెగుండెలు తల్లడిల్లెడికొ
వీడనిచింతనిట్లుపల - వింపఁగమాన్యగదయ్య! ధీమణి!

131

శా. ఓనుజ్ఞానవిశారదా! సుఖనిధి! - యోసత్ప్రపాదా! యో
వ్యాస క్షత్రవతి! యోమునీశ్వరసమూ - హస్తత్వ! నేనుగ్రుండకొ
మీసేవాప్రియ మానసుండనెపుడుకొ - మీశిష్యుడొకొనెప్పుడొకొ
నాసంతాపమడంపనే వలదుదై - న్యంబంచు నూరార్చివే.

132

క. ఎక్కడ మరణంబాశ్రమ | మెక్కడ? తపమెందుఁబోయి? - నిపుడుమహాత్మా!
దిక్కెవ్వరింకనాకుకొ | మిక్కిలి మిమునన్నియుండె - షీరువునుబలెకొ.

133

క. ననునుగ్రా! యిటురమ్మని | చనవునఁ జంగటికిఁబిలిచి - సద్విషయంగ్రా!
గనికగమునబోధించెడి | గునులెవ్వరింకఁగలరు? - కలుషవిదురా!

134

నీ. అరుణోదయంబయ్యె - నదెచూడుఁడా! స్నాన-మునకుఁబోదముగండు - మునివరణ్య!
యామ్మికంబున కర్ష - మైనట్టివక్త్రువు - ల్లలహాసవో చూచి-తెలుపుండయ్య!
తేటగానిన్నబో - ధించినపాతంబు - నప్పగింపుమటంచు - నడుగనేమి?
సతతంబుపారినామ - సంస్కరణంబుగా - వింపుదురిపుడె - విడువనల స?

గీ. మీరుకావించుపూజలు - మీజవంబు | మీమహాభక్తినిష్ఠయు - మీతపంబు
నీటులముఱచితిరయ్య! యూ - హించినేను | చేయఁగావలసినవను - లైన్పురాగ?

135

గీ. తరుణికిష్టంబులేకున్న - తగదుపామ్మ | టనుచువచ్చింపఁగూడదో యనఁబలి! |
తెంపునకుఁజొచ్చి మిమ్ముఁదా - జంపనేల? | తలఁపదన కేమిలాభంబు - గలిగనిపుడు

శా. ఏలావచ్చితి మీపురంబునకు మీ - రీకాంతనిమ్మంచునే
డేలావేడితిరయ్య! మోహమునభూ - మీకుకొకటా! కిషటం
చాలోచింపక; హానివృద్ధులనుము - న్నాత్మకొవిచారింపరా
దే? లోకస్థితిమీరెఱుంగరే మహా - ధీమంతులై యుండియుంకొ.

137

క. మిమ్మెల్లననినయపుడే | పామ్మనఁగారాదెలేని - పోనికువాదం
బమ్మెయినొనర్పదగునే? | కొమ్మలతోమించిపలుకఁ - గూడునె? తండ్రీ!

138

మ పరులందెట్టిగలేదు లగ్గనియొన - ర్చకలేదుచుషార్కమల
పరీహాసంబుగఁ బల్కులేదొరలడు - ర్హానంబుతోఁబూనియె

- వృరిసామ్ముక్ హరియింపలేదుగద; కో - పంజే! చేకొన్న మీ
రతిం జెంతకురమ్మటన్న యదిత - పుయ్యెక్ వధిం చెక్ మిముక్. 139
- క. మిమవిడిచియెచ్చటికేగుదు? | బ్రమదంబున నిరువురమున - వచ్చితిమిపుడే
నుమరలియొక డంబోపుట | కుమనసురాదయ్యెమాని - కుంజర! తెండా! 140
- క. అనిపనవివన వివనితం | గనిమసలెడి నూనెమీడఁ - గంకణములఁ జి
ల్కినభంగివై యతఁడు తగ | దని యెంచక దూఱఁదొడఁగె - నతికోపమునక్. 141
- గీ. అతనిదుఃఖంబుఁగని - విజయాశ్వస్థపతి | జాలివడినిజపట్నివై - జాలఁగినిసి
పండ్లు గీటుచుఁ దారుణ - భాషణములఁ | దర్శనముఁజేసి యిట్లను - దలఁకుగదఁ. 142
- ఆ. ఓసి! దుష్టురాల! యీగంధ మిశ్వరుం | డేమికి డొనర్చె - నిపుడునీకు
పాపభీతిమాని - పాపనమాననుఁ | గరుణలేకఁ జంపఁ - గానదేల? 143
- క. నాయాజ్ఞ మించి మెలఁగం | గా యోగ్యంబగునె? యెంతఁ - గావించితివే
మాయలమారీ! యెవ్విధఁ | జేయాడెను? నీకు మాని - శిరమును దునుమక్, 144
- క. నినునెతని తొసఁగుకాలం | బుననాయెడ వోలెభావ - మునుదెలిసినయం
బున మెలఁగుచుండుమని చె | ప్పనె? నామాటలను మఱవఁ-బాడియె? నీకుక్. 145
- క. పతికపయశముంగూర్చెడి | సతియుండిన నేమిఫలము? - సర్వవిధములక్
సతిగాదది శత్రువుబో | పతికిందగదట్టిదాని - వైబ్రయమిడఁగక్. 146
- క. అనిగద్దించి విభుండెడి | గినభయమునఁ జేతివారు - గ్రిందయిచియా
వనితామణి యపుడెంతయు | వినయంబున నిట్టులనియె - వివరముగాఁగక్. 147
- ఉ. నేనుమునిక్ వధించినది - నిక్కమునల్లభ! యైన యొక్కనుం
తేనియులేదు నాయెడల - నిందుననేరము; యావనాకృతిక్
బూనుదుఁజంపుమంచునను - బూన్పెమునీర్దుండి డేటిమాటయి
ట్లెన్నొరింపలేననిన - యేలభయంబు వధించుమిముక్. 148
- గీ. నేపునట్లే వివగుదును - నిశ్చయంబు | ముదిమితోలఁగును పిమ్మట - ముదముమీఱ
నయమును నిన్నుఁగూడి పెం- పొనగననుభ | వింతుసౌఖ్యంబుననియెనే-వివకయున్న.
- గీ. ఎంత నెప్పిన వినక యిట్లేపుడునీపు | సలుపకుండిన శపియింతుఁ - జత్తుఁబెదప
ననిశపింపక ఖండించుకొనఁగఁబూనెఁ | దనకుఁదానదిగనిదిగు - ల్గొనిమనమున. 150
- క. ఈమునియాజ్ఞను మీఠిన | నేమగునో నేయుటొప్పు - నెదియైననుక్
భూమిఁపడితని మాటల | కేమాత్రమునడ్డువలుక - కెపుడునుననియెక్. 151
- వ. ఎట్లునునితఁడుఖండించుకొనుటకు సిద్ధపడియున్న వాఁడుచెప్పినభంగిఁబ్రసరించనినేరంబుఁ
బైఁదెచ్చుకొననేల? యనిచింతించి పగమేశ్వరనిమనంబునధ్యానించియెట్లకేలకుడై ధృం
బునవలంబించి ఖండించితి.

- క. ఘాతుకురాలనటంచు | బాతకురాలననుచు మని - భావించిమనః
ప్రీతిగనికవైమిరే | రీతినిొనర్చినను సుహ - రించిననగవణ్. 153
- క. ఇదిసత్యమనిన యుగ్రం | డనివిని యదలించి, కల్ల - లాడకుమిదిన
మ్మురారా ? లోకము తనకుక | మునిమితోలంగు జంపుమనెడి - మూర్ఖుడున్నే 154
- ఉ. నెప్పురవాడువార ! యిది - నిక్కమె ? తన్నునధింపు మందుదాఁ
జెప్పెనె ? బాసనేయుము ? కు - శీల ! మముంగికురింపఁబూనినీ
విష్మటికివ్విధిం బలుక - నిచ్చదలంచితివాక్కొ - నీవు నీ
తవ్వనదేలఁదెల్పుదువు ? - దైవమెఱుంగు నిజంబుఁగల్గయుక. 155
- క ఇతఁడు నినువేడుటయునీ | వితనినిగిరిసించితెగడి - యెట్లాడినయు
ద్ధృతియును చిమ్మటనడిచిర ! గతియును నాకెఱుకలేదె ? - గట్టిగఁజెప్పుమా ! 156
- గీ. ఎంతవేడిననీవిచ్చ - యింపకున్న | మునిననుండిరి మొరఁదెట్టు - కొనఁగలేదె ?
యబ్బయుండంగతినిఁదెట్టె - నతనికనిన | ధంగిఁబలికెద వెఱిగిన - నానియెగుట. 157
- క. నీవిభునకిపుడునమ్మిక | గావింపఁగఁ దలఁచినటుక - గానెంచిననీ
వేవిధమునననుననున | మీవివరీతంపుమాట - లేవిననొల్లక. 158
- గీ. ఆవులించినయంతనె - ప్రేవులెంచు | వాడుభూపతియెఱుంగని - వాడుగాఁడు
నీవువేయించించిన - నిజముకల్లె | చెలిసికొననేర్పుఁ జెప్పుము - నలసినట్లు. 159
- ఆ. కడఁగియింతనేర్చుగా బొంకలేనివా | రెటులసాహసించు - రింతపనికి
ధూర్తపీపునిన్ను - దొడరిమాటాడరా | దనియె నతనిబులు - లాలకించి. 160
- మ. జగతీనాధుఁడు వారిభాషణముబుక - సందగ్ధముందామిది
దగయోజించి, కుశీలగాదతివయే - తర్హుర్వమిబ్రహ్మచా
రిగురుదేరకుఁ దూఱినాడననిదు - ర్వృత్తాంతముంజెప్పెద
ప్పుగుమాటల్పచియించు నీతఁడెపుడుక - వ్యాజ్యంబుఁబుట్టించెడిక, 161
- చ. అపుడటువల్కెనాటయిపు - డవిధిధనేవచియించునంటకుం
దవసినధింపఁగాఁబడియె - దానువధించితినుండుజెప్పెని
క్కుపు తెఱంగీపెగాననిది - కల్లయనంజనదార ! కొంతతాఁ
గృపవిడిచంపుమంచుముని - గేలికిఁజెప్పినజంపఁబాడియె. 162
- క. మునియాజ్ఞనుమాఱగరా | దనిచెప్పిన, యంతెచాలు - ననిమానింజం
పెనుయోగ్యాయోగ్యక్రియ | లనుఁదెలిసియొనర్పఁగావ - లయుననకధృతిక. 163
- క. శాపునపావనుడగుభూ | దేవునిసాహసముతో వ - ధించిననేగం
బీవెలదియెడలఁగలదిక | నేవిధిజంపిననుపాప - మేగడ ; తలఁచక, 164

వ. అనితలంచియాచంచలాక్షియొసరించిన దుస్కృత్యంబునకాగ్రహంబునహించియతండు.

మ. కుటిలభూకుటిదున్నిరీక్షణమహా - క్రూరాదుణాన్యుండును
త్కటకోపజ్వలనన్నులింగజనితో - ధృద్ధిభక్రాక్షుండునై
చటులానేకపతుండసన్నిభకర - స్థప్వచ్ఛకాతాసివి
న్ముటకోచుల్మిఱుమిట్లుగొల్బునపుక - స్తోకప్రతాపంబునకొ. 166

ఆ. నీతిలేనిదాన! - నిర్భాగ్యురాల! హా! స్వమునకితఁడుజంపు - మనినచోడరి
చంపజను నె ? నిన్ను - జంపినఁగాని యీ | దోషమొందుపగినిఁదొలఁగదెపుడు. 167

క. పెదవులఁదడిపెదవేటా ? | పెదవనఁబరువిడిసినెంత - వేడినవిడఁజం
పుదుననుటయునుగ్రుండా | మదనశ్రీపైనుటకమించి - మహిపతిఁగనితాకొ. 168

చ. విడువకుమయ్య ! దీనిఁబల - వించినవేడినశంకమానిచ
క్కడఁపుములోకమందుభవ - దస్వయమెంతయునిర్మలంబగుకొ
గడునిదిమాయలాఁడిదయ - గల్గివిధికోసటియిచ్చువీనయై
యొడికమెఱింగివల్కునన్న - తోడరినామముదీనికిందగుకొ. 169

ఆ. నిరవరాధియోము - నికొ వధించినయట్టి | దోఁకారివిడిచి - దూఱుఁజెందఁ
జనదుచనదునీకు - చంపింత్రిత్తనిఁ | గాచిగొనుముభూష ! - కరుణావలదు. 170

క. ఘణిడఁచియన్దంబగు ! మణిఁగైకొనుభంగిఁగపట - మానసయునుదు
ద్దణకలితయునగుదీని | దృఢముంబలె నెంచితునిమి - తృప్తిగొనుమా. 171

క. అనిబోధించిననానని | మనుజేశుఁడుపత్నిమీఁది - మమతనువిడిచ
య్యనచంద్రహాసమనియెడు | తనకైదుపునెత్తివ్రేయఁ - దమకించుటయుకొ. 172

క. వ్రేయుమువ్రేయుముభూష ! పోయెంబోయెందొలంగి - పోయెంబోయెకొ
జాయయనితలఁపకుమనీ ! శ్రేయంబుంగోరియిటులఁ - జెప్పెదజామ్మా! 173

చ. తటుకుననెందునేనిజని - దాఁగినయీనిసివేళనిట్టివిఁ
కటితఁటిదీనిఁగన్దొనుట - కష్టముకార్యముఁదప్పిపోవునం
తటనెటునేయునోమిగుల - దందనకత్తియ, నేనునోయివా
కిటఁజననీకనిల్చియురు - గేళ్లనునడైదనవుద్రుంపుమా ! 174

క. అనిపలికియుగ్రుండొయ్యనఁ | గనుమొఱుగెకొ మానితనువుఁ - గరవాలంబుకొ
గనిసింపదయ్యెవిడువకు ! వనితనువధియింపుమమర - వమవినఁబడియెకొ. 175

ఆ. అటులమాయమైన - యాచిత్రమెఱుంగక | ధర్మచరితుఁడైన - ధరణివిభుఁడు
వింతనొందియట్టై - కొంతనేపరసితా | నింతిఁదునుమమరల - నెత్తెవాలు. 176

- క. ఎత్తియపుడించుకేనియుఁ | జిత్తంబునసంశయంబుఁ - జెందకధర్మా
యత్తమతి నైవధించెద | నిత్తయశివటుంచుబూనె - నేయుటకంతక. 177
- క. వలదుమలుడుగుముడుగుము | కలికియెడక లేదుతప్ప - ఖండింపంగాఁ
దలచుమముమానవేశ్వర ! | చలమునజాయక వధింపఁ - జనునే? నీపక. 178
- క. అనియెత్తినజకరముక | ఘనబలుఁడొక్కండుగట్టి-గాబట్టినలా
గునఁదోచిననివ్వెఱుపడి | జననాభుఁడునిలిచి నలుచి - శల్లనుచుండక. 179
- క. దిగ్గననొక్కమహాప్రభ | దృగ్గోచరమయ్యెనాన - తీవశులమయీ
నిగ్గెటులగలిగెననివా | రగ్గలముగసంభ్రమించి - రాసమయముక. 180
- శ్రీ. ఇంద్రనీలంబుల - కెనయైనెమ్మని - కాంతులుమించిన - లృదలబుగ్గ
నుందరవదనార - విందంబుమందహా - సస్సూరి నెంతయు - జానుమీఱ
జలదంబునందలి - చంచలాలతవోలె - డందై నదకృతే - లంబు మెఱయ
నదమలమౌగిణ - గ్గగితవిభూషణ - స్తోమంబుమిక్కిలి - శోభిల్లగ
గీ, శంకచక్రద్వయంబు హ - స్తములవెలయ | నమరగువాహనాయకం - డైగమా
హితముగావారిరక్షింప - నెంచయపుడు | కంజనాభుండొరిసా-నాల్గొరింకె. 181
- క. కారదనీరదరాజు | క్షీరమరాశోగ్రతుల్బ - నితజేహంకా
నారదుఁడునుఁబొడనూపెక | శ్రీరమఁకొదనమనిక స్మ - రింపుచుననుటక. 182
- వ. అటులజగధీశ్వరండై న రమానాభుండుప్రత్యక్షంబగుటయు, నగుండమాప్తాండకోటి ప్రభా
మండితతనుండును, పుండరీకదళలోచనుండును, సుందరతరేందుగగతానందపురం
దరాదిబృందారకబృందసందిత పాదారవిందయుగళుండును, దుష్టజననిగళుండును, నకలంక
నిరుషమమణి గణనికరసంఘటితా నర్హ విభూషణభూషితాంగుండును, నజ్జననంగుండును,
భానురమందహాసకలితవిలాసపరిపూర్ణకోమలవదనుండును, సద్గుణవదనుండును, సకలభువన
సందక్షణదీప్తానత్యంకల్ప ప్రమోదనిరంతరహృదయుండును, నిర్భయదయుండును, భక్త
పోషుండును, ముక్తదోషుండును, దీనపాలుండును, గానలోలుండును, పరమకాంతండును,
విరహితాంతుండును, నగునప్పర మేశ్వరు, వేదవేద్యు, నిందిరేకు, భుజంగతల్ప, నాదిమధ్యం
తరహితుఁ, జిదానందస్వరూపుం, గాంచితేదీయశుభలక్షణంబులవలన చైత్రంకుండని
యెఱింగి, పులకితగాత్రుండై విజయాశ్వనరేశ్వరుండు భార్యాసహితుండై సాప్తాంగదండ
ప్రణామంబులుదరించి భయభక్తివినయంబులు ముప్పిరిగొన, కరంబులుముకులించి
యిట్లనిడుతుంచె. 183

దండకము.

క్రిమత్ప్రయోకంధిజాహ్మత్సరోజాతసంచారమత్తద్విరేఖం, లసత్సుస్వరూపం, నుగ
జ్యేష్ఠముఖ్యమరక్తేష్ఠసంతాయమానప్రసిద్ధప్రభావం, మహానాస్యభావం, గిరివిహారాత్కృత్యుక్తం

హోష్టుటనాటోపగంభీరపంచాస్యవర్ణం, మహాశౌర్యదుర్భం, సర్వసర్వంసహాభారనిర్వా
 గ సంకల్పసంసక్తచిత్తం, సుఖాధారవృత్తం, ముముక్షుప్రియస్వాంత సంయుక్త
 ద్వందోహపాంఛాప్తిమూలం, నవస్పర్శచేలం, విషన్నప్రజ్ఞేశదూరీకృతాయోగ
 విద్యప్రమోదం-వినిర్మూలభేదం-బలివ్యాసగాంగేయభీభత్సదాల్యాభిసద్భక్తజాలా
 దాబ్జద్వయం, భవ్యతేజోమయం, నిగ్మలాన్వస్సద్రత్నసంకల్పితామానశోభాభిరా
 గ్రంథహారం, సుధీహృద్విహారం, జగత్సృష్టిసంరక్షణస్వంసకార్యత్రయాక్షిణ పూర్ణ
 ధికారం, యశోదాకుమారం, గదాశార్ఙ్గనిస్త్రింశచక్రాబ్జముఖ్యాయుధోపేతరక్తార
 సూనప్రభానవ్యూహస్తం, త్రిలోకపరీశస్తం, దయాసంయుతాపాంగసద్వీక్షణాసాదనా
 తూహలాయత్తసాధుపరీతాసం, పవిత్రాభిధానం, మునిస్తోమపోషం, సమస్తంసమ
 దానందతత్వం, విదీర్ఘారసత్త్వం, శుభాధారవక్షం, విభుంధైత్యశిక్షం, గతాభీలతాపం
 పరీతాపం, ప్రబుద్ధంప్రసిద్ధం, నిరీహం, నిరంతం, పరీశాంతం, మదీయేష్టసంధాయకం,
 భౌవయామ్యచ్యుతంత్యంపరీభోపాపిమాంపాపిసర్వేశ్వరా నిర్వికారా నమస్తేన్న
 మః.

184

జయ నగధీర - సకలలోకాధార - పాకారసుతమిత్ర - పద్మనేత్ర
 జయబుధపాల - శత్రుదానవకాల - సన్నతదరహాస - సశ్యవాస
 జయనిర్మోహ - జలదసన్నిభదేహ - హర్షక్షగంభీర - హతవికార
 జయశివబాణ - శరణాగతతాణ - రవికోటిభానదు - ర్జననిరాస

జయహరీసదానంద - జయమమంద | జయజయ రమామనకాంత - జయయనంత
 జయపరేశయక్షర - జయసుచరిత్ర | జయజయ జనార్దనామారి - జనకధీర. 185

సభక్తపోషమధు - ధంజనపామూరా నమోస్తుతే
 భవారిమిత్రభవ - బంధవిదారసదానమోస్తుతే
 మూహసేవ్యవను - దేవకుమారసుఖినమోస్తుతే
 రజంగమాదిసము - దాయభరామదానమోస్తుతే.

186

మమదుకుందావన | మందరగృహంసందరాంగ - మంజులభాషా
 దారకసందోహ | సంద్రప్రదగహితకోప - నయగుణరూపా.

187

మణీయధామతుల - నీడశహాయకేంద్రగోపికా
 మురాదిదైత్యహర - సత్వరజస్తమరూపభూరసం
 మహర్ణవోత్తరణ - సర్వసమానశుభప్రదానమ
 రమునీకునిందిరకు - గామితదాయక లోకనాయకా.

188

రగడ.

వందనమువారి - వందముకుందా | నుందరవేష - నుజనానందా
 దామోదరగుణ - ధామనుశీలా | క్షేమంకరల - క్షీహృత్లోలా
 లోకేశ్వార్యుత - లోకాతీతా | వైకుంఠాధిప - వైరివిజేతా
 నీరజనాభము - నిస్తుతపాదా | కారవకులహర - కంసచ్ఛేదా
 సింధుగభీరవి - జితపద్మర్థా | సింధురహిష - శ్రితసంసర్థా
 మణిమకుటాస - న్మానితకుజ్జా | ఘణితల్పశుభ - ప్రదహస్తాబ్జా
 మధురాపురచర - మారాకారా | విభూహరిలోచన - విశ్వాధారా
 నిత్యధరధర - నీశాకాంతా | సత్యాప్రియని - స్కామప్రశాంతా
 పురుషోత్తమనర - పోషపవిత్రా | స్థిరవైభవం - దితమచరిత్రా
 బలివిధ్వంసక - భాస్కరతేజా | బలభద్రదానుజ భక్తసమాజా
 ధగ్రవివర్ధన - లత్యాధారా | నిగ్రులకరుణా - నివృతసకుమారా
 గరుడధ్వజసం - కటహరశౌరీ | పురుషోత్తయజ - భూధరధారి
 అక్రూరాశ్రయ - యజ్ఞోద్ధారా | నక్రివిఖండన - నందకుమారా
 మంజులదేహి - మాయాతత్వా | కుంజరభంజన - గురుతరసత్వా
 సృష్టిస్థితియ - చిత్తోన్యోగా | దుష్టభయంకర - దుఃఖత్యాగా
 నిగుణైరసమృతి నిగమవిహారా - ననుగృహగమనా - నందవిచారా
 మౌక్తికైదనీపద - ములకనమానా | దిక్కినిశేవిను - తింతుననూనా
 జయజయజయజయ - జయనద్భావా | జయజయజయజయ - జయజయ దేవా. 189

ఉ. తీరసముద్రవాసబుధ - జీవనజీవనజారిహస్తదే
 వారికుమారపాల పర - మాత్మచరాచరవర్ధరక్షకా
 భూరివివేకధామసుర - భూనురపూజితపాదయోగిమం
 దారయుదారభావనుకృ - తపదకాపుమనస్సుమాధవా ! 190

ఉ. దీనుడమూఢుండక్షాళుండ - దేవగణాశ్రయయోగ్యమైనదా
 మానులుభక్తిమైనిగమ - మంత్రములందగబూజనేయు నీ
 జ్ఞానదభవ్యరూపమును - గాంచికృతార్థుడవైతిసత్కృతా
 బూనిసముద్ధరింపుమనీ - భుగ్వరవాహనలోకమోహనా ! 191

చ. సనకసనందనప్రముఖ - సంయములైననునాత్మయోగసా
 ధశమలబూనినిత్యమును - తత్త్వవివేచనజేసికాన జా
 లనిభవదంఘ్రిలక్షణను ధ - లంబుఘటిల్లెనునన్నువంటి య
 బున్పసిదిపూర్వజన్మకృత - పుణ్యమటంచుడలంతునచ్యుతా ! 192

మ. తొలగెక్కదోషములెల్లనేడు కడుసం - తోపంబువాటిల్లెనా
కులముకొబావనమయ్యెచింతలడంగెం - గోర్కల్పలింపెకృతభం
బులు జేమాతెంగొఱంతలేదికభవ - త్పుణ్యస్వరూపంబుఁ గ
న్నులఁజూడంగనెసర్వముంబొసంగె ధ - న్యుండకొడుకొనేనిలక. 198

క. శరణాగతావనానిను | శరణంటింగావుమంటి - సమయంబంటిక
కరుణాకరభవసాగర | తరణానుజనార్తిహరణ - ధర్మాచరణా. 194

నిరోష్ఠ్యకందము.

క. నుగరాబుత్తుకాసా | గరతనయాహృదయశలజ - కంజహితాకం
ధరసీలదేహకరుణా | కగనారాయణయనంర - ధిలహగణహరీ ! 195

సతుర్విధకందము.

క. చింతావిదూరభవ్య | స్వాంతావరచేలదురిత - సాగరతరణా !
కాంతేయసౌఖ్యదాయక | కాంతాకరిపాలయోగి - సన్నతచరణా ! 196

గోమూర్తికాబంధము.

క. భూనుతహారసఖయనిభా | జ్ఞానదధర్మజవిజయవ - శంకవక్రస్థా !
గేనుకహగనదయశుభా | ఖ్యానగధగజయజయావ - హావరకృత్యా ! 197

నాగబంధము.

చ. రవిసమతేజపావనధ - రాధరసిశృశకుంతవాహమా
నచనురజాలనేవితస్స - నాథనవర్ణజయాంకమానినై
భవనుతకాశలావనజ - భంజన నిర్మలనామదేవకీ
భవనకలేశదేవకుల - పాలమహత్ప్రళవీరధనిధీ ! 198

ద్యౌత్కరకందము.

శ. నినునెమ్మనముననమ్మిన | ననునోముమునెమ్మినీమ - ననమునునేమా
ననుమాననమామినునో | నృనమన్నననిమ్మనిమ్మ - నానానామా ! 199

మ. భవదీయప్రకట ప్రభావనుగుణ - పృజ్ఞావిశేషంబు లా
దివిజశ్రేష్ఠనరేనియుం దెలియఁగాఁ - దెల్పంగరాదండు మా
నవమాత్మిండ నెఱుంగనాకుదరమే ? - నాళికపత్యాక్ష ! నే
నవివేకింగడుఁదోచినట్టిపుడు ని - న్నాసక్తి వర్ణించితిక. 200

ఉ. ధారుణిసెండవేడిమికె - దాసయిరించి మహీరుహంబు వి
సాగరముదావహంబయిన - ఛాయనుమర్త్యుల కిచ్చునట్లు నీ

- వారలు నొందుకష్టములు - వావిరి నీవనిపించి వారి నొ
 ప్పారగఁబోతు నెల్లపుడు - నాడట సాశ్వములిచ్చిభూభరా ! 201
- చ. అని విజయాశ్వభూపతి ర - థాంగధరుణ్ భయభక్తులేగ్గడక్
 వినుతియెనర్చుచున్న గని - విశ్వమయుండు మదంబుఁజెంది యి
 ట్లనియెగభీరభూపతి; జ - నాధిపనీవనమాన ధగ్గువ
 ధనుడెపు జాలమెచ్చితి ధ - రక్ మఱితేరు నృపుల్లువాద్యులౌ. 202
- క. ఘనుడెపు నీవివ్విధిఁ బ | త్నినిజంపఁగఁ బూనజనునె ? - తెలుపుము ? మదియో
 జనఁజేయకెట్టికాఁడ్యం | బు నొనర్చగరాదటంచు - బాధులనవినవే ? 203
- గీ. అనుచు వల్కినిరు త్తరం - డైయతండు | విన్నవైనిల్లి భక్తిమై - దన్నుఁజూచు
 చున్న గనినవిప్పి, వెఱుకు - మోన్మపాల | లేదు నీదోషమిందొక - లేకపేని. 204
- ఉ. పూర్వభవంబునక్ వినుము - పుణ్యజనేశ్వరుపట్టి పీఠయా
 పర్వస్థాకరాస్థనిను - బాయఁగఁ జాలనిరంధనుమ్ము ! మీ
 రిర్వురు మాశిశాపమున - నివిధి బుట్టితి రయ్యజంతుమి
 ముర్తినిగఁగూర్చె జాలబియ - మొప్పునతీపతులై మెలంగఁగన్. 205
- వ. మున్నుమునీంద్రుండు మిమ్ముశపించుకాలంబునఁ ద్రిమూర్తులకుఁదక్కి-దక్కి-సవారికి
 మీచరిత్రంబొకింతయుం దెలియకుండఁగలదనియు, మీకుమదీయదశ్యునింబునంపా) ప్లిం
 చుననియుం జెప్పియున్న కతంబునఁ బ్రత్యక్షంబయితి మీవృత్తాంతంబెఱుంగఁజాలమిచే
 నారదుండుసామాన్యమానవులనుగాఁదలంచి నాతోడ మిమ్మువర్ణించియున్నదింప, నది
 నేనెఱింగియుండియుఁ దెలియనివానివలెయాకర్ణించి, యొకవినోదనాటకముంగల్పించి
 మీసత్యశీలంబులు లోకంబున సుస్థిరమైనటులచునట్లు నేయనెంచి యిన్నివిచిత్రకావ్యం
 బు లానరించితి. ఇంకమికెట్టియాపదలునుఁ బొసంగనేరవు. అని పూర్వజన్మవృత్తాంతం
 బాదిగా సర్వవిషయములుం జెప్పిన వినియాశ్వగృంబుఁ జెందుచున్న విజయాశ్వనకును,
 నారదునకునుఁ దక్కినవారికిని ముకుందుఁడు స్వకీయమాయంగవియించిన దక్షిణంబునవా
 రలు పామరత్వంబువహించిరంతసర్వజ్ఞుండైన జనార్దనుండు విజయాశ్వనింజూచి మరల
 నిట్లనియె. 206
- శా. నీసత్త్వంబును ధర్మబుద్ధిగుణములౌ - నీయావినీధైర్యము
 ట్లానంబొప్పఁగఁగాంచివేలాసఁగవా - లాయంబుభావించినే
 నాసక్తికభవదంగనక్ సీరులమా - యావానినైవేదేసి
 ధేనర్పంబునుఁ గొంటినారదుండునా - విష్ణుండుగానుండెతాన్. 207
- క. ధనదారాగేహదులఁ | గనికరమును మానియడిగి - కైకొన్నమహా
 మునివరుడనేనయుగం | దనునతఁడీనాఁడుడన - రాధిపవంటే! 208

- శా. ఆరీతిక్ష సకలంబునీలననే - సర్థించియార్జించియూ
సారంగాక్షీనటంచి తద్ధృణములుక - శాంతంబురంకల్పముక
తీరుక నీతియు సత్ప్రసర్తనముఁబా - త్విశ్రమముగాంచఁగా
నారూఢిండలపోసి పోయిచ్చుగుప - గృంకంబుపైఁజేరితిక్ష. 209
- ఉ. మానినిభక్తిమీఱనను - మాన మొకిందుకయైనలేకను
మృతమెల్లఁగాశయన - మందిగముక వడిజేరిశయ్యపై
దాసుపవృష్టమౌమదన - రంత్రయులం బొసరింప నెంచెనే
నానియమంబెఱింగినను - నంటకుమీ! యనియానఁబెట్టితిక్ష. 210
- గీ. అపుడు నాయానకిగజ - యానవెఱచి | యత్పైనిలిదినమాయాసి - నతివకొసఁగి
చంపువానన్న దీనితో - జుతొలంగు | యావనమునొందిజీవంతు - నంరనటి. 211
- ఉ. కోమలియాదురు క్తివిని - కొంకుచుడ శ్మశ్రు పాటుమీఱఁగా
శ్రేణుడలంకిమృణ్మున - బెక్కువిధంబుల యుక్తతంబునే
నేమని నేతు? మీయెడల - నెంతయుఁగూర్చి మెలంకెడక మహా
త్యా! మదిలోనమీముదివి - మాటడలంపను సర్వమింతయుక. 212
- క. ముదిసినవారైనను నే | యదివదయునులేదునేబి | యంబొందితియీ
కొడుకేల? మాను, డనియెక | బెడరించికపింతునంటి - చిచ్చటనతివక. 213
- గీ. ఎంత బెడరించిననుజంప - నిచ్చలేక | యున్నఁగనినేను సౌఖ్యంబు - నొందుటరయఁ
జాలవై తివిననునేన - చంపుకొనెడ | గలుగునీక్షిహనీకని - ఖడ్గ మొడిసి. 214
- క. కొనిగొంతుకనేనేది | గ్గుననంగనసూచుచుండ - గోపికొనంబూ
నినభీతిలిమానిచినా | యనుమతిఁదామీఱలేక - యడలుచుదునిమెక. 215
- వ. పిమ్మట యుగ్రింధవాపోవుటయు, నార్తధ్వనివిని నీవు సనుదెంచి విచారించుటయు,
సతఁడేరమణీమణిమునీంద్రునింజంపెనని యసత్యంబైననేరంబుంబూన్చితోడఁ జెప్పు
టయు, సతనివాక్యంబులు సత్యంబాలనిభావించియధర్మప్రప ర్తనంబునకువెఱచినిర్దోషి
యైనంబూసాధ్వీర్ష్యమును దోషింఁగానెంచినిపుసంపారంపఁబూనుటయు, నిత్యాదివిష
యములనీవెఱింగినవియ, మీయిరువురిచిత్తశుద్ధియుంబరిశీలంపఁడలంచి నేనిట్టికపటనాట
కంబుఁబ్రదికొందుడలంచి సాంతంబుగానిర్వహించితి. విజయాశ్వస్వపాలా! నీవుధర్మ
స్వరూపుడవు సత్యసంఘండవు దయాశాలివి శాంతచిత్తుండవు నిన్ను సామాన్యనింగా
డలంపరాదు. ఈమఱియొకమానమైన సాధ్వీముల్లోకములయందునుఁగలుగదు. గద్దణ
గణమత్తలియు, జగద్గుండితపరిశుద్ధవర్తియునైనయీ మెయందెపుడును నెట్టికళంకంబును
గలుగనేరదు, మిమ్ము మెచ్చిర్పవధంబులను శుభంబులొందింప నెంచితిఁగావున, 216

- క. నరవరమీకుఁజలసిన | వరములొసంగెదనుశంక - నలదశుగుముస
త్వరముగననుటయువినితాఁ | బరమాసుదంబునొంది - భక్తివల్లివున్. 217
- ఉ. పాణియుగంబు మోడ్చినిజ - ఫలతలంబునఁజేర్చినపు
త్రాణనమోన్ము మోసకల - తాపవిదారనమోన్ము మోజగ
తాన్పొణనమోన్ము మోవరమ - పావనహావన మోన్ము మోఖల
క్షీణనమోన్ము స్వటంచునుతి - జేసినమప్పుత్పిరాజుతాఁజ్. 218
- ఉ. ఓగజరక్షకా! పరమ - యోగులక్షైననుఁగోఁగనట్టిసి
యాగమవేద్యమూర్తిగను - నంతటిభాగ్యము గల్గినంత నా
లోగుది గొన్నకొరికలు - లోపములేక ఫలించెదధర్మజ్
వేగనొసంగవేరద - వేడితినన్యుమునొల్ల నెద్దియున్. 219
- క. ఈవరము దక్కవలఁదిక | యేవరమునటంచు మాన - వేద్యుడడిగినన్
దావినహరియిట్లనియెద | యావలసిక మతినిమద - హాసముపనరజ్. 220
- క. సంతోషించితి నవనీ | కాంత ! భవద్వాంఛయిపుడు - గలుగదు నమి ! ని
శ్చింతనికఁ గొన్ని నాభలు | కాంతిగరాజ్యంబు నేల - గావయుభువిజ్. 221
- క. అటుపిమ్ముటపద్ధతిఁజెం | దుటకర్ణుడవగుమంత - తొందరపడనే
మిటికిదిమోడటంగలుగును | దిటవుగనీక్షిర్తిమించు - దిద్దేశములజ్. 222
- క. ఇంకనువలసినవరముల | శంకింపక వేడుచునిన - సంభ్రమమునయా
పంకజదళలోచనుడగు | శంకరసుతుకరుణకలరి - జనపతిమౌళిజ్. 223
- మ. అమితస్వాంతననంతునింబొగడినా - మైంగంబుగాఁదాఁబ్రణా
మముఁగావించిపరేశ ! యట్లయిన స - న్మార్గంబునకొబ్బిసి
త్యమువర్జిల్లననుగ్రహించియొక పు - జ్యార్చనక్షణపుత్రువం
శమువర్జిల్లనొసంగవేయనుచు నా - ఛంజెవిప్రాప్తించినజ్. 224
- చ. అతనిమురానురారినద - యామృతదృష్టులఁగాంచినల్పనో
క్షీతవర ! నీకుపుత్రులను - జెందెడియోగములేదునుమ్మియా
శతధృతినిర్ణయించిది వి - చారముఁజెందకుమింకసద్గుణ
ప్రతతినిమించియొప్పనుత - భవ్యచరిత్రనుకూతునిచ్చితిజ్. 225
- ఉ. అంకిలిలేకసత్యపథ - మాత్మదొలంగక ధన్య మొప్పఁగా
నింకనుఁగొన్ని నాళ్లవని - నేలిజనంబులు మెచ్చునత్రియలో
గొంకకొనర్చిసాధుబుధ - రోటులరక్షణఁజేసియంతమై
బొంక మెలర్చుమోక్షమును - బొందెదవీపుసతీయంతంబుగజ్. 226

- ఆ. పరమసాధ్యుడైన - భవనీయపత్నిని - గడుఁబరిశ్రమింప - గాఢబంధి
యున్నవోలెదప్పు - తెన్నకచేపట్టి - రాజ్యమేలుమయ్య - రాజవందరి ! 227
- వ. మఱియొక్కవిశేషంబుఁ జెప్పెదనాకర్ణింపుము. 228
- గ. ముదమొదనంగ నీచతిత - ముక్ బియ్య మొప్పుగ నెవ్వరర్పిలోఁ
బదివినవిన్న నాయువును - శాశ్వతస్థియు పుత్రపౌత్ర కం
సదయును భోగభౌగ్యములు - బన్నుగఁనొంది నుఖించియుండు మ
త్సదనముఁ జేరనేర్తురది - సత్యముసత్యము మానవేశ్వరా ! 229
- క. ఆనుచుగమాగమణిపతి - జనపతికానతి యొసంగె - జల్లునవిష్టిం
చెనుపుష్పన్న మంబర - ముననుండి నువ్వసమితి - ముకమొందెగఁగుక్. 230
- ఉ. చల్లఁగవీచె మారుతము - శాంతిపహించిరి సజ్జనులొక
స్పల్లివితంబులుంగు నుమి - తంబులునయ్యెను భూజమల్పిరా
జ్యైష్ఠ్య దిక్కులన్నియును - సింధుపులింతయుఁబొంగె జీవకో
ల్లెల్లముదంబుఁజెందెనుతి - యించిరి సిద్ధులుపారికాంక్షులుక్. 231
- ఆ. ఆడినప్పరసలు - పాడిరిగంగర్దు - లమరకోటిజయ జ - యధ్యులు నె
లంగె నాగదుండు - పొంగిగంతులువైచె - బొగడెఁజాలహుని - భూవిభుండు. 232
- క. తనరయతోవతిభక్తిం - దనభక్తికొలందిఁజొగడె - దామరసాక్షుక్
వినుతమహాశుభవత్తుక్ - కనకాంబరునుజనపత్తు - గజనంరత్తుక్. 233
- వ. తత్సమయంబునక్రొక్కాఱు మెఱుంగునుంబోలెదిగ్గననొకయద్భుత కాంతితోఁచెనంతట.
నీ. దిశలెల్ల వెలిగించు - దివ్యతేజముతోడ - గమణీయభర్యాంబు - రంబుతోడ
శంఖచక్రిగదాది - సాధనంబులతోడ - డంబై నమఃకిరీటంబుతోడ
వాహనంబై నట్టి - వై నతేయునితోడ - రాజిల్లుభార్గవ - రమణితోడ
చెంగటఁగల నర - శ్లోకపాత్రజునితోడ - పరివాహగ్రహ - పృథితితోడ
- గీ. యట్టైవిజయాశ్వ నృపతియు-సతనిసతియు - వింతపడిమాచుమండఁ బృ-శ్లోగరండు
వేదవేద్యుండు వై కుంఠ-విభుడజుండు - దిచ్చు మొగమయ్యెమోదంబు-దీటుకొనఁగ. 235
- క. కలహాశనుఁడవమేళుని - విలసితకరుణా సమ్మద్ది - వీక్షించిమదిక్
దలఁచినుతియించి భక్తిక్ - వెలయుఁగనేవించిచాల - వేదకమీఱక్. 236
- వ. అచుజ్ఞఁగొని నిజేచ్ఛంజనుమండి యాత్మగతంబున. 237
- చ. తోడరి మురానురాంతకుని - తో విజయాశ్వనరేంద్రు సప్కథక్
నుడివితి నాలకించెను వి - నోదముగానతడంతె కాదుతా

- జడిముడిపెట్టి భూవిభుని - శీలమెఱుంగఁడలంచె యచ్చడే
వెడలెను మాయవేషున - వెంట నెవ్వరి నేను నుంగఁగె. 238
- ఆ. తలచుకొననగవు. దట్టైడునటుపోయి | చేయవలసినంత - జేసి నార
మిరుపురమునుతుదను - నరపతిగుణములు | మెచ్చినగమలిచ్చె - లచ్చిమగఁడు. 239
- క. ఇది నానేరుపుకాదా? | పదిలంబుగ నెపుడువిట్టి - పనులమనెదముల్
వెదకును నావ్రతమిట్టిద | కద, కడఁక ఫలింపెద్యుప్తి - గలిగెక మచికి. 240
- ఉ. మూడుగుంటలందును - మున్ను వినబడనట్టిదై నయీ
వేడుకమించు తత్కధను - విన్నజనుల్ నను మెచ్చిచాలఁగా
బోడఁడు నారదుండనె? - భోగిశయానునుతింపకుందురే?
యాడినదప్పనట్టివిమ - లాత్ముఁడుగాంచు ముత్తసౌఖ్యముల్ 241
- క. అనితలపోయుచుగానం | బునుఁజేయుచుపారినిమినిం - బొగడుచున్నప్పుం
బొనరించుచుమీఁదటియో | జనఁగావెంపుచునతండు - సనిరెసినిజేన్పు. 242
- క. అంతటధాత్రిపతినిజ | కాంతాయుతుఁడైగమేతుం - గరుణాకరున
ర్వాంతర్యామినిబొగడుచు | చింతలుమడివిడిచి తుష్టి - సంపెలయఁగె. 243
- క. హరియానతి లాగునఁదాఁ | బరమానందమునరాజ్య - భారముఁబూనె
నగతులువొగడఁదొల్లిటి | కుణిక్భోగంబులెల్ల - గడులునొంగె. 244
- క. జనులకుమిక్కిలినుఖిమగు | వినుతక్రమవిధులుదెలిసి - విజయఃస్వయంబు రా
మునివలెధర్మంబుగమిం | చినకడిమినిరాజ్యమేలె - జీవపురముల్. 245
- క. గురుదేవతాధరిత్రీ | నురులందాభక్తిఁగొలుచు - చుండఁడరిమహా
ధర్మములుపెక్కులొనర్చె | స్థిరముగనిజకీర్తిపకల - సక్కులనెఱుగె. 246
- క. అనుపమమగునీసత్కథ | వినింజదివిననునిత్య - విభవముబాహుళ్య
దనరినకట్టములడగుం | గనకాంబరఁడిచ్చునెల్ల - కామ్యుత్థంబుల్. 247
- క. అనివిజయాశ్వుచరిత్రం | బునుసూతుఁడుకొనకాది - సునులకుపినిపిం
చినవినినారలముదమున | వినుతిఁచిరి | మొనసిపెక్కు - విధములనెనిగె. 248
- క. విశ్వధరాంబుధిశహరి | దప్పులుఁదారకములుండు - సంతటిదనుక
శాశ్వతమై యీసత్కృతి | విశ్వంబులవెలయుఁగాత - వినుతంబగుచుకె. 249
- శా. లోకారాధ్య ! యభేద్యశక్తియుత ! ని - స్తోపప్రభావాన్వితా !
పాకారిప్రముఖామరప్రియకరా ! - పద్మామనోనాధ ! ను
స్లోకా ! వేంకటశైలవాస ! సుజన - స్తోమావనా ! పాపనా
స్తోకానందమయస్వరూప ! గుణగతి - ధోహశ్రియా ! సుస్థిరా ! 250

క. గాంగేయాలకుకళోభిత ! ! గాంగేయాకూరినరకు - కపరిముఖునతా !
సంగీతపిరియ ! మాయా ! సంగీ ! తత్వపరిధాన ! సత్త్వనిధానా !

251

కృతికర్తృనామగర్భితరథబంధము.

క. శ్రీగోపికావియచ్చర ! యోగింద్రాశ్రయ ! పరోరు - హోదర ! రవితే
జా ! గజరాజవినుత ! పు ! జ్యా ! గతతాపా ! యమాన - నామ ! నమస్తే ! 252

మంగళమహాశిష్టత్తము.

సుందాశుభాంగ ! పరి - శుద్ధ ! సనకాదిముని - శోధితచరిత్ర ! సురలోకా
నంద ! ముదుకుండసుత - నామ ! కరుణాకర ! స - నాతన ! శుభస్మర ! వివేకా
మందగుణబృందముత ! మందరనగోద్ధరణ ! - మంజులకలాప ! వరదా ! శ్రీ
మందిన ! జనార్దన ! సమస్తసుఖపూర్ణ ! పర - మప్రణా ! మంగళమహాశ్రీ.

గద్య.

ఇది. శ్రీమద్వేంకటేశ్వర వరప్రసాద లభానర్గళచతుర్విధ కవిత్వమహత్త్వాభి
రామ, భూనురకుల క్షీరసారావారచర్మశగ్వరీసోమ, శ్రీవత్సగోత్ర
పవిత్రాప స్తంబసూత్ర, సావిత్రిలక్ష్మీనృసింహశృపుత్త్రీ,
సుకవిజనవిధేయ, పిచ్చయ నామధేయ ప్రణీతంబగు
విజయాశ్వచరిత్రంబను ప్రబంధంబున నుత్తర
భాగంబున తృతీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము.
శ్రీమద్వేంకటేశ్వరార్చనము.

శుద్ధ పత్రిక.

పుట సంఖ్య.	పద్యసంఖ్య.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
3	14	3	లేర్పిరిము	లేర్పిరిమి
10	78	1	ఆద	ఆద
16	137	2	లన	నల
34	12	1	మీద	మీద
36	32	2	ఫలములఁ	ఫలములు
36	35	2	గదయై	గదయై
38	58	1	[పట్టుది]	[పంచపాద]
40	77	1	మూరితి	మూరితి
41	84	4	దెలియఁగలేక	దెలియఁగలేక
41	88	2	కరించెదక	కరించెదక
41	89	3	వెల్లబోయి	వెల్లబోయి
42	98	3	ముకుగము	ముకుగముఁ
42	100	5	గనల	గనల
42	101	4	మోముద్రిష్ట	మోముఁగిష్ట
43	104	4	తోచెక	తోచెక
43	110	1	ఇరుప్రగము	ఇరుప్రగము
44	112	2	దొడిగి	దొడిగి
44	112	7	దమిని	దమినిఁ
44	113	6	దోచె	దోచె
44	114	2	పొన్ను	పొన్నుఁ
45	122	1	నొందు	నొందు
46	127	1	సమాగమము	సమాగమము
46	128	3	దాని	దానిఁ
46	128	4	జాన	జాన
47	132	3	సుండగన్దొని	సుండగన్దొని
64	59	3	శివేశ్వరపంజ్మ	శివేశ్వరపంజ్మఁ
84	118	5	యదంతంబులయ్య	యదంతంబులయ్య
117	67	3	శబ్దలోచన	శబ్దలోచన
127	164	2	రజనీచరాన్య	రజనీచరాన్య
130	194	1	దైన్యం	దైన్యం

పుట సంఖ్య.	పద్య సంఖ్య	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
144	41	2	జాలఁదెన్నఁగా	జాలఁదెన్నఁగా
,,	,,	4	జతురుఁడు	జతురుఁడు
,,	,,	,,	వైర్య	వైర్య
148	86	2	యనుమంగొని	యనుమతింగొని
150	99	2	యాజ్ఞ	యాజ్ఞ
155	161	1	సౌద్యవతి	సౌద్యవతి
157	175	2	కొమ్మటని	కొమ్మటని
163	246	1	పృథా	పృథా
170	16	1	గైకొని	గైకొని
184	172	4	వన్నియ	వన్నియ
206	405	2	ఘోరంబక	ఘోరంబకఁగా
207	416	1	గదన్నగలేమిక్	దప్పఁగలేమిక్
227	184	1	శౌర్యసుర్యం	శౌర్యసుర్యం
235	253	2	చుకుందనుత	మూచికుందనుత

